Dupl.

HARMATI ZSÓFIA

HARMATI ZSÓFIA

FÉSZEK KLUB, HERMAN TEREM □ FÉSZEK KLUB, HERMAN GALLERY
1994. FEBRUÁR 22 - MÁRCIUS 19. □ FEBRUARY 22 - MARCH 19. 1994.

HARMATI ZSÓFIA

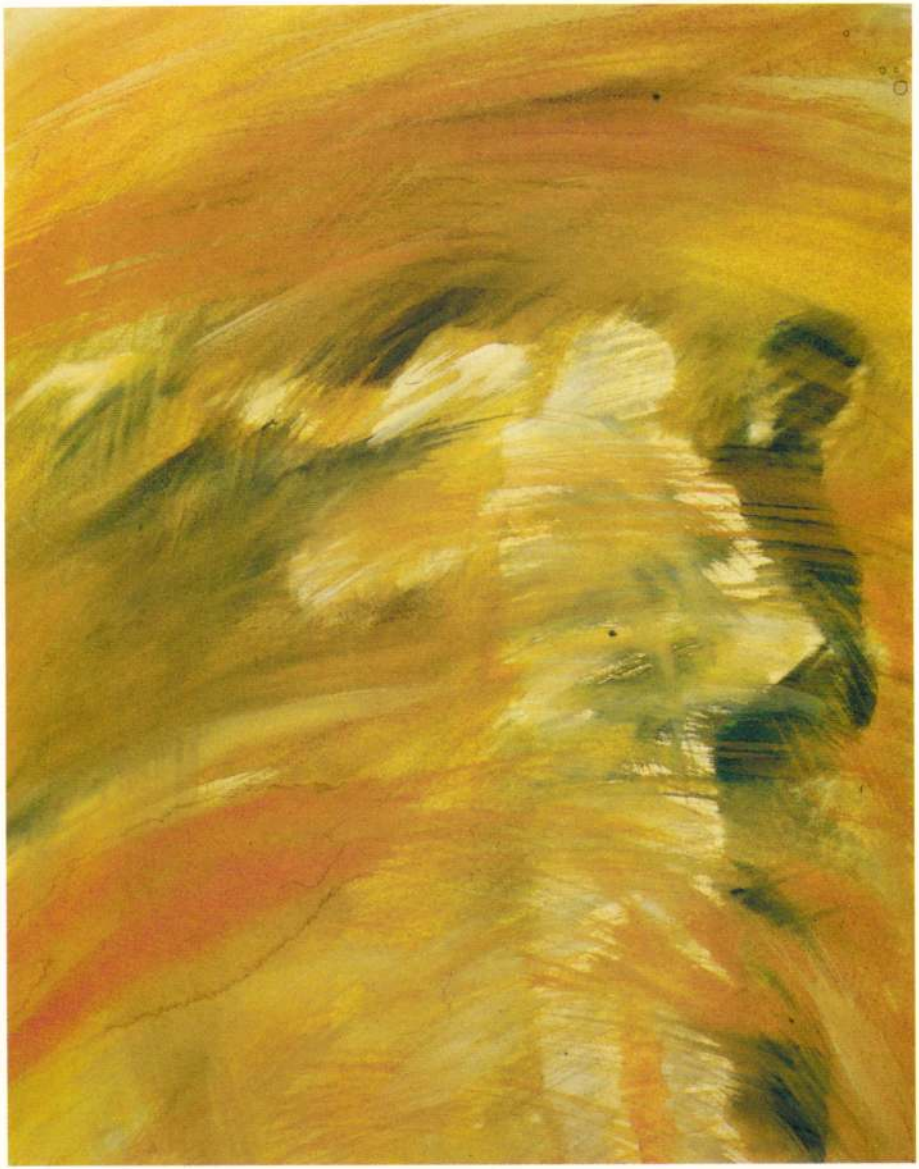

HARMATI ZSÓFIA · 1052 Budapest, Deák tér 3.

1966 március 19-én született Budapesten.
1984-ben érettségizett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola festő szakán, mestere Tölg-Molnár Zoltán és Záborszky Gábor volt.
1989-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán, mestere Dienes Gábor és Kokas Ignác volt.
Tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és a Művészeti Alapnak.

Kiállítások:
1986–87 Nyári művésztelepi kiállítások, Tihany
1988 Művészeti Főiskolák találkozója, Nyíregyháza
„Rozsda" csoportos kiállítás, Csongrád;
Tájkép Biennálé, Hatvan
1989 Diploma kiállítás, Budapest
1990 Fiatal képzőművészek tárlata, Budapest
„Víz és Élet", Gödöllő
XII. Akvarell Biennálé, Eger

Zsófia HARMATI

Address: 1052 Budapest, Deák tér 3., Hungary

1966 was born on 19th of march in Budapest
1980–84 studied in the Secondary School of Fine and Applied Arts in Budapest at the Faculty of Painting. Her masters were Zoltán Tölg-Molnár and Gábor Záborszky.
1989 graduated from the Hungarian Academy of Fine Arts at the Faculty of Painting. Her masters were Gábor Dienes and Ignác Kokas.
Member of the Art Foundation of the Hungarian Republic and the Studio of Young Fine Artists.

Exhibitions
1986–87 Summer exhibitions, Tihany
1988 Meeting of Academis of Arts, Nyíregyháza
"Rust" collective exhibition, Csongrád
Landscape Biennial, Hatvan
1989 Diploma exhibiton, Budapest
1990 Exhibition of young artist, Budapest
"Water and Life", Gödöllő
XII. Water-colour Biennial, Eger

Zsófia HARMATI

Anschrift: 1052 Budapest
Deák tér 3., Ungarn

1966 in Budapest geboren.
1980–84 Studien an der Fachmittelschule für Bildende und Angewandte Künste in Budapest als Schüler von Zoltán Tölg-Molnár und Gábor Záborszky.
1989 erhielt sie ihr Diplom als Maler an der Akademie für Bildende Künste in Budapest als Schüler von Gábor Dienes und Ignác Kokas.
Mitglied des Künstlerfonds und des Studios Junger Bildender Künstler.

Ausstellungen:
1986–87 Künstlerorte, Tihany
1988 Zusammenkunft der Kunsthochschulen, Nyíregyháza
„Rost" Gruppenausstellung, Csongrád
Landschaft Biennale, Hatvan
1989 Diplom Ausstellung, Budapest
1990 Ausstellung der Jungen Künstler, Budapest
„Wasser und Leben", Gödöllő
XII. Aquarell Biennale, Eger

Zsófia HARMATI

Indirizzo: 1052 Budapest
Deák tér 3., Ungheria

Nata il 19 marzo 1966 a Budapest.
Si é finisce nel 1984 alla Scuola Media Superiore di Arte Figurativa e Applicata alla facoltá di pittura, i sue maestri: Zoltán Tölg-Molnár, Gábor Záborszky.
Si é laureato nel 1989 all' Accademia di Belle Arti di Budapest alla facoltá di pittura, i sue maestri: Gábor Dienes, Ignác Kokas.
Membro del Studiolo dei Giovani Artisti e Fondamento dei Arti.

Esposizioni:
1986–87 Esposizioni estivo, Tihany
1988 Incontro di Accademii di Arti, Nyíregyháza
Mostra collettiva, Csongrád
Paesággio Biennale, Hatvan
1989 Diplóma esposizione, Budapest
1990 Esposizione dei giovani artisti, Budapest
«Acqua e Vita», Gödöllő
XII. Acqua-colore Biennale, Eger

AZ ESŐ SŰRŰN HULLOTT AZON A TÉLI ÉJSZAKÁN AMIKOR EZT A NÉHÁNY SORT ÍRTAM. CSÖNDESEN APRÓ VÁROSI ZAJOK VETTEK KÖRÜL, FÉNYHEZ SZOKOTT SZEMEM TALÁN TOMPÁBBNAK ÉRZÉKELTE A VILÁGÍTÁST, MÉGIS OLYAN VÁLTOZATLAN VOLT AZ EGÉSZ. MINDEN HÉTKÖZNAPI, SEMMI MISZTIKUS.
KÉSŐBB, MINTHA KÖRÜLÁLLTAK VOLNA VALÓSÁGTÓL TÁVOLI ALAKOK. VAJON TÉNYLEG LÉTEZTEK? NEM ŐK AZ IGAZÁN LÉTEZŐK ÉS ÉN VAGYOK CSUPÁN EGY ÁLOM? MINTHA FELSORAKOZOTT VOLNA AZ ÖSSZES EDDIG LÉTREHOZOTT LÉNYEM, EMBERI, ÁLLATI, NÖVÉNYI ÁTMENETEK. ALAKBÓL ALAKBA VÁNDORLÓ, ALAKTALANBA TÁVOZÓ AZONOSÍTHATATLAN ÖNAZONOSULÁSOK. A VÉGTELEN TERMÉSZETET KÉPZELŐ ÉNEM, ÉS A KÉZZELFOGHATÓT MESTERSÉGESEN MEGJELENÍTŐ VALÓM KETTŐSSÉGE; SOKALAKÚ MAGÁNY.
VAJON VALÓBAN EGYEDÜL VOLTAM AKKOR...?

HARMATI ZSÓFIA

THE WINTER RAIN WAS FALLING DOWN HARD THE NIGHT I WROTE THESE LINES. FAINT CITY NOISES SOUNDED AROUND ME, AND THE LIGHTING SEEMED DULL TO MY EYES; PERHAPS BEING MORE ACCUSTOMED TO BRIGHTER LIGHT. EVEN SO, IT WAS ALL SO STATIC. EVERYTHING WAS AS USAUAL, NOTHING MYSTERIOUS.
LATER IT WAS AS IF I HAD BECOME ENCIRCLED BY BEINGS FAR FROM REALITY. DID THEY TRULY EXIST? AREN`T THEY THE ONES WHO REALLY EXIST, AND I AM BUT A DREAM? IT WAS AS IF ALL THE VESSELS OF MY FORMER LIVES HAD LINED UP BEFORE ME, HUMAN, ANIMAL, AND PLANT TRANSITIONS. WANDERING FROM BEING TO BEING, WITHOUT A FORM OF ITS OWN, ARE MY UNIDENTIFIABLE SELF-IDENTITIES. MY DUALITY; IMAGINED BY MY SELF IS AN INFINITE NATURE, EXPERIENCED IS THE ARTIFICIALLY REPRESENTED TANGIBLE. A LONELINESS TAKING MANY FORMS.
THEN WAS I REALLY ALONE THAT NIGHT...?

ZSÓFIA HARMATI

SIVATAGI TALÁLKOZÓ 1992 DESERT MEETING

VÁNDORLÁS TEST ÉS LÉLEK KÖZÖTT 1992 WANDERING BETWEEN BODY AND SPIRIT

A BÁLVÁNY 1992-93 THE IDOL

LEDŐLT BÁLVÁNY 1992-93 FALLEN IDOL

MOST ÉS ÚJRA 1992 NOW AND AGAIN

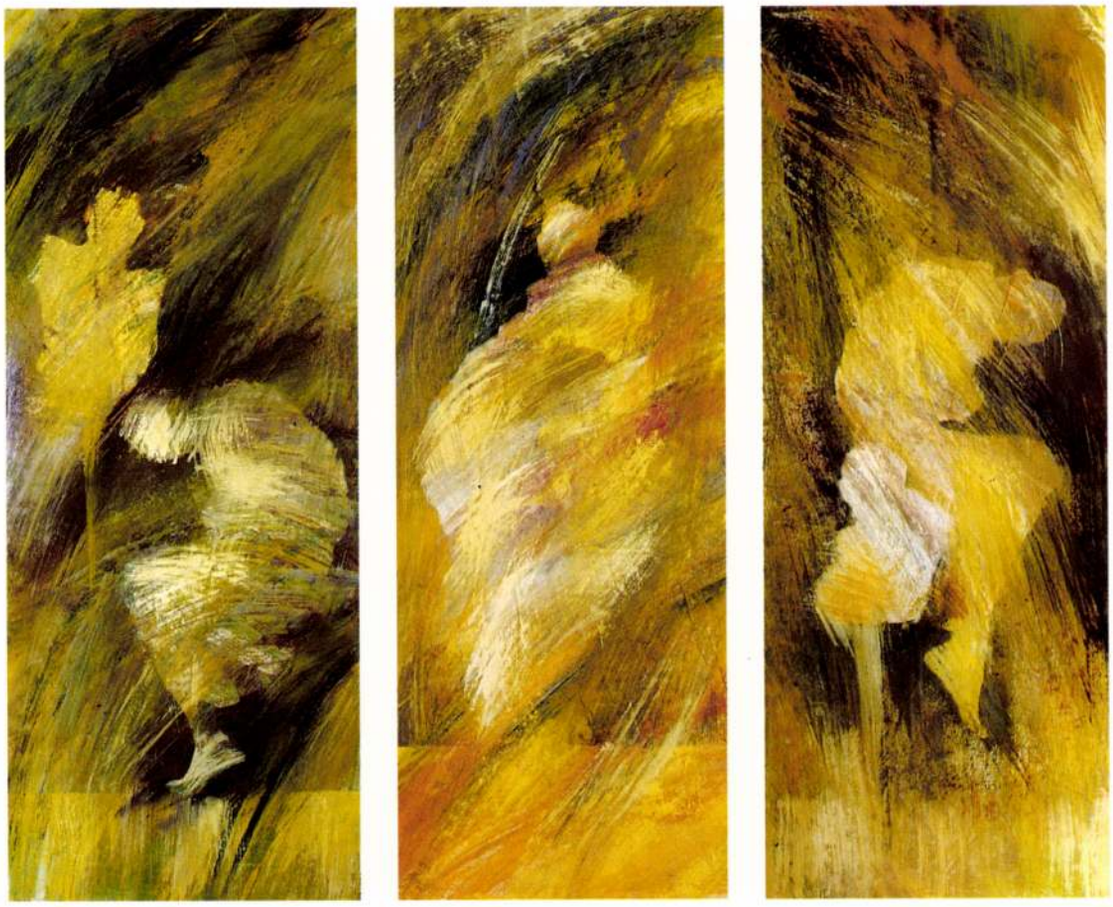

TALÁN EMBERI LÉNYEK I-II-III. 1991 PERHAPS HUMAN BEINGS I-II-III.

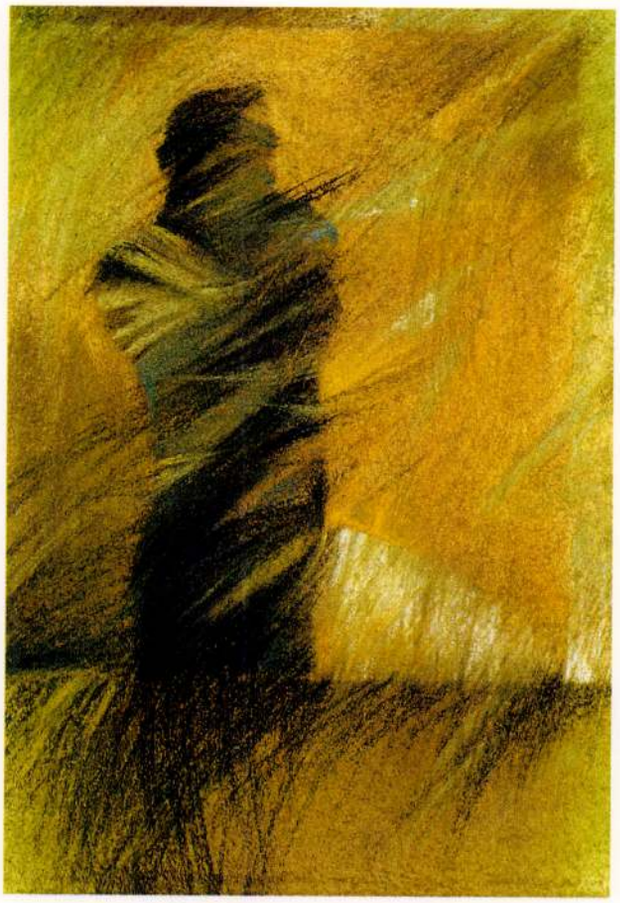

TORZÓSOR I. 1990 TORSOSERIES I.

TORZÓSOR II. 1990 TORSOSERIES II.

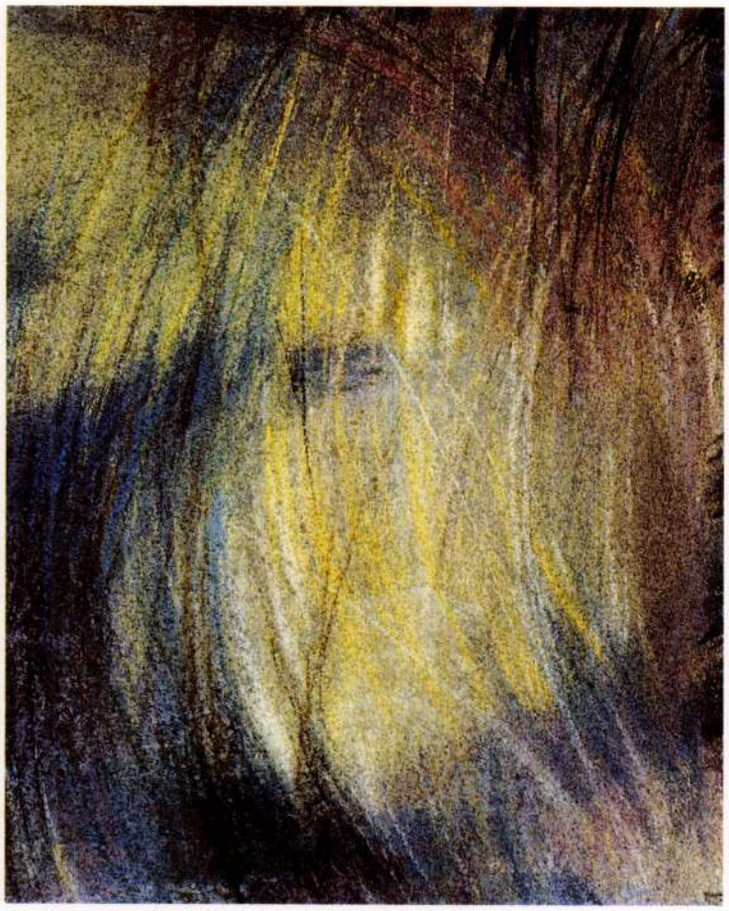

FÜVEK KÖZÖTT I-II. 1993 AMONG GRASSES I-II.

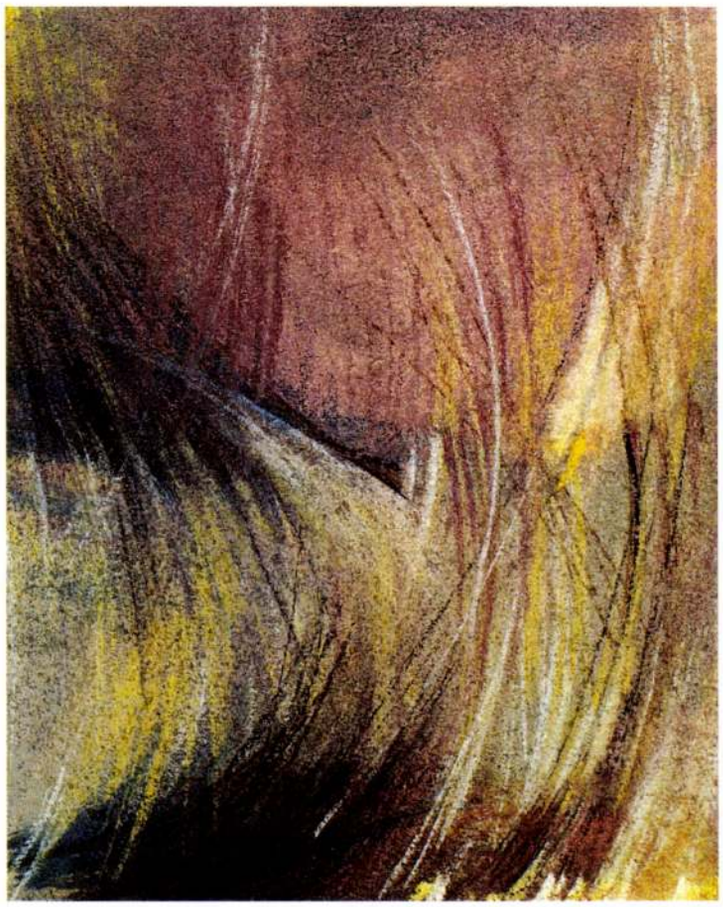

FÜVEK KÖZÖTT III. 1993 AMONG GRASSES III.

SZEMCSÉK A VILÁGBÓL I. 1993 GRAINS FROM THE WORLD

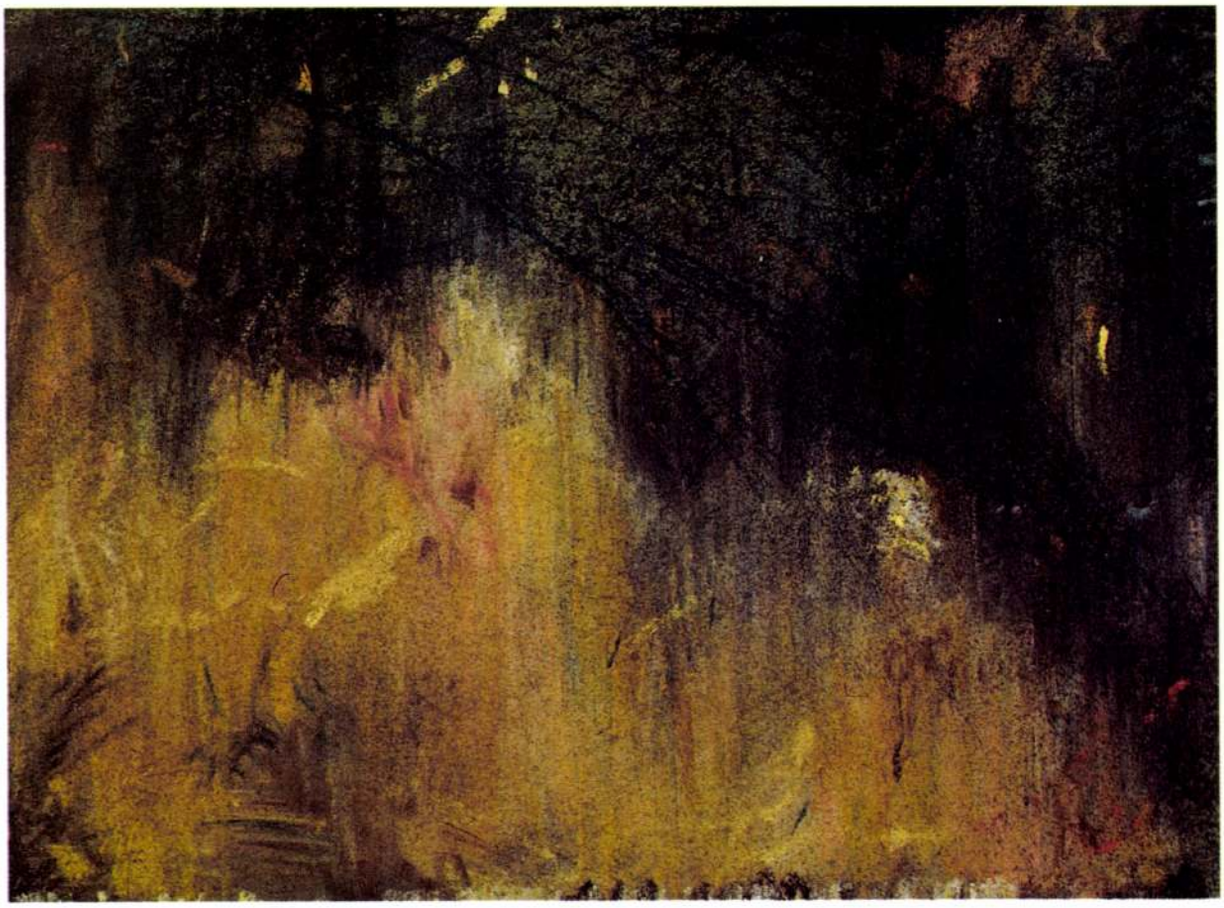

SZEMCSÉK A VILÁGBÓL II. 1993 GRAINS FROM THE WORLD II.

BOZÓTNYOMOK I-II. 1993 THICKET TRACES I-II.

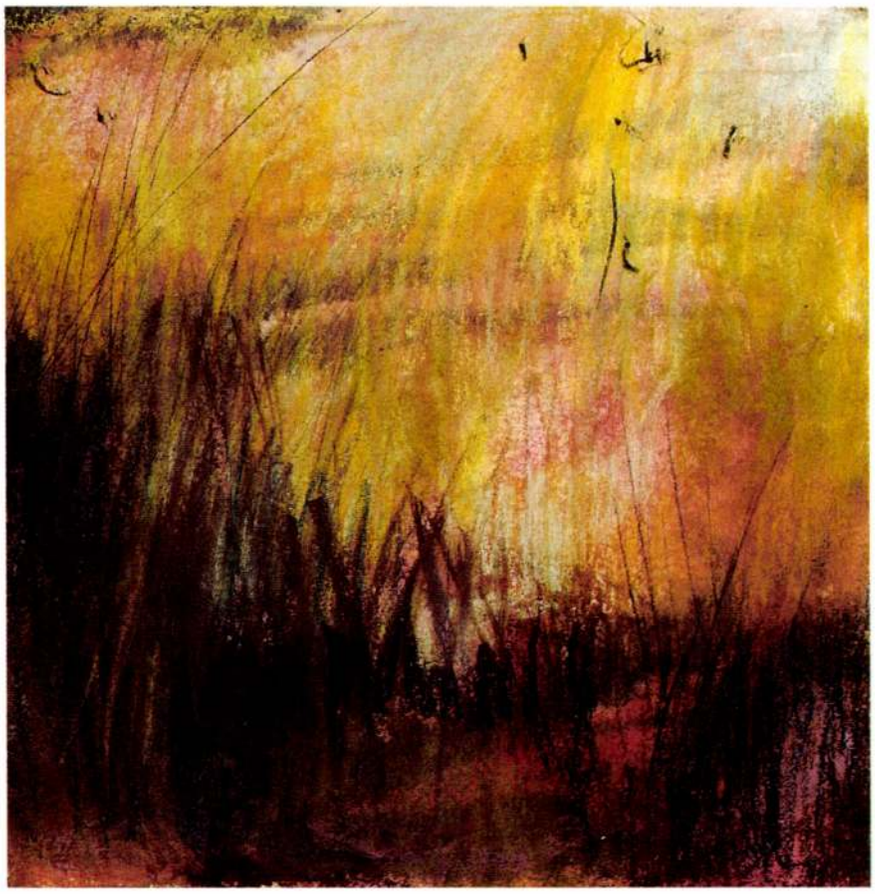

ŐSGYEP 1993 ORIGINAL GRASS

HARMATI ZSÓFIA
H-1052 Budapest, Deák tér 3. Hungary telefon (36-1) 13-77-926

Március 19-én született Budapesten	1966	She was born on 19th march in Budapest,
Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola,Bp.	1980-84	Secondary School of Fine and Applied Arts,
Magyar Képzőművészeti Főiskola, festő szak	1985-89	Hungarian Academy of Fine Arts at Faculty of Painting
Diploma, Posztgraduális tanulmányok	1989-92	Diploma, Postgraduate studies
Művészeti Alap tagság	1989	Member of Art Foundation
Fiatal Képzőművészek Stúdiója	1990	Studio of Young Fine Artists

Válogatott kiállítások:		Selected exhibitions:
Nyári kiállítások, Tihany	1986-87	Summer exhibitions, Tihany
Művészeti Főiskolák találkozója, Nyíregyháza, Szeged	1988	Meeting of Academies of Arts, Nyíregyháza, Szeged 1991
Rozsda, Csongrád		Rust, Csongrád
Tájkép Biennálé, Hatvan 1990,1992		Landscape Biennial, Hatvan 1990, 1992
Diploma, Bp. Barcsay terem	1989	Diploma, Bp. Barcsay Gallery
Víz és Élet, Gödöllő	1990	Water and Life, Gödöllő
XII. Akvarell Biennálé, Eger, Esslingen		XII. Water-colour Biennial, Eger, Esslingen
Stúdió `90, Bp. Ernst Múzeum		Studio `90, Budapest, Ernst Museum
Ferenczy emlékkiállítás	1991	Anniversary of N. and B. Ferenczy, Budapest,
Bp. Vigadó Galéria, Palma de Mallorca (Sp. o)		Vigadó Gallery, Palma de Mallorca (Spain)
Magyar Vízfestők Társasága, Szolnok, Szekszárd, Nagyvárad, Bukarest, (Rom.) 1993 Esztergom		Society of Hungarian Water Colour Painters, Szolnok,Szekszárd, Oradea, Bucharest(Rom.) 1993 Esztergom
Stúdió `91, Bp. Nemzeti Galéria		Studio `91, Budapest,National Gallery
Textiltárlatok Bp. Csók Galéria, Small Galéria	1992	Textile exhibitions, Bp. Csók Gallery, Small Gallery
VI. Rajzbiennálé, Salgótarján		VI. Drawing Biennial, Salgótarján
Budapest Art Expo,		Budapest Art Expo,
Kis Könyvek, Bp. Tölgyfa Galéria		Little Books, Budapest, Tölgyfa Gallery
ART-MA kiállítások, Bp. 1993		ART-MA exhibitions, Bp, 1993
Stúdió `92, Bp. Ernst Múzeum		Studio `92, Budapest, Ernst Museum
Könyvtárgyak, Bp Széchenyi Könyvtár	1993	Bookobjects, Budapest, Széchenyi Library
Art Jam, Bp. Gellért Szálló		Art Jam, Budapest, Hotel Gellért
Figurális Textil, Bp. Csók Galéria		Figurative Textile, Budapest, Csók Gallery
I. Pasztell Biennállé, Esztergom		I. Pastel Biennial, Esztergom
IX. Portré Biennállé, Hatvan		IX. Portrait Biennial, Hatvan
Apocalypses, IV. Minitextil Triennálé, Angers,		Apocalypses, IV. Minitextile Triennial, Angers
Mouzon (Fr.o), Tournai (Belgium)		Mouzon (France) Tournai (Belgium)
Zsennyei Textil, Sárvár		Textile Workshop of Zsennye, Sárvár
Stúdió `93, Budapest Galéria	1994	Studió `93, Bp. Budapest Gallery
Csoportos kiállítás Bp. Bocskai Galéria		Collective exhibition Budapest, Bocskai Gallery
Önálló kiállítás Bp. Fészek Klub		Individual exhibition Budapest, Fészek Klub

TÁMOGATÓK □ SPONSORS:
MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
RECOM MANAGER IRODA
RÉVAI REPRÓ KFT
KÖSZÖNET A SEGÍTSÉGÜKÉRT □ THANKS THEIR SUPPORTS

HARMATI ZSÓFIA KIÁLLÍTÁSA □ INDIVIDUAL EXHIBITION OF ZSÓFIA HARMATI
FÉSZEK KLUB, HERMAN TEREM □ FÉSZEK KLUB, HERMAN GALLERY
1073 BUDAPEST, KERTÉSZ UTCA 36.
1994. FEBRUÁR 22 - MÁRCIUS 19. □ FEBRUARY 22 - MARCH 19. 1994.
FOTÓK □ PHOTOS: HARMATI ANDRÁS (REPRODUKCIÓK □ REPRODUCTIONS)
ERDÉLYI ETA (PORTRÉ □ PORTRAIT)
FORDÍTÁS □ TRANSLATION: SZÉCHÉNYI PÉTER
KATALÓGUSTERV □ CATALOGUE DESIGN: HARMATI ZSÓFIA
SZÍNBONTÁS □ COLOUR BREAKDOWN: RÉVAI REPRÓ KFT.
KÉSZÜLT A RECOM MANAGER IRODA GONDOZÁSÁBAN
MADE BY RECOM MANAGER OFFICE

Mükeresztdő.
„Fischer és Franke"
cég.

Vr. V. 318/1898.
(c. ügyr. 4.)

Fischer Alajos

szobrász. Münchenben

1931. tav. tájt. 192

TELEFÓNSZÁM 10-83

PAPÍRKERESKEDÉS, NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

REG. FERDINAND NR 2
I MIKLÓS UCCA)

Szedte: Lombár László

Fischer István

Pesten működött (XVIII-XIX. sz.)

Somogyi Árpád: Régi pesti
ötvösművészet

Budapest 1970 VII. n. 38 old.

Fischer

Halán Margit: A pesti Fischer könyvkötő és könyvkereskedő család története - Magyar Könyvszemle, 1966. 82. évf. 2. sz., 138-143. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284l./

261. l.

M.D.K.

Fischer és Scheer müépitők

Radnai Béla szobrásszal együtt tervezték a pozsonyi Petőfi szobrot, mellyel első dijat nyertek.
A lap hozza a szobormüvet.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. aug. 21.
26. évf. 34. sz. 611. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Fischer szobrász

szentély

Szegedi fogad. tpl. festési és üvegmozsik munkái.
Képzőművészet, 1929. 20. sz. 128. l.

MDK

Fischer **épitész**

Magánép.eng.Bp. Vállalk.Közl. 19o9. jul.14. 4.l.

Fische r

vezetésével vették át a magyar épitészek Bierbauer /Borbiró? Vigiltől a Tér és forma cimü folyoirat szerkesztését.

Uj Irás 1975/6.87.o.

Major M:A magyar épitészet harminc éve

MDK

Fischer, épitész

Fehérvári uti 31 sz. bérház Repr.
tervezte közösen Detoma Épitésszel.

Magyar Epitömüvészeto 1907. 9. sz. 17.l.

MDK

Fischer ép.

Terv.:Horcsik ép.-el közösen VII. Szabó József u. 2837/5 hrsz.a.emeletes toldalék. / Neuhold Kornél/.

Magánépitési engedélyek.-Ep.Ip.-Ep.Müv. 1928. V.15. 77.-78.l.

Fischer bécsi szobrász
neve emlitve

MDK

Bp. régi szobrai. Vas. Ujs. 1911. 24.sz. 480. l.

Fischer, pictor

Székesfehérvári barokk festő. A cimben emlitett gyüjtemény /képtár/ egyik vásárlójaként emlitve.

Somogyi Árpád - A Milassin-gyüjtemény nyomában; Mügyüjtő; 1972/2. sz., 3. l.

le. D. k

FISCHER festő

XIX. sz.

Iwankóczy Tóle vette napjóráról arra-

don

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 220.

M. D. K.

FISCHER testő

(XIX. sz.)

Arodon munkáson vala ~~vett szó~~-

~~s~~ tanult

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1958. 222. e.

MDK

Fischer épitész

Magánép.eng. Bp. Vállalk. Közl. 1907. aug. 28.
6.l.

MDK

Fischer

A nagyvárradi székesegyházban, a főoltár mögött van egy Mária-képe.

Flozsváth Jenő: Nagyvárad története. Nagyvárad. 1942. 44. o.

MDK

Fischer műépitő

Radnai szobrász,Fischer és Scheer műépitők nyerték az első dijat és kaptak a megbizást a pozsinyi Petőfi-szobor kivitelére 1907.febr.végéig kell atadni a szobrot.

Művészeti Krónika.1905.jan.15.

FISCHER, péri harangöntö

F., Glockengießer in Fünfkirchen, megbalt. Öröggé a mühelyt árulja. Hirdetés. (1802, 278, 3701)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Fischer épitész

magánép. épitő ipar 1909. márc. 7. 94. l.

MDK

Fischer **épitész**

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. marc. 5. 3.l.

MDK

Fischer és Detoma épitészek

Magánépitési eng. Bpesten. Vállalkozók Közlönye,

1909. márc. 10. 4. 1.

MDK

Fischer és Detoma ép.-k.

Terv.: 15751. Bergl József, Fehérvári -ut 16/1.hrsz.
háromemeletes ház.

Uj épitkezésre nyert engedélyek.- ÉP-Ir. 11.sz. 1909.
máre.14. 104.l.

MDK

Fischer és Detoma ép.-k.

Terv.: 15751. Bergl József, Fehérvári -ut 16/1.hrsz. négyemeletes ház.

Uj épitkezésre nyert engedélyek.- EP-Ir. 11.sz. 1909. márc.14. 104.l.

MDK

Fischer és Detoma építészek

tervezték a Fehérvári-ut 31.sz. alatti bérházat.
Repr.
A figurális részt Faróti Géza mintázta.

Magyar Epitömüvészet.
1907.9.sz. 17.l.

MDK

Fischer és Detoma épitészek

tervezték a Fehérvári-ut 31.sz. alatti bérházat.
Repr.
A figurális részt Maróti Géza mintázta.

Magyar Epitömüvészet.
1907.9.sz. 17.l.

Fischer (Betonstraße) ej Mika

MDK

Naptár-alsó reklám.

Kepekkel ábrázolt hónapok az akkori jellegzetes divatos melléklet a Grafikai Szemle 1891. évi 1. számaiban

Melléklet
Grafikai Szemle 1891 5 db.

Fischer MDK

bécsi mérnök, kerttervező

Fischer bécsi mérnök irányitja 1761-ben a kis martoni kertrendezést, Pál herceg sem evvel, sem a darázsfalvi fácánoshoz készitett Fischer-féle tervvel nincs megelégedve s Jacoby tervrajzát küldi a kismartoni gondnoknak. /Jacoby terve elveszett./

VALKÓ ARISZTID: Jacoby Miklós mérnök magyarországi szereplése és működése, különös tekintettel a fertődi kastély épitésére. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 129-144. l.

131. o.

Fischer MDK

kerámikus

Stingl feltehetően még 1839 elején társult a pápai gyárból kiváló Mayer Jánossal, aki nem azonos a pápai Mayer Györggyel, aki a Fischer által jogtalanul magához ragadott pápai műhelyet egy esztendei huzavona után 1839-ben megszerezte, de feltétlenül azonos azzal a Mayerrel, aki 1841 végéig a herendi műhely masszamestere.

/V.ö. Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. Szakdolgozat, kézirat. Bp. 1955./

Tasnádiné Marik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája. Ip.műv.Muz. Évk.III-IV.179-193. l.

190.l.

Fischer ? MDK

keramikus

Fischernek Winter Mátyás özvegyével szemben sikerült Pápán Eszterházyt a maga ügyének megnyerni.

Kéry Bertalan: A Pápai keménycserépgyár története. Szakdolgozat, kézirat. Bp. 1955.

Tasnádiné Merik Klára: A XIX. századi magyar kerámika néhány problémája.

Ip.mív.Múz. Évk. III-IV. 1960. 179-193.l.

191.l. 191/11/vő. 48.jegyz.

Fischer

kerámikus

MDK

Mayer Pápán 1845 körül fölhagy a porcelángyártással. Valószinüleg ekkor jelenik meg Stingl ismét Városlődon. Itt nem lehetett maradása, mert Fischerék nem türhették közelükben azt az embert, akinek minden oka megvolt, hogy róluk kedvezőtlenül vélekedjék.

Tasnádiné Marik Klára: A XIX.századi magyar kerámika néhány problémája.
Ip.müv.Muz.Évk. III-IV. 1960. 179-193.l.
191.l.

Fischer család

tatai tagja csak mint porczellánfestö szerepelt.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton.
Müvészi Ipar. 1885/86 évf. 140.l.

MDK

Fischer család

kolozsvári tagja csak porcellánfestéssel szerepelt. Az elsöség a cikk irója szerint a tatai F.-t illeti.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton. Müvészi Ipar 1885/86 évf. 148.l.

Finder és Pika
betűöntöde

MDK

1) Kezdőbetűk.
A növény és állatvilágból vett eszmés emblemekkel díszített betű minták.

Vegyesek: A betűöntő gyakorlatból.
Grafikai Szemle 1892 sz. 77.

MDK

Fischer és Mika
önfőde

czímlapja (belümnták / percpel a kiállításon.
(Pallas nyomda) A „munlacsere egyik kuriló darabjá".

B–r. A német nemzetközi munlacsere
Grafikai Szemle 1895 évf. 4 sz. 63 l

MDK

Fischer és Detoma épitészek

Épitési eng. Vállalkozók Közl. 19o9.nov.17. 3.l.

MDK

Fischer és Miko
belföntö cég

Kossuth L. halála alkalmából, legújabb díszítő gyártmányai Kossuth körjelnek nevezte el. Belföntödéjéből Kossuth ékítmények.
— ly körjel

Grafikai Szemle 1894 évf. 4. sz. 61. l.

Fischer- MDK

féle herendi porcellángyár grés-szerü porcel
lán vázái, s a budapesti Fischer Mil cég ilynemü
készitményei szerepeltek.

St.-Louei kiállitásunk.
Magyar Iparmüvészet.1904. 208-15.

MDK

Fischer müépitö

Negyvenegy pályázó közül nyerték el a pálmát s a kaptak megbizást a szobor elkészitésére: Radnai Béla szobrászm, Fischer és Schaer müépitök.

A szobrot 1907 végéig köteles Radnai átadni, hogy márc.15-én a szabadságharc -ünnepén leplezhessék le.

A pozsonyi Petöfi-szobor.
Müvészeti Krónika. 1905.jan.~~15~~ 15~~XXXX~~ 7.l.

Fischer és Scheer,ép.-ek MDK

A fonyódi szálloda és vendéglö pályázata.
Közös müvük.

Magyar Pályázatok. II.1.
Müvészet.1904. 212.1.

MDK

Fischer

Az Erzsébet-emlékmű-pályázat. Margó, Popper Scheer, Fischer műve. Repr.

Az Erzsébet emlékmű második pályázatára beérkezett munkák közül kiváló figyelmet érdemel a fentiek műve.

Lyka Károly: Uj Erzsébet-emlékművek.

Uj Idők, 1903.26.sz. 596, 597.l.

MDK

Fischer

Magánép.eng.Bpesten. Vállalkozók Közl. 1900.
jun. 9.

MDK

Fischer festő

Fischer ? festő, Munkácsy rajztanitója

Munkácsy első festménye. Müvészet, I. évf. 19o2. 274-283.

FISCHER M. P. U.

Kiérdemesült béri pilóta az egyik leningrádi műtermében vette első rajzórái

Simon Gy. Ferenc: A kulturális tér.
Tükörben
Magyar Hírlap 1965. jún. 9.

Fischer festő M.P.K.

Visegrád, főoltárkép

Kampis Antal :A képzőművészetek története 658.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

Fischer épitész M.D.K.

OTI bérházak tervezése. 1933. repr.

Társtervező: Árkay, Faragó, Heysa, Ligeti, Molnár, Pogány, Preisich, Vadász

Dr. Kubinszky Mihály: A modern magyar épitészet kibontakozása /1890-1944/

Magyar Épitőművészet 1963 /3. 16.l.

Fischer csoládban volt a kolosvári fazöde a múlt
század végén.

P. Breghénnty Ilona: A Herend és a porcelán története
214 o. Bp. 1966

Fischer J. M.D.K.

Esterházy Miklós klarinétjáték közben /rézmetszet/ 1809.

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve Bp. 1960. 142.l.

MDK

Fischer

Zakariás G.S: Adatok Buda XIX.sz. eleji épitészetéhez. 1954. sajtó alatt.

MDK

Fischer, porcellán, majolika

V-r: A kiállitás vásárlói. VU 1885. XXXII. évf.
678 l.

Fischer
epitéir

l.

Nitra
128. l.

MOB KU. 2256.

Macrotyloon sagu

szárgópálca

Fischer

Verein [illegible]
[illegible] fein
1830-[illegible]

Ryka NM. 377. P.

Fischer

akadémikus festő

1832-ben festette a veszprémi székesegyház szentsírját.

Ádám Ivan: A veszprémi székesegyház. Veszprém 1912. II. r. 473. l.

Lyka: MM

377

Csak miután Bukarestből vissza
1833-ban nyult ismét a litográf
krétához.Bukarestben a francia
vedon litográfiái gyakoroltak
hatás Barabás stilusára,ami el
Kolozsvártt készült kőrajzán,Ba
Gábor mellképén erősen kiütközi
a kis romantikus hatás azonban
oly tiszavirág életü volt,mint
többi müvészé,akik vele szorosa
kacsolatba kerültek,mert maga i
határozott egyéniség volt,ami k
lönösen a természethez,a valósá
hoz való viszonyában nyilatkozi
meg.Stilusa biedermeier stilus.
Nem nő ki korából,benne él,de a
ga módjára.Egyik másik kőrajza
tünő analógiát mutat más,osztrák

Fischer

Tálca, porcellán lap,
ezüst keretben, Fischer
Kolozsvár, XIX. 20.

Almásy-Teleki XII
1943.

Utóérős!

Dr Szentiványi Gyulné
özvegy

Budapest
Lajos utca 16

Fischer, fametsző. Az 1850-es években Pesten élt, s a »Vasárnapi Ujság« részére is dolgozott. Metszetei közül említésre méltók: Szepes vára, Nagy-Kövesd vára stb.

Kemény Lajos: A Vasárnapi Ujság illusztrációi. 1854—1858. *Vas. Ujs.* 1909. 150. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1858. 46. sz. — 1859. 220. l.

Fischer

ötvösmester nevét és munkásságát emliti

Somogyi Árpád: Régi pesti ötvösmüvészet
Budapest, 1970. 7.sz. 38-40. l.

J. Fischer

ejatein

Kenthely

báró

Levéltári Közlemények

1946. 189. l.

MDK

Fischer és Ferencsik, lugosi épitészek

terrakotta szobrászmunkák elvégzésére megbizás

Miskolci postapalota épitése

Vállalkozók Közl. 1906. márc. 14. 7 1.

8

kápolna / kisméretü, hullámos-vo-
t huszártorony-szerü tornyocska.
olcszög három oldalával zárul, 3
IV.század. Krisztus-keresztelése-
reskó, Päder müve: Atyaisten angya-
~~A bohne lévő~~ Felirata szerint ez
ntivánhegyi templom/, mely 1350
sával Fellner Jakab kápolnává épi-
jitották, 1945-ben megsérült.

Tata, 1888, 17, 31, 168, 774 l — Mohl Adolf:
e tér. Győr, 1916, 9-10, 21, 47-51 l, rézk. 48 l
arab tatai műépítészről. Mű é. É.
a — Gát Géza: Tata szerzetesei ta-
, XX — 1939, 345 l, rézk. 344 l — Tata V. é.

MDK

Fischer

békéscsabai festő

Munkácsy Mihály mellett kezdi el rajztanulmányait. (más adat nincs.)

Bényi László: Munkácsy-kiállítás.

Nők lapja, Bp. 1952. július 17. [10-11. l.]

M.D.K.

Fischer müépitész

A lap bemutatja az Erzsébet-szoborpályázatra beérkezett pályamüvét.

"Hónapról-hónapra" c. rovat.

Magyar Salon, Bp. 1903. juli. 39. kötet
1080-1085. lap

Fischer A.

Ferto

1.

Magyar Studio II.

34. l.

Magyar Nemzeti
Renaszánsz Társaság

IV. akciója

Nemzeti Szalon
1923. jan.

Fövi. Rép.

554 CRAESBEECK, JOOS VAN (állítólag 1605 kör. — 1660 kör.): Az asztali imádság. — Olajfestmény vászonra. Magassága 41, szélessége 33 cm.

555 C. T. JELZÉSŰ FESTŐ (XIX. század): Ökrök. — Olajfestmény vászonra. Magassága 38, szélessége 48 cm. — Jelezve alul jobbra: C. T. (A Kilényi-gyűjteményben mint Troyon szerepelt.)

556 DAFFINGER, M. (1790—1849): Gyermek arckép. — Olajfestmény vászonra. Magassága 46, szélessége 37 cm — Jelezve alul jobbra: M. Daffinger Wien.

557 DANHAUSER, JOSEF (1805—1845): A nátha. — Olajfestmény vászonra Magassága 55, szélessége 45 cm. — Jelezve alul jobbra: Danhauser W.— Lásd XXI. tábla.

558 DÉLNÉMET FESTŐ (XVI. század közepe): Krisztus levétele a keresztről. — Olajfestmény fára. Magassága 74, szélessége 89 cm.

559 DE ROBERTO: Nápolyi halász. Tanulmányfej. — Olajfestmény vászonra. Magassága 33, szélessége 21 cm. — Jelezve alul jobbra: De Roberto.

560 DITTMANN, JOHANN: Női arckép, osztrák népviseletben. — Olajfestmény vászonra. Magassága 55, szélessége 44 cm. — Jelezve jobboldalt: Joh. Dittmann Senior pinx. 1827.

561 DUPLESSIS, JOSEPH SIFRÈDE (1725—1802; állítólag): Férfi arckép. — Olajfestmény vászonra. Ovális. Magassága 20, szélessége 17 cm.

562 DURAN, CAROLUS (állítólag; szül. 1838): Szőke hölgy arcképe. — Olajfestmény vászonra. Magassága 63, szélessége 53 cm.

563 DUX (XIX. század): A köztisztasági hivatal előtt. — Olajfestmény vászonra. Magassága 96. szélessége 57 cm. — Jelezve alul jobbra: Dux 78.

564 ELWERT: Helene Odilon arcképe. — Olajfestmény fára. Magassága 40, szélessége 22 cm.

565 ENDER, THOMAS (1793—1875): A Magas Tátra Nagy-Lomnicról nézve. — Olajfestmény vászonra. Magassága 59, szélessége 95 cm. — Jelezve az előtérben középen: Ender.

566 ERRENTA: Duett. — Akvarell. Magassága 24, szélessége 17 cm. — Jelezve alul jobbra: Errenta.

567 FELSŐOLASZORSZÁGI FESTŐ (XVII. század): Dávid hazatérése Goliáth legyőzése után. — Olajfestmény vászonra. Magassága 1·10, szélessége 1·40 m.

568 — (XVII. század): Búcsúzás. — Olajfestmény vászonra. Magassága 71, szélessége 92 cm. — Lásd V. tábla.

569 — (XVII. század): Furulyázó pásztorfiú. — Olajfestmény vászonra. Magassága 48, szélessége 40 cm.

570 — (XVIII. század): A bűnbánó Magdolna. — Olajfestmény vászonra. Magassága 40, szélessége 33 cm.

571 FERBLANTIER K.: Sziklás tengerpart. — Olajfestmény vászonra. Magassága 33, szélessége 47 cm. — Jelezve alul balra: K. Ferblantier 1863.

572 FIDLER, ANTON (XIX. század): Csendélet virágokkal, gyümölcsel, madárfészekkel. — Olajfestmény vászonra. Magassága 67, szélessége 34 cm.

Fischer A.

fordít

573 FINK C.: Farsangi mulatság a velencei Szent Márk-téren. — Olajfestmény vászonra. Magassága 22, szélessége 33 cm. — Jelezve alul jobbra: C. Fink 1827.

574 FISCHER, A.: Magyarországi Szent Erzsébet. — Olajfestmény vászonra. Magassága 13, szélessége 10 cm. — Jelezve alul jobbra: A. Fischer.

575 FLAMAND FESTŐ (XVII. század): Hadvezér mellképe. — Olajfestmény vászonra. Magassága 64, szélessége 53 cm.

576 — (XVII. század): Vásárjelenetek a kikötővárosban. — Két olajfestmény vászonra. Magasságuk 38, szélességük 55 cm.

577 — (1700 körül): Fosztogató katonák. — Olajfestmény vászonra. Magassága 0·73, szélessége 1·53 m.

578 — (XVII. század): Pipások. — Olajfestmény fára. Magassága 30, szélessége 15 cm.

579 — (1700 körül): Tánc a csapszékben. — Olajfestmény fára. Magassága 25, szélessége 20 cm.

580 — Kártyázók. — Olajfestmény fára. Magassága 25, szélessége 20 cm.

581 — (XVII. század): Noé szégyene. — Olajfestmény fára. Magassága 18, szélessége 25 cm.

582 — (XVIII. század): Mária-medaillon virágoktól körülvéve. — Olajfestmény rézre. Magassága 15·5, szélessége 12 cm.

583 FRANCIA FESTŐ (XVII. század): Paris ítélete. — Olajfestmény vászonra. Magassága 36, szélessége 53

584 — (XVII. század): Longueville Charles herceg arcképe. — Olajfestmény vászonra. Magassága 60, szélessége 48 cm.

585 — (XVIII. század): Fiatal hölgy mellképe. — Olajfestmény vászonra. Magassága 60, szélessége 46 cm.

586 — (XVIII. század): Szüret. — Olajfestmény vászonra. Magassága 37, szélessége 46 cm.

587 — (XIX. század): Érdekes olvasmány. — Olajfestmény vászonra. Magassága 15, szélessége 20 cm.

588 FUCHSEDER, JOHANN: Dombos táj. — Olajfestmény fára. Magassága 34, szélessége 27 cm.

589 FÜGER, FRIEDRICH HEINRICH (1751—1818): A három Grácia. — Olajfestmény vászonra. Magassága 1·00, szélessége 0·75 m. — Jelezve alul balra: F. H. Füger 1793. — Lásd XV. tábla.

590 GATTA, XAVERIO DELLA(XIX. század): Gondolán. — Akvarell. Magassága: 18·8, szélessége 25·2 cm.

591 — Olasz népviseletek. — Akvarell. Magassága 15, szélessége 12 cm. — Jelezve alul jobbra: Xav. della Gatta 791.

592 — Olasz népviseletek. — Akvarell. Magassága 15, szélessége 12 cm. — Jelezve alul jobbra: Xav. della Gatta 1820.

593 GAUERMANN, FRIEDRICH (1807—1862): A vihar előtt. — Olajfestmény vászonra. Magassága 86, szélessége 70 cm. — Jelezve alul balra: F. Gauermann Wien.

MDK

Fischer Adolf, Lugos épitész

a dévai ref. tpl épitése...

Épitő munkálatok. Vállalk. Közl. 1908.márc.4.
8.l.

megszerzés

Fischer Adolf festő

vár. Karsáról, 1852-ben

18 éves

1852

1.8

szül. 1834.

lása

Fleischer Béla 41. l.

ismeretes szerzőnek, akik mint amisak fel ott a szemináriumot, hiszen annak

a dialektika és logika iskolája, amelyet Korvin Mátyás után Budán bezártak (Quae a temporibus Corvinianis Budae claudebatur, *in Alumnatus istius gratiam*, aperta tandem fuit Dialecticae et Logicae schola.). A két tantárgy első jezsuita tanára Budán Görgei Imre volt, akit Bécsből hívtak ide, miután ott már ilyen tevékenységet kifejtett. Az akadémiai tanfolyamnak a szeminárium valamennyi növendéke hallgatója volt, de rajtuk kívül nem megvetendő számban kintlakó világi ifjak is. (Et alumni omnes cum non contemnendo externorum studentium numero eidem studio applicati.)

Ugyanezen év (1712.) december 11-én az igazgató (regens) atya kérelmére és az esztergomi érsek engedélyével gróf Kollonics Zsigmond váci püspök a Széchenyi-szeminárium első növendékeinek feladta a tonsurát és a négy kisebb rendet a váci székesegyházban. Budán azonban előbb vizsgát kellett letenniök. Ezzel az intézet papi jellege még inkább kidomboríttatott. (Principale status et conditionis clericalis ornamentum)

1712-ben még nem történt döntés arra nézve, hogy Budán-e vagy Pesten fejezzék be a növendékek elhelyezésére szükséges épületet (nondum

so ülésen a képviselők kettéválasztották a beruházást. A felszíni munkálatok egy részére ugyanis már novemberben megérkeztek a szükséges engedélyek.

Deák András (MKDSZ), a közgyűlés közbeszerzési bizottságának elnöke közölte: az MSZP–SZDSZ-es többség az önkormányzati szabályozással ellentétesen járt el december 20-i ülésén, amikor a jogerős építési engedély hiányában is döntött a felszíni munkálatok célokmányáról és a megvalósításhoz szükséges több mint 13 milliárd forintról. A politikus ismeretei szerint a beruházási tendereket az építési engedély birtokában napokon belül ki lehet írni.

Gulyás László, a beruházásért felelős DBR Metró Projekt igazgatója elmondta, hogy decemberben technikai jellegű döntésekkel szétválasztották a metróépítés felszín alatti és feletti munkálatainak célokmányát. A beruházás előkészületei már lezárultak, és a jogerős építési engedély birtokában benyújtják a közgyűlésnek az engedélyokiratokat. Ezek elfogadása után megkezdődhet a mintegy három hónapos közbeszerzési folyamat. Az igazgató hangsúlyozta: a gyors eljárást az teszi lehetővé, hogy tavaly már közzétettek egy előzetes felhívást a feladatokról. Reményeik szerint áprilisban megköthetik a kivitelezési szerződéseket, és megkezdhetik a felújítást. Gulyás úgy véli: e menetrend megvalósulása esetén megvan az esély arra, hogy októberre megújul a Bartók Béla út, és kétszer két sávossá válik. A villamosvágány-építéssel viszont már az őszre szeretnének végezni.

Emelkedtek a BKV viteldíjai

FŐVINFORM

Január 1-jétől hat százalékkal emelkedett a BKV Rt. járatain a viteldíj:

A vonaljegy	106 Ft
A járművön váltott vonaljegy	130 Ft
A napijegy	850 Ft
A hetijegy	2 100 Ft
A 10 darabos gyűjtőjegy	1 000 Ft
A 20 darabos gyűjtőjegy	1 950 Ft
A metrószakaszjegy	75 Ft
A metróátszállójegy	175 Ft
A havi bérlet	4 050 Ft
A tanuló és nyugdíjas havi bérlet	1 115 Ft
A kedvezményes éves bérlet	45 600 Ft
A kedvezményes tanuló és nyugdíjas éves bérlet	14 820 Ft

A kinegrammal védett – azaz a meghatározott számú utazásra felhasználható – jegyek ráfizetés nélkül, meghatározatlan ideig felhasználhatóak, de visszsza nem válthatók.

A BKV-járatok a megszokott hétköznapi menetrend szerint közlekednek.

Ismét helyén a Mária-szobor

A legsúlyosabb károkat a Margitszigeten okozták a tolvajok

Visszaállították a helyére a júliusban ledöntött Krisztina téri barokk Mária-szobrot. A védett alkotást csak az emlékmű köré vont kerítés mentette meg attól, hogy összetörjön. Fischer Antal század eleji műve a tavaly tetőzött „szoborlopási hullám" egyik szerencsésebb áldozata volt.

OSGYÁN EDINA

Július utolsó napjaiban megdöbbentő látvány fogadta a Krisztina téri katolikus templom előtt sétálókat: a tér egyik jellegzetes emléke, a templom nyugati oldalán felállított Mária-szobor talapzatáról ledöntve hevert a földön. A szobrot egy kerítés védi, ennek köszönhetően nem tört össze, még csak meg sem sérült. Először a templom sekrestyéjében vigyáztak rá, majd letiszították, védőanyaggal vonták be, nemrégiben pedig visszaállították megszokott helyére. A szobor eredetije 1702-ben készült el, helyén ma *Fischer Antal* másolata áll.

A mű szerencsésen került ki abból a szoborrongálási hullámból, amely tavaly söpört végig a főváros nevezetes és kevésbé híres művein. A legsúlyosabb károkat a Margitszigeten okozták a tolvajok, amikor a bronzművek közül ismét levágták a Madách-szobor két karját. A Művész sétányról három, már egyszer helyreállított mellszobor tűnt el. A XI. kerületi Kosztolányi-szobrot csak megpróbálták elszállítani, ennek ellenére a művet a Budapest Galéria szakembereinek restauráltatniuk kellett. Tavaly veszett nyoma a Nobeldíjas *Joliot Curie* szobrának a Királyhágó térről. A II. kerületi Mátyás-emléket pedig harmadszor rongálták meg.

Tömeges szoborlopás a fővárosban először 1997-ben volt. A bronznak korábban nem volt ára, így legfeljebb ötnyolc évenként vittek el egy-egy mellszobrot. Hogy csak a jelentősebbeket említsük: *Kernstock Károly* mellszobrát 1990-ben emelték le a talapzatról, majd 1995-ben eltűnt *Gosztonyi Alice* Gyermek kutyával munkája és a Széchenyi-szobor.

A Margitszigeten 1997 őszén a magyar művészeti élet nagyjainak mellszobrai közül nyolcat loptak el. A Városmajorból a Ludas Matyit és *Eugenio Espejo* mellszobrát vitték el. – Míg a kisebb szobrok könnyen szállíthatók, a többmázsás bronzokhoz nyilván jármű kell. Ezért a feltételezésekkel szemben nem valószínű, hogy hajléktalanok szállítják el szatyraikban a műveket, sokkal inkább szervezett cselekményekről van szó – mondta el lapunknak korábban *Szilágyi András,* a Budapest Galéria köztéri szobrokért felelős osztályának vezetője.

Vannak pótolhatatlan művek, ilyen a Svábhegyről két éve ellopott Széchenyi István bronz mellszobor: *Stróbl Alajos* munkája az eredeti öntőminták hiányában megismételhetetlen. Persze vannak olyan típusú szobrok, így a zsánerszobrocskák, amelyeket feltehetően műgyűjtők vásárolnak meg, és nem fémtolvajok. Ilyen volt a Kis csibész a József körút és a Krúdy Gyula utca kereszteződésében – az egykori „Csirkésen". *Kis György* hetvenéves bronzszobra három éve tűnt el a talapzatról, bár a tolvajok nem jutottak vele messzire: néhány lépésnyire a helyszíntől bukkantak rá.

A Budapest Galéria munkatársától megtudtuk: egy mellszobrot másfél millió forintból pótolnak. A Madách-szobor esetében a Budapest Galéria 800 ezer forintot fizetett, újraöntette a sérült részeket. Év elejére mégis karok nélkül állt a szobor.

Szoborpótlásra a Fővárosi Közgyűlés általában évi 10–12 millió forintot szán. Az 1998. évi költségvetésében például 1998–2000-ben összesen 66 millió Ft jutott felújításra, ennek a szobrok pótlása mintegy harminc százalékát emésztette fel.

Szent István téren még tart a mélygarázsépítés, továbbra is forgalomkorlátozásokra kell számítani. A Szent István téren csak a bazilika körül lehet közlekedni, de a lezárt Sas utcába jan. 7-ig ideiglenesen be lehet hajtani, viszont a Zrínyi utcánál továbbra is számítani kell útszűkületre.

4. Kőbányán a Kolozsvár utca lezárása a hónap közepéig tart, mert folytatják a csatornaépítést a Korponai utca és a Halom utca közötti szakaszon.

FORRÁS: FŐVINFORM

Téli tanácsok autósoknak

Téli gumi nélkül ne induljanak el, ellenőrizzék a szélvédőmosót, a külső tükör és a lámpák tisztaságát, mindenkor használják a tompított fényszórót, kerüljék a hirtelen kormánymozdulatokat, szakaszosan fékezzenek, nagyobb követési és oldaltávolságot tartsanak. Ilyenkor a fékút megnő, és a burkolati jelek sem látszódnak. Óvatosan bánjanak a gázpedállal is, különösen indulásnál, lejtős szakaszokon, kockakő burkolaton.

A január 1-jétől életbe lépett KRESZ-módosítás alapján az autósok ezentúl találkozhatnak például:

a kerékpárosok által is használható autóbusz-forgalmi sáv,

a kerékpárral átjárható zsákutca,

a lehetséges haladási irányok kerékpárosoknak,

az övezet kizárólag gyalogosok és kerékpárosok részére elnevezésű táblákkal is. A KRESZ-tábla alatt kihelyezett autóbuszt, illetve kerékpárt ábrázoló kiegészítő tábla értelemszerűen módosítja a tábla jelentését.

A 12. évüket még be nem töltött és 150 cm-nél alacsonyabb gyermekeknek megfelelő biztonsági gyermekülésben kell utazniuk.

Magyar Nemzet 2002 dec 4.

Fischer Antal szobra

kárt okoztak a BKV-nak. (G. K.)

Rendkívüli ülés az utcalányok miatt

II. KERÜLET. Rendkívüli testületi ülést tart ma a II. kerületi önkormányzat a prostituáltak rózsadombi megjelenése miatt – értesült lapunk. Úgy tudjuk: az egyik előterjesztés olyan rendelkezéseket tartalmazna, amely felhatalmazná a polgármestert arra, hogy gondoskodjon a prostituáltak eltávolításához és ellenőrzéséhez szükséges anyagi feltételekről. Ismert, az utcalányok egy része azért települ át a Rózsadombra esténként, mert így kívánnak tiltakozni a türelmi zónák kijelölésének elmaradása ellen. A II. kerületben egyébként semmilyen hagyománya nincs a prostitúciónak, így várhatóan a mai testületi ülésen nem lesz különösebb vita arról, hogy maradjanak vagy menjenek az örömlányok. (P. G.)

Korszerűbb az Újpesti Hőerőmű

IV. KERÜLET. Megújult a napokban az Újpesti Hőerőmű, amely ezentúl a legkorszerűbb technológiákkal, az európai szabványoknak megfelelően termeli a hő- és villamos energiát. Az új erőmű végleges műszaki koncepciója mintegy öt évvel ezelőtt készült el, s az üzemeltető a szükséges hatástanulmányok, gazdaságossági vizsgálatok elvégzése után kapta meg a létesítési engedélyt. Az erőmű 110 MW villamos teljesítményre és több mint 300 MW forróvíz-hőteljesítmény szolgáltatására képes. (O. E.)

az elmúlt két esztendőben. Budapesten eddig több városrész nyert a bérlakás-építési pályázaton támogatást, mintegy másfél milliárd forint értékben. A lakások többsége még ebben az évben felépülhet. A fiatal házasoknak több kerületben „fecskeházakban" létesítenek bérotthonokat.

GIDRÓ–HARASZTI–PÁL

Eddig a fővárosban a legnagyobb támogatást a negyedik kerület kapta a Gazdasági Minisztériumtól. A városrész összesen közel 900 millió forinthoz jutott az államtól a bérlakásépítések segítésére. Ezért három alkalommal pályáztak a kerület vezetői – tudtuk meg *Hock Zoltán* alpolgármestertől. A Gazdasági Minisztérium 400 millió forintos támogatásával sikerült felépíteni Káposztásmegyeren egy társasházat, amelyhez jelenleg választják ki a bérlőket. A Széchenyi-terv lakásprogramjának meghirdetése után újra pályáztak a minisztériumnál. Ehhez felhasználhatták önrészként azt az összeget, amely a fejlesztési forrásokból maradt a korábbi állami támogatás eredményeként. Újabb 350 millió forintot nyertek százhúsz bérlakás megépítésére, és már elkezdődtek a második társasház alapozási munkái. Ezt követően nyújtottak be pályázatot a volt munkásszálló felújítására, egy fiatal házasok lakáshoz juttatását elősegítő „fecskeház" kialakítása érdekében. Az új káposztásmegyeri társasházat szeptemberben, a „fecskeházat" június végén adják át a bérlőknek.

– A Terézvárosban egy huszonkét lakásos, költségalapú bérlakás építését határozták el, és ehhez 127 millió forint támogatást nyertek a Gazdasági Minisztériumtól – tájékoztatott *Óra Krisztina,* a VI. kerület sajtóreferense. A közbeszerzési eljárás még folyik, de idén megépítik az ingatlant a Székely Bertalan utcában, ahol több lakástípust létesítenek majd, a harminc négyzetméter alapterületűtől a nyolcvan négyzetméteresig.

– A fővárosi önkormányzat 150 millió forintot nyert bérlakásépítésre, és ebből használt lakásokat vásárolnak a lakásállomány bővítésére – közölte *Egerfai József,* a szociálpolitikai és lakásügyi bizottság alelnöke. Elképzeléseik szerint az önerővel kiegészített 300 millió forintos forrásból megvehetnek 39 használt lakást, amelyeket a speciálisan rászorultaknak ajánlanak fel. A bérlés feltételeiről később döntenek majd.

A Dankó utcai üres önkormányzati telkeken épül fel az a mintegy hatvan szociális bérlakás, amelyek finanszírozására a Széchenyi-terv pályázatán nyert el 204 millió forintot a kerület – mondta el lapunknak *Gotthard Gábor,* Józsefváros alpolgármestere. Ehhez az összeghez további 200 millió forintot tesz hozzá a kerület. Az építkezés várhatóan még az év első felében megkezdődik.

A XI. kerület két pályázatával nyert bérlakás-építési támogatást – tájékoztatott *Szőke László,* alpolgármester. Eddig egy ötvenlakásos épület kivitelezését kezdték el a Fehérvári út és az Albertfalva utca sarkán, ehhez 174 millió forintot kaptak az államtól.

[SORRA...] FOLYTATÁS A 23. OLDALON >

Hamarosan elkészül a Külső Szilágyi út és a Megyeri út sarkán az a társasház, amelynek bérlőit már keresik FOTÓ: NAGY ZOLTÁN

Viszik a kocsit

PILHÁL GYÖRGY

Kis sárga lopóautók járják a belvárost, szedik össze a tilosban parkoló kocsikat. A főpolgármester hadat üzent a szabályszegő gépjárművezetőknek, már nem a cetlit biggyesztik oda a szélvédőre – jön a lopóautó, és minden további értesítés helyett elviszi a renitens gépjárművet, a mindenségit az ilyennek.

Ketten ülnek a kis sárga lopóautóban, a lopóember meg a rendőr. A lopóember borzasztóan ügyes, röpke percek alatt vontára veszi a szabályt hágó autót, mindenféle emelőket meg drótköteleket dugdos a jármű alá, aztán megnyomja a hidraulikát, és hopp, már csörlőzi is a kocsit a magasba. Ezenközben a rendőr rögzíti a helyszínt, jegyzőkönyvet tölt ki, videofelvételt készít, mert mit lehet tudni, hátha utólag méltatlankodik az ügyfél, hogy ő nem is lógott bele a zebrába, mire majd előveszi a rendőr a felvételt, hogy dehogynem tetszett belelógni, itt van, ni!

A múltkor az én autómat is elvitte egy ilyen páros, húsz percen át kerestem a kocsit, először azt hittem, rosszul emlékszem a helyre, nem is ide álltam, hanem a másik utcába, de aztán odajött egy parkolóőrféle ember az egyik kapu alól, hogy ne keressen itt semmit sem, jóember, a maga kocsiját elvitte a lopóautó. Olyan kuncogásfélét éreztem a hangjában, hogy úgy kell az ilyennek, minek áll a tilosban.

Valami ménkő autótelepen találtam meg a kocsit, a taxis mindjárt mondta, hogy itt lesz, ő naponta többszor hoz ide utast a belvárosból, ez itt most egy frekventált hely, hamarosan a McDonald's is kijön ide, mert az mozdulni szokott a piacra.

Aztán elment a taxi, én meg ott maradtam az indulataimmal, hogy ejnye, de megmondom most majd itt a magamét, mi az, hogy elviszik az ember autóját azzal a csörlővel, ilyen erővel parkolókat kéne inkább építeni. De aztán nem mondtam meg a magamét, ugyanis nem volt kinek, összevissza három ember volt a telepen, két hölgy az adminisztrációnál, meg egy férfi a sorompónál, de velük fölösleges lett volna gorombáskodni, békés, szelíd embernek látszott mind a három, mondták is, nem ők az illetékesek az egészben, nekik csak a pénzt adjam oda, akkor majd fölnyitják a sorompót, és mehetek Isten hírével. Fellebbezni lehet persze, de azt majd levélben a központ címére, tizenöt napon belül, ott aztán mérlegelni fogják a cselekmény súlyát, a mentőkörülményeket, meg videón is megnézhetem, melyik tilosból csörlőzték föl az autómat.

Ott álltam a pénztár előtt vagy tizedmagammal, szép ütemesen káromkodtunk mindannyian, a többség a rendőrkapitányt emlegette, néhányan a kormánykoalíciót szidalmazták, egy idősebb hölgy pedig azt javasolta, ostromoljuk meg a Városházát.

De aztán valahogy elmaradt az ostrom, mindenki befizette a bírságot, közben meg újabbak jöttek, azok is káromkodtak, aztán azok is fizettek...

Tovább késik az ürömi gázmassza elszállítása

Fellebbezett az ürömi önkormányzat a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség határozata ellen, amellyel az újabb tényfeltáró vizsgálatot rendelt el a helyi kőfejtő gázgyári masszával szennyezett területén. A helyhatóság szerint az újabb feltárások csak a rehabilitáció elodázását jelentenék. A Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőség csak hónapok múlva dönt a fellebbezésről, de továbbra sincs lehetőség a hulladék elszállítására vagy feldolgozására.

HARASZTI GYULA

A Fővárosi Gázművek által szennyezett ürömi területek, ahogyan arról már korábban beszámoltunk, közvetlenül veszélyeztetik a felszín alatti vizeket és a környéken élők egészségét. A kőfejtő környékén a szennyező anyagok már elérték a karsztvizeket, így bekerülhetnek a világhírű budai fürdőket tápláló forrásokba is. Nemrég a Legfelsőbb Bíróság úgy döntött, hogy a gázművek jogutódja nem vonható felelősségre a károkozásért. Feltehetőleg az államnak kell elvégeznie a kármentesítést, hogy elkerüljék a katasztrófát.

A gázgyári hulladékot korábban tanácsi engedéllyel lerakó Főgáz Rt. nem ismeri el felelősségét, s nem fedezi a kármentesítés 5-6 milliárd forintra becsült költségeit, mert a lerakás idején a gázmassza nem számított veszélyes hulladéknak, csak 1992-ben minősítették azzá. A környezetvédelmi hatóságok is hiába kötelezték a veszélyes hulladék elszállítására és ártalmatlanítására a társaságot.

[TOVÁBB...] FOLYTATÁS A 23. OLDALON >

Fischer Ágoston

az 1838-as árviz után pesti épitőmesteri jogért folyamodott, de a jogot nem kapta meg. Ezért té az alábbi cikk adattárában nem szerepel.

Komárik Dénes: Épitészképzés és mesterfelvétel a XIX. században, Pesti mesterek és mesterjelöltek.
Épités- Épitészettudomány, 1971 /III/, 4.sz.379-418. l.

Tóth Árpád

FISCHER ÁGOSTON

kecskeméti pallér épitette a Kecskemét, Czollner tér 3. szám alatti lovardát 1817-1818-ban. A pénzt Habsburg főherceg adta rá.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l. /városképek - Müemlékek sorozat./ - 130. l.

FISCHER ÁGOSTON

kőmüves épiti Kecskeméten a lóiskolát 1817-18-ban, Novák Gergely ácsal.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 50. l.

M.D.K.

Fischer Ágost, építész. XIX. sz. eleje

A nagykörösi városházat épitette. 470. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Fischer Ágost építész

M. D. K.

A magyaróvári városháza építője

Kamyis, hag. mův. Pap. 1960 470

Or.-D.-U

FISCHER Ágoston ácsai:

Hódmezővásárhely Pet. templom

(1799) Társácsák Fischer B.

Szőke László: Magyar építészet boltadó hagyományai Bp. 1957. 55. l.

M. D. K.

FISCHER Ágoston építész

Hódmezővásárhely. Ref. újtemplom, 1799.

Fischer Boldizsárral

Magyar építészet. Bp. 1954. 95. l.

FISCHER Ágoston építőmester

Kecskemét, 1802-1808 Békésszentandrás, ref.tpl.

Köröstarcsa, ref.t. 1794

Öcsöd,reft. 18o4-1804 torony

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991

46-47.,ill.
258-259., ill.
345-ill.

FISCHER Ágoston építőmester

Gyoma, ref.t. 1805-13

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 165,ill.

FISCHER Ágoston Szentes

Szentes, ref. tpl.

Kiss Bálint: A Békési-bánáti ref. egyházmegye története (1836)
Békéscsaba, 1992 319-332. old

3. kép. A Műemlékek Országos Bizottságának hivatalos

FISCHER Ágoston építész

ORBÁN Ferenc: Magyarország zsidó emlékei, nevezetességei. Bp. : Panoráma, 1991 107.

Keszthely, régi zsinagógja

Fischer Alajos

MDK

Férfiarcmás, gipsz

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Fischer Albert

1904/5 – 1905/6

Ø

Ferkèpzomfoisk'vk

1932-33. 82. l.

Fischer Albert, ötvös

M.D.K.

1753-ban szerepel az egri érdőrszeirásban. Ugyanez évben ugyanott Fischer Antal ötvöst is említik.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

M.D.K.

Fischer Albert, ötvös

Egerben az 1753-évi összeírásokban szerepel. Valószínűleg azonos Fischer Antal ötvössel, aki ugyanez évben írnak össze.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

FISCHER Albert ötvös, Egerben 1753-ban az adóösszeirásban szerepel, valószinüleg azonos Fischer Antal ötvössel, akit ugyanezen évben irnak össze, mint vagyontalan zsellért a város I. negyedének 4. fertályában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fischer Albin

b. Gerecsegyártó

223. h.

Weiss CIPŐK

BUDAPEST
IV., MUZEUM KÖRUT
(Múzeummal szemben)
Telefon: 185-614.

Andreas Fischer bécsi épitész MDK

részben átalakitotta a keszthelyi Festetich kastélyt 1798-ban

Genth.Müeml.1959 I. 159

MDK

Fischer András

Oszlopcsarnok, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Fischer Ágoston

kecskeméti kőműves

a kecskeméti kat. nagy-
templom mintájára
építette a füzesgyar-
mati ref. templomot
1798 – 1803 – ban.

Karacs Békésvm

II. k. 119. l.
keppel a
115. l. előtt.

21. Patak	(56×80)	500 P
22. Itatás	(60×75)	450 P
23. Kisköz	(60×75)	450 P
24. Libák	(60×73)	450 P
25. Patakpart	(50×70)	400 P
26. Dombos táj	(50×60)	400 P
27. Faluvége	(50×60)	400 P
28. Erdőszéle	(50×60)	400 P
29. Ház a domboldalon	(46×65)	400 P

Pasztelek:

30. Gombás asszony	(48×63)	200 P
31. Piac	(48×63)	200 P
32. Istálló	(48×63)	200 P
33. Verandán	(48×63)	200 P
34. Zöldzsalus ablak	(48×63)	200 P

Szépművészeti kiállítások, Budapest, IV., Mária Valéria-utca 8.

Telefon: 382—122.

79332 — ATHENAEUM

Felelős kiadó: Fränkel József.

id. Fischer Ágoston

Lőrei alapján épült fel fia ifj. Fischer Ágoston a Keszkeméti görög keleti templomot.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

2801

ifj. Fischer Ágoston

1824-29 között épült a kecskeméti görög-keleti templomot. ugyanesak egy késői barokk-stílusban. Valószínűen apjának 1800-ban készített terve alapján.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972 3-4. 280 l

Id. Fischer Ágoston

legismertebb műve egy időszerűtlen a Füzesgyarmati ref. templom (1798-1803) a késői barokk stílus jellegzetességét mutatja fel.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

280

id. Fischer Ágoston

folytatta 1792-ben, ugyja halálát követően a hódmezővásárhelyi templom építkezési munkálatait. Stílusát a klasszicista irányzat jnak erősen befolyásolta.

Gilbó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972 3-4 k.

2801

id. Fischer Ágoston /August/

kecskeméti építőmester, Molnár György

Gibó I.: Európaische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3–4. p.

2801

id. Fischer Ágost

kezdeményezője megjelik. bizonyítékai a magyarországi klasszicista stílusnak.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4. sz.

2811

ifj. Fischer Ágoston

a korábbi klasszicista elődök alacsony „késő barokk stílusban épít.

Bibó I.: Európai hatások és a magyar szerepe az 1800. évi Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

2811

ifj. Fischer Ágoston

kecskeméti püspökmester, id. Ágoston fia.

Gibó J.: Európaiszerű Befolyás und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4. p.

2802

MDK

Fischer Ágost építész

A nagykörösi városháza Halán István & Gál József építészekkel együtt

Rados J.: A magyar klasszicista építészet emlékei. Bp. 1952 7

MDK

Fischer Ágost épitész

Nagykörösi városháza

Rados J: A magyar klasszicista épitészet hagyományai.Bp. 1953 9.

O Fischer Ágost

kecskeméti építész

l.

Zádor – Rados

279, 330. l.

A nagyrőcsi vár-kápolna
~~vár~~ 1811. klasszicista
lic kőtárak stilus-
ban történt átalakítás
ának tervezőt F. kőműves

Fischer Ágost

épitész

Gertnüeul

138. l.

ktatásügyi miniszternek 1943. évi
38 szám alatt a keb. számvevőség VII.
deletének másolata:

a 127.689. számu cse kszámla terhére
ek Országos Bizottsága" elnevezésü
arékpénztár csekkszámlája javára,
nöknek a székelyvajsi ref. temlom meg-
Székelyvajs és vissza történt hivatalos

FISCHER ÁGOSTON

kecskeméti kőműves, ki az Alföldön másutt is működött, épitette a kecskeméti Régi Lovardát 1817-1818-ban, Ferdinánd főherceg költségén. Középrizalitos, 1-1 ablakos szárnyakkal, mélyitett tükrökkel, a bejárat felett magas oromzattal, abban egykori cimer. Provinciális, csaknem diszitetlen. Először 1818 szept. 26.-án használták /egykoru forrás maradt./. Müemlékjellegü.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 135. l.

MDK

Fischer Ágoston

1825-ben Aradon van. Temesvár-
gyári városi görög templom tervét készíti.
Nem valójára 1833/34 hatósi
házmadási elemáinyokban szerepel.
/ Szemléltai 864-1/2 1952. kőrlése /
Klasszicista barokk hagyomány
képviselője. Élete és munkái még feltárásra
várnak.
Szerinyi Imre: Régi Lanócsházak a Kiskun-
ságban.
Művészettörténelem, I. köt. 2. a. 1957. 79 l.

Fischer Ágoston, építőmester MDK

A nagykőrösi lanaiskaház terveit készítette, a kivitelező Sági Péter helyi mester. 1811-ben készült el.
/Zádor-Radics 279 o./ Kisőbarokk jellegű.

Imréné Sure: Régi lanaiskházak a Viskunságban.
Múzeumi füzetek, I. évf. 2. sz. 1957.
73 l.

Fischer Ágoston MDK

1772-1805 között épült kecskeméti nagytemplom háromadási könyvében.

1792. jún. 29-én szerepel, ahol Fischer Bolotizsár kőművesmesterrel (alija v. wkona?) felvállva szerepel.

1798-1803 Füresgyarmati ref. templom tervét készíti a kecskeméti minta szerint, és 1811-ben a nagykőrösi Lanácsháznak is kecskeméti mintaszerint allszalmas.

Szmrecsányi Imre: Régi Lanácsházak a Kiskunságban

Művészettörténeti Füzetek 2. sz. 1957. 78-79 l.

Fischer Ágoston, építőmester. MDK

A nagyszőllősi Városi Tanácsháza
tervezője. 1811.

Repr.: Szmétanyi Szme: Régi Tanácsházak
a Kisalföldön

Műemlékvédelem, I. évf. 2. sz. 1957. 69 l.

ᴅ

Fischer Ágoston, epitőmester MDK

Feltehető, hogy a Kiskunhalasi egyemeletes lanaháza terveit ő készítette, bár a levelezőkön (Kiskunhalas, levélbár) name nem szerepel. Szerepel viszont a magyar nyelvű névmaradásokban.

Szmányi Imre: Régi lanaházak a Kiskunságban.

Művelődés, I. évf. 2. sz. 1957.
72 l. és 73.
repr. 76old

Fig

Fischer Ágoston, épitőmester MDK

A kiskunfélegyházi városi Lanács 1821-ben felnőtlija őt és Novák Gergely kecskeméti épitőmestert a városi Lanácsház tervének és költségvetésének elkészitésére. Fischer készitette a tervet és vállalkozott. Talpfőcsf készitő a tervet pótválalkozta. Talpkő lelőtt. 1823 (nincs id.) 1823-ban elkészült.

Szmrecsányi Szme. Régi Lanácsházak a Kiskunságban.
Szemlélet és élet, I. évf. 2. sz. 1957. 71-72 repr. 74 o.

cimen, a Múzeumi és Könyvtári Kézikönyvek sorozatának IV. kötete gyanánt. A mű mintegy négy ívvel bővült s a fejezetek száma az új beosztás következtében tízről húszra emelkedett. A mű kiadása az előirányzott 3600 koronával szemben 3317 koronába került s ebből még az év folyamán eladott példányok árából 978 korona térült meg.

Fischer András könyvgyűjtő
h. Tanulmányok könyvtárból
VII. 38. l.

nek nem egészen 4%-a részesült a községek pénzbeli segélyében. E segélyek összege 10.812·14 K-ra (1912-ben 11.380·53 K) rugott s így az állam által e célra fordított 142.000 K évi javadalomnak alig 7·62%-át tette, vagyis messze alatta áll annak a minimumnak, melyet az olyan, elsősorban községi érdekű intézménynek, minő a népkönyvtárügy, fejlesztésére joggal elvárhatunk.

Kölcsöndíjak címén 36 könyvtár 1126·75 koronát, birságokból pedig 56 könyvtár 335·62 koronát vett be.

Ama föladatának, hogy hivatalos látogatások révén személyes érintkezés útján igyekezzék a helyi társadalom érdeklődését a múzeumi és könyvtári ügy iránt ébren tartani és a hatáskörébe tartozó gyüjtemények állapota felől helyszini szemle útján tájékozást szerezni, a Tanács ez évben is iparkodott megfelelni. Mihalik József előadó, orsz. felügyelő a dunaharaszti, czeglédi és görömbölyi népkönyvtárakat látogatta meg s a Tanács képvisele-

FISCHER ANDREAS, kovácslegény, /Fiser/

A körmöci pénzverde személyzete:
A.M.N.M.Éremtárban iratmásolatok 1748-1768.évekből emlitik a személyzet fizetését.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

FISCHER ANDREAS /Fiser/, kovácslegény, 1748.XII.28-1749.IV.19. 42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

FISER ANDREAS, kovácslegény, /Fischer/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatok 1748-1768.évekből amlitik a személyzet fizetését.Ebből összeállítható az alkalmazottak névsora.

FISER ANDREAS /Fischer/, kovácslegény, 1748.XII.28-1749.IV.19. 42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

M.D.K.

Fischer András
építészeti tanácsos

1798-ban Festetics bevonta a keszthelyi kastély építkezéslibe.

26 l.

Pécsely Piroska: A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése

MD K

Andreas Fischer, aranymives,

mint mester emlitve 1779-ben.

Dr Horváth Henrik: Pester Goldschmiede-Barokk.
A Régyüjtö. - Der Kenner. 1931.V.évf.5.sz. 13o-134.

FISCHER, Andreas építész

(1798)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. OMvH, 1993 59,169

Schönerné Pusztai Ilona 303
Schramm Tibor 1582
Schubert, Ernst 806
Schulcz Ferenc 1332
Schulek Frigyes 1332
Schuller, Betty 524
Schuller, Friedrich 524
Schuller, Günther 524
Schuller, Rolf 524
Schullerus, Fritz 524
Schurian, Walter 2269
Schwanthaler, Thomas 1115
Schwartz Dezső 1330
Schwarz, Arturo 2133
Schweiger, Peter P. 39
Scipiades Erzsébet 2547, 2746
Sebes Erzsébet 2337
Sebestyén György 1756, 1757
Sebestyén Mihály 1404
Sebestyén, Georghe 1093
Sebők Zoltán 79, 93, 1248, 1373, 1485, 1668, 1669, 1817, 1884, 2083, 2132, 2133, 2350, 2452, 2608, 2707, 2731
Secomska, Krystyna 1219
Sedlmayr János 304, 903
Sedlmayr Jánosné 305, 306
Seebach, Gerhardt 796
Seeber, Rudolfine 904
Segedi György 2606
Sehtel, Fjodor 1583
Seiden, Václav 1584
Seidler, Harry 2607
Selmeczi László 420, 787, 792, 795, 835, 836, 857, 869, 872, 876, 878, 880, 883, 889, 894, 902, 917, 928, 930, 931, 932, 993
Semper, Gottfried 1331

FISCHER ANDRÁS

pesti ötvös mester a XVIII. sz. második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 237. 1

M.D.K.

Fischer András /XVIII.-XIX. század/

167. Oszlopcsarnok. Olajf. 56.5 x 44.5, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 20. l.

Fischer András

ötvös

Pest 1779

Horváth, Dr. Henrik.

Pesti Goldschmiede –
Barokk.
A Müggyűjtő

1931. 5. sz. 133. l.

Fischer András

ötvös Pest

1779 emlékre

vő

Horváth Szentpéter

253. l.

Fischer Anna

1916/17 - 1920/21

Ferkèpzomfoiskòvk
1932-33 82 l.

leborult épület törmelékeit padló-töltelékül használták fel. A pannoniai provonciális művészet falfestési emlékanyagában ezek a legértékesebbek, mert 4 különböző stílus egymást felváltó uralmáról számolhatnak be. Az 1. csoport darabjai a pompejiitáliai III. és IV. stílust követik, a III. stílus könnyed s vázlatos ornamenseire, a IV-nek pedig fantasztikus, légies architekturájára fektetve a súlyt, míg a falak középmezőiből maszkok, szőlőfürtök, táncoló és lebegő alakok, ételhordók, puttók töredékei maradtak meg. A 2. csoportot töredékei közt szüretjelenet ábrázolásával, több egyéni életet visszatükröző fejrészlettel, pávákkal és nőalakokkal találkozunk, melyek, mint az itáliai ókeresztény katakomba-falfestészet kedvelt tárgyainak utánzásai kerültek a római falakra. A 3. csoport helyi jellegű gyümölcs- és növénydíszítést mutat. A 4. csoportba azok a festmények tartoznak, melyek — az előbbiekkel ellentétben — magának a villának falait díszítették s együtt pusztultak el a villával a IV. század utolsó évtizedeiben. Ez az utolsó csoport márványberakást utánzó festésből áll s a pannóniai helyi falfestés hanyatlási korszakából való, mikor a márványfestés elveszítette az anyagszerűségre törekvő jellegét és értelmetlen vonalak és csíkok sorozatává zsugorodik össze. A leletet ma a Veszprémi Múzeum őrzi. *Nagy.*

BALÁCAI MOZAIK, a Baláca pusztán kiásott és majdnem teljes épségében a Nemzeti Múzemban rekonstruált nagyterjedelmű római mozaik, amely színességével, gazdag és változatos geometriai díszével, távlati hatásra törekvő árnyékolásával, kiváló itáliai emlékekkel is kiállja a versenyt. Keletkezési kora a Kr. u. II. század elejére tehető.

Fischer Anna MDK

Jánoska, olf.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Fischer Antal

pozíciójú mester. Az ő tervei szerint épült fel a Teleki-palota 1787-1790 körül, 2 emelet magasságával, cour d'honneur-ön megoldásával.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

173. l.

Anton Fisches

A Telki - palota 1902. évi állapota az átalakítási megbízáskor. (fénykép).

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

172. l.

FISCHER ANTAL, kintérlegény pecsétje

A miskolci bodnárok, pintérek v. kádarok 1811-es pecsét jét Fischer szabadúlóleveléről ismerjük az 1820-as és 30-as évekből. Rossz nyomat. Körirat_"PRIVILEGIALT MISKOLTZ VÁROSA BODNÁR CZÉH L_LL+". Korona alatt két oroszlán, hordót, kádárbunkót, ékalakú hajtófát és szétnyitott fatörzset tartanak. Kádárbárd és vonókés. Zlo.old. 90. jegyz.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zemplémi véhpecsétek 189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, II, 1970
MISKOLC, 1971

Fischer . . „

Árkay, Faragó, Heyda, Ligeti, Molnár, Pogány, Preisich és Vaczlavik tervezték a bp.-i Köztársasági téri OTI bérházat 1933.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

94 l

Ba. Anton Fischer

terve a kalocsai érseki székesegyház homlokzatáról. Díszmetszet. Reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

350

8g

Pályázati határidő 21 nap. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Mezősas címre küldendők.

A nagykárolyi református egyház iskolaszéke huszonegynapos határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *harmadik tanítói* állásra. Javadalom: az egyházközségtől 140 P, természetbeni lakás, vagy törvényszerinti lakbér és törvényszerinti államsegély. Kötelesség: a prezsbitérium által kijelölt osztályok vezetése, szükség esetén a kántor helyettesítése és mindenféle belmissziói munkában való segédkezés. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. A kellőképpen felszerelt pályázati kérvények a református Lelkészi Hivatalhoz nyujtandók be. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Az óvári református egyház pályázatot hirdet *II. tanítói* állásra. Fizetés: évi 70 P, lakbér és 140 P az egyház

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
233/939 szám.
1939 márc. 27 kelt.

46

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest.
IX., Hőgyes Endre-u. 10.

ROTESTÁNS LA

megvan

Fischer Andreas

orvosi írószer

l.

Kapbarokk

Rej. Tais. Evk

II. 263. l.

U. a.: Bárok mindszentrőnk olasz kapcsolatainak kérdéséhez. Vh. Orv. M. Régészeti Társulat évk. 1923-26. Bp. 1927. 263. l.

Fischer ~~Andras~~ Andreas

bécsi építész, az ottani akadémia tanára

Migazzi bíboros ajánlatára 1791-ben Szily János szombathelyi püspök megbízza a szombathelyi székesegyház tervének elkészítésével † és a terv arabon nem került kivitelre.

Kapsomb. 9-10. l.

† a római S. Ignazio templom

† a Klepelnek egy idősebb megbízott segédjének utána

1791.

Fischer Andreas, ostrák építész; sz. 1754 Waldsassenben, mh. 1819. okt. 2. Bécsben, a bécsi Képzőművészeti akadémia tanára volt. ~~1791.~~ Szily János. † Ő ~~megbízta~~ (hogy megír) kőrajzok

Sarne III. 224.

tervelet a szom-
bathelyi székesegyház-
hoz a római S. Ignazio
templom: F. 1791.
februárjában elké-
szült a tervekkel, a
kivitelre azonban csak
nem az ő, hanem Tlöpe-
le M. tervét fogadtak el.

Kapossy J. A szombathelyi
székesegyház és mennye-
zetképei. Bp. 1922. 9-
10. l.

Fucher András

Tokaj-Hegyalja szőlőshegyei.
Az eprejesi Fucher András 1795-ben
kiadott térképe.

Új Írás VII. évf. 8. sz. 1967. aug., borító
III.

megnyva

Fischer András

festő.

A Képmúvészeti Múzeumban 897. lelt. sz. alatt van egy Oszlopcsarnok c. képe (vászon festett, 56.5 x 44.5 méretű) a következő jelzéssel:

„Andr. Fischer pinx.
albae regiae 1809".

Tehát Székesfehérvár ett.

Peregrin: Állag.

Felirat 1618-ból való Keresztelő-tálon

III. 23, 24.

Fischer Andrai

Szekelyföldi vajta-
zitis

Lyka MM. 164. l.

Fischer András

Székesfehérvári festő, rajzoló.

Lyka: MM

164

Fischer András

Fischer Andras

Festő

1809

897. ~~Német festő.~~

et XIX. századból.

Oszlopcsarnok.

Az oszlopcsarnokos épület ~~[illegible]~~ karfás lépcsője ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ mellett két alabárdos őr áll. Öltözetük: kalap tollal bársonyos kabát és nadrág, ~~[illegible]~~ magas szárú csizma. Tőlük balra lámpa lóg. Jobbról, a szigetben, egy kőre le fig dnünket melyet a hold világít meg. A lépcsőn túl (a nagyobbra nyerünk kilátást, hol ~~egy~~ erőd van lőtornyával, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ a hol a felhők közül a hold bukkan elő. Háttul a vízben ez olvasod: „And. Fischer pinx aboe regiae 1809."

Vászon, mérete 56·5 : 44·5 cm.

Német Museumból.

570

Lgula tetején

Ny. Pápa 328.

megnyír

Fischer Antal

vezír

XIX. sz. elején

? nem azonos

Tischler Antallal?

lásd

Tischler A

udvarnagjában

1787. gr. Haller József

arck. vezír

M. tört. Kepes. kat.

Bp. 1922.

31. l.

Fischer Antal

vézm. 1819 k.

1 csd

Lap Pest iparmúvészek

56.l.

Fischer (Antal), vézmetsző.

1787 készítette gr. Haller József arcképét és a XIX. n. elején egy mesterlevelet Pest látképével (vésetre)

Vézmetszők

A [illegible] következő korajzairól: Batthány Kázmér gróf, térdkép, 20×30 cm. Kun S. 32—46. — Kossuth Lajos, 1841. M. T. Kcs. Kat. 648. — Kölcsey Ferenc. Einsle után. M. T. Kcs. Kat.

1 pcs

FISCHER ANTAL, asztalosmester

Ésesti azstlosmester volt 1828-ban. Terézvárosi lakós.-Helyrajzi szám 134.-Segédek száma 1.-Összeirási szám 330. 44.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old

AZ IPARMÜVÉSZETI MUZEUM ÉVKÖNYVEI, XIII. 1971.
Népmüv. Propaganda Iroda, Bp. 1971.

megírva

Fischer Antal

könöves mester

Pozsonyból jött,

mestermesterré nem

csinált

1787 ben vette

fel a budai cehbe

Budaiskö 1891.

Budaiköpöntöde javítva 1.182

1 A XVII. sz. második felében ~~egyik~~ a volt Pozsonban a kivalott mesterekre könöves

Fischer Antal, könöves mester. 1 Pozsonyból ~~jött~~ Budaiköpöntöde 1787. vette fel a Könöves és kőfaragó cehbe. 1891. a budai Istenanya templom kriptájaban javitó munkát végzett.

333

1907. július 6.

Mihalik József: a számvevőség kívánságára a kassai múzeum katalogusára kiutalványozott 5000 kor.-ról egybefoglaló számadás dére-rik (403/1907.)

Fischer Anton
ejtőtiszt
X VIII-2

f.
Sourek K: Dr.

Thurnwalder Shwa-
Kei: Pongau, 1939

vetei a
ami le
udvarn
dékaik
fák ki,
s a bi
irta Ba
a Mes
hányat
Ba
Gyula
1513-b
mint
H
pihoz
tanú l
terhelt
és sár
török
himez
gyogo
lyan

kesítik, elegendő lett volna arra, hogy a belőle befolyó pénzösszegekkel a török támadást feltartóztassák«...

Három év mulva, 1524-ben újra Esztergomban találjuk II. Lajost. Most is temetésre, Szathmári György érsek temetésére jött. És most is, az érsek több százezer aranyat kitevő hagyatékából erőszakkal elvitt annyit, amennyit csak kezébe kaparinthatott.

A mohácsi vész utáni szerencsétlen idők nem hagyták érintetlenül Esztergomot sem. Egy darabig az ellenkirályok: Szapolyai János és Ferdinánd hadai közt morzsolódott, majd Buda elfoglalása után a törökkel gyűlt meg a baja. 1524-ben a Budát német birodalmi seregek segítségével fölmenteni akaró Ferdinánd, Joakim brandenburgi választófejedelem főve-zérlete alatt, Esztergomnál gyűjtötte össze mintegy 60 ezer fegyveresből és 200 hajóból álló seregét, ámde ez a vállalkozás csúfos kudarccal végződött, mert a híres sereget mielőtt Buda alá érkezhetett volna, részben a táborban kiütött ragály tizedelte meg, részben élelem hiánya züllesztette szét, így aztán nemhogy Budát nem foglalták vissza, de 1543-ben Lascan és Salamanca várparancsnokok árulása folytán az esztergomi vár tornyaira is fölkerült a padisach lobogója, hogy ettől kezdve rövid megszakítással (1594—1605.) közel másfélszázadon át hirdesse a félhold hatalmát.

Közben több eredménytelen kisérletet tettek a vár visszafoglalására. Igy 1584-ben Kielmann András komáromi várparancsnok akarta belőle kiűzni Piri szandzsákbég hadát, de sikertelenül. Tíz évvel később 1594-

Fischer Antal

kőfaragó

l.

Schoenkirchnavárosi

16. l.

Vindobona h. n. VI. 106.

Fischer Antal

Kőszeg

Eler.

Szegelek

585. l.

SÁNDOR

TELEFON
58-8-35

TOZOTT BUTOR-KÉSZITŐ
IKLÓS-UT 53. (VOLT I. KER.)

J·

ó új találmány!

-BUTOR

nélkülözhetetlen!

MAGYAR SZABADALOM
111.025. sz. a.

„Fidor" fotel-ágy összecsukva.
Uj rendszerü. Készités minden formában.
Árjegyzék bérmentve.

0 Fischer A.
Körperbau
1943

l. Schoen 1948
20-l-

a ~~nézve~~ fordult. Előre fésült hajat, bajuszt és lebe-
állt kard. Ingének lehajtott galléja széles,
kötése, kivágott melleinye hajtókás, ~~[illegible]~~ atillá-

az alak nagysága 2.6 s a lapé 8.4 : 6 cm.

8739 (köz. nyom.)

107/95 № 134.

Fischer Antal

kőfaragó

Budapest 1927–28.

Fischer Antal

kőfaragó

faragta a Szentháromság szobor ~~szobor~~ megújítok szobrait Mattanp Béla és Tóth Ilona Kiegészítési alapjai

Historia. 1928. 2. 27

44. (A budavári Szentháromság szobor restaurálása.)

1927 máj. 28

az ötmény karaszbatőn kívül más utcáról keregetőmet [illegible]

vár végén álló keresztény templomot, melynek karzatát a katolikusok, nagyobb részét pedig az evangélikusok bírták, kiknek a templom közelében iskolájuk is volt. Katolikusok voltak a raguzaiak és más olasz kereskedők, kiket foglalkozásuk kötött Budához, az evangélikusok pedig a magyarok soraiból kerültek ki. (Die Janitscharen führten uns auch in der Christen Kirchen, so der Enden ist, welche unterschieden, den Chor haben inn die Ragusaner und andere Menschen, so wegen ihrer Handthierung zu Ofen wohnen und sich aufhalten, und celebrirn dieselben auff Catholisch; den andern und grössern Theil der Kirchen haben die Evangelischen inn und sind Ungarn.) Mindenben egyező ezzel az 1587-ben Budán járt Reinhold Lubenau útleírása (Mitteilungen aus der Stadtbibliothek in Königsberg, Bd. IV.), aki deszkafallal elválasztott templomról emlékezett meg, melynek egyik része a katolikusok, másik része a reformátusok céljaira szolgált (diesen Theil haben die Calvinisten und Arrianer ein). A katolikusok lelki gondozását Lubenau szerint ferencrendi barátok végezték, kik iskolamestert is tartottak (seindt noch zwei Mönchen und halten einen Schulmeister), a reformátusok papjáról azonban nem emlékezett meg. Az 1591-ben Budán járt báró Wratislaw csupán a református templomról emlékezett meg (Szamota: Régi utazások 196. l.), amely templomról azt

Fischer Antal, szobrász

és kőfaragómester, sz. 1873 Mosaszerdahelyen. Bécsben Neumann Ferenc akadémiai tanárnál tanult. 1893 óta dolgozik itt. Díszítő munkálatokat végzett a volt Kecskeházi és a királyi vár palota épületeinél 1897. Zala György és Róna József műtermében tanulta a figurális szobrászatot. Horvai János mellett is kőszobrászatban dolgozott. 1911. nyerte el a m. állampolgárságot, tekintélyes és szerelmes köszöntött. A szegedi fogadalmi templom több relieftjét és faragta és Kőfaludi Szobl Lajos szobrászművész és Fluvius László tervei szerint portrékat és faragta kőbe. A régi kőkereszten a Immaculata szobor (a szobrászat

A budapesti Szentháromság szobor szerzőjeként szerepel. Más adat szerint Ybl Miklós és Szkalnitzky Antal alapján.

A magyar kőgyári dolgozó

Szentmiklóssy Géza

M. Felt. Lex. 585. l.

F paragrafa

~~Fina teren 1928.~~ a fonási
költségen a 1928. állítólag
fel a ~~Krisztina tegen~~ régi Nabor helyen

M.D.K.

Fiszer Antal, bognármester

1797-ben Makón 320 forintért vásárolt lakóházáról és mestersége céljára szükséges fa- és vasszerszámairól végrendelkezett.

Eperjessy Géza: Mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántulon 1686-1848

Bp. 1967. Akadémiai Kiadó 85. old.

Fischer Antal

Krisztinatéri Szüz Mária szobor.
1702-ben állittatta Janisch Mátyás üveges mester. 1855-től jelenlegi helyén.
1928-ban a megrongált eredetit muzeumba szállitották, helyén Fischer Antal kőfaragó másolata.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

34.l.

Anton Fisches

Teleki palotája megnőtt L. Rupp Hofstallgebäude-jének konzolszati irányát a budai palotában.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 212 kép

130. l.

M.D.K.

Fischer Antal

Karikaturája Rózsahegyi Kálmánról "Karikatura-iskola" c. szöveghez.

Szinházi Élet. Bp. 1931. május 31.-juni.6.
XXI. évf. 23. sz. 68-69. lap.

Fischer Antal Rőzsbrárz

Szabad Művészet. 1950. IV 7-12.
108-110

Szélessy Zoltán: Gorka Géza

Fisches Antal
pozsonyi származásu épitőmester

1787-ben lett budai épitőmester, ez évben az Anna templom plébániaházát megtoldotta a mai Aranyhal utca vonaláig.

Zakariás G. S ándor : A budai Batthyány tér
Bp. 1958. 31.o.

Repr.: A plébániaház megtoldásának terve F.A.-tél
1787.
U.o. 31. o. 21. kép.

M.D.K.

Fischer Antal

Szomory Dezsőről készitett karikaturájával első dijat nyert a lap "Karikatura-iskola" c. pályázatán.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juli. 12-18. XXI. évf. 29. sz. 8o. lap.

FISCHER ANTAL, keramikus

A városlódi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
FISCHER ANTAL, gyári munkás, 1899
Függelék, 298.old

MUNKÁCSI MIHÁLY: A városlódi kőedénygyár/1850-1950/
276.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Évkönyvei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Fischer Antal

Kolor másolata (barokk Mária szobor)
áll az I. Krisztinavárosi rom. kat. templom
É-NY-i ablakán.

Gerza László, Gernot György, Erdei Ferenc
szerk.: Budapest lexikon, Budapest 1973

13351

6231

Fischer Antal

1787-ben építette az I. Matthyány Ker. tel. Anna templom plébániaházának Duna parti részét.

Getzo László, Gerendi György, Erdei Ferenc szerk.: Budapest lexikon, Budapest 1973 13351

961

Fischer Antal (XVIII. sz. második fele)
pozsonyi vámházi építőmester

A visitációs plébánia ház keleti szárnya
Fischer Antal tervével épült el 1787-ben
XVIII. sz.-i végső befejezését.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly
Műszaki Kiadó Bp. 1976.

56. old.

FISCHER Ármin

M. M. Kecskeméti Képtár egyesület

Új Művészet 1992

Fischer Árpád

0

Fischer Árpád aranymûves (Helfer M.) V. Vilmos császár-út 10.
380-302
Lakása, IV. Kossuth Lajos-u. 4.
184-593

Bptávb 1940 szept.
u 1942. jan.

FISCHER Árpád műgyűjtő

Krisztina téri lakása ismeretlen.

Új Magyarország 1991. dec. 23. 7.1.

közleveltárhoz, vagy a titkos levéltárhoz, melyeket jelenleg öreg emberek vezetnek, ezek kidöltével főlevéltárnokká megválasszanak, amikor is 1000 frt fizetést kapok. A városi tanács előtt holnap esketnek fel s hivatalomat pénteken foglalom el. Érdekemben a város legtekintélyesebb polgárai jártak el a Főispánnál."

Ez a levél minden kommentár nélkül a legvilágosabban adja Zoltai akkori helyzetének, vágyainak és jövőbeli terveinek keresztmetszetét. Legtekintélyesebb pártfogója maga *Simonffy Imre* polgármester volt, aki *gróf Degenfeld József* főispánnál a kinevezést lehetővé tette. A város főlevéltárosa *koncházai Koncz Ákos* volt, maga is tollforgató ujságíró és búvárkodó ember, aki mellett Zoltai állását nagy buzgósággal foglalta el. Azok a színes álmok, melyek a Kollégium öreg falai között szövődtek lelkében, beteljesedni látszottak. De akkor még nem is sejtette, hogy idővel milyen más feladatok előtt fog állani azzal a fiatal ékszerésszel együtt, aki új üzletét 1883 tavaszán nyitotta meg a Piac-utcán.

Zoltai a segédlevéltárosi állás elnyerésével nemahogy nem gondolt ujságírói tevékenységének apasztására vagy elhagyására, hanem erejét és idejét megosztva, továbbra is a sajtó szolgálatában maradt. Ujságírói működését új hivatala csak támo-

Fischer B. Antal

~~O~~ Aeolopus

A kalocsai főmé-
kosegyház jövedel-
data c. rajza 1774
évből -

lásd

Printer Imre:

A kalocsai főmékese-
gyház Bp. 1942
45. l. -

XIV. Menekültárok 56
XV. Stuccók, üvegfestmények 60
XVI. Szobrok és domborművek 65
XVII. Szószék, stallumok, orgona 68
XVIII. Harangok, liturgikus tárgyak, főpapi ékszerek, miseruhák ... 69
XIX. Érseki kripta, sírok 72
Jegyzetek 81
Névmutató 87
Helységmutató 90
Irodalom 92
Képek jegyzéke 95
A budapesti kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem művésztörténeti és keresztényrégészeti intézetének dolgozatai 96

MDK

Fischer Anton

Schoen A: A budai Szt.Anna-tpl. Bp. 1936. 211

tés, a neoklasszicista
szinvilág jellemzi.

Macskássy Gyula /Bp.,
demes művész, § János
Bortnyik Sándor volta
Két bors Ukrócska c. f
festiválon I. díjat ny
filmje 1960-ban készül
diplomát nyert és külf

Macskássy János /Bp.
Gyula testvére. Mester
Gyula volt. Grafikus p
tal kezdte /Disdal cig
kiállításon vett részt,
tíz év óta.

M.D.K.

FISCHER August muravicus

Kecskemét

1 sodal

1952)

Művért. (Kapossy János: Építők. szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 136.l.

Fischer M. Arzénia, Érsekujvár

felvették a Rajztanárok Egyesületébe.

Rajzoktatás. 1941. II. évf. 3.sz. 24 l. - 4.sz. 37 l.

B. Fischer

festménye az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a.
épületi pótlóban 1828. körül.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5021

Fischer Balthazar /Boloignes/

Kecskeméti püspökmester; Isolore Canevale halása megmutatkozott munkáin. Munkája Fischer August az idősebb; fia: ifja August.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

2801

dr. D. K.

FISCHER Balthasár festő
vécsi

Vác, Helreseggyhár festői munkái.
vác szerepel

Dercsényi-Gramaszkó: Vác, Bp. 1960.
142. l.

FISCHER, Bartholomeus, pozsonyi kőműves-segéd

Bartholomä F, Maurergesell, 47 éves feleségével meghalt. (1814, 793 l)

—

B. F. Maurergesell, 10 éves lánya és 1 éves lánya meghalt egy napon. (1816, 563 l)

—

Bartholomäus F, Maurergesell, † 54 éves korában, Pozsony, 1825 május 27, kiadóbárban. (1823, I. kötet, 589 l)

Preßburger Zeitung
(Gentran)

MDK

Fischer B., festöm.

831. Női képmás. Vizf. J.l.j.

832. Női képmás. Vizf. J.l.j.

Árv.Közl. 1931. 3.rk.sz. 5o.l.

Fischer Béla épitész

Budapest IV. Árpád út - lakóépület. (Fischer Béla épitész) - Magyar Épitőipar. 1966. 15. köt. 1. sz., p. 4.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Művtört.Ert. 1969. 3.sz., p. 243-284./

p. 247.

MDK

Fischer Béla

választmány: rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938. jun.

MDK

Fischer Béla

rendes tag, választmány

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. ~~nov.~~ máj.

NDK

Fischer Béla

választmányi rendes tag

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. 1935. jun.

Fischer Béla MDK

a választmány rendes tagja

Pécsi Képzőmüv. és Mübar. Társ. 23. kiáll. ~~1937. máj.~~

1938. jún.

MDK

Fischer Béla

választmány: rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Fischer Béla /Halasy/

Sz.M.: Benkő Kálmán életrajzához. Művészet 1912. 164,165.l.

Fischer Béla

szül. Leván 1857 márc.
30. Körmöcön 4 reált,
Leván a tanítóképzőt végezte.
1876/7 I. 1. féléve
a bécsi rajztanárképzőben.

1876/7. II. tandíjat
nem fizetett, kilépettnek
tekintetik

dult elő, hogy a szövetségi belügyminiszter jegyzékbe vett tárgyra végleges kiviteli engedélyt adott.

Ha a tulajdonos a tárgyat belföldön adja el, az államnak nincs elővásárlási joga, akkor neki és a vevőnek jelentkeznie kell a minisztériumban. Ha a vevő másik szövetségi tagállamban lakik, akkor a tárgyat át kell vezetni annak a jegyzékébe. Bár a jegyzékbe vett tárgy tulajdonosát adókedvezmény is megilleti, a jegyzékbe vétel mégsem népszerű, általában elzárkóznak előle a műtárgytulajdonosok. A jegyzékbe vett tárgy engedély nélküli külföldre vitele három évig terjedő szabadságvesztéssel, illetve pénzbírsággal büntetendő, de ezzel a büntetéssel nem szoktak élni. Sokszor a tárgyak eltűnéséről nem is szereznek tudomást, ugyanis a tárgyak állapotát, meglétét nem szokták ellenőrizni.

Összefoglalva megállapítható, hogy Németország – ahogyan a többi gazdagabb EU-tagállam – sem tartozik a szigorú „műtárgyvédő" országok közé, ugyanis még a magántulajdont igen nagy mértékben tiszteletben tartó, „laza" szabályozást sem alkalmazzák minden szövetségi tagállamban.

A szentesi Református Nagytemplom felújítása

OROSZ BÁLINT

Szentes legfontosabb épülete a műemléki védettségű, főtéren álló Református Nagytemplom, mely kijelölt műemléki környezettel is rendelkezik. Megépítésének története tükrözi azokat a török kiűzése utáni kedvező folyamatokat, melyek a lakosság növekedésében, a hitélet fellendülésében jelentkeztek. Sajnos a templom mai állapota ennek ellenkezőjét, az utóbbi évtizedekben bekövetkezett visszaesést mutatja.

1760-ban az elpusztult középkori templom helyett épült református templom leégett. A hívek új, szilárd anyagú templom és torony építésére 1761-ben kaptak engedélyt, a tornyot azonban nem építhették egybe a templommal. Az eredetileg öt öl magasságúra engedélyezett torony megmagasítását 1773-ban kértek: „A város megnagyobbodott, és a lakosság a csaknem két és fél öl magasban lévő harangok szavát meg nem hallhatja... és kell, hogy más városok példája szerint az egész városra vigyázó strázsák legyenek a toronyban." Az 1776-ra elkészült toronytest a mai templom tetőgerincéig érhetett.

A templom fő homlokzata

Az időközben kicsivé vált templom bővítésének vagy új templom építésének kérdésével 1806-ban a híres lelkész, Kiss Bálint idejében kezdett foglalkozni a presbitérium. Végül Fischer Ágoston kecskeméti építész javaslatát megfogadva és terveit megvalósítva 1808 és 1826 között jó arányú, új nagytemplomot építettek. Fischer Ágoston addigra Hódmezővásárhely, Kőröstarcsa, Füzesgyarmat, Békésszentandrás református templomainak megépítésével igazolta tehetségét. A megbízók az épülőfélben lévő és szintén Fischer által tervezett gyomai templom mintájára kérték a szentesit megépíteni, azzal a kikötéssel, hogy annak mind hosszában (24 öl), mind szélességében (12 öl) 1-1 öllel meg kell azt haladnia.

A református egyház legnagyobb templomai sorába tartozó (48,7 x 22,8 méter befoglaló méretű) épület északi oldalán a torony felőli oldalra is átforduló kétszintes karzat helyezkedik el. A nyugati oldalon a karzat egyszintes. A nyugati, második emeleti karzatot a századfordulós orgona nagy méretei miatt – annak megépítésekor – el kellett bontani, ami a későbbiekben szerkezeti károsodásokhoz vezetett. A déli hosszoldal nyújtott, eredetileg ólomüveg ablakai a templom belső terét kellően világítják meg. Az aszimmetrikus tér befedését nagyméretű, hevederívekkel tagolt, a karzat fölött pedig kisebb csehsüveg boltozatsorral alakították ki. A nagy boltszakaszok oldalnyomását a karzatmentes oldalon befelé fordított támpillérekkel vették fel.

FISCHER Ágoston

A templom méretéhez, boltozati adottságaihoz azonban nem mindenhol alkalmaztak megfelelő erősségű szerkezetet, ezért 1891-ben a karzatmentes oldalon külső támpilléreket is kellett építeni.

Az esővíz nem megfelelő elvezetése az 1980-as évek derekán a délkeleti faltest oly mértékű süllyedését okozta (14 cm), hogy a torony mögötti boltszakasz előbb behorpadt, majd be is szakadt. A napjainkra erősen károsodott tetőszerkezet az épület méreteihez igazodó tíz és fél méter magas, négyszintes, függesztőműves, szélrácsos barokk fedélszék, melyet jelenleg rossz minőségű rombuszpalafedés borít.

A templom keleti oldalán nagy magasságú, a régi toronytestet magában foglaló harangtorony helyezkedik el, melynek rézfedésű toronysisakja alatt körüljárót kialakítottak ki. A főhajó déli oldalán elhelyezkedő, késő copf stílusú szószék a templom belső terének ékessége, mely szintén restaurálásra szorul.

Mivel az épület az utóbbi évtizedek elmaradt felújításai miatt igencsak lehangoló képet mutatott, 1997-ben egyre határozottabban merült fel a gondolat, hogy a felújítás nem halasztható tovább. Ekkor első lépésként megtörtént az épület számítógéppel feldolgozott alaprajzi felmérése is, melyet az OMvH finanszírozott és az ART-V Mérnökiroda Kft. végzett. 1999 áprilisában a református egyház pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához épületkutatáson alapuló kiviteli tervek elkészítésének támogatására. A pályázat eredményes volt és 2000. elején a VÁTI Műemléki és Építészeti Tervező Iroda kapott megbízást I. ütemben a felmérés befejezésére, a diagnosztikai vizsgálatok és az építési engedélyezési tervek elkészítésére. Az építési engedélyezési tervek 2000. júniusban történt leszállítása után, az OMVH Műemlékfelügyeleti Igazgatóság szeptemberben kiadta az építési engedélyt a műemléképület felújítására. A kivitelezési tervek elkészítésére vonatkozó szerződés megkötésére fél év múlva, 2001 februárjában került sor és júliusban elkészült a felújítás teljes dokumentációja.

A templom jelenleg télen nem használható, fűtése nincs, vízvételi lehetőség a takarításhoz sincs. Az orgonahangversenyek művészei számára WC, kézmosási lehetőség szintén nincs biztosítva. Az emeleti karzatok kihasználatlanok, a II. emeleti karzaton a padokat elbontották.

A református egyház vezetése a templomot nem csupán fizikai állapotában kívánja megújítani, hanem szeretné a város kulturális életének meghatározó intézményévé emelni. A korszerűsítés során az orgonakarzat alatti részen a kisgyermekes családok részére egy külön fűthető, a templom légterétől

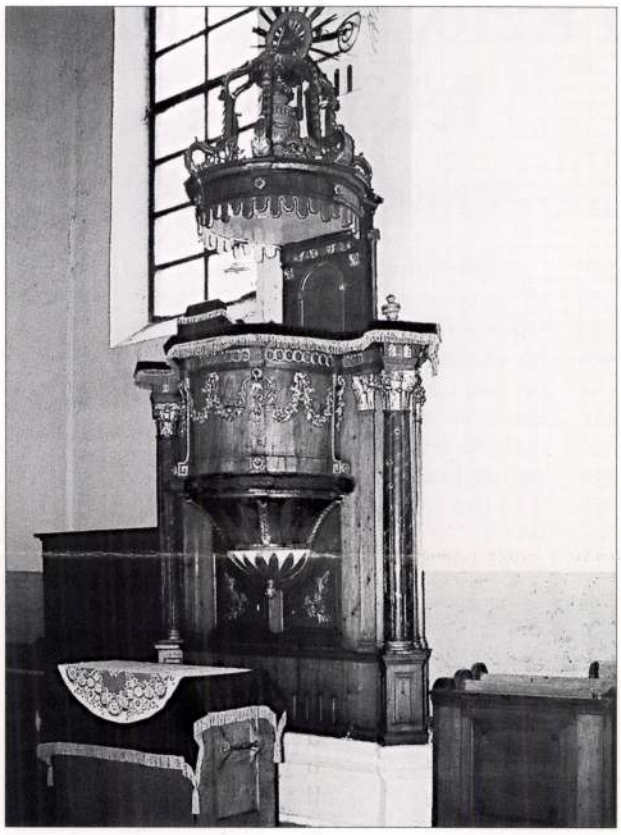

A szószék és az úrasztal

üvegfallal leválasztott helyiség kerül kiépítésre. Külső megközelítése a nyugati bejáratnál kialakított szélfogón keresztül biztosított, így alkalmas lesz a közeli református iskola egy-egy osztálya számára istentiszteletek megtartására is. A helyiség közvetlen közelében a lépcső alatt épített, kézmosóval ellátott WC található. Az átellenes keleti oldalon, a lépcső alatt az akadálymentesség követelményeit is kielégítő WC készül.

Az istentiszteleteket jelenleg mintegy száz fő látogatja rendszeresen. Számukra az egész éves használhatóság érdekében elektromos padfűtést terveztek. A rendezvények esetén az 580 fős létszámot két menekülési útvonal figyelembevételével a torony alatti és az északi középső, kifelé nyíló ajtókon keresztül biztonságosan lehet a szabadba juttatni. A közlekedők megnövelése érdekében a földszinti ülőhelyek száma csökkeni fog. A torony alatti előtér állandóan nyitva lesz, innen nyerhetnek a látogatók bepillantást a templom lenyűgöző belső terébe.

Az I. emeleti karzaton a használaton kívüli ülőpadok bútorzatként a helyükön maradnak. A II. emeleti karzaton a torony felől a kórus, míg az északi oldalon a szép belmagasságú és jó megvilágítású térben állandó kiállítás kap helyet.

A tervezés megindulásakor az elvégeztetett diagnosztikai vizsgálatok alapján a templom állapotáról összefoglalóan megállapítható volt, hogy: 1. a templom alapmegerősítésére nincs szükség, szerkezeti problémái elsősorban az esővíz és a felszíni vizek rossz elvezetésének következményeként bekövetkezett süllyedésre vezethetők vissza; 2. a barokk, szélrácsos, függesztőműves fedélszék – típusos hibáján túl – jelentősen gomba- és rovarkárosodott, megerősítése, a szerkezeti problémákat okozó oldalnyomás csökkentése, a fedélszék elemeinek gomba-, rovar- és lángmentesítése a felújítás fontos részét képezi; 3. a falak jelentős nedvességtartalma miatt, a külső és belső felületeken szárító-felújító vakolatrendszer felhordása szükséges a vizsgálat által meghatározott magassági szintekig.

Időközben 2000 novemberében a templom falazat-boltozat rendszerének koszorúpótló összefogása az ablakok felett +11,5 méter szinten horonyban körülvezetett, utófeszített, csúszó betétes feszítőpászmával megtörtént. Ezt a torony melletti, megbillent, délkeleti homlokfal visszahorgonyzása, a megcsúszott fedélszék által okozott falszerkezet károsodások fokozódásának megelőzése és az orgonakarzat stabilizálása tette szükségessé. A műemléképületek esetében nem gyakran alkalmazott feszítés kivitelezését és a keleti, tornyos homlokzat külső sarkain való kábellehorgonyzás tervezését a MEGALIT Mérnöki Iroda végezte.

A fedélszék helyreállítása és megerősítése képezi a templom felújításának legnagyobb volumenű munkarészét. Ezt a jelentős költségekre való tekintettel főállásonkénti szakaszokra bontva terveztük elvégeztetni. A szükséges teendők címszavakban az alábbiak:

– a hajó feletti főállások megerősítése és kiváltása acélszerkezetű főtartók beépítésével a kettős főszaruállások közé, továbbá torokgerenda szintmagasságú, rácsos gerinc- és oldal-szelemenek beépítése a fedélszékbe a függesztő oszlopok síkjában,

Fotók: a szerző

Megerősítés utáni állapot

– a hibás konstrukciójú, tönkrement és többszörösen javított kontyszaruzat és csonka bütü- és élfőszaru rendszer szétbontása, kontycsúcs áthelyezése és új rendszerű kontyfedélszék építése, a kontycsúcs az utolsó főszaruállás középső függesztő oszlopa fölé kerül,

– a fedélszék rúdjainak a károsodás mértékétől függő cseréje, illetve csonkolásos toldása, tetősíkok helyreállítása a meggörbült szarufák torokgerendák feletti átvágásával és a szükség szerinti új, egyenes szarufa darabok betoldásával.

Az igen bonyolult fedélszék megrajzolása számítógéppel, három dimenzióban történt. A feldolgozásra fordított idő azonban bőven megtérült a részletrajzok feldolgozásakor és a fedélszék alaprajzainak, metszeteinek készítésekor.

A torony melletti, a süllyedés következtében megrongálódott kétszintes karzatot a boltozatokra betonozandó 14 cm vastag vasbeton tárcsával erősítettük meg. A fedélszék konty szakaszának megcsúszása miatt megrepedt nyugati végfal repedéseit repedésöltéssel, illetve a homlokzati falba bevésésre kerülő és koracél spirálokkal rögzített vasbeton koszorúkkal állítjuk helyre. A betervezett kapcsolóelemek és a ragasztóanyag Angliában kifejlesztett Brutt Helical termékek (Cem Flex, Brutt Bar koracél spirál, Brutt Bond XL ragasztó habarcs), melyek hazai forgalmazója és rendszergazdája a GEO '96 Kft.

A templom homlokzatainak újravakolása a tönkrement (lemállott, lefagyott, leázott, feltáskásodott) vakolat eltávolítása után az AEC PUTZ 3000 szárító-felújító vakolatrendszer és HYDRO-5000 hidrofobizáló javított mészhabarcs alkalmazásával történik. Az épület körüli betonjárdát el kell bontani és helyére az AEC-PUTZ vakolatrendszerhez illeszkedő kavicságyazatot és szivárgó rendszert kell kiépíteni.

A templom teljes tetőfelületére új hódfarkú, kettős cserépfedés készül a hitelességen túl emlékeztetve Kiss Bálintra, az egyház híres lelkipásztorára, aki szentesi szolgálata idején komoly szerepet vállalt a cserépfedés elterjesztésében is. Az épület valamennyi bádogos szerkezetét vörösréz lemezből újra kell készíteni és a kontycsúcsra új díszműbádogos csúcsdísz készül.

A templom teljes homlokzatfelületét VeloCal-H sárga ásványi mészfestékkel kell újrafesteni.

A templom északi és déli homlokzati ablakait a helyszínen megtalálható, eredeti szárnyak felhasználásával restaurálni kell, üvegezés 2,5 mm-es öntött üveggel, ólomosztással a meglévő üvegezés mintájára. Az északi és déli homlokzaton lévő fekvő ovál ólomosztásos színes üvegablakokat szintén restaurálni kell.

A földszinten a meglévő burkolatokat a padlószerkezet elbontását és újrakészítését követően 30x30-as német Jura kőlap burkolatra kell cserélni. Az I. emeleti karzaton – a megerősítés helyeit kivéve – marad az eredeti téglaburkolat. A II. emeleti karzatokon az elavult burkolatokat fel kell szedni és új téglaburkolatra kell cserélni.

A belső falfelületeken a hiányzó és a károsodás miatt eltávolítandó vakolatokat AEC-PUTZ 3000 javított mészhabarccsal kell újrakészíteni. A templom teljes belső falfelületére fehér színű, háromszori AEC-mészfestés készül.

A templom a fent ismertetett, vélhetően a templomépítés kezdetének 200. évfordulójáig eltartó munkálatok elvégzése után nemcsak istentiszteletek, hanem orgonahangversenyek, előadások, kiállítások helyszíne is lesz, így töltheti majd be igazán a város kulturális életében a neki szánt kiemelkedő szerepet.

Végezetül hadd mondjak köszönetet közvetlen kollégáimnak, akik szülővárosom eme büszkeségének a tervezésében, kitűnő munkájukkal segítségemre voltak. Építészek: Voith Mária, Szabó Zoltán (fedélszékterv számítógépes feldolgozása), Kralovánszky Réka, Décsei Nóra (munkatárs), statikus: Kisfaludy Attila (e cikk szerkezetismertetésében szerzőtársam), elektromos tervező: Károlyiné Kovács Nóra.

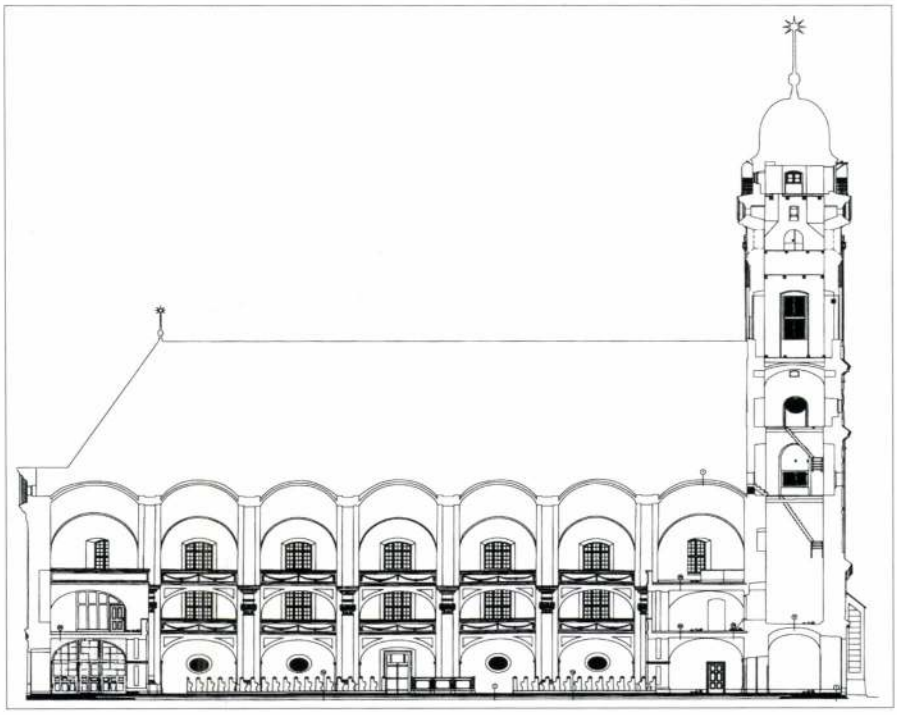

A templom hosszmetszete

Grantner Jenő szobrászművész (1907–1983)

LAMPERT RÓZSA

A Magyar Millennium évében (2000–2001) Grantner Jenő szobrászművész neve két budapesti emlékmű restaurálása során is felmerült. Ő készítette a Millenniumi Emlékmű Thököly szobrát és az alatta levő domborművet, amely *Thököly kurucai a szikszói harcban legyőzik a labancokat 1679* címet viseli. Ugyancsak az ő alkotása a gróf Klebelsberg Kuno szoborcsoport is, amelyet Budapesten, a XI. kerületi Villányi úton, a Ciszterci Templom és a Szent Imre Gimnázium közötti zöld területen állítottak fel újra.

Grantner Jenő nehéz körülmények között élő vasutas családban született. Már gyerekkorában kitűnt kiváló rajzkészségével. Gyerekként kijárt az ügető versenyeire és mozgás közben készített vázlatokat a lovakról és a lovasokról. Befutott szobrászként is folytatta ezt a kedvtelését, karakteres rajzokon örökítette meg családtagjait, barátait, művészeket, sportolókat és közéleti személyiségeket. A II. világháborúban az életét köszönhette rajztudásának, azt, hogy Szibéria helyett „csak" amerikai hadifogságba került.

Tizenöt éves korától az Iparművészeti Iskola, majd 1928–1929 között a Képzőművészeti Főiskola hallgatója. Tanulmányait időnként kénytelen volt megszakítani, ilyenkor a gumigyárban játékmodell készítéssel kereste meg a létfenntartáshoz szükséges anyagiakat. Beérkezéséhez tehetségének köszönhetően, túl sok tanulásra nem volt szükség, a szakmai ismereteket rövid idő alatt megszerezte. 1928-tól szerepelt a jelentősebb országos kiállításokon, s már 1929-ben a Szinyei Társaság kitüntető elismerését kapta.

Klebelsberg Kuno kultuszminiszter (1922–1931) a tudós és művészi utánpótlás biztosítása érdekében megszervezte a Collegium Hungaricumokat és egyéb külföldi ösztöndíjak rendszerét.

Berlin és Bécs után Róma is fogadhatott ösztöndíjasokat, miután a magyar állam megvette a Borromini által tervezett Palazzo Falconierit és a palota mellett műteremházat létesítettek. A Római Magyar Akadémia 1928-tól kinevezett kurátora Gerevich Tibor művészettörténész volt, aki hatalmas ismeretanyagára támaszkodva, megszervezett egy posztgraduális művészképzőt. Az első években az ösztöndíjasokat is maga válogatta, és az intézetet elhagyó művészek pályáját is egyengette.

Önarckép

Grantner Jenő a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként 1933–1935 között két ízben tartózkodott hosszabb ideig Rómában. Az ún. római iskola első periódusának (1928–1936) második generációjához tartozott. Grantner Jenő társaihoz (Madarassy Walter, Ispánki József stb.) hasonlóan elszigetelt maradt Rómában. Bevallotta, hogy nemigen látogatott modern gyűjteményeket és kiállításokat. Legmaradandóbb olaszországi élménye a Medici kápolnát faragó Michelangelo, oda tért vissza gyakran, hogy kialakítsa önálló szobrászati elképzelését, de a novecento monumentális művészete is befolyásolta szemléletmódját. Rómában is kamatoztatta rajztudását aszfaltrajzolás révén, ami a megélhetéshez szerény kiegészítést is adott.

Grantner Jenő pályája során a neoklasszicista stílus keretei között szabadon dolgozott, hagyományosan artisztikus módon készítette szobrait. Tudatos múltba fordulással, a hagyományos plasztikai értékek megőrzésével mintázta meg műveit. Kiváló formaérzéke, ridegség nélküli neoklasszicista művészetet teremtett. Magát azonban mindig reneszánsz embernek és művésznek vallotta.

Az Eskü téren felállított *Klebelsberg Kuno szoborcsoport*ot 1938-ban mészkőből és márványból faragta. Legkedvesebb műalkotása volt a kultuszminisztert hitelesen ábrázoló fő-

Vásárhelyi Pál síremléke a Kerepesi temetőben

megnyv.

Fischer Bernát festő

izr. Abaújszántóról, 1831-ben 25 éves. 10 évig tanult a bécsi akadémián. 1837-ben Gundel-díjat nyerte.

Fischer Bernát, izr., festő, Abaújszántóról, 25 éves korában, 1831 okt.-ben iratkozott be a Kupelwieser vezetése alatt álló antik rajzosztályba, majd 1833—1841 a történeti festészet hallgatója lett. 1832-ben a Gundel-díjat nyerte.

lásd

Fleischer Béla 42. l.

1831
25
1806

Dosz[illegible] János és Ferenc

Ho[illegible]ási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8.53.

Fischer Benát

szül. Sántón, 26 évés

1832

Bècsi akadèmia
könyvtár

Kosztolányi Gyula Munkából hara-
pale'cz. festménye

V. 172

MDK

Fischer Bernát, Abaujszántó

Gundel-díj.

1832. 2. díj.

Bécsi képzőm. akad. Magyar ösztönd. névsora.
Fleischner Bécs, lol. 1.

du de

K. D. K

FISCHER B. építész

Hódmezővásárhely Kálvin tér 1.

Ref. templom (1799.)

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1954. 106. l.

Fischer Bódog

1884/85 - 1885/86.

Ferkèpzomfoiskèvk

82. l.

Fischer Bódog

szül. Budapesten 1869 aug. 10

Ft. reál. Műegyetem

1884/85 I. vendéglátó.

1884/85. II. „Erzsébet" ontag

1885/86 I. vendéglátó

Haddock-féle hegedügyűjtemény

IV. 170

magyar

Fischer Bohumir

(= Gottlieb)

kartzaferto

Pozsony

XIX. sz

elöf.

l

Kolbkartzaf

kaszán be is omlott.

Minthogy fenti épületben tozó különböző értékes leltári gép, szobrász minták, kész szo vánatos, hogy az épület jókarb

Javaslom ennélfogva, hog március hó 19-én kelt költségv vatalt, a munka végrehajtására

Az erdőgondonokság által cserépfedést ajánlom kivitelre a Salamontorony helyreállitásá terhére volna a visegrádi M. K kötelezettsége mellett folyosi

Egyben van szerencsém ut alatt csatolva tisztelettel be

Budapest, 1914. junius hó 29.

2 melléklettel.

Fischer Gottlieb

Máriaszentó

Nagyszombat.

XIX-m.

l.

Kolbkátyaf.

lásd

Fischer Bohumir

alatt is

Bizottságnak beterjesz

Minthogy Kerecs

lomba vonult, a jelen leg

úr sem megbizatással n

kel az épkarbantartásra

Hogy némileg me

ben tartsuk némi terhei

gunkra venni, amelyek

nek és igy kétségtelenek v

utalványozását megourg

folytow zaklatnak a sa

polnára vonatkozó me

Felentjük tovább

tett, most már 61 éves fá

FISCHER Boldizsár József (Vác)

1774-1806 - Nagytemplomon dolgozott

Juhász István: Kecskemét város címeréről és zászlójáról.
Kecskemét, 1998. 174.

2, 173

megvan

Fischer Boldizsár

Keszthelyi építőmester † 1792 körül

Fejérvary József

Hódmezővásárhely (Vármegyei Monográfiák, Csongrád vármegye II. [Bp. 1938] 14-15. l.

Könyvtárunkban

Fischer Boldizsár

egyházi

Gerbmüeul

185. l.

küldetésével kapcsolatban felmerült
megtérítése fejében 96 P 80 f-t,azaz

43. évi szeptember hó 18-án.

ster rendeletéből:

vag Ybl Ervin s.k.

teri osztályfőnök.

M. KIR. FALLÜG. ÉS KÖZGAZDASÁGI MINISZTÉRIUM ÁLLAMKINCSTÁRI HIVATALA

Fischer Boldizsár

Kecskeméti Kőműves 1792–94. tervezte és építette a hódmezővásárhelyi ref. új templomot.

Szerdahelyi Sámuel. A h. m. vásárhelyi ref. templomok építésének története. 1914–1914. H. M. Vásárhely 1914. 12. l.

Venturi A.

A budapesti országos
Keptár olasz Kepei
számos Eppel.

Archaeologiai Értesitö

1900 évf. 4–5 szám.

szakkönyvem közül eg e cikk
megvan.

Fischer, építész Kecskeméten a XVIII. század végén. 1790—97-ben fiával együtt tervezte és építette a hódmezővásárhelyi Újtemplomot.

Szeremlei Samu: Hód-Mező-Vásárhely története. (Hódmezővásárhely, 1911.) IV. 348. l.

MDK

Fischer Boldizsár

kecskeméti épitőmester

rajza szerint 1792-93-ban épült a vásárhelyi uj ref. templom.

Kiss L.:Vás.müv. 17.o.

M. D. K.

FISCHER Boldizsár építész

Hódmezővásárhely. Ref. templom, 1799.

Fischer Ágostonnal

Magyar építészet. Bp. 1954. 95. l.

FISCHER BOLDIZSÁR

kecskeméti mester épitette a kecskeméti ref. templom tornyát 1790-ben. Erősen átalakitották 1792-ben a templomot, ekkor kapta szokatlan kéthajós formáját /Fischer terve alapján?/.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő: Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l. /Városképek - Müemlékek sorozat./ - 148. l.

Fischer Miklós

kecskeméti kőműves is pályázott a kun-szentmártoni ref. templom építésére, de tervét nem fogadták el.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Mezényi Ferenc; Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970. 200 l.

FISCHER BOLDIZSÁR

által épitett torony részlete /Kecskemét, ref. templom/. /Fénykép/.
A kecskeméti ref. templom /Fénykép/.

Entz Géza - Genthon István - Szappanos Jenő:
Kecskemét. Bp. 1961. Müszaki könyvkiadó. - 183 l.
/Városképek - Müemlékek sorozat./ - 148. l., 149. l.

Fischer Boldizsár

vásárhelyi építőmester,
1792-93-ig építtette a 2-ik
vásárhelyi templomot az ő rajza-
zai szerint.

Kiss Lajos, Vásárhelyi műemlékek, Bp. 1957.

17 l.

de. D. U.

FISCHER Balázsné épített

Hódmezővásárhely Ref. templom

(1799) torszakában F. Apostol

Gerő László: Magyar építészet boltozó

hagyományai Bp. 1951. 55. l.

id. Fischer Boldizsár

kezdeményezője harmadik fokozatként a magyarországi klasszicista stílusnak.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

2811

id. Fischer Balthazár /Balthazar/

Oswald Lőwenstrom együtt került Lőcskemétre, Fischer azonos a bécsi Fischer Balthazárral, kinek neve szerepel a vári ólom epitkezési feljegyzésekben.

Gerő L.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

id. Fischer Ottokár

valószínűleg Isidore Comeveleval jött Jézusból Magyarországra. Résztvett a régi idom épitkezésénél, majd visszatért alkalmasságát át a kerekpróti templomnál épitőpresbiterként.

Gibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4. sz

2801

id. Fischer Boldizsár /Balthazar/ 4

1775-ben egyedül vezette a kecskeméti templom építkezését; 1779 kecskeméti polgár és tagja az ottani kőműves céhnek.

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

2801

id. Fischer Ottokárnak

5

Építő tervező munkálatainak nem találhatók meg Canevale hatósát- legsikerültebb műve a hódmezővásárhelyi ref. templom (1792-96)

Bibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4. 12.

2.801

id. Fischer Ottokárné

1792-ben hunyt el, utódja a hódmezővásárhelyi építkezésnél fia, Fischer Ágoston, ugyanaz a kecskeméti lakos, akiről az egész alföldön ismertek.

Gibó I.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 sz.

2801

ifj Fischer Gyula igazgató.

építőmester Lewkepmétten, id. Gyulai Szia-

Gibó J.: Europäische Einflüsse und lokale Entwicklung in der ung. Architektur um 1800. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 3-4 p.

280

FISCHER Boldizsár építőmester

Hódmezővásárhely, Újtemplom 1792
Öcsöd, ref.t 1784

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991

212-214.,,ill.
345.ill.

Fischer C.

1848

l.

Eperjesy 1929

36-C

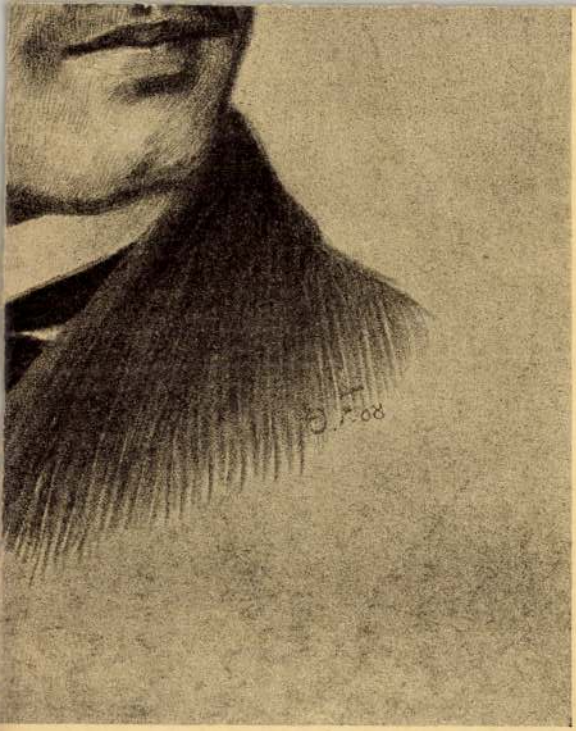

25—1864)

A Mult és Jövő 1916 szeptemberi műmelléklete

CARL F I S C H E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.

Név:.- 302.- Herr Carl F I S C H E R

Felvétel ideje: 1813. 28. Febr.

Hova vették fel: ~~Tyrnau/, Nagyszombat/~~. 160.old
Dotis/, Tata/.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

megírva

Fischer David

porcellán festő Tatán az 1880-as évek-ben.

A herendi gyár kínai, bécsi és meissen-i régi mintáin nyomán dolgozott. Munkáinak száma volt az 1885-ik évi bécsi orsz. kiállitáson.

Kel 1885.

III. k. 2. f. 220-221. l.

oc. DK

FISCHER Dezső

Fischer Ödön fia. Talán – Herendiek és a cseh porcelánokkal kapcsolatos diónjeiken levélhengereik

Csonki 1954. 57. l – 99. l

Fischer E

Kienwein

Láv

Gyle IX. k. 174 e

Gold ö Szent emlékérmei. Szent Regiscgei IX. 174. e

portrétja v e

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

..... vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Fischer Edith

Münsamt,
1917 Tav. Eiath. 328

Csendélet, of

Zalaszántó h. n. VI. 148.

Fischer Edit

Interieur, olaj.

Nemzeti Szalon

1917. máj.

tav. tárl.

Fischer Edit

1927/28 – 1932/33 I.

Ferkèpzomfoiskòvk

82. l.

országban Miksa császár, aztán Bolcs Frigyes választófejedelem, végre Brandenburgi Joachim szolgálatában (Nürnberg, Weimar, Wittenberg, majd Németalföldön, Brüsszel) az északi művészet hatása alá került (aprólékos rajz). Dürer Jacob Walch (*vels* a. m. olasz) néven említi. Kevés képe ismeretes (Madonna szentekkel, Berlin), több képe Drezdában, csendélet fogollyal és vaskesztyűvel (Augsburg). Rézmetszetei olaszosak, de Schongauer és Dürer befolyása alatt. — Irodalom: André de *Hevesy* (Párizs—Brüsszel, 1925).

BARBÉDIENNE (ejtsd: *-diénn*), *Ferdinand*, francia bronzöntő, * St. Martino 1810, † 1892. A mult század történeti irányú felfogásával kapcsolatban igen nagy számmal kitűnő technikai eljárással reprodukálta az olasz és francia renaissance szobrászat, azonkívül az új francia szobrászok remekeit. B. neve valóságos fogalommá vált.

BARBERINI-FAUN, görög márványszobor, amely a heverésző faunt a hellenisztikus művészet módján erős realizmussal ábrázolja. Találták a XVIII. század 1. felében Rómában, a Barberini-család birtokában volt (innen elnevezése), most a müncheni Glyptothekban.

BARBERINI-VÁZA, l. *Portland-váza*.

BARBIERI, *Giovanni Francesco* l. *Guercino*.

BARBIZONI FESTŐK, ama francia festők csoportja, akik a mult század 30-as éveitől kezdve a fontainebleaui erdőben telepedtek le és még a régi hollandi festők hatása alatt, de mégis már a természet közvetlen megfigyelésével, a korábbi tájképfestés komponáltságával szemben keresetlen motívumokat választva és azok hangulati

Fischer Edith

Jahrs

v. Aulich u. 3

Münchner

1917. Kav.

Dupl

~~1610-ből való~~

Feliát győri ötvösrch pecsétjén U. 289

Fischer Edith NDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

FISCHER Louis M.D.K.

1920-ban Nagybánya a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 334.l.

M. D. K.

FISCHER Edith

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.....1954. 333. l.

Fischer Edith, sz.1903 jun.13.Liptó-
ujvár - Réti

0

Képzőmű. fürk-
anyak. Rónai-ll.

Művészet 1910 348. l.

EST
FISCHER EDVIN RAJZA

Fischer Edvin

HAZAI KRÓNIKA

HAMIS MŰVÉSZETI JELSZÓ. Amikor új művészeti irányok vajudnak, igen nehéz őket jelző cédulával ellátni. Ritka az az eset, mint ahogy az az impresszionizmussal történt, mikor a gúnyszó alakul át irányjelzővé. Az 1874-iki első impresszionista kiállításon Monet egy képének az volt a címe: Esti impresszio. Claretie, a Théatre Français későbbi igazgatója, azidőben ösmert nevű regényíró és újságíró, e kiállításról gúnyoros cikkben megemlékezve, egész törekvéseikre átvette az impresszionista jelzőt, s ők ezt el is fogadták, felösmerve törekvéseik merőben lírai jellegét, hogy nem a természetet hideg, közönyös, tudós megállapításban, hanem a lelkükben támadt érzéseken át kialakuló természetbenyomások ábrázolását keresik, mindegyre erősbödő tudatossággal. A festő alkotása, minden időben, nem más, mint vallomás a természethez való viszonyáról. Ebből a viszonyból fejlődnek a különböző irányok. Hogyan és mikép, a természetnek mely oldala hat képzeletére: ez az örök kérdés, s az erre adott feleletből ösmerjük meg a művész irányát, célját, törekvéseit, s ezek alapján jelöljük is meg.

Amit a művész a természetben megfigyel, amit abból kiemel, amit elmellőz, amiről absztrahál, ami érdekli és ami nem érdekli, magyarázza meg nekünk a természethez való viszonyát, s csak a könnyebb megértés kedvéért foglaljuk össze, lehetőleg egy szóba, az irányok jelzését. Nehogy azonban fogalomzavar álljon elő, arra kell törekednünk, hogy ez a jelzés találó és egységes legyen.

Az impresszionizmus kifejlése után — természetes ellenhatásként — új művészeti szépségek keresésére indultak el a festők. Új utakat kerestek, remélve, hogy ilykép a természetet ki nem ábrázolt, agyon nem csépelt, s így banálitástól ment oldaláról ösmerhetik meg. Hogy ezenközben kerülte kerültek minden olyan mesgyét, mely vezethette volna a régi, tudatosan kikerült, járt országutakra, nagyon is természetes. És mégis, amint ezek az új képek nálunk is megjelentek, megkapták jelzőtáblájukat, ezzel a felírással: neo-impresszionisták.

Ez a jelszó hamis. Egyrészt nem fejezi ki törekvéseik lényegét, másrészt egy másik, általán e cím alatt ösmert művészi törekvést jelezvén, fogalomzavart támaszt.

A neo-impresszionisták egyenes követői voltak a Monet-csoportnak, ugyanazt a célt tűzték ki maguknak, mint mestereik, csak a cél elérésére kerestek új, hálásabb eszközöket. E közös cél: kifejezni a lírikus lázban égő természetet, a nap ragyogását, a fény maximumát, s e cél elérésére, Seurat a fizikusok tanítása alapján, a festéknek a palettán való összekeverése helyett, a festéknek apró pontokban, vonalacskákban vagy vesszőcskékben vászonra rakását választotta, abban bizakodva, hogy a szem recehártyáján e színek a kellő árnyalatokba olvadnak össze. Ez nagy távolságból nézve meg is történik, s a fény rezgésének illusióját váltja ki, amint azt mi is ösmerjük Segantini műveiből, aki ezt az 1886-iki párisi neoimpresszionista kiállításon ösmerte meg, s a müncheni Pinakotékában lévő Szántás c. művét, már e felösmerés hatása alatt dolgozta át.

Neo-impresszionizmus tehát egy technikai eljárást jelent, s az impresszionista mesterek közül többen alkalmazzák is ezt az eljárást, Monet, Pissarro is élnek vele, persze módján, nem úgy, mint a neo-impresszionisták Signac, Van Rysselberghe, Luce, akik mindenre alkalmazzák, akkor is, mikor nem a fény rezgését akarják visszaadni. De alapjában csak az impresszionizmus egy változata, melynek esztétikájától nem térnek el. Signac könyvet írt annak a bemutatására, hogy az ő teknikájuknak multja van, hogy az egyenesen belenyúlik a históriai k[illegible]ségbe és kapcsolatát a fényfestéssel sik[illegible]a.

[illegible]zet [illegible]tikája az impresszio-

Budai Fischer Edvin

MDK

Zebegényi patakrészlet, tempera

Micsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Budai Fischer Edvin

MDK

Téli Duna, tempera

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

budai Fischer Edvin MDK

Havas falu, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

MDK

Fischer Edvin festőm.

Krónika és naptár. A Gyüjtő, 1913. II. 1-2.sz.
46. l.

MDK

Fischer Edvin

Tenger partján, temp.

Est, temp.

M.Studio 1.kiáll. graf. 1921. márc.
8 l.

MDK

Fischer Edvin

A brügesi hid, olaj
Goods Huis Brügesben, olaj
Biedermeier nő, olaj
Brügesi csatorna, paszt.
Este, tollr.

Szent György Céh 14. aukc. 1913.
4 1.

MDK

Fischer Edvin

Séta, temp.

M.Studio 1.kiáll. graf. 1921. márc.

8 l.

MDK

Budai Fischer Edvin, festöm.

184. Spalatói kikötö. Olf. 60x80 J.l.b.

185. Halászok. " 60x80

Árv.Közl. 1933.dec.hó 4.rk.sz. 68.aukció.
17.l.

MDK

Budai Fischer Edvin, festőm.

Ösz. Olf.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat.
20.1.

Fischer Edwin

Nemzeti Szalon téli kiállításán képével szerepelt.

S.Ö.U.932.T.1.

Fischer Edwin

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. H. 1931. IV. 26.

K. S. Zs.

1906

Fischer Kolos

busz

élethű

gipsz.

Késpaludi Stróbe Zsigmo

(Részlet Vorsátzyi Imre édes

Tanulmányaiból.

Fischer Edvin

Kernstock Károly, Illés Antal, Beszédes László, Bednár János, Endrey Sándor, Komáromi Kacz Endre, Méró István, Rákosiné Geöneczy Ilona, Sándor József, Fischer Edvin, Jaschik Álmos művészek szerepelnek a Nemzeti Szalon kiállitásán, melyet M. sign.-val /Margitay Ernő/ ismertet.

Fischer Edvin: Bruges-ből hozott képeit tartja emlitésre méltónak a kritika.

ÉLET, Bp. 1912. szept. 22. IV. évf. 38. sz. 1215-1216. lap.

Fischer Edvin

"Rózsák" c. vizfestményét elmésnek, "Részegek" c. pasztelljét sokatigérőnek tartja Gerő Ödön: "A Müvészház kiállitása" c. kritikájában, de a fiatal müvész tollrajzait nem tartja jónak.

A HÉT, Bp. 1910. szept. 18.
XXI. évf. 38. sz. 615-616. lap.

Fischer Edvin festő

1909. tavaszi

kiáll. Nemzeti szalban

Rézvegyr., olajf. 60 k.

Hosszúpályi Testhalmok V. 171.

Fischer Edvin, festő;
sz. 1887. Budapest.
Az iparművészeti iskolában 1904, a képzőművészeti főiskolában
1905–9. aztán München-ben és Nagybányán
tanult, azután Belgiumban volt tanulmányúton. 1915. óta kiállítása volt a Szőnyi Céhben.

F

FISCHER 1. *Edvin*, festő, * 1887. Budapesten, Nagybányán és Münchenben tanult. Főképen tájképekkel vett részt a bpesti kiállításokon.

Ki. Gy. I. 327. l.

Phsorer-pétány Vörösmarton

VIII. 197

4348

Csch György, ö. XVII.

Csch Lajos, é. 1863-1901.

Csička Károly, f. 1829-1887.

Cseley József, f.

Csengeri Eötvös András l. Eötvös A.

Csörgheö Gyula, f. XIX.

Csepelszigeti Eötvös M. ö. XVII.

Csepregi, nm. XVII.

Csérpy Árpád, f. 1858-1907.

Csergei György, ö. XVII.

Csernely Lajos, f.

Cserna Károly, f. 1867-.

Cserna Rezső S., f. 1882-.

Csernek Antal, f.

Csicsai István, ö. XVI.

Csighlei István l. Csörgei I.

Csikos Béla, f. 1864-.

Fischer Edwin

1915. Szent György Céh 22-ik

ankétjén nejt

17 olaj. Stöckhyse táj-

képek

A Gyűjtő 1915. 112. l.

u. ott. még 11 pastell

és akvarellképe is.

116. l.

és még 2 cenrayz

119. l.

Tájkép I-II

Kanális munkásokkal

Kanálison munka után

Halászok I-II

Séta

Várakozás

Tűrin előtt

tó Szivan kórház udvara

Knoke-fürdő sétája

Híd Brüggeben

Napfelkelte a Dunán

Oruboldal

Piheno — Tengeres —

Magánynak itt

(?)

Blankenberghi halászkikötő part
Sárga margaréta
Fehér margaréta
Hermelaine
Sétálók körben
Biedermeier nő virággal
leányfej
Biedermeier nő (gold)
" " " (vörös és kék

Magyarádi múzeum
V. 307.

Jelenlára Brüggében (vízi
Hullámtörő betonde alá
~~Tengerpart és homok~~

Belga nő, cer. r

Utca Brüggében,ném

Fischer Kálmán

M. Studió

1921 márc. gróf
Wickh

Tengerpartján
E-st
Sita (temp

Fischer Ervin

Borlaide-Réti

Nagybánya kiáll. kat. 1912.

82

Csipke, régi III 82

Fischer Edwin

Jestě

1904

Einmisk 1930, 83 l.

Zsigmond Ferencz tiroli dénára

VII. 125.

Fischer Ödön Edvin

1905/6, 1907/8 – 1908/9

Ferk pzomfoisk vk

1932-33 82. l.

Fischer Edwin

Jesuō

Bod
Z

Krück

I. 333. l.

Rukopis II. 95.

Érkezett 1905 márc. 20.

222/1905 sz. (Balassagyarmat, 1904 nov. 27.)

A nógrádmegyei múzeumtársulat szerzői módosított alapszabályterveztére és kiri gyűjteményének áll. felügyelet alá helyezése. (Válasz. VIII. 13.)

vonzáskörzetében. A Taksony, Bugyi és Dunavarsány közigazgatási határán fekvő Rukkel-tó példaértékű beruházásnak számít. Az egykori bányató partján ma már vízicsúszda, kemping, étterem, büfé várja a vendégeket. Mint azt a strandot üzemeltető cég egyik vezetőjétől, *Rukkel Dánieltől* megtudtuk, tíz éve vásárolták a tavat, és a folyamatos, mintegy kétszázmillió forintos fejlesztés nyomán a siker sem maradt el. Nyaranta átlagosan nyolcvanezer ember pihen a strandon, többségük, csaknem kilencven százalékuk Budapestről érkezik.

és vízisízők hasítják a vizet – biztonságos körülmények között.

Délegyházán a nudisták központjaként emlegetett tó partja indult fejlődésnek: az önkormányzat és egy cég közös vállalkozásaként panziót építenek a parton, és eltüntetik a víz mellett álló használatlan bodegákat is. A Pest Megyei Turisztikai Iroda vezetője, *Budai Béla Dénes* szerint a bányatavak megfelelő hasznosítása kedvezően hatna a régió idegenforgalmára és a belföldi turizmusra is: melegebb hétvégéken megfelelően kiépített strandok híján is több ezer fővárosi indul Pest megyébe.

Vízirobogók a Dunán FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

Eltűnhet egy nagy múltú textilüzlet

Bérbe adja méteráru-érdekeltségeit a Humanic konszern érdekkörébe tartozó Szivárvány Reál Vagyonkezelő Kft., az egykori Szivárvány áruházlánc jogutóda. Ebbe a sorba tartozik az V. kerület, Petőfi Sándor utca 20. szám alatt található, nagy múltú, műemléki berendezésű textilüzlet is. A bérlőjelölt az olasz Sasch márkát forgalmazó cég. A régi vevők körében nagy a felháborodás.

A Szivárvány Reál Vagyonkezelő Kft. ügyvezetője, *Szatmári György* szerint a méteráru-üzletág ma már nem tartható fenn nyereségesen. Nem véletlen, hogy a bécsi Kärntnerstrassén sincs már ilyen bolt. A Petőfi Sándor utca 20. szám alatti üzletet semmi áron nem akarják eladni, a városi szóbeszéddel ellentétben csupán bérbe adnák. Jelenleg az olasz Sasch márkát forgalmazó Aria Fresca Kft.-vel állnak tárgyalásban, július 20-ig eldől, megkötik-e a bérleti szerződést. Az olaszokat mindenesetre meglepte a műemlékvédelem fellépése: az 1973 óta iparművészeti védelem alatt állt üzletet ideiglenes műemléki védettség alá helyezték idén június 28-án. Mint a hivatal illetékesétől megtudtuk, ez az egyetlen olyan budapesti textilüzlet, melynek berendezése eredeti formájában fennmaradt. A bérlőjelölt néhány polc helyett ruhaakasztót szeretett volna beszereltetni, a műemlékes szakember szerint azonban ez megváltoztatta volna a bolt arculatát, ezért nem is engedélyezték.

A Szivárvány ügyvezetője úgy nyilatkozott, ha az olaszok elállnának szerződéskötési szándékuktól, akkor sem keresnek méterárus bérlőt, mert ez eddig sem vezetett eredményre. Megjegyzendő, olyan üzletről van szó, ahol 1927 óta szövetet árulnak.

Mahagóniból készült a Petőfi utcai bolt csaknem nyolcvanéves berendezése FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Információink szerint a bolt július 15-én bezár, jelenleg végkiárusítást tartanak benne. Eladói, akik között évtizedek óta ott dolgozó, a szövethez kiválóan értő munkatársak vannak, ha másutt nem tudnak elhelyezkedni, cipőboltban kapnának állást részmunkaidőben – a Szivárvány Humanic érdekeltségének megfelelően.

A faragott berendezés egyébként valóban gyönyörű, 1927-ben Fischer Bernát józsefvárosi asztalosárugyárában készült, mahagóniból. Némi felújítás, restaurálás ráférne már, mert a pultok és a székek sajnos kopottak. Az egykori tulajdonos, Brammer Ödön fogalom volt a textilszakmában. Már 1888-ban üzlete volt Pesten, a Bécsi utcában, ahonnan 1927-ben költözött át a néhány sarokkal arrébb berendezett Petőfi Sándor utca 20. szám alatti üzletbe. Ügyfélköre egész Európára kiterjedt, s a régi fényből az államosítás után is megmaradt valami: az eladók szerint alig van olyan magyar közéleti személyiség, aki meg ne fordult volna náluk.

Csordás Lajos

LAPSZÉL

Angyalföld

Megnyitották a XIII. kerület negyedik szociális boltját, a Hegedüs Gyula utca 97. szám alatt. Az önkormányzat által 12 millió forintból kialakított boltban elsősorban az Angyalföldi Szociális Egyesület tagjai vásárolnak; 1997 óta 415 millió forintot költöttek a szociális boltokban, és így százmillió forintot takarítottak meg.

XVI. kerület

Júliustól megszűnt a Jókai utcai hét végi és ünnepnapi ambuláns gyermekügyelet – adja hírül a XVI. Kerületi Újság. A beteg gyerekeket a Heim Pál Kórház ambulanciáján látják el (VIII., Üllői út 86.). A hívható ügyelet száma változatlan: 264-3314.

Pesterzsébet

Ingyen kapják az elsősök a tankönyveket, a hatezer forintos könyvcsomag megvásárlásához a kerületi önkormányzat három és fél millió forintos támogatást nyújt – erről dönt következő ülésén a XX. kerületi képviselő-testület. A javaslat szerint az általános iskolai tanulók étkezési támogatást is kapnának, erre további mintegy négymillió forintot fordít Pesterzsébet.

OPEL TOTH

Nyári akció várja Önt az OPEL TOTHNÁL!

Astra Classic már 1 999 900 Ft-tól!

Az új gépkocsi vételárába használt autóját beszámítjuk, és a fennmaradó részt kedvező hitellel törlesztheti.

1191 BUDAPEST, Üllői út 194. Tel.: 282-9710, Tel./Fax: 282-3158
e-mail: toth@opel-toth.hu, internet: www.opel.hu

Napnaloadsag 2001 julius 12

TISCHLER Bonid cudar

Most 400 000 Ft-ot takaríthat meg, ha a Mitsubishi kényelmes és jól variálható belső térrel rendelkező családi limuzinját választja. A különbözetet pedig egy várva várt családi utazásra, vagy régi álmai megvalósítására fordíthatja.
A Mitsubishi Space Star megvásárlása most olyan megtakarítást jelent Önnek, amellyel egy megbízható és elegáns autón felül újabb meglepetéseket okozhat családjának. Mutassa fel márkakereskedésünkben ezt a csekket, és a Space Star mellett már törheti is a fejét, mire költi a fennmaradó 400 000 forintot.

MITSUBISHI MOTORS

Mitsubishi. Élmény vezetni.

Budapest, Duna Interservice,
1012 Alkotás u. 20-24. Tel.: 202-51-80, Fax: 356-34-85
1037 Zay u. 24. Tel.: 250-40-65, 388-91-75, Fax: 388-91-76, 270-21-22
1134 Róbert Károly krt. 47. Tel.: 350-21-21, Fax: 350-21-22
1144 Füredi u. 74-76. Tel./Fax: 383-57-94

Piacvezető rakodástechnikai cég
keres
menedzserasszisztensi
munkakörbe felső- vagy középfokú végzettségű munkatársat.

Feladata:
- együttműködés a projektmenedzserrel,
- ajánlatok kidolgozása.

Elvárások:
- figyelmes, felelősségteljes munkavégzés,
- az Excel nagyon jó szintű ismerete.

Előny:
- építészettel összefüggő végzettség,
- középszintű német- vagy angolnyelv-tudás.

A munkakör jellemzője:
- sikerélmény, önálló munkavégzés,
- teljesítménytől is függő, versenyképes jövedelem,
- jó hangulatú, fiatal csapat,
- jó munkahelyi körülmények.

Fényképes szakmai önéletrajzot kérünk.
GD Gép és Daru Kft.,
1119 Bp., Kelenvölgyi határsor 5.,
e-mail: gd@mail.datanet.hu

Gyógyszer-nagykereskedelmi részvénytársaság belvárosi irodájába
rendelésfelvevő asszisztens
munkatársat keres.
Alkalmazási feltételek:
középiskolai érettségi,
gyógyszertári asszisztens végzettség,
felhasználói szintű számítógépes ismeret.
Jelentkezni lehet önéletrajz beküldésével „Értékesítési referens" jeligére az alábbi címen:
Média Total Kft.,
1146 Bp., Erzsébet királyné útja 1/C

K&H BANK
Kereskedelmi és Hitelbank Rt.
A Kereskedelmi és Hitelbank Rt. budapesti lakossági fiókjaiba
ÜGYFÉLPULTOS
munkatársakat keres.

A feladat:
- folyószámla-kezelés,
- bankkártyával kapcsolatos ügyintézés,
- pénzkezelés.

Elvárásaink:
- középfokú végzettség,
- értékesítési készség,
- jó kommunikációs képesség.

Az ideális jelölt:
- gyors, pontos, udvarias, könnyen tanul.

A valuta/forintpénztárosi és ügyintézői, az értékpapír-ügyintézői jogi vizsga, valamint a banki gyakorlat előnyt jelent.

A szakmai önéletrajzokat a hirdetés megjelenésétől számított 1 héten belül **„Ügyfélpultos"** jeligére, az alábbi címre kérjük megküldeni:
Kereskedelmi és Hitelbank Rt., humánpolitikai főosztály, 1051 Bp., Vigadó tér 1.

Angol pénzügyi szolgáltató cég nyelvtudással rendelkező munkatársakat keres
VALUTAPÉNZTÁROSI
munkakörbe, korhatár nélkül.

A jelentkezéseket telefonon várjuk, munkanapokon 10–16 óráig a **318-0215-ös** telefonszámon.

annex®
A házimozi specialista
Márkaboltjaink:
Bp., XIII., Hegedűs Gyula u. 2. (Szent István körút sarok)
Telefon: 236-0665, 236-0666
Bp., VII., Dohány u. 1/C
Telefon: 269-6861

ONKYO TX-DS575X
5.1 CSATORNÁS DIGITÁLIS SURROUND RÁDIÓERŐSÍTŐ
fekete szinben • DolbyDigital AC-3 • DTS • RDS • 8 féle surround hangzás • WRAT • 5x 100 W • 4 digitális bemenet • S-Videó csatlakozó • banándugós csatlakozók

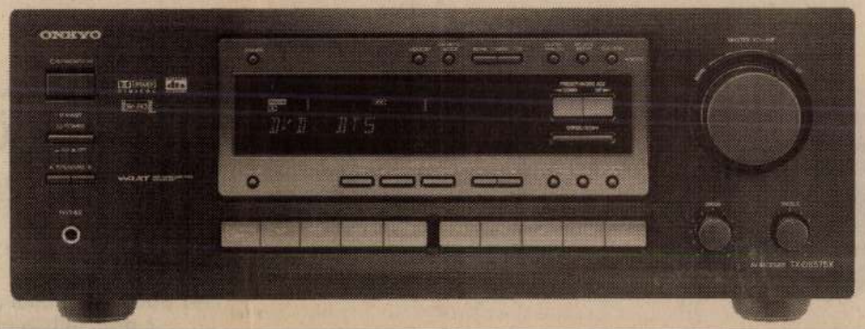

ONKYO
~~154 990 Ft~~
109 990 Ft
(Akár hitelre is)

Fischer Edwin

festő

kód

Skexlib.

ex libris [illegible]

a 91 1913

6-8 db

~~Apaffi VII. 274.~~

Fischer Edvin, festő; szül. 1887-ben. A budapesti iparművészeti iskolában, a képzőművészeti főiskolában és a müncheni képzőművészeti akadémián végezte tanulmányait, majd Belgiumban tett tanulmányútat. A Nemzeti Szalon kiállítója.

Művészet. 1910. 348. l. (képpel). — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 166. l.

Fischer Edvin, l.

Budai Fischer Edvin

Pesti

Múcs. kiáll. 1927-tól

Pipics 110. l.

Át. Képt. 337.

Át. Képt. 337

ondy, de

ez. Haja szürke, szemöldöke barna,
beretvált. Körülcsavart nyakkendője
ye és prémes mentéje kék, zsinór-

átmérői 7.5: 6.2 cm. — Át. Képt. 337. —
ndéka 1884.

Walló Gyula ajánlása 1884

K. D. K.

FISCHER Emil

Fischer Ignác fia, a levendi Fischer díszcipőnek unokája.
Angliában tanult, majd átveszi (1890) atyja műhelyét. 1918-ban szüntette be az Üllő-utcai műhely és megalapítja a Kőbányai „Kőcserép" gyárat

Csanyi 1954. 60. l.

MDK

Fischer Emil

Györgyi K: A keleti vásár iparművészete. Magy. Iparművészet. 1921, 35-38 l.

Fischer Emil.

1863 – 1937

majolika és porcellán

gyártó

magyar

513. FISCHER EDWIN : Bruges. — XXII. Kunstauction der Sanct-Georgs-Innung.

		Kikiáltási ár koronákban
1269.	MEDAILLON, benne miniatür, XVIII. század	10
1270.	—, karneol kameoval	30
1271.	—, ezüst, mindkét oldalán vésett disszel, magyar, XVII. század	60
1272.	MELLTŰ, arany és platina, II. Katalin érmével	25
1273.	—, ezüst, gyöngyök és kövek, zománcdiszitéssel	20
1274.	MENTECSATT. Ezüst. Empire	10
1275.	MENTELÁNC, ezüst, régi magyar, kövekkel	90
1276.	NŐI ARANYÓRA, két zománcképecskével és a láncot megerősitő arany broche-val	350
1277.	—, emaildisszel, biedermeier	20
1278.	NYAKÉK, cizellált csattal, ezüst, biedermeier	30
1279.	NYAKLÁNC, teknőc, intarziával	30
1280.	—, ezüst aranyozva, filigrán munka	30
1281.	OLVASÓ, gyöngyházból és ezüstből, XVII—XVIII. század	20
1282.	ÓRALÁNC, ezüstből és karneolgombokból	12
1283.	—, ezüst, végén kék zománcgombbal	7
1284.	ÖV, ezüst, XVIII. század	75
1285.	PATEK GENEVE, ZSEBÓRA, ezüst, szines zománcboritással, XIX. század eleje, számlapján tigrist ábrázoló képecske	60
1286.	PECSÉTNYOMÓ, tornáz, hétágu koronával és B monogrammal	30
1287.	—, elefántcsont és ezüst XVIII. század	40
1288.	PLAKETT, ezüst, vésett, Paduai Szent Antal a gyermek Jézussal, XVIII. század	30
1289.	POHÁR, ezüst, vert. Barokk	38
1290.	—, ezüst, sima, tulipánalakú, magyar fémjelzés: Pest 1850. G. J. H. mesterjel	50

A Lyzipto 1915. 129. l.
kép

Kikiáltási ár koronákban

1291. POHÁR, ezüst, vázaalaku, áttört plasztikus figurákkal és ornamentekkel, délszláv, XVII. száz. 80
1292. —, ezüst, vésett virágdisszel, »C« monogrammal 30
1293. SALÁTÁSKANÁL, ezüst . 8
1294. SERLEG, ezüst, bordázott, Pest 1857. G. G. mesterjellel 80
1295. SERLEGECSKE, ezüst, empire modoru, 80 gr. 25
1296. SERVIETTE-GYŰRŰ, ezüst, rekesz-zománc díszítéssel, francia munka, második császárság kora 20
1297. SÓTARTÓ, aranyozott ezüst, orosz, vésett és cizellált disszel 30
1298. —, ezüst, 2 üvegtartállyal, biedermeier 30
1299. —, aranyozott ezüst 12
1300. SZELENCE, filigrán ezüst, biedermeier 50
1301. SZÉLMALOM, ezüst . . . 35
1302. SZENTELTVIZTARTÓ, ezüst, a Madonnát szentek kiséretében ábrázoló domborművel 60
1303. SZENTSÉGTARTÓ, aranyozott bronz, XVII—XVIII. század 120
1304. —, ezüst, részenkint aranyozva és figurálisan vert, XVIII. század, 370 gr. 200
1305. TAJTÉKPIPA, ezüst kupakkal, mulató magyarokat ábrázoló domborművel 40
1306. TAJTÉKSZIPKA borostyánszopókával és ezüst verettel. Tokban. Előrészén a habokból megszülető Venus zománc reliefképével 70
1307. TÁL, ón, figurális disszel . . 20
1308. TÁLACSKA, ezüst, szivalaku, XVIII. század 30
1309. TÁLCÁCSKA KOPPANTÓ OLLÓVAL, ezüst, 250 gr., együtt 50
1310. TÁNYÉR, figurális disszel, réz, keleti 10

Kikiáltási ár koronákban

1311. TEÁSKANNA, lemezelt ezüst, angol, XIX. század eleje, H. T. jellel 70
1312—1314. TEJES KANNA, KÁVÉS KANNA és CUKORTARTÓ, ezüst, XVI. Lajos modora, együtt 300
1315. TINTATARTÓ, virágdiszes kék zománc 80
1316. TINTATARTÓALJ, ezüst, biedermeier 30
1317. TÖMJÉNTARTÓ, ezüst, empire, 4·5 cm. 12
1318. —, domborműves réz, barokk 30
1319. —, domborműves réz, barokk 30
1320. TŰ, gránátokkal 4
1321. —, gránátokkal és gyöngyökkel, biedermeier 20
1322. VADÁSZ-EVŐKÉSZLET. Kés, villa és fenőacél. Ezüst. XVIII. század 45
1323. VÁGÓVILLA, ezüst . . . 10
1324. VÁZA, ezüst, fülekkel, orosz munka, 11×12 cm., vésett disszel, 175 gr. 50
1325. —, vert réz, domborműves cimerrel 40
1326. VÁZÁCSKA, ezüst, talpas, ovális, 70 gr., empire . . . 20
1327. ZÁSZLÓVÉG, aranyozott és ezüstözött réz, egyik oldalán Máriát, másik oldalán Krisztust ábrázoló vert domborművekkel 150
1328. —, aranyozott és ezüstözött réz, domborműves, XVIII. száz. 80
1329. ZOMÁNCKÉP, Szent Tamást ábrázolja 15
1330. ZSEBÓRA, ezüst, zománcos számlapján vésett disz »Vizhordó leány« 60
1331. —, ezüst, barna tokban . . . 20
1332. BONBONNIÉRE, ezüst . . 5
1333. BROCHE, madarat ábrázol, csontfaragvány 5
1334. —, virágot tartó kislányt ábrázoló porcellánminiatürrel . . 20

Fischer Emil

TÓVÁROSI FISCHER EMIL kormánytanácsos, a herendi porcellángyár igazgatósági tagja és műszaki vezetője 73 éves korában meghalt

Az Est. 1937. febr. 16.

Ficher Emil

keramikus

F. Ignác fia

Csámpa) k: 1954

60. l.

A m. kerámia és porcelán tört. és jell. 101

1954

Tóvári (2)

Fischer Lucie

Diner-Dénes J.:

A M. Igazm. Társ. karának
vázlata.

MI. 1899. 16. f.

Fischer Emil

a bariumi vizsgálat (1899)

MI. 1900
1-2 sz.

DDJ 1900

Fischer Emil

Divald K.: Az

Yperm. Társ. Karácsoni
kiáll. Nagyarnok
1895. dec. 11. 180. l.

Fischer Emil

majdeka gróf

vrod

Eber László dr.

A Marácsonyi kiállítás.

Magyar Iparművészet

1905. 4. l.

gy
szob-
n va-
s a
ben.
kép-
ek
az
je.
ében
és
müvé-
zzá-
ját-
ek a
agad-
y az
ló

Fischer Emil,
tóvárosi
Keramikus
Bp.

l.

Ezredévi orb kiáll katal. 1896

XIII csop. 18 -l.

hosszú és ünnepi ünnep.

Tordai Magyar Közművelődési Ház igazgatójának lemondása

X. 214.

Fischer Emil

~~Fischer Jenő~~

keramikusok.

Fischler - Grörgyi

Az iparművészet

Tárizsban. Bp.

1900. 92. l.

23.

Tintoretto

La Mostra del —.

Catalogo delle opere

Venezia Ca' Pesaro 1937-XV.

8-r, 222 l, számos képpel.

Benne: Die Tintoretto-Ausstellung.

Katalog der Werke. Venedig,

Ca' Pesaro 1937 - XV, 8-r, 24 l.

Eredeti egész vk.

I. 3.p.e.

5,—P

~~Lám~~ Fischer Emil, tóvárosi
(herendi) porcellánpárs

Fővárosi Lapok 1896. máj. 16., 5. old.
(a díszly a kiállításon.)

Kalmár

Fischer Emil

L.: VIII., Mátyás-tér 6.

Fischer Emil, tóvárosi, majolikagyáros, ennek az iparágnak meghonosítása és fejlesztése körül kiváló érdemei vannak. Számos kitüntetésben részesült. L.: IV., Bécsi-utca 3.

Grüttner J. Tőv. Almanach
1910–12
446 l.

ELŐSZÓ.

Ime, hat év után e könyv harmadik kiadását bocsátom közhasználatra. Igyekeztem a két első kiadás hiányait lehetőleg pótolni és főképen arra törekedtem, hogy hűen, áttekinthetően mutassam be székesfővárosunk közigazgatását, tájékozást nyújtsak annak minden egyes ágában és útbaigazítást, hogy az egyes ügyekben mit kell tenni, hová kell fordulni, ha a közönség jogos igényeit gyorsan és jó eredménynyel érvényesíteni óhajtja.

Habár e könyv keretén belűl nem állott módomban az összes érvényben levő fővárosi törvényeket, szabályrendeleteket, belügyminiszteri, tanácsi, elöljárósági elvi jelentőségü döntéseket és hasznos tudnivalókat közreadni, mindenesetre kiválasztottam közülök

Fischer Emil, továrnyi
porcellán és majolika
gyár, szül. Herendi
1863. 11. évben fő-
bírói tag

U.

Guthi 44. l

1916-18

Bp 1918

Gömörvármegyei Múzeumegylet

V. 226.

Fischer Emil

keramikus

Gyűjteménykatalógus

229. l.

kézirat

az iparművészeti kiállításra

MI 1900

T

Fischer Emil

angyalföldi porcellán-
gyára
alapítva 1897 (?)

d. 931 k. Nem. iparm. miniszter
levele a
gyár/Párisi I. kiállítás
okiratai
1900

77. l.

1901

Fischer Emil
porcellánggyár

Milano 1906

72.P

L'Ungheria all'Esposizione Internazionale di Milano 1906.
Catalogo generale

Bp 1906

Fischer Emil

○ ○ PORCELLÁN VÁZA ○ ○
ZOMÁNCOS FESTÉSSEL. ○ ○ ○
KÉSZÍTETTE FISCHER EMIL.

○ ○ PORCELLÁN VÁZA ○ ○
ZOMÁNCOS FESTÉSSEL. ○ ○ C
KÉSZÍTETTE FISCHER EMIL.

PORCELLÁN BONBONIÉRE.
KÉSZÍTETTE FISCHER EMIL. ○ ○

nagyságú terem volt lefoglalva, mindkettő oly kicsiny, hogy azokba a mi anyagunk sem fért volna el, annál kevésbé a magyar és az osztrák. Több kiállításra alkalmas, üres helyiség a Stroganoff-féle iskolában nem volt található.

Így tehát azt javasolnám a t. választmánynak, kérné fel az orosz társulatot, hogy nyilatkozzék azirán t, vajjon lesznek-e megfelelő helyiségek Moszkvában. Ha pedig csak a Stroganoff-féle helyiségek állnának rendelkezésünkre, akkor a kiállítási tárgyakat vissza kellene követelni, a mint azt Ausztria is tenni fogja, nehogy kockáztassuk a Szt.-Pétervárott elért erkölcsi vivmányokat.

Végül ami a vásárlást illeti, erre nézve eléggé biztató kilátások vannak, miután úgy a társulatnak, mint a kiállítás anyagi részét kezelő biztosnak egyaránt érdekében áll, hogy a forgalom minél nagyobb legyen. Csak a képek eladására vonatkozólag vannak kételyeim, mert az oroszok, úgy látszik, máris életbe léptették azt a minálunk még csak vajudó elvet, hogy az idegen művészetet ki kell zárni s külföldi képeket nem illik venni.

Az imént elmondottakat röviden oda összegezhetem, hogy a szt.-pétervári tárlat, nézetem szerint, határozottan előnyére volt iparművészetünknek. Ennek készítményei közül a Zsolnay-féle majolikák, a Roth-féle mozaik és üvegtárgyak, továbbá a kovácsoltvas-

Fischer Emil

porcellán és majolika gyár Bpesten

kirdetése

Magyar. Társulat

lakberendezési tárgyak Kiáll. 1903. Katalógusa.

143

1437
73
1,90.5
62.0
5981

Fischer Emil

Az eredeti ny. kiáll. könyvtári 1896

Közlezrkiáll

1394/l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

nácsosi méltóságot nyert. L.: V., Hold-utca 7.

Faludy Gábor özvegy, a Vígszinház főigazgatója; nagy érdeme van a szinművészet terén, másrészt jelentékeny összeget áldoz évenkint jótékonycélra s több alapitványt is tett. Egyik buzgó harcosa a demokratikus eszméknek és alapitótagja a Központi Demokrata Körnek.

Farkas Gyula dr., egyetemi tanár, szül. Puszta-Sárosdon 1847 márc. 28-án. Az egyetemet mint jogász és bölcsészethallgató Budapesten végezte. 1870—74-ig Székesfehérvár főreáliskolai tanára, később a pápai tanitóképző igazgatója volt. 1881—87-ig a budapesti tud. egyet. magántanára, azután a kolozsvári egyetem rendes tanára lett. 1898-ban a magy. tud. akadémia levelezőtagjává választotta. L.: VIII., Nagytemplom-utca 12.

Feleki Béla dr., született Lovasberényben 1862-ben; 1887 óta ügyvéd és tizenegy év óta főv. biz. tag, mint ilyen a pénzügyi bizottságban és a központi választmányban működik; a terézvárosi kaszinó igazgatósági tagfia és főtitkára; öt éven át tagja volt az ügyvéd-vizsgáló bizottságnak is. Maradandó érdemeket szerzett a fővárosi kölcsönügyek terén a subscripió és a konverzió alkalmával, főképen a konverziót dr. Feleki tervezte és vitte keresztül. L.: VI., Nagymező-u. 66.

Filó János, szül. 1852-ben Szolnokon, nős. Gyógyszertártulajdonos; oklevelét a budapesti egyetemen 1873-ban kapta; bizottsági tag 1888 óta. L.: VIII., Mátyás-tér 3.

Fischer Emil, tóvárosi majolikagyáros, ennek az iparágnak meghonositása és fejlesztése körül kiváló érdemei vannak. Számos kitüntetésben részesült.

Fleischel Sándor kereskedő, szül. Csehországban 1867-ben, iskoláit Budapesten végezte, 10 év óta bizottsági tag, az ellenőrző-bizottságban működik. Albán konsul. L.: I., Városmajor-u. 16.

Flusz József, szül. 1852-ben Pribisz-lauban (Csehország), 19 év óta magyar honos, nagykereskedő, 1903 óta főv. biz. tag, a katonai bizottmányban működik. Számos jótékony egyesület tagja. L.: VI., Gyár-utca 18.

Fodor István, mérnök, a budapesti általános villamossági részv.-társaság vezérigazgatója, szül. Pozsonyban, 1856-ban. Iskoláinak elvégzése után Edison szolgálatába lépett s az 1881-iki párisi kiállitáson mint az Edison-társaság mérnöke rendezte az első izzólámpa kiállitást. Ugyan e minőségben volt Szent-Pétervárott, Londonban, Milanóban, Afrikában és Algirban. 1893-ban haza jött s a budapesti ált. vill. r.-t. igazgatója, majd vezérigazgatója lett. 6 év óta bizottsági tag. L.: VII., Kazinczy-utca 21.

Földes Árpád dr., szül. Liptó-Szt.Miklóson 1866-ban; tanulmányait Budapesten fejezte be; nős, 12 év óta ügyvéd és kilenc év óta főv. bizottsági tag. L.: VIII., József-körut 10.

Földváry Imre, a Józsefváros társadalmi életében előkelő szerepe van; több jótékony és kulturális egylet tagja. L. VIII. Kerepesi-ut 9.

Frankl Adolf, szül. Debrecenben 1859-ben. Banküzlettulajdonos, az orthodox hitközség alelnöke. L.: VI., Eötvös-utca 19. sz.

Freund Vilmos, az Erzsébetvárosi Kör egyik régi, oszlopos tagja. L.: VII., Erzsébet-körút 51.

Friedmann Bernát dr., szül. 1844-ben, Nagyváradon, nős. Gyakorló ügyvéd; 1875 óta bizotts. tag. Alelnöke a Báró Hirsch Klára jótékonysági alapitványnak, 25 éven át volt tagja és helyettes elnöke a budapesti ügyvédi kamarának. Tagja a gyakorlati birói vizsgák bizottságának és a főváros jogügyi bizottságának. L.: V., József-tér 1.

Frivaldszky Sándor, szül. 1845-ben, Szolnokon; nős. Ügyvéd; 1895 óta biz.

Budapest I. Fő. Almanach 1907—9.
lexikon és évkönyv

tag és mint ilyen, a közigazgatási, jogügyi bizottságban és a 45-ös választmányban működik, a belvárosi bizottsági értekezlet jegyzője stb. L.: IV., Ferenciektere 4.

Fülöp Károly dr., ügyvéd és jogtudor. A jogügyi bizottság tagja; a VI. kerületi egyik adókivető bizottság elnöke. L.: VI., Teréz-körut 40—42.

Füredi Mór dr., ügyvéd és háztulajdonos, szül. S.-A.-Ujhelyen 1863-ban. Tizenhárom évig mint előkelő hirlapiró működött az Egyetértés, Magyar Hirlap és Pesti Napló-nál. Részt vett a stockholmi, lissaboni, bécsi és liegei hirlapiró-kongresszusokon, valamint tagja volt a párizsi büntetőjogi kongresszusnak. Számos kiváló jogi cikket irt. A Demokrata-Kör és Terézvárosi Kaszinó választmányi tagja. Párizsban nősült. Lak. Andrássy-ut 25.

Fürst László, maróthi nagykereskedő; a terézvárosi kaszinó egyik kiváló tagja; számos kulturális és jótékony egyletben fejt ki buzgó, üdvös tevékenységet. L.: VI., Andrássy-út 43.

Gajári Ödön publicista, Az Ujság főszerkesztője, a New-York biztositó társaság vezérigazgatója, szül. Komáromban, 1852 szept. 10. A jogot Pesten elvégezvén, Kalocsa főjegyzője lett: 1875-ben szervezte Kalocsa szabadelvü pártját. 1884- s 1887-ben a dunapataji választókerület, 1884-ben pedig Sepsi-Szent-György orsz.-gy. képviselővé választotta. Mint szabadelvüpárti képviselő minden fontosabb kérdésben szerepet játszott; a Pester Lloydba is irt politikai cikkeket, azonkivül több pénzügyi, közlekedési és politikai munkát irt. L.: VII. Erzsébet-körut 9.

*

Gál Károly, szül. 1858-ban Budapesten; nőtl. Keresk. akad. végzett; a közúti vill. vasút r.-t. cégvezetője; négy év óta biz. tag; a középítési biz.-ban működik; a kisiparosok és kiskeresk. csarnokának alapitója és alelnöke; a demokrata-párt és a közp. demokrata-kör egyik alapitója és társelnöke; a magántisztv. otthonának alelnöke, a közjótékonysági egylet alelnöke; a tőzsdetagok segélyző-egyletének egyik alapitója és vál. tagja. L.: VI., Nagy János-utca 29.

Galgóczi Károly (salgó-galgóci és ecsegi), ügyvéd, iró, a m. tud. akadémia levelező tagja, szül. Lapafőn, 1823 január 27-én; a gyönki ref. gimnáziumot és Po-27-én. A szabadságharczban mint százados több nevezetes csatában vett részt. Mint iró különösen a gazdasági tudományokkal foglalkozott, úgyszólván egész életét annak szentelte. 1858-ban a magy. tud. akadémia levelező tagjának választotta; az 1858—70-es években rendezője volt minden nagyobb gazdasági kiállitásnak. Az erdélyi gazd. egy. alapitó tagja, több gazdasági egyletnek tiszteletbeli tagja. Az 1896-iki kiállitás alkalmával ő felsége kir. tanácsossággal tüntette ki. L.: IV., Szerb-u. 2.

Gamauf Gyula, nős, családos, háztulajdonos, régi vagyonos budai családból származik, mint mészárosmester a vásárcsarnok és vágóhidak ügyét szakszerüen ismeri.

Garai Samu, sebészeti műszergyáros, szül. 1845-ben, 2 év óta bizottsági tag, katonaügyi bizottságban működik. L.: IV., Kossuth Lajos-utca 1.

Gaszner Pál, közjegyző, a Ferencváros társadalmi életében előkelő szerepe van. L.: IX., Fővámház-tér 8.

Gebhardt Rezső, műszaki keresk. Szül. 1867. Budapesten; keresk. akadémiát végzett, a III. k. demokrata kör egyik alapitója és alelnöke. Számos kulturális és jótékony egylet tagja. L.: III., Főtér 2.

Gelléri Mór, iró, iparegyesületi aligazgató, szül. Apátfalván, 1854 január 14. Iskoláit elvégezvén, az orsz. iparegyesület aligazgatója. Az ipar és kereskedelmi irodalom terén nagy munkásságot fejtett ki. Tagja az országos ipartanácsnak, az

MDK

Fischer Emil,

gyára Lakatos Artur terveit, Pálinkás Béla magyar népies életképeit alkalmazza vázáin, díszedényein.

A karácsonyi ip.müvészeti kiáll. 1905.

MIP. 1906. 13-14.1.

MDK

Fischer Emil (Bp) porcelánkészítő

1909. Teljes antelkészlet, hasadékészletet állít ki.

Debreceni Iparművk. Kiállítás vezetője. - D. 1909. 27. l.

Fischer Emil

Tervezte
mintázta s festette
Molnár Pál

Kerámiája

P. Breslyánky Nóra,
ismerd meg a kerámiát. Bp. 1966, 292 l.

Fischer Emil

Keramikus

lásd

Lex Magyarország

159. b. l.

Courthanger VII. 247

Fischer Emil

porcellánfestő

l. -

Művészi Ipar

1894. 206. l.

Budapest, 192 9 október 21.

entiványi Gyulané urasszonynak,

Budapest

bátrak vagyunk felkérni, hogy a fenti
zünkre átutalni sziveskedjék.
készséggel ajánljuk fel és vagyunk

kiváló tisztelettel

BELVÁROSI VASÁRU R. T.

JÓZSEF NB. 61.

Fischer Emil,

Kovároi

l. Ságrivegenpár

Budapest 1938

316. l.

323. l.

324. l.

382

419

archeppel

Fischer Emil

[Szendi] portréanyag

Fővárosi Lapok 1896. aug. 11., 3-4. o.

(Szana Tamás: Kisarmi és szobor a kiállításon.)

Kalmár

Fischer Emil

Kőrösi

keramikus

F. Jenő márodfokú

l.: unokatestvére.

Y. A

Rudolfi Herendi porcelán

34. l. - 35. l. - 36.

37. l.

1938

+ 1937-ben 73 éves

korában

dupl

Márton Ilona, áll. tanítónő

VIII. 235.

Fischer E m i l, tóvárosi, majolikagyáros, l. *Fischer Ignácz* életrajzában.

Fischer Emil,
Novársi

l.

Ságvégcipar

382.-l.-
419.l.

átírva

Fischer Emil

Kovácsi

Budapest

vrá

Milano 1906

72. l.

dupl

MUNKATERV
1947

DECEMBER

Fischer Emil

kovárosi

† 1737 73 éves

korában.

laid.

Ruzicska 34. l.

35. l.

37. l.

átírva

Fischer Emil

Kővári

kézirat adatok.

mill. kiáll.

XIII. Grp. 18. l.

Fischer Emil

Csányi 1954

101. l.

aktíve

tovább (?)

Fischer Emil

Tóvárosi Fischer Emilné úgy a maga, valamint leánya **özv. Schwimmer Lászlóné,** unokái **György** és **Zsuzsika** és az egész rokonság nevében fájdalomtól lesujtva tudatja, hogy hőn szeretett férje

tóvárosi Fischer Emil

porcelán- és majolikagyáros,
magyar királyi kormánytanácsos,
a Ferenc József-rend tisztje és lovagja,
a Vaskorona-rend lovagja,
számos külföldi rendjel tulajdonosa,

munkás életének 73-ik évében elhúnyt.

Földi maradványait kívánsága szerint születési helyén, Herenden, e hó 16-án, kedden d. u. 2 órakor helyezzük örök nyugalomra.

Gyászolják: **tóvárosi Fischer Gyula** és neje, **dr. Ofner Oszkár** és neje testvére, sógora, sogornói és az egész rokonság.

Részvétlátogatásokat mellőzését kérjük

T. Mnacsó Gyula

Szül. 1863

1937
1865
72

Az Est
1937. febr. 16.

[illegible]

Fischer Emil

Keramikus

az alföldi kiállítason

aranyérem -

Magyar Iparművészet

1905. 283. l.

(A liègei kiállítás.)

ESPOSIZIONE DI BRUXELLI
1935

L'Esposizione di Bruxelles 1935 presenterà tutti i prodotti di tutti i F
Un posto piu' importante sarà tuttavia riservato alle Comunicazioni
Trasporti, all'Elettricità, alla Radio-Elettricità, vi sarà una participaz
coloniale su larga scala. ◇ Piu' di venticinque paesi stranieri parteciper
all'Esposizione ! Numero imponente, che dà tutto il suo significa
questa grandiosa manifestazione, la piu' notevole nell'ordine econor
politico e morale dal 1900. ◇ La Sezione belga, rivestirà uno splen
eccezionale ; è la piu' brillante che fu realizzata finora, sotto ogni rappo
◇ L'Esposizione di Bruxelles 1935 occupa un'area meravigliosa, di
Ettari circa, abbellita da un Parco forestale, provvisto di laghetti. ◇
le realizzazioni sensazionali, menzioniamo les Grands Palais, che ricopr
45.000 m² e costruiti con materiale durevole, lo Stadio degli Sp
(75.000 posti), la Sala delle Feste (3.000 posti), il Palazzo dell'Arte ar
che ospiterà una Esposizione d'Arte di un interesse senza precede
Da una parte le Sezioni straniere vi presenteranno i capolavori, delle
ferenti nazioni partecipanti, del periodo il piu' notevole della loro c
zione, d'altra parte, la Sezione belga riunirà per la prima volta, le op
capitali della Scuola del Brabante, « Cinque Secoli d'Arte brusselles
dal 1400 al 1900. ◇ Citiamo encora il « Vecchio Bruxelles », ricostituzi
della Capitale belga al 18° secolo, ecc. ◇ Feste, Congressi, Conferenz
Concerti e delle manifestazioni sportive completeranno questi elem
che faranno dell'Esposizione di Bruxelles 1935 il grande avvenime
in questo campo, della nostra epoca.

Fischer Emil

Kovárosi

F. Ignác kocdémy
vrlos fia.

Lásd
Ruzicska T.
A herendi porcellán

34-37. l 1938

胡

Fischer Emil, tóvárosi

szül. 1865 jan. 27. Hrend.

l.

Ki – Kicsoda?

211. l.

NYOMTATVÁNY

ürnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^{1}/_{2}$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

F. Mihály unokája

Fischer Emil, tovább porcellán és majolikagyáros; sz. 1865. jan. 27. Florendon, mh. 1937. jan. 13. F. Ignác köcsöngyáros fia. | Közgim. kolozsvár elvégzése után kerámiai tanulmányokat folytatott ~~Külföldön~~ Angliában és ott lejött a gyárosi pályára 1890 ~~elején~~ évvége felé ~~ugyanott~~ ~~bőrsi porcellán~~ ütegmázai gyárát Elanite különféle porcellán és agyag használati és dísztárgyak festésével fog-

talkozott specialitása
volt Vieux Vienne, ~~a~~
vieux saxe és Cimerfes-
tészet. [Jelentékeny ex-
portot bonyolított le
Amerikába.] 1929. lik-
vidálta saját vállala-
tát s ~~Bpesti~~ gyárának
gépfelszerelésével együtt
Herendre került mint
műszaki tanácsadó.
Elnöke volt az Ilvey és
Porcellánkereskedők
Ovr. Egyesületének, évi-
nig fő. bizottsági tag,
a Bpesti Vtk. Vizsár

[1905-ben Liège-i nyk.
kiállítás aranyérmes
Kapott

[1928-szintén be
az ítélőszemle vizsgálat
és minősítő bizottsága a Kereskedelmi
Nyári Egyetem szervezet.

egyik alapítója és 17
éven át elnöke. Kamos
Kitűn szerben szerezult.
Porcellán gyűjteményét,
jobbára Forkarhási
Teicher Illoné idejé-
ben szórmazó díszi-
tesben e dénycket, 1908.
az O.M. Iparművészeti
Múzeumnak ajándé-
kozta.

Fischer Emil

Sorba veszem az egyes ajándékokat. A legelső szekrényben Fischer Emil porcellángyűjteménye fehérlik; jobbára Fischer Móric idejéből származó, díszítetlen edények. Ezzel a sorozattal a múzeum máris gazdag herendi porcellángyűjteménye minden részében tökéletessé vált.

Radisics Jenő

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

GYŰJTEMÉNYÉNEK GYARAPODÁSA

Magyar Iparművészet

1908. 208. l.

ál helyesen. A templomi festőnek stilizálnia
de nem úgy, hogy alakjai arányait és for-
valamint képei színezését szolgai módon
mintákról másolja, de modern felfogását,

MDK

Fischer Emil

porcelánok

Divald K: Az Ipm Társulat karácsonyi kiáll.

Mücs. 1898, dec. 11. 179 l. 18o l.

MDK

Fischer Emil

A porcelángyártás... Vas. Ujs. 1885. 28.sz. 450-52 l.

Fischer Emil

Magyar Iparművészet, 1900

1/2. sz. 1-21. o.
Diener-Dénes József: A karácsonyi kiállítás.

Fischer Emil porcellánzgyár

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. 3. sz. 136. o. – Kutcsinfélék.

Fischer Emil porcellánpére

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. 4. sz. 145.-162. o.

Lyka Károly: A magyar iparművészet Mohácsonya.

Keramika – Porcellán.

Fischer Emil p.-i

Magyar Iparművészet, 1900

1/2. sz. 1-21. o.
Dienes - Dénes József: A karácsonyi kiállítás.

Fischer Emil

Tóvárosi †

73 éves korában meghalt
1937. Herenden.

M. Izraelita Hírlap

1937. 64. l.

In memoriam F. I.

A herendi gyár alapítójának unokája. Saját gyára volt Bp-en, mely jelentékeny exportot bonyolított le Amerikába. A legnagyobb bécsi porcellán üzlet az övé volt. Élete vége felé likvidálta saját vállalatait és minden erejét a herendi gyárnak szentelte, mint műszaki tanácsadó. Elnöke volt az Ungvári Porcellánkereskedők Gen. Szövetkezetének, fő. tőzsh. hatósági tag, a

Bpesti Ntk Vásár egyik alapítója és 17 éven át elnöke. az Szaru. Társ. tagja.

Fischer Emil, porcellánfestő

Iparművészet 1896-ban 6.

Fischerxxx M.D.K.

Fischer Emil

porcelán vázák

repr.

György Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállitáson

A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Pittler Gusztáv és György Kálmán

Kiny. a magyar iparművészet 1900. évi folyamából 92.1

MDK

Fischer Emil, iparm.

Diener-Dénes: Nagy.Iparm.Társ.karácsonyi kiáll.
Nagy. Iparmův. 1899.

16 l.

F. Fischer Emil

M.D.K.

/ angyalföldi porcelángyár/ diszedények

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson.
A világ iparmüvészet e Párisban . 1900. Szerk. Fittler
Emill és Györgyi Kálmán
Ny. a Magyar Iparmüvészet 1900. évi folyamából

22 1

M.D.K.

Györgyi Kálmán: Az iparművészet a párisi világkiállitá-
son
A világ iparművészet Párisban. 1900. Szerk. Wittler

FISCHER Jos. Emanuel építész M.D.K.

Biró J. őt jelöli meg a bonchidai (Bontida) v. Bánffy-kastély építőjének

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 218.

Fischer Emil, MDK

nippjei az első Budapeseten készült /Angyalföld/ porcellánművek, jobbára régi szász mintára.

A Magyar Iparművészet Karácsony.
Magyar Iparművészet 1897/18. 157-160.l. ?

MDK

Fischer Emil

Ezüstérem kitüntetést kapott a st. louisi világkiállitason.

Művészet, 1904. 406.l.

Újkőkori bikaszarvpár áldozati gödörben, Kup-Egyes lelőhely

Kr. e. 5000-4300 körül

A Magyar Nemzeti Múzeum és a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága 2003. évben is folytatta Kup-Egyes újkőkori lelőhely ásatását. Ebben az évben a lelőhely központi részén levő ház és a hozzá tartozó gödörkomplexum környékének további kutatását terveztük. A korábban megismert őstulok szarvpár mellett további állatfejes (bika, kutya) gödrök kerültek elő feltehetőleg szintén építési áldozatként. A szellemi kultúra megismeréséhez fontos adalékot jelentenek az állatfejes áldozati gödrök. Előkerült egy újabb ház omladéka, kemencével és igen gazdag leletanyaggal. A feltárt leletek elsősorban az újkőkor végi lengyeli kultúrához tartoznak; az ezt megelőző időszakból (Dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrája) csak néhány szórványos cserép került elő. A leletek jól tükrözik az újkőkori élet teljességét. Különösen a kézműves mesterségek – fazekasság, textilművesség, konyha- és lakáskultúra emlékanyaga került elő nagy számban. A lengyeli kultúra agyagművességének változatos emlékei kerültek elő, a vastag falú tárolóedényektől a mindennapi élet tartozékaiként megjelenő főző- és tárolóedényeken át az ún. finomkerámiáig. A kézzel készült edényeket valószínűtlenül vékony falú kivitelben készítették, és többszínű (vörös, fekete, fehér, sárga) festéssel látták el. A kup-egyesi település egyik legfontosabb kézműves tevékenysége a kőeszközök készítése volt. Kup a Nagytevel határában előforduló felső kréta korú tűzkő feldolgozó telepe, nyilvánvalóan közvetlen kapcsolatban állt az ottani kitermelő hellyel. A teveli tűzkő feldolgozásának minden fázisát megtalálhatjuk a településen, a nyersanyaggumótól a kész eszközökig.

Az ásatást támogatta Kup község önkormányzata és a FERRO Öntöde.

T. Biró Katalin-Regenye Judit

Daniel Warou (1674 körül–1720) – Simon Thomassin (1655–1733): II. Rákóczi Ferenc

Papír, rézmetszet

Két festményt is találhatunk a Képcsarnok gyűjteményében, amelyek minden bizonnyal éremábrázolások után készültek, esetleg grafikai közvetítéssel, s mindkettő nagy valószínűséggel még a XVIII. században. *Daniel Warou* svéd származású éremkészítő, a körmöcbányai pénzverde fővésnöke három Rákóczi-emlékérme közül kettőt véve mintául. A szembenéző mellkép a vallások egyetértéséről megemlékező érem előlapjának arcmása hatására készülhetett, míg a jóval nagyobb méretű profilkép a szabadságharc kezdete alkalmából tervezett érem előlapjának ugyancsak oldalnézetű portréját utánozza. Ez esetben feltételezhető a grafikai közvetítés: a *Simon Thomassin* által metszett képmás is lehetett modell. Mindkét festmény közvetlenül, részleteiben is egyezően mutatja az érem-példa hatását: a hajfürtök csigáinak megformálása, az arcvonások plasztícitása, s a szembenéző kép esetében a viselet részletei mind-mind erre utalnak. A profilkép tekintetében az 1705-ös, esetleg 1707-es erdélyi országgyűlés alkalmából készült emlékérem Rákóczija még több hasonlóságot mutat; itt a páncél és a fölötte viselt köpeny is megegyezik a festményen láthatóval. A képek megszerzésének körülményeire vonatkozó adatunk nincsen, de az utóbbi szerepelt a Történelmi Képcsarnok másodszor újrarendezett állandó kiállításán.

Simon Thomassin párizsi művész feltehetőleg Daniel Warou érem-portréját másolta, amikor elkészítette rézmetszetét. Az éremkép természetesen oldalfordítottan jelenik meg, a páncél fölött palásttal borítva a mellrészt. A profilált talapzaton a felirat azonosítja az ábrázoltat (François II, Prince de Transilvanie). 1713-ban Brenner apát, Rákóczi franciaországi megbízottja kérésére Torcy külügyi államtitkár engedélyezte ugyanezen portré megjelentetését egy hosszabb terjedelmű, történel-

FISCHER Emil

mi tényeket tartalmazó szöveg kíséretében. Ez a változat a drezdai Kupferstichkabinett grafikai gyűjteményében maradt fenn egy példányban, illetve egy később kiadott változata a párizsi Bibliotheque Nationale-ban található. Kivételes szerencsével azonban magyar közgyűjteménybe is került a magyarázó szöveggel ellátott példányból, hála annak, hogy a bécsi Dorotheum Aukciósház a Pálffy és Erdődy gyűjteményt elárverezte, s ekkor sikerült a lapot a Történelmi Képcsarnok számára megvásárolni. Az éremkép portréja alatt látható a Daniel Warou szignatúra, a talapzat jobb oldalán pedig Simon Thomassin mesterjegye. Az arckép alatt 27 soros francia nyelvű szöveg, jól érzékelhetően egy újabb lemezről nyomtatva, a jobb alsó sarokban pedig egy „Avec Permission." felirat olvasható. A szöveg a Rákóczi szabadságharc történetét foglalja össze a külföldi közönség számára.

Basics Beatrix

Fotókerámiával díszített porcelán váza

Fischer Emil műhelye, 20. század eleje

A Történeti Fényképtár újabb szép fotókerámiákkal gyarapodott. A Nemzeti Kulturális Alap segítségével sikerült megvásárolni egy felszámolásra kerülő magángyűjtemény több darabját, közöttük különleges technikai eljárásokkal készült fotókerámiákat és kromotípiákat. *Veress Ferenc,* aki főként az 1880 körül kísérletezett a fotókerámia készítésével, ekképp írt arról: „...a pyrophotographiai kezelésmód minden más nemű fényképészeti módszert felülmúl, minden más módon készült fényképeknek valóságos koronája. ... E képek kitűnő tisztaságuk s finomságuk mellett – ha el nem törnek – évezredekig megmaradnak. Ezeket felbontani vagy színükben meghalaványítani nincs hatalmában sem a nap sugarának, sem 700° heves tűznek. A hol ilyenek vannak az a város, az az országrész elsüllyedhet s évezrek múlva, ha ismét felszínre kerül (pl. ásatás alkalmával) a pyrophotographia valamely épen maradt edényen vagy üvegen, akkor is oly élénk és tiszta maradt, mint a milyen akkor volt, midőn az égető kemenczéből kikerült." A szokatlan megjelenésű fényképek közül kiemelt figyelmünkre érdemes az új szerzeményi kiállításon bemutatott, *Fischer Emil* budapesti gyárából kikerült szép kék porcelán váza, amelyen ismeretlen fényképész képét helyezték el.

Cs. Lengyel Beatrix

MDK

Fischer Emil

A karácsonyi iparmüvészeti kiáll. Magyar Iparmüvészet 1906. 13.l.

NDK

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Fischer Emil, porc.gyáros

munkái figyelemreméltó haladásról tesznek tanuságot. Inkább használati cikkeket gyárt, ezért elismerés illeti, hogy mindent ami a házhoz tartozik - igyekszik a müvészet keretébe bevonni.

Dienr Dénes József: A karácsonyi kiállitás. Magyar Iparmüvészet, 1905 ?. 11.- 20.l.

Ficher Erika

1921/22

Ferkèpzomfoiskèvk

81. l.

Nem Ficher

vég festő, * Bergen 1788, † 1857. Kopenhágában tanult, 1818 óta Drezdában élt, ahol az akadémia tanára lett. Főleg a drezdai és oslói képtárakban levő művei, amelyek többnyire norvég tájképek, a természet elfogulatlan és mélyreható, noha olykor aprólékos tanulmányozásáról tanuskodnak. Az újabb norvég tájképfestés egyik úttörője. Fia, Johannes Siegwald D. (1827—1902) norvég tájképeken kívül állatképeket is festett.

DAIDALOS, 1. mítikus művész, aki állítólag, miután Athénből menekülni volt kénytelen, Kréta szigetén, Minos király szolgálatában számos művet alkotott: a Labirintus, Pasiphae tehene stb. Valószínűleg a hatalmas krétai kultúra művészetének megszemélyesítője. Teljesen alaptalan az a rokonsági kapcsolat, melybe később más művészekkel hozták.

D., 2. sikyoni ércöntő, Polykleitos unokája a Kr. e. IV. század elején, kinek a bécsi Apoxyomenos (l. o.) szobrát tulajdonítják. A hagyomány szerint több olympiai győző szobrát készítette, köztük két, magát strigilissel letisztító ifjú is volt. *Weyde.*

DALBONO, *Eduardo*, olasz festő, * Nápoly 1843, † u. o. 1915. A nápolyi öböl festői szépségeinek és mozgalmas népéletének színes, hatásos ábrázolója volt.

DALL' OCA BIANCA, *Angelo*, olasz festő, * Verona 1853. A veronai akadémián tanult és ott is él. A velencei és veronai népéletből meríti sokszor humoros genreképeinek tárgyát. Képei színesek, világos napfénytől ragyogók. Főmunkái: A két árva. Ave Maria (Brera), Az első napfény (Triest, múz.), Tavasz a veronai virágpiacon.

Fischer von Erlach

M.D.K.

12) Pesti török drsámi, eredetileg Büjük vagy Nagy drsámi. Lebontva a 1735-ben. Rekonstruálta Fischer von Erlach 1721 évi tervrajzából.

Budapest székesfőváros történeti múzeuma kiállítása: Buda, Óbuda, Pest. (1800 előtt) Budapest, 1946. 6 lap.

Fischer von Erlach építész M.D.K.

Az osztrák barokk építészetnek Lucas von Hildebrandt mellett a legnagyobb építésze.

Az 1715-ben Mayerhoffer András közreműködésével felépített pesti piarista templom Hildebrandt és Fischer von Erlach műveinek hatását tükrözi.

dr Karoloss György: A magyar barokk és zopf építészet rövid összefoglalása. 1952. Mérnöki Továbbképző Intézet előadás-sorozatából 11. 19

15. l.

MDK

Fischer von Erlach épitész

Müvészete hatással volt Mayerhoffer Andrásra.

Cserey É.-Fülep F: Nagytétény müemlékei.Bp.1957

26

Fischer v. Erlach, Emanuel (iunior) MDK

Winkler Pál (A kalocsai főszékesegyház...1929) neki tulajdonitotta a kalocsai főszékesegyház épitését.

Mojzer Miklós, Adatok Mayerhoffer András működéséhez. Müv. Ért. 1956. V évf. 2-3.sz. 136-145.
143.o. (1. jegyzet)

Johann Bernhard Fischer von Erlach

Neki tulajdonított, 1712-ből származó palotaalaprajzai (a budai palotához) teszik fel azt az U alakú elrendezés – lehet, hogy Jean Nicolas Jadot tőle vette az ötletet 1712-ben a helyi tisztviselők számukra épülő Budain jött

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966.-Műszaki k., 194 l., 214 kép.

51-53. l.

Johann Bernhard Fischer von Erlach

1712-ben járt Budán, a helyi vizsgálat tanulmányozása céljából. Ő még nem készített terveket a palotához, csak egy sem fennmaradt kontúrrajzváltat valószínűsíti, hogy foglalkozott az új épület alaprajzi megkomponálásával.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

18.l.

Id. Fischer v. Erlach MDK
Johann Bernhard.

A Barokk épitészet legkiválobb osztrák éitésze Johann Bernhard Vischer von Erlach, ennek fia Josef Emmanuel Fischer v. Erlach udvari épitész a györi engesztelő vagy frigyláda tervezője.

263.o.

Dr. RÉVHELYI ELEMÉR:/Ismertetés/: Aggházy Mária. Magyarországi barokk szobrászat. Bp. 1959. Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 262-264.o.

M.D.K.

Fischer von Erlach, építész

(1656 - 1723)

a helyszínen készített egy szép rajzot „Egy pesti drámi" címmel, mely egyedül őrizte meg az azóta eltűnt pest-budai drámi emlékét.

14

Molnár József: A harai minárok esztétikai vizsgálata az összehasonlítás tükrében.

Művészettörténeti Értesítő, 1961. X. évf. 1. sz. 14. old.

M.D.K.

Fischer von Erlach, építész

(1656-1723)

helyszínen készített, 1721-ből, származó „Egy pesti drsámi" c. rajzának reprodukciója.

16

Molnár József: A harai minárek esztétikai vizsgálata az összehasonlítás tükrében.

Művészettörténeti Értesítő, 1961.X.évf.1.sz. 16.old.

MDK

id. Fischer von Erlach -

nak tulajdonitotta a hagyomány a józsefvárosi Kálvária megépitését 1756.-ik évre rögzitve. Ez téves. Obilics Iván okmányok alapján kimutatta, h. a Kálvária, mely ma az Epreskertben áll, 1717-ben elhalt A.M.Visztner/Schwarczin/ költségén épült s már 1732-ben fennállott. /J.L.v.Hildebrandt az alkotója./ A pesti barokk épitészet egyik legszebb emléke.

Repr. a józsefvárosi Kálvária/Epreskertben/.

488.l.

P.: Hekler-féle Henszlmann lapokból szerzett adatai. Magyar Müvészet. 1927.488-9.l.

7m.

Ifj. Fischer von Erlach, MDK
F Josef Emmanuel.

A győri engesztelő vagy frigyláda emlék tervezője ifj. Fischer v. Erlach, akotója vitethatatlanul Antonio Corradini.
A régota fenntartott Giovanni Giuliani -féle kapcolatot, valamint a Jakob Christian Schletterer körüli titokzatosságot fel kell számolnunk. Agghází nem tud szabadulni a rejtéjes STERT jelzéstől. A kutatok figyelmét elkerülte JustusSchmidt: Fischer von Erlach der Jüngere tanulmánya /megjelent egy negyedszázaddal ezelőtt?, 263.o.

Dr.RÉVHELYI ELEMÉR:/ismertetés/:Agghází Mária : Magyerországi barokk szobrászat Bp. 1959.

Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 262-264.o.

Ifj. Fischer v. Erlach, Josef Emmanuel. MDK
udvari épitész

A győri engesztelő vagy frigyláda emlék/1731-1734/
A bécsi József emlék a Hohen Markton /1729-32/,
a prágai dom Nep. Szt János siremlék 1733-36/
hasonlósága, időbeli közelsége, és az alkotók azonossága: programmot adó Conrad Adolph von Albrecht, terveket készitő ifj. Fischer v. Erlach, a szobrokat alkoto Antonio Corradini.

263.o.

DR. RÉVHELYI ELEMÉR/könyvismertetée/:Aggházy Mária, Magyarországi barokk szobrászat.Bp. 1959.
Müv. Ért. 1960. IX.évf. 3. sz. 262-264.o.

ifj. Fischer v. Erlach MDK

Josef Emmanuel.

udvari épitész

A Barokk épitészet legkiválobb osztrák éitésze Johann Bernhard Vischer von Erlach, ennek fia Josef Emmanuel Fischer v. Erlach udvari épitész a györi engesztelő vagy frigyláda tervezője.

263.o.

Dr. RÉVHELYI ELEMÉR:/Ismertetés/: Aggházy Mária. Magyarországi barokk szobrászat. Bp. 1959. Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 262-264.o.

MDK

Fischer von Erlach

a Császár fürdő alaprajza

Genthon I: Bpest török müemlékei.

MDK

L. csop. kiáll. N.Szal. 1926. szept.

M.D.K.

FISCHER von Erlach építési

alaprajzi, metszeti és homlokzati

rajz a „Veli bej" mai Császár fürdő-

ről (1726)

Rados Jenő: Magyar épitészettörténet Bp. 1961.

168, 182, 203.

Fischer von Erlach

bécsi építész

1726-ban megjelent munkájában a Császárfürdő "arab architekturáját" dicséri.

212.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

ifj. Fischer ota Erlach

és Dorothea Illió leánynak gr. V. Eötvös Lo-
ránd a. Egyetemi templom szerezői.

Szerzőtársak, Szernó György, Erdei
Ferenc szk.: Budapest, 1973. Buda-
pest lexikon. 13350

2740

J. B. Fischer von Erlach építész

A múlt század végén nehéz helyreállítás az epreskerti Kalvária épületet.

Az epreskerti kalvária /Szilágyi István/

Magyar Építőművészet 1979/1 45.o.

/lásd: Vladár Ágnes monográfiában/

Fischer von Erlach, J.B.

rajzát publiti

Molnár József: Az utolsó "pesti dzsámi".

170-173.l.

Műemlékvédelem, 1974.3.sz.

Josef Emanuel Fischer von Erlach

Magyarországi emlékünk és Bach
Bp. Akadémiai Kiadó 1975

466-68. old.

Bernhard r. ...

elkezdett művét az un. St. o.

építőmester fia Josef Emanuel Fischer von Erlach 1729-1732 között folytatta, ill. fejezte be. Ő mint atyjának a császári főépítészi méltóságban is örököse, a pesti Invalidus palota építtetésének ugyancsak ellenőre és irányítója lett. Az ő művének tartjuk a tpl. díszítését és berendezését, de elsősorban a templomtér közepére helyezett, oszlopokon álló baldachinos főoltár tervét. Az 1735-ben felállított oltár később pusztulásnak indult; egy korai megjelenítését csupán Salamon Kleiner metszetéről ismerjük.

— Ő emelt 1735-ben a pozsonyi koronázó főtpl. baldachinos oltárát.

Fischer von Erlach, Josef Emanuel

magyarországi munkásságának kérdésében egyetért Voittal

Mojzer Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Művtört.Ért.1972.1.sz.90-92.l.

Fischer von Erlach, Josef Emanuel udvari építész

Lotaringiai Ferenc Sasváron a pálosrendi szerzetesek számára pompás templomot emeltetett vele 1736-ban

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975. 453. old

Fischer von Erlach, Bernhard

16 esztendőt töltött Rómában, sok
órás tapasztalatban állott Lorenzo Berninivel

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

466.old

Fischer von Erlach

metszélet (Pestitörök vagy mecset) körli

Barkóczi Péter: A Martinelli-tér.
Budapest, 1972.10.sz.30-34.l.

J. B. Fischer von Erlach

„Pesti térről nézet" 1721
c. rajza az 5. oldalon

Művészettörténeti Értesítő
1973/1

Fischer von Erlach

rajzolta a Császár fűpolo" koporbeli oltár-
jót.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
rencz szerk.: Budapest lexikon, Budapest
1973. 1335 l

2171

eslachi Fischer
építész

M.D.K.

A józsefvárosi Kálvária-téren levő Kálvária-terrasz, amelyek a XVIII. sz. legjelesebb alkotása, az ő műve.

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei, Bp. 1924.
Kertész K. Róbert: A barok stíluskorszak műemlékei. 130 l.

F

Erlachi Fischer
építész

M.D.K.

Pesti mester munkái.

"

Dr. Schmer Jenő: Budapest műemlékei Bp. 1924.

Foerk Ernő: A török hódoltság műemlékei

112 l.

F

Olaschi Fischer
épitész

M.D.K.

A Rudas fürdő mecset és homlokzat rajza

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei, Bp. 1924.

Foerk Ernő: A török hódoltság műemlékei 115l.

MDK

Fischer von Erlach, épitész

soká neki tulajdonitották az 1894-ben lebontott régi józsefvárosi kálvária megépitését. /Ma az epreskerti müvésztelep fái alatt áll. / Változatos lépcsörendszer, árkádokkal körülvett kis kápolnát rejt magában. /1746-49 közt/. Legujabb kutatás megállapitotta később keltezett mint ahogy ö csinálhatta volna. /

A királyi vár megépitését is soká az müvének hitték, ma már tisztázottnak tekinthetö, hogy nem volt szerepe emelésében.

GentBpestmüv.
Barokk és Rokoko. 56.l.
A királyi vár. 53.l.

Fischer von Erlach épitén M.D.K.

Itt jártakor megörökítette a mai Csá-
kár fürdő medencét s' alapzatát
a 1726-ban körülette.

repr: 9. kép

Jerő Gy: Buda török műemlékei. Bp.
1957 21, 16,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

hanem a tökéletes, a könyörtelen Semmire eszmélés gyászos valóságáról.

Lehmbruck művészetének szükségképen ilyen véget kellett érnie: *komolyan* vette az expresszionizmusnak azt az elvét, hogy a művészetnek az impresszionizmus optikai hedonizmusa után ismét az emberi érzület és etika monumentális emlékműveit kell fölállítania. Lehmbruck ennek a kategorikus imperativusznak a végső következésekig ható teljesítésével páratlanul áll az egész mai európai művészetben. Kudarcában is sokkal nagyobb értéket nyujtott ezzel az etikus küzdelemmel, mint hogyha akármilyen kiterjedt stílusiskolát hagyott volna is hátra maga után. Elszigetelt, letört, passzivitásba bénult éthoszával, gondfelhőkbe meredő árnyékalakjaival úgy áll előttünk, mint megrendítő intőjele minden zavaros mai istenkeresésnek és lármás istentagadásnak.

Kállai Ernő — Berlin

Gondolkodó *Der Denkende*

WILHELM LEHMBRUCK

A morvaországi fraini kastély látképe (1685?—1694)

Ansicht des Schloss-Frain in Mähren (1685?—1694)

Sedlmayr, H:

FISCHER VON ERLACH

(Meghalt 1723 április 5.-én)

A „barok" művészet egészen nagy szellemei, Michelangelo, Borromini, Fischer von Erlach, teljesen elszigetelten maradtak művészetükben. Nemcsak — miként a renaissance és a korukbeli francia építészet vezető mesterei — valamely elismert és elterjedt ideálnak első és legtökéletesebb képviselői ők, amely mint ideál az alsóbbrendű művészekben és műértő kortársakban is él, hanem maga az ő ideáljuk alapjában eltérő és külsőségekben csak látszólag érintkezik az uralkodó építészet törekvéseivel, amelyre nem támaszkodnak és amelyre nagy befolyást gyakorolnak ugyan, anélkül azonban, hogy azt előidéznék vagy hordoznák. Ott, a közkeletű barok építészetben, az egyéni vonás csakis az építőművészetről és céljairól való általános felfogás keretén belül érvényesül, amely hely és idő szempontjából eltérő lehet ugyan, de sohasem vonatkoztatható egy emberre. Michelangelo, Borromini, Fischer von Erlach művészete azonban teljesen a tér kiterjedésének, az építészeti formának, általában a világnak mint építészetnek tökéletesen egyéni, magában álló felfogásán és szemléletén és a képzelet ama teljes szabadságán és autonomiáján alapul, amely saját gondolatai számára minden alkalommal sajátos, új kifejezést teremt. Történeti szempontból nézve a renaissance-ban, a francia klasszikus építészetben, de a későbbi német barokban is sok minden általánosan használatos, tudatos vagy öntudatlan elvekből és konvenciókból érthető meg és csakis ez általánosságok mögött tünik fel az egyéniség, amely tökéletesen határozott ugyan, de az általánosság mögött mégis a háttérbe szorul. Michelangelo és igazi követői mesterműveivel szemben a történeti magyarázatnak azonnal egyéniségükhöz kell folyamodnia, amely rejtély és a legvégső, amit a történet megállapíthat. A Porta Piával, a S. Andrea delle Fratte templom Borromini-

Ars Una 1923. I. évf. 3. szám.
100 – 111. l.
képekkel

Fraini kastély, ősök terme

FISCHER VON ERLACH

Schloss Frain, Ahnensaal

féle tornyával, Fischer von Erlach bécsi udvari könyvtárával, sem az előző, sem az egykorú, sőt tulajdonképpen a későbbi építészetben sem hasonlítható össze semmi sem, anélkül, hogy ez az összehasonlítás külsőségekben ne merülne el. Csak azt állapíthatjuk meg, honnan erednek, hova mennek az egyes formák, azt, hogy nem pottyant le valamennyi az égből, nem került elő készen alkotójuk fejéből. Igy kimutatható, hogy Michelangelo Biblioteca Laurenziájának falbazárt oszlopai a „barok" Krisztus utáni második század római épületein fordulnak elő, hogy Borromini első mesterművének, a római kis S. Carlo alle quatro fontane templomnak majdnem valamennyi formája máshonnan van átvéve. A különös alaprajz egy olyan ovális tértipus átalakítása, amelyet Vignola karolt fel először és amely végeredményben az antik thermákból származik; a kazettás kupolához az antik római épületek boltozatai szolgáltak mintákul; a laterna az átalakított és ovális alakba átvitt baalbeki kerek templomocska; lépcsőzetes befejezése antik érmeken ábrázolt épületeken mutatható ki: Borromini egyik későbbi művén, a S. Ivo egyetemi templomon, ez a motivum spirális formává alakul át; ugyanennek a templomnak parányi udvarában Bramante formái bukkannak fel, míg az „őrházacskákban", amelyeket oly gyakran a legcsapongóbb képzelet szüleményeinek tekintettek, halkan, de teljesen felismerhetően a petrai sziklasírok ősrégi motivuma csendül meg. Ugyanez mutatható ki Borromini más művein és mondható Fischer von Erlachnak gyakran oly motivumairól is, amelyekben az ő legkorábbi saját, szabad találmányait csudálták meg. Ilyenek például — hogy csak egyet említsünk — a salzburgi egyetemi templom toronyvégződései, amelyek Guarini egyik templomáról vannak szószerint átvéve. Mindezeknek a formáknak átvétele azonban csak olyan, mint amikor az álmodó álmainak anyagát a maga bensőjének még alaktalan lehetőségeiből és egyszersmind az emlékezetnek, tehát a multnak és külvilágnak alakzataiból meríti és valami tökéletesen egyénivé és hasonlíthatatlanná idomítja. E hasonlat igazi pontja a képzelet mindenható ereje. Az abszolut építészet ez alkotásaiban a képzelet teljesen szabad, nem ismer aggályokat, következetlenségeket, törvényt; a legtávolabb eső tárgyakat is összefűzi és átalakítja, újból feloldja azok kapcsolatát és oly új alakot ad nekik, amelyben régi idomuk és rendeltetésük már csak halkan csendül meg. Misem maradandó ezekben a formákban; megváltoztatják megjelenésüket, helyzetüket, megoszlanak, megfordulnak, megduplázódnak; minden lehetséges, minden megtörténhet; nem nemzedékek munkája során alakulnak át felületükről kiindulva lassankint és észrevétlenül, hanem legbelső lényegükben támadják meg őket és kénytelenek — akár sajátos értékükről és értelmükről való teljes lemondásig is — eltűrni mindazokat a változtatásokat, amelyeket a képzelet parancsol.

Az építészeti problemáknak ez az új felfogása, amelyet Michelangelo készített elő és amely Borrominiban érte el tetőpontját, újonnan tárta fel mindazt, amit a mult alkotott, de nem határozott formák kánona, hanem olyan formák új kapcsolatainak eleme gyanánt, amelyek kitalálása egyetlen ember szubjektiv belátásán alapul. Minthogy alkalmazásuknak nincsenek már oly határaik, ott, ahol eredeti alakjukat és rendeltetésüket nem kell már tiszteletben tartani, mert hiszen egy egésznek csak eszközei, építőkövei, Michelangelo, Borromini, Fischer művészetébe minden művészeti körből oly tömegesen hatolnak be, mint azelőtt soha, — elsősorban a késő antik építészet roppant formatartályából, amely maga is a legkülönfélébb áramlatokat egyesítette magában és amelynek erősen plasztikus és térbeli motivumai rendkivüli hatást gyakoroltak felfedezőik képzeletére. Mert ebben az értelemben e művészek mindegyike a maga részéről újonnan fedezte fel az antik művészetet; amelynek formái mindegyikükre nézve teljesen egyéni jelentőséget nyertek.

Abban, hogy művészetükben alkotásaik törvénye és mértéke teljesen a művész szubjektiv kényétől függ, ezek a mesterek az időkön keresztül kezet fognak egymással.

Ebben az értelemben volt Borromini Michelangelo utódja, művészetének és nem modorának vagy formáinak örököse. Pompás kifejezést nyert ez abban az előszóban, amellyel egyik műve metszeteinek publiká-

A salzburgi Kollégium-templom homlokzata (1696—1707)

Fassade der Kollegienkirche in Salzburg (1696—1707)

FISCHER VON ERLACH

cióját vezette be. Arra kéri az olvasókat, „hogy olyankor, midőn úgy tetszik nekik, hogy eltérek az általános modortól, jusson eszükbe az, amit Michelangelo, az építészek fejedelme mondott, hogy ugyanis az, aki másokat követ, sohasem előzi meg őket. Én bizony nem adtam volna magam erre a mesterségre csak azért, hogy másoló legyek, noha tudom, hogy új formák kitalálásával csak későn aratjuk le fáradságunk gyümölcsét, ahogy maga Michelangelo sem aratta le, midőn Szent Péter nagy bazilikájának újjáépítésekor gáncsolták az új formák miatt és diszítményeit vetélytársai kritizálták, azzal a célzattal, hogy — mint több izben is megkisérlették — a Szent Péter templom építészének állásától megfosszák, de hiába és az idő utóbb bebizonyította, hogy minden dolgát utánzásra és csudálatra méltónak tartották".*) Ezekben a szavakban egész tisz-

*) „. . . . ricordarsi, quando tal volta gli paja, che io m'allontano da i communi disegni, di quello, che diceva Michel Angelo Prencipe Degl'Architetti chi segue altri non gli va mai innanzi, ed io certo non mi sarei posto a

Schwarzenberg-palota Bécsben
Udvar felől

Palais Schwarzenberg in Wien
Hofseite

FISCHER VON ERLACH

tán kifejezésre jut, hogy tudta sorsát, a teljes magányt és sejtette a jövőt. Azt mondták, hogy Borromini stílusa meghódította a világot, ez azonban csak akkor áll, ha stílus alatt csak művészetének külsőségeit, új formáit és a felszínen fekvő szembeötlő részleteit értjük. Borromini igazi örököse Fischer von Erlach lett, az egyetlen, aki művészetének csak szellemét követte és éppen ezáltal megóvta önállóságát. Vannak Fischernek korai és késő idejéből származó művei, amelyek Borromini művészetét nemcsak lényegükben, hanem külső sajátosságokban is annyira megközelítik, mint egy más mű sem az egész világon. Az 1699. évi diadalkapura gondolok például, ahol egy háromrészű diadalív régi sémája egy mély ovális térrel való kapcsolat teljesen átalakult és záradékul templomocska van reáhelyezve, amely egy bizánci térkiképzésekben előforduló tipikus motivumot (exedra szárnyakkal) szószerint, csak éppen ovális idomba áttéve ismétel, míg az egész épület háromszoros ellenívben mozog: San Carlo alle quatro fontane; vagy a választófejedelmi kápolna belsejére Boroszlóban. De éppen azért, mert ezek külső megjelenésükben is összehasonlíthatók, talán kevésbbé jellemzők magára Fischerre nézve, mint más „csendesebb" művek, amelyek felületesen nézve látszólag messze elmaradnak koruk mögött, mert Fischer lemondott arról, hogy Borromini módjára mozgásba hozza őket, akkor, midőn annak görbéi, tört vonalai már közhelyekké kezdtek válni. Igy az is közömbös, hogy éppúgy egyenesen átvett Borrominitól motivumokat, mint az Michelangelótól; mert ez nem is fontos. Művészetének alapja önmagában van; a képzelet szabadságán épül fel és az antik művészet új, egyéni viziója él benne. Első művében, a Frain várkastély ősök termében, antik építészeti mű szolgál a gondolatok kiindulási pontjául: Domitianus római győzelmi kútjának romjai, Du Pérac metszete nyomán, aki fantasztikus építészeti

questa professione, col fine d'esser solo Copista, benchè io sappia, che nell'inventare cose nuove, non si più riceve il frutto della fatica, se non tardi, siccome non lo ricevette l'istesso M. A., quando nel riformare l'Architettura della gran Basilica di San Pietro veniva lacerato per le nuove forme, ed ornati, che da'suoi emoli venivano censurate, a segno che procurarono più volte di farlo privare della carica d'Architetto di S. P., ma indarno, e il tempo poi ha chiarato, che tutte le cose sue sono, state reputate degne d'imitazione ed amirazione." (Opus architectonicum equitis Francisci Borromini. Roma. Seb. Giannini. 1720 és 1725.)

Schwarzenberg-palota Bécsben
Kert felől (1697—1704)

Palais Schwarzenberg in Wien
Gartenseite (1697—1704)

FISCHER VON ERLACH

térábrázolásaival is, amelyekben szinte álomképek gyanánt minduntalan különböző összefüggésben, Traján-oszlopok és obeliszkek bukkannak fel, erős hatást gyakorolt Fischerre.*)

Ennek az antik épületnek alakja azonban nem olyan minta, amelyet Fischer eredeti megjelenésében akart volna helyreállítani, éppoly kevéssé mint azok az antik építészeti művek, amelyeket Borromini értékesített alkotásaiban; nem félreértés, ha Fischer a középső nagy fülkéből zárt ovális teret csinált. Ez a régi épület csak a külső alap, amelyen a képzelet tovább hímez és új mustrákat alkot, az, ami a fantáziát mozgásba hozza és amelyből aztán valami egészen új keletkezik. Az, hogy ennek a motivumnak teljesen önálló, csak Fischer fantáziájára nézve létező jelentősége volt, itt abból is kitünik, hogy diadalemlékből kastély terme lett belőle, amelyben a kis íveknek már nincs külső funkciójuk és csak azért tartották meg őket, mert tisztán művészeti értéket képviselnek, olyasmit mondanak ki, ami függetlenül áll meg bármely külső céltól, mert csak eszközök arra, hogy ennek az eszmének a külvilággal szemben valóságot adjanak. A motivumnak e belső jelentőségén, amely szavakkal éppoly kevéssé fejezhető ki, mint ahogy szavakba foglalt eszmét nem fordíthatnánk le az építészet nyelvére, alapul az, hogy Fischernél — mint Borromininél is — némely motivumok állandóan visszatérnek, de nem azért, mert — mint némelyek gondolták — képzelete nem lett volna eléggé ötletes. Ily ismétlődő motivumok: a párta, a Traján-oszlopok, Borromini egy ajtó motivuma mint ablak, elsősorban azonban Fischer művészetének nagy motivuma, a mély ovális idom, uralkodó helyzetben a kompozició közepén, amelyet oly gyakran ismételt, hogy bizonyára nem egy határozott téridom iránt való puszta előszeretetből magyaráz-

*) Az ősök termének tetejét lapos kiképzésűnek kell képzelnünk — a Schwarzenberg-palotához hasonlóan — ha talán sohasem került is így kivitelre.

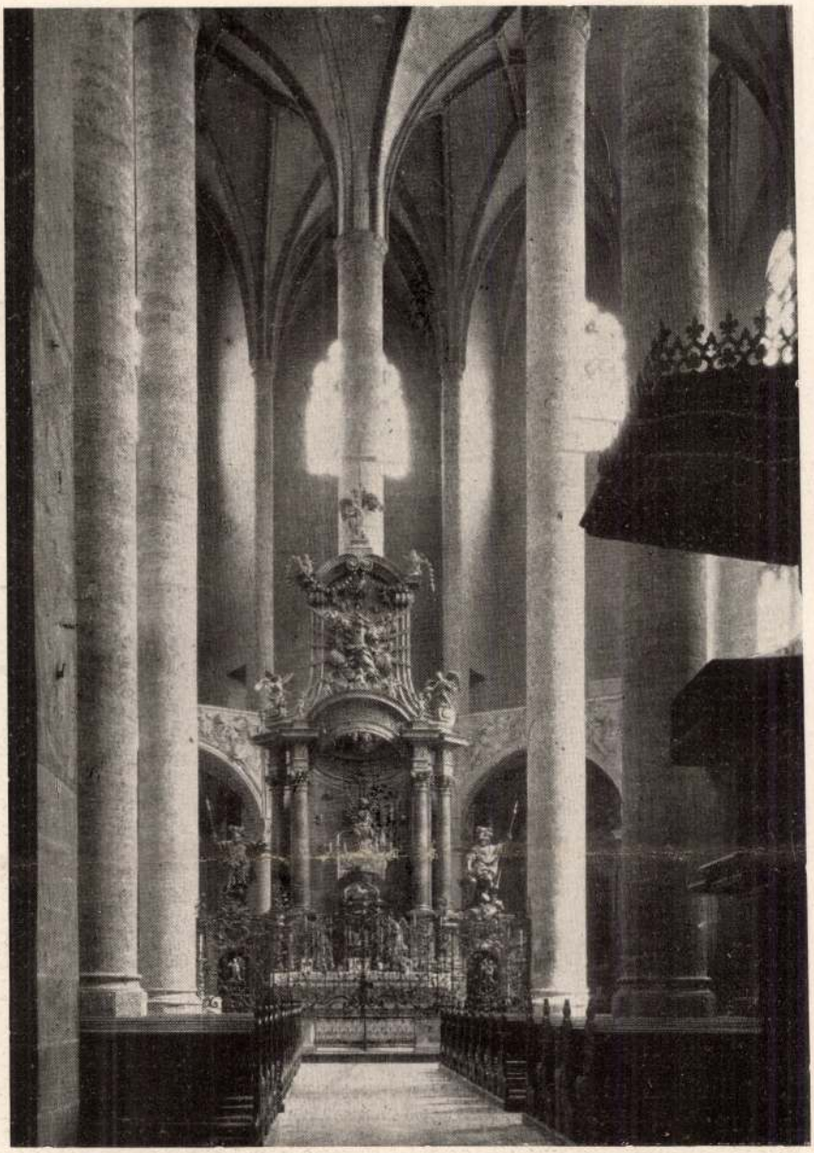

FISCHER VON ERLACH

A salzburgi Ferencrendiek templomának főoltára (1709—)

Hochaltar der Franziskanerkirche in Salzburg (1709—)

ható meg. Rögeszmék ezek, a legmagasabb értelemben, amely ehhez a szóhoz fűzhető és mindig elevenek maradnak, sohasem válnak puszta formulákká. Fischer ötször ismételte az eszmét, hogy a mély ovális idomot középen, egy kastély mély tengelyében különböző formájú szárnyak közt alkalmazza és a külső látszatra igen hasonló forma mindannyiszor gyökerében más és más elemekből ujonnan épül fel. Az ovális idom egyszer pompeji villa sémájával egyesül, majd felépítésében teljesen diadalívhez hasonlít, a Schwarzenberg-palotában középütt, ahol kivülről elliptikus teret várnánk, a kompozíció középpontja gyanánt a Hagia Sophia térformája tünik fel kicsinyben; lapos kupola, négyzetes alaprajz fölött, amelyet a fő irányban két nagy apsis bővít ki, az épület többi részével hallatlanul eredeti módon összekötve. Fischer utolsó művében, a bécsi

A bécsi Lobkowitz-palota kapuja (1709—1711)

Portal des Palais Lobkowitz in Wien (1709—1711)

FISCHER VON ERLACH

udvari könyvtárban, amely ugyanazt a gondolatot még egyszer felkarolja és sok tekintetben egyenesen a Schwarzenberg-palotához csatlakozik, az alak új eltéréseit nem pusztán kivülről jövő változtatások eredményezik, hanem ismét az eszme tökéletesen új felfogásából fakadnak. Itt az egész épület — két térből álló tér — belső középpontjából megitélve a Karlskirche térformáját adja: ovális idomot, amelyet a tengelyekben dongaboltozatos terek keresztalakban bővítenek ki; ezek közül a második keresztszár, amely a mélység irányába vezet, mintegy „le van vágva". Az udvari könyvtár szárnyai, amelyek egyetlen *donga*boltozatos teret alkotnak, a Karlskirche kereszthajójának felelnek meg; az ellipsis nagy tengelyében levő keskeny, magas ablakok, amelyek a tektonikus beosz-

tás ellenére csak egy-egy óriási nyílást alkotnak, a másik „keresztszár" nyilásaival egyenlő értékűek; és minden abbeli kétséget, vajjon ez az analogia csakugyan szándékos-e, megszüntetnek a „levágott" szárak csonkjai, amelyek kivülről a középső rizalit homlokoldalai gyanánt jelentkeznek. E rizalit tört sarkai, ahol e csonkok és a keresztszár tövei között a belső ovális teret elzáró fal hasonlíthatlanul gyengéd vonalban jelentkezik, genetikai szempontból csak így érthető és kivülről könnyen önkényes, „barok" ötlettel téveszthető össze.*)

A közvetlen megértés azonban korántsem szorul ily magyarázatokra: független minden előfeltételtől, amely a művön kivül esik. A keletkezésnek ebből a módjából csak az tünik ki, hogy a képzelet belülről kifelé alkot és hogy számára nincsenek véglegesen megállapodott formák, nincsenek tipusok: minden *„such stuff as dreams are made off"*. Már itt közölt nehány képünkből is mindenütt felismerhető a motivumok ismétlődése, elváltozása és átalakulása. Ennek legrendkivülibb tanúságai közé tartozik a ferencrendiek salzburgi templomának főoltára. Itt is az egésznek eszméje olyasmi, ami Fischer képzeletét már korábban foglalkoztatta és ismét egészen újszerű módon két önálló alkotó részből áll elő. Az oltár elülső fele pártás ívvel befejezett kapu: ez a rész aztán különválasztva és újból megváltoztatva a Lobkowitz-palota kapuzatán él tovább. A hátulsó fél lapos fülke ívelt architrávval, két pillér által szegélyezve: eszméjében nem egyéb mint Borromini híres fülkéinek egyike a San Giovanni in Lateranóban. Azáltal azonban, hogy ennek a fülkének és a pártának architrávja ugyanazt a profilt és diszítményt mutatja, egységbe fűződik össze: egy elliptikus abroncs az oszlopok között, amelyek nem hordják, csak érintik, látszólag szabadon lebeg a levegőben a gótikus kerek pillér körül alkalmazva a Madonna feje fölött. Vagy jobban mondva, nem „látszólag" lebeg, mert az egésznek nem optikai csalódás az értelme és ez teljesen tökéletlen lenne is, hanem csak úgy kell *képzelnünk*, mert architrávja az oszlopok architrávjának tagozatait folytatja, tehát azzal egy vízszintes vonalban gondolandó. Ahogy itt ez elvont vonatkozások által a különálló darabok felsőbbrendű egységbe olvadnak egybe, ahogy az oltár egyidejűleg pártás kapu gyanánt jelentkezik, amelyen át megpillantjuk a Madonnát és egyszersmind lebegő koronaabroncsként is érvényesül, — ez még Borromini legmerészebb vizióit is felülmulja. Mint Borromini fülkéi a San Giovanni in Lateranóban, az oltár is egy régi szobrászati művet — Michael Pacher Madonnáját — foglalja magában és maga is ismét a gótikus-román templom építészetével összefüggően van kigondolva: olyan jelenségek, amelyek — mint Max Dvorak Borrominiről mint restaurátorról szóló gyönyörű cikkében kimutatta — ugyancsak művészetének alapvető elveiből érthetők meg.

A ferenciek oltárához hasonló műveket gyakran dekorativoknak nevezték, pedig ok nélkül, mert csak másodrendű művészek kezei közt válnak olyanokká; az architektonikus felépítés világosságának hiányát hányják fel nekik, pedig a hiba csak a szemlélőben rejlik: téves, ha mindebben csak puszta virtuózkodást látunk, mert a majdnem korlátlan tudáshoz a képzelet oly gazdagsága, a formának oly mélysége járul, amely Fischer művészetét a barok csapongó képzeletű nagy művészetének egyik tetőpontja gyanánt tünteti fel.

Ahogy Borromini művészete kortársai szemében kevés kivétellel „hétpecsétes könyv" maradt, úgyanígy járt Fischer művészete is. Igaz ugyan, hogy ezeknek a művészeknek dicsősége alkotásaik hallatlan újszerűsége által már első műveikkel megalapozódott. Midőn Borromini felépítette a San Carlo alle quatro fontane templomot, sok országból, sőt még Indiából is küldöttek jöttek, hogy e csodamű terveit elkérjék és az a nap, midőn Fischer első bécsi műveivel, az I. József bevonulásához készült diadalívekkel a közvéleményben olasz vetélytársai fölött győzedelmeskedett, a krónikás előtt a német művészet nagy ünnepnapja gyanánt tünt fel. De nem értették meg, hogy mit akartak és öregségében Fischer osztozott Borromini sorsában, vagyis eszelősnek tekintették és úgy is bántak vele.

*) Az Udvari könyvtár szárnyai, amelyeket ma a régi épülettel együtt látunk, későbbi (1769) toldalékok.

A boroszlói Választófejedelmi-kápolna belseje (1716—) *Inneres der Kurfürstenkapelle in Breslau (1716—)*

FISCHER VON ERLACH

Azok a formák pedig, amelyek számukra legsajátosabb gondolataik és élményeik és mély világnézet kifejezése, valami hallatlanul egyéniek, egyszerűek és utánozhatatlanok voltak, már a közvetlenül utánuk következők kezei közt formulákká és üres sémákká váltak, puszta eszközökké akármelyik építőmester kezei közt; legkésőbb a következő nemzedékben általános formanyelv stereotip kifejezéseivé merevedtek meg; folytatólagos kopások útján végül teljesen elveszítették belső életüket és intenziv térbeli és plasztikai erejüket. Aki Michelangelo Laurenziana-beli oszlopaival utánzóinál találkozik, az sohasem fogja sejteni, hogy ugyanez a forma valamikor egy eszme hallatlanul erősen egyéni kifejezése volt, amellyel alig hasonlítható össze másvalami. Ugyanaz volt Borromini és Fischer motivumainak sorsa: ott is, ahol tárgyilag csak kevéssé elváltozva térnek vissza, más összefüggésben állnak és egészen más az értelmük. Történeti szempontból nézve nagy

A bécsi József-tér

(A baloldalt emelkedő Udvari könyvtár középső részét építette F. v. E., 1722—)

Josephsplatz in Wien

(Links Hofbibliothek, der mittlere Teil von F. v E. begonnen 1722)

mértékben az ő motivumaik által való nagy gazdagodáson alapul az osztrák és délnémet késő barok építészet külső benyomása és tulajdonképpen csak itt beszélhetünk ismét stílusról mint a gótikában, nem egyes egyéniségeknek, hanem emberek egész nemzedékeinek és közösségeinek építészeti kifejezése gyanánt, akik évtizedes fáradozással dolgozták fel azt, amit azok egyetlen pillanatban teremtettek.

Nem véletlen, ha az utókor alig tudta, mit kezdjen el ezekkel a művészekkel, akiknek nagyságát el kellett ismernie. Michelangelo nagyobb idegenkedést, sőt félelmet kelt építészeti műveivel, mintsem általában ki merik mondani; Borriminit soká tébolyodottnak vagy valami különcnek tekintették és ennek csak visszája, ha egy kor, amelyben a „barok"-rajongás izetlen divattá vált, lelkesedni kezd érte. És Fischert mindig a „még nem" és „már nem" szerint ítélték meg; az ítélő álláspontjának megfelelően hol „késő renaissance", hol „klasszicista", „eklektikus", „akademikus" volt. E tekintetben abban rejlik a nehézség, hogy a mérték magukban a művekben rejlik, azokban keresendő és nem alkalmazható kivülről. Ha Fischer műveit attól a ponttól akarjuk mérni, amelyen az „általános fejlődés" az ismeretlenbe való nagy utazásán megáll, akkor, ha megvan bennünk a következetesség bátorsága, ki kell mondanunk, hogy nem volt „vezető művész".

De ha odaállunk a Kapitolium palotái, a San Carlo alle quatro fontane, az egyetemi templom homlokzata elé, akkor a magunkkal hozott szemüvegek és fogalmak mitsem használnak, a kialakult képzetek összeomlanak és az idegenszerű, elriasztó jelleg, a „hidegség" érzése kerekedik felül, hiszen a „hidegség" kifejezés e művészek alkotásainak jellemzésében mind egyre ismétlődik és a

közvéleményben Fischer Schwarzenberg-palotájának és a közelében levő Belvedere-nek vetélkedését tétovázás nélkül az utóbbinak javára döntené el. Magyarázatnak nincs itt helye. Amazokon nem segítenek, — ezek, a megértő nagy szellemek, akik köztünk is élnek, nem szorulnak reá. Számukra kedvező pillanatokban ezeknek az alkotásoknak legmélyéig hatoló betekintés nyilik meg, ha talán nem is hallottak azok mestereiről soha és e szellemi világokba való betekintésekből azt a meggyőződést merítik, hogy ezeknek az építészeti műveknek alkotói nemcsak — mint mások sokan — nagy építőmesterek voltak, hanem minden idők legnagyobb művészei közé sorolandók.

Hans Sedlmayr — Bécs

Domitianus diadalkútja Rómában
Siegesbrunnen des Domitian in Rom

Du Pérac rézkarca, 1575 — *Radierung von Du Pérac, 1575*

ÚJABB ALTDORFER-IRODALOM

LUDWIG BALDASS: *Albrecht Altdorfer.* (Studien über die Entwicklungsfaktoren im Werke des Künstlers). Wien 1923.

HANS TIETZE: *Albrecht Altdorfer.* Leipzig 1923.

A német művészettörténeti kutatás a háború óta a hazai föld művészeti multjának feltárását tekinti legfontosabb céljának. Mégis feltünő, hogy az idei nyáron csaknem egyidejűleg két nagyobb munka jelent meg Albrecht Altdorferről — mindakettő bécsi tudós tollából. E különös érdeklődés onnan ered, hogy Altdorfer a legkimagaslóbb személyisége egy történeti fontosságú művészeti iránynak, mely a XVI. század első évtizedeiben Felsőnémetország keleti részén meglepő hirtelenséggel lép fel, s melyet a „dunai iskola" névvel szoktak megjelölni. Fontossága a dunai iskolának, hogy Dürerrel egyidejűleg és lényegében Dürertől függetlenül képviseli azt az új világnézetet, melynek folyományakép a német festészet függetleníti magát az oltárkép szigorúan körülhatárolt feladataitól és új, szabadabb műfajokért küzdve, magát az egyházi festészetet is új értelemmel tölti meg. Ettől a pillanattól kezdve beszélhetünk Németországban renaissanceról. — A kutatás mindezideig hiába fáradt a dunai stílus keletkezési körülményeinek, helyének, idejének földerítésén. Mert Altdorfer egész életében Regensburgban dolgozott, régebben sajátosan bajor művészetnek próbálták felfogni a dunai festészetet. Ujabban mind több és több feltárt kapcsolat utal Ausztria felé. Ily módon az osztrák alpesi vidékeknek késő XV. századi és 1500 körüli, eddig mostohán kezelt művészetére terelődik a figyelem. Az érdeklődés központjában természetesen a vezető egyéniségek állnak: Altdorfer, meg a fiatal Cranach, kinek a XVI. század első éveire eső bécsi tartózkodása alatt keletkezett műveiben a dunai iskola pregnans jellege meglepő fejlettségben jelentkezik. Ezen alkotó tehetségek műveiből kiindulva és az osztrák festészet felkutatása útján lehet majd remélni a dunai stílus keletkezési problémájának megoldását.

Tietze és Baldass nagyon különbözően foglalnak állást a kérdéssel szemben. Tietze a Scheffler és Glaser-féle „Deutsche Meister" c. sorozat követelményeinek megfelelően egy népszerű, bőven és szépen illusztrált monografiában foglalja össze az eddigi Altdorfer-irodalom eredményeit. Lényegében Max J. Friedländer 1891-ben megjelent értékes munkájára támaszkodik, kiegészítve ezt az azóta fölmerült történeti tények és Altdorfer-művek ismertetésével.*)

A dunai iskola eredetéről könyve utolsó fejezetében nyilatkozik összefoglalóan: „meg kell elégednünk a probléma megoldásának korlátozásával. Egyenlő feltételek egy csomó fiatal tehetségből egyenlő stiláris készséget váltottak ki; az egységes stílussá való összeolvadás villámszerű gyorsasággal ment végbe . . ." Talán korai még ez a tudományos rezignáció. Nagy művészeti mozgalmak rendszerint nagy személyiségek alkotásaihoz kapcsolódnak, s a személyiségeket magukat szoros viszony fűzi az aktuális történeti helyzethez s ennek előzményeihez. Az Altdorfer-kutatás mai fokának Baldass állásfoglalása felel meg, aki már könyve alcímében is rámutat problémakörének határaira. Az előszóban Altdorfer művészi karakteréről szólva nyiltan kimondja, hogy míg a dunai stílus eredete tisztázva nincs, nincs itt az ideje egy

*) A következőkben felsoroljuk Altdorfernek azokat a festményeit, melyek Friedländer katalógusa óta váltak ismeretessé:

1. Basel, Múzeum: Krisztus feltámadása. 1527. (Reprodukálva H. A. Schmidt Grünewald-művében.)
2. Berlin, Kaiser Friedrich Museum: Krisztus születése. (1512 körül.)
3. Ugyanott: Az apostolok búcsúja. (1520 után.)
4. Budapest, Szépművészeti Múzeum: Golgotha. (1520 körül.)
5. Cassel, Képtár. Krisztus a keresztfán Máriával és Jánossal. (1510 körül.)
6. Bécs, Kunsthistorisches Staatsmuseum: Szent Katalin vértanúsága.

Itt említjük meg, hogy a Szépművészeti Múzeumnak egyik kiváló tollrajza, Szt. Kristóf a gyermekkel, melyet Tietze könyvének 81. oldalán reprodukál, *nem* Altdorfer műve. A biztosan a svájci iskola körébe tartozó lap közel áll Urs Grafhoz.

Johann Bernhard Fischer von Erlach

lerajzolta a bp.-i Invalidus házának helyén álló mecsetet.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970. 152 l

42 l

J. E. Fischer von Erlach

a pozsonyi csatheseynhez baldachinos fő-oltár tervezője. 8. p. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarország, Budapest, 1970.

Fischer von Erlach

1726-ban megjelent munkájában közölte a bp.-i Császár fürdőről készült képét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l.

5 l.

megvan

Fischer von Erlach

Johann Bernhard

Agpercia apátság

17,50 l

Teplomépítkezési

a XVIII. sz-ban

Veszprém

1937

17,50 l

150

Fischer von Erlach

J. B.

lásd
A képzőművészetek
könyve. Bp.
1940. 110, 111. l

keffel

Fischer von Erlaché

és

Bálint Zoltán:

A czredeves kiállítás architekturája Bécs, 1897. 35 l.

A XVII. szá

560. *Batthyányi Boldizs*

Egész alak, kissé jobbr
néz. Jobb kezét csipőjére tám
vállon átvetett kardkötőt f
öldöke és bajusza fekete, s
leberetvált. Oldalzsebes atill
kövesek, szűk nadrágja világ
csizmáját ezüstzsinór szegi, ol
öv szorítja. Balról az asztalon
terítő és a sötétbarna háttérbe

Vászon, méretei 222 : 139 c
tett az 1895 márczius 20-iki 153
16399 sz. leirat alapján Enea
(81–895). — Értéke 100 K. — Á
napján. — Az átvételt jóváhagy
sz. határozat (140–895). — Átv

Kifüggesztésére vonatkozó
retlen festő a XVII. szból : Gr.
kir. főasztalnok.

Fischer von Erlach

l. Die Thierwelt. Berl. u. Wien Urbanek I. 3.

Budapest Duna Palpartie vorgelegt

Y. J. l. 1923

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Fischer von Erlach

Giov. Bernardo

ejnteő

Budinszky, I C

102, 107 l.

Gli artisti italiani in Ungheria

Roma 1936

5 26 27

l accrebakes 1 ing

— 1 1 = 2 — 5 = 10 Kor.
— 1 1 = " — " = 10 "
— 1 1 = 2 — 4 = 8 "
— 1 1 = 2 — 3 = 6 "
— 1 1 = 2 — 3 = 6 "

— Öresen: 40

ól accrebakes 1 ing

i = 4 á 5 Kor. = 20 Kor.
— = 2 á 5 K. = 10 "
— = 2 á 3 K. = 6 "
— = 2 á 4 K. = 8 "
— = 2 á 3 K. = 6 "

— Öresen: 50

Divald K

A. Pigler: G. R.
Domer. Körösi

MM 1930

359 l

Fischer von Erlach

Johann Bernhard

l.

Kr. G. I. 327 l

Fischer von Erlach

Johann

l. Fehér Tolán Antónia =

Budapest régiségtárának szemelvénytár levéltár.

Bp. 1933 96. l.

I ENDRE.IVA.

Fischer J. B., von Erlach
ontwerp epitaf

e. Je b:
a
Fels Byfoor lenbu

Bp. Int.
III. k.
1944

88. fabl.
103. "
104. "

a táviratok lehetőleg rövid szövege-

met, hogy a Cim alá tartozó hatóságo-
s közegeket megfelelően hasonló érte-
a.

december hó 21-én.

Jankovics

sternek alárendelt hatóságnak, hivatal-
ézetnek.

Fleischer M

Maria Ter. and.
Kiöll Dicken

MM 1930
287-88

Fischer von Erlach,

Joh. Bernhard

írat

z

Foerk Ernő. Török emlékek Magyarországon.

A budapesti magyar állami felső építő ipariskola 1917. évi szünidei felvételei. VI. [Bp, 1919] 10 l. 17 l.

~~le. a: A kalocsai tükörszőr. Mnty. Múzeumlaki. (1915~~

IV. le.

43. l.

A XIX. sz

791. *Ludvig János.*

Mellig látható, kissé j
és bajusza galambősz, szemö
szürke. Nyakkendőjét kettős
és prémes mentéje fekete.

Vászon, méretei 76·3 : 62 c
40 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 107. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Fischer von Erlach
idős

Ő az az állítja, hogy a budai kir. palotát fentiek szerint, Frey Dagobert e cikkében az Erlach tagadja.

Arch. Ért. 1928. 164. l.

Frey, D.:
Csepel sziget térképe 1728-ból

1771-909-4

481 Restaurátor.

~~360~~. Iró-asztal.

Egy darab keményfa iróasztal, piros posztóbetéttel középütt egy záros és jobbról három kihúzható nyitott fiókkal, balról pedig polczczal kettéosztott rakodó helylyel és két ajtószárnynyal.

Méretei: 74 cm. magas, 87 cm. mély, 178 cm. hosszú.

Értéke.....300.00 K

Készitette Csepreghy János és fia czég az 1905: III. 23-iki 17753 sz. leirattal jóváhagyott szerződés alapjan (278-905)

Csepreghy.

Fischer von Erlach

l.

Gert Bieretzunwiede

53.l- 1932

Fischer von Erlach

Johann Bernard

l.

Gesamtkunstwerk

323. l.
330. l.
342 l.
347. l.

Budapest
kny.
Brest
tört.
III. k.
1944

Erdély cz. folyóirat VIII. 142.

Fischer von Erlach

cod

Gerevich Dr Tibor:
Die Baukunst der
Barokkezeit in Ungarn
A Magyarság 1930.
8-9 sz.

VOLNA RÓZSAABLAKÁNAK BÉLLETE
RÉSZLETE

AD VÉGE

KAPU ÍVEZETÉNEK RÉSZLETE

ZAD ELEJE

Grünschitz Bruno: A
epreshegi kálvária. Arch.
Ért. 1928. 193. l. – 194. l.

nem fenti, hanem J. L.
Hildebrandt munkái

Jelenek a sz

J. Foscar

Fischer von Erlach

l.

Hekler Budapest

48/61, 66.l.

als Kunststadt

kürz. u. Rss

1933

Fischer von Erlach,

J. B.

l. Horváth

33, 40, 44, l.

Mon. mus. eccl.

1938

II. k.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fischer von Erlach

---

epreuvesi kálvária
nem arró mű
vod

Jegyzőkönyv

50. l.

Dict-Bude
é. n.

ANDREA DI BARTOLO (sienai festő, † 1428)

Szent Pál

Fa, tempera, 75×49 cm.
Gerevich PA, 224. l. (Andrea di Bartolo.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931, 6. l. (Andrea di Bartolo.)

ASPERTINI, AMICO (bolognai festő, 1475 körül —1552.)

Heroikus fej

Fa, tempera, 37×37 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Maszlaghy II., 67. szám (Luca Signorelli). — Gerevich: Az Újság 1916 júl. 20, 3. l (Amico Aspertini) — Gerevich PA, 232. l (Amico Aspertini) — Berti Toesca 959. l (Amico Aspertini)

BARNA DA SIENA (sienai festő, † 1380 körül

Triptichon. Középkép: *Kálvária*, balra: *Ker. S János*, jobbra: *Sz Ferenc stigmatizáció* (56. kép)

Fa, tempera, 41×50·5 cm.
A kölni Ramboux és az Ipolyi gyüjteménybő Ramboux, 302. szám. (Ismeretlen.) — Gere vich PA, 224. l. (Barna da Siena.) — Ős kiállítás, 1930., Ipolyi 11. szám. (Barna d Siena.) — Gerevich IPGY, 95. l. — Róna Maria: Die Schätze des Christlichen Mu seums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1911 6. l. (Barna da Siena.)

Diptichon. *Oltalmazó Mária. — Kálvária*

Fa, tempera, 32·5×57·5 cm.

Fischer von Erlach,

Johann Bernhard

l.

Kapbarokk

O.M. Reg. Tais. Erh

II 259 g. l.

1933-26.

Bp

1927

Fischer, Johann Bernhard von Erlach

Kapossy János: Mária Terézia budavári királyi palotájának tervező mestere. Arch. Ért. 1928. 166. l.

Tagadja, hogy fantázot lemásolt a tervek.

Bevont

1692-909-1

Irodai-helyiség.

140. Asztal (balos)

Egy darab vászonnal átvont fedelű puhafa asztal közfalbol átalakitva és két bakra téve, a melyek festetlenek.

Méretei: 75 cm. magas, 110 cm. széles, 118 cm. hosszu.

Becsértéke.....4 K

Régi leltári száma 2 asztal ~~XIX~~ 17.

Kapolny

A mosó-i barok
ház-i helyzete

NM 1931
12-13 l

Fischer von Erlach
und s. Sohn

und
in
Kaplengsahrb
42 l. 43 l.

Stellung d. ungarländischen Barock
u. d. europäischen
Kunstentwicklung
Ung Jahrbücher

Bd XI. Berlin-Leipzig
1931

~~Baisi Cronicles VII. 230.~~

Fischer (von Erlach)

Johann Bernhard

ontwerp épitén

1656–1723

Lred

Kat. Lex

II. k. 1931

123 l.

NÉPKÖNYVTÁRI HIVATAL * DOROGGÁNYTÁS
BUDAPEST VII. 94-1922 sz.

Fischer von Erlach

d. Kenning-Quinary

Evang. Templ. Wien.

61, 179 l. 1944

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fischer, Joh. Bern.

Fischer, Joh. Bern. Entwurf einer historischen Architectur ... Wien, 1721 – Az utolsó pesti megvolt vermetszetű képével –

Krem[mer] D. Kremsregi Bp 27. l.

A régi Buda és Pest könyvekben, képekben

1922

Fischer, Erlach von

l.

B: BP)
Lara: Münchner 1938

266. l.

2048-909-11
Kiskapunál

311. Szőnyeg.

a kiskapunál)

Egy darab lábtörlő szőnyeg bőrből, likacsokkal és összehajlitható részekkel.

Méretei: 210 cm. széles és 390 cm. hosszú.

Becsértéke [redacted] per négyzetméter 20 K.....163.80 K

Vétetett Szőke G. bőrszőnyeggyárostól 1905. október 19-én (852-905).-- Kifizettetett 1905. november 5-én.-- Elszámoltatott 1905. deczember 27-én 1021 sz. alatt.

Fischer v. Erlach

A józsefvárosi Kálvária-téren egykori Kálvária-templom állott, melynek pontos alakítása Egykori zsinagógák ábrái alapján az operaházi díszletek és képzőművészeti palota az ősi jelenlét

1756-ból

Lbp 131. l

hol most felszentelt Kápolna volgatja a fővárosi kőnyőrmester lelki apó-lását

Lechner J.:
Egy miemlékei
1924

Erzsébet Királynéra vonatkozó levelező-
lap gyűjtemény V.171.

Fischer von Erlach

J. B.

l

Mednicky Andor

Budapest régi fürdői. Bp. 1942.

47 l.

Officina

Képrejtvények

Balogh Ilona (282) Kistarcsa.

Balogh Ilona (282) Kistarcsa.

Ruderschmidt Ferenc (86) Budapest.

TUDNIVALÓK III.

A megfejtéseket 1936 január 4-ig kérjük a MAGYARSÁG szerkesztőségébe (VI., Aradi-utca 8. szám) olvasható aláírással és pontos címmel beküldeni, vagy a lépcsőházban elhelyezett levelesládába bedobni. A borítékra feltűnő betűkkel ráírandó: „Rejtvény", mert aki ezt elmulasztja, annak csak a megfejtésért járó pontok felét írhatjuk a javára. A jutalmak kiosztásában minden egyes olvasónk résztvesz (tehát nemcsak az előfizetők), az is, aki csak egy rejtvényt fejt meg, mert pontszámait annak is összegyűjtjük. A „Rejtvénypostát" kénytelenek vagyunk egyelőre korlátozni, tehát csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolhatunk. Jeligés vagy kezdőbetűs levelet nem vehetünk figyelembe. Telefonon pénteken 9—11-ig szintén készséggel adunk felvilágosítást: 27-8-99. Rejtvényrovatvezető.

REJTVÉNYPOSTA

H. L. dr., Rákóczi-út. (159) Kívánsága szerint pontjait átírtuk kedves felesége nevére. (Pont: XII. 1-én 58).

K. K.-né, Cegléd (515) Egyetlenegy hiba sem volt a rejtvényben. Az, hogy ön hasonló törzsszámot fedezett fel, az nagyon könnyen lehetséges, sőt így is van, mert minden betű ujra számozódik, amit a levelében említettek neveiből is könnyen ki lehetett volna találni. Mostanában miért nem küldi be a megfejtéseket? (Pont: XII. 1-én 30.)

Kis magyarok jutalmai a szorgalmas rejtvényfejtésért

1. Egy darab három pengő értékű utalvány
Liebner bácsi
játékboltjába Szent István-tér négy.
Kapta: Siha Zoli (27).

2. Egy doboz
OVOMALTINE
házhoz szállítva Természetes tápszer Dr. WANDER GYÓGYSZER ÉS TÁPSZERGYÁR R.-T. tól X. Kereszturi-ut 30—34.
Kapta: Huber Gyurka (42).

3. Egy doboz (¼ kg-os) dessert. Adja:
KOESTLIN L. ÉS TÁRSAI R.-T. kekszgyár, biszkvit-, csokoládé- és cukorkagyár, Győr.
Kapta: Imrédy Karcsi (11).

4. Egy doboz
RÉTHY PEMETE
CUKORKA
·KÖHÖGÉS ELLEN·
Kapta: Nagy Lajos (16).

5. Egy darab két pengő értékű utalvány a
Hófehérke játékboltba
BUKÁCS KÁLMÁN játékkereskedése és babaklinikája Egyetem-u. 1. — Az összes játékszerek kaphatók
Kapta: jeles Pósch Lacika (40).

6. Egy kis doboz csokoládé házhoz szállítva a
Breher-Maul
csokoládé- és kakaógyár rt.-tól. X., Halom-utca negyvenkettő
Kapta: Unger Marika (4).

7. Utalvány egy darab díszesen kiállított irkatartóra és egy darab negyedives rajztáblára. Adja:
B. Sziklai Vera könyvkötő, Rottenbiller u. 6/a.
Iskolakönyvek bekötését elsőrangu kivitelben olcsón vállalja. A MAGYARSÁG kbringakciójának tagja
Kapta: Pósch Gyuri (39).

8. Egy doboz
RÉTHY PEMETE
CUKORKA
·KÖHÖGÉS ELLEN·
Kapta: Hauser Tibor (53).

9. Utalvány egy darab szines ifjon és egy darab szemező könyvecskére
CILCHER ÉS TÁRSA
papírüzletébe V., Dorottya utca 9.
Kapta: Krajtsovits Anikó (16).

10—12. Két darab belépőjegy a
BUDAPESTI SZÉKESFŐVÁROSI ÁLLAT- és NÖVÉNYKERTBE
Kapták: jeles Farkas Edith (21); Neubauer Gizike (19); jeles Balázs Ilonka (18).

13—16. Egy-egy doboz elsőrendű
Tengerszem vagy egy-egy doboz különő **Menyecske-sajt**
Adja az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ
Kapták: jeles Siha Magda (25); Unger Magduska (5); jeles Balogh Balázs (19); Mittiner Béla (15)

»MAGYARSÁG« KIS MAGYAROK
267. számu keresztrejtvény.

Szerkeszti: JÓSKA BACSI

ÖRÖMTELJES ÉS NAGYON BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNOK MINDNYÁJATOKNAK, KEDVES SZÜLEITEKNEK ÉS OKTATÓITOKNAK

Nem mindig a ruha...

Irta: Salamon József

Iskolatársak közt oly gyakran megesik,
A szegény gyereket nem nagyon szeretik.
Csufolják, gunyolják, mert rossz a ruhája
Pedig édesanyja gazdag ur szolgája.

Iskolaév végén nagy a meglepetés,
Rongyos gyermeknek jut a nagy kitüntetés.
Csupán csak egyes van bizonyitványában
S a csufolók hada ott áll uj ruhában.

Nem mindig a ruha teszi hát az embert,
Cápák sem egyedül uralják a tengert.
Kicsi kunyhóban is született már zseni
S nem mindig csak az tud, kinek zsebe teli.

Tudja azt mindenki, felnőtt és gyermek is,
Ily csoda történt már... már Betlehemben is.
A kicsi Jézuska jászolban született
S mégis a világnak bölcs Megváltója lett.

Soha ne gunyold hát, kinek ruhája rossz,
Mert annak a lelke nem biztos, hogy gonosz.
Rossz ruha alatt is tiszta szív dobaghat,
Becsüld meg a szegényt s szeresd Megváltónkat.

János bácsi karácsonya

Irta: **Jóska bácsi.**

— Dicsértessék az Ur! — köszönt hangosan János bácsi, miután csendes kopogása után édesapám beengedte az ajtón.

— Mindörökké Amen! — fogadtuk a köszönést, amikor belépett a szobába, ahol a karácsonyfa körül gyönyörködtünk a szebbnél-szebb ajándékokban.

Kint kegyetlen hideg szél dühöngött s teljes erővel csapta a hulló hópelyheket a járókelők szemeközé. János bácsi báránybőrsapkája, amit most a kezében tartott és a hosszu lelógó bajusza olyan volt, mintha zuzmara lepte volna be s most a meleg szobában csöpögött róluk a viz a szőnyegre.

— Mi járatban van nálunk, János bácsi? — kérdezte tőle édesapám.

— Hát csak boldog karácsonyi ünnepeket jöttem el kivánni, nagyságos ur, meg aztán...

— Köszönjük szépen, János bácsi, mi is azt kivánunk magának.

— Köszönöm szépen, nagyságos ur — fogadta a jókivánatot és idegesen kezdte forgatni a kezében levő sapkáját. Lehet azért, mert restelte, hogy csöpög róla a viz, de lehet, hogy azért, mert szeretett volna még valamit mondani de nem kerekedett hozzá bátorsága.

Édesapám is észrevette ezt s hogy minél előbb a végére járjon a dolognak, mindjárt megkérdezte tőle:

— Az imént nem fejezte be a beszédjét, János bácsi. A jókivánság után még azt mondta, hogy „meg aztán..." Mondja el csak, mi mondanivalója volna még?

— Hát tetszik tudni, nem olyan egyszerü az a dolog, hogy olyan könnyen el lehessen mondani. Ugy van, hogy meg aztán a karácsonyfát is szeretném megnézni, hogy aztán...

Megint abbahagyta a mondókáját, de édesapám biztatva szólt hozzám:

— Mutasd meg, kisfiam, János bácsinak a karácsonyfát. Hadd gyönyörködhessen benne ő is.

És én boldogan mutogattam meg János bácsinak mindent. A vonatot, repülőgépet, az ólomkatonákat, uj ruhát és mindent, mindent, amit a jó Jézuskától kaptam ajándékba

János bácsi csak nézett-nézett és egyszer csak azt vettem észre, hogy könnyesek lettek a szemei

— Miért sir, János bácsi? — kérdeztem tőle. Alig tudott felelni.

— Oh, semmi — semmi, ifiur... nem sirok én, csak a bajuszomról csöpög a nedvesség.

Én tudtam, hogy János bácsi nem mondott igazat, de azért elhittem neki, amit mondott.

— Mondja csak, János bácsi — szólt hozzá édesapám —, az előbb is azzal fejezte be, illetve nem fejezte be a beszédjét, hogy „meg aztán"... ugy-e még akart valamit mondani?

— Hát akarni akartam, de aztán...

— Mondja csak bátran — biztatta édesapám.

— Csak kérni akartam a nagyságos urat, hogy engedje megnézni a karácsonyfát, mert tetszik tudni az én kis unokáim nagyon szegény gyerekek és még annyira sem tellett, hogy levelet irhattak volna Jézuskának s igy nem is hozhatott nekik karácsonyfát. Azért akartam csak megnézni ezt a gyönyörü karácsonyfát és sok ajándékot, hogy elmesélhessem nekik, amit láttam és boldogok le hessenek.

Most meg már az én szememből pottyant ki egy könnycsepp, mert nagyon — nagyon sajnáltam János bácsi unokáit, hogy azoknak nem vihetett ajándékot Jézuska.

— Ejnye-ejnye, János bácsi — szólt hozzá édesanyám. — Hát miért nem mondta mindjárt, hogy mi járatban van?

— Hiszen tetszik tudni, hogy nem vagyok én tolakodó ember, kérem.

— Na várjon, János bácsi! Nézegesse csak a karácsonyfát és én majd kitalálok valamit.

Édesanyám elment és én édesapámmal együtt tovább mutogattam János bácsinak a karácsonyfát.

Rövid idő mulva bejött édesanyám és igy szólt:

— Na jöjjön, János bácsi.

János bácsi ment és mi is indultunk utána.

A mi karácsonyfánk olyan magas volt, hogy le kellett vágni a tetejéből s a levágott darabot most édesanyám előkerestette Julissal, összecsomagolt minden diszt, ami a mi fánkra nem fért rá és odaadta János bácsinak, aki a boldogságtól szólni sem tudott.

— Vigye haza, János bácsi, hogy legyen az unokáinak is örömteljes karácsonya.

Amig János bácsi készülődött, besiettem a szobába, elvettem a karácsonyfa alól egy autót és egy doboz ólomkatonát s kivittem neki.

— Ezt is vigye el, János bácsi a kis unokáinak.

János bácsi ráncos arca kisimult, fénytelen szemei csillogni kezdtek és lehajolt hozzám. Megcsókolta a homlokomat. Szó nem jött ki a száján. Én pedig ugy éreztem, hogy ez a csók égette a homlokomat. Még ma sem tudom elfelejteni, pedig nagyon régen volt már.

Az öreg napszámos János bácsi, boldogan hagyta el lakásunkat és szerető szivvel indult neki a kegyetlenül hideg téli éjszakának. Messze laktak tőlünk, kint a szőlőhegyen, de ő most már nem érezte az idő vasfogait, mert boldogságot, szeretetet vitt a kicsi kunyhó felé, ahol két kis unokája imára kulcsolt kezekkel várta Jézuska születésének szent ünnepét.

Később elmesélte János bácsi, hogy éppen akkor lépett a szobába, amikor kis unokái azt énekelték: „Mennyből az angyal, lejött hozzátok"...

12. SZÁMU KÉRDÉS

Olvastátok Bolgár Tilduska levelét a macskákról? A végén azt kérdezi tőlem meddig él egy macska. Nagyon érdekes kérdés, tehát nem válaszoltam rá hanem feladom a kérdést mindnyájatoknak. Feleljetek rá.

13. SZÁMU KÉRDÉS

Hogyan lehetséges az, hogy amikor a macska jár, semmi nesz nem hallható s viszont, amikor a kutya megy halk kopogás hallatszik?

Kérdezi: Lakatos Flóris.

FELELET A 10. SZ. KÉRDÉSRE

Óvoda a helyes, mert az „óv" szócska magában is értelmet ad s igy a másik „o" csak kötőhang a mélyhangu képzőhöz.

Szamosi Márta.

FELELET A 11. SZ. KÉRDÉSRE

1. A magyar embernek van egy tulajdonsága, hogy verseiben mindig használ valami képet a természetből. 2. A rim miatt.

Szamosi Márta.

Központi rejtvény (267)

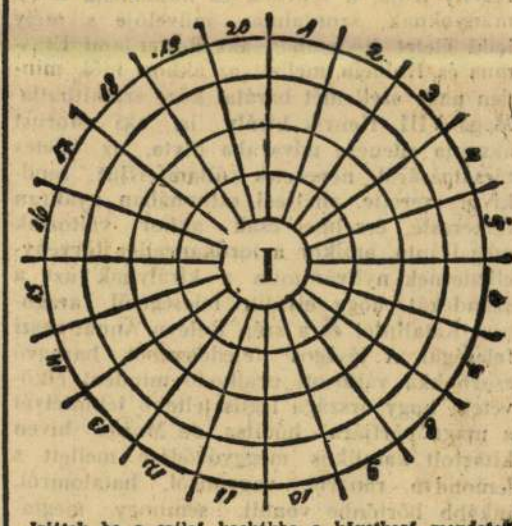

Irjátok be a szélső kockákba a következő mondatot: „Szeresd felebarátodat". Most a középen levő „I" betűvel kezdve, alkossatok olyan értelmes szavakat, amelyek a szélső kockákba irt betükkel végződnek. Megfejtésül az egész rajzot is be lehet küldeni.

Ki tud többet?

Ki tud legtöbb olyan szót mondani, amelyik „v" betűvel kezdődik és két vagy több értelme is van? (Pl.: vág = ige, Vág = folyó stb.)

Képrejtvények

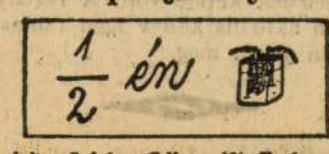

jeles Schéry Gábor (6) Budapest.

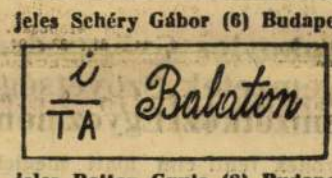

jeles Rattay Gyula (8) Budapest.

Rejtett nevek

A, A, A, B, G, K, L, M, O, R, S.

Fenti betűkben egy háztartási eszköz és egy madár neve van elrejtve. Ha megtaláljátok, irjátok egymás mellé s ha az elsőből elülről kettő, a másodikból hátulról négy betűt elvesztek, egyik szint kapjátok meg.

Lépcsőrejtvény

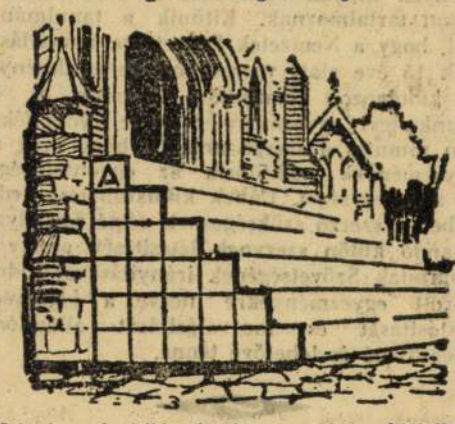

Irjatok a kockákba betűket ugy, hogy felülről lefelé és balról jobbra értelmes szavakat alkossanak.

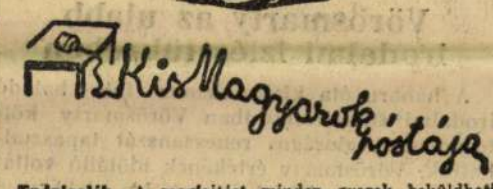

Tudnivalók. A megfejtést minden gyerek beküldheti, ki az alábbi szelvényt mellékeli. Testvéreknek egy szelvény elég. Aki nem tud még irni, helyette szülei küldhetik be a megfejtést. A törzsszámot sohase felejtsétek el felirni. Mindenki irja meg, mennyi idős.

Ifj. Neumann Béla. (18) Örülök, hogy már tudsz irni s igy bizom benne, hogy legközelebb már nemcsak a nevedet irod a levél alá, hanem az egész levelet te magad irod.

Kaiser Ella. (24) Mai rajzaiddal már megint nagyon kedves örömet szereztél nekem, különösen azzal, amelyiket olyan gyönyörűen ki is szineztél. Elteszem majd ezt a rajzot, és elküldöm Mikulásnak, hogy egy jó gyereknek ezt is vigye el ajándékba. A többi rajz is nagyon szép, azokat is elteszem emlékbe. Csókollak.

Kovács Erzsike. (28) Itt közlöm szó szerint azt az üzenetett amelyet olvastál s egyáltalán nem titok, hogy én irtam Nagy Margitkának: „Azt kérdezed Margitkám, hogyan töltöttem el a nyarat. Hát tudod annak a sok száz levélnek az árnyékában, amit ti irtok nekem. Jönnek-jönnek a levelek s végül egész levélhegy lesz belőlük. Leszakitok belőlük egyet-egyet és olvasgatom, gyönyörködöm benne, mint most a tiedben is. Hát kell ennél szebb és boldogabb nyaralás, mint a gyermekszivek lüktető édes levegője? Ti vagytok az én virágaim és a nagy-nagy csokor, amit alkottok, az én szivem legszebb ajándéka. S mert én szeretlek benneteket, tudom, hogy ti is szerettek engem. Ölellek."

Fischbein Erika

Id. Biró J.: A bonchidai Bánffy-kastély, könyv

Irók és könyvek

Morus szent Tamás élete

XI. Pius pápa idén iktatta a szentek sorába More — latinosan Morus — Tamást, a kegyetlen emlékü VIII. Henrik király lordkancellárját, mai értelemben véve miniszterelnökét, akit hajlitatlan, jellemes magatartásáért most négyszáz éve, 1535 julius 9-én vérpadra küldött zsarnoki uralkodója. Morus Tamást az angol renaissance legkiválóbb elméi közé sorozza a történelem. Elismerten nagy jogásza volt korának, többszörös külföldi követ, az Utópia cimü államregény irója, a zenének és humanista tudományoknak szorgalmas müvelője s mély lelki életet élő ember, aki Rotterdami Erasmus és Holbein mellett az akkori idők minden nagy szellemét barátai közé számithatta Maga VIII. Henrik király is, aki Morust akarata ellenére udvarába hivta, az ötletes társalgásáról nevezetes államférfiut rendkivül szerette, chelseai otthonában gyakran felkereste, érzelmei csak akkor változtak meg iránta, amikor a lordkancellár törvényellenesnek nyilvánitotta a királynak azt a szándékát, hogy elválik feleségétől, aragoniai Katalintól és a szép Boleyn Annát veszi feleségül. A jóságos fejedelemből haragvó zsarnokká változott uralkodó mindent elkövetett, hogy országa legtiszteltebb tekintélyét a maga pártjára hóditsa, de Morus hiven kitartott katolikus meggyőződése mellett s lemondva rangról, vagyonról, hatalomról, inkább börtönbe vonult, semhogy megtagadja azt, amit igaznak ismert. Hosszu börtönélet után mosolyogva ment a halálba s még az utolsó pillanatban is megőrizte fölényes humorát, amely egész életen át hü kisérője volt. Ezt a tragikus, de eszményien harmonikus, példásan tiszta életet irta meg eredeti angol források alapján most megjelent könyvében a P. K. névbetük alá rejtőző szerző, festői szinekkel rajzolva meg az angol renaissancenak azt a korát, amely Morus Tamás életének kerete volt. A regénynél is érdekesebb aktuális könyv igen csinos külső kiállitásban jelent meg.

Lupkovics György dr. A Nemzetek Szövetsége és a Nemzetközi Egyezmények

A szerzőnek fenti cim alatt megjelent s mély jogi alapossággal megirt tanulmánya, amely nemcsak a tudományos körök, de a nagyközönség érdeklődésére is méltán számithat, világos összeállitásban mutatja be a Nemzetek Szövetsége és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal közremüködésével és irányitásával kidolgozott nemzetközi egyezmények keletkezésének egész menetét s egyben rámutat arra is, hogy a már kidolgozott egyezmények milyen hiányokat és fogyatékosságokat tartalmaznak. Kitünik a tanulmányból, hogy a Nemzetek Szövetsége fennállásának 15 éve alatt végzett munka eredménye: 72 kidolgozott nemzetközi okmány és 49 munkaügyi egyezménytervezet. Nyomatékosan rámutat a szerző arra is, hogy ezek az egyezmények nélkülözik az egyöntetüséget és a jogegységet. Ennek kiküszöbölése érdekében a szerző szükségesnek vélné egy olyan állandó külön szervnek létesitését, amely a Nemzetek Szövetségének irányitásával kidolgozott egyezményekre nézve a jogegység biztositását és megvalósitását állandóan ellenőrizné és lehetővé tenné.

Huszti Mihály: Vörösmarty az ujabb irodalmi izlés tükrében

A háboru óta klasszicizmus felé haladó irodalmi stilusirányzatban Vörösmarty költészetének valoságos reneszanszát tapasztalhattuk. Vörösmarty értékének időtálló voltát éppen az bizonyitja, hogy minden ujabb meg ujabb kor uj értékeket talál magának belőle. És éppen ez a klasszikus értékek fémjelezője. Igy hát Gyulai Pálnak mondhatni tökéletes Vörösmarty-életrajza nem tette fölöslegessé a mai kor számára is a Vörösmartyról való esztétikai és irodalmi jellemrajzolást és értékmegállapitásokat. Mai izlésünk jellegzetesen Ady költészetén ujhodott ujjá és ebben az uj irodalmi izlésben uj értékek nyiltak ránk Vörösmarty költészetéből. Huszti Mihály ennek okát részben Ady és Vörösmarty költészetének rokonvoltában is keresi és találja. Egymást magyarázó a két költői fényforrásnak egymásra világitása. Huszti bátor és elfogulatlan kézzel-szemmel állitja őket egymással szembe és egymás mellé. Érdekes és minden vonatkozásában tanulságos munkát végzett.

B. A.

Észak nomádjai

Akik az utolsó három évtized tudományos, főképen nyelvészeti és néprajzi irodalmát figyelemmel kisérték, tudományos folyóiratokban sürün találkozhattak azokkal a tanulmányokkal és ismertetésekkel, amelyeket *Trócsányi* Zoltán finn és orosz nyelvü modern tudományos müvek alapján a rokonnépekről irt. Ezek az elszórtan megjelent tanulmányok sejtették velünk azt az érdekes anyagot, amely a magyarral rokon népekre vonatkozóan történeti munkákban fönnmaradt s amelyet néprajzi utazók gyüjtöttek össze az utolsó három évszázad alatt, azt azonban nem tudtuk, hogy ennyire részletes és kimeritő történeti és néprajzi följegyzések állanak rendelkezésünkre a vogulokról, osztjákokról és távolabbi rokonainkról.

Trócsányi Zoltánnak most megjelent nagy müvén keresztül látjuk, hogy mily óriási irodalma van e kérdésnek a külföldön és egyes részletkérdésekre, illetőleg egyes népekre vonatkozólan nálunk is. Az ő nagyszabásu munkája végigvezet bennünket a vogulok, osztjákok, szamojédek, dolgának, jakutok, lamutok, tunguzok, csukesok, korjánok és kamcsadálok földjén a Jeges-tenger partvidéki nomádok között, az Ob, Jeniszei, Chatanga, Lena, Indigirka, Korkodon, Omolon, Kolüma, Anadir völgyén s egészen uj, számunkra elképzelhetetlen, csodálatos világot mutat be előttünk.

Hatvan fok hideg. Dermesztő szél az Északi Jeges-tenger felől. Vad rénszarvas csordák. Vogul-osztják szánkók vágtatnak a tundrán. Tunguzok lovagolnak rénszarvasaikon. Csukcsok kutyaszánkói siklanak végig a havon. Kékróka. Hermelin. Hód. Coboly. Hattyuk. Dunakacsák röppennek föl. — Szélcsendes idő. A délibáb csodálatos filmeket perget a hó felett szemeink előtt. Óriás rénszarvasok és kutyák vágtatnak a levegőben lábukkal felfelé. Gyönyörü kastélyok, várak jelennek meg. Az utas megdörzsöli a szemét: nem tudja, ébren van-e vagy álmodik, vagy egyszerüen káprázik a szeme. A láthatár szélén, délfelé, mint a későnkelő lump, megjelenik a nap, hogy délután két órakor ujra lenyugodjék. Hamar beáll az éjszaka és fent az égboltozat északi szegélyén tündéri tüzijátékban villódzik az északi fény. A szivárvány összes szinei vibrálnak a legfurcsább tarkaságban és geometriai formákban. A sátrak elé kiállnak vogul és osztják rokonaink és gyönyörködnek a tüzijátékban, miközben a gyerekek vidáman hancuroznak a hóban.

Háromszázhusz oldalon keresztül sok mindent megismerünk északra szorult, nyomorult viszonyok között élő, nyers halat, nyers rénszarvashust fogyasztó halász-vadász rokonainkról, akiknek kulturáját az egyik finn kutató rénszarvas-kulturának nevezte el, mert az ittlakó népeknek egyetlen életforrása a halon kivül a rénszarvas. Rénszarvasbőrből készül a ruhájuk, a sátortakaszarvasidegből ijuknak hurja és rénszarvashus a táplálékuk. Vannak törzsek, amelyek még sosem láttak és ettek kenyeret. Pogány rokonaink hitvilágát, a számunkra érthetetlen sok misztikumot érdekesen tárja elénk *Trócsányi* Zoltán könyve. Megismerjük bálványaikat, melyeknek fényképeit is közli, samánkodásukat, esküvőiket és halotti szokásaikat, a nővásárt, tulvilágukat, melyet a vogulok ugy képzelnek el, hogy tul a Jegestengeren, valahol egy szigeten, ahol borzasztó hideg van, meztelenül kergeti őket végig a fagyon és havon bunkós botjával a vogul alvilág kegyetlen őre.

Trócsányi felhasználta müvéhez nemcsak a folyóiratokban és napilapokban — elsősorban a *Magyarság*-ban megjelent régi cikkeit és tanulmányait, hanem a legujabb orosz és finn kutatások eredményeit is. Könyve Kr. e. 4000 évvel kezdődik és 1934-gyel végződik. Egyik tudományos folyóirat birálata szerint egészen uj világot fedezett föl a magyarság számára. „Elég csodálatos. — irja Trócsányi könyvével kapcsolatban a Magyar Szemle, — hogy ne mondjuk szégyenteljes, hogy vogul, osztják legközelebbi rokonainkról s a távolabbi szamojédokról, tunguzokról eddig semmit sem tudtunk". S éppen ezért most, hogy *Trócsányi* könyve megjelent, ugy érezzük, hogy a tudomány nagy kötelességét rótta le a magyarsággal szemben, amikor bemutatja előttünk a vogulokat és az osztjákokat, a maguk valóságában, holott eddig csak azt tudtuk róluk, hogy fönt laknak Északnyugat-Szibériában, a vogulok száma ötezer, az osztjákoké tizennyolcezer, halász-vadász népek és kihalófélben vannak. Trócsányi könyve nem a tudósok számára készült, hanem a nagyközönség számára, szépirodalmi formában s azt a tudományos anyagot, melyet könyvében földolgozott, ősei multja iránt érdeklődő minden magyar ember, felnőtt és ifju egyaránt könnyen és szórakozva olvashatja el és tanulhatja meg.

(Z. R.)

Szántó György: Fekete éveim

Szántó Györgynek széleskörü olvasóközönségét bizonyára általánosan érdekli — egy részét persze profán szenzációéhséggel — Szántó Györgynek számos romantikus elemmel teli élete, háborus sebesüléséből származó vaksága, hogyan birkózott meg festő létére ezzel az aránytalan emberi megpróbáltatással, milyen volt a folyamat, amely a festőművészetből az irómüvészetig elvezette, hogyan tudott megpróbáltatásain győzedelmeskedni.

Szántó György bizonyára nem ennek a szenzációéhségnek kielégitésére gondolt, amikor könyvét megirni készült. Ez még nemmüvész számára se volna elég méltó föladat. „Magának az élete olyan, mint egy regény", sőt „kész regény, csak meg kellene irni", mondogathatták neki is egyes ilyen ponyvaregényeken nevelt alakok. Az iró — bár csakugyan a saját életéből merit — nem a maga életének alakitatlan egészét mutatja meg, mint ahogy az emberek, még a nemmüvészek is, átallanának teljesen meztelenül járni és az ember még a füszeres-kontoskönyvét is magánügyként irja.

Márpedig Szántó Györgynek mégis csak a maga életének hajszálig igaz tizévi történetét kellett megirnia. Mégpedig nem is a kiadó és közönség kérésére, hanem — megérezzük — elsősorban a maga használatára. Ahogy a hadvezér az ütközet után rendezi seregét és számbavételt tart, ahogy a lirai költő, de minden ember is élete fordulója után visszatekint megtett utjára, Dante szavával „a rimirar lo passo". Szántó iról lelkialkatára történeti regényiró és pedig főtémája a történelem muzsikája az egyes ember életén. Érthető tehát, hogy a maga tizévi élettörténelmén is ugyanezt kivánta megirni. Csakhogy itt egészen más közönségnek, magának irt. Akár fönnmaradott naplójegyzetei, akár fönnmaradt emlékezései alapján.

Miért ir az ember naplót? Az oka, öntudatlanul is, valamennyire mindig vallási és erkölcsi, még az Istentagadónál és az anyagelvünél is: gyónás, töredelem és igazulás. Számot adni a jóról és rosszról, elrendezkedni közöttük és a multat a jövővel összekötve egységbe foglalni az életet. Szántó György naplójában vagy emlékezésében olyasmiket is följegyzett magának, amik inkább csak őmaga előtt lényegesek, viszont nem fejtik ki és nem mutatott meg olyan lelki mozzanatokat, amelyek a naplójába beléleselkedő előtt igen érdekesek és tanulságosak lettek volna, de őmaga ugyis tisztában volt velök, a belső folyamatot fölöslegesnek érezte a maga számára szavakba foglalni. Ez a ritkán kitörő indulatu ember, megdöbbenve látjuk párszor, levágja magát hosszu zokogásra, vagy kirobbanó dühvel tör-zuz és irásában nem látjuk éppen itt megmutatva éppen azt, ami benne belül lefolyt, pedig éppen ezek volnának a legnagyobb veleélések számunkra. Néha mintha nem is maga Szántó György, hanem egy egészen közelije irt volna meg hosszu részleteket, aki nem mérlegelte a külső jelenségek fontosságát s mig több nagy belső folyamatot megmutatlanul hagyott, sok nem fontos részletet is bevett a naplóba. Tulságosan sok nevet, napieseményt, ismétlődést. Nem eléggé mutatta meg mélységes emberi érdeklődésünk számára Szántó Györgynek életéből éppen a legnagyobb dolgokat, számunkra legnagyobb tanulságokat és szépségeket: hogy Szántó György nagyszerü harctéri hős volt, aki Gorlicénél szakasza lovasrohamával egész ezredét előrevitte, hogy felesége a jómódu és rendkivüli szépségü s báju leány áldozatos lélekkel vállalta s vitte mindvégig mellette a hitves, élet- és munkatárs hősi hivatását, de a legfőként, hogy Szántó György festő létére szemét elveszitvén, nagyszerü emberi győzelmet aratott életét és optimizmusát megmentvén és fölemelvén és hogy festőművészetét nagyszerü és szinte mitikus tranzakcióval átszerelte irómüvészetté. Főleg ez utóbbi érdekelte volna leginkább irásából az igazi olvasóközönséget az irókat, festőket, müvészeket és lélekbuvárokat. Mintha szemérem, fontoskodástól vagy érzelgősségtől való önmaga előtti meggyanusitás, vagy a veszteségek utáni győzelmes fölény tartotta volna vissza éppen ezeknek s szinte csakis ezeknek megmutatásától, müvészeti és erkölcsi közkincsünkké tételétől. Pedig ezt ő van hivatva elmondani, ezt az utat még meg nem irta más (és mi emlékszünk például sztratoszféra-repülőkre, akik odafönn a még ember nemjárta utat eletveszélyükkel nem is gondolva, pontosan irták percről percre — a költő közlésvágya és hősisége se lehet kevesebb a tudósénál!)

Viszont kapunk szivet megfogó és lelket melegitő apoteózist az irónak édesapjával való viszonyáról, ennél szebb viszonyt még apa és fiu között aligha irtak meg. Aztán a feleségével való hitvesi viszony fönségesig való emelkedését, drága gyümölccsé való megérését. Kapunk gyönyörü lirájú és rejtett lirájú részeket, mély emberiességü bölcselet virágait és gyümölcseit. A közönség igy is sokat, izgalmasan érdekeset talál Szántónak sok várakozással kézbevett könyvében, végül nem utolsónak emlithetjük pompás nyelvét és előadókészségét.

A könyvben kellemetlenül sok sajtóhiba van, viszont meg kell dicsérnünk megkapón izléses külsejét és egyszerü költői ihletettségü cimrajzát.

B. A.

Biró József dr.: A bonchidai Bánffy-kastély

Erdélyi muzeum egyesület kiadása.

Micsoda fáradt és roskadó sorok ezek a Bánffyak életének látomásában, mintha a barokk lángoló és gigantikus alakjainak sulya szakadt volna rájuk. A mondatok tömörsége és sulya, mely a magyar élet egyik leghatalmasabb korának ismétlődő aktualitását hordozza, egy publicistánk gorkiji álmát idézi meg: a helyi kiskirályok bürokráciáját s az alatta görnyedő jobbágyságot széthullott s a középnemesség büneit hömpölygető tömegeivel. A kastély pedig Fischer von Erlach köbevésett művészetével, az angol romantika bájos betoldásaival, körülötte és benne a magyar főur elzárt, gőgös es jóakaratu életével: ott áll a Kis-Szamos partja mentén s alatta, mint az erdélyi folyó cikázó futása — Bánffy Dénes óta hat évszázad történései rohantak tovább.

A Bánffy-nemzetség tagjai: Tanuzapa besenyővezér leszármazottai, erdélyi hatalmasságok, arcukon és fészkükön, a bonchidai kastélyon az erdélyi élet minden problémájával, tragikumával, alakulásával és szaggatott főuri életformájával.

A szerző szeme nem meredt tétován es céltalanul a falak, ivek és szobrok kőpompájára. Mögöttük a magyarság ősi, rendi, reneszansz, majd barokk szinképei villantak meg, mig végre a kastély ódon árkádjai fölött előtünt a magyar főuri család élete es arca, rajta az évszázadok vonásainak kétségkivül sulyos és letörölhetetlen nyomaival.

Biró munkájának értéke nemcsak a közvetlenül feltárt tárgyi ismeretujdonság, hanem az erdélyi magyarság életének lelki és érdekközösségeinek tökéletes érzékelése. Bizonyos fokon a mai Erdély arca és problémái ezek, azé az Erdélyé, mely kétségbevonhatatlanul logikus folytatása a Bánffy korabeli Erdély életének és a néplélekben gyökerező belső életforma változhatatlanságának.

A stilus barokk hangulata és lendülete sokhelyütt a mai magyarosság időszaki nyelvezetét hozzák áldozatul, de bőven kárpótol érte a nyelv hangulatkeltésével járó lelki és formai érthetőség. Biró munkássága egyébként is egyedülálló a magyar monográfia történetében, ez a munkája még jobban megerősiti reális méreteit és tulzásmentességét.

—y —ó.

Könyv az egyházi adókról

Részletes és minden részletessége mellett is áttekinthetően összeállitott könyvet szerkesztett *az egyházközségi és hitközségi adózásról Takács* György dr. pénzügyi segédtitkár, az adó- és illetékügyek ismert nevü szakértője. A könyv világos rendszerben foglalja össze az egyházi adózás minden részletét. Az általános fogalmak meghatározása után a világi közigazgatás egyházi adóztatási szerepét, majd az adózás főszabályait ismerteti a könyv. A következőkben a katolikus, református, evangélikus egyházak adóztatási szabályzatát, valamint a többi felekezet adószabályait találjuk. Külön fejezet ismerteti az iskolaadó és a párbér szabályozását. A magyarországi plébániák, egyházközségek és hitközségek felsorolása zárja az érdekes tanulmányt. A hézagpótló jelentőségü könyv egyes fejezeteit Takács György mellett *Voloszynovich* Zoltán miniszteri titkár, *Kerczy* Jenő dr. államépnztári tanácsos és ifj. *Vas* Imre dr. ügyvéd irták. Függelékül a lelkészek és más felekezeti alkalmazottak állami adózásának jogszabályait közli Voloszynovich Zoltán.

Fischer von Erlach

J. B.

später

wird der S: ar

Mel/Est/Kapitän

XL. l.

Dat: 1915

dohányárudája
Polgárdi.

Fischer von Erlach, Joh.

Miskovits Ferenc ict budapesti kálvárianegyi kapolna a Johann Fischer von Erlach. Egyházközségi Tudósító I. évf. 1927. 43. l.

l. remek élétől.

festő".

, ischer von Erlach

XVIII-7

Grod

125

454. l.

Magyar

la m. litográfia

tört. a 12. t-ben

1934

~~– tál I. 32, 33, 35.~~

Fischer von Erlach-

tól tervezett főoltár (1733) a pozsonyi dómban, a XIX. század második felében végrehajtott restaurálás áldozatává esett.

Ortvay Tivadar dr.

Pozsony város utcái és terei.

Pozsony, 1905

481. l.

Fischer von Erlach

J. B

epitett

l.

M: Buda'n pest a török walom Jáe 1936

Pásztor Pp

Eq. l.

MOB Kvt. 2144

Fischer von Erlach

id

l. Peter II.

35. l.

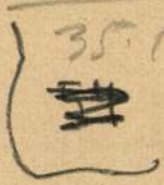

A m. mño. fort.

1930

MELLÉKLET

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„EMLÉKEZZÜNI

címmel 26 arcképvázlatot ad ki vállalatunk
ből, a centenáris ünnepségek alkalmára.
ref. tanítóképzőintézet volt tanára, aki a
kívülről közvetlenül szemlélte és derűs m
adataiból egy kis csokorravalót foglalt össze
Alma Mater ünneplő köntösére. A pompá
húzódik s igénytelenségét csak a Főiskola
észrevehetően izzóvá.

A 26 arcképvázlat a Főiskola történ
nak és főiskolai tanároknak emlékét akar

Tóth József, Dóczi
István, dr. Balogh

Fischer von Erlach

idősebb

vőd

Pulmaggarth. ifj.

II 1268. l.

K. 1297

Fischer von Erlach

épitész

l. J. M.

1939

Radoslavljević II.

11, 20, 38. l. 73

218, 219, 221

képpel

ung des).
n Dame).
ilis.

dert) után (Nach), **Ambr. Le Grand.**
mph).
ich). 57×44 cm.

Jelezve (Bezeichnet): Pettenkofen 880.

Illusztr. XXVI. tábl.

g után (Nach).
von Rownye).

hl. Joseph). Prof. Giuseppe Fiocco bizonylatával (mit

Illusztr. XI. tábl.

Fischer v. Erlach

Rätsel 98,99.E.

Bécsi Collegium Hungaricum

1924-ben kezdte meg müködését, az 1760 óta magyar tulajdonban levő magy. kir. testőrségi palotában, amelyet 1710-ben épitett Fischer von Erlach, Trautsohn herceg számára. A bécsi Collegium Hungaricum célja, hogy az országos ösztöndijtanács által kiválasztott arra érdemes tagoknak szaktudományi, kutató és szaktanulmányi továbbképzését előmozditsa. Átlag évente negyven tagot jelöl ki az ösztöndijtanács javaslatára a kultuszminiszter, jelenleg azonban a leromlott gazdasági viszonyok a kormányt a létszám csökkentésére kényszeritették. Az állami ösztöndijasokon kivül egyes törvényhatóságok saját költségükre is szokták ösztöndijas kiküldötteik felvételét kérni. A kultuszminisztérium engedélye alapján fizető tagokat is elhelyez a lehetőséghez képest az intézet, számos esetben külföldi állami csere-ösztöndijasok találtak otthont a Collegiumban. Rövid időre szóló meghivást szoktak kapni az u. n. vendégtagok. A létszámcsökkentés következtében előállott nehéz anyagi körülményeket ugy oldotta meg az intézet igazgatósága, hogy nagyobb számban vesz fel fizető külföldi tagokat. A magyar ösztöndijasok és fizető tagok a wieni egyetemen és főiskolákon nyernek szaktudományi rendszeres továbbképzést, tudományos és kutató munkásságukhoz rendelkezésükre állanak az intézet gazdag kézi könyvtárán kivül az összes wieni tudományos intézetek, azok könyvtárai és a levéltárak, stb. Munkálkodásuk eredményéről a Collegium igazgatójának, aki egyuttal az intézet szellemi vezetője, havonta beszámolnak. A Collegium tagjainak az eddigi kilenc évben kifejtett tudományos munkássága számos bécsi professzor elismerését vivta ki és több mint 300 hazai és külföldi tudományos szakfolyóirat-

ban jelentek meg a tagok szaktudományi továbbképzésének és kutató munkásságának szellemi irányitása és előmozditása mellett rendkivül értékes kulturmissziót tölt be azáltal, hogy állandó szellemi kapcsolatot létesitett a Collegium és az összes bécsi tudományos intézmények között. A tagok állandóan előadásokat tartanak tudományos társaságokban, magyar vonatkozásu szakcikkeket és tanulmányokat forditanak le német nyelvre, magyar vonatkozásu kérdéseket tudományos alapon ismertetnek. Az intézet speciális magyar kérdésekben forrást nyujt külföldi tudósok kutató munkásságához. Igy az intézet nemcsak tagjainak szaktudományi továbképzése révén fejt ki hatalmas nemzetnevelő munkásságot, hanem a magyar ügyek propagandáját mindenkor hathatóan szolgálja. A tagok nyelvkészségének fejlesztésére állandóan kiváló német, francia, angol és olasz lektorok tartanak előadásokat és nyujtanak alkalmat a Collegium tagjainak nyelvismereteik gyakorlat utján való fejlesztésére. A Collegium igazgatóságának nagy összeköttetései révén az összes bécsi könyvtárak nemcsak olvasótermeiket bocsátják a hallgatók rendelkezésére, hanem könyvek és folyóiratok kölcsönzése révén is megkönnyitik tudományos munkásságukat. A magyar tudományos élet kiválóságai közül évente számosan tartanak előadásokat a Collegiumban, amely alkalmakkor az osztrák tudományos világ szine-java meg szokott jelenni. A Collegium a bécsi sajtóval szivélyes és meleg kapcsolatot tart fenn, az osztrák lapok hasábjaikon minden alkalmat megragadnak, hogy az intézet kulturmissziós müködését méltassák.

Fischer von Erlach,
Johann Bernhard

l. Arch. Ert
1929. - 202. l.
221. l.

Réh E:
Adatok a régi
pesti kálvária
fest-her

Wieni áll. levéltár VII. 260

Szmrecsányi

gr. Barkóczy Ferenc
egri püsp. (1745-1761)
a barok-korabeli
kontrapunktika

MM 1972

237

Fischer von Erlach

l.

Sen Egerinův ústavní

77,104.l

1937

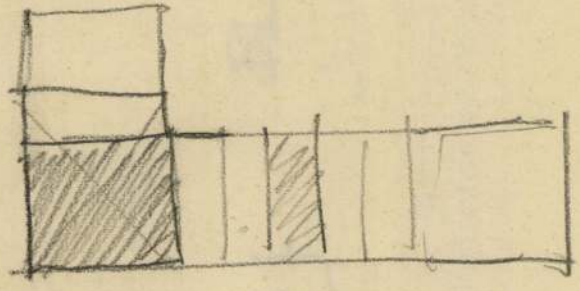

Fischer von Erlach

l.

Thürfelrödunaiuh

198. l. Kiel ai
utikal
6.
1933

Thuribulum V4. 246.

Fischer von Erlach

l.

F. Q)

Tölgyesy Pozsonyi

18. l. 23. l.

barok építészet

1937

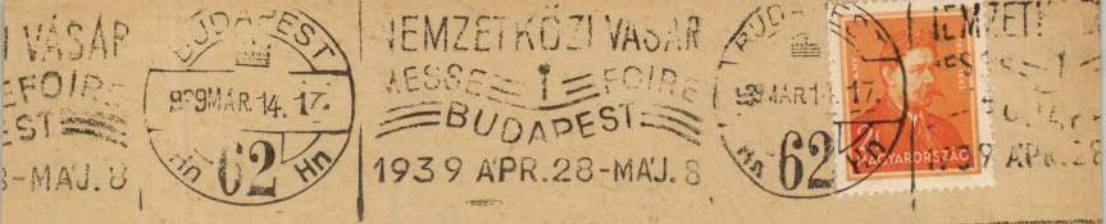

78334

Dr. Szentiványi Gyula urnak
titkár

~~Városligeti Szépmű~~
~~XIII. Budaörsi-út 4.~~

BUDAPEST
Rákos u. 10.

Fischer v. Erlach

Johann Bernhardt

l.

Uxa J. 128. l.
133. l.
136. l.
137. l.
138. l.

A budavári kir. kápolna s a „M. kir. udvari és kápolnája" Tört. 1934

Közgazdaságtudományi kar.

Neumann Károly dr. (gárdonyi), jog- és államtudományi doktor, nyug. miniszteri tanácsos, a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium vasúti szakosztályának volt főnöke, az Országos Közlekedési Bizottság tagja, a hágai állandó nemzetközi bíróságnál közlekedési ügyek elintézésére alakított külön tanács forgalmi és közlekedési ülnöke, a Közgazdasági Társaság és a Magyar Jogászegylet igazgató-választmányának tagja, az International Law Association magyar ágának választmányi tagja, a Párizsban székelő közlekedéstudományi társaság tiszteleti tagja, a Ferenc József-rend csillagos középkeresztjének, a Lipót-rend lovagkeresztjének, a III. oszt. vaskoronarendnek, a Vöröskereszt hadidíszítményű tisztikeresztjének, a kir. legfelsőbb elismerésnek, két polgári jubileumi éremnek, a porosz Vörös Sas-rend II. oszt., a württembergi I. Frigyes-rend I. oszt. középkeresztjének, a belga Lipót-rend és a román Koronarend középkeresztjének tulajdonosa. Tiszteletbeli egyetemi rendes tanári címet kapott 1924-ben. *VI., Benczur-u. 11.* Távbeszélő: 114—958.

Wekerle Sándor dr., jogtudományi doktor, nyug. m. kir. pénzügyminiszter, m. kir. titkos tanácsos. Tiszteletbeli egyetemi rendes tanári címet kapott 1927. január 13-án. *I., Döbrentei-u. 16.* Távbeszélő: 150—239.

Fischer v. Erlach

Poranzi Alamirsnás
Kent Janos Kapolna
1734.

eród

Velvándor-
165.l

eladó-ian
az ősz-i
mű-vál.
1912

C XLII. - 1965 Jnán

Mátyási hármas pér 1597 b.

Fischer B. von

Erlach

l.

Wagner V:

165 — 167, 178,

179. l.

výtvarného umenia

na Slovensku.

Trnava 1930

Fischer von Erlach,

Joh. B.

und die 200 jährige

Weyprechtkirche 56. l.

in Pressburg

1725-1925

Brat. Presse

1925

GOS BIZOTTSÁGÁTÓL
ÉNA ÚT 41. SZÁM.

U r n a k

tanár

B u d a p e s t

II. Toldy Ferenc-u. 20.

Fischer von Erlach

vöd-hoz.

Ybl Ervin: ~~Sz~~ Szavojai Jenő herceg váckerei kastélya. Évkönyvei, Az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum —. III-k. Bpest, 1924. 74-75-l.

Fischnek a bécsi Schwarzenberg-palotája és Hildebrandtnak váckerei kastélya közti hasonlóságok vannak itt tárgyalva.

A m. kir. vallás- és köz

.....szám.

A Müncheck

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Fischer von Erlach, az idős

ifjú

Ybl Ervin: Kavojai Jenő herceg ráckevei kastélya. Évkönyvei, Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Múzeum —. III. k. Bpest, 1924. 54. l.

Ybl E

Bécsi kunz.
katal-ok
1UM 1925
495.l

Ve E: Fleischer J. Lexi-
kon.

MM 1932

Fischer von Eolach

l.

Zádor – Rados

160, 310. l.

Q klasszicizmus
és az utókor
magyar
1943

K.

Nouvelle Revue
de Hongrie
RÉDACTEUR EN CHEF

426-522

Budapest, 1942. október 19.

Nagyságos
Dercsényi Dezső dr. urnak,
Budapest

Igen tisztelt Barátom,

Megköszönném, ha egy müvészeti témáról a NRH egyik közelebbi száma részére a szokott terjedelemben

Fischer von Erlach

Johann Bernhard

lád

E. a nagy Buda és Pest építőmesterei Mária Teréziá korában. 1932

Zch 7, 28, 29, 30, 32

33, 34, 40, 70. l.

e,	A műtárgy letét				
	vidéken	a fővárosban	mióta		
	és pedig		év	hó	nap

Fischer v. Erlach Joh. Bernhard 25

a budai tu

Schoen Anna templ.

1930

Serie A

A pali Invalidus-
hàr oplére

M M 1930

97

Debrecen, 1938 május 25.

Makkay Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2455—1938. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a közép- és középfokú iskoláink tekintetes igazgatóságainak figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium kiadásában megjelenő *Hivatalos Köz-*

1938.
légol-
talmi
közzé-
akhoz

ároly,
.

l.

oláink
lás- és
Hiva-
09,500
ob kör-
ére és
izkodni

Károly,
ök.

ől.

kintetes
oktatás-
Közlöny

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2587—1938. szám.

KÖRLEVÉL
repülőtér megtekintése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 33,934—1938. V. 1. szám alatt kelt leirata szerint a m. kir. repülőtérparancsnokság Budapest „NY" azzal a kérelemmel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy a közép- és középfokú iskolák tanulóifjúsága lehetőleg széles körben látogassa a budapesti közforgalmi repülőteret. A repülőtér vezetősége a tanáraik vezetése mellett a repülőtéren megjelenő tanulóifjúságnak az alábbiakban áll rendelkezésére:

1. A megtekintés a tanárok és tanulók számára díjtalan;

2. a repülőtér vezetősége lehetővé teszi, kísérés és magyarázat mellett, az egész repülőtér (hangárok is) megtekintését és az ott folyó szakszolgálatról ismertetést ad.

A látogatásnak tanulmányi szempontból legcélszerűbb ideje d. e. 10 óra 50 perc és 13 óra 30 perc között van, mert ebben az időben fokozottabb a forgalom és a megtekintés a legtanulságosabb.

A tervezett látogatásokat legkésőbb 24 órával előbb a d. e. órákban az iskola igazgatósága által a repülőtér titkárságának távbeszélőn (telefon: 259-259, 259-269) kell bejelenteni.

Tekintettel arra, hogy a repülés gondolatának a tanulóifjúsággal való megismertetése nemcsak művelődési, hanem fontos nemzeti érdek is, felhívom az egyházi főhatóságom alá tartozó közép- és középfokú és szakiskolák igazgatóit, hogy a tanulmányi kirándulások során a szó alatti repülőteret *feltétlenül* látogassák meg.

Debrecen, 1938 június 9.

Uray Sándor,
püspök. h.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2593—1938. szám.

KÖRLEVÉL.

Felhívom a nagytiszteletű esperes és lelkész urak figyelmét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium

Fischer von Erlach

vrgl

H. Sedlmayr: Fischer von Erlach. München, R. Piper u. Co. 1925. 69 l. 88 tábla.

Szmetski Dr Tádor Anna.

Arch. Ért 1927. 244–246. l.

Ilg Albert monografiája Wien 1895.

Erről igen elismerően szól a fentiek szerint

Pálffy János hagyom.
Pozsony 42.

ziában ~~1576~~ ~~február 23-án.~~ 1516. november ~~15-én~~ 29-én.

VI : 7

~~és szerelmekkel~~

enéz- ve ábrázolt Madonna a párkányon álló mez-
t keresztbe vetette és jobb kezét
obbján szent Pál lefelé forditott
alin kezeiben bőrkötésű könyvvel áll.
endő mintás széllel, szük ujju piros
llú és hosszú bajuszú szent Pál feje
endővel kötötte be fejét. A háttér he-
~~1751~~ 1751 gett várossal. Az égbolt felhőzött.

Becsérték 20000 K.

~~ya 1907. november 14-én (1429-908).~~

rsoltárban 81 és annak ki-

41

~~Ober dem Kamin 65 hoch 96 brt. (Sa-~~

Mag 27

20.—

Fischer Joannes Bernardus

9564. Fol

~~Bejegyzés~~ a bécsi szent István templom utolsó anyakönyvéből 1691 júl. 26-ról.

Ugyanez szól: Josephus Ferdinandus: Joannes Bernardus Fischer, Architekt des Königs von Ungarn, Sophia Constantia; Josephus, König von Ungarn, durch D. Rumel, des Königs Lehrer, Maria Theresia Lembergerin und deren Gem. Tobias Ernest.

A/ Starzer VI. B. No 9564.

Quellen zur Geschichte der Stadt Wien. II. 0. 1908

Ugyanezt az a Fischer von Erlach, Joannes Bernardus!

Igen az! Valószínűt az apa!

Igen tisztelt Pékné Úr

Tisztelettel kérem, hogy a Pékné úrnak kijavítatás végett átadott Danák fém kőcserkérő szerszám átadójának kiadni szíveskedjék. Az ebben a javítási munkáért járó 600,000 Kor.-t magával viszi.

Ebéréséért kérem, hogy nem szemőzzem meg ez a kérés, de nagy elfoglaltságom nem engedi.

Egy hús ízben mondok köszönetet szíves fáradozásáért

Igaz tisztelettel

Pékné
mérnök

Fischer von Erlach

nem tervezője
a pesti kálvária-
nak. Hekler-
Hildebrandtot
fartja a kálvá-
ria mesterének,
noha az 2 évvel
a halála után
létesült

Heklerling

ásítva

111. l.

tatthatók meg.

Az árvaházi
igyek pótlásai la
rolott 45 Kor. 52 fillé
többségi igény szer
Kéri Kezelőhöz p

Ehhez képest m
állampénztár mi
minősült az igény
alatt átvett 45 Kor
zen birósag tovább
nemleg kezelje.

A hozzállagok
elsőbbségi igénylők
lis hó 9. napjában d.
Kopácsol: Bp. II fő utca
mely határnapra az era

Fischer von Erlach

Johann Bernhard

MAGYAR MÜVESZET

1925. 495 Vége

1928 423 Vikár

Schwan 1930. 97 287 359, ~~658~~ Jezuiták dwód

1931. 12-13 kapuzat

Szerencsés 1932. 237, 259

1929, 384 – 405 Fleischer

Nyitra.

A középtért a vár és vá
ketten küzdenek, kiknek egyi
begő mondatszalagon, mely fö

NEITRA

fölül jobbra: 138.

Rm., mér. a vk.

92-92-

Fischer von Erlach
Johann Bernhard

l.

Muvészeti Lexikon

2391.

St. Germaini museum IV. 233

Fischer von Erlach

Nem tervette az epreskert kőváriat, 1 az nem 1723-ban, hanem 1711-ben kőtetteretett.

Magyt

125 l.

átírva

~~Anzeigen des Hofkriegsrates~~ „Hofkriegsrat, Akten.

A gyüjtemények törz

Könyvtár: .....könyv; .....

.....térkép; .....

Régiségtár: .....őskori; .....

.....kegyeleti tárg

Néprajzi tár: .....magyar; ....

népi; .....külföldi

népek tárgyai.

Képzőmüvészeti gyüjtemény: .....

rajz és metszet; .....

Természetrajzi gyüjtemény: .....

vány és kőzet; .....ma

A könyvtárt.....nyitási napon

.....db. könyvet. A többi

..... n látogatták. Látogat

Fischer von Erlach

---

vród

Rados Jenő dr.
Magyar Egyetemi
11. l.

Étirat

Fischer v. Erlach

Rados Jenő dr.
Magyar Rendőrök. 73.

61. — MAGYARBÉL ⚜: Kastély
Schloss — Château — Castle

Fischer von Erlach

Joh. Bernhard

l.

Schoenkőpváros.

14, 15, 18, 77, 79, 80, 82,
94, 98, 128. l.

ätsive

Fischer von Erlach id

Trautson hercegi palota épült 1711 körül, inább (1760-tól), a magyar királyi testőrség palotája, az első világháború után a bécsi magyar kulturpalota.

rod

Zábán Antal dr.:
A bécsi Collegium Hungaricum. A bécsi Collegium Hungaricum füzetei. I. sz. Bpest. 1928. 10-15. l. képekkel.

Vikár V

Régi emlékek
a tört-ont. ny.
tere. kiáll-ban

MM 1928
423

a Trautson herceg
-nek szolgáltatott 1609-ben
magyar indigenátust
nyert 1711 birodal-
mi herceggé rangra emelteték

1

Fischer von Erlach,

Johann Bernhard.

cpitéx. 7. 1656 pul.

zobrázkom, zmr. 1723

apr. 5. Beiben.

[III. Napóleon idejében] 2

Albertől máramarosi

sa a régibb faluvais, hogy
rent vett a budai kir. vár
nalta tervezeiben, [illegible]
végleg megdöltött. A Buda
visszafoglalásai szövetsé
ivében azontan fait a
iw. fővárosban s rajzol
készick

A utk. vonatkozásban
első rangu barok mes-
ter m. vonatkozásai:

1 Ilyen vége kalotai korok-
5 volt az 1700 körül épült
Batthyány-Strattmann és
az 1711 körül épült Trautson
szőnyi palota. A Trautson
család 1809. magyar
indigenátusát, 1711.
nedig birodalmi herceg-
rangra emelkedett. Pa-
lotájukat 1760 ta a m.
kir. állami kincstár részére
vette meg a m. állam.
1927-28. alaposan reno-
vállák az épületeket és a
vecsi Collegium Ham-

T Collamnalapon épült

garicum rendel Mereséré
bocsátottak.

3

~~Buda vár és egyéb után a XII. fejezetben szó~~
~~(a 1712. évben épült kőrisi~~

Szokoli Mustafa pasa pesti dzsamijáról, melyet 1721-ben adott ki Entwurf einer historischen Architektur c. katalógus rézmetszet publikációjában

Ebben a nyomtatott meg a budai Császárfürdő alaprajza is.

a hajdumai

Lebrecdeken és Tot Kertész a bport-jövedelmi Kösz-

nompas barátt

vária mesterének. ~~Ezt~~ ~~42~~ épületet 1893. évben és az ~~Erzherzog~~ szobrászat

~~Szobrászat alapos javításra~~

MAGYAR RÉGÉSZETI MÜVÉSZETTÖRTÉNE
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
MÜVÉSZETTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, XIV. Dózsa György-út 41
Telefon: 429-759.

M E G H

a Szakosztály 1955. december 15-
az Eötvös Lóránd Tudományegyetem
tantermében rendezendő ülésére.

Tárgy:
AGGHÁZY MÁRIA: Prob
tunk

Vendégeket szivesen látunk.

Budapest, 1955. december 1

F.k.: Soós Gy.

Gymnasiumiskola kertjében épült templomban fel s ~~[illegible]~~ földszinti részét ~~[illegible]~~ a kórház barói szemá-ra ~~[illegible]~~ kápolnává alakítottak át. Nyáb ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ a remek barok oltárost ~~Lukhol-debrand~~ mű-vel Johann Lucas Hil-debrandt művei köze-tartozta.

Fischer Jenő

Gruber

~~Forrócy Sándor 34, 76, 189, 270. l~~
~~Fejérl Frigyes 85, 353. l.~~
~~Fischer János 178. l~~
~~Fischer August 279, 330. l~~
Fischer János 192, l.
Fischer József 200 l.
Fischer von Erlach 160, 310 l.

Zádor-Radost:
A klasszicizmus eszméje
Magyarországon. Bp. 1943.

Innen Zádor-Radost
a névmutató
alapján tovább
cédulázni

megtörtént
1953. nov. 19.

elnyád

anácsos.

ak,

Budapest.

FISCHER VON ERLACH, Jihann

GÁL Tibor: Adalékok a budai királyi palota 18. századi épitéstörténetéhez (1712-1770). = Művészettörténeti Értesitő, 41, 1992, 1-4.

67. skk.

Visitatio Canonica : Az Esztergomi Főegyházmegye Barsi Főesperességének egyházlátogatási jegyzőkönyvei 16 -1674. Vál.bev. Tomisa Ilona. Bp. : MTA Néprajzi Kutató Intézete, 1992

Fischer von Erlach

grafikus

a "Pesti dzsámi" és a budai "Oszmán bej Dzsámi"-t ábrázoló vázlata.

22.o.

Br.

Molnár József: Szigetvár török műemlékei. 1958.

Fischer Edvin

A Müvészet c. rovatban közölt kritika "~~Őszi~~ "Őszi Kiállitás a Szalonban" cimmel felsorolja azokat a részben kezdő fiatal müvészeket, akik müveikkel szerepelnek a tárlaton. Valamennyiükről dicsérettel szól, de külön nem beszél róluk. Ripszám Henrik, Somogyi Miklós, Csermely János, Porter Paula, Toplánszky Sándor, Diener Dénes Rezső, Nagy István, Appel Magda, Frank Frigyes, Záhonyi Géza, Scheiber Hugó, Beron Gyula, Podvinecz Erzsébet, Berkes Antal, Korcsek, Fischer Edvin és Pogány Ferenc.

A HÉT, Bp. 1915. szept. 19.
XXVI. évf. 38. sz. 531-532. lap.

Fischer Emil

kerámikus

1915-ben Károlyi Dénő gr. kőrcéget hív létre F. E. + (lel
Hollóházán.

A művein az szecessziós irányító.

Sirota gyűjt.: Hollóházi Kerámia Sp. 201.
62-o.

4 Dk

Fischer Emil porcellánkészítő

1909. Porcellánkészletet állít ki

A debreceni iparmű v. kiállításról, D, 1909. 6. l.

6

MOK

Fischer Emil

magyaros képecskékkel diszitett

majolikája

az 1906-os Világkiállitáson.

30.o.

Czakó: Milanoi.1907.

MDK

Fischer Emil,

A z agyag-ipar terén érdekesek és Lakatos Artur tervei nyomán készült egy-két váza kivételével magyarosak Fischer Emilnek ugyancsak jeles technikával készült díszedényei. Jobbára Pálinkás Bélának szinesen festett magyar népies élet képeit alkalmazta Fischer Emil.

Karácsonyi iparmüvészeti kiállitás.
Magyar Iparmüvészet. 1906. 13.l.

Fischer von Erlach, Johann Bernhard

MDK

szobrász

homlokzati diszitő megoldása Magyar országon is meghonosodott.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 409.o.

M.D.K.

ch, Johann Bernhard
(1650 - 1730)

barokk építészet egyik vezető
császári, udvari „Oberbau"-In-
olta a budai Császár-fürdőt.
zával és mulatsággal díszített
, saját kiadású könyvében először
en felelős mű. Később, 1725-
kiadták, azután pedig 1730-
. (30x 43,8 cm).

régi látképei /1493-1800/
269-270. old. LXX. t.

Fischer v. Erlach

MAGYARBÉL ✠ (Pozsony megye)
kastélya számos kézen ment keresztül. Építtetője gróf Csáky Imre érsek után gróf Batthyány József prímás,

218

Ilg A. Dr.: Prinz Eugen als Kunstfreund. — Die Fischer von Erlach.

majd a Hadik, Reviczky és Traun grófi családok tulajdona volt, míg végül a Szakál és Xivkovich családok kezére került. Borovszky szerint gróf Csáky Imre érsek, „a hírneves Fischer v. Erlach műépítésszel 1725-ben építtette", ami — ha egyáltalában fenntartható, csak az 1723-ban meghalt nagy mester fiára vonatkozhatik. E feltevés mellett szól talán a saroktornyoknak a Fischerekre oly jellemző kialakítása (61. ábra), s ezért azt sem tartjuk lehetetlennek, hogy az apának egy terve fiának művezetésében valósult meg Magyarbélen. Ennek a nagyon is ingadozó feltevésnek komolyabb alapokon való igazolása műtörténetünk szempontjából nem volna lényegtelen.

Rados Jenő dr. –

Magyar kastélyok

218, 219. l.

bejárata különleges. Kisebb házak pilasztrái, kiképzésében vaskeretes a szirákai kastély valamivel gazdagabb kapujára és a párkányok profilképzésében is találunk közös vonásokat.

Erlach von Fischer, György

Erdélyi Múz.
1935. 122-53.

Josef Emanuel Fischer von Erlach

alkotta a győri Kápolandomb-i frigyláda-oltárkép (1729-31). Reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarország, Budapest, 1970. 152 l

951

Josef Emmanuel Fischer von Erlach

a Szent Kapistrán-dombi friggyládaszobor.

Tervező: ifj. Fischer Ferenc. 5. sz. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970.

Josef Emanuel Fischer von Erlach

a tanemesvári püspöki székesegyház terve-
zője. Reprodukció. 6.p.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Nu-
dapest, 1970.

Josef Emanuel Fischer von Erlach

császári főépítész vagyis a pozsonyi várostorony átépítési munkálatainak elnőtzését.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

36 l

Josef Emmanuel Fischer von Erlach

tervezte az 1729-ben felállított győri ún. „Figyelőda pokrol." Rajza a bécsi Nationalbibliothek-ben.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

Zap

Fischer von Erlach Josef Emanuel

A temesvári pálvesegyház feltehető tervezője.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l

400

Josef Emanuel Fischer von Erlach

korunovační mše a slavnostní pohřební templom (1736)

Veit Pál: A barokk Magyarországon.

Budapest, 1970. 152 l

410

Josef Emanuel Fischer von Erlach

munkatársa Anton Erhard Martinelli,
illetve Donato Felice Allio is ugyben
felügyelője azoknak.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

431

Emanuel Fischer von Erlach

tervezte a pozsonyi Palmiznás Szent
János kápolna síremlékének tervezője.
(1734). 7. sz. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarország,
Budapest, 1970.

Fischer von Erlach, Emanuel

munkásságát érintő kérdésekről tartotta kongresszusi előadását Voit Pál

Prokopp Mária: XXXII. nemzetközi művészettörténeti kongresszus /Bp, 1969.IX.15-2o./ - Művtört.Ért. 1971.1.sz. 38-46. l.

43. l.

Fischer v.Erlach,J.B.

Aggházy M.: A zirci apát-
ság templomépitkezései a XVIII.sz.-
ban. Veszprém,1937. 17,50.l. - ~~Aggházy~~
A szépmüvészetek könyve. Bp.1940.
110,111.l./Képpel./ - Bálint Z.: Az
ezredéves kiáll.architekturája.Bécs,
1897. 35.l. - ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~Bareze-Thirring: Részl.m.utikalauzok~~
~~I.3. Bpest Duna-balparti környéke.~~
~~Bp. 1923. 43.l.~~ - Biró J.: Erdélyi
kastélyok. Bp. 1943. 60.l. - Budinis
C.: Gli artisti italiani in Unghe-
ria. Róma,1936. 102,107.l. - Csatkai
-Frey: Die Denkmale des polit.Be-
zirkes Eisenstadt u.d.freien Städte

-Nem

5

Wien,

Eisenstadt u.Rust. Österreichische Kunsttopographie. Bd.XXIV. ~~Wien~~,1932 XIX,XXIII.1. - ~~Divald K.: A Pigler: d.R.Donner./Könyvism./ MM. 1930.359. 1.~~ - É-G. I. 327.1. - Fehér J.A.: Bpest szfv.temetőinek tört. Bp.1933. 96.1. - Fekete L.: Bpest a török korban. Bpest tört. III.k. Bp.1944. 88,103,104.t. - Fleischer Gy.: Mária Terézia emlékkiállitás Bécsben. MM. 1930. 287-88.1. - ~~H.a.~~: A bécsi m.testőrségi palota. MM. 1929. ~~xxx~~ ~~xxx~~ 383-404.1. /Képekkel./ - Foerk E.: Török emlékek M.országon. A bpi m.áll.felső épitő ipariskola (1917.évi) szünt idei felvételei. VI. Bp.1919. 10,17. 1.- ~~H.a.: A budapesti m.akadémiáról.~~

+ u.a.

AM

6

~~Magyarország Műemlékei. IV.k. Bp. 1935.~~

~~43.l.~~ - Frey, D.: Csepel sziget térképe 1728-ból. AÉ. 1928. (162) 164.l.- Genthon I.: Bpest multja és müvészete. Bp. 1932. 53.l. - U.a.: Török müemlékek Budán. Kny. Bpest tört. III.k. Bp. 1944. 323, 330, 342, 347. 348.l. - Gerevich T.: Die Baukunst der Barokkzeit in Ungarn. A Mügyüjtő. 1930. 8-9.sz. (227 - 230.l.) - Grimschitz B.: Az epreskerti kálvária. AÉ. 1928. 193, 194.l. - Hekler A.: Bpest als Kunststadt. Küssnacht am Rigi, 1933. 48, 61, 66.l. - ~~Herzog József feljegyzése.~~ - Horváth H.: Bpest müvészeti emlékei. M.ország müv.emlékei. II.

7

A megszentelt Pest-Buda. Bp.e.n.50.

1. - ~~Joachim Miloja: Bánáti művészet.~~

~~Müv.2. 1970. 3.1.~~ - Kapossy J.:

Barokk müvészetünk olasz kapcsolatainak kérdéséhez. O.M.Régészeti Társ. Évk. II. 1923-26. Bp. 1927. 259.l.-

U.a.: Mária Terézia budavári kir. palotájának tervező mestere. AÉ.1928 166.l. - U.a.: A m.országi barok európai helyzete. MV. 1931. 12-13. l. - U.a.: Stellung d.ungarländischen Barock in der europäischen Kunstentwicklung. Ungarische Jahr-

bücher. Bd.XI. Berlin-Leipzig,1931.
42,43.l. - Katolikus Lexikon.II.k.
Bp. 1931. 123.l. - Kemény-Gyimesy:
Evangélikus templomok. Bp. 1944. 61,
179.l. - ~~Kremmer D.: A régi Buda és~~
~~Pest könyvekben, képekben. Bp. 1933.~~
~~27.l.~~ - Lábán A.: A bécsi Collegium
Hungaricum. U.a.füzetei,1.sz. Bp.
1928. 10-15.l. /Képekkel./ - Lázár
B.: Müvészet. Bp. 1938. 266.l. -
Lechner J.: Bpest müemlékei. Bp.
1924. 131.l. - Msg. 1935.dec.25.
/y-ó.: Biró J.: A bonchidai Bánffy-
kastély. Könyvism./ - Medriczky A.:
Bpest régi fürdői. Bp. 1942. 47.l.-
~~Mellen S.: Az Esterházy-képtár sort.~~

-1677 9.

~~Bp. 1915. XI.1.~~ - Miskovits F.: A bpesti kálváriahegyi kápolna és J.F. v.E. Egyházközségi Tudósító. 1927. 43.l. - ~~Nagy Z.: A m.litográfia tört. a 19.sz.-ban. Bp. 1934. 125,454.l.~~ - Ortvay T.: Pozsony város utcái és terei. U.o.,1905. 481.l. - Pásztor M.: Buda és Pest a török uralom után Bp. 1936. 69.l. - Péter A.: A m.művészet tört. II.k. Bp. 1930. 35.l. - Pulszky F.: M.ország archaeologiája. II.k. Bp. 1897. 268.l. - Rados J.: M.kastélyok. ~~I.k.~~ Bp.1939. 11,20,38,73,2/118,219,221.l./Képekkel./ - ~~RátSt. 98,99.l.~~ - Réh E.: Adatok a régi pesti kálvária tört.-hez. AÉ. 1929. 202,221.l. - U.a.:

A régi Buda és Pest épitőmesterei Mária Terézia korában. Bp. 1932. 7, ~~28,~~ ~~29,30~~ 28-30, 32-34, 40, 70.l. - Schoen A.: A budai Szt.Anna-templom. Bp. 1930. 25.l. - U.a.: A pesti Invalidus-ház épitése. MM. 1930. 97.l.- U.a.: Bpest szfv.Tört.Muzeuma kiállitása. Buda, Obuda, Pest 1800 előtt. Bp. 1946. 6.l. - Sedlmayer, H.: Fischer v.Erlach. Ars Una. 1923. ~~3,~~ 100-111.l. /Képekkel./ - U.a.: F.v. E. München, 1925. 69 l., 88 t. Ism.: Zádor A.: AÉ. 1927. 244-46.l. - ~~Starzer A.: Quellen zur Geschichte der Stadt Wien. U.a., 1908. Bd.VI. No.9564.~~ - Sz-Sz. /Korábbi bibliografiával./ - ~~Szentkláray J.: Te-~~

Szmrecsányi M.: Gr.Barkóczy Ferenc egri püspök/1745-1761/ a barok-rokoko korszak mecénása. MM. 1932. 237.l.- U.a.: Eger müvészetéről. Bp.1937. 77, 104.l. - ~~Thirring G.: Falaó Dunántul. Rázl.m.utikalauzok.6. Bp.1933.193.l.~~ - Tölgyesy F.: A pozsonyi barok építészet. Bp. 1937. 18,23.l. - Ujság. 1943.ápr.4. /Évek,napok./ - Uxa J.: A budavári kir.kápolna, s a "M.kir. udvari és várplébánia" története. Bp. 1934. 128,133,136-138.l. - Velics L.: Vándorelőadásaim az egyházi müvészetről. Bp. 1912. 165.l. - Vikár V.: Müvemlékek a Tört.Osztály uj szerzeményei kiállitásán. MM. 1928. 423.l. - Wagner,V.:

ner, V.: Dejiny výtvarného umenia na Slovensku. Trnava, 1930. 165-167, 178, 179.l. - Weyde, G.: Die 200 jährige Dreifaltigkeitskirche in Pressburg. 1725-1925. Bratislava-Pressburg, 1925. 56.l. - ~~[illegible]~~ Ybl E.: Szavojai Jenő hg. ráckevei kastélya. Szépm. Muz. Évk. III. k. 54, 1924. 74-75.l. - U.a.: Bécsi muzeumkatalogusok. MM. 1925. 495.l. - U.a.: Fleischer Gy. könyvének ism. MM. 1932. 1. - Zádor-Rados: A klasszicizmus építészete M. országon. Bp. 1943. 160, 310.l.

Fischer v.Erlach, Eman.

Barát Á.: Die königl.Frei-
stadt Temesvár. U.o.,1902. 119.l.-
Berkeszi I.: Temesvár ~~s.kir.~~ város
kis monografiája. U.o.,1900. 66.l.-
Bierbauer V.: A m.épitészet tört.Bp.
1937. 207.l. - Biró J.: Erdély müvé-
szete. Bp. 1941. 129.l. - U.a.: Er-
délyi kastélyok. Bp. 1943. 60.l. -
Budinis,C.: Gli artisti italiani
in Ungheria. Roma,1936. 110.l. -
Hadtört.Közl. 1933. 263.l. - Hekler
A.: Ungarische Kunstgeschichte. Ber-
lin,1937. 106,111.l. - Joachim Milo-
ja: Bánáti müvészet. Müv.2. 1939.
31.l. - Kapossy J.: Jegyzetek és
források Szmrecsányi M.Eger müvésze-

Foerk E.: A kalocsai székesegyház.M.ország müv.emlékei IV.k.Bp.1915.43.l.-

téről c.művéhez. Kny. Bp.1937. 199. l. - Péter A.: A m.művészet tört. II.k. Bp.1930. 54.l. - Pintér I.: A kalocsai főszékesegyház. Bp.1942. 40.l.- Rados J.: M.kastélyok. Bp.1939. 54.l. - U.a.: M.oltárok. Bp.1938. 76.l. - Réh E.: A régi Buda és Pest épitőmesterei Mária Terézia korában. Bp. 1932. 32,33.l.- Schoen A.: A bpesti központi városháza. Bp. 1930. 77,79,80,82,94,98, 123,128.l. - ~~Szmrecsányi M.: Egy~~ ~~művészetéről. Bp. 1937. 199.l.~~ - Sz-Sz. 516.l. /Korábbi bibliográfiával./ - Szentkláray J.: Temesvár ~~ős.~~ ~~kis~~ város tört. a vár keletkezésétől 1850-ig. Kny.M.orsz.Várm.és Vá-

rosai c.mü Temesvár c.monografiájá-
ból. Bp. é.n. 78.l. - Winkler P.:
A kalocsai érseki főszékesegyház
1010-től napjainkig. U.o.,1929. ~~60-~~
60-62.l. - /L.még Fischer v.Erlach
Johann Bernard bibliográfiáját is./

Fischer von Erlach

Johann Bernhard

l. 7/ ihr

Bir. Erdkartichok

60. l. 1943

Fischer von Erlach

Joseph Emanuel

11. 0. 60. l

92. — BÜKKÖSD: Egykor Petrovszky, majd Jeszenszky-kastély
Vorm. Schloss-Petrovszky, nachher Schloss-Jeszenszky — Autrefois Château Petrovszky, ensuite Jeszenszky
Formerly Petrowszky Castle, later Jeszenszky Castle
(1786?)

Ashmore

Fischer von Erlach

Emánuel

- l -

4.

Bakeszi Temesvár

17. kir. szám 66. l.

kis monografiája

11. 0. 1900

Ngl.

Szentiványi Gyula dr. únak

titkár

Gl.

VI. Ovina ut 41.

szépm. mus.

BUDAPEST 8
RÉSZPENZTÁRI BÉRMENTESÍTVE
1923 APR. 18.

Fischer von Erlach

J. E.

építész

Kalocsai érsekház

1728.

l. Bierbaupfort

R. ui. ibidem

207. l.

1937

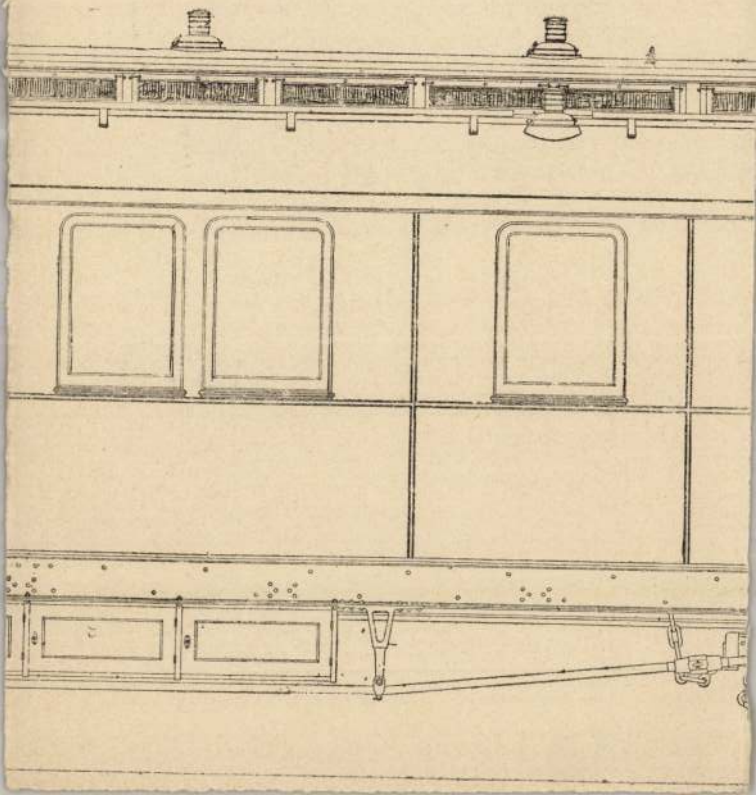

Fischer von Erlach

Joseph Emanuel

l. Z) Bibliothek des Bildhauervereins

129. l.

1941

u. a. Erdily Karlsbad

1943

60. l

Fischer von Erlach

Giuseppe Emanuele

épitész

Budinis C

110 l.

Gli artisti italiani in Ungheria

Roma 1926

Átvitel összeg: 90

[illegible] mügyiker ember villamos 2×12=24
" ember levélcsp '05
" " levél levélpapír 4+12=16 —

Összesen: 90

[illegible] Korona 45 fillér

[illegible]15 december 1-[illegible]

Nagraud Mihá[illegible]

Fischer von Erlach

Joseph Emanuel

d.

Hadsto. Kirl

1933-263.l.

Vasvármegyei Kulturegyesület

VII. 289

Fischer von Erlach

Emanuel

1720

l.

Hekler-Ung

106. l.

111

Hus.

Kunstgeschichte

Berlin

1937

Attila körut 56 I/10.

nek tartalmát,miszerint folyó hó 15-én
eg fogja kezdeni köszönettel vettük
be ajánljuk,hogy eddig a részletfizeté
ltoztatot teljesiteni,és azért tisz-
havi részletfizetéseit legalább 10.-
is igy áll módunkban a részletfizetés
ntartani

válaszát maradunk

teljes tisztelettel.

KŐLCSEY
könyvkereskedési rés. vény társaság

„Itó"

Fischer von Erlach

Joseph Emanuel

1

Kapcsolatfelvétel és

források, 1991-

szemrevételi

M. Eger levél-ről

a. műveiben

kap. 1937

~~Figyelmező, Révész-féle~~

IX. 182

Fischer von Erlach

Josef Emánuel, ifj.

l.

Péter II

57.1

A m. mű. Tört.
1930

~~'Ifj.'~~

er a fia
talán?

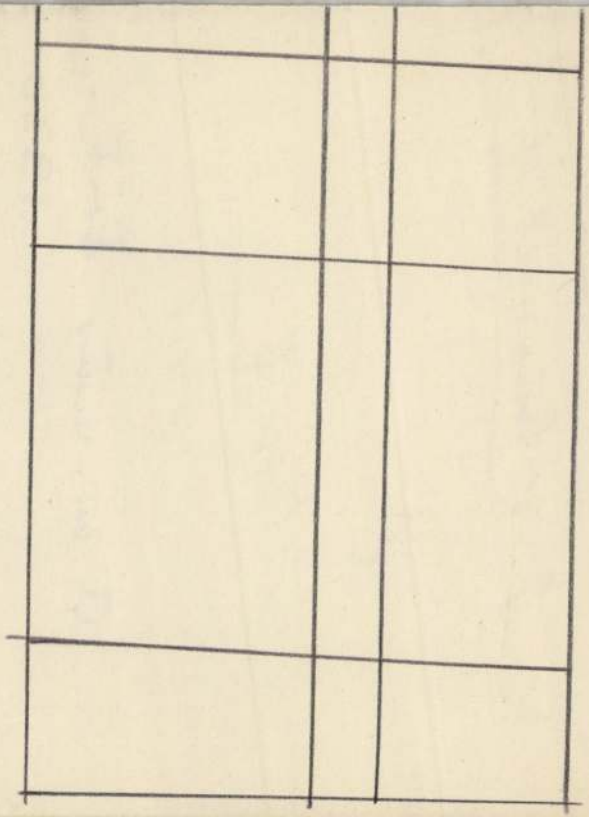

Fischer von Erlach

József Emmanuel

1680 – 1740

laid

Pinter Jenő:

A Kalocsai főszékes-egyház.

Bp. 1942. 40. l.

44. *Zámborszky Ilona:* A magyar országház. Budapest, 1937.
45. *Tölgyesy Felicia:* A pozsonyi barok-építészet. Budapest, 1937.
46. *Kalmár János:* A magyar kard művészete. Budapest, 1938.
47. *Szekeres Margit:* Jakobey Károly, 1826—1891. Budapest, 1938.
48. *Jendrassik Borbála:* Szepes vármegye középkori falképei. Budapest, 1938.
49. *H. Rapaics Judit:* Ligeti Antal, 1823—1890. Budapest, 1938.
50. *Csánky Miklós:* A szepesi és sárosi táblaképfestészet 1460-ig. Budapest, 1938.
51. *Ruzicska Ilona:* A herendi porcellán. Budapest, 1938.
52. *Supka Magdolna:* A magyar úrihimzés. Budapest, 1938.
53. *Bíró Ágnes:* A XIX. század magyar festőnői. Budapest, 1938.
54. *Hubay Ilona:* Missalia Hungarica. Budapest, 1938.
55. *Hlatky Mária:* A magyar gyűrű. Budapest, 1938.
56. *B. Bakay Margit:* Györgyi (Giergl) Alajos. Budapest, 1938.
57. *Homér Lajos:* Benczur Gyula. Budapest, 1938.
58. *Turchányi Erzsébet:* Molnár József 1821—1890. Budapest, 1938.
59. *Kádár Zoltán:* Pannonia ókeresztény emlékeinek ikonográfiája. Budapest, 1939.
60. *Vernei-Kronberger Emil:* Magyar középkori síremlékek. Budapest, 1939.
61. *Dénes Jenő:* Kőrösfői-Kriesch Aladár. Budapest, 1939.
62. *Pewny Denise:* Rippl-Rónai József. Budapest, 1940.
63. *Heincz Katalin:* Hegedüs László, 1870—1911. Budapest, 1940.

Fischer von Erlach

Josef Emanuel

laid E. a régi Buda és Pest épitőmesterei Mária Teréziaban

Rch 32, 33. l. 1932

e,	A műtárgy letét				
	vidéken	a fővárosban	mióta		
	eö pedig		év	hó	nap

Fischer von Erlach

Josef Emanuel

d.

a bei

Schoenkörpvaro Maire

77, 79, 80, 82, 84, 123. l.

128

1930

KUKORICATÖRŐK

Fischer von Erlach

Joseph Emanuel
osztrák építész

L.

Szendy-levelezése

576. l.

Esztergom – vizivárosi Polg. Kör
nápkrt: VIII. 233.

Fischer von Erlach,

József Emánuel,

építész az elbbi nevű fia; sz. 1693. szept. 13. Bécsben, mh. 1742 jún. 29. előtt.

1 selmeci bánya vésnek és szentek mintája.

Fürstin von Eltz.

tervezte Jancsóné
kat. dómot és a
legszi román
templomot

Joachim Miloja

Bánáti művészet

Művészet 2. 1939. 31. l.

231. Békéscsaba-tábla, XII. vára d.

Fischer von Erlach, Joseph Emanuel, osztrák építész; szül. 1680-ban Bécsben, megh. 1740-ben. Az előbbinek fia. Udvari építész volt. 1731-ben bárói méltóságot nyert. Hazánkban is többször megfordult s Körmöczbányán vízlevezető ereszt épített. F. tervezte a temesvári katholikus székesegyházat, mely e tervek alapján 1736—1754-ig épült.

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 116. l. — *Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár. Budapest, é. n. 240. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1837. IV. 348. l. — *Szentkláray Jenő dr.:* Barokk és rokokó a temesvári kath. székesegyházban. *Délmagyarországi Közlöny.* 1913 decz. 25. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1858. IV. 251. l.

[Fischer von Erlach, Johann Bernhard, osztrák építész; sz. 1656 júl. 20. Grácban, mh. 1723 ápr. 5. Bécsben. A ntk. szempontból is elsőrangú barok mester magyar vonatkozásai: Az a régibb, A. Ilgtől származó feltevés, hogy III. Károly idejében részt vett a budai kir. palota tervezésében, megdőlt. A Buda visszafoglalását követő években azonban járt a m. fővárosban, s rajzot készített Szokoli Musztafa pasa pesti dzsámijáról, melyet 1721. adott ki Entwurf einer historischen Architektur c. hatalmas

rézmetszetű publikációjában. Ebben a művében adta ki a budai Császárfürdő alaprajzát is. Híres bécsi palotái között volt az 1700 körül épült Batthyány—Strattmann és az 1711. táján befejezett Trautson-palota. A Trautson-család 1609. magyar indigenátust (állampolgárságot) nyert, 1711. pedig birodalmi herceg rangra emelkedett. Palotájukat 1760. a m. királyi testőrség részére vette meg a m. állam. 1927-28. renoválták az épületet és a bécsi Collegium Hungaricum rendelkezésére

bocsátották. Évtizedeken át a hagyomány öt tartotta a pest-józsefvárosi pompás barok kálvária mesterének. A már omladozó épületet 1893. lebontották és Strobl Alajos javaslatára a szobrászati mesterisko-
zahn
la kertjében épitették fel s földszinti részét a környék lakóinak számára kápolnává alakitották. Az ujabb kutatás e jelentékeny müvészi értékü alkotást Joham Lucas Hildebrandt müvei közé sorozta.

Fischer von Erlach

bécsi barokk jónak korása alatt tervezte Martinelli Janos Erhard a gyöngyi Invalidusok palotajának homlokzatát

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 4631

106.l

JOHANN BERNHARD FISCHER VON ERLACH, épitész

FERENCZY BÉNI, éremmüvész 19 darabból álló müvészérem sorozatának egyik darabja. Érmeinek jegyzékében:
102./.sz.-JOHANN BERNHARD FISCHER VON ERLACH, az épitő müvész/1656-1723/mellképe balra. Hátoldalon: A salzburgi templom belseje, fent: ARCHITECTURA HISTORIA EST. 1954, bronz, 133+115 mm. A müvész tulajdona. 69.old.

SOÓS GYULA: Ferenczy Béni érmei 65.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVIII-LIX.évf. 1959-1960. Akad.Kiadó, Bpest, 1960

MDK

Fischer von Erlach Emanuel

tervei szerint kivitelzte Kosztka Tivadar és Steinlein mérnök a temesvár rk. székesegyházat, melyet 1754-ben adtak át rendeltetésének, de csak 1773-ban fejezték be.

Barát Temesvár. 119.l

Fischer Ernő

Vénusz borlangja repr.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

- Gyurkovits Ferenc Cotonci festőiskoláját látogatja

Említve: Balló Ede, Szabó Gyula, Fischer Ernő, Christ Vilmos, Reiner István, Gandl László, Flaché Gyula, Skutezky Döme, Kompal Géza, Gerő Gyuktár, Czech Lajos

Sz. Haltenberger Kinga: Az ismert ismeretlen

Irodalmi Szemle 1976/6 517. old.

Fischer Ernő

FISCHER ERNŐ festőművész tárlata tegnap nyílt meg Dunaújvárosban. A művész 14. önálló kiállítását Xantus Gyula festőművész, egyetemi tanár nyitotta meg. П.

Magyar Hirlap 1977/3o/1o

Fischer Ernő

81. Katedrális XIV. 25x36

82. Hommage a Klee 31x41

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

79. Táncosnő 20x29

80. Attila 30x40

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

77. Kék madár 20x29

78. Balatoni táj 25x35,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

75. Katedrális XII. olaj 25,5x36

76. —"— XIII. 32,5 x 18

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő festőművész

Művei a Műcsarnokban

rendezett kiállítása megnyitóján

Magyar Nemzet 1973 június 27
4. old.

Fischer Erő

73. Európa – Ázsia v. tech. 23x31

74. Gálya –"– 31x39

Fischer Erő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Erzsi

71. Katedrális víziók vitedu. 27,5x37

72. Körlépcső II. — " — 20x29

Fischer Erzsi festőművész kiállítása
Bp. Múzeumok 1973.

Fischer Ernő

69. Királyi pár v. tedeum. 26x40

70. Katedrális XI. —"— 26x40

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

67. Jelkő Vénusz tájjal v. tedu. 23x26

68. Középkori rentek —"— 19x34

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

65. Katedrális X. utcában. 18,5 x 33,5

66. Kórus — " — 27 x 34

Fischer Ernő fotóművész kiállítása
Pécs. Művészház 1973.

Fischer Ernő

A IV. felsőoktatás-pedagógiai tudományos ülésszak alkalmával a szegedi tanárképző főiskolán csoportkiállítás keretében szerepeltek munkái. A főiskola tanára.

Magyar Hírlap, 1970. III. 25. 9. l.

Fischer Ernő

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács munkaügyosztályaiból rendezett „Kortárs levelet" c. kiállítás okt. 5.-én nyílik meg, melyen szerepel munkám.

Meghívó.

1944. okt. 5.

Fischer Ernő

Fischer Ernő és Radó Károly közös kiállitáson szerepelt a Mücsarnokban.

Magyar Hirlap 1973/182/6

Havas Kiállitásról kiállitásra

Fischer Ernő

festőművész Mücsarnokbeli tárlatán virág csendéletek,kikötő, városkép, katedrális képek szerepeltek.

Magyar Hirlap 1973/182/6

Havas Kiállitásról kiállitásra

Fischer Ernő rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógus Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek művei

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Fischer Ernő festőművész

Tartsa ma nyitva meg
a jegedi Móra Ferenc Múzeum
Horváth Mihály utcai téptárában

május 5.
Mold.

Fischer Ernő

Achilles és Hektor, repr.

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

Középkori mentek, repr.

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

Virágcsokor, repr.

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

Praha I., repr.

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

Vitorlás hajó) repr.

Fischer Ernő festőművész

1021

1973. júl. 28. Petőfi 20.41/11/M.
Láttuk, hallottuk.

Fischer Ernő festő

- Csapó György a Nissarnak kiállításáról beszél:

- Nem lehetett könnyű dolga Uri Ernőnek, aki Fischer Ernő és Radó Károly közös kiállítását rendezte a Nissarnakban. Ugyan mi indokolhatja két korban, törekvésben ennyire össze nem illő művész kollektív bemutatását? Legfeljebb ha a kiállítási program zsúfoltsága és az ebből következő helyhiány.

A gyűjteményes anyaggal első ízben jelentkező Radó Károlyra nézve volt kedvezőtlen e nem szerencsés párosítás. Az ő kisméretű plasztikáinak hangjai aligha jutottak el a látogatókhoz, Fischer Ernő érettebb, teltebb zengésű és változatosabb hangszerelési táblaképei között. A most éppen 60. életévébe lépő mester kellemes meglepetéssel szolgál. A ritka kiállítók közé tartozik, vagy lo ezendeje annak, hogy gyűjteményes tárlattal jelentkezett, azóta csak kisebb kiállításokon vett részt. Talán túlságosan igényelvezői oktatói munkája, amit a szegedi Tanárképző rajz tanszékén végez, vagy éppenséggel az önmagával támasztott igény tartotta vissza. Nem tudni, de anyagának bősége arról tanúskodik, hogy az elmúlt években rengeteget dolgozott. Erre utal az a technikai biztonság és változatosság, amely képeit jellemzi.

Fischer Ernő frissiás világossággal gondosan építkező festő. Színei vonalai nem csupán a dekorativitást szolgálják, hanem mély lirai világot tárnak fel. Kompozíciói a rend-teremtés, a harmónia utáni vágy részeként teszik a szemlélőt. Szépen szólnak, meghatnak. Magnyugtatóan, vigasztalóan. Hit van a szenjében.

10 Pf

Mitteilungen des Verlages Neues Leben

Fischer Ernő

Gyurkovits Ferenc honvédőrnagy megbízott szolgálattevő — a hábori utáni években festőiskolát szervez. Gyurkovits „utóda" az „ifjúsági" foglalatosai: Szabó Gyula, Fischer Ernő, Ehrlich Vilmos, Reiner Zoltán, Gandl László.

Gr. Haltenberger Kinga: Az ismert ismeretlen. Budapest Gyula, 1946. 6. 519. old.

Fischer Ernő

Királyi pár, repr.

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

Katedrális II. repr.

Fischer Ernő festőművész

Fischer Erzsi

Európa és Ázsia (repr. (címlapon)

Fischer Erzsi fotóművész

Fischer Ernő
Kiállításon vett részt

1968. XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő
Kiállításon vett részt

1965. X. Magyar Kéjzőművészeti Kiállítás
1968. Magyar Korszerű Művészet – India

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

Kiállításon vett részt:

1960. VIII. Megyei Képzőművészeti Kiállítás

1964. Téli Tárlat - Székesfehérvár

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő
önálló kiállítása:

1972. Békés – Múzeum

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő
önálló kiállítása:

1967. Budapest – Műszaki Klub
1971. Budapest – József A. Műv. Ház

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő
önálló kiállítása:

1965. Szeged – Képcsarnok
1967. Winterthur (Svájc)

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

1 Önálló kiállítása:

1962, Szeged – Képcsarnok

1963, Budapest – Derkovits Terem

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

82, Hommage a Klee, 31x41

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

80, Attila, 30x40
81, Katedrális XIV. 25x36

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

78., Balatoni táj 25 × 35,5
79., Táncosnő, 20 × 29

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

76, Vadászkürtös XIII. 32,5 × 18
77, Kétmadár, 20 × 29

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

74, falya, vegyes t, 31×39
75., Kardeskális XII., o. 25,5×36

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

72., Körhinta II. nélkül, 20×29
73., Európa — Ázsia, -"-, 23×31

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

70, Katedrális XI. nappal, 27,5×37
71, Katedrális órával, —"— 26×36

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

31. Prága II. olaj 70 x 100

32. Vidorlások —"— —"—

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

29. Fekete menyasszony v. tedu. 54x98

30 a Arlekin —"— 80x117

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

27. Katedrális VI. olaj 70x100

28. Velence olaj 70x100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

25. Balatoni napnyugta olaj 70x100

26. Katedrális V. v. tempera. 70x100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

23. Vonógyűjtemény II. olaj 50x70

24. Vonógyűjtemény variáció v. techer.
50x70

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Kiosarnok 1973.

Fischer Ernő

21. Barátok-szeme olaj 70x100

22. Virágcsokrétok -"- 50x70

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973

Fischer Ernő

19. Ciklus II. olaj 62 x 100

20. Aranyerdő — " — 70 x 100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973

. Fischer Ernő

17. Vidorlás hajók olaj 70x90

18. Hegyek —"— 54x99

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973

Fischer Ernő

15. Vihiófő olaj 50×100

16. Monontúnia —"— 70×100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

13. Circus I. olaj 70×100

14. Mária és Erzsébet „ — 70×100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

11. Katedrális N. v. tedm. 45x66

12. Angyali üdvözlet —"— 50x70.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bpo. Kiscsarnok 1973.

Fischer Ernő

9. Katedrális III. v. tedu. 50x70

10. Flóra olaj 70x100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

7. Katedrális I. olaj 70x100

8. — " — II. r. tedu. 50x70

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

5. Corpus	olaj	70×90
6. Adhensee	-"-	70×90

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

3. Venus balangja olaj 95x160

4. Dunakanyar -"- 70x100

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

1. Prága I. olaj 130x180

2. Achilles és Hektor —"— 118x163

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Achilles és Hektor vége.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Kiscsarnok 1973.

Fischer Ernő

Középkori szentek repr.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Virágcsokor repr.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Poréga I. repr.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Vitorlás hajók repr.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Királyi pár rajz.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

Katedrális II. rep.

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő festő

a Munkaszolgálatosok Köre a Benczúr u. 7. sz. Pártfogó Művelődési Központban működik. Munkáival, műveivel ismerkednek meg a tagok. A műtermi munkát is a kör tagjai hozták bemutatásra.

Szalay Károly: Műgyűjtők egy művelődési házban.

Magyar Hírlap, 1947. máj. 15.

Fischer Ernő
festő

Szegeden a Pedagógiai Főiskolán Fischer Ernő volt a mesterem ~~Vincher~~ László nak.

Varnai

Bodri Ferenc: Várnai László fénygrafikái.
Művészet, 1974.december - 31. oldal.

Fischer Ernő ~~[illegible]~~ festőm.

Párhuzamok volt a Rücsomokban.

- A szegedi Tanítóképző tanára

Dienes István ismertetése.

Vigilia 73/10 707. old.

Fischer Ernő

63. Jehete menyasszony 27 x 34,5

64. Katedrális IV. v. tedm. 18434

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

61. Folyóüvegtető v. tech. 27×30

62. Vasúrsló —"— 24×30,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

59. Bartók Muzsika V. tedm. 23x30,5

60. Virágcsendélet V. —"— 23,5x30,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

57. Háromlábú lányok v. tech. 22x30

58. Bokor — " — 23x28

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

55. Keszthely táj v. tech. 24,5 x 30,5

56. Olaszta táj —"— 20,5 x 28,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

53. Golgota vegyestechn. 23,5 x 30,5

54. Gundélet olaj 20,5 x 28,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bőc. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

51. Vízügyosrendőrlet papagájjal IV.
V. tedu. 23x31

52. Velence II. V. tedu. 23x33

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

49. Csókolom v. tedm. 23,5×31

50. Virágcsendélet papagájjal
v. tedm. 26×36

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

47. Ornamentális díszítésű III. v. tedu. 24x32,5

48. Virágcsendélet v. tedu. 22,5x31

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1943.

Fischer Ernő

45. Prága III. v. tedm. 24x33

46. Körlépcsőt I. —"— 25,5x35,5

Fischer Ernő fotóművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

43. Vonaljáték I. V. tech. 24×32,5

44. Katedrális VIII. —"— 24×23,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

41. Falkárpit v. techa. 23,5x32

42. Ornamentális díszítkezés v. techa. 27x41

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

39. Királyok v. techer. 31x41,5

40. Katedrális VII. —"— 19x48,5

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Tischler Ernő

37. Arkangyal u. tech. 18x31,5

38. Nőpi figura —"— 24x34

Tischler Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Tischler Ernő

35. Orpheus és Euridike v. tedu.
23,5 x 34,5

36. Katedrális ikonokkal v. tedu.
21 x 34,5

Tischler Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő

33. Lovasok olaj 70x100

34. Madonna -"- 47x72

Fischer Ernő festőművész kiállítása
Bp. Műcsarnok 1973.

Fischer Ernő festőművész

A Bartók Művelődési Körpont elbeszélgette az Ujtz Béla kiállítási terem 1946 évi programjait, melyben szerepel az év utolsó hónapjában Kokas Ignác- és Fischer Ernő festőművészek önálló tárlatai.

Fejér Megyei Napló, 1946. jan. 17.

Fischer Ernő festőmüvész

Radó Károly szobrásmüvésszel együtt rendezett kiállitásukat a Mücsarnokban junius 28.-án nyitják meg,-közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 23.
XVII. évf. 25. sz. 2. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 12

Népszava

Fischer Ernő festőmű-vész.

TV-játék
21.20 Költészet
21.30 Vychodna 72

Július havi kiállítások

Bezáró kiállítások

Magyar Nemzeti Múzeum: Díszmagyar ékszerek július 1-én.

Budapesti Történeti Múzeum, Táborvárosi Múzeum: júliusban zárva.

Esztergom, Balassi Bálint Múzeum; Quedlinburgi követjárás 1000 éves évfordulója július 14-ig.

Kulturális Kapcsolatok Intézete: Aarre Heinonen finn festőművész kiállítása július 8-ig.

Műcsarnok: Fischer Ernő festőművész és Radó Károly szobrászművész kiállítása július 22-ig; Fett Jolán textilművész kiállítása július 15-ig; Kortárs jugoszláv festészeti kiállítás július 8-ig.

Ernst Múzeum: Jaroslav Grus csehszlovák festőművész kiállítása; B. Markov Zlata és Baranyi Károly (jug.) szobrászművész kiállítása július 8-ig.

Fényes Adolf Terem: Mohácsi Regős Ferenc festőművész kiállítása július 22-ig.

ken eldőlt, hogy kik utazhatnak a VB-re: *Pfeffer és Tőzsér, Csapó, Deme és Rátkai*, valamint *Wichmann*. A további három számban azonban akadtak érdekességek, elsősorban az, hogy a C—2 1000 m-en *Wichmann* mögött újra a *Bp. Honvédes Petrikovics* evezett. A *VM Egyetértés* kitűnő kenuzója *„megvált"* ez évi párjától, *Povázsaytól*. A K—1 női 500 m-en *Tőzsér* az *Ú. Dózsából* idén negyedszer győzte le *Pfeffert*, s ezzel kiharcolta, hogy az egyesben induljon a VB-n.

Fischer Ernő: Velence Fischer Ernő

Műcsarnok, Budapest, 1973. aug.

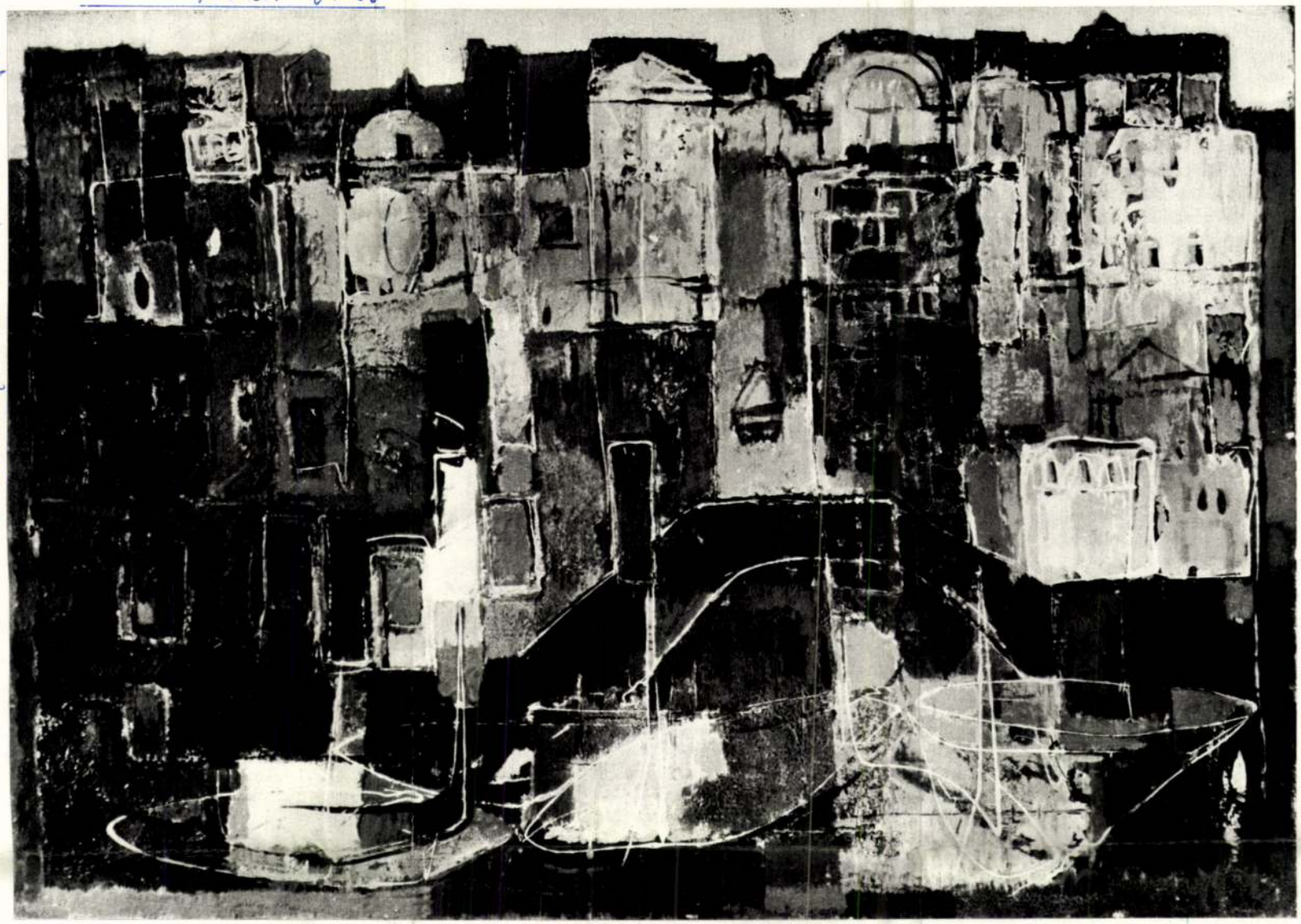

a múlt század végén kezdte, neve e század 30-as éveiben lett híres, s művei már életében klasszikussá váltak. Nemcsak mint festő kiváló, hanem mint kalligráfus és pecsétfaragó is. Mindkét kép papírra készült, a festő jellegzetes stílusában, a velünk együtt lélegző természet mikrokozmoszáról. Csi Paj-si az ecsetvonások takarékos adagolásával ritmikusan és szuggesztív hatással festette le a természet apró-cseprő jelenségeit, melyek gyakran a hagyományokban gyökerező szimbólumok is egyben, mint például a lopótök, mely az igazmondás és a bőség jelképe. Az első kép, amely az 1940-es években készült, kilenc garnélarákot ábrázol, a második, szintén az 1940-es évekből, három sárga lopótököt, imádkozó sáskával és két méhhel. A képek a festő kedvenc témáit dolgozzák fel.

A harmadik újonnan szerzett festményünk a kínai festészet korábbi korszakából való, papíron tussal festett, kínai és japán brokát montírozással készült, szőlőfürtöket ábrázoló tekercskép, amely Horváth Tibor hagyatékából származik. Bár a festő ismeretlen, technikájára nézve a Csing dinasztia (1644—1911) elejére datálható. A Csing kori virág- és madárfestés fénykora inkább a dinasztia korai szakaszára esett. A kép szép példája a „hszie-ji" (az ecset szabad kezelése) alkotásmódnak. Mind tematikailag, mind a korstílus tanulmányozása szempontjából értékes gyarapodásnak tekinthető.

Kerámiában az új szerzemények közül — s egyben a legkorábbi darabok közül is — két Szung kori keménycserép edény emelkedik ki (ugyancsak Horváth Tibor hagyatékából). Mint ismeretes, Kínában már a III. század közepén készítettek földpátból és kaolinból porcelánhoz hasonló tárgyakat, de a porcelánkészítés a Szung dinasztia (960—1279) alatt vált tökéletessé. A Szung kori művészet jellemző vonása a kifinomultság, s ez vonatkozik a kerámiára is. Igen magas hőfokon keményre égetett cserepeket készítettek, finom anyagból, máztalan, festett barnásvörös színű. Belül, a máz alatt nyomott díszítés: egymás mögött, azonos irányba repülő madarak, csőrükben egy-egy virággal. A Szung dinasztiában fejlődésnek indult virág- és madárfestésnek visszatükröződése ez a kerámia ornamentikájában. Ez a darab a Kína Múzeum jelenlegi kiállításának első termében, a Szung kori vitrinben most is látható. A másik edény teáscsésze a 13. századból, a Honan-tartománybeli Jühszien járásban levő Csün-jao műhelyben készült. Kívül és belül vastag csurgatott kék máz borítja, mely a peremnél sárgás, a talp fölött pedig sötétkék tónusba megy át. Mindkét tárgy — a többi új szerzeménnyel együtt — az őszre tervezett „Kínai porcelánok" c. kiállításon lesz látható.

Az indiai gyűjtemény néhány thankával gyarapodott. Ezek kiegészítik a korábbi kollekciót, s újabb tárgyi anyagot jelentenek a buddhizmus ikonográfiájának tanulmányozásához.

A következő darab átvétele ünnepélyes esemény is egyben a Múzeum életében: 1971. október 14-én leplezték le a Hopp Múzeum kertjében Gandhi szobrát, melyet az indiai kormány és Delhi város ajándékaként India nagykövete adott át a Múzeumnak. Ram Sutarról, a szobrászról nem tudunk több adatot. Műve kétségtelenül a modern indiai szobrászatot képviseli. A bronz mellszobor márvány talapzaton áll, életnagyságnál nagyobb, kissé átszellemített, de realisztikus alkotás.

A japán gyűjtemény új szerzeménye egy érdekes No maszk. A nyugatiak számára a No jelentette a japán színházat. Tulajdonképpen a No a japán táncdráma formai tetőpontja, amely az idők során szintetikus egésszé egyesítette magában a különböző technikákat és hatásokat. A 14. század végén vált tökéletessé. Népi táncok, templomi szertartások és erkölcsi tanulságokat fejtegető játékok színes együttese. Ma is 250-féle No dráma létezik. A mi maszkunk egy szerencsét kívánó táncjátéknak, az több helyen lepergett, ezért a megvétel után restaurálásra került. Belsejében található a készítő vésett pecsétje. A múzeum új szerzeményeiből rendezett kiállítást a harmadik évnegyedben tekintheti meg a közönség.

Kecskés Lili

Csi Paj-Si: Rákok

Fischer Ernő,
Műtőnőt, Budapest, 1943. aug.

Fischer Ernő: Prága I.

1021

kiállítás

Ketten az illusztrációról

REICH KÁROLY — WÜRTZ ÁDÁM

Májusi számunkban két neves grafikusunk: Stettner Béla és Raszler Károly vallott egyé
Az augusztusi kiállítók sorában örömmel fedeztük fel Reich Károly és Würtz Ádám r
ugyanabba a generációjába tartoznak, mint Stettner és Raszler, hanem azért is, mert Rei
a magáénak: tehát újabb szempontok szerint közelíthetünk grafikánk időszerű kérdése
dolgot kell elmondanunk. Az illusztrációnak már jóval a nyomdászat feltalálása előtt szá
sokszorosíthatóság lehetőségével ez a feladat még fontosabb lett, s csak akkor kezdett
informatív eljárások (fotó, film, televízió) egyre jobban átvették az egyeduralmat. Ez a f
násszerű változást, megújulást hozott az illusztrációs művészetben. Magyarországon a fe
kor az illusztrációknak (és az illusztrátoroknak) egy másfajta igényt kellett kielégíteniük
elmúlt tíz-tizenöt évben jelentkezett nagyobb erővel, ekkor már anyagi lehetőségek ser
egy a felszín alatt mélyen- és messzenyúló szálak vezetnek mai könyvművészetünk elism

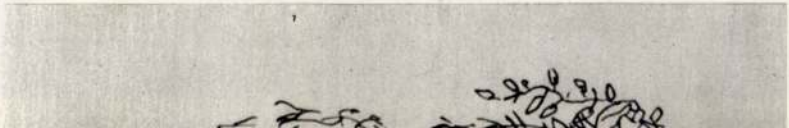

Fischer Ernő

Szerepelt, Budapest, 1943. évben

Fischer Ernő: Katedrális

ni gondjairól, a magyar grafika jelenlegi helyzetéről. ıevét; nemcsak azért, mert a mai magyar grafikának ch és Würtz tekintélyes illusztrátori múltat mondhat ihez. Elöljáróban néhány fontos — bár köztudott — mottevő informatív feladata volt. Gutenberg után, a visszaszorulni, amikor a modern, sokszorosítható képi folyamat — akárcsak a festészetben — törést, robbaIszabadulást követő évekre tehető ez az időpont: amik; mégpedig egy művészi szépségigényt. Ez főként az n állták útját. Meg kell azonban említeni, hogy mintert kiadványaihoz Kner és Tevan munkásságától.

Fischer Ernő

68, Középszoriszentel vegyes, 19×34
69, Királyi pár, —"— 26×40

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

66, Lovas, vegyes t. 27×34
67, Felső Vénusz tájjal, vegyes, 23×30

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

64, Katechális IX. nyomt, 18×34
65, —"— X. —"— 18,5×33,5

Fischer Ernő fotóművész.

Fischer Ernő

62, Varázsló, vegyes, 24×30,5
63, Fekete menyasszony, vegyes, 21×34,5

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

60, Virágcsendélet V. 1928, 23,5×30,5
61, Falisztmegyek terv, —"—, 27×30

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

58, Bohóc, vegyes t., 23×28
59, Baroll mosolyszke, vegyes, 23×30,5

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

56., Olasz táj, vegyes t., 20,5 × 28,5
57., Harangozó Rudolf, – " –, 22 × 30

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

54, Csendélet, o. 29,5 x 28,5
55, Mitikus táj, vegyes, 24,5 x 30,5

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

52, Velence II. vel., 23×33
53, Golgota, —"— 23,5×30,5

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

51, Virágsendelet papagállyal (sic!), 26×36
52, ——— " ——— IV. 23×31

Fischer Ernő festőművész

Fischer Erzsi

~~27~~ 49, Mütterem, vegyes, 23,5 x 31
50, Virágcsendélet papagállyal (sic!), vegyes, 26 x 36

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

47, Ornamentális építtetés II. vegy. t. 24×32
48, Vidéki csendélet, -"- 22,5×31

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

45, Prága III. vegyes t. 32 × 25
46, Körlinta I. -"- 25,5 × 35,5

Fischer Ernő fa Ábrázolás

Fischer Ernő

43, Vonaljáték I. vegyt. 24×23,5
44, Kalkhálós VIII. -"- 24×33

Fischer Ernő fa Atómművek

Fischer Ernő

41, Falrárpit, vegyes t. 23,5×32
42, Ornamentális építkezés, vegyes, 27×41

Fischer Ernő fa Atómművek

Fischer Ernő

39, Királyok, vegyst. 31×41,5
40, Katedrális VII. vegyst. 19×48,5

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

37, Arlanagyal, vegyes, 18×31,5
38, Nefri figura, —"—, 24×34

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

35, Orpheus és Euridike, vegyes t. 23,5x30,5
36, Kadeshálij Ronaldal — " — 21x34,5

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

33, Lovesol, o.
34., Madonna, o. 47×72

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernö

31, Praha II. o. 70×100
32, Vrtoháj, o. 70×100

Fischer Ernö fotomůvek

Fischer Ernő

29, Kelete asszony, vegyes t. 54x98
30, Arlekin, vegyes t. 80x117

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

27, Katekhális VI. o. 70×100
28, Velence, o. 70×100

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

25, Balatoni napnyugta, o. 70x100
26, Katedrális V. . vegyes tech. 70x100

Fischer Ernő fotóművész

Fischer Ernő

23, Virágcsendélet II. - 0.50 x 70
24, Virágcsokor variáció, vegyt. 50x70

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

21, Barokk-zene, o. 60×75
22, Virágcsendélet I. o. 70×100

Fischer Ernő festőművész

Fischer Erzsi

19., Citrus II. o. 62×100
20., Aranyerdő, o. 70×100

Fischer Erzsi festőművész

Fischer Ernő

17, Vitorlás hajók, o. 70×90
18, Hegyek, o. 54×99

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

15, Kirótó, 0.56x100
16, Monostárie, 0.70x100

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

13, Citrus I. o. 70×100
14, Mária és Erzsébet, o. 70×100

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

11, Kardeskális IV. vegyst. 45×66
12, Angyali üdvözlet, -"- 50×70

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

9, Katedrális II. vegy. tech. 50×70
10, Flóra , o. 70×100

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernö

7, Katedrální I. - o. 70x100
8, —— " —— II. v. tech. 50x70

Fischer Ernö fotomůvěk

Fischer Ernő

5, Corpus, o. 70×90
6, Achensee o. 70×90

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

3, Venus barlangja o. 95 x 160
4, Dunakanyar, o. 70 x 100

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő

1. Prófa I. o. 130×180

2. Achilles és Hektor o. 118×163

Fischer Ernő festőművész

Fischer Ernő festőművész

1259 FNYV I.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

ÉS

RADÓ KÁROLY

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973 JÚNIUS 30-ÁN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. NÉMETH LAJOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MŰCSARNOK
HŐSÖK TERE

Fischer Ernő festő

Kiállít a Műcsarnokban.

—: A hét végi kulturális programok

9.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 30.

Fischer Ernő, festő

Kiállítása nyílik meg a Műcsarnokban jún. 30-án.

— : □ Fischer Ernő

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jún. 27.

08

Fischer Ernő festő

Fischer Ernő a Szegedi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára Békésen rendezett tárlatot.

Déry Endre: Fischer Ernő kiállítása Békésen
Művészet, 1972. augusztus - 35 oldal.

FISCHER ERNŐ

1259 FNYV I.

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

ÉS

RADÓ KÁROLY

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973 JÚNIUS 30-ÁN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. NÉMETH LAJOS
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MŰCSARNOK
HŐSÖK TERE

Fischer Ernő

festő

Fischer Ernő szegedi festő kiállítása megnyílt a Műcsarnokban. Képei sűrített élmények.

Maksay László: Fischer Ernő.

Müüvészet, 1973.augusztus- 36.oldal

Fischer Ernő

festő

Fischer Ernő legfőbb alkotóvonása hogy nem a hagyományos lat-ványfestést ismétli, hanem sa-játos szintézisre törekszik

Maksay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973.augusztus- 36.oldal

Fischer Ernő

festő

Fischer képeiben több elemünyt ötvöz egyre. Pektorájában döntő szerepük van az emlékképek-nek.

Makay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973.augusztus- 36.oldal

Fischer Ernő
festő

A művész eszközeire magára
a mult élményeire, ezeket meg-
felelően transzponálva dolgozza
fel. Példa erre „Velence", „Prága"
és a „Katedrális" sorozat.

Makszay László: Fischer Ernő.
Művészet, 1973. augusztus- 36. oldal

Fischer Ernő festő

Fischer pikturájának jellemzői közé tartozik a kepi szimbolumok kimagasló szerepe. Kép és szétegészítek.

Makszay László: Fischer Ernő.
Művészet, 1973.augusztus- 36.oldal

Fischer Ernő festő

Fischer képeire jellemző a mesemondó mentalis hatás, amit részben tartalmi mélységükkel és szürreálisságukkal ér el. Jellemző a művés megmunkáltság és feszültség is.

Maksay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő

festő

Fischer Ernő stílusirányzatát vizsgálva, azt látjuk, hogy festészete egyik avantgarde irányzat mellett sem kötelezte el magát.

Maksay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő

festő

Fischer művei felölelik az impresz-
szionizmust, konstruktivizmust, az
expresszionizmust, a szürrealizmust,
és ezeket a témának megfelelő eszköz-
nek alja fel.

Maksay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő festő

„Olasz város" vagy „Prága" című kompozíciójánál pl. a szöveteknek kulisszaszerű lobb méretiséget és díszlárd szerkezetet érvényesítette.

Haksay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő

festő

A „Vitorlások" című művén szürrealista eszközökkel él. A „Balaton" a „Velencei barlang" c. műve fakturális szépségű.

Makszay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő
festő

Fischer Ernő régebben a Nép-
művelési Galéria képzőművészeti
osztályainak vezetője volt. Most
a szegedi Pedagógiai Főiskola
rajztanszékének vezetője.

Makkay László: Fischer Ernő.

Művészet, 1973. augusztus - 36. oldal

Fischer Ernő festő

„Velence"
„Katedrális" } repro

Makszay László: Fischer Ernő.
Művészet, 1973. augusztus – 36 oldal.

Fischer Ernő
~~szobrászok~~

Fischer Ernő és Radó Károly szobrász kiállítása a Műcsarnokban van június 28 – július 15-ig.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Müvészet, 1973. julius 46. oldal

Fischer Ernő festő

Tartalmán mintegy 85 közepméretű olajképe és vegyes technikájú grafikája került bemutatásra. A munkák az utolsó 10 évben keletkezett ki.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. julius 46. oldal

Fischer Ernő
festő

Fischer Ernő nappali és a Szegedi Tanárképző Főiskolán. 1962-ben volt első gyűjteményes kiállítása, azóta ez a harmadik önálló tárlata.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. julius 46. oldal

Fischer Ernő, festő

Műtárgya a Művészeti Alap Bem
látható.

— : A hét végi kulturális programokról

9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 7.

Fischer Ernő, Jenő

Kiállítás a Műszaknál.

— : A hét népi kulturális programjai

?

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 14.

Fischer Ernő, festő

Táblái a Műcsarnokban láthatók.

– : A Lét vége kulturális programban

9.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 21.

Fischer Ernő festőművésza

XIII. ker.

Fischer Ernő festő- és Marosits István szobrászművészek kiállítása a József Attila Múz. Körp. I. em. termében, szept. 30 ig.

A képzőművészeti világhét központi rendezvényei. Kerületi rendezvények.

Pesti Műsor, 1946. szept. 29.

Fischer Ernő

Fischer Ernő és tanítványai

Ma délután 5 órakor Sipos Endre művészeti író nyitja meg Fischer Ernő festőművész és tanítványai kiállítását a Duna Galériában (Bp. XIII., Pannónia u. 95.). A huszonnégy művész tárlata november 15-ig tekinthető meg.

Napsugár 1998. 10. 28

házba.

Ezzel szemben én ujra csak a
telik: munkára, sok munkára. Mió
egy órám sem volt, ami kárba ves
Méltóságod fáradozását előre

Fül

Firenze

2 Via Paolo Toscanelli

/Pensione Moro./

Noo

Fischer Ernő

A dunaújvárosi Uitz teremben december 28-án nyílt meg Fischer Ernő festőművész kiállítása.

-------:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976.december - 48.oldal.

Tisztelettel meghívjuk Önt

FISCHER ERNŐ festőművész és tanítványai

kiállításának megnyitójára a

DUNA GALÉRIÁBA

(Budapest, XIII., Pannónia u. 95.)

1998. október 28-án 17 órára

Megnyitja:
Sípos Endre
művészeti író

DUNA GALÉRIA

Megtekinthető:
1998. október 28-tól november 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Fővárosi Pedagógiai Intézet

MT Reklámiroda

FISCHER ERNŐ

A kiállító tanítványok névsora:

Alföldi László
Bakonyi Mihály
Bíró Judit
Csengery Béla
Dusek Katalin
Ficsor Sarolta
Fűriné Babits Ágnes
Gábor Áron
Juhász Erika
Kölüs Judit
Kürthy Sándor
Lajta Gábor
Lisziák Elek
Magyar József
Mérei Szilárd
Nagy Imre Gyula
Orbán Tibor
Sípos Endre
Szathmáry József
Szkotniczky Péter
T. Horváth Éva
Ványai Magdolna
Véssey Gábor
Vizi Tihamér

nak a sopronmegyei Mihályi község templomában álló húsvéti gyertyatartót, mely felépítésében minden valószínűség szerint a

császári

alapzatá

ből nyúl

törzs, m

ugyancs

kereteze

a csász

törzs fel

emelked

és műv

építésű

hatását

Fa

csak az

nyen ta

farács indul a közép felé, majd megszakadozva, három-három

Fischer von Erlach,
József Emanuel

Szász
Winkler Pál:
A kalocsai érsek, díszépítő-
szobász 1010-tól napjainkig.
Kalocsa 1929.
60 lap,
62. l.

a szószék és az oltárok fámfukai, továbbá az oltárdíszező angyalok, a húsvéti gyertyatartó és az orgonakarzat zenélő angyalkái, akik egyébként a főoltár angyalkáival nagy hasonlóságot árulnak el, mind egy műhelyből kerültek ki. E műhelyben két vezető egyéniséget sejtünk, egy idős mestert, aki még a barok-rokokó kor szülöttje és egy fiatalabbat, aki az új szellemnek, a klasszicizmusnak jegyében kezdi el munkásságát. Az idős mesternek tulajdonítjuk a szószék-mellvéd szobrászati díszeit: Krisztus és Szt. Péter alakját, a fiatalnak pedig a főoltár angyalait. A többi angyalt és a dekorativ fafaragásokat a segédek kezemunkájának kell tartanunk. Ezek szerint egy műhely munkásságával állunk szemben, melynek keretében számos munkaerő dolgozhatott. Művészettörténeti szempontból fontos volna megállapítani azt, hogy ez a műhely hol dolgozott állandóan, mert annyi bizonyosnak látszik, hogy Császár csupán epizód volt munkásságában. Noha az alábbiakat csak feltevéseknek tekinthetjük, melyeket széleskörű helyi kutatások eredményei támaszthatnának, vagy dönthetnének meg, mégis úgy véljük, hogy a császári templom szószékének

FISCHER ERNŐ festő
Losonc, 1914

1936-38-ig Prágában, a Rajztanárképző Főiskolán Oldrich Blazinek növendéke volt, majd hazatérve Aba-Novák Vilmos, illetve a világháborut követően Kmetty János vezetésével tanult a Képzőművészeti Főiskolán. 1949-ben kapott diplomát. 1951-58 között a Népművelési Intézet osztályvezetője, 1959 óta a Szegedi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára. Tanulmányutat tett Olaszországban, Svájcban, Ausztriában, Bulgáriában és Csehszlovákiában. 1962-ben és 65-ben Szegeden, 1963-ban, 67-ben és 1971-ben Budapesten, 1972-ben Békésen volt önálló kiállitása. Gyüjteményes anyagát 1973-ban mutatta be a Műcsarnokban. Egyéni kiállitása volt a svájci Winterthurban 1967-ben. - Eleven, kutató szellemü müvész, festészete a modern ember belső világának rezdüléseit, a bölcs és etikus ember tartását, könyörtelen igazságkeresését fejezi ki feszitő filozófiai töltéssel és kifinomult liraisággal.

Művészéletrajzok 1975

Fischer Ernő festő M.D.K.

kiállitása a Derkovits-termben

Napló

ver Nemzet 1963. április 21. 8.l.

Fischer Ernő, [Jertő] MDH

A művészeknek kiállításán szerepel.
(Móra f. Múzeum képtára.)

— : Szegedi mozaik 14.l

NÉPSZABADSÁG 1962. ápr. 1. [Vidéki]

M.D.K.

Fischer Ottó festő

Szegeden volt kiállítása

— : Hírek

Művészet, 1962. július — 38 lap.

K.D.K

FISCHER Ernő festő

A szegedi Pedagógiai Főiskola tanára
Műveiből kiállitása Móra Ferenc Muzeum képtárában

Napló

Magyar Nemzet 1962. március 27. 4.l.

Fischer Ernő, festő MDk

Ápr. 20-án kiállítása nyílik meg a Derkovits Teremben.

— : Hír 10.1

NÉPSZABADSÁG

1963. ápr. 20.

Fischer Ernő festő

MDk

Ápr. 20-án kiállítása nyílik meg a Derkovits Teremben.

– : Kulturális hírek

9.1.

NÉPSZABADSÁG, 1963. ápr. 19. [Vidék]

Fischer Ernő
festő

M.D.K

„Harlekin" (repro) – kiállítása volt.

– art – : Fischer Ernő kiállításáról
Élet és Irodalom, 1963. május 11 – 11 kp

Fischer Ernő

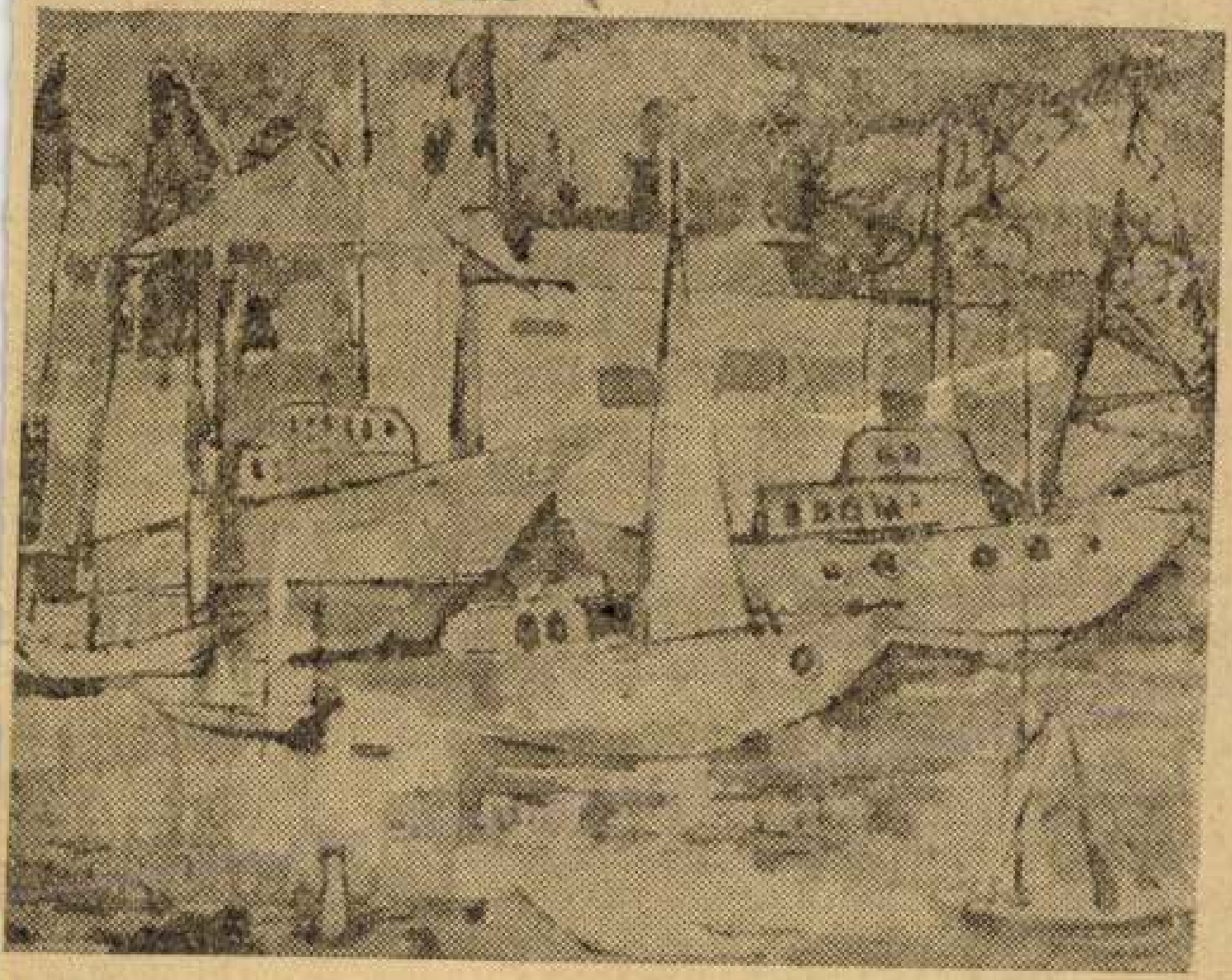

FISCHER ERNŐ: SIÓFOKI KIKÖTŐ

Tiszatáj 1962. máj. 4. lap. 4

s ezért harcolni szélmalomharc —, hogy a művésznek joga van az alkotó újításokhoz. Esztétikánk azonban nem tud határozott irányt mutatni az új művészeti törekvések számára. Pedig a művészet előtt az új lehetőségek felmutatása feladata a marxista esztétikának. Közel sem vontunk le például minden következtetést a szocialista realista művészet gondolatiságára, eszmei mélységére vonatkozóan. A modernizmus filozófiát csinál az értelmetlenségből, s ez a filozófikusság a művészi mélység látszatát kelti, ami könnyen megtéveszt, de nem elég határozottan állítjuk vele szembe az értelem, az igazi lényeg filozófiáját művészetünkben. Éppen ezen a területen van egyik legsürgősebb tennivalónk, amely a művész igazi újratörése előtt végtelen lehetőséget tárna fel. Ha József Attila a maga korában bátran támaszkodott a dialektikus materializmus filozófiájára, menpyivel inkább támasz-

Lajos *Megs*
Mindenesetr
valóban elő
levonni a
munkaábráz
ban központ

A jelenl

vitákra az
nyomja rá a
egy nagyfok
marxista es
hagyása. Pe
nak, az esz
fontos kérdé
ták pl. a S
nem pusztán
szeti gyakor
rán elmélet
kapcsolódná
zetközileg is
művészeti é
bizonnyal e
oldani.

mi egymásba mind
ól mára, mint
szakákon,
rávon
ünk a vér
gén-ig ér,
apcsolódnak át
t cseréli önmagát.

nint lüktető testet
nem torzított a kép:
ozott idővel —
je fölött az ég —
ehérjetestek halma,
ndos, szilárd szerkezet,
s munkára késztett izma
benne végső képletet.

átnyúló rendjén
szervezet s erő,
emberszabású lét.
gy mindent felismer ő
e kielégülést nyerhet —
ben testet ölt.
félbehagytak,
míg otthona lesz a föld.

mai líránk, amikor ma a filo-
nak ismerete az általános mű-
es részét képezi. Természete-
iszta filozófiát kérjük számon
től, mert ez nem is feladata,
k emberi vonatkozásait, az
nelmi teljesség filozófiai meg-

Fischer Ernő, a volt Aba Novák-tanítvány, a lehető legszélesebb színskálán játszó szegedi festőművészek egyike, s némely alkotása számszínte már virtuozitás számba megy, ahogy megközelíti vagy túlszárnyalja a gobelin-művészetet. Sok ideválo alkotása közül a *Városrész* ezt a című képe példázza ezt a legjobban. A sötét keretbe öntött élénk színfoltok következetesen uralják a vászon felszínét, s szinte az üvegfestmény benyomását keltik bizonyos formabontó kultúrával. A mélységből kiugratott eleven színek, mint alapjegyek, fellelhetők Fischer csendéleteiben is. Például a *Csendélet kékben*.

Külön szint képvisel Fischer mostani művei között *Aranyerdő* című képe. Ez a „véletlen" alkotás közvetlen melegségével szinte a költészet rangját képviseli. Szinte egyetlen szín megannyi hangulati eleméből kötött csokor ez a kép. Fischer útját még nem lehet meghatározni. Erős tartalma ennek az útnak az új keresése, amely kétfelé keresi a valóságot, a *Városrész* és az *Aranyerdő* című képhez hasonló, s bizonyos értelemben ellentétes formakultúrában, kifejezésmódban.

L.F.: Jegyzetek szegedi kiállításokról.
Tiszatáj. 1962. máj. 4. lap.

Buday Lajos, Fischer E. , Major Jenő és Vinkler László közös kiállítása a Móra F. Muzeum Horváth Mihály utcai képtárában.

MdK

Fischer Ernő

munkája a kiállításon

L. F: Rajzpedagógusok műveinek kiállítása a Móra Ferenc Múzeumban

Tusatáj 1962. 7. sz. 4. l

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Fischer Ernő

1967 OKT 13

1021

Főiskolai művésztanárok kiállítása

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom jubileumi évfordulójának tiszteletére a Szegedi Tanárképző Főiskola tudományos ülésszakot tart. Ennek keretében tegnap délután a központi egyetemi épület aulájában *Fischer* Ernő tanszékvezető tanár bevezetője és *Mezei* Árpád művészetfilozófus beszéde után megnyílt a rajztanszék művésztanárainak kiállítása.

Fischer Ernő a nyár folyamán a svájci Winterthurban már nagy sikert aratott képei egy részét állítja ki. *Architektúra* című sorozata, népi ornamentikával motivált *Körhintája*, és a szinte már zenei futamokat idéző, a grafika és festészet eredményeit eggyéolvasztó *Csendélet*-e a legszebbek közé tartozik, amit tőle eddig ismertünk.

Vinkler László képei a klasszikus és szürrealista életérzés formai és tartalmi szintézisét teremtik meg. Ilyen például a gyönyörű átszellemült *Leonardo parafrázis*, a *Lapitha menyasszonyok*. A tér-struktúra optikai problémáinak megoldására irányuló kutatások nála jelentkeznek a leginkább. Ezekre példa a *Michelangelo parafrázis* és az *Antigoné*.

Cs. Pataj Mihály festészetében új, sommázó korszak jelentkezik, amely régi önmagához hűen, ahhoz szervesen kötődve, de az eddigi eredményeken túllépve adja szép ötvözetét a tájnak és a szerkezetes valóságnak. *Kazal karámmal, Olajkutak, Vihar előtt* című képei jelzik ezt az utat.

Szabó Miklós, akinek eddig főként akvarelljeit láthatta a közönség, ezúttal olajfestményeket mutat be. *Szicíliai táj, Taorminai színház, Prágai utca, Tengerpart* című képei tetszettek a legjobban, felépítésük ritmusában, színeiben az átélt és megértett tájélmény jelentkezik.

Lelkes István a tanszék legfiatalabb tagja, munkássága a vásárhelyi iskolához kapcsolódik. Erőteljes, szép szénrajzai a *Tavasz, Madarak, Játszó méncsikók* mellett egyszerű monumentalitásra törő olajképekkel szerepel.

Szathmáry Gyöngyi szobrászművésznek a katalógusban reprodukált szép Furulyázója a vásárhelyi tárlaton szerepel, anyagának nagy részét akt és alaktanulmányok teszik ki. Különösen szép *Balaton* című nyugodt harmóniájú tollrajza.

Szerepel még a kiállításon Vassil *Stoilov*, a Trnovói Főiskola művészeti tanszéke vezető tanárának két szép, *Bolgár táj* című akvarellje.

A kiállítás október 26-ig tart nyitva.

Kulka Eszter

Sorsdöntő f

A hét végén találkoznak atlétáink a négyfordulós országos csapatbajnoki viadal harmadik fordulója során ellenfeleikkel.

A férfiak Szegeden a SZEAC-stadionban szombaton délután fél 4, vasárnap délelőtt pedig 10 órai kezdettel az NB I-ben a Bp. Vasast és a Bp. Spartacust kapják partnerül. A két forduló után a kilences létszámú tabellán a Vasas a második, a Spartacus a hatodik, míg a szegedi válogatott a nyolcadik. Válogatott férficsapatunk a számára kétségtelenül igen erős NB I-ben sorsdöntő forduló előtt áll, mert kettős vereség esetén — tekintve, hogy a két utolsó csapat esik ki — sorsa megpecsételtnek tekinthető. Mindkét fővárosi egyesület országos hírű atlétákkal utazik le Szegedre és így az atlétika barátai nívós küzdelmeket láthatnak.

Női atlétáink az NB I B keleti csoportjában Gyulán

Nem sike

Az SZVSE lab

A szolnoki vereség végérvényesen tönkrezúzta a vasutasok bajnoki esélyeit. Az NB II. keleti csoportjában úgy néz ki, hogy már is eldőlt a bajnokság sorsa. A huszonnegyedik forduló után a Szolnoki MTE a vasutasokkal szemben hat, a Budai Spartacussal szemben pedig kilenc pont előnnyel áll az első helyen.

Az SZVSE labdarúgói számára a szakvezetés a bajnokság elindulásakor — a rendelkezésre álló játékosanyag tudásához mérten — szerény, reális célt tűzött ki, az 1—5 hely valamelyikének elérését. Ekkor még senki sem gondolt komolyan arra, hogy később a bajnokságra is esélyesek lehetnek. A tavaszi második hely komoly tápot adott erre a bizakodásra, reményt a bajnokság megszerzésére, s egy kicsit a szurkolók is belelovalták magukat abba a gondolatba, hogy jövőre NB I B-s csapata lesz Szegednek. De az őszi szezon nem sikerült. Jól indult ugyan a csapat, de a Gyula elleni váratlan vereség kizökkentette a megszokott játékritmusából. A Gyula, a Kiskunfélegyháza és a Cegléd elleni mérkőzés, különösen pedig a hét döntetlen pontjai hiányoznak most fájóan a pontok összességéből.

Kíváncsian kérdik sokan, mik azok az okok, melyek az ősz folyamán bekövetkezett rendkívüli forma ingadozásokat előidézték? Talán elbizakodottan mentek a „bizosra"? Vagy könnyelműen túlbecsülték a feladat nagyságát? Lehet. Számos alkalommal tapasztaltuk, hogy egyes játékosok erőnléte nem

Fischer Ernö

Táj prepelt

Vizsnatáj 1966 ÜT. 457 old.

Fischer Ernö

Rajz (repró)

Timotej 1966 VII n. 56 old

Fischer Ernő

Képekkel szerepel a
Szegedi Nyár. Tárlaton

Pogány Ö. gábor: Nyár. Tárlat
Szegeden

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

MDK

Fischer Ernő

Kiállitási kritika

Mgyar ifjuság 1968 májó3.

Fischer Esmé

Rajz papírból

Tiszakécske 1966 XI. n. 92 évf.

Fischer Ernő

Festő. Kiállítása 1962. okt 20 – nov. 3. Szeged.

Plakáton klasszicizáló keretben szöveg.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

33.l.

Fischer Ernö

Rajz repró/

Tisnadó 1967 III.n. 293 old.

MDK

Fischer Ernő

v.techn.

Katedrális I.

" II.

Müterem belső

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Fischer Ernő

Prága II., o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Fischer Ernő (festő.) kat.

Kiállítások: 1960. VIII. Ny. Kép. kiáll. Műcs. Bp. 1961. II. Szegedi Nyári Tárl. 1961. Felnőtt dolgozó Pályázati kiáll. Szeged 1961. Délalföldi Képzőm. kiáll. Szeged 1962. A szegedi Pedag. főisk. művészt. tanárainak kiáll. 1962. Önálló kiáll. Szeged 1963. Önálló kiáll. Bp. 1964. Téli tárl. Vérszerelmesek, 1964. Szegedi Kép. Kiállítás Délalföldi tanulmányutak: Csehszl. Szovjetunió, Olaszország.

Szegedi Állami Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll. Szeged, 1965. Kat.

35

Fischer Ernő Kat.

Reprod.: Dunakanyar, (13 l.)
Notre Dame (14 l)
Velence (15 l)
Villák (16 l)
Képek: Domboldal (17 l)

1. olaj táj 1964 olaj 70 x 100
2 Genova " " 70 x 100
3. Velence " " 66 x 95
4. Tengeri kikötő, 1963, olaj, 56 x 99.

tost.

A Megyei Állami Tanácsház Fő-t. Képtárban Tanácsainak kiállítása, Győr, 1965. kat.

18.

Fischer Ernő

kat.

+ aft.

5. Prága, 1967, olaj 75 x 65
6. Vörös-Dame, 1962, " 50 x 70
7. Dunaparty, 1964 " 70 x 100
8. Siófok, 1962, " 70 x 100
9. Halascsend. 1962 " 50 x 70
10. Virág csend. 1964 " 50 x 70
11. Cirkusz, 1964 " 70 x 100

A Szegedi Állami Tanárképző Főiskola képzőművészeti tanszékének szolitér szegedi, 1965. kat.

18 l.

Fischer Ernő, grafikus

A Kincskereső c. új Cap
cím lappját terverte.

— : A Jelenkor krónikája 479.

JELENKOR, Pécs 1971. május XIV/5.

Fischer Ernő Kat.

Szül. 1914. jul. 18-án. 1936-38-ig Rajztanárképző Főisk.Ráp. festőt: Oldrich Blazicek. - 1939. Képz. Főisk. Bp. festőt: Aba Novák V. - 1946-49-ig kép. Főisk. Bp. festőt: Kmetty J. 1949 tősegítő rajztanári dipl. elnyerve. - 1951-58-ig Népművészeti Int. Kepr. ont. vezetője. 1963-tól a Szegedi Tanárképző Főisk. Rajztanszékének vezetője

tanár

Szegedi Állami Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll. Szeged, 1965. Kat.

35.

Fischer Ernő

grafikus

M.D.V.

Vegyestechnikával készült szép katedralisát mutatta be a tárlaton.

Lanicz Sándor: A grafika a XI. kerületben, 1968. magyar – 24 lap

Fischer Ernő

festőművész, főiskolai tanár

„Képek, nobrok" és „Hogyan szemléljük a műalkotásokat" c. cikkei a kiadóhoz szóló levélben.

A műalkotásokról. Bp. 1960. 62 l., 24 t.
20 cm. (Kulturális Élet) 2. l.

MDK

Fischer Ernő, festő

Tengerparti lovasok, gouache

Aranyerdő, "

Siófoki kikötő, "

Csendélet kékben, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F.Muz.

MDK

Fischer Ernő, festő

Sopron, tus

Harlekin, gouache

Kikötő, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F.Muz.

MDK

Fischer Ernő festő

Siófoki kikötő, o.

Csendélet barna változatban, o.

" korsókkal, o.

Sárga tulipánok, o.

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F. Muz.

MDK

Fischer Ernő festő

Krisztin, o.

Péter, o.

Dunapart, o.-collage

Sopron, o.

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F. Muz.

MDK

Fischer Ernő festő

Vitorlás

Tokaji táj, tus

Sopron, "

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F. Muz.

MDK

Fischer Ernő festő

repr.:

Krisztin

Ejszakai kikötő

Harlekin

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F. Muz.

MDK

Fischer Ernő festő

Virágcsendélet, o.

Mütermi virágok, o.-collage

Müterem, o.

Csendélet, o.

Szegedi Áll.Pedagógiai Főisk. müv.tanárainak kiáll.
Móra F. Mus.

M.D.K

Fischer Ernő
festő

A szájci Winterthurnak az nyáron kiállított képeinek egy részét mutatja be a tanulmány.

Kulka Erzsi: Főiskolai művésztanárok kiállítása Szegeden.

Művészet, 1968. január - 28 lap

Fischer Ernő
festő

A tárlaton bemutatta az „Architektúra sorozat"-at, a „Körhintá"-t, a „Cirkuskváros" című művet.

Kulka Erzsi: Főiskolai művészdiákok kiállítása Szegeden.
Művészet, 1968. január – 28. lap.

Fischer Ernő MDK

Dunakanyar, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Fischer Ernő MDK

Olasz táj, 1964. olf.

Genova, 1964 olf.

Velence, 1964 olf.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk.Képzőművész tanárainak kiáll.

Fischer Ernő

festőművész vezeti a József Attila művelődési ház (Angyalföld) festő szakkörét.

Angyalföldi kollektív tárlat (fr)

Magyar Hírlap, 1969. március 29. 9. l.

Fischer Ernő, fertő

Kiállítás nyílik meg a Jóret
Attila Művelődési Központban.

— : Hallo Huk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 27.

M.D.K.

Fischer Ernő

1954-ben Tenkács Tiborral meg alakítottak az egri művésztelepet a Népművelési Intézet keretében.

Szilágyi Dezső: Tenkács Tibor.
Művészet, 1969. július - 38 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Fischer Ernő MDK

Vitorlások,repr.

Domboldal, repr.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk.Képzőművész tanárainak kiáll.

Fischer Ernő

MDK

Dunakanyar, repr.

Notre Dame,repr.

Velence, repr.

Szegedi Áll.Tanárképző Főisk.Képzőművész tanárainak kiáll.

Fischer Ernő MDK

Virágcsendélet 1964 olf.

Cirkusz 1964 olf.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk. Képzőművész tanárainak kiáll.

Fischer Ernő MDK

Dunakanyar, 1964 olf.

Siófok 1962, olf.

Halascsendélet, 1962 olf.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk.Képzőművész tanárainak kiáll.

Fischer Ernő MDK

Tengeri kikötő, 1963, olf.

Prága, 1963, olf.

Notre-Dame, 1962 olr.

Szegedi Áll. Tanárképző Főisk.Képzőművész tanárainak kiáll.

MDK

Fischer Ernő

Dunakanyar, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

Fischer Ernő

Szegedi festő-rajztanár.
"Csendélet" /repr/

Rajztanitás 1963. V.sz. 9 . l.

Fischer Ernő

A Móra Ferenc Muzeumban rendezték meg a szegedi Tanárképző Főiskola müvészeinek kiállitását.
Liraiság jellemzi.
"Velence" /repr/

Maksay László: A szegedi főiskola müvész tanárainak kiállitása
Rajztanitás 1965. IV. 32-33.l.

Mak.

Fischer Ernő

műve a tárlaton

Szelesi Zoltán: A 3. Szegedi Nyári Tárlat

Tiszatáj, 1962 8. sz 6. l

Fischer Ernő

MDK

Résztvett a kiállitáson.

L.F.: Rajzpedagogusok müveinek kiállitása
a Móra Ferenc Muzeumban.

TISZATÁJ. 1962. jul.

Fischer Ernő

MIK

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.

Tiszatáj. 1962. aug.

M.DV.

Fischer Ernő
festő

Szegeden tartott tárlatot

— : Művek
Művészet, 1963. februári – 46 lap

Fischer Gyula festőművész,
főiskolai tanár új alkotásait a
lőcsei Fantejk-múzeumban állították
ki.

Kiállítási Kalendárium.

Szociálista Műcsarnok, 1942. jún. 5.

Fischer Ernő

Bemutatott művei: „Lotedrólis" I., vegyes technika, 33.8 x 19.5; „Lotedrólis" II., vegyes technika, 48 x 19. „Műtermem belső", vegyes technika.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

91

Fischer Ernő

Bemutatott müve:

"Prága II.", olaj, 70 x 100

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968. 5 l.

Fischer Erzsi
festő.

A szegedi Pedagógiai Főiskolán
Fischer Erzsi művezetése volt Csík
Éva.

Pog: Kiállítás Katonatelepen.
Művészet, 1972. március – 40 oldal

mdk

2

Fischer Ernő

Aranyerdő c. kismérteű és méretű monumentális Rajzai ma is díszére válnak"

Lőrincz Ferenc: A Kinizsi Margoiára. Vegyes érzelmek a vegyszerekről.

Tiszatáj 1963. 1 sz 10. l

mdk.

Fischer Ernő 1

Kiáltítása. Egri József festőiskolát járt eljárásbeli rokonságot. Paul Laserrora is emlékeztet.

Vinkler László: Fischer Ernő Kiáltítása
Tiszatáj, 1963. 1 db 10 l.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. Péter, olaj, 80×100 cm
2. Badacsony, olaj, 50×70 cm
3. Vitorlások, I. olaj, 60×80 cm
4. Vitorlások, II. olaj, 33×47 cm
5. Csendélet gyümölcsöstállal, olaj, 50×70 cm
6. Katedrális, olaj, 50×70 cm
7. Harlekin, I., gouache-collage, 29×49 cm
8. Harlekin, II., gouache-collage, 26×45
9. Harlekin, III., olaj-collage, 23×33 cm
10. Napraforgók, gouache-collage, 25×35 cm
11. Domboldal, gouache, 25×36 cm
12. Vitorlások, gouache-collage, 25×33 cm
13. Tengeri kikötő, gouache, 23×34 cm
14. Prága, I. gouache-collage, 25×35 cm
15. Prága, II. gouache-collage, 25×36 cm
16. Csendélet barnában, gouache-coll. 24×36 cm
17. Csendélet poharakkal, gouache-coll. 25×36 cm
18. Akvárium, gouache-collage, 25×36 cm
19. Csendélet feketében, gouache-coll., 25×35 cm
20. Kompozíció vázlat, gouache-coll., 25×35 cm
21. Vitorlások napsütésben, gouache-cl., 24×33 cm
22. Vitorlások, I. lavírozott tus, 12×16 cm
23. Vitorlások, II., lavírozott tus, 12×18 cm
24. Domboldal, tus, 10×14 cm
25. Akvárium, tus, 12×18 cm

F. k.: Dr. Balázs Istvánné - 63.2548 Pátria ny. Bp.
400 példány

DERKOVITS GYULA TEREM
VI., LENIN KÖRÚT 63

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1963. ÁPRILIS 20-TÓL MÁJUS 4-IG

Könnyebb volna befelé fordulva szemlélődni e képek világában, mint mások számára megfogalmazni azt, amit átél az ember. Fischer Ernő képei előtt úgy érezzük, hogy muzsikát hallunk, bár a szemünkön keresztül. Zenét és építészetet emlegetni akkor is, ha festészetről van szó, ebben az évszázadban nem újdonság. Ez az évszázad vetette fel a képzőművészetekben a felszín optikai megjelenésétől többé-kevésbé független alkotás problémáját, de a társadalomban funkcionális szerepét ismét betölteni akaró művészetét is. Több szabadságot jelent ez az érzékletek dologi kötöttségével szemben, de nagyobb felelősséget az ember és világ viszonyának átfogóbb kifejezése szempontjából. Ezek a művek matematikai hitelűek is egyúttal, ez a festészet egyben architektonikusan szilárd. A mű legyen olyan, mint a világ: legyenek törvényei és alakuljon renddé a véletlenek kaotikus birodalma. Így élni tudunk benne.

Fischer Ernő kidolgozta és a stílus színvonalára emelte azokat az alkotó módszereket, amelyekben végbemegy nála a tartalom-forma egység művé bontakozása. Miféle világ bontakozik ki tehát a képeknek ebben a sorozatában? Kezdjük a témakörrel. Egyszerű, de nagytávlatú témák ezek; természeti vonatkozásban a Balaton világa, társadalmi vonatkozásban városképek. Általában mentesek a cselekményektől, de közvetve és általánosságban utalnak rá, ha másban nem, hát a leglényegesebben, az embernek a természethez való aktív odatartozásának formájában.

A hajó, a város, valahol az ember és a természet között áll, elkülöníti tőle, de össze is kapcsolja vele. A témában rejlő eszme e képekben még tágasabb, még általánosabb eszmékkel, egész világképével ölelkezik össze, sőt azt lehetne mondani, hogy a teremtő principium nála inkább az általánosabb eszme, a teljes világérzés és ez vonzza magához a témát. Így aztán szó sem lehet itt tanulmányszerű, vagy naturalisztikus részletmunkáról, felületmásolásról. Az eszmei tartalom a témában fejlik ki, belülről kifelé sarjadnak a konkrét elemek, legyenek azok balatoni vitorlák, vagy prágai házfalak.

Mégis jó tudni azt is, hogyan jutott témájához a festő, hiszen így nyomon követhetjük bizonyos fokig képei keletkezésének történetét is. Felvidéki származású, diákéveit Prágában töltötte, s nemrég újra ott járt. A Balatonnál viszont a nyarat tölti, ott dolgozik szünidő hosszat. Így azután nem is csoda, ha tárgyát jól ismeri. És mégis, ha beérnénk ezzel az indokolással nagyon leszűkítenék magukat a műveket. Ezeket a képeket éppen az avatja a szó nemes értelmében vett alkotásokká, hogy a téma mögött, a Balaton mögött épp úgy, mint a prágai városképek mögött, megnyílik az ő tágabb világa, egyúttal a mi világunk, a XX. század világa. A középkori tornyok ódon városa, a tó ősi tükre egy ma élő és gondolkodó ember érzésvilágának tükrében alakulnak a mienkké: emberivé válnak. Van ezekben a munkákban valami ünnepi. Az aranylapok alkalmazása is hozzájárul ehhez; az aranyháttér mindig is a végtelenség szimbóluma volt a művészetben, csak hogy itt nem képez poláris ellentétet az anyagi léttel, hanem mintegy belerétegződik. Ünnepiességük együttjár egy fajta monumentalitással, ami kis méreteik mellett is szembetűnő. Monumentalitásuk lélektani alapja az emlékezés sűrítő hatalmában van. Az emlékezésben sűrítődik termékeny maggá a lényeg és fejlődik ki humánus áttételben a valóság.

Bátran kimondhatjuk, olyan modern művészetről van itt szó, amely a XX. század törekvéseivel számotvetett, azoknak pozitív oldalát megértette, de nem érte be az absztrakció analítikus módszerével, inkább a szintetikus kubizmusból merített; felismerve az absztrakt expresszionizmus tág kifejezési lehetőségeit.

Lassan érlelődő, meleghangú és műgonddal készült alkotások ezek, amelyekben a kor szava szólal meg, de magyar földön és egy új társadalmat építő ország új emberséget kereső vágyakozásának légkörében.

VINKLER LÁSZLÓ
festőművész,
főiskolai tanár

ÉLETRAJZI ADATOK:

1914-ben született;
1936—38-ban a prágai rajztanárképző főiskola hallgatója;
1939-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Aba-Novák Vilmos növendéke;
1946—49-ben Kmetty János növendéke;
1951—58-ig a Népművészeti Intézet képzőművészeti osztályának vezetője;
1959-től a Szegedi Tanárképző Főiskola adjunktusa.

KIÁLLÍTOTT:

1956. Tokaji művészcsoport kiállítása a Műcsarnokban.
1959. Szegedi Nyári Tárlat.
1960. VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.
1961. Szeged, feszabadulási pályázati kiállítás.
1961. Délalföldi képzőművészek kiállítása.
1962. Szegedi Országos Kiállítás.
1962. A Szegedi Pedagógiai Főiskola 4 művésztanárának kiállítása.
1962. Önálló kiállítás Szegeden.

MDK

Fischer Ernő festőm.

az alanti kiállitást rendezte

Cs.Pataj Mihály kiáll. Derkovits terem

1962.szept.

NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLOGIAI ADATTÁR
Budapest, VIII. Könyves Kálmán körút 40
Telefon: 331-142, 140-058

EA .P/1967

Németh Elek
tanár
Hajdúböszörmény
Szilassy u. 24.
Hajdu-Bihar m.

Kedves Munkatársunk!

Örömmel értesitjük, hogy 1966
Nyelvjárási Gyüjtőpályázatra
gazdálkodás ismeretanyaga és
tás-vetés-aratás" /ltsz.: P.
az országos döntőben dicséret

Pályadiját a

MDK

Fischer Ernő

Vitorlások II.,Lav. tus

Domboldal, tus

Akvárium, tus

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Csendélet barnában, gouache-collage

Csendélet poharakkal, gouache-coll.

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Tengeri kikötő, gouache

Prága I.,gouache-collage

Prága II.,gouache-collage

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Napraforgók, gouache-collage

Domboldal, gouache

Vitorlások, gouache-collage

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Harlekin I.,gouache-collage

Harlekin II.,gouache-collage

Harlekin III.,gouache-collage

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Vitorlások II.,of.

Csendélet gyümölcsöstállal, of.

Katedrális, of.

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Péter, of.

Badacsony, of.

Vitorlások I.,of.

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Akvárium, gouache-collage

Csendélet feketében, gouache-collage

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Ernő

Kompozició vázlat, gouache-coll.

Vitorlások napsütésben, gouache-coll.

Vitorlások I., lavirozott tus

Fischer E. festőművész kiáll. Derkovits Gy. terem.
1963. ápr.

MDK

Fischer Enő festő, Szeged

Dél-alföldi képzőm. kiáll. a szegedi Móra F. Muz.
Muz. 1961. jul.

Fischer Ernő

Festő kiállított

Németh Lajos: Gondolatok az X. Magyar Képzőm.-i kiállításról

Kritika 1965 11 sz. 49 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fischer Ernő
DÉLMAGYARORSZÁG
1965 DEC 14.
1061

Fischer Ernő kiállítása

Nem mindennapi festőegyéniség — nem mindennapi piktúrájának bemutatására került sor tegnap. *Fischer* Ernő képcsarnoki kiállításán láthatóan *summázni iparkodott művészi törekvéseit*.

Göcsörtös, próbás, olykor kínnal-keserves, határozott karaktert igénylő életút vezetett idáig. Fischer Ernő tanulmányait többször félbeszakította, bár elsőrangú mesterek — egyebek között *Aba-Novák* és *Kmetty* — ajnározó szeretettel segítették a mesterségi titkok elsajátításában. Főiskolai tanulmányai elvégzését követően sem lendülhetett teljes mellel az alkotómunkába, hiszen nyolc teljes éven át a képzőművészeti kultúra terjesztését kellett végeznie s irányítania. Rendszeresen csak 1954 óta festhet, noha 1958 óta szellemi erejét meg kell osztania a művészi munka s a művészetre *nevelő* tevékenység között. Mindkettőt fokozott ambícióval végzi, különösen az utóbbi 3—4 esztendőben.

Melyek a legjellemzőbb jegyei a Kiállításon látható képeknek? A legszembeötlőbb tán a művészi bátorság: Annak vállalása, hogy a valóság és az ábrázolóművészet kapcsolatának keresése során *a lényegi összefüggéseket meri a felszín mögött meglelni* s ennek megfelelően képpé vetíteni. Merészeli úgy komponálni képeit, hogy minden alkotás önmagában zárt kompozíciós rendet jelentsen, ugyanakkor a szemlélőre nem óhajtja mindenáron rákényszeríteni a maga látásmódját, hanem annak fantáziáját akarja megindítani, s tisztelve a néző egyéniségét, őt gondolatok s érzelmek sajátos *továbbfejlesztésére* készteti.

Nézzük az *Emlékezés Ravennára* vagy a *Székesegyház* című képeket. Egyrészt ünnepélyes nyugalommal, a benső csend, az emberi lélek csendjének áhítatos, meditálásra késztő megjelenítésével találkozhatunk, — ugyanakkor azonban *a statikus képszerkesztés belső feszültséggel felesel*, — az apró részletek, a belülről sütő nyugtalan fények és színek vibrációja izgalmat keltően ellenpontozza a nyugalmat sugallóvá épített képi rendet. A táj s az épületek csipkefinom zenévé lényegülnek, az ívek, tornyok kecses játékú, fodrozó muzsikává finomulnak, a matéria nyerssége súlytalanná légiesedik, — ugyanakkor a művész belső élményének sűrítése, a határozott törvények szerint kiépített, intellektuális művészi jelképrendszer — tudatos fegyelemről tanúskodik, s a tárgyi valóság felülete mögött az eszmélkedő, az értelmi ember logikáját érvényesíti. A jelenségeket egyszerre, egy időben tartja síkban és ugyanakkor érzékeltet téri dimenziót is.

Oldott nyugalom, megpihentető kiegyensúlyozottság és a *belső felszabadultság mámora által kiváltott, korszerű nyugtalanság* — a mély színek súlyosságának, komor hangvételének graciőz feloldása finoman játékos átmenetekkel, — az emberi lélek legbensőbb szféráinak képi megjelenítése fojtottan szemérmes, a harsányságot gondosan kerülő, mégis gazdag színvilággal — *simogató nyugalom és villódzó feszültség*, zártság és nyitottság együtt s ugyanazon a képen, — a valóság kozmikus méretei és véges önmagunk művészi áthidalásáért történő permens küzdelem, — nyilván mindez *együtt* adja a képek kétségtelen szuggesztivitását, belső csendre késztető varázsát.

Valószínűen *lesznek olyanok is, akik értetlenül állnak majd* meg az alkotások előtt. Természetes dolog ez, hiszen *a képzőművészeti közízlés fejlesztésének „kaptatóján" még nem juthattunk túl.*

Mégse mondhatunk le a művészi meredélyekkel való viaskodás próbás, ám tündöklő távlatokkal kecsegtető feladatáról. *A kor — a saját nyelvén kényszerít bennünket beszélni.* S e nyelvezet megértésének készségét *együttes erővel* kell kimunkálnunk az emberekben.

Dér Endre

utazásainkon!

Utazóközönségünk szíves tudomására hozzuk, hogy az 1966. évi külföldi társasutazások programja megérkezett. Kérjük az érdeklődőket, hogy irodánkat helybiztosítás végett a legrövidebb időn belül szíveskedjenek felkeresni!

*

Már 300.— Ft előleg lefizetése mellett biztosíthatja helyét társasutazásainkon!

*

Különvonat SZEGEDRŐL LIPCSÉBE, a Tavaszi Lipcsei Vásárra, március 11-től 17-ig. Részvételi díj: 1100 Ft.

*

Jelentkezés és felvilágosítás: IBUSZ, Szeged, Klauzál tér 2. xS. 28 330

22.00 Hírek. 22.15 Sporthírek. 22.20—0.25 Táncoljunk! Közben: 24.00—0.10 Hírek.

PETŐFI RÁDIÓ

4.30—10.58 Azonos a Kossuth rádió műsorával. Közben: 6.20—6.30 Torna. 10.00—10.10 Hírek. 10.10—11.59 Zenés műsor. 12.00—12.10 Hírek. 13.45 Időjárás és vízállásjelentés. 14.00 Paganini. Részletek Lehár—Kulinyi operettjéből. 14.30 Válaszolunk hallgatóinknak. 14.45 Verdi: Don Carlos. 15.00 Hírek. 15.05 A dal

Vámosi

10.00 van? 17 A népi Tv-újdo zetékné csi vol 19.54 Jó Tv-újdó tó zen hágási dare.

Nagy nyerési lehetőségek 4,— forintért!

— Korszerű családi ház garázzsal, személyautóval.

— 12 napos kétszemélyes egyiptomi társasutazás.

— Különböző személyautók.

— Televíziók, hűtőszekrények, rádiók stb.

a

Szerencsesorsjeggyel

Húzás 1966. február 27-én. **Kapható:** a levélkézbesítőknél és a trafikokban.

Vasipari szakmában jár

anyagbeszerzőt

keres állami vállalat. Jelentkezés írásban részletes önéletrajz mellékettel „Beszerző" 3406 jeligére a Sajtóházba. xK. 3406.

BOLTVEZETŐKET felveszünk, szőregi kamaratöltésnél levő boltba és tiszaszigeti vegyesboltba. Szükséges szakképesítés, működési és erkölcsi bizonyítvány. Szőreg és Vidéke Körzeti Földművesszövetkezet, Szőreg, Petőfi u. 90. sz. k. 3493

ÍVÁS!

Ipari és Kereskedelmi cso-

szoptatós és terhes

ányokra

z 1966. évre szóló

ányokat

hivatalos idő alatt lehet

SZELVÉNY", a KÖRZET-

a kiskorú SZÜLETÉSI

A KISZ SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGA 1965. december 19-én vasárnap, de. 1/2 10 órakor a Szabadság Filmszínházban

tánczenei vetélkedőt

rendez.

A műsorban fellépnek: MÁTRAY ZSUZSA és KORDA GYÖRGY.

Jegyek a KISZ Városi Bizottságon kaphatók egységes árban 6.— Ft-ért.

xK. 1538.

Sertésvágáshoz

higiénikusan csomagolt

Fischer Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1985 DEC 9

DÉLMAGYARORSZÁG

— Fischer Ernő festőművész, a Szegedi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára képeiből nyílik kiállítás december 10-én, pénteken délután 5 órai kezdettel a Kárpatnak Kárász utcai helyiségében. Megnyitó beszédet mond Dér Endre József Attila-díjas író.

10/

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 DEC 18

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

Fischer Ernő

MA DÉLUTÁN 5 órakor nyílik meg Fischer Ernő festőművész kiállítása Szegeden a Képcsarnok Kárász utca 17. szám alatti bemutató helyiségében. A megnyitó beszédet Dér Endre József Attila-díjas író mondja.

M.D.K

Fischer Ernő
festő

Előbb Prágában, majd Pesten folytatta tanulmányait 1958-tól tanszékvezető tanára a Szegedi Tanárképző Főiskola rajz tanszékének.

Pei Endre: Fischer Ernő művei a Szegedi ..
Művészet, 1966. május - 42 old

Fischer Ernő [festő]

Megemlítve.

László Gyula: Változatok egy témára

596-598. old.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június XXIV/6.

Fischer Imre festő

Szerepel a megyei pőiskola
művéztanárainak Közös kiállításán.

K.J.: Hat művész egy teremben
598-599.

Tiszatáj, Szeged. 1970. június XXIV/6.

Fischer Ernő, festő

- Prágai H. c. kép a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Újvári Béla: A XI. Magyar Képzőműv. Kiállítás
Magyar Ifjúság, 1968. V. 3. 15. l.

Fischer Ernő 1914. július 18-án született Losoncon. 1936–38-ig Prágában Oldrich Blazicek tanítványa volt. 1939-ben a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Abaúnos volt festői tanulmányainak irányítója. 1949-ben Novák Vilmos volt a mestere. 1946–49-ig Kmetty János nyerte el a középiskolai rajztanári diplomát is. 1951–58-ig a Népművészeti Intézet Képzőművészeti Osztályának vezetője volt. 1959-től a szegedi Tanárképző Főiskolán tanít. 1964-től a rajztanszék vezetője lett 1974-ben történő nyugdíjazásáig. Tanulmányutakat tett Olaszországban, Svájcban, Ausztriában, Jugoszláviában, Bulgáriában, Csehszlovákiában. 1964 óta csaknem valamennyi jelentős – országos jellegű – hazai kiállításon részt vett. Ez a huszadik önálló kiállítása.

Önálló kiállításai:

Szeged, Képcsarnok	1962
Budapest, Derkovits terem	1963
Szeged, Képcsarnok	1965
Winterthur (Svájc)	1967
Budapest, Műszaki Klub	1967
Budapest, József Attila Művelődési Ház	1971
Békés Múzeum	1972
Budapest, Műcsarnok	1973
Szeged, Móra Ferenc Múzeum	1974
Roskilde (Galerie Sct. Agnes – Dánia)	1976
Koppenhága (Bredgade Kunst Galerie – Dánia)	1976
Budapest, József Attila Művelődési Ház	1976
Koppenhága (SDS Galerie – Dánia)	1976
Odense (Dánia)	1977
Dunaújváros, Galéria	1977
Köln (Galerie „K" an Rudolf platz – NSZK)	1979
Brno Muzeum (CSR)	1980
Prága, Magyar Kultúra Háza (CSR)	1981
Losonc, Nógrádi Galéria (CSR)	1981
Hamburg (Galéria)	1981

Kollektív kiállításai:

New-Delhi (India)	1967
Párizs (Jean Claud Binoch Galerie – Franciaország)	1978
Amsterdam (Galerie P. Brueghel – Hollandia)	1979
Koelbek (Galerie KCH – Dánia)	1979

Fischer Ernő

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1982. FEBRUÁR 11-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

TAMÁS ERVIN

MUNKACSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ,
A MAGYAR KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGÉNEK ALELNÖKE

MEGTEKINTHETŐ:
1982. FEBRUÁR 11–25.

MEDNYÁNSZKY TEREM
BUDAPEST V., TANÁCS KÖRÚT 26.

F. r.: Köteles István – 81-1700 KVNYD – F. v.: Németh György
Fotó: Rózsa István

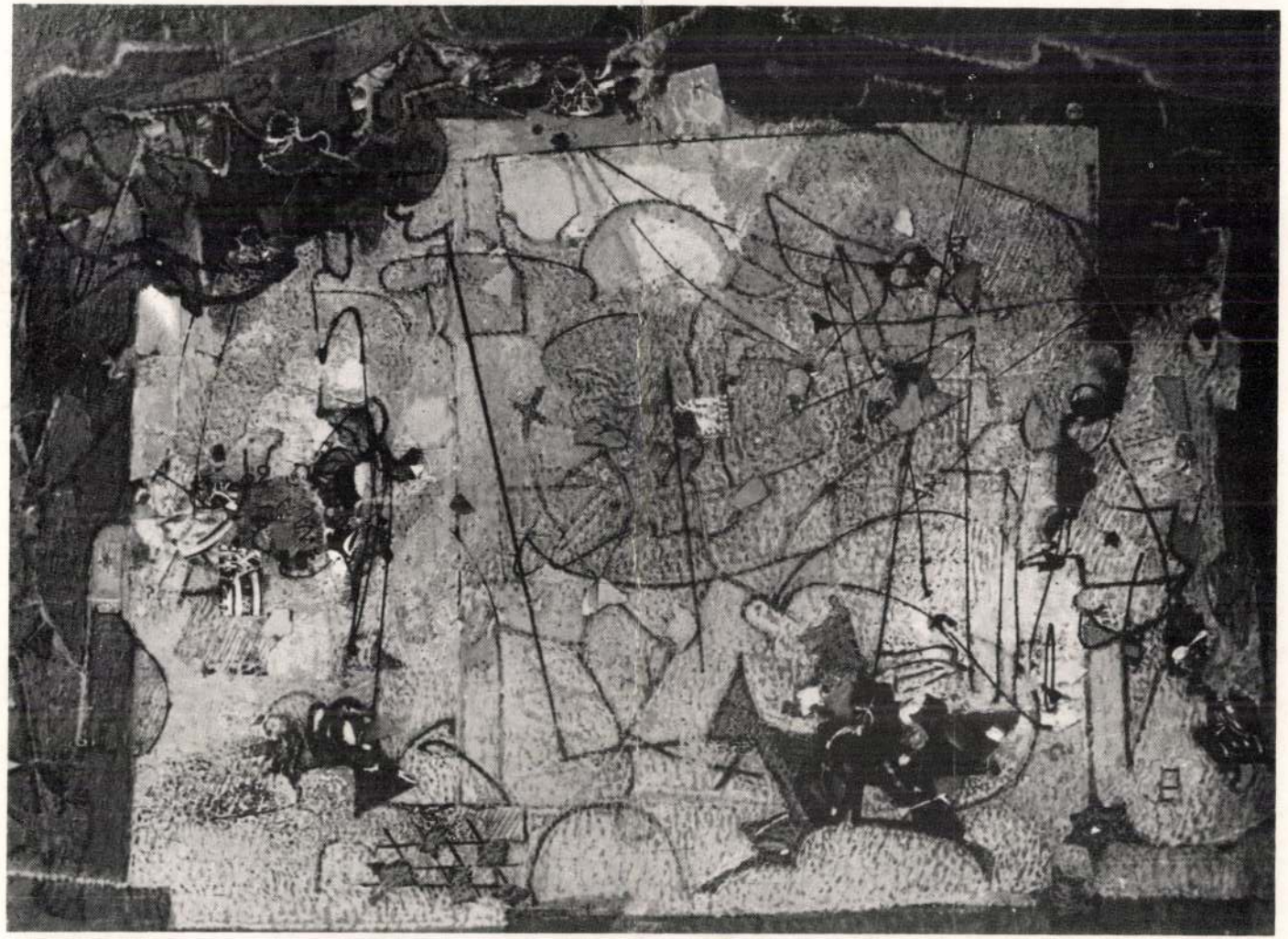

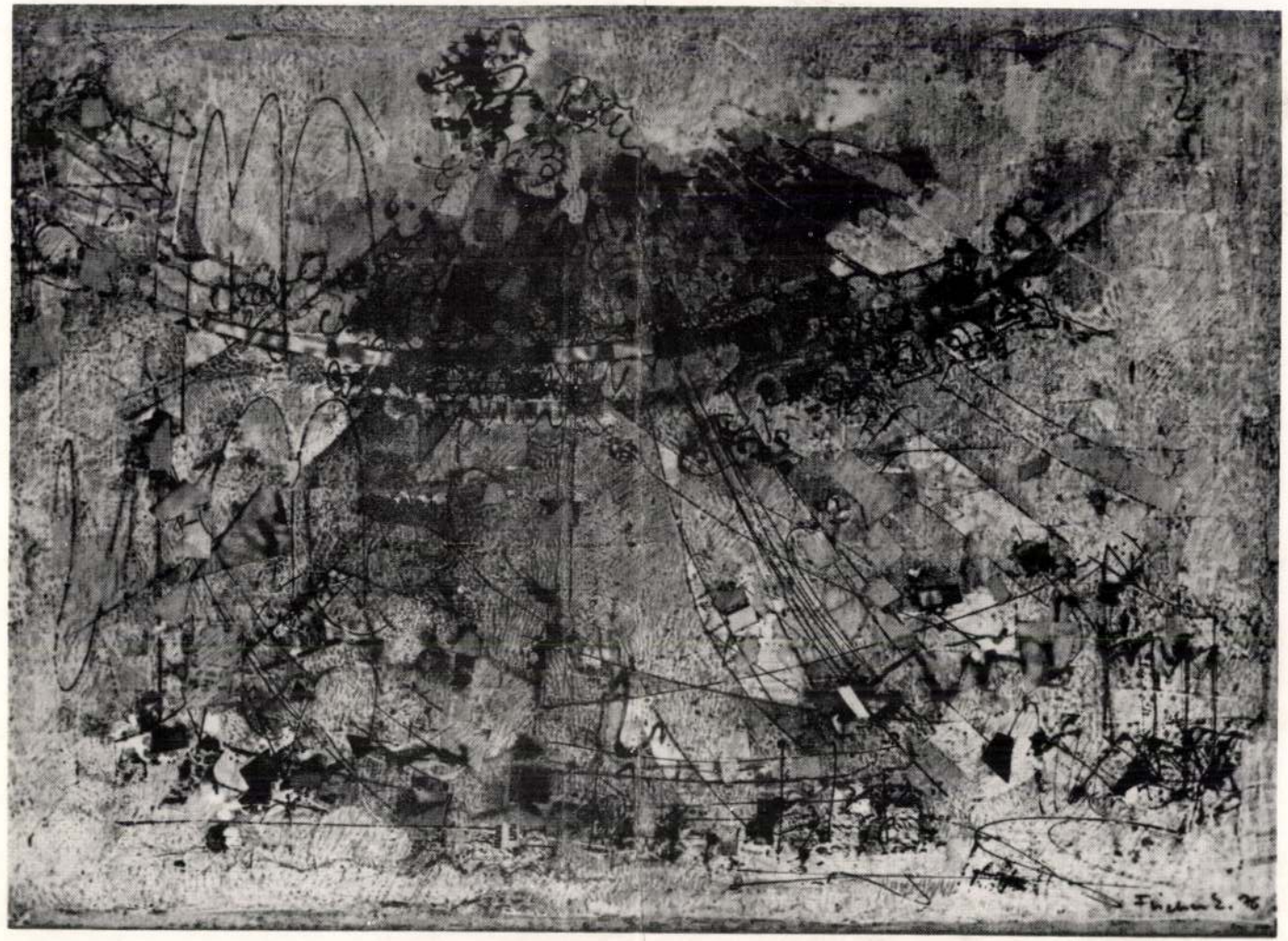

FISCHER ERNŐ

Új művészet

2002 / NOV

35.0.

blk= kue
3000= 00610147
zinr= PND121955397
3100= Erd,ly, Mikl˘s
3dok= KND-Ansetzung
3ref= *** Thesaurus: refe Promi
Erd,ly, Mikl˘s
refe= Prominent Hungarians, Lo.
3ref= Erd,ly, Mikl˘s
refe= DA X, 1996
3140= m
3162= Architekt &
Bildhauer &
Konzeptk□nstler &
Performancek□nstler
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1928.07.04
3290= Budapest
3330= 1986.05.22
3350= Budapest
3420= Budapest
309a= DA X, 1996;
KMML I, 1999
309b= "Die Gegenwart der Zukunft
Wissenschaft innerhalb der Kunst
Erd,ly / Annam ria Szoe^BSke. -

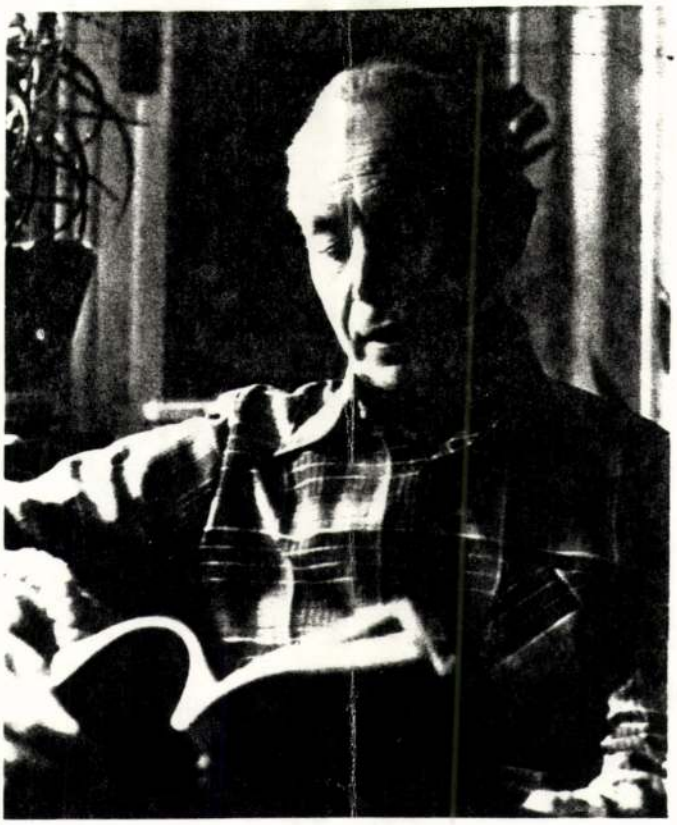

FISCHER ERNŐ 1914-ben született Losoncon. 1936–1938-ig Prágában Oldrich Blazicek tanítványa volt. 1939-ben a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Aba-Novák Vilmos, 1946–49-ig Kmetty János volt a mestere. 1949-ben középiskolai rajztanári diplomát kapott. 1951–58-ig a Népművészeti Intézet Képzőművészeti Osztályának vezetője. 1959-től a szegedi Tanárképző Főiskola tanára, 1964-től a Rajztanszék vezetője volt, 1974-ben történt nyugdíjaztatásáig.
1964 óta csaknem valamennyi jelentős – országos jellegű – hazai kiállításon, számos önálló és kollektív külföldi kiállításon mutatta be műveit. Az I. Szegedi Táblaképfestészeti Biennálén a Csongrád megyei Tanács díját nyerte.

" A festő hivatását alapvetően határozza meg az építőmesteri vonás. Mindig új szellemi alaprajznak megfelelően kell állványozni és építeni. Új formákat, új módszereket, eszközöket kell keresni, hogy értelmezni tudjuk az új tartalamakat, mindig új megoldásokat keresve azokra a kérdésekre, melyeket az örök mozgásban levő emberi világ felvet. "

Fischer Ernő

FISCHER Ernö

Fischer Ernő, festőművész

Jánosi András: Fischer Ernő harminnegyed évszázada.

A 75 évet az idén nyárra betöltő Fischer Ernő a mai magyar festészet halk szavú, de jelenlegi, vagy inkább későbbi hatásában talán az egyik legelőkelőbb reprezentáló, legkultúráltabb művésze. „Egy festőnek – mondja – a tiszta művészet, az emberség... életmentő együttlétek, beszélgetések." – „Nincs kárhozás. Csak a munka oldhat fel." Képein lezendős szentek, katedrálisok alakjaiban öltődik a ma embere a ma világával. „Egy kép elkészülhet egy óra alatt is, vagy évek alatt akár, de sohasem kész."

„Golgota", vegyes technika, 130×86 cm. [repr.]

Művészet, 1989., január, 4. old.

FISCHER ERNŐ

Új művészet

1996/dec

60.o.

blk= kue
3000= 00517636
3100= Fazekas, Magdolna
3dok= KND-Ansetzung
3ref= Fazekas, Magdolna
refe= MagyFestAdat, 1988
3105= Meggyes, Lászlóne
3140= f
3162= Graphiker &
Maler
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1933.03.04
3290= Kispest
3360= 1987
3420= Szolnok
309a= Mue^BSvÉlet, 1985;
MagyFestAdat, 1988;
KMML I, 1999 ekk
309b= Mue^BSvészet 28:1987(
9995= 0022
kenn= hg
redk= Nováky, A^B0gnes

Fischer Ernő festő

M.D.K.

Kiállításán szerepel az: „Ecce homo", a „Budapest", a „Három királyok", a „Bicanc", a „Katedrális", a „Dunakanyar", a „Cirkusz" című képei.

Déri Endre: Fischer Ernő művei a szegedi Képcsarnokban. Művészet, 1966. május – 42 kép

Fischer Ernő
festő

M.D.K

Részt vett a szegedi tanárok
tárlatain.

Dávid Katalin: Megjegyzések a Szegedi Főiskola Képzőművész...
Művészet, 1965. augusztus - 34 lap.

Fischer Ernő

Dombrádi c. festménye szerepel a Szepesi Téli Tárlaton.

(szerkő:)

Virradat, 1965, 4 sz, 30 o.

Fischer Ernő

Szerzői a Szegedi Állami Tanítóképző Főiskola képzőművész tanárainak kiállítása

Tiszatáj, 1965, 5 sz. 369 o.

Fischer Ernő

Notre Dame (repró)

Tímaházy, 1965, 7 n., ~~575~~ II. mű mell.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1951 MNR

Fischer Ernő

1021

Fischer Ernő rajza

me, és éppen ezért a munkát, amely
kritikai tevékenységet űzőknek.

Az irodalomtörténetírásnak ilyen
múlt részletesen kidolgozott térképé
vannak, vizsgálati módszerek alakulta
vizsgálódás anyagának természete szal
gálata és kutatása háttérbe szorult,
a magyar irodalomtörténetírás lemond
nek módszerei, hiányzik a tárgyalási
amely a józan és tárgyilagos szemlélet
az élő irodalom folytonosan változó,

Az irodalomtörténetírásnak múltra összpontosuló figyelmét jelzi immár az irodalomszemléletnek egy általánosabb síkján, hogy nem a kortárs-irodalom szelleme, igénye, esztétikuma érvényesül a múlt vizsgálatában, hanem az elmúlt korok létrehozta esztétikum, irodalmiság hat a Kortárs-irodalomhoz való viszonyra is, annak szellemisége akar érvényesülni. Ezért emelkedhetett a magyar irodalomtörténetírásban perdöntő erejűvé a kérdés: egy-egy újabb jelenség, törekvés milyen módon folytatója a múltnak, milyen mértékben támaszkodik a hagyományokra, mennyiben él benne a múlt — és nem azt vizsgálja ennek következtében, hogy a múltnak egy-egy kérdéses szakasza vagy jelensége milyen vonásaiban előlegezi a később megszólaló irodalmat, mennyire volt méhe a nyomában fellépő irodalmi korszaknak. Az irodalomtörténeti szemléletben éppen ezért az utódkeresés és nem az elődkutatás szempontjai érvényesülnek, következésképpen nézőpontja sem a jelenben van, mint természetes lenne, hanem a múltban, és az irodalomtörténész nem a jelenből pillant a múltra, hanem a múltból nézi a jelent.

Az ilyen szemléletbeli konstellációban az újnak a törekvései nyilván eleve mostohasorsra vannak ítélve, különösen akkor, ha e szemléletbe nem irodalmi kritériumok is elegyednek. Már a Nyugat-mozgalom körül történtek mutatnak ilyen vonásokat, ám a magyar avantgarde-hoz való viszony az, amely a legbeszédesebben mutatja az irodalomtörténetírásnak az idegenkedését attól a gondolattól, hogy a XX. század irodalmi képének fő vonalaként fogja fel ezt az önmagában

Fischer Ernő felvi

Fennáll a túltermelés veszélye

Újabb 204 ezer hektár pótkárpótlásra

(Folytatás az 1. oldalról)

A kárpótoltak körében a legnagyobb érdeklődés a földterületek iránt mutatkozik – állapította meg a miniszter –, s a többség valóban azt igényli, hogy a lakhelyén juthasson hozzá. Eddig *16 ezer árverést* tartottak, amelyek során több mint 390 ezer polgár vásárolt kárpótlási jegyért 1,6 millió hektárnyi területet, mintegy 30 millió aranykorona értékben. Nem igazolódott be azok aggodalma, akik azt jósolták, nem lesz kereslet a földre, a mezőgazdasági tevékenység megélénkülése pont az ellenkezőjét bizonyítja. Az idén minden eddiginél kisebb – alig 300 hektárnyi – a *parlagon* maradó terület, a vetőmag-, a műtrágya-felhasználás, a mezőgazdasági gépvásárlás a többszöröse a tavalyinak.

Raskó György földművelésügyi államtitkár ugyanakkor a túltermelés veszélyeire hívta fel a figyelmet, amit egyrészt az élelmiszeripar privatizációjának gyorsításával és az értékesítés korszerű szervezeteinek létrehozásával lehet ellensúlyozni.

A szántóterületeknek az idei év végére 9 százaléka marad csak állami tulajdonban, 1995-re pedig várhatóan 3 százalékra csökken, s ezzel gyakorlatilag *befejeződik a föld privatizációja.*

O. S.

A MÁV és a Lupis-ügy

A miniszteri biztos cáfol

Berényi János miniszteri biztos szükségesnek tartotta, hogy reagáljon a *MÁV Rt.* március 31-ei hatállyal felmentett vezérigazgatójának keddi sajtótájékoztatóján elhangzottakra. Ezzel kapcsolatos véleményéről szerdán írásban tájékoztatta lapunkat is. A tájékoztatás szerint *Csárádi* János a *„Lupis-ügy"* felderítésében játszott szerepét megszépíti, ugyanis a MÁV Rt.-nek a Lupis Brókerházzal szövődő kapcsolatát mint miniszteri biztos Berényi János tárta fel.

Ezt a tényt korábbi nyilatkozatában Csárádi János is alátámasztotta. Ha a volt vezérigazgató neve a Lupis-botránynál szóba került, ez csak annyiban kapcsolható össze személyével, hogy a MÁV nehéz anyagi körülményei ellenére semmit nem tudott a több mint egymilliárd forint kihelyezéséről. A volt pénzügyi főosztályvezető és helyettese elleni fegyelmi vizsgálat azért húzódott el, mert Csárádi János elmulasztotta Berényi Jánost tájékoztatni arról, hogy a főosztályvezető ellen már volt fegyelmi eljárás hasonló cselekedetért. Ha erről Berényi János időben kapott volna tájékoztatást, nem lett volna szükség a hosszadalmas vizsgálatra.

ÁVÜ-döntések

Késik a Centrum-szerződés aláírása

Minimum egy héttel el kell halasztani a *Centrum Áruházak Rt.* privatizációs pályázatának aláírását – jelentette be tegnap az *Állami Vagyonügynökség* szokásos, az igazgatótanács szerdai ülését követő sajtótájékoztatón *Rácz* Ernő ügyvezetőigazgató-helyettes. A mára tervezett szerződéskötés, amely megpecsételte volna, hogy a Centrum 51 százalékot kitevő, 2,5 milliárd forintos tulajdonrészét a dolgozók MRP-szervezete és a vezetői kivásárlásra alakított *Centrum Stratégia Kft.* vásárolhatja meg, azért marad el – mondta, mert *kedden* az ÁVÜ tudomására jutott, hogy az egyik befektetővel a cég vezetőinek társasága olyan előszerződést kötött, amely hátrányos lenne az ÁVÜ-re, mint a Centrumban maradó kisebbségi tulajdonosra. Az eredeti elképzelés szerint a vezetők a 25 százalékos tulajdonhányadukból 23 százalékot értékesítettek volna különböző befektetőknek, többek közt a *Gellért Corporationnek.* Az Írországban bejegyzett cég 250 millió forintos opciós ajánlattal szerepelt a Centrum MRP-szervezet és a Stratégia Kft. által beadott pályázatban, majd később annak egy részét – *a Centrum Rt. garanciavállalása mellett* – a vevőnek kedvező árfolyamon visszavásárolták volna. Igaz, hogy a pályázatot érvénytelennek nyilvánította az igazgatótanács, és a Centrum új tulajdonosait pályázaton kívül nyilvánították nyertesnek. Ezzel egy időben módosították a szerződési feltételeket is, amelyek közé bekerült, hogy a részvények bizonyos ideig nem adhatók el, illetve ilyen esetben az ÁVÜ-t illeti meg a árkülönbözet fele. Rácz Ernő közlése szerint az igazgatótanács úgy döntött, meg kell vizsgálni a megállapodás körülményeit és azt, hogy vajon a többi befektetővel is kötöttek-e hasonlót. Amennyiben igen, az is előfordulhat, hogy a szerződés egyáltalán nem jön létre, illetve újra kell kezdeni a Centrum privatizációját. Hangsúlyozta azonban, hogy a jelenlegi információk alapján – amely egyébként azon a bejelentésen alapul, amit a Gellért Co. tett az ÁVÜ-nél – csupán rutinjellegű vizsgálódásról van szó, és ez az egy, csak feltételezett szituációra szóló, meg nem valósított megállapodás nem lesz akadálya a szerződés aláírásának. Lapunk kérdésére válaszolva elmondta, hogy a *Centrum megszerzésére a korábbi pályázóknak nincs esélyük.*

A *HungarHotels Rt.*-től a privatizációra való előkészületek során az ÁVÜ, karcsúsítás címén, számos szállodát és vendéglátóhelyet elvont. Ezekért általában a belterületi föld használati értékének elismerésével a különböző társaságokban tulajdont kaptak az önkormányzatok. Ettől azonban most eltérő döntést hozott az igazgatótanács: a nyilvános pályázaton meghirdetésre kerülő balatonalmádi *Tulipán* Szállodára, az *Auróra* Szállóra, a *Kakas* csárdára és a *Tóparti* presszóra a helyi, azaz a balatonalmádi és a veszprémi önkormányzatoknak elővásárlási joguk lesz. A döntés gesztusértékű – ismerte el Rácz Ernő a sajtótájékoztatón.

A *Budalakk* dolgozóinak tiltakozása nyomán az ÁVÜ felülvizsgálta a budapesti gyáregység ügyvezető igazgatójának, *Szabó* Lajosnak az elbocsátási körülményeit, és megállapította, hogy – mivel tagja a gyáregységgel üzleti kapcsolatban lévő *Tekla Kft.*-nek – összeférhetetlenség miatt nem töltheti be a vezetői pozíciót.

(osváth)

Nincs titkos egyezség

Brückner István, a *Centrum Rt.* vezérigazgatója lapunknak elmondta, a *Gellért Corporationnel* még a pályázati feltételek figyelembevételével kötöttek megállapodást, amiben semmi jogszerűtlen és szabálytalan nincs. Az ÁVÜ a pályázat érvénytelenné nyilvánítását követően megváltoztatta az eladási feltételeket, és öt évre szóló tilalmat kötött ki a részvények eladására, illetve szigorú feltételeket szabott az eladás esetére. Ezt természetesen figyelembe kellett vennünk, és újra kellett tárgyalniuk az összes befektetni szándékozóval. A Gellért Coporation úgy gondolta, ezekkel a feltételekkel nem vállalja a befektetést.

– A sajtótájékoztatón elhangzottakkal ellentétben körülbelül *egy héttel* ezelőtt jeleztem az ÁVÜ-nél, hogy a Gellérttel a tárgyalásaink eredménytelenül zárultak, és megkaptam a hozzájárulást ahhoz, hogy helyette *más befektetőt* keressünk. Nem okozott különösebb gondot, de – az eddigi tapasztalatok alapján – megnevezni nem szeretném, majd csak a szerződés létrejöttekor. Változatlanul bízunk abban, hogy nem lesz semmi akadálya az aláírásnak. Egyébként minden vizsgálatnak állunk elébe, be lehet tekinteni a dokumentumainkba, *nincsenek titkos szerződéseink*, sőt, ragaszkodunk a sajtó teljes nyilvánosságához. Az is igaz, hogy most úgy érezzük, teljesen indokolatlanul kerültünk mi is és a Gellért Co. is olyan helyzetbe, mintha mentegetőznünk, magyarázkodnunk kellene valamiért, holott pontosan arról van szó – s ez talán inkább elismerést érdelmelne –, hogy semmiképpen nem akarunk olyan megállapodást kötni, ami ellenkezik az Állami Vagyonügynökség döntéseivel.

(o. s.)

RÖVIDEN

MAGASABB LESZ a minimálbér a kereskedelemben. A Magyar Gazdasági Kamara Országos Kereskedelmi Szövetsége és a Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete megállapodott, hogy 1994-ben az érdekeltségi körükbe tartozó munkaadók kötelezően 10 700 forint minimálbért fizetnek dolgozóiknak. (Jelenleg az ÉT megállapodásában rögzített minimálbér 10 500 forint.)

A MAGYAR VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSI ALAPÍTVÁNNYAL jelenleg is folyamatosan tárgyalunk a Neményi Rt. tartozásának rendezéséről – közölte Neményi Béla. Elmondta, hogy a megbeszélések várhatóan a közeljövőben mindkét fél számára kielégítő módon befejeződnek. Így – Neményi Béla szerint – semmi szükség arra, hogy az MVA a Neményi Rt.-vel szemben bírósági úton ismertesse el a tartozást.

A HONI minőségi, illetve különleges minőségű borokról, azok legfőbb szakmai minősítéseiről ad körképet az áprilisi TESZT Magazin. A kávéfőzőgépek reneszánszát élik a fogyasztók ma Magyarországon – nekik ad tájolót a lap, teszttáblázatokat és igen részletes elemzést találni benne a kamkorderekről. Sorozat indul az áprilisi számban a fogamzásgátlókról, s közli a Magyar Áruküldők Egyesülete etikai kódexét.

KISS GYULA munkaügyi miniszter és Wolfgang Schüssel osztrák gazdasági miniszter szerdán Bécsben államközi egyezményt írt alá a szakmai képzési együttműködésről, illetve a szakképzési vizsgabizonyítványok egyenértékűségének kölcsönös elismeréséről.

A Dunaferr Rt. és a Lőrinc Hengermű a szakmai kreativitás ösztönzésére, az innovációs tevékenység serkentésére alkotói alapítványt hozott létre. Az első

A Helvetia-Agro terv

Svájci parasztgazdák Magyarországon

A zsűri és a lakosság hasonlóan vélekedik

Kábelhíd a Dunán

NAPLÓ

FISCHER ERNŐ 80. születésnapja alkalmából festményeiből rendezett gyűjteményes kiállítás május 8-ig látogatható a szegedi Móra Ferenc Múzeum Képtárában (Horváth Mihály u. 5.).

JEAN-RENÉ GABORIT, a párizsi Louvre szobrászati részlegének vezetője a kibővített Louvre-ról tart előadást a Francia Intézetben (Budapest I., Fő u. 17.), ma este hét órakor. Az előadás után levetítik Richard Copans Mesterekkel a Louvreban című filmjét, amely Courbet, Degas, Cézanne, Matisse és Picasso szemével mutatja be a híres múzeumot.

KÖSZÖNET MINDENÉRT címmel Domján Edit emlékestet tartanak a Fészek Művészklubban (Budapest VII., Kertész u. 36.) április 8-án, este nyolc órakor. Az est házigazdája Szakonyi Károly. Közreműködik Bencze Ilona, Békés Itala, Györgyi Anna, Lőte Attila, Miklósy György, Pádua Ildikó, Vámos László és Pregitzer Fruzsina. Zongorán közreműködik Dobsa Sándor és Fehér András

HÄNDEL A MESSIÁS című kétrészes oratórium angol nyelven április 9-én, este hét órakor csendül fel a pasaréti ferences templomban, a templom vegyeskarának és a Honvéd együttesnek az előadásában. Vezényel Déri András.

FEKETEKUTY LÁSZLÓ egyetemi magántanárnak 80. születésnapja alkalmából a Magyar Köztársaság elnöke „a magyar történelem megismertetésében, valamint a magyarság érdekében kifejtett munkássága elismeréseként" a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét adományozott. A kitüntetést New Yorkban a Kossuth-kiállítás megnyitása alkalmából rendezett ünnepségen adták át.

Visy József megpróbáltatásai a sikertelen felvételiktől az Eiffel-toronyig

Ha a véső és a kalapács vele van...

(Párizsi tudósítónktól)

Az *Országos Széchényi Könyvtárban* ma nyitják meg *Visy* József szobrászművész kiállítását. Néhány nappal a tárlat megnyitása előtt a művész nanterre-i műtermében beszélgettünk: odakint a Défense negyed házóriásai, idebent szobrok, rajzok, vázlatok, pontozógép és sok-sok kő, félig vagy egészen megmunkálva, darabokban vagy szép hasábokban, színesen vagy szurokfeketén. A csöndesen mérlegelő művész szelíd mondataiból fokozatosan áll össze a messziről induló életpálya.

– A kőszobrászmesterséget tanultam, vagyis társaimmal együtt az volt a feladatom, hogy a hivatalosan elismert művészek alkotásait gipszminta után, megadott méretre kőbe faragjam. Mindig szobrász akartam lenni, s ezért a kecskeméti *Katona József Gimnáziumban* 1969-ben megszerzett érettségi után tíz éven keresztül jelentkeztem a főiskolára, de nem vettek föl. Esténként a *Dési Huber Képzőművészeti Körbe* jártam, ahol megtanultam, amit lehetett. Később a képzőművészetialap-tagság megszerzésével próbálkoztam, az sem sikerült. Közben meg is kellett élni: 1969-től vagy tíz éven át nagyon sok munkahelyen dolgoztam, mindig abban a reményben, hogy az egész már csak néhány hónapig tart, aztán fölvesznek. Voltam éjszakai tejkihordó, hajógyári dekorációs, szenet lapátoltam a vasúton, az *Állami Biztosítónál* könyvelőként, a televízióban segédmunkáskét dolgoztam. Nem érzek haragot senki iránt, de talán akkor dőlt el bennem valami, amikor utoljára azzal utasítottak vissza az alaptól, hogy *„munkáiban művészi szándék*

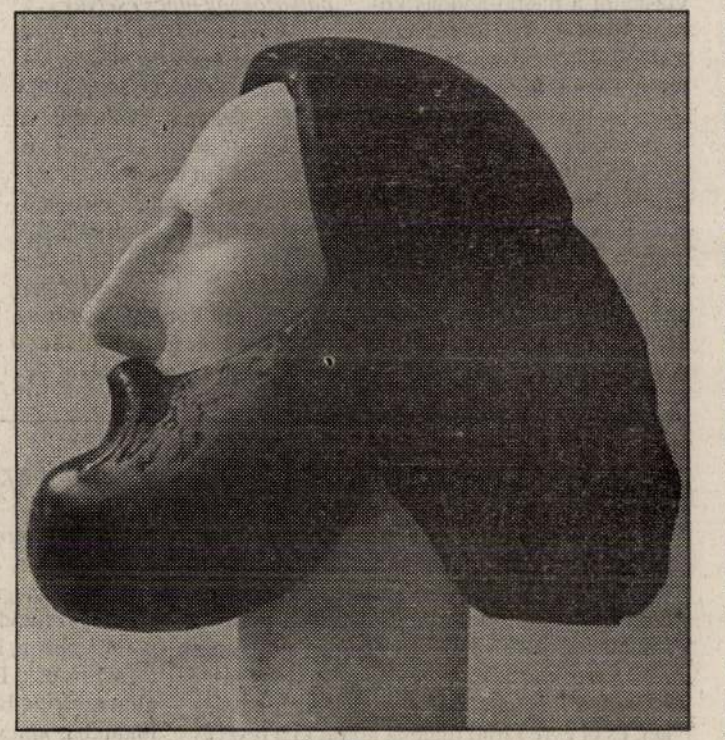

Önarckép

tek sokszor heteket, hónapokat vesznek igénybe. Sokszor még ma is azt kérdezem magamtól, hogyan, honnan volt ennyi erőm? Szobraimban is ezt az erőt keresem: végül is mi az, ami az embert az egyik helyzetből átbillenti a másikba? – A hetvenes évek végén azután úgy éreztem, szinte az egész életem zsákutcába jutott. Tíz év alatt egyetlen kiállításom volt, Veszprémben, egy ugyancsak mellőzött festővel közösen. Nagy kisebbségi érzéssel és igen letört önbizalommal jöttem

helyreállítása jelentette, mert már nem hittem önmagamban.

– Szerencsém volt, az ismerősök közvetítésével a hatodik napon már a versailles-i kastélyban dolgoztam. Így kezdődött, s azzal folytatódott, hogy mondták, iratkozzam be a főiskolára. Két évig jártam, aztán abbahagytam. Első tanárom, Étienne *Martin* híres francia művész úgy „tanított", hogy az állványt vagy negyedóráig forgatta, s közben azt mondogatta: *„Jó, nagyon jó..."* Aztán átiratkoztam egy másik tanárhoz, ő meg az előzővel éppen az ellenkező módon próbált tanítványaira hatni: szinte belegázolt a lelkivilágukba. Nekem például mindig azt rótta föl, hogy csak szép női alakokat mintázok.

hagyhatom a főiskolát. A restaurálási munkák közben ismerősökre, barátokra tettem szert, egyikük fölajánlotta, dolgozzam az ő versailles-i műtermében. Nem úgy bántak velem, mint egy idegennel. Kedvesek, szívélyesek, türelmesek és segítőkészek voltak az emberek. Csak az ügyintézést nem szerettem, a kilincsektől meg az irodáktól ma is irtózom, de azért az egykori gátlást már nagyrészt leküzdöttem.

– Jelenlegi műtermembe *Székely* Péter segítségével kerültem. Talán mondhatom, hogy tanítványa, majd asszisztense és barátja lettem. Székelynek többször is dolgoztam, egyik szobrának az aranyozását például én készítettem el. Hatással volt rám, s úgy érzem, sok művésztől tanultam. Ha mindenképpen neveket akar, akkor *Michelangelót, Maillolt, Giacomettit* és Henry *Moore*-t említem: a legelső források közül az egyiptomiakat, s persze a görögöket.

– A szobraimról és arról, hogy milyen irányzatúnak tartom magam, nehezen beszélek. Magamban nem különítem el a figurális és az absztrakt szobrokat, hiszen hol is a határ? Én azt remélem, hogy úgynevezett elvont szobraimban is fölismerhető a természet, vagy a természetnek egy-egy átélt képe. Ha például repülővel utazunk, felülről a szántóföldeket, házakat, mezőket csak foltoknak látjuk: ha ezt valaki így örökíti meg „absztrakt" festőnek számít. Ha mikroszkópon keresztül nézünk egy sejtet, vagy ha egy folyóparti kavicsot használunk föl alapélményként – akkor abból „absztrakt" alkotás lesz? Elismerem azért, hogy a közönség mégis kedveli ezt a megkülönböztetést,

kat egyaránt visznek. Íme, ezek mind utaznak: *Önarckép, Hullám, Történelemkönyvek, Big Bang, Zseni, Csíra* és a többiek.

A szépen csiszolt vagy éppen egészen durva fekete kőtömbtől, a bűbájos ónix kislányfejtől, a légiesen könnyű és mégis súlyos *Angyaltól* lassan elbúcsúzunk: Visy József arra kér, ne kelljen beszélnie kiállításairól és díjairól. Inkább elém teszi a dokumentumokat: restaurátorként Párizs megannyi világhírű műemlékén, például a *Louvre-on*, a *Bourbon-palotán*, a *Diadalíven*, a *Madeleine-n* is dolgozott. Ma már jóval többet tud foglalkozni saját szobraival. Sok-sok vidéki galérián kívül szobrai 1983 óta szerepelnek Párizs nagy kiállításain: így például a *Grand Palais-ben*, a *Ramboullet-i Nemzeti Képzőművészeti Szalonban*. Kétszer is kértek tőle szobrot az Eiffel-toronybeli tárlatokra, volt és lesz kiállítása Írországban is. Három évvel ezelőtt a *Párizsi Magyar Intézetben* vendégszerepelt műveivel. A ma negyvenhárom éves Visy József az 1987-es országos képzőművészeti kiállításon nagydíjat nyert, s 1991-ben a franciául megjelenő Belvédère folyóiratnak az európai szellemi közelsége és szolidaritás erősítésére alapított *Szent Márton-díját* neki ítélték oda.

Budapesti tárlatát határkőnek tekinti, amely valamit lezár és talán meg is nyit: új kapcsolatokat teremthet, de Franciaországtól Visy már nem kíván elszakadni. Az a vágya, hogy valahol a Bakonyban vehessen egy pajtát, ahova nyaranként ellátogatna, s családjával egy ideig kiszakadna a nanterre-i kőrengetegből. A kövek közül a természet közelébe, hogy aztán kőbe álmodja a ter-

Tomkinsék a tavaszi fesztiválon

A *tavaszi fesztivál* egyik zárókoncertjét az *MTA kongresszusi termében* tartják meg április 10-én, este fél nyolckor. A *Budapesti Tomkins Énekegyüttes* lép fel a *Weiner-Szász Kamarazenekar* és *Szántó* Andrea közreműködésével. Vezényel *Dobra* János. A hangversennyel az együttes Szántó Andreának, az *I. nemzetközi barokk énekverseny egyik győztesének* teremt újabb bemutatkozási lehetőséget.

Tavaly ősszel *Hamari* Júlia kezdeményezésére rendezték meg az *I. nemzetközi barokk énekversenyt*, amelynek az volt a célja, hogy a kezdő énekeseket megismertesse a barokk zenével. A versenyzőknek nyolc barokk áriát, egy kötelező *Monteverdi*-áriát és három barokk szólókantátát kellett előadniuk. A nemzetközi zsűri, amelynek Dobra János, a *Budapesti Tomkins Énekegyüttes* vezetője is tagja volt, a huszonegy éves Szántó Andreának és *Megyesi-Schwarz* Lúciának ítélte oda, megosztva, az első díjat.

Szántó Andrea első tanára, Gyulán, *Csiky* Józsefné volt, majd *Berdál* Valériánál tanult két évig a szegedi konzervatóriumban. Jelenleg a *Zeneakadémia* harmadéves hallgatója, *Andor* Éva növendéke. Megyesi-Schwarz Lúciával a *Budapesti Kamaraopera* előadásán találkozhattunk, a kiscelli romtemplomban bemutatott német nyelvű *A varázsfuvola Második hölgyének* szerepében.

A vasárnapi koncert műsorán *Purcell-, Bach-, Rauch*-művek szerepelnek. Szántó Andrea énekli *Telemann Ihr Völker, hört!* kezdetű, a pogányok megtéréséről szóló kantátáját, amelyet az énekverse-

FISCHER Ernő

Eltüntetni minden stílust!

(FISCHER ERNŐ FESTŐMŰVÉSZ, 1966.)

Korayi 1988

— Festői működésedben az igazi vállalkozás az ötvenes években kezdődött. Azóta a modern művészet problémáihoz, amelyeket különböző iskolák vetettek fel és hordoznak, úgy viszonyulsz — ha jól látom — mint a művész egységes problémaköréhez. A modern művészeti vívmányok a te szemedben elvesztik az iskolák stiláris különállásában mutatkozó jelentőségüket, hogy a te eszközeid regiszterén sajátos összefüggésbe rendelve jelenjenek meg.

A közkeletű problémák ilyen átértékelése egy kevésbé közkeletű szintézis igényével — elsősorban alighanem a mestereiddel állított szembe. Említetted tegnap, hogy egyik mesteredtől sem, Aba Nováktól, Kmettytől sem kaptál olyasmit, amit tovább tudtál volna vinni.

— A stílusokhoz való viszonyom, a mesterekhez való viszonyom és az abból fakadó álláspontom felfogható lenne minden problémabonyolítás nélkül is, de valóban nem egészen egyszerű kérdés. A festői szakma — és általában a művészet — indulásával egy bizonyos életkorhoz kötődik. Addigra a szubjektum eljutott egy bizonyos teljességig, amelyben bizonyos tudati, érzelmi telítettség és tapasztalati anyag már összeállt. Abban az időben, amikor én Aba Novákkal kapcsolatba kerültem — akit tisztelek, komoly, nagy mesternek tartok —, majd amikor Kmetty Jánossal kapcsolatba kerültem, bennem az előbb vázolt hármas egység még nem jutott totalitásra. Részeiben láttam még minden kérdést, logikai-racionális áttekintésem az anyag felett sem volt még eléggé differenciált. Sem laterálisan, sem vertikálisan nem voltak meg azok a lehetőségeim a betekintésre, amelyeket a dolgokkal szemközt ma, úgy gondolom, a magaménak vallhatok.

Ötvenéves korral, sok emberi tapasztalattal elmondhatom, hogy életem nem sima, rózsás kibontakozás volt, hanem telve buktatókkal, megszakításokkal. Hosszú évekre el kellett fordulnom a művészettől, hogy más területen dolgozva keressem meg a kenyeret. Évtizedek estek ki az életemből úgy, hogy nem tudtam a művészetre koncentrálni. Ezt lehet pozitívan és lehet negatívan értékelni; emberi oldalát tekintve pozitív, a fejlődés oldaláról negatív.

— Gondolom, hogy bár Aba Novák és Kmetty tanítványaként még nem jutottál az integrálódás magasabb fokára, bizonyos határozott állásfoglalásod már akkor

– Az egyik maga után vonja a másikat. Ha megadom azt a bizonyos nyitólépést (ez a szó nem tőlem származik, hanem, azt hiszem, Csécsitől), amivel a néző beléphet a képbe, akkor reményem lehet arra, hogy ott is megért, ahol különben nem értett volna meg. Amikor én az úgynevezett absztrakt hullámvonalaimat vagy a síkformáim ritmusát a papírra vetem azzal a céllal, hogy ezek a ritmusok valódi ritmusérzést keltsenek, akkor reményem lehet arra, hogy ezt valóban föl is keltik, ha a nyitólépést is megadtam a néző számára – mintahogy számomra is döntőek és fontosak a nyitólépések. Nem óhajtok olyanféle önmegtagadásba elmerülni, hogy azért ne csináljak egy látványból képet, bár nagyon szeretnék, mert én elhatározásszerűen absztrakt festő vagyok, aki ezzel nem foglalkozhatik. Ezt nem vállalom tovább. Ami nekem ízlik, azt el is készítem, meg is eszem.

– *Ennek során mégis előfordul, hogy a mércét hol följebb, hol lejjebb állítod.*

– Világos.

– *Viszont abban is egyetértettünk, hogy képeid közül az egyik legremekbeszabottabb az, amelyiket* Golgotá*nak voltál szíves nevezni, hogy segítsél a nézőnek, ezúttal nekem.*

– Én azt tartom a legérettebb munkámnak.

– *Nos, ez a kép néhány csíkból kimetszett formájával, a metszések határozott szögeivel, a hasonló jellegű formák derékszögű kereszteződéseivel, mindössze két színével az absztrakció mércéjét eléggé magasra állítja.*

– Így van. Megfigyelésem alapján mondhatom, hogy nem mindenki érti meg ezt a képet. Már sokan megnézték a képeimet – legalább százan voltak már itten, ha összeszámolom valamennyit, – és a *Golgotá*nak nem volt minden esetben sikere. De már előfordult az, hogy a Golgota cím bemondása közvetítette a sikert. Mégpedig nagyon erőteljes sikert. Éppen a Japi [= Papp Oszkár] édesanyjánál, akinek ez a cím nyitotta meg azt a lehetőséget, hogy ebbe a képbe „belelépjen".

A második dolog, amit nem akarok megtagadni, és amit magam is igénylek, a térszerűség. Tudom azt, hogy az emberek akkor kezdenek valamit látni a képen, ha az a valami térben van –, mert amíg a síkon maradunk, addig mindig a dekoráció gyanúja merül fel. A síkformák egymásutánja és ritmusa a dekorativitás ismérve – általános emberi szempontból nézve, az enyémből is. Abban a pillanatban, amikor a harmadik dimenzió felé megnyitom a lehetőségeket, akár perspektívával, akár légperspektívával, akár csak a színekkel, nyomban az egyszerű síkformák is átalakulnak valamivé: már képpé.

– *Tehát a teljes absztrakciótól nemcsak azért tartod magad távol, mert azt túl korainak és időszerűtlennek tartod, hanem a leegyszerűsítései dekorativitásától is tartózkodsz.*

– És az ürességtől is. Mert a dekoráció a képhez képest mindig üres.

– *Ezzel szemben a telítettséget kívánod?*

– Annak az érzelmi reakciónak a dús, mély voltát, amit egy kép kiváltani köteles; egy merő üres dekoratív frízzel vagy akármivel szemben. Sok vita folyt arról, hogy válik el a dekoráció a képtől. A nyomozás gyakran azért folyik téves irányban, mert kikapcsolják belőle a nézőt, az embert, azt, hogy hogyan reagál egyikre is, másikra is.

s volt az ő stiláris egyértelműségükkel szemben. Talán primérebb, ösztönösebb reakció formájában. Így van az?

— Kénytelen vagyok pedagógiai tapasztalatomra hivatkozni, bár nem abszolút igazságokhoz, hanem egy szubjektív elképzeléshez vezetnek. A művészeti alkat fejlődése több formában történhet meg. Elképzelésem szerint a művésznél, aki egyébként készségekkel, igényekkel, belső mondandókkal rendelkezik, előadódhat az az eset, hogy sokkal hamarabb lesz intellektuálisan komplett, mint érzelmileg totális. Én a művészi fejlődésben az érzelmi totalitásnak a kialakulását tartom elsődlegesen fontosnak. Ha az érzékenység, a reagáló képesség jól működik, ha a világ dolgaival való kapcsolatomnak érzelmeimre való transzponálása azonnal megtörténik, vagyis folyamatosan történik: ez az érzelmi világ rögtön a művészet sajátos területén tesz engem felfogóképessé és posszibilissé, anélkül, hogy logikai világommal, logikai világomban ezt megközelítő teljességig eljutottam volna.

Élettapasztalatom, az emberhez való viszonyom már megérett abban az időben, amikor a mestereim tanítottak. Az emberrel való együttérzés, az emberiséggel közös vállalása a sorsnak már megvolt bennem. De kilépve az akadémia kapuin, olyan ideáljaim voltak, amiken ma csak mosolyogni tudok. Nékem Benczúr akkor jelentős mesternek tűnt. És itt ma sem látok valamit egészen tisztán. Pszichológiailag én már akkor befejezettnek számítottam, de logikai síkon és tulajdonképpen Benczúr rendkívül technikás, rutinos, nagyvonalú, a világot a „maga tökéletességében" ábrázoló szemléletét becsültem nagyra, és nem tudtam, a szó mélyebb értelmében keveset tudtam Rembrandtról, Braque-ról, Bonnard-ról, épp azokról a művészekről, akik később számomra az ideálok lettek. Ez most is probléma nékem: hogy az akadémiát elhagyva én Benczúrt hogyan értékeltem. Hogy ma mi róla a véleményem — azon túl, hogy pontosan tudom, meddig jutnak tartalmi vonalon a benczúri képességek — ez más kérdés; de a viszonyomat hozzá nem tudom megérteni.

— Úgy gondolod, hogy egyfelől Benczúrnak, másfelől Rembrandtnak, Braquenak és Bonnard-nak nincs közös aspektusa. Én közösnek látok bennük valami olyasmit, ami nem idegen a te képeidtől. Bizonyos barokkos mozgalmasság Braque-ot kiemeli a kubisták közül. Van egy nézőpontja, ami a kubizmusból, ebből a deduktív dogmatizmusból nem vezethető le: egy emberileg és indulatilag indokolt álláspontja. Ugyanakkor közös mind a négyükben, hogy a művesség szeretete, a fény szeretete náluk luxuriőz módon nyilvánul meg.

— Megvilágítottál valamit, amire eddig nem gondoltam. Tegnap, áttekintve, átlapozgatva a dolgaimat, egy biztosan szemedbe ötlött: az, hogy a művességnek klasszikus értelemben vett finomságára — ha nem is tökéletességére, de valamilyenfajta tökélyére — törekszem én is. Lehet, hogy a benczúri oeuvre-ben engem a kifelé forduló Benczúrnak pontosan az a fajta momentuma ragadott meg, amikor ő a mélyebb tartalmakat a kifelé forduló léleknek egy olyanfajta palástolásával...

— ... mutatta meg, ami feltárás.

— Ami feltárás.

— És Rembrandt? — az Aranysisakos férfi *külsőségei nem a bensőséget reprezentálják?*

— A rembrandti világban a külső csillogásnak, a felszín rendkívül csodás világának a bemutatása dialektikus egységben van Rembrandt belső világával, befelé

forduló látásával. Feszültsége pontosan abból fakad, hogy Rembrandt egyszerre tu kifelé és befelé nézni. Ez adja azt a fajta szintézisét és egységét a műnek is, azt a tisz ta harmóniát és egyensúlyt, ami a rembrandti műveket minden vonalon jellemzi és mondanivalóval tölti fel.

— Rangsorolás és paradoxon szándéka nélkül mind a négy festőről el lehet mondani, hogy mélységesen felületiek.

— „Mélységesen felületiek?" — igen. Így.

— A szűk magyar választékon belül Benczúr az, aki ezt a lehetőséget leginkább megközelíti. Inkább, mint Munkácsy.

— Igen. Így van.

— Munkácsy dramatizálással pótolja azt, amit nem tud merőben festőileg kifejezni.

— Ez nagyon fedi a benczúri világnak a megfogalmazását. Visszatérve a kérdés lényegéhez: nálam akkor nem szinkronban jelentkezett a befelé fordulás, az érzelmi világommal egyértelmű telítettség és a külsőre való figyelés, hanem — ezek szerint — egy későbbi fázisban fordulok majd magam felé, egy későbbi fázisban tudom majd mélyebben értelmezni Benczúrnak valóban pozitív képességeit; talán úgy, hogy a dolgoknak valamilyen formában mélyebb jelentőséget is tudok adni.

A fiam példájával is szeretném aláhúzni az előbb elmondottak érvényességét. A fiam körülbelül hasonló alkatú, mint én. Lelki érzékenysége, idegrendszeri érzékenysége és fejlődésében is az érzelmi világnak sokkal gyorsabb előrelépése a tudatival szemben, a konkrét-racionálissal szemben — nagyszerűen mutatkozik az általa festett képekben. Színvilágában, szerintem (és elfogulatlanul, hiszen most egy versenyen igen szép eredményt ért el), abszolút kultúrált, harmonikus, kiérlelt, majdnem azt mondhatnám, felnőtti módon érett. Megérzésem szerint a festészetben — nem kizárólagosan, de nagyrészt — tulajdonképpen a színek hordozzák az érzelmi hullámzásokat, az érzelmi szférának azt a világát, amelyik az embert közvetíti. A fiam, aki tizenöt éves, kiforrott kvalitású színkultúrával rendelkezik, ugyanakkor rajzolni tizenöt évéhez képest csak primitíven tud. A vonal képviseli — ahogy én gondolom — a műben a logikát, a vonal az, ami a felületen kalandozva megjelöli pontosan a dolgok logikai helyét, a szín az, ami betöltve a vonal által behatárolt felületet és teret, a legnagyobb dimenzionális mélységekben tudja képviselni vagy hordozni az érzelmi világot. Ez, gondolom, nem kíván különösebb történelmi alátámasztást.

— Talán ugorjunk egyet: te a színeket és a vonalakat úgy kaptad, mint a zenész a hangok végtelen birodalma helyett a zongorát, a maga kötött hangrendjével és egy hangtannal együtt. Az általánosságok helyett itt érdekesebbek a stiláris kötöttségek, hiszen a te problémáid kezdettől fogva stílusproblémáknak látszanak; — ahogy én látom: a stiláris kötöttségek ellen úgy lázadsz, hogy egymás ellen játszod ki a stiláris lehetőségeket.

— Még egy gondolatot szeretnék ehhez a stílusproblémához hozzáfűzni, ha nem is ad konkrét választ a kérdésedre. Az idők folyamán az a vélemény alakult ki bennem, hogy a nagy műveknek van egy beolvasztó képessége és tevékenysége (ezt az én műveimtől eltekintve mondom). Igyekeznek az emberi kultúra már elért eredményeit ilyen vagy olyan formában abszorbeálni, fölszívni. Vonatkozik ez a művészettörténet egyes stíluskorszakaira is. Mélység és képesség kérdése, totalitás kérdése. A festészet

nagyjainál nekem mindig az volt az érzésem, hogy a korszakok látens módon és szellemi szinten olyan szintézisben tudnak megférni egymással, amelyben csak a dolgok mögé lehet sejteni az egyes korszakokat. A lényeg az, hogy – pontosan ezáltal – a mű magasrendű minőségi, mélységrendi, tartalmi változást tud belevinni az előző eredmények felhasználásába. A nagy művek vonatkozásában ez kritériumként is felállítható.

– Nálad ez konkrétan mint vállalkozás mutatkozik meg. Ami a kérdés módszerbeli vonatkozásait illeti, a néző a képeiden azt látja, hogy például egy kubisztikus, több nézőpontú teret nem térproblémaként kezelsz: az egzakt és tudományoskodó kubista szemléletet megkontrázod a lírai szemlélettel, viszont annak a diffúz jellegét is korlátozod egy anekdotikus motívum elhatároló beavatkozásával és így tovább. Nálad a legkülönbözőbb stílusteremtő faktorok csak különböző kártyalapok egyetlen játszmában.

– Nyilvánvaló, hogy valamilyen módszerességnek minden alkotó embernél ki kell alakulnia az idők folyamán. Határozott, kikristályosodott, élesen fölvázolt, logikailag értelmezett módszeresség azonban az én munkásságomban nincs. Ennek inkább pozitív jelentőséget tulajdonítok.

A képzőművészet két pólus között küzd a maga életre hívásáért. Az egyik a logikai, az intellektuális, a másik az emocionális pólus. Azt is tudjuk, baj, ha a polaritás egyik vagy másik végletében reked meg a művész. Az én problémám tulajdonképpen az, hogy etikus művészetet szeretnék, tehát olyat, amelyik a valóságnak nem hedonisztikus, külső problematikáját vállalja, hanem a mélyebb problémakört, az emberiséggel való együttérzés problémáit feszegeti. Az ilyenfajta művészetnek minden nagy megnyilvánulása a logikai és az emocionális világ harmóniájában csúcsodott ki. Ettől kapták teljességüket.

Ha visszagondolsz a tegnap látott képeimre, akkor a pólusok közti mozgásra majdnem mindegyikben valamilyen példát láthatsz. De hadd szemléljem a polaritást mint feszültségi tényezőt is, ami minden művészetnek a leglényegesebb velejárója. Ha a mű nem feszültséggel telített, ha nem tud valamilyen tremendumot kiváltani a nézőből, ha nem tud energiákat felhalmozni magában s nem tudja azokat rengeteg áttételen keresztül a tartalom hordozójává tenni – és ide tartozik a tér strukturális vonatkozása éppúgy, mint a szín és a vonal struktúrája –, ha nem tud a feszültségben szubjektívvá oldódni, vagyis ha a szubjektum nem tudja eléggé nagy erővel a dolgokat önmagával azonosítani, akkor történik meg, hogy a mű vagy egyik, vagy másik pólus irányába eltolódik.

– Ez az, amire neked különösen kell vigyáznod.

– Ez az, amire nekem – így, ahogy mondod – nagyon kell vigyáznom.

– Mért annyira kritikus kérdés ez nálad?

– Szerintem az érzékeny idegrendszer teszi azt, hogy néha túlzottan elmegyek az érzelmi világ felé. Vigyáznom kell, hogy ez ne állandósuljon, mert ezen a szinten elviselhetetlen az állandóság, amellyel befúrom magam a kép problémájának a mélye felé és azt érzelmi világommal azonosítom. Ebből nekem megint a felszínre kell jönnöm, valamilyen formában megint a logikai élettel kell kontaktust találnom: tehát átcsapok...

– Alapvető labilitásod és művészi kontrollja a folyamat egészében etikussá

válik, úgy érzed, egyrészt a labilitás vállalása által, másrészt a labilitás kiegyenlítésére irányuló törekvés által. Nyilván ebben látod a magad korszerűségét.

— Ezzel egyetértek, csak a labilitás ilyenfajta megfogalmazását kicsit szűknek érzem. A labilitás nemcsak az én pszichikai problémám.

— Nyilván összefügg korral, korszerűséggel, világképpel.

— Pontosan. Ehhez hozzátartozik, hogy a XX. század problémáját nem lehet csak érzelmileg elintézni. A XX. század problémája racionálisan is, logikailag is, intellektuálisan is kikerülhetetlen.

— A dolog érzelmi színezete mindenesetre az, hogy a kiszolgáltatottság vállalásával kezdődik küzdelmed a képért. A passzív reagáló készség benyomásaiból indulsz el és küzdöd fel magad aktív alakító erővé. Ez a folyamat, amelynek teljes terjedelmében való közvetítését ambicionálják a képeid. Ennek a folyamatnak a feltárása képeid mélységi tényezője.

— Egyetértek ezzel.

— A különböző stílusokból eredő eszközök is tehát ezáltal kerülnek nálad szintézisbe.

— A lényeg az, van-e bennem annyi energia, hogy én a formai-stiláris dolgoknak alárendelt szerepet tudjak biztosítani. Az eddigiekből kiderült, hogy én a stílust mint olyat modornak érzem. A stíluskorszakok is egy-egy korszak modorát jelölik. A nagy mestereknél tapasztaltam, hogy a stílusok láthatatlanná válnak. Szinte stílustalanná válik a mester, mert nála már csak a tartalom és az eszme dominál. Az én ideálom ez volna a módszert illetőleg is: eltüntetni minden stílust — ami nélkül természetszerűleg nem lehet fellépni egy bizonyos szintre. Ha a kubizmust nem értelmeztem volna a magam számára ilyen vagy olyan módon, akkor a kubizmus érzése mint érzelem nem tudna beleszövődni egész érzelmi világomba szervesen. A módszerességemben volt valami előre megfontoltság is: az a törekvés, hogy intellektuálisan mindent fölszívjak és megértsek, de úgy valahogy, hogy azután a megértett dolgokat teljes egészükben elfelejtve, elfelejtve külsőleges stiláris jegyeiket, megtartva belső magjukat, szellemiségüket, a magam világában hasznosítsam őket, egy bizonyos egység jegyében realizálva s a valóság szintjére fölhozva azokat a kis emberi mondandókat, amelyekre képes vagyok. Felkészülésem tényleges módszerbeli velejárója, hogy ezt logikai-filozófiai előkészítés is megelőzte.

— Mint nézőnek az a benyomásom, hogy ebben a folyamatban voltak szakaszok, amikor még egy-egy képen meglehetősen szerteágazónak tűntek az ambícióid. Ami később már a kép kontrapunktikájaként jelentkezik, korábban néha ellentmondásosságaként jelentkezett — ami nem ugyanaz. Régebbi képeiden például az architekturális jellegű grafikai beavatkozás teljesen idegennek látszik a színek emocionális tartományától, később azonban akadt kép, ahol valóban szintézist éreztetett, ahogy egy csapásra az egész átélhető volt. Az érettségnek ezen a pontján nyilván új feladatokkal kerülsz szembe.

— A változást abban tudom lemérni, hogy régebbi munkáimban a természet volt a független változó és én voltam — illetve a kép — az a függő változó, amelyik a természet változását követte. Az utóbbi időben a természet független változandósága megszűnt a szememben: a természet lett a függvény. Mozgásával, dinamikájával szemben én egy statikus valami lettem, aki a természetre már úgy tudok rápillantani, hogy

a jelenségvilág mögött lényegi jegyek fölismerését is biztosítani tudom. Egy példát mondok.

Olaszországi utam alkalmával rendkívül élveztem az olasz világ, az olasz társadalom, az olasz vidék belső dinamizmusát és kultúrális egységét. Velencéből azonban úgy jöttem haza, hogy nem emlékeztem a Doge-palotára. Annak ellenére, hogy megfestettem. Nem emlékeztem a kis hidakra, amint azok részleteikkel együtt beleépülnek a városkép összhangjába. De hazahoztam magammal ilyesmiket: gyöngyházszínt, Velence zenei ritmusát, zenéjét, kontrasztokat a jelenségek mögött vagy hiányukat s azt, amiben a kontraszt jelentkezett. Hazajövet, az állvány előtt Velence valósága már csak dialektikájában jelentkezett. Egyszerre jelenségként és lényegként, s így tudtam érzelmileg magamévá tenni. Módszeremnek és a valósághoz való viszonyomnak talán ebben mutatkozik meg a lényege.

Nyilvánvaló, hogy az első letétek még nem tudják az ilyen valóságélményt teljes egészében közvetíteni. Példa rá a Genova melletti tengerparti táj, amelyről tegnap megjegyezted, hogy visszajön benne az Aba Novák világa is. Bár a képnek bizonyos értelemben zenéje, ritmusa, áttétele volt színben és formailag, vagyis már épített jellege volt, mivel szellemileg architektonikussá kívántam tenni, mégsem volt eléggé átszellemült ahhoz, hogy eljussak benne egy tiszta, inkább zenei állapothoz, amelyben a dolgok feloldódnak, polaritásuk, feszültségük feloldódik a tartalomban. Már pedig ez a legfontosabb abban a szemléletben, amellyel én a valóságot föl akarom fogni, föl akarom dolgozni, s amellyel a valóságot magamban totálissá kívánom tenni.

— Legeredményesebb munkáidnak tűnnek — talán ebből a szempontból is — Virágcsendéleted, *a* Cirkusz, *az ausztriai hegyi táj. Azon a képen, amin most dolgozol —* Achillesz és Hektor találkozása, *oldalukon egy-egy isten, frízszerűen, háttér nélkül —, mintha a jelenségek ki akarnának feküdni saját fényükben a felületre. Belső csillogásból kölcsönzik a dekorativitás látszatát és nincs mögöttes világuk. A festőiség végletes benne. Beszéltünk erről a végletességről Rembrandttal kapcsolatban. Minden epidermisz. Delacroix-ra is utalhatnék. A felszín mögött is felszín rejlik, majd újra felszín, s mindez egyetlen felületre lefordítható. Ez a szemlélet időközben megjárta a mikroszkopikus odafigyelés iskoláját. — Vajon ezt a képet döntő lépésnek érzed-e?*

— Azt hiszem, jelent lépést. Ha nem tudom is fölmérni, előrelépést jelent-e vagy sem. De lépés, mert az igény egyfajta ilyen dekorativitásra körülbelül másfél év óta dolgozik bennem. Él bennem egy igény a felületnek olyanfajta ünnepi színbe való öltöztetésére, olyan gazdaggá tételére, amilyet Klimt és a szecesszió művészetében, vagy Rembrandt sisakos arcképének megjelenésében tapasztaltam.

— Sőt Benczúrnál is — hogy kerek legyen a dolog.

— Sőt Benczúrnál is — hogy lezáródjon az ív. — Az az érzésem, hogy az ötvösségnek vagy inkább a művességnek ez a fajta igénye egy új minőségi szinten próbálja egyeztetni a XX. század képzőművészetében jelentkező újszerűségeket. Amikor az ember hosszú ideig csak rettenetesen „mély" lelki gondokról, emberi válságokról, infernális emberi problémákról szeretne tanúságot tenni a művekben, akkor a polaritás másik oldalán előjön az a vágy, hogy a világot külső hámjában is úgy tudjam szuggesztív módon áttetszővé, csillogóvá, nagyszerűvé tenni, hogy amögött még mindig ott legyen az emberi problematika, involválva, illetve immanensen meglegyen benne az

eszmei tartalom. Hullámvonalú fejlődésként szeretném értelmezni ezt. Az alpesi kép azt érzékelteti, ami súlyosan ráfekszik az ember érzelmi világára, az ember kicsiségét, az ember világban elfoglalt törpe szerepét. Ezután a másik végletben föl szeretném csillantani, hogy ez az ember ismeri a világnak egy csillogóbb arcát, a tartalmat nem feledve látja a felhámját is, de ennek a felhámnak nagyon ünnepinek, bensőségesnek kell lennie.

Kérdésed valóban élesen világít munkásságomban a kifelé és befelé fordulásnak erre a ritmikus voltára. Még akkor is, ha – érzésem szerint – mindig inkább a befelé fordulás, a kontempláció szintjén mozog a munkásságom, s a képeim is inkább a kontemplációra hívják fel a nézőt, még akkor is megvan benne az életnek egy ilyenfajta csillogóbb, hedonisztikusabb szemlélete.

Egész munkásságom és ars poeticám problémáit két dologban foglalnám össze. Az egyik az erő kérdése a műalkotásban, a másik a tér problematikája a műalkotásban. Mind a kettő tulajdonképpen az emberi élet végső kérdéseihez tartozik. A kettőnek szintézisben kell egyesülnie ahhoz, hogy a műben mind a tér, mind az energia intenzív megnyilvánulásai szellemi problémakörbe tevődjenek át, egy újabb struktúrába, amelyben a művész filozofikus szemléletén át a természet nyilvánul meg.

ember, aki azonban a rettenetes korban tudatosan akarja áltatni magát, s ez a pillanatnyi vétsége elkerülhetetlenül tragédiához vezet."

Hiteles történelmi keret, világos, „sakk-matt" összecsapás, karakteres kulcsfigura — de egy kicsit azért már ismert. A tudós dilemmája — könyvben is, drámában is — annyiszor megidéztetett már, hogy Abody ehhez a meditáló tudósi magatartásrajzhoz nem sok újat tud adni. A kort is leginkább az ismert típusalakok népesítik be; a kimérten pattogó rendőrtiszt, a bokacsattogtató, fajvédő egyetemisták, a mellébeszélő szociáldemokrata. Mindez együtt azt eredményezi, hogy a néző hiába érti meg, s érzi át Miltényi tragédiáját, ez a magáévátevés meglehetősen felszínes marad. Erőtlen az indulatkeltő inger — kicsi a kiváltott hatás is.

A darab dramaturgiai megoldásán erősen érződik, hogy a *Családi kör* tulajdonképpen rádió-előadásra készült. Rövid, gyors váltású jelenetek követik egymást, amelyeket a szituációra jellemző hanghatások, illetve zenei betétek kötnek össze. A második felvonás Canossa-járása túlzottan vékony szálú, s kicsit iskolás jellegű cselekménybonyolítás. A hosszadalmas professzor—altiszt jelenet pedig édeskés jovialitásával töri meg a tragikusabb hangvételt.

A dráma sötét világát olykor egy-egy szatirikus mondatpetárda fénye világítja meg. Ezek nem mindig a legalkalmasabb helyen törnek elő, de a néző mindannyiszor felszisszen: ezekben az elejtett, s funkciójukban is mellékes kitételekben az igazi írói hang mutatkozik meg. Abody drámájának szatirikus felhangjai erősebbek, tisztábbak, kifejezőbbek, egyszóval művészileg igazabbak a darab tragikus alaphangjánál.

A színpadi produkció látványos, tetszetős munka. *Máté* Lajos rendezőt leginkább az előadás nem lankadó lendületéért, jól megtervezett ritmusáért dicsérhetjük. Azért viszont már kevésbé, hogy a szereplőket jobbára a mai utcai divat szerint öltözteti, holott a felidézett kornak is megvolt a maga — nemcsak darutollas, díszmagyaros —, de jellegzetesen polgári ruhaviselete is.

Suki Antal díszleteit nem értjük. Pontosabban azt az elvet nem, amelynek szellemében egymás mellé helyez naturalista stílbútorokat és egy absztrakt csontvázakat utánzó, feltehetően a háború borzalmait szimbolizáló, ráadásul még valami sejtelmes rendeltetésű textíliával is körülnyalábolt jelképhátteret. A kettő nem megy együtt.

Miltényi professzort a már idézett Körösztös István játssza; erővel, nagy kitöréseiben is fegyelmezetten. De őrajta is múlik, hogy alakításának egésze inkább egy középiskolai tanárt, mint egy világhírű tudóst idéz.

Tarczal Pál nyomozótiszt szerepében *Szoboszlai* Sándort láttuk. A sok „pozitív" figura után ezúttal egy történelmileg is, emberileg is negatív figurát bíztak rá. Szoboszlai ezt a feladatát is jól megoldotta, de alakítását ezúttal kevésbé éreztük markánsnak. Igen karakteres figurát formál *Dánffy* Sándor, mint szociáldemokrata ügyvéd-képviselő. *Jablonkay* Mária rövid szerepében is felhívja magára a figyelmet.

AKÁCZ LÁSZLÓ

PÁRBESZÉD A MŰVÉSZETRŐL. I.

1021

„A SZINTÉZIS KORÁT ÉLJÜK"...*

Fischer Ernő, a Szegedi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára sajátos karakterű művészegyéniség, egyike azoknak a magyar festőknek, akik úgy alakították ki elsőrendűen intellektuális jellegű, de érzelmi vonatkozásokat is kisugárzó, árnyaltan zenei hatású művészetüket, hogy mindazt a tartalmi és formai vívmányt, mely a festőművészet történetében a legértékesebb eredményként esszenciálódott, iparkodnak egyéni mondandójuk minél teljesebb érvényrejuttatására felhasználni. S ezt oly magasrendű művészi hőfokon képesek véghezvinni, hogy a szintetizálás folyamata a legkevésbé sem mossa el egyéni művészi arcélüket, sőt, senki máséval össze nem téveszthető módon vetíti elénk újszerű, eredeti mondanivalójukat.

Szenvedélyesen érvelő, szuggesztíven vitatkozó beszélgetőpartner Fischer Ernő. Amilyen elmélyült-feszülten keresi képein a legmegfelelőbb vonalat, a legkifejezőbb színfoltot, oly intellektuális gonddal — ugyanakkor rokonszenves érzelmi intenzitás-

* A dél-alföldi művészeink „ars poeticáját" ismertető riportsorozat I. része.

sal is — keresi a legmegfelelőbb kifejezést, a legvilágosabban hangzó mondatot — művészi elvei kifejtéséhez. Szívesen vitatkozik. Önmagával is, másokkal is.

— *Épp ez az egyik legnagyobb örömöm* — mondja, — *hogy ti. végre nyílt, szenvedélyes vita „dúl" minden művészeti területen, az őszinte viták légkörének kialakulása hitem szerint igen termékenyítően fog hatni mai festőművészetünkre. Szenvedélyes állásfoglalás nélkül nincs előrehaladás, szenvedély nélkül nincs művészet sem.*

Művészeti elveimet illetően faggatsz. Máris itt vagyunk egyik leglényegesebb elvemnél, a szenvedélyességnél. Ahogyan a vitában — éppúgy a műben is a tremendum-jellegűt szeretem, a jó értelemben vett meghökkentőt. Az idillien kiegyensúlyozott mű — a posvány szagát terjeszti, halotti hangulatot áraszt. Nem igazi műalkotás az, amelynek nincs tremendum-jellege, megrázó lényege. A „megdöbbentés" ténye eleve magában foglalja azt a bizonyosságot, hogy az illető mű mögött — karakter húzódik meg. Olyan igazi egyéniség, aki a valóságról, az „adott világ varázsairól" olyat képes közölni, amit más még nem érzékelt, s nem is fogalmazott meg előzően.

— Örülök, hogy kimondottad: a művésznek a *valóságról* kell vallania.

FISCHER: Igen, a valóságról, csak az a kérdés: mit? József Attilát kell idéznem ebben a tekintetben: „Az igazat mondd, ne csak a valódit." Az igazságkereső művészek közé sorolom magam — s úgy érzem, nem ok nélkül.

— Minden kornak minden igaz művésze az igazságot kereste.

FISCHER: Csakhogy nem minden kor vetette fel ilyen egyértelműen, ilyen lényegbehasító kegyetlenséggel az igazságkeresés problémáját. Persze, hogy minden korban minden igazi műalkotás közvetített valamiképp az igazság felé. De az előző korszakok jellemzője mégiscsak az volt a művészeteket illetően — s ez áll talán az irodalomra is —, hogy elsődlegesen a maga sajátosan esztétikai örömével hatott a művészet. Ám ilyen „drasztikusan", ilyen, önmaguk iránt is következetes könyörtelenséggel még sohasem keresték az emberek — s az emberiségen belül a művészek — az igazságot. Ez nyilván abból következik, hogy ilyen nagy, átfogó és egyúttal komplex, bonyolult problémái az emberiségnek még sosem voltak. A művészetek tehát lényegükből következően akarják megszólaltatni ezeket a társadalmi és létigazságokat, „az igazságot", mely ilyen hallatlanul intenzív feszítőerővel még soha nem jelentkezett. Ennyire összetett problémák elé, s ilyen életre-halálra menő határozottsággal még soha nem állította problémák elé az emberiséget a lét. Ily végletes módon, ilyen szélsőségesen a problémák sem voltak ennek előtte fölvetve soha.

— Ebből meggyőződésem szerint annak is következnie kell, hogy a „rendteremtés" iránt is ma a legnagyobb az igény.

FISCHER: Szükségszerű, hogy amikor emberi létünk a legvégletesebb differenciáltságot mutatja, ugyanakkor a szintézis iránti leghevesebb igény is fellépjen. Az ember nem tud sokáig a ziláltság szellemi állapotában élni. Úgy vélem, a század közepéig a művészetek analitikus korszakát éltük. Azt hiszem, az irodalomban is inkább az analitikus jelleg dominált. Most a szintézisre törekvő korszak következett el. A szintézis hármas egységet feltételez: a tudomány, az etikum és az esztétikum komplexitásba-kerülését. A művészet napjainkban nem véletlenül „kutatta" ki a tudománnyal határos érintkezőpontjait s nem véletlenül törekszik ahhoz a relációhoz, amelyben a tudomány, az erkölcs és az esztétikum egységet képez. E tényezőknek bizonyos magas szinten totalitásban kell lenniök. Ma már a tudomány is odáig jutott, hogy a tudósok ténykedésük közben „esztétikai" jellegű problémákkal is szembetalálják magukat. Nem véletlenül probléma például a matematikai képletek arányának, harmóniájának kérdése. Tudott tény, hogy Einstein az egyik új képlet előtt így nyilatkozott: „Én ezt a képletet nem találom eléggé esztétikusnak!" Véletlen dolog ez? A legkevésbé sem, mert az emberi lélek legmélyén a dolgok szintézisben vannak; a legmagasabb szintű tudományt sem lehet ma már művelni a művészettel rokon alapállás: intuíció nélkül. Másfelől a művészet is odáig fejlődött, hogy egyik elsődleges szándéka — a valóság és lét igazságainak megismerése, s a megismert törvényszerűségek tekintetbe vétele.

— Konkréten, festés közben hogyan jelentkezik Nálad ez a probléma?

FISCHER: Például úgy, hogy a gravitációs erőt én, a képzőművész is kényszerülök felfogni s érzékeltetni adott műveimen belül. A modern szemléletű képzőművész a lét törvényeinek felszínre hozására kényszerül. Hogy mást ne említsek hirtelen: a szerkezet, lét-modell érvényesítésére, felszínre juttatására törekszik elsőrendűen a konstruktivizmus, kubizmus és így tovább. Persze a tudománnyal

Bényi László: Búcsúban (fent) — Szüret (lent)
Vö: Szelesi Zoltán: Bényi László kiállítása Szegeden (562. l.)

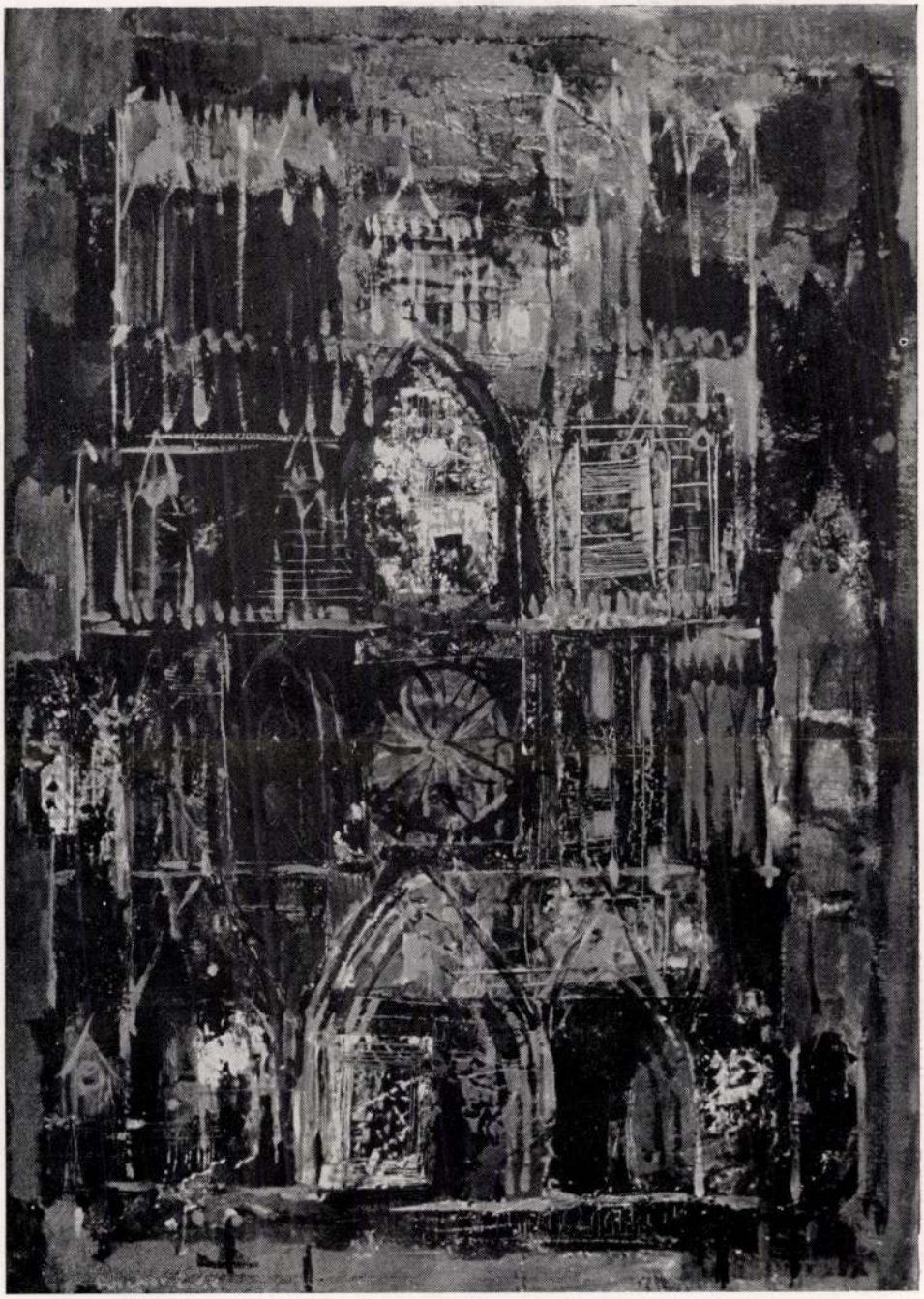

Fischer Ernő: Notre Dame
Vö.: Dér Endre: Párbeszéd a művészetről I. (559. l.)

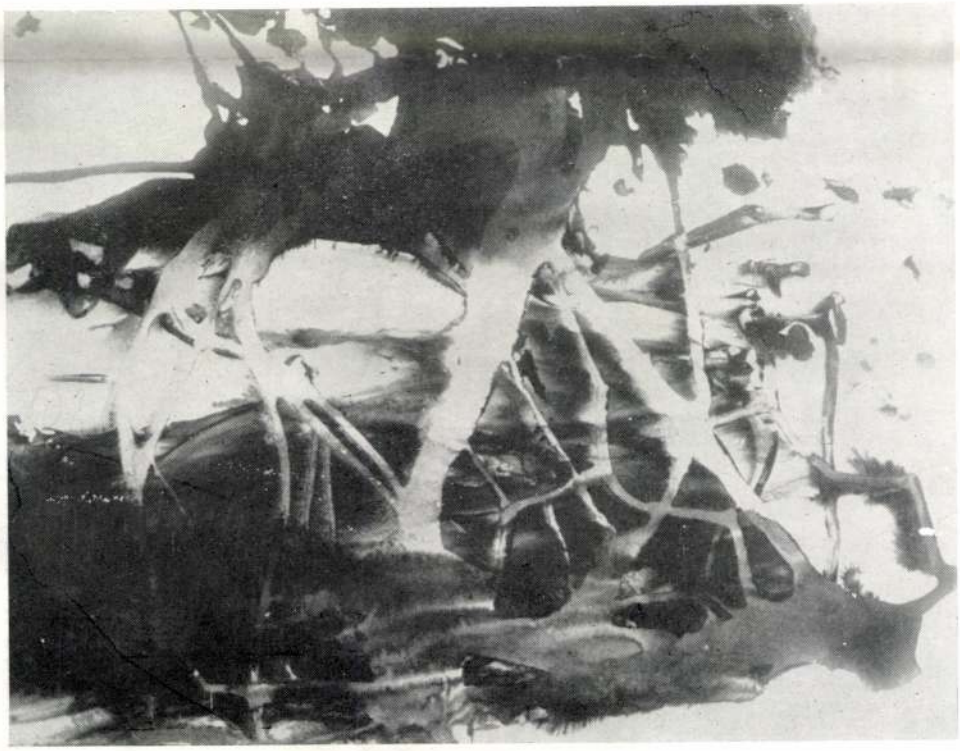

Vinkler László: Letarolt erdő (fent) — Gyökerek (lent)

KÉPEK A SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK TÖRTÉNETÉBŐL

MADÁCH: AZ EMBER TRAGÉDIÁJA — 1933.

Éva: Tőkés Anna, Ádám: Lehotay Árpád

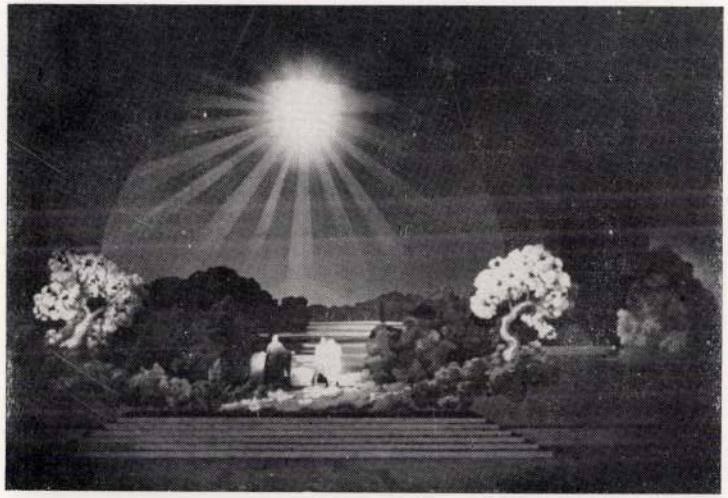

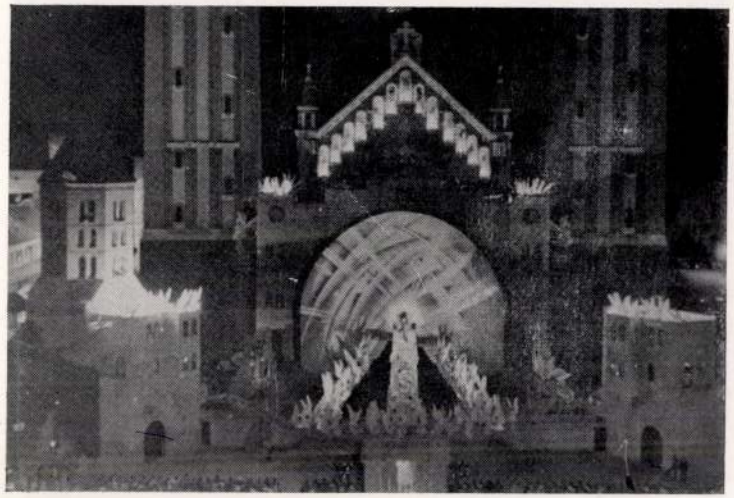

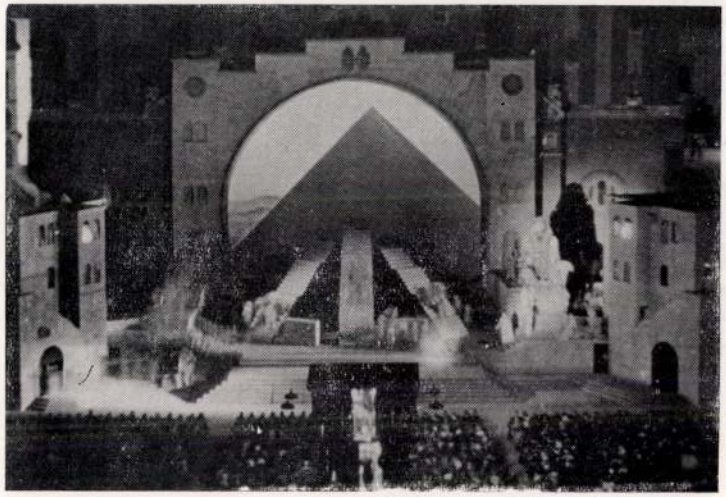

(Liebmann Béla felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fischer Ernő
TISZATÁJ
1965 JUL

való reláció tekintetében magától értetődően sok probléma adódik. A tudománnyal való „rokonság" érvényesítésének határai vannak, szigorú határai, melyeket — a képzőművészet sajátosságaiból következően — nem lehet túllépnie a művésznek. Ha túllépek a határon és arányt veszítve csak és kizárólagosan a „törvényt" igyekszem dokumentálni a műalkotás születése közben, menthetetlenül a tudomány abszolúte objektív álláspontjára jutottam — s ez a művészi szubjektum teljes feladásával jár. Megfigyelhető, hogy a modern képzőművészeti törekvéseknek abból az ágából, mely a „tudományszerűséget" a végletekig viszi — kimarad az ember... S az „elembertelenedett" művészet — abszurdum, mert a művészet lényegének feladását jelentené.

— Az „elembertelenedett" művészetnek nincsenek etikai vonatkozásai sem.

FISCHER: Márpedig szerintem ez a leglényegesebb a három említett tényező közül: az etikum. Az etikum fogalma nálam összekapcsolódik a szenvedés fogalmával. Etikumon mindenekelőtt az emberiség nagy fájdalmai iránt érzékeny etikai alapállást értek, a „pokoljárók" alapállását: „Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni..." Mélyebb járatú művészet az, mely tartalmát nem az élet hedonisztikusabb, boldogabb régióiból meríti kizárólagosan. Az „abszolút" boldogság — abszolút idillhez vezet. S az abszolút idill — a művészet halála. Az egyik legnagyobb hajtóerőt jelenti az emberiség fejlődésében az, hogy teljes felelősséggel vagyunk képesek viselni a nehézségeket, s a nehézségek okozta szenvedést, mely az embertől soha nem lehet távol: hiszen a betegséggel, halállal mindig számolnunk kell. Lehet akármilyen boldog is az alkotó ember egy-egy nagy felfedézés elérésekor, egy-egy nagy eredmény láttán, megint csak ott áll, hogy ki kell szenvednie magából a következő eredmény állapotát, hogy ismét boldoggá lehessen. Az emberi „küzdelem" p e r m a n e n s jellegét kell konstatálnom, ebből következően igyekszem kialakítani filozófiai töltésű művészetemet. Ez a filozófiai hátterű, nagy emberi összefüggéseket érzékeltető és megértő, nagy formátumú művészet az ideálom, ennek szolgálatába igyekszem állítani szerény képességeimet.

— Ha az általam ismert figurális kompozícióidra gondolok — akár az újabb Harlekinre például, mely szuper-magányosan, szenvedőn, a „miért" problémáját fölvetve tekint titokzatosan a világba —, valóban azt kell megállapítani, hogy a szenvedés, a fájdalom iránti érzékenység a domináló a képeken. Ilyenfajta érzékenységet árul el emlékezetem szerint a „Cirkusz" című kompozíció is. Itt is döbbenetes módon fejeződik ki — az óriási, titokzatos térbe, a trapézok pókhálórendszerébe jelzésszerűen beléhelyezett figurákkal — a küzdő emberre leselkedő veszélyek sokasága.

FISCHER: Igen, bár műveimben meglelhető valami végső, optimisztikus kicsengés, az én dolgaimra tagadhatatlanul bizonyos aláhangoltság a jellemző — egészüket tekintve. Örök példaképem Rembrandt. Nála a mély, a „basszusig" lemenő hangvétel a domináns, a szenvedő emberrel való legteljesebb azonosulás kifejezésképpen. Ebből adódik képeinek páratlanul gazdag és soha el nem évülő „hangszerelése". Magam is szeretném olyan differenciált rezgését érzékeltetni a szín- és vonalvilágnak, a ritmusrendnek, amellyel az emberi lélek legfinomabb rezdülései is kifejezhetők. Ami pedig az esztétikumot illeti, úgy érzem, én már visszatértem azokból a kutatási állapotokból, melyeket analitikus jellegű módszerekként vetett fel a művészetek története. Ha úgy tetszik, végigéltem a magam impresszionisztikus, tassisztikus, kubisztikus állapotát, s úgy érzem, felgyűjtöttem a magam számára mindezek kifejezésbeli eszközeit is, s ezek birtokában — kétségtelenül szintetizáló szándékkal — a kitágult, nagy volumenű valóságot iparkodom ábrázolni, túlmutatva az egyedi témákon. Úgy érzem, most már a tárgyi valóság felülete mögött képes vagyok megkeresni azokat a szimbólum- vagy modellrendszereket, amelyekben a v a l ó s á g e g y r e ú j a b b s z f é r á i találkoznak a valósággal. Tehát a minden irányba megnyílt, kitágult, megnagyobbodott, kozmikus méretű valósággal kell számolnom. Amikor az ismert az ismeretlent, a véges a végtelent, a megfogható a megfoghatatlant (művészetről lévén szó) idézi. A ma művészete ott kezdődik, ahol a művész képes bizonyos gyújtópontot kitűzni az ember és a természet között, melyet vizuálisan valahogy kihelyezettnek kell elképzelnünk, ha kell, akár „fényévnyi" távolságra is kihelyezettnek, hisz ott még mindig az e m b e r kutat... Az alkotó szellem korszerű művészi fejlődését csak ilyen dialektikus állapotban tudom elképzelni, amely az életnek és énnek, tapasztalásnak és eszmélésnek, a valóság kozmikus méreteinek és véges önmagunknak áthidalásából áll. Egyszerűbben: a „gyújtópont" kitűzéséből, tőlünk való távolságának meghatározásából és megteremtéséből.

DÉR ENDRE

BÉNYI LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁ

Bényi László nem csupán festő, hanem művés
az alföldi mesterek, Tornyai és Endre Béla körén
tárlatrendezések révén legeredményesebben népszer
nay Gyula művészetéről pedig sikeres könyveket is írt.

Képeinek kiállításán mégsem valami elméleti megfontolásoktól agyonkínzott festményproduktumokat láthatott a közönség, melyeket egy esztétikai kérdésekkel és hagyományfeltáró kutatással foglalkozó művészeti írótól várni lehetett volna; hanem éppen ennek ellenkezőjeként, a tárlat legjobb képein a természeti látvány és az élet egyéb jelenségeinek magas hőfokú művészi élmény-megragadása tükröződött.

Bényi László alkotásainak legtöbbje friss hatású, sűrűn változó arculatot mutató tájábrázolás. Az alföldi tanyavilágtól kezdve *(Faluvége, Boglyák)*, a dunántúli lankákon át *(Tihany, Csopaki erdő)*, elvisznek ezek a képek egészen a kéklő egű olasz tájakig *(Velence, Ostia)*, s e sokféle témából áradó finom érzés és hangulat érdekesekké és vonzókká teszi műveit. Mondanivalóit általában határozott, gyors ecsetvonásokkal felrakott bársonyos tónusú, teltmeleg színek tolmácsolják, s ezek a művész valóságrögzítő igyekezetének szenvedélyes hevületét is jól kifejezik. Az egymástól eltérő jellegű tájegységeken belül megfestett más-más év- és napszakváltozataival *(Patakpart télen, Tavaszi fák, Alkony, Este)*, hol drámaian mély húrokat penget, hol pedig költőien lágy akkordokat teremt.

Képeinek láttán olyas vélemény alakul ki bennünk, hogy Bényi ecsetjét a múló hangulat varázsának megragadása iránti vágy hajtja, s a pillanatnyi élményhatástól sarkallva, gyakran megelégszik a látott dolgok felszínrajzának benyomásszerű rögzítésével. Voltaképpen e szenvedélyes ábrázolókészség és impulzív élettelítettség által kapcsolódik az alföldi mesterek alkotóvilágához, s jellegzetes festészeti hagyományaikat modern hangszerelésű műveiben kamatoztatja.

A mondottakból úgy tűnik, mintha Bényit — minden mást kizáróan —, csak a natúra hihetetlen bőségű jelenségei érdekelnék, holott ez koránt sincs így. Természeti képein gyakran feltűnik az ember is, különösen a falun élő nép, akinek örömét *(Körhinta, Gyerekek a vízparton)*, vagy bánatát *(Temetés-variációk)*, velük együtt érezve fejezi ki. Legszebb figurális kompozícióját *(Eszterke olvas)*, azonban saját kislányáról festette meg. Színpompás látványt nyújtó, könnyeden megjelenített virágcsendéletei a szem és szív számára spontán gyönyörködést keltenek.

*

Szeged közönségének már volt alkalma megismerni Bényi László nevét. Tizenöt évvel ezelőtt, 1950 nyarán ő rendezte újjá a Móra Ferenc Múzeum képtárát. Hosszú idő után általa kerültek méltó megvilágításba Munkácsy Honfoglalás-ának itt őrzött nagy szén- és színvázlatai, melyeket jelentős művészeti és tudományos értékű dokumentumokkal gazdagított. Ez alkalommal hozta létre az „Alföld tája és népe" c. képzőművészeti kiállítást is, melyhez méreteiben és színvonalában hasonló állandó jellegű tárlata a szegedi múzeumnak sem régebben, sem e rendezvény kényszerű lebontása óta nem volt. Meg vagyunk győződve, hogy Bényi Lászlót ezentúl nemcsak érdemes munkásságú művészettörténészként, hanem szívesen látott, tehetséges festőként is számon tartják Szegeden.

SZELESI ZOLTÁN

Dési Huber Istvánról

Dési Huber István sokat hányódott, amíg festő lett belőle. Volt kovácsinas, pincérfiú, kifutó, dolgozott gyárban, zsákolt kint a Dunán, ügyvédi irodában körmölt, majd Désett, apja órás- és ékszerműhelyében megtanulta az aranyművességet. Huszonkilenc esztendős volt, amikor 1924-ben három évre Olaszországba került. Szorgalmasan látogatta a múzeumokat, leglényegesebb tanulmányaira ott is a valóságban kényszerült: gyári munkával kereste kenyerét.

Ez a kemény iskola egész életére öntudatos, harcos szocialistát faragott belőle, és művészetére is ebben a szellemben volt döntő hatással. A harmincas évek elején, itthon festett képei jórészt gyárak, külterki bérkaszárnyák világából való tárgyakat és embereket ábrázolnak. Mégpedig olyan képfogalmazásban, melynek a mértani szerkesztéssel határos, merev, konstruktív törvényszerűsége igen jellemző volt az ábrázolt proletártémák szűkös, rideg valóságbeli légkörére. Ez a határozottan, ütemesen tagoló, biztos szerkezeti fegyelem a továbbiakban is javára szolgált Dési Hubernek, amikor festői látásán a temperamentum szilaj hevülete, szenvedélyes kifejező lendülete vett erőt, és képein a dúsnedvű, erősfényű színeknek szélesen áramló, tüzes, viharkeverő sodra támadt.

Ábrázoló figyelme most inkább a táj és a föld szegény népe felé fordult. Túláradó, forró szívvel ölelte magához ezt a valóságot, melynek képében az expresszionizmus és a realizmus nagy jelentőségű, termékeny új ötvözetét keltette életre. Ez az expresszív realizmus igen egészséges, üdvös ellentét volt a hazai művésztájakon szokványos, bágyatag lélekfestéssel, kenetteljes spiritizmussal szemben, melynek mákonyos színbódulatában fiatal festőink közül ma is sokan olyan ernyedten úszkálnak, mint legyek a szirupos lében.

Nem nehéz ebben a nálunk még mindig széltében divatozó, élveteg festői szemléletben egy emberileg is passzív magatartásra ismernünk, mely a valóságot, az életet úgy hagyja jóvá, amint éppen van, és a társadalmi igazságtalanság, az emberi nyomorúság, küszködés és szenvedés legkiválóbb jelenségei előtt is szemet húnyt. Nem így Dési Huber. Az ő művészetében a festői látás elválaszthatatlan a tiltakozó és lázadó szociális lelkiismerettől és attól a forradalmi meggyőződéstől, hogy a valóságot a szegény nép javára gyökerében meg kell változtatni. Ez a szociális emberi érzület annyira vérében volt Dési Hubernek, hogy békétlenkedő, izzó ereje akkor is lángot vetett a képen, ha az nem szegény parasztot, pásztort, kubikust vagy téglagyári munkást, hanem napsütötte tájat vagy virágos csendéletet ábrázolt.

Dési Huber István sajnos, rövidre szabott művészútjának utolsó szakaszában vérbeli koloristává fejlődött, de festői látásának elevenbe vágó kifejező ereje az egykorú rajzokon is nyomot hagyott. Dési Huber a természet láttán készült vázlataiban

Dési Huber István rajza: József Attila, 1937.

sem volt játékosan könnyűkezű, a vonalakat fordulatosan, tetszetősen odakanyarító rajzoló. Még kevésbé bizonyult annak, amikor ezeket az elsődleges impressziókat jórészt nagy méretű papírlapokon, szénnel átfogalmazta. Inkább keményen és darabosan szántó, de rendkívül erőteljes és tömören jellemző vonalakkal, komponálva rajzolt ilyenkor: szeme előtt már a kép lebegett, amelyhez a szénrajzot pontos alaprajznak, szerkezeti váznak szánta.

Viszont ezek a képszerűen befejezett rajzok éppen a színek fölékesítő köntöse híján, csontig ható, éles igazmondással vésik szemünkbe és szívünkbe a dolgok és emberek keserűen való ábrázatát: azt a szocialista humánumot, mely Dési Huber művészetének legmélyebb és leglegényesebb jellemvonása.

Kállai Ernő

Fischer Ernő

Az én Dési Huberem

Fájdalmas felfigyelnünk sok kortársunkra, mennyi minden kimaradt ismereteikből, mert nem keltették fel érdeklődésüket. Elszomorító, milyen sokan nem tudják; csodálatosan gazdag a magyar művészet ezerszáz éve, századaink sorában nekünk — érthetően — különösen a miénk, a XX.! Csak nagymestereit is felsorolni hosszú lenne, ezért említem az életpályámtól meghatározottan szívemhez legközelebbi kettőt, az igazságkeresésben és kimondásában is testvéri Derkovits Gyula és Dési Huber István életművét.

Hányszor szerettem volna megírni a fenti cím alatt az én Dési Huber-portrémat, mert sorsunkat meghatározó több vonás húz hozzá megrendült ragaszkodással. Ez az oldal a fél évszázaddal ezelőtti (1944. február 25-i) halálára emlékezik. S éppen a halálát követően az Ernst Múzeum termeiben 1947 április-májusában először megrendezett, 118 művét bemutató Emlékkiállítása ürügyén. És Fülep Lajos mellett századunk másik nagy művészetkritikusa, Kállai Ernő avatott, a művész helyét kijelölő katalógus-bevezetőjével. (Köszönet érte Szalatnyay Józsefnek.) És azért, mert mostani éveink lehangolóan emlékeztetnek az elmúlt négy évtized történelemszemléletének elfogadhatatlan, tudománytalan korlátoltságaira, mellyel kirekesztették, agyonhallgatták a történelem, a művészetek, az irodalom, tudományok sok kimagasló alakját, akikről semmiképpen sem lehetett azt állítani, hogy forradalmárok, kommunisták lettek volna. Ha a mostani évfordulóról — sejtésem szerint — nem is emlékeznek meg HIVATALOSAN, remélem, hogy születése centenáriumának 1995-ös dátumát följegyzik naptáraikba. (Derkovits Gyula születésének 100. és halálának 60. évfordulóját is!)

Amikor Dési Huber súlyos tüdőbajával hadakozva utoljára feküdt a budakeszi szanatóriumban, én tőle néhány száz méterre akkor vártam első műtétemre a honvédszanatóriumban. Másfél évtizede aztán én is eltöltöttem öt hónapot azon az osztályon, ahol ő meghalt. Mindezek sorstársként is késztetnek az emlékezésre.

Gergely Mihály

Fischer Ernő

A REMEKMŰ *

Amikor erre az előadásra felkértek, valójában nem tudtam, mire vállalkozom, ugyanis a magam választotta téma súlyát nem mértem fel eléggé. Csak az erről való gondolkodás közben derült ki, hogy milyen feneketlen mélység tátong előttem, és hogy feladatom nem lehet e mélységnek a bevilágítása, hanem csak néhány lényegesebbnek vélt pont kifürkészése, és korántsem a remekmű pontos, teljesértékű meghatározása. Most már tudom, hogy nem is lehetséges, és az erre való minden törekvés értelmetlen. Hiszen maga a téma jellegénél fogva és nagyságrendjében is a tudomány szinte minden ágával érintkezésben áll. Nyitott és végtelen. Éppen ezért vált azonnal felismerhetővé számomra, hogy a "remekművet" úgy fogjam fel, mint "világot", mint "totális létet, egészet". Tehát szükségszerűen kell, hogy rendelkezzék a létezés összes elvi feltételével, hogy tartalmazza a lét, az élet, a tér, az idő, az anyag összes kategóriáját. Mégpedig ezek szintézisét, fundamentális ontológiai lényegét. Ha "remekmű", akkor csak ezért és így lehet remekmű, mert ezeket az értékeket, létminőségeket, kategóriákat fel is tudja mutatni. Ez volna tehát a remekműhöz vezető út első lépcsője, egyben az általános elméleti megközelítés, mely lényegében a filozófia területe.

A második lépcsőfok az esztétikának a filozófiához való szoros kapcsolódása. A kérdés ugyanis az, hogy a remekmű, mint esztétikum, hogyan tartalmazza és mutatja fel a fent említett filozófiai értékeket. Mert mint látni fogjuk, a remekmű kell, hogy tartalmazza őket, szinte kivétel nélkül. Hiszen egy csodálatos sűrítményben és egy még csodálatosabb metamorfózisban tárja elénk a létezés valóságát — természetes esztétikai formában és eszközökkel.

A remekmű tehát totalitás. Általa válik a végtelen mindenség a magunk emberi léptékének megfelelően értelmezhetővé, a remekmű által lesz a világunk humanizált valósággá, egyben igazi otthonunkká. A remekmű megszünteti az ember izoláltságát a létben és beleszövi az embert a világba. És általa éljük meg, hogy a világ nemcsak környezetünk, de otthonunk és szellemi hajlékunk is, egy humanizált világ.

Harmadsorban már konkrétabban kell foglalkoznunk azokkal a filozófiai és esztétikai kérdésekkel, amelyek a maguk valóságában a remekmű létében szükségszerűen megjelennek, és így jelenlétük a remekmű feltétele is. Georg Simmel Rembrandt-könyvében írja, hogy Rembrandt érett képeiben szinte előfeltételezte Heideggert, azt a Heideggert, aki a Lét és idő című versével e század egzisztencialista filozófiájának legnagyobb alakja. Számomra is megdöbbentő volt ez a paralellitás, filozófia és esztétika között. Íme néhány kategória Heidegger Lét és idő című művéből. Figyeljük meg csak ezeknek névszerinti felsorolását, akár ábécé-sorrendben is: belevetettség, bennelét, egész lenni tudás, egzisztencia, el nem rejtettség, felfedés, feltárultság, fenomén, fundamentológia, halálhoz viszonyuló lét, idő, időbeliség, igazság mint felfedő lét, igazság mint feltárultság, lenni tudás, legsajátabb lenni tudás, lét és létezés, létező lét, lét és igazság, lét megértés, a lét értelme. Megdöbbentő, hogy ha az itt felsorolt mozaik-fogalmakat jelentésük és lényegük szerint helyes sorrendbe rakjuk, azok olyan értelmes egységgé válnak össze, melyek a remekmű fundamentumát is képezik.

Közülük is kiemelkedik a Lét és Idő, mint két alappillér, a lét és idő fogalmába transzponálva pedig a véges és a végtelen, múlandóság és örökkévalóság. Ezeken belül pedig az emberi élet és halál súlyos kérdése. Ez a kérdés kimondva vagy kimondatlanul minden nagy mű mögött kell, hogy meghúzódjék, és ha a remekmű valóban a totális lét kifejezője kíván lenni, ahogy azt a bevezetőben állítottam, akkor nem kerülheti meg ezt az ember szempontjából talán legnagyobb kérdést. Itt elsősorban nem tematikus feldolgozásra gondolok, hanem arra, hogy az igazi remekmű dimenziónálisan és szellemi állapotában idézi a totális létet. Mert a remekmű az örökkévalóság és az adott idő metszéspontjában áll. A létezés és elmúlás örök feszültségben, élet és halál árnyékában. És ez az a háttér, ható tényező, még akkor is, ha az a remekmű csupán egy virágcsokor, de annak olyan virágcsokornak kell lennie, mint Van Gogh Napraforgó-csendélete, amelyben Vang Gogh szenvedéssel teli életét oldotta fel. Mert a műalkotás (a remekmű) az ember számára több, mint csupán esztétikai megnyilatkozás: kultikus, szellemi produktum. Az ember mindig túl akart mutatni az anyagi valóságon. Föl akarja venni a küzdelmet az idő múlásával és önmaga halandóságával. Ki akart emelkedni az idő sodrából. Mindig kereste azokat az áthatási pontokat a kultúrákban is, ahol az állandóság, az örökkévalóság, mint vigasz sejlett fel. A vallásos hiten kívül csak a művészet képes ilyen értelemben reményt, vigaszt nyújtani, azért, mert magát a transzcendenciát tudja átélhetővé és élményünkké tenni. Mert a remekmű arra is képes, hogy a néző megszabaduljon mindattól, ami emberi kötöttség és hogy megtegye az utat önmagától az abszolutum felé, hogy a művel azonosulva megélje a katarzist és kilépve az idő folyásából, az állandósággal és a végtelennel azonosuljon. Így lehet és lesz tanúja a művész és a befogadó a titoknak, melyet a remekmű magában rejt, és annak is, ami a remekmű igazi funkciója, hogy kimondja a kimondhatatlant.

Zárógondolatként hadd mondjam el még, hogy a remekmű természetrajzából egyértelműen következik a bennerejlő ellentmondások sokasága. Éppen ezért ennek az előadásnak sem lehet és nincs is végszava. Nincs olyan összegzése sem, amely a témát, mint kimerítettet meghatározta volna, vagyis, hogy mi tulajdonképpen a remekmű. Mert a remekmű túl van a meghatározásokon is. Külső arculata — korokkal és alkotókkal együtt — mindig változó lesz. De az a követelményrendszer, amit az előbbiekben felvázolni próbáltam, az állandó marad minden korszak művészete számára. Vagyis az, hogy a remekmű a létezést és emberlétünket próbálja átfordítani a képzőművészet világába, szférájába. Az, hogy a "végesben" keresi a "végtelent", és hogy határeset az örökkévalóság és múlandóság, időtlenség és idő között. Mert a létezésnek ezek az elemei adják azt a lényeget, mely a remekműben láthatatlan, megfoghatatlan, de létező belső lényeg; belső magját, melyet egy midig változó héj — a korszak és a benne művész által formált külszín — burkol be. Ebből következik, hogy léte az időben nem zárható le. Mivel a művet alkotó elemek, az anyag, a tér, az idő is végtelenek, lényegüket illetően a tudomány számára is ismeretlenek, s természetszerűleg a belőlük létrejött produktum is lényegileg ismeretlen, megközelíthetetlen marad. A remekmű tehát paradoxon volt és marad is, mert végtelenre állított létállandókból; anyagból, térből, időből organizálódik egy véges emberi léptékre állított világgá, "Műalkotássá". Két világ ez, mert ez a két világ, melyek közül az egyik a természeti lét végtelensége, a másik az emberi agy végessége, olyan viszonylat, amelyben nem lehet közöttük szimmetria, mert nagyságrendileg összemérhetetlenek. Ezt az ellentmondást kell a műnek feloldania és csakis a remekmű oldja fel egységgé, valamint olyan varázslatos dologgá, amelyet joggal hívünk remekműnek.

** — A Művészetbarátok Egyesületében elhangzott előadás rövidített szövege*

MDK.

Fischer Ernő

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 febr.

Fischer Ernő

Rajz (szerző)

Tímaládj, 1965, 7 m., 567 o.

M.DK

Fischer Ernő festő.

A Tép csoport szegedi kiállítóterében rendezett tárlatot.

„Alpesi tó" (tempera)

Dér András: Fischer Ernő művei a szegedi ...
Múzeum, 1966. május – 43 lap.

Fischer Ernő

festőművész kiállítása. Szeged, Képcsarnok. —
Szerz.: Dési Endre, Művészet, 1966. 7. évf. 5. sz.
43-44. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

266. l.

Fischer Ernő

Az 1920 körülieket közül azon kevesek közé tartozik, akik kitartottak nálunk.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968.

138.l.

M.D.K.

Fischer Ernő festő

Festményeivel szerepel a tárlaton.

Mellis Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20-i lap

Fischer Ernő

Dunakanyar (rajzok)

Tímakép, 1961, 5 db, műszaki · IV.

Fischer Ernő M.D.K.

Művei a tárlaton

Sz.Z.: Szegedi Téli Tárlat

Dél-Magyarország

MDK.

Fischer Ernő

Kiállitási hiradás

Köznevelés 1965 ápr.9.lap -

Fischer Ernő

"Krisztin" /repr/ téglafal előtt álló nő mellképe

Rajztanitás 1962. V. sz. 30.l.

Fischer Ernő

Részt vett 1962-ben a szegedi Móra Ferenc Muzeum kupolacsarnokában megrendezett csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

MDA.

Fischer Ernő

Rajz

Tiszatáj 1967 márc.p.293

MDK

Fischer Ernő

Dunakanyar, o.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

Fischer Emil

Rajz (rajzok)

Tímalády, 1967, 7 r., 5 ~~7~~5 o.

Fischer Ernő M.D.K.

Művei a kiállításon

Akácz László: Téli tárlat Szegeden

Csongrádmegyei Hírlap 1965. február 28.

Fischer Ernő festő

M.D.K

„Demokanyar" (repro)

„

Művészet, 1965. december - 17 lap

Fischer Ernő 2

Kőszeghely a Zokaji művészkolónia. 1954 óta szervez kiállításokat. 1958 óta a szegedi Szerv. Fűrik. szigeti szanatóriumban festett. Művészetszeretők csoportjait vezette, cikkeket ír.

Szegedi Áll. Szerv. Fűrik. Művészszanatórium Képtárának 9.

Fischer Ernő

1914-ben műlakatos Losoncon.
1936: a prágai Rajztanárképző
Főiskolán Oldrich Blažicek
tanítványa. 1939: a bp-i
Képzőművészeti Főiskolán
Iba Novák a mesztere. Tanszéki
okleveles lett 1946-ban tanul
tovább Kmetty-nél 4 évig.

Szegedi Szt. Ped. Főisk. Művész-
tanárainak Kép kiállítása 90.

Fischel Ernő 3.

Más portré (emlékre)
Vízparti táj "
Hegyszélmotív "
1961-ben szegeden megrendezett a
Felszabadulási Pályázatra
kiállított és a Délalföldi
Képzőművészeti Kiállítás
több képével.

Szegedi Állami Ped. Főisk. Művész
tanárai (vel) Kézkiállítása 100.

Fischer Ernő 4.

„Tokaji táj" és
„Sopron" c. tusrajzai a
Szepesi ped. főisk. évkönyvében
és megjelenése 1961 évben.

Szepesi Áll. Ped. Főisk. Művész-
tanárainak Kép kiállítása. 100.

Fischer Ernő

Krisztus 50x60cm, olaj, rajzó
Tokaji táj 20x25cm tus, "
Sopron 20x25cm lavírozott tus, rajzó

Szegedi Pedagógiai Főiskola
Évkönyve, 1961, 2.61, 63, 65,

Fischer Ernő

Prága. 1962. 25 x 36 cm vegyes. (rajzó)
Pohárdíszendélet 1962 " — " — "
Aquarium " — " — " —
Csendélet " 50 x 70 cm olaj " lakk "

Szegedi Tanárképző Főiskola
Közl. 1963, 363, -64, -65, -66

Fischer Ernő,

MTA

Irányítja a Kémiaművek ankör munkáját

a József Attila Művelődési Házban.

Baranyai Ilma: Tízéves Budapest első kulturotthona,
a József Attila Művelődési Ház

Népszabadság, 1959. nov. 19. 8. l

melléklet

Fischer Irén

a Tokaji festőkörök fantoszik

Varga Imre: Tokaji napló.

Népszava kiadás, 1956 ev, Gaz. 44. l

Fischer Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1957 MAJ 07 — ?
NOV — ?

610

☐ KÉT ERDEKES képzőművészeti kiállítás nyílik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom negyvenedik évfordulója tiszteletére: az angyalföldi József Attila Kultúrház képzőművész-körének tárlatát Fischer Ernő festőművész nyitja meg szerdán; a Pedagógus Szakszervezet központi kultúrotthonának kiállítását (Gorkij fasor 34—36.) pedig Kisfaludi Stróbl Zsigmond adja át a közönségnek, október 7-én.

☐ *ABSZTRAKT képzőművé-*

— Halló, Moszkva? Szovjet Tudományos Akadémia csillagászati tanácsa? Kérem Ku-

mak.

Fischer Ernő művészettörténész

„Siófoki kikötő" c. műve.

(reprodukció)

L.F. Jegyzetek szegedi kiállításokról.

Tiszatáj, 1962, 5. sz 4. l.

Fischer Ernő MDK

Szerepelt a Csongrád megyei rajztanár festőművészek szegedi tárlatán/Móra Ferenc Múzeum/.

L. F. : Pedagógus festők kiállítása.

Délmagyarország. 1962. jun. 27.

Dr. Németh Lajos
műv. történész

Budapest XIV.
Szépművészeti Múzeum
Hősök-tere

Dokumentáció

BUDAPEST 15. KÖZPONTI ÉTEMEN
'76 APR 17 13

Fk. Dr. Balázs Istvánné — 1242 fnyv 1

KÉP CSAR NOK

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1963 ÁPRILIS 20-ÁN SZOMBATON

DÉLI 1/2 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

DERKOVITS GYULA TEREM VI, LENIN KRT. 63

Fischer Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉL-MAGYARORSZÁG

1962 NOV 30

1021

Fischer Ernő kiállításáról

Fischer Ernő műveinek új képcsarnoki kiállításában feltűnő a vegyestechnika, amellyel a művész megalkotta képeinek zömét. Távolabbról szemlélve a képeket, alig venni észre, hogy a művész többnyire papírból kivágott színes szeletkékkel »oldja« és »mélyíti« színeit, varázsol hangulatot, mintha eleve mozaikot készítene rendkívül ügyes kézimunkával. S e szeletkék játékos harmóniában olvadnak össze igen kultúrált ecsetkezeléssel, s ilyenformán nyújt e papírkivágásokkal kombinált festészet »egységes« képet, mint például a középkori Prágát bemutató sorozat, vagy a *Partrészlet*, a *Vitorlások* napsütésben és a Csendélet poharakkal című alkotás.

Fischer művészete nem állt teljesen a vegyes-technika mellé, viszont láthatóan távolodik a hagyományos festészet világától. Több olajképpel és akvarellel kötődik ugyan még a »régihez«, s a vásárlók is ezekből az alkotásaiból választottak maguknak, mint például a *Virágcsendélet* és a *Viharos Balaton* című képet. Úgy, hogy nehéz lenne eldönteni, hogy egy látogató Fischer művészetéről szólva a vegyes-, vagy a hagyományos technikával alkotott képek javára írta-e a kiállítás emlékkönyvébe a következő sorokat: »Mélyen kell érezni, hogy a nagy tehetséget átélje az ember.«

Örvendetes, hogy Fischer merészen él a kísérletezés szabadságával. Színélményei feltétlenül magával ragadják a nézőt, ugyanakkor többet is vár a művész kifejező erejéből, semmint a színfoltok nyugtalan zsongását. Fischer új kifejezési eszközt és módszert keres, s ebben már vannak eredményei is.

L. F.

karekossági sz
Számok és ac
giója tanúsko
a mi fiatalság
a munkában,
nagy feladato
ban is megtalálja a romantikát. Szegeden a diákok tömegesen vettek részt fontos társadalmi munkákban, s megtalálták örömüket. Az újszegedi Rózsa Ferenc Gim-

A KISZ a szegedi intézmények, üzemekben is jól sáfárkodik a fiatalokban fészülő energiával. Felismerte, hogy aki fiatal, annak a munka mellett fokozottab-

téséért

a munkaversenyről
gató, a főmérnök,
versenyző, a művezető?

kongresszus előtti héten négy újabb szalag zárkózott fel a 100 százalékon felül teljesítők sorába. A legjobbak pótolják a gyengébbek teljesítményét. Vannak olyan brigádjaink, mint a 7-es, és 27-es, a 23-as és 24-es egymást váltó szalagokban dolgozók, amelyek már 120 százalék felett termelnek.

eddig sikerült a munkát végezni, úgy érzem majd, hogy méltóképpen vettem részt a munkaversenyben, s a magam módján hozzájárultam a pártkongresszus célkitűzéseinek valóraváltásához.

Van-e ennek az eredményes törekvésnek személyes haszna is?

— Már hogyne

88.292 KCSÜE. F. K.: CSÉFALVAY PÁL

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

DR. DÁVID KATALIN

KANDIDÁTUS, AZ EGYHÁZI GYŰJTEMÉNYEK SZAKFELÜGYELŐJE

AZ ORSZÁGOS MÚZEUMI ÉS MŰEMLÉKI HÓNAP KERETÉBEN
SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT

FISCHER ERNŐ

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSÁRA, MELYET A MŰVÉSZ

75. SZÜLETÉSNAPJA

ALKALMÁBÓL RENDEZ AZ ESZTERGOMI
KERESZTÉNY MÚZEUM

A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁNAK IDŐPONTJA
1988. OKTÓBER 9., VASÁRNAP DÉLUTÁN 4 ÓRA

A KIÁLLÍTÁS — HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL — NAPONKÉNT 10-17 ÓRA KÖZT
TEKINTHETŐ MEG A KERESZTÉNY MÚZEUMBAN
ESZTERGOM, BERÉNYI U. 2.

MDK

Fischer Ernő

szerepelt a Móra Ferenc Muzeumban rendezett kiállitáson.

L.F.: Pedagógusfestők kiállitása.
Dék-Magyarország. 1962 nov. 28.

Fischer Ernő festő M.D.K.

Városrészlet. repr.

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945-1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962. Szeged, 1x 1962.

Fischer Ernő festő

M.D.K.

Achilles és hektor küzdelme. /fixxx

Tengeri kikötő.

"aprafergók.

Balatoni tá képek

/sárvári/: Fischer Ernő kiállitása.

"Magyar Nemzet 1963. május 11. 4.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fischer Ernő

MAGYAR NEMZET

1963 MÁJ 1 1

Fischer Ernő festőművész kiállítása

Sajátos hangú művésszel ismerkedünk meg a Derkovits-terem új kiállításán. *Fischer* Ernő a világ jelenségei mögé néz, a felszín megjelenési formái mögött egy mélyebb, belső összefüggést keres. Intellektuális indítású képeit nagy műgonddal, szinte mértanilag elemezhető szerkezettel építi. Ez a szűkszavú, minden esetlegességet kiküszöbölő előadásmód nem szűkíti le világát, a festészet nyelvén újra költi, mai megfogalmazását adja mindannak, ami témaként megihlette. Így lesz egyszerre antik és modern, görög és mégis magyar Fischer Ernő piktúrájában például *Achilles és Hektor küzdelme.* A mester megtartja a fríz sajátos kompozícióját, férfi alakjai szépek, akárcsak a mitológiai hősök. Egymásnak gyürkőzésük mégsem csak halálos viadal, hanem az ifjúság erőt próbáló örökszép küzdelme.

Tengeri kikötő című, kis méretei ellenére is monumentálisnak ható képe a végtelen víz fönségét, a vitorlákat dagasztó sós szél illatát árasztja. Forrong ezen a képen minden: az egymásba kapcsolódó, egymásnak rohanó vonalak, a vitorlák, a víz az ég. Így él képzeletünkben, emlékeinkben a tenger. S így varázsolja elénk a művész az »arany« Prágát tornyaival, történelmi szűk utcácskáival.

Fischer Ernőt különösen vonzza a gótika. A kőcsipkék, csúcsívek, egy katedrális hangulatának festői eszközökkel való visszaadása. »Gótikus« képein, nem a misztikát keresi, hanem a mai ember szépség áhitatát tükrözi.

Balatoni tájképei, a tárgyak törvényeit kutató csendéletei s különösen *Napraforgók* c. mű, a virág pompáját érvényre juttató munkája őszinte, igaz művészi vallomások.

(sárvári)

poggyászát gépk
lítják a másik,
udvarra.

Hruscsov foga
moszkvai na

Nyikita *Hruscsov* miniszterelnök, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára pénteken fogadta *Szipka* Józsefet, hazánk moszkvai nagykövetét. A nagykövet bemutatkozó látogatást tett a szovjet kormányfőnél.

Nyikita Hruscsov és Szipka József szívélyes, baráti beszélgetést folytatott.

Dobi István üdvözlő távirata Laosz nemzeti ünnepe alkalmából

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke a Laoszi Királyság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban fejezte ki jókívánságait *Savang Vatthana* laoszi királynak.

igen sok

folytatta. Természetesen amíg a nyugati országok politikai életében akadnak olyan, gyakran a kormánykörökhöz közel álló kalandorok, akik keresztes-hadjáratot hirdetnek a szocialista országok ellen, vagy revansista követeléseket kiáltanak világgá, addig szükséges, hogy *országaink egyesített katonai ereje minden imperialista támadás visszaverésére képes legyen.* A katonai erő azonban elsősorban arra jó, hogy elrettentse a háborús kalandorokat meggondolatlan és veszedelmes vállalkozásoktól — a néptömegek szimpátiáját és bizalmát azonban a szocialista országok más eszközökkel nyerték el. Tekintélyünk növekedése elsősorban azokkal az eredményekkel függ össze, amelyeket *a gazdasági és kulturális építés minden területén elértünk*, s amelyek-

MDK

Fischer Ernő

"Dunapart"

szerpelt a Szeged városi és Csongrád megyei rajtanárok kiállitásán.

Juhász Antal: Kiállitások.
Pedagógusok Lapja. 1962 nov. 20.

M.D.K.

Fischer Ernő festő

Képein Prága, a Város, a Balaton, családtag portré és Harlekin ábrázolások témái. — „Prága I." (repro)

V.1: Fischer Ernő a Deákvárs terében

Művészet, 1963. augusztus - 39 kép.

Fischer Ernő

MEGHIVO

FISCHER ERNŐ

festőművész kiállitására

1968. március 27.-én szerdán

19 orakor

az Épitők Müszaki Klubjában

V. Petőfi Sándor u. 4. I.em.

a kiállitást megnyitja

Masznyik Iván

festőművész

Megtekinthető április 14.-ig

egész napon át.

M.D.K.

Fischer Ernő

Festőművész.

n.gy.:Képzőművészeti élet Tokajban.

Népszava 1956. juli 29. 4.old. 178.szám.

MDK

Fischer Ernő festő

Szerepelt a Dél-alföldi képzőművészek kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi képzőművészek kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged, 1961. szeptember.

9. l.

Fischer Ernő MK

szerepel a kiállításon.

"Vitorlások"

---: Szegedi festők kiállításával megnyílt a Képcsarnok uj bemutatóterme.
Délmagyarország, 1963. ápr. 27.

MDK.

Fischer Ernő

Kritika a müvészről.

Délmagyarország 1965. ápr.7. lap -

MDK.

Fischer Ernő

Szegedi kiállitásáról kritika

Tiszatáj 1965 IV. lap 3o2.

.

Mak.

Fischer Ernő festőművész

Kráhl Laisa a Derkovits Jeremben apa 20-án
nyilik meg.

Mozaik. Fischer Ernő
Népszava, Dk. cíf. 90 sz 1963 ápr 19.

MDK.

Fischer Ernő

Kiállitásának hirdetése

Csongrádmegyei Hirlap 1965 márc.25. lap -

MDK

Fischer Ernő

Szerepelt a fehérvári Csók István Képtárban
~~rendezett~~ rendezett téli tárlaton.

"Dunyakanyar"

Sobor Antal: Téli Tárlat.
Fejér Megyei Hirlap. 1964 febr. 9.

MDK.

Fischer Ernő

Kritka szegedi kiállitásáról

Délmagyarország 1965 márc.28.lap -

Fischer Ernő polg. alk. MDK

honvédség

Sztalin egészségére, of.

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N. Szal. 1950.jun.

11 l.

Fischer Ernő

Szabad Művészet

1952. 6. sz. 281. l.
283. l.
284. l.

nem azonos az előbbivel

Gerevich Tibor

A régi magyar művészet európai helyzete.

Bpest, 1924. Dunántúl nyomda Pécs.

8-r, 27 l. 8 képes tábla, 4 szöveglép

Fűzve

I. 2. p. h.

1.- P

Fischer Ernő festő

Résztvett a tokaji művésztelepen

Monoton: Kép róm. élet Tokajban

Nemzeti 1956 julius 29, 84 évf. 178 sz.

4 l.

~~Fischer Emil~~

Fischer Ernő, sz.1914 jul.18.Losonc
KisfaludyStrobl, Baranszki

0

Kép zömü. fürdik
anyak. Ronai M.

Fischer Ernő

Vetner-Delcast Elena Fischer Ernőt tekintő mesterének.

— Tolna megye képzőművészei. Művészet, 1980. augusztus – 15. lap.

Fischer Ernő, festő

□ KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS nyílik ma este 6 órakor a Fáklya Klubban (VI., Csengery u. 68.). A tárlatot Fischer Ernő festőművész nyitja meg.

□ Képzőm. vénci kiállítás

Esti Hírlap, Bp. 1980. dec. 8.

2.

MN 82. II. 18.

FISCHER ERNŐ

Fischer Ernő kiállítása a Mednyánszky-teremben

AZ OLAJFESTÉS vízfestésnek hat. A sok egymásra festett réteg nem vastagszik meg. Pedig még külön rájuk ragasztott foltok is durvítják a felületet, némelyikük még gyűrt is vagy zsugorított.

Aki *így* szűr át egyéniségén modern technikákat, az minden bizonnyal erős egyéniség, s ugyanakkor halk, szerény, elmélázó alkatnak mutatják képei. *Fischer* Ernőről van szó, akinek a legutóbbi néhány évben készült festményei láthatók most a Tanács körúti *Mednyánszky-teremben.*

A KIRAKATBA kitett *Körhintá*-ja is megállít, noha nem harsány színű, egyáltalában nem az. *Összbenyomásában inkább szürke*, s a festékrétegbe éjesen, de vékonyan belekapart vonalak *feketék*. De lendületet adók, vagy még inkább: a lendületet kalligrafikusan jelzők. S a körhinta felső peremén körben végigfutó frézesrózsaszínes ragasztás messziről, nagyon messziről mintha Fischer Ernő egykori mestere: Aba-Novák Vilmos valamelyik cirkuszi képét idézné elénk az emlékezés ködén át. Amint-hogy a mély fekete tollvonások nyomán szinte önkéntelenül adódó négyzetes hálók mintha másik régi tanárára: Kmetty Jánosra emlékeztetnének megint csak nagyon messziről.

Finom színek csendes villódzása jellemzi a bemutatott anyagot. És a *vegyes technika*, vagyis az olajfestmény „tetején" kollázsokhoz használatos papírkivágatok, így például Esterházy-kockás és más tweed szövetminták segítenek kirajzolni a sötét éjben himbálódzó *Vitorlások* keltette benyomást; domormívű vastagabb papír, sőt, fólia ragasztás közvetítésével jön létre a *Katedrális belső* érzékeny hangulata; paranyi lakkpapír négyzetek vibráltatják a *Katedrális* függőlegesen zuhogó fényét. Egészen apró elemekből, mondhatni: *zajtalanul* ragasztott színek teszik elevenebbé *Szent György viadala I.* című képét is.

BEKARCOLT VONALAI vagy vékony ecsettel sietősen meghúzott jelei rajzos hullámfodrokká lesznek a *Tengeri vitorlások* című sárga kompozíción; karikaturisztikus sebességűek szinte a barna-szürke *Gótikus faltöredék*-festményen; és kevésbé meggyőzőek a figurális kompozíciókon. *Achillész és Hektor* vagy *Orfeusz és Euridike* csak körvonallal jellemzett alakja helyenként *batikolt kendő* stílusúvá válik, *nem több* lesz az erős környezeti atmoszférában, hanem kevesebb.

Mindenesetre kevés festő tud atmoszférával ennyit elmondani. *A Tengeri vitorlások* szürke változatán a durva rátétek, melyeket mintha ostvasütő kemencéből emelt volna át vaskos, kockázott felületükkel — finom szomorúságot árasztanak. De ragasztás nélküli *Tengeri táj*-a is lenyűgöző barna víztömegével, drapp levegőegével s rejtett négyes osztatával. *Christos Pantocrator* című festménye megint több réteg ragasztással súlyos — és légiesen könnyed. S ha még nem mondtam volna ki: a *lira* ennek a festészetnek a kulcsszava.

Ember Mária

A Győri Balett több budapesti vendégszereplést tervez márciusra: Az igazság pillanata című előadásukkal március 20-án este 8 órakor a Budapest Sportcsarnokban, 24-én este 7 órakor a Vigszínházban. A nap szerettei című műsorukkal pedig március 21-én este 8 órakor az Erkel Színházban, 25-én este 8 órakor a Hilton Szállóban lépnek fel.

együttműködés a legutóbbi ülésszak óta dinamikusan, a közösen meghatározott célokkal összhangban fejlődött. Tavaly 11 százalékkal bővült az áruforgalom, amelyen belül növekedett a termelési kooperációk révén és a gyártásszakosítási megállapodások alapján szállított termékek részaránya.

A bizottság nagy figyelmet fordított a két ország közötti gazdasági és műszaki-tudomá- gazdasági és élelmiszeripari, a könnyűipari, valamint az építő- és építőanyag-ipari kapcsolatok fejlesztésére, valamint a közlekedés és áruszállítás javítására.

A jegyzőkönyvben azt is rögzítették, hogy *hatékonyabbá kell tenni a harmadikpiaci együttműködést.* Elhatározták a műszaki-tudományos együttműködés kölcsönös érdekeket szolgáló további fejlesztését is.

Legyen háttér a háttéripar

Megbeszélés az Ipari Minisztériumban

A háttéripar középtávú fejlesztésének feladatairól tartottak megbeszélést szerdán az Ipari Minisztériumban az alkatrészek, félkész termékek és részegységek gyártásában, forgalmazásában érdekelt vállalatok vezetőiből, szakembereiből álló munkabizottságok.

Juhász Ádám ipari minisztériumi államtitkár vitaindító tájékoztatójában szólt az öntödei és a kovácsolt előgyártmányok hiányáról, a munkaerőgondok, s az öntvények gyenge minőségéről is. Hangsúlyozta: a képlékeny alakítással készülő alkatrészek és kötőelemek gyártásában is *komoly tartalékot jelentenek az ipari és mezőgazdasági szövetkezetek, valamint a különböző kisvállalkozási formák.* Az államtitkár azonban hozzátette, hogy még kevés vállalatnál éltek a különböző kooperációs lehetőségekkel. Jó példaként említette viszont a Taurus, a Orion és a Videoton ilyen irányú tevékenységét.

Havas Péter, az Állami Fejlesztési Bank vezérigazgatója, a tanácskozáson azokat az *új, közös érdekeltségen alapuló együttműködési formákat* ismertette, amelyekkel — kísérletképpen — segíteni kívánják az iparvállalatok háttéripará- nak fejlődését.

A Lityeraturnaja Gazeta

a budapesti kerekasztal-értekezletről

Fontos, a széles körű nemzetközi párbeszédre ösztönző tanácskozás volt a szocialista országok tömegtájékoztatási szakembereinek és az ENSZ titkársága magas rangú képviselőinek a közelmúltban Budapesten megtartott tanácskozása. Ezt állapítja meg Vitalij *Kobis*, az ismert szovjet újságíró a Lityeraturnaja Gazeta legújabb számában, a tömegtájékoztatás feladatait megvitató kerekasztal-értekezletről szóló cikkében.

A budapesti értekezletnek, az első ilyen jellegű nemzetközi fórumnak a résztvevői azt vizsgálták, milyen szerepet játszik az ENSZ korunk legfontosabb problémáinak megoldásában, s a világszervezet tevékenységéről hogyan számolnak be a szocialista országok tömegtájékoztató szervei.

A budapesti tanácskozásnak kétségtelenül lesz még folytatása. Felvetődött az értekezleten, hogy ennek az ENSZ védnöksége alatt megtartandó nemzetközi fórumnak rendszeresen a magyar főváros adjon otthont, s hívják meg rá a nyugati tömegtájékoztatási szakembereket is — írja a Lityeraturnaja Gazeta.

FISCHER ERNŐ

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/19.sz.26.o.

Kultúránk a világban

Fischer Ernő losonci tárlata

E kiállítás megrendezésére Fischer Ernő novemberben-januárban lezajlott sikeres brnói és prágai bemutatkozása után került sor a nemrég létesült losonci Nógrádi Galériában. Az egykori Oldrich Blažíček-, illetve Aba Novák- és Kmetty-tanítvány ez alkalommal vegyes technikával — olajjal és kollázzsal — készült táblaképeit és monotípiáit mutatta be.

Fischer Ernő a környező világ jelenségeit, a múlt és jelen összefüggéseit bogozgatva alkotja izgalmas képzettársításokkal teli műveit. A tudat alól felmerülő emlékek motívumai gazdagítják képei zömét, kivált a *Cirkusz, Táj figurákkal, Tengeri vitorlások, Ringlispiel, Kék ikonfal* című festményeit. Vegyes technikával készült *Velence I.* és *II.* című műve. Mélyzöld alapba ágyazott lila és piros színfoltjaival sajátos, zárt világot ábrázol: letűnt korok levegőjét és a mai élet rohanását, nyüzsgését fejezi ki. Lényegében ugyanez mondható el a *Prága I—II.* című két kompozícióról is, amelyek a középkori cseh főváros történelmét, kultúráját és művészetét idézik.

Milan Králik, a Nógrádi Galéria munkatársa Fischer Ernő életútját méltatja az *Ipel* című lapban: „Fischer képei a megismerés új szépségével gazdagítanak." Sz. Haltenberger Kinga pedig többek közt ezeket írja a pozsonyi *Új Szó*ban: „Fischer képeinek gazdag színvilágában, a barnák és szürkék keretében a sejtelmes zöld, bordó és világos színfoltokat fémes csillanások kapcsolják össze. A *Katedrális*-sorozatot nézve, a gótikus architektúra utánozhatatlan üvegablakai jutnak eszünkbe, melyek a fényt ezernyi színes prizmán át szűrik, sejtelmessé téve így az egész teret. Az emberi tudásszomj fénykereső lendülete látható ezeken a képeken. A cirkusz, a bohóc, a körhinta is gyakori témája képeinek. Az árnyékból előtörő fényfoltok, mint a körhinta pillanatra előtűnő, s máris tovaforgó színes figurája, az élet forgását érzékelteti. A művész, bár szomorú a pillanatok tovatűnése miatt, érzését állandó érvényű esztétikai értékké nemesíti. S teszi ezt a mesterség utánozhatatlan készségével."

SÁNDOR LÁSZLÓ

Fischer Ernő: Katedrális

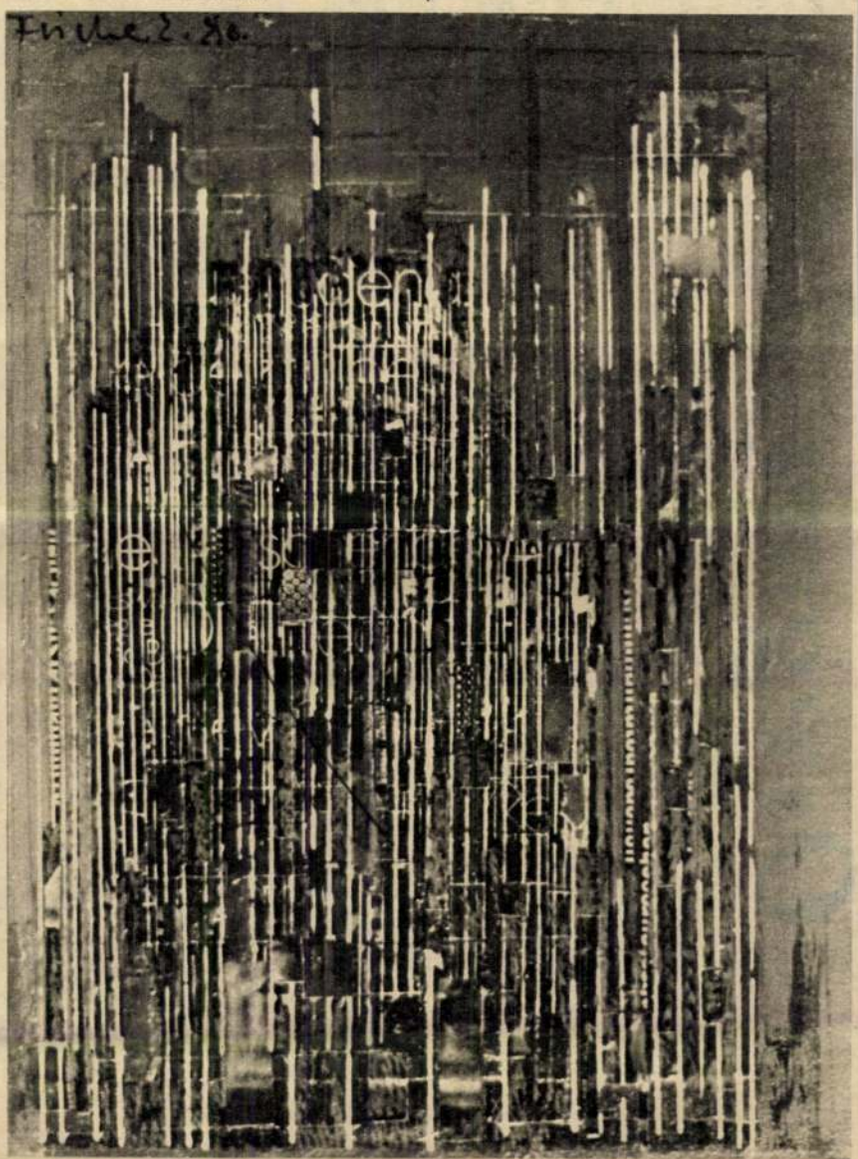

Oreganyám

alkotása az Öreganyám (1894). Az ekkor készült festmények többnyire keskeny formátumúak, a sötét, szürkés tónusú képeken jelzésszerű enteriőrökben leggyakoribb az egyalakos ábrázolás. A sötét, komor színek sokszor meghatározták a témát is. A századforduló életérzése, az elmúlás, halál gondolatköre jelenik meg ezen a képen kívül az Öreg hölgy ibolyával, az Alföldi temető és a Két gyászruhás nő címűn is. E művek színhangulatukkal, a színek által szuggerált érzésvilággal kapcsolódtak a kortárs festészet szimbolista törekvéseihez.

A századvégen előtérbe került az egyszerű, hétköznapi témák ábrázolása, s ez találkozott Rippl-Rónai intimitás iránti fogékony-

PELBART JÁNOS REPRODUKCIÓJA

rába tartozik az Öreganyám is.

A barna, szürke tónusú festményen, semleges háttér előtt dekoratív felfogásban jelenik meg a modell. Szecessziós formajegyeket tükröz a síkszerű komponálás és az erős körvonal. Egyedül az öreg, ráncos, megfáradt arc emelkedik ki világosságával és plasztikitásával a képből. A Rippl-Rónai művészetében később oly nagy hangsúlyt kapó szobabelsőnek — mely a megjelenített intim szféra tere — itt csak jelzéseit, a virágos kandallópárkányt és a karosszéket látjuk.

A képet 1894-ben mutatta be először a festő a Salon du Champ de Mars-ban. A korabeli kritika elismerően nyilatkozott róla. Az 1891-ben alakult Nabis-művészcsoport tagjainak barátságát — Rippl-Rónai is csatlakozott a csoporthoz — ez a festmény hozta meg. Gauguin is erre a képre figyelt fel, amikor meghívta párizsi műtermébe.

Ebben a korban az irodalom és a képzőművészet igen szoros kapcsolatban állt egymással. E jelenségre Rippl-Rónainál is felfigyelhetünk, akit a Nyugat íróihoz fűzött barátság. Erről tanúskodik íróportré-sorozata, a Nyugatban

nehézkesen és furcsa fénnyel
reánk mered.

Redő-gyűrűs, fekete arcod
mindig nyugodt, mindig komor,
mint a halottak tiszta képe,
mint egy szobor.

.....

Száraz bőrödből, kék eredből
a boldog ősz nyugalma száll.
Nem győz terajtad már az élet,
sem a halál.

Elébed állok, s néha mintha
az idő szárnya csapna rám.
Bámullak tágranyílt szemekkel,
öreganyám.

PLESZNIVY EDIT

FISCHER Ernő

Tiszatáj, 1983/11. 95.p.

Szuromi Pál: Mozdulatlan horizont. Az I. Szegedi Táblakép-festészeti bienináléról.

Pesze innen sem hiányoztak azért az emlékezetesebb, színvonalasabb műalkotások. *Fischer Ernő* Tengeri vitorlások című képét például mind a kiállítás, mind pedig az életmű egyik legátszellemültebb, legérettebb darabjának tartottam. Talán Bartha László éterikus, lírikus remekléseihez fogható ez a táblakép, noha Fischer kompozíciójában már a filozofikusabb téridő probléma is szerepet kapott.

Fischer Ernő, festő

L. Tóth Ernő

Dér Endre: Új lap a naplóban 74-80

Új Aurora, Békéscsaba, 1981. dec.

1981/3

Fischer Ernő, festő

FISCHER ERNŐ festő- és grafikusművész alkotásaiból kiállítás nyílt meg a prágai Magyar Kulturális Központban. A tárlaton 33 műve szerepel; e képeket a közeljövőben bemutatják az alkotó szülővárosában, Losoncon is.

– . Hd

8.

Nép szabadság, Bp. 1980 dec. 12.

Fischer Ernő, festő

L: Szabó Gyula

Sándor László: Képtár Losoncon

7

Népszabadság, Bp. 1981. okt. 14.

Fischer Ernő festőművész

Szuromi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Fischer Ernő, festőművész

Voinea Delast Elene festőművész, 1974-ben a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán biológia-rajz szakos tanári oklevelet szerzett; mesterének Fischer Ernő festőművészt tekinti.

Összeállította: Gr. Bányai Zrín.

Tolna Megye.

Fischer Ernő festőművész

A Szegedi Fesztivál idei eseményei között ünnepnapnak számított a táblaképfestészete biennáléja, melyen Fischer Ernő belső fénytől ragyogó két tartalmas festménye szerepel.

Délalföldi krónika.

1983. IX. 13. Televízió 1. 18.25 [Mészáros né].

Fischer Ernő festőművész

ÖT MAGYAR FESTŐMŰVÉSZ — *Fischer Ernő, Gyémánt László, Lóránt János, Foeth Ernő és Kovács Péter — alkotásaiból nyílt kiállítás a nyugat-berlini rádió épületének galériájában.*

Népszabadság, 1985 X. 17

Fischer György, [halván]

L: Gál Tamás

Vadas József: Tét nélkül 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984. márc. 2 XXVIII/9

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JAN 25

PESTI MŰSOR

Fischer Ernő festő ny

1021

Vigadó Galéria:

Visszatekintő kiállítás

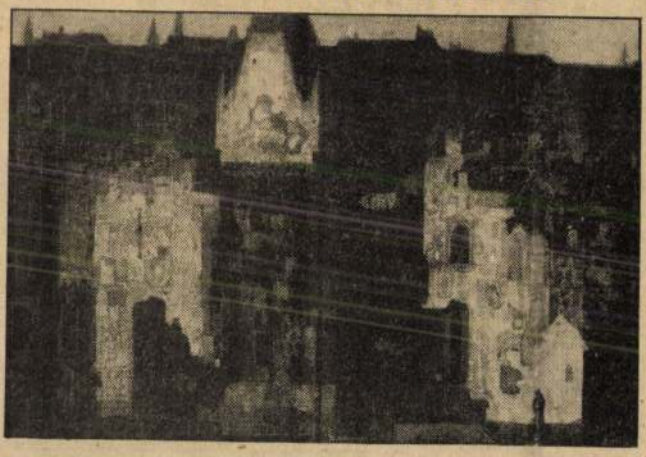

Prága

A hetvenedik életévéhez közeledő *Fischer Ernő* festőművész az elmúlt huszonöt év termésből válogatta most bemutatott munkáit. Negyedszázad festményeit láthatjuk, de közel öt évtized tapasztalatait hordozzák magukban az alkotások. A művész dokumentatív jelleggel számol be erőfeszítéseiről, küzdelméről, meg arról, hogyan keresi helyét a világban, hogyan próbálja korát, s a ma emberét megjeleníteni, miképpen igyekezett párbeszédet kialakítani a közönséggel.

Művei nem sorolhatók szorosan vett stíluskategóriákba, szionizm a roman ció, a ta aránt f ményein ményeit rétűen, elénk sc rétegű, dimenzi a művés szavábar *hogy eze ban egy lyet a ság, a f tagadása a lágysá kötetlen: telen ...* jesség tá mondhat get prób szet nye a művés szellemn és az eti Festmén talmakat ugyanak hatnak. *ruár 5-i* az érdel *Ury Ibo*

hiszen az impresz-
ıus, a szürrealizmus,
ıtika, az absztrak-
ssizmus jegyeit egy-
elismerhetjük fest-
. Emlékképeit, él-
eleveníti meg sok-
s érzelmeit vetíti
kszínűen. A több
ább szólamú, több
jú képekről így ír
z katalógusa elő-
ı: „. . . *vágyam volt,*
kben az alkotások-
szerre kapjon he-
ajzosság és festői-
orma tisztelete és
, a keménység és
g, a kötöttség és a
ség, a véges és vég-
" A valóság, a tel-
ıg szféráját, a „ki-
atlan" mindensé-
álja a képzőművé-
lvén megjeleníteni
z, s eleven, kutató
nel figyeli a bölcs
kus emberi tartást.
yei filozofikus tar-
is hordoznak,
kor érzelmeinkre is
(A kiállítást *feb-*
g tekinthetik meg
klődők. Rendezte:
ya.) **csorba**

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös Lóránd u. 8.) Garay Gyenge Vali (Kanada) fotóművész kiáll. jan. 29-ig.

ISKOLA GALÉRIA (XXI., Rákosi Endre u. 138.) Fábián Gyöngyvér festőművész kiáll., Nyitva: hétfő kiv. naponta 14—18 óráig, vas. 10—12 és 14—19 óráig.

MŰCSARNOK (Hősök tere) Kortárs festészet az NSZK-ból. jan. 24.—febr. 26-ig. Impressziók az NSZK-ból — fotóművészek hazájukról. Jan. 24.—febr. 26-ig.

ÓBUDA GALÉRIA (III., Fő tér 1.) Szürrealista grafika jan. 20-tól.

PATAKY ISTVÁN MŰV. KÖZP. — UITZ GALÉRIA (X., Pataky I. tér 7—14.) Az Etyeki Műhely — egy művészfamília bemutatkozása, jan. 31-ig. **Körgaléria:** Kambodzsai fotódokumentációs kiállítás. Nyitva: hétköznap 14—20 óráig, szomb., vas. 10—18 óráig.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy Zs. u. 52.) Méhes és Vető festőművészek kiáll. febr. 5-ig.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Fischer Ernő festőművész kiáll. Váró Márton szobrászművész kiáll. febr. 5-ig.

MÚZEUMI ÓRÁK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Vasárnap, 22-én, de. 10-től: Múzeumi délelőtt — A koronázási jelvények.

Fischer Ernő, festő

Budapesten a két háborúközti időszakban rendezték meg Fischer Ernő festő kiállítását a Vigadó Galériában.

Kiállítási Kalendárium

Szocialista Művészet, 1984. febr.

Fischer Ernő, [festő]

l: Gábor Áron

-: Lóska Lajos: Rózsaszín-ezüst-arany 22

Új Tükör, Bp. 1986 máj. 18. XXIII/20

Fischer Ernő

Fk. Dr. Balázs Istvánné — 1242 fnyv 1

KÉP CSÁR NOK

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

FISCHER ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1963 ÁPRILIS 20-ÁN SZOMBATON

DÉLI 1/2 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

BALOGH ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

DERKOVITS GYULA TEREM VI, LENIN KRT. 63

Fischer Ernő festőművész

Szentmiklóssy Pál: Szebb a pávatollnál... Válogatás a Kortárs festészetből.

„Golgota", vegyes technika, karton lemez,
130 x 86 cm. | repr. |

Művészet, 1988. jan., 5-old.

Fischer Ernő

Pálcy Izabella és T. Horváth
Éva kiállításának megnyitója
a Fallya Klubban

Magyar Nemzet 1987. X.9.

Fischer György

Új köztéri szobrok

Az idén ünnepeljük *Pais Dezső* születésének 100. évfordulóját. Ebből az alkalomból szülővárosában, *Zalaegerszegen,* a róla elnevezett általános iskolában felavatják a kiváló nyelvész mellszobrát, *Fischer György* szobrászművész alkotását. A *nagy októberi szocialista forradalom* 69. évfordulóján a zalaegerszegi városi művelődési központ előtt leplezik le a nagy ukrán költő, *Tarasz Sevcsenko* mellszobrát, melyet a szovjetunióbeli *Herszon* terület pártbizottsága ajándékozott a testvérmegye székhelyének.

Gyulán szerdán leleplezték a város jeles fotóművész szülöttének, *Székely Aladárnak* a bronz fejszobrát, *Varga Géza* szobrászművész alkotását.

Népszava 1986. III. 7.

Fischer Ernő festőművész

Nyugat-Berlinben, Dahlemben, nemrég létrejött galéria, Eremitage privát galéria, vezetője - Leo Benjamin - Budapesten járt, kiválogatott 11 mai magyar képzőművész művét és kiállította galériájában. Az idősebbek közül Simon Gyula és Fischer Ernő, de láthatjuk itt Csalek András műveit is és még többeknek a művét.

Wagner István: Berlini kisgalériák.
Magyar Hírlap, 1984. aug. 24.

FISCHER Ernő festő
Új Művészet 1992/4

Plaza de España, Sevilla (Spanyolország)

Fischer Ernő: Katedrális, 1985, vegyes technika, 58,5 × 47 cm

tekkel. A mai tereket jórészt historizáló példák képviselik. Ami viszont valóban új gondolatmenetet tükröz, az többnyire ijesztő képet fest a jövőről, mint a már említett Milton Keynes vagy a Bofil-féle lakónegyed. Csupán két modern tér fotói igazán megnyugtatóak. A neves holland építész, *Michael de Klerk* amszterdami tere, az építészetére jellemző csupasz — mégis ornamentikus — téglafalakkal és letompított épületsarkokkal körülvéve, meghitt és finom. A másik kivétel Barcelonában a Plaza de la Estación de Sants, tiszta, tágas derűjével. A pontszerű vízköpő oszlopok az élet forrásainak szimbólumai. Organikus elrendezésüket az általuk körülfogott fém pergola precíz rasztere tovább hangsúlyozza.

Ez a kiállítás azonban nem különbözteti meg az emberit az antihumánustól, sőt az európai összetartozás ürügyén még egyenlőségjelet is tesz közéjük. Fölmerülhet a kérdés: újra különféle idegen politikai érdekek szerint szerveződnek-e a nemzetközi kulturális kapcsolatok?

(Vigadó Galéria, 1992. január)

SZEGŐ GYÖRGY

A márványkő példája

Fischer Ernő tárlata Vásárhelyen

Mintha most élné át második fiatalságát. Tele van hittel, elképzelésekkel, közben feltűnően termékeny is. Pedig nem is olyan rég, 1989-ben rendezték meg gyűjteményes kiállítását a Vigadó Galériában. Akkor volt 75 esztendős. Így a jelenlegi időszakban nyugodtan megengedhetne magának némi lazítást. De nem. Fischer Ernő irigylésre méltó vitalitással rendelkezik. Bizonyság erre a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban létrehozott tárlata is, ahol művei jelentős hányadát a legutóbbi években készített munkái tették ki.

Ezekkel pedig árnyaltabb, differenciáltabb lett a művész kifejezési skálája. Míg a hétköznapi, profán témák gyarapodásával valamelyest oldottabb, közvetlenebb jelleget nyert e festészet, addig az újabb *Pantokrátor-portrék* már visszacsatoltak az alkotó sajátos, szimbolikus világához. Elvégre Fischer munkásságában majd mindig kiemelt szerepet kaptak a különféle biblikus figurák és szituációk, nem is szólva az európai kultúra értékeit jelző tárgyi együttesekről (pl. Prága, Velence, Notre-Dame). Más kérdés, hogy az előbbi arcképvariációk egyféle elmélyülési, felfrissülési szándékot tükröztek. E kultikus figura tudniillik sorra-rendre panteisztikus átfedésbe került az évszakok jellegzetes szín- és formaképleteivel, egyben a művek analitikus, szerkezetes felépítése is teltebb, elevenebb színritmusokkal telítődött.

De mi köze van e formai, stiláris egyensúlyozásnak Fischer Ernő ko-

rábbi festészetéhez? Nos, ha egy piktúrában némiképp túlsúlyba kerülnek a rajzos, ornamentális komponensek, akkor a képek érzelmi, indulati hatásfoka óhatatlanul elhalványul. Igazában ez ellen munkálkodnak az alkotó legújabb művei. És nem is eredménytelenül. Mert nem csupán egykori színerejét tudta felélesztení, hanem komplex formanyelvébe a vajdai ikonok tanulságait is beépítette. Mindezzel valami furcsa összhangot kapott a vásárhelyi bemutató. Hisz az a művész, aki időközben a markánsabb, dekoratívabb látomások felől jutott el az áttetszőbb, légiesebb víziókig, most legfrissebb képeivel magasabb szinten idézte valamikori önmagát.

Fischer kiállításán alig-alig láthattunk valamit a korai évtizedek terméséből (60-as, 70-es évek), ám e nélkül is kiderült: ebben a festészetben a katedrális-tematika — egyáltalán az architektonikus kötődés — jelentette a művészi kibontakozás érdemi tengelyét. Az alkotó a gótikus alakzatok mértanias és kecses vonalrendszerében talált rá a klasszikus és modern tartalmak szintézisére.

A *Katedrális* című képet mindenesetre az architektonikus témák egyik legérettebb darabjának tartom. Látszólag csak egy impresszionista oldottságú épülettel szembesülünk, valójában azonban másról, többről van szó: a nyitottság és a zártság, az állandóság és pillanatnyiság relativisztikus létélményét sugározza e szuggesztív műalkotás.

Persze Fischer Ernő művészetében a vallásos témájú figurális kompozíciók legalább olyan súlyt kapnak, mint a katedrális, a vitorlás vagy a cirkuszi tematika. Öt, tíz változatban is megfesti Corpusait, Angyali üdvözleteit vagy a Mennybemenetel jeleneteit, amivel eleve lemond a parttalan tematikai, tartalmi kalandozásról. A figurális munkák mindemellett azt is elárulják: az alkotó dekoratív, kalligrafikus festészete alkalmanként az iparművészet határmezsgyéire kerül. Némelyik műve üvegbe vagy mozaikba kívánkozik (pl. *Angyali üdvözlet*). Ugyanakkor ez a rajzos, ornamentális kifejezési mód menet közben némileg elapasztotta a művész vitálisabb festőiségét.

A legújabb képek azonban meggyőzően bizonyítják: az alkotónak még korántsem merültek ki az érzelmi, szellemi tartalékai. A *Temető* kompozíciója nem is annyira a jelképes kereszteket, hanem sokkal inkább az elnyelő és életet adó sötét földtömegeket hangsúlyozza, a *Márványtöredék*ben pedig újra csak egy sértetlen érzékiségű lírai expresszionista jelenik meg előttünk. A márvány tudniillik bár kemény és kristályos anyag, belső szerkezete azonban szerves, virtuóz és érzéki látványritmusokat mutat. Talán nem sokat tévedek, ha ezt az elvont víziót a szecesszió kifinomult, nyugtalan formatobzódásával rokonítom. Lényegében ez az a szellemiség, amely Fischer Ernő művészetét a legmélyebben átjárja. *(1991. XII. 8.—1992. I. 15.).*

SZUROMI PÁL

Az, ami

Várnai Gyula kiállítása

Micsoda meggondolatlanság, egy se nem absztrakt, se nem figurális kiállítás a Stúdió Galériában, *Várnai Gyula* munkáiból. Mindössze tízegynéhány valami, a falra szerelve. Jó, nevezzük objektnek azt a heverődarabot, ami a *Fraktál* címet kapta, és még felismerhető. A többi viszont felismerhetetlen, áltárgy, akár szivacsból, téglából, fémlemezből, papírból vagy fából készült. És nincs posztamens, ami pedig illendő lenne egy műalkotás tálalásakor. De hát ez nem olyan jól fésült tárlat, a látogató szüntelenül határátlépést tapasztal.

Példának okáért nézzük a műfajt. Amit a Bajcsy-Zsilinszky 52-ben látni, az se nem kép, se nem szobor. Mondjuk, az előbb említett sezlonféle talált tárgy sem a szokásos nézetből látszik, hanem szemből. A rugók a falra simulnak, a silány bútorhuzat emberi jelenlét nyomait viseli. Vörös táj, magyar ecset nélkül.

A trapéz alakúra szabott díványkép sarka aztán megismétlődik a többi objekten, némi átváltozással. Előbb egy könyökhajlat szivacsból *(Békeidők)*: legömbölyített csúcsa a terem és a néző felé bök. Ez a hajlat aztán megkettőződik, kicsit módosul a T-idomban *(Próba)*, majd egy falból kitüremkedő lekerekített ívvé válik, hogy végül egy majdnem teljes papíroválissá gömbölyödjön *(Holttenger)*. A *Fraktáltól* indított gesztus — a közelítés, metamorfózis — túloldali holt-tengeri objektben fejeződik be.

Ezek után mit lehet még mondani? Várnai Gyulában semmi napi politi-

Szépség és igazság

Négy esztendeje szerkesztem a *Művészet és Barátait*, elsősorban ennek érlelődő ars poeticája, a benne megjelenő írásaim és kiállítás-megnyitóim igen ellentmondanak a művészeti életünkben dominánssá lett posztavantgard esztétikának. Az én gondolataim jó ideje botránkoztatóan illetlenek, disszonánsak. Egyik múlt őszi előadásom helyben heves elmarasztalást provokált. Azóta lapunkban folytatódik a vita hagyományról, korszerűségről.

Miért bocsátom ezt előre? Azért, mert íme, mostani megnyitó szövegemnek is milyen divatjamúlt és némelyeket gúnyos mosolyra, netán kacajra késztető címet adtam. Ugyanis én itt – kiváló alkalom kínálkozván az emberi létezés e két csodájának magasztalására – arról kívánok beszélni, hogy képzőművészeti életünkben ezek is teljes joggal követelhetnek maguknak jelenlétet és azonos esélyt. Nem az én szubjektív esztétikai ízlésem kéri ennek egyenrangú elismerését. hanem maga az élet, a kor művészetének valóságos közege. Tudniillik: bármenynyire intoleránsak, harsányak az említett irányzatok, illetve képviselőik, és bár ezzel nem dicsekednek, de igazság szerint ma már legalább annyira az ő kezükbe vannak adva művészeti életünk főbb posztjai, elosztási lehetőségei, öszöndíjak, kitűntetések, államilag fenntartott, elegáns galériáik, folyóiratok, mint a pártállami szocreál időkben. – Mindennek ellenére a posztavantgard soros izmusai mellett jelen vannak más stílusok, különböző ars poetikát követő ízlések, száz és ezer számra ezek művelői is. S az ő műveiken a valódi és képzelt világok más tartományai és részei, amelyektől a modernnek deklarált izmusok évtizedek óta undorral elfordultak. Ennek a szférának számos művén az utálkozások és kamaszosan idétlen heccek ellenére jelen vannak a szépség és igazság, a teremtő emberi tehetség bámulatosságai, s a minket tápláló természeti környezet elementáris hatalmasságai, ígéző csudái is. Sokan vagyunk, akik nem szégyeljük megnézni és élvezni ezeket a képeket, szobrokat, harmonikusnak, pompásnak, szerethetőnek, gyógyítóan kellemes hatásúnak mondani őket, s ha tehetjük, boldogan élünk velük otthonainkban.

Azért javasoltam Geröly Tibor főtitkárunknak legutóbbi kéthavi programunk összeállításakor, hogy Egyesületünk István úti Galériájában Józsa Angéla rajzait és akvarelljeit mutassuk be február heteiben, mert ő ezekben a másodrangúnak vélt műfajokban is elvitathatatlan tehetséggel jeleníti meg lapjain a most emlegetett szépséget és igazságot. Melyeket egyre többen megpróbálnak teljesen kiszorítani legalább a művészet világából – ha már életünkből ez soha sem fog sikerülni. Nem fog ez menni, megjósolhatom, mert az évtizedek óta folyó világmanipuláció agyszennyezése, lélekméregezése, ízlésterrorja ellenére az emberek többsége nem veszti el maradék józan eszét, nem lesz könnyen ön-és közámító, nem hajlandó tehát bárgyún a feketére azt mondani: biz' ez fehér! az ocsmányra, durvaságra, a közönséges blöffre: jé, de oroginális!

Józsa Angéla: Akt

Egy szóval sem kívánom mentegetni szinte fenntartás nélküli örömömet Józsa Angéla rajzai és akvarelljei láttán. A bennük való üdítő gyönyörködés nekem minden alkalommal igazi szellemi-pszichés élvezet, ritka ünnepi lakoma. Tehetsége – szerencsére – megkaphatta legalább a középiskolai alapozást, azóta a szakadatlan munkálkodásban a folyamatos önképzést. Az általa is kedvelt rajz fontos műfaj művészetében. Minden lapja tanúsítja szakmai érettségét, vonalvezetése mindig biztos, nem tétovázó, a lehetséges képet mindig elővarázsolja. Hasonlóan mestere a vízfestésnek, amely anyagainak tulajdonságai miatt sem engedélyez sok időt a posztavantgardosok időigényes bütyköltgetésének, szerelgetésének, mert itt percek, negyed-fél óra alatt vagy elkészül a mű vagy el lehet dobni. Nos, ahogyan a munkának ilyen koncentráltsága kereteiben megszületett például az öregkori Illyés-portré, ez a már éterizálódó, félig szellem-arc, a Kalapos férfi, a Fiam portréja, továbbá nem csupán a színekben tobzódó, de a színeket valóban egyénien kibontó, igéző együttesekben elénk tárulnak a virágcsendéletek, és a nagy Mester Szőnyi István zebegényi Dunáján a megfesteni kockázatosan színorgiás alkonyat, ehhez bizony vérbeli festő látása, mesterségbeli készenléte, mértéktartása kívántatik. Hasonlóan elbűvölőek az ízelítőül kiválasztott első rajzok s a későbbi aktok: a Merengő, a Nő csellóval, Garden partira váró hölgy, a Várakozó, Ági, Ház öregasszonnyal, Balatoni Vénusz, Ülő akt és a többiek.

Azért említettem bevezetőmben, hogy mások számára biztosan botránkoztatóan elavult az én esztétikám, mert tudom, hogy illendőbb volna most is inkább dícsérnem mondjuk a Vigadó Galériában január elején látott Rahonczi István nyolc darab 1x2 méteres lemeztábláit, melyekre háromnegyed magasságban szintén lemezből bütykölt "virágcserepeket" hegesztett, s a táblák színfelületeként a rájuk löttyintett, lecsurgó víz rozsdásodó foltjai ékeskedtek. A másik teremben volt látható Erőss István tíz darab 1x2 méteres, egymáshoz illesztett és bitumennel foltosan befestett, csurgatott üvegtáblája. Siratófalnak nevezett műve. De beszélhetnék a belváros új színfoltja, az impozáns Körmendy Galéria mostani kiállítója, Frey Krisztián öles méretű, szürkére lekent vásznairól, melyeken elszórtan vagy zsúfoltan kis és nagybetűk tündökölnek – vásznanként 750.000-től 2 millió forintig. (Komolyan, ez nem ugratás: – a Józsa képek ötven-százszorosáért!)

Senkitől sem vitatom el: élvezze csak, vásárolja s vigye haza, akinek ez tetszik! Én azonban szégyenkezés nélkül megmaradok annál a művészetnél, amelyik hívó-befogadható szépségeivel és igazságaival az emberi szellemnek és léleknek megragadására, elbűvölésére, fölemelésére képes, mint mai tárlatunkon Józsa Angéla rajzai és akvarelljei.

1995. január 30.

Gergely Mihály

FISCHER ERNŐ

Fischer Ernő képeiről

Szeretettel köszöntöm a kiállításon megjelenteket, Fischer Ernő barátait, tanítványait, a szálloda vendégeit, dolgozóit és gazdáit, s mindazokat, akik lehetővé tették ezt a "találkozást."

Amikor Fischer Ernő megkért arra, hogy nyissam meg a tárlatát, akkor véletlenül éppen Paul Klee 1924-ben, Jénában saját kiállításán elhangzott előadását olvastam.

Később: Fischer Ernő képeit elemezve, előadásait felidézve villantak fel újra a Klee előadás gondolatai, s örömmel döbbentem rá arra a mély azonosságra, ami a magyar festészet legnemesebb törekvéseit, s az európai művészet maradandó értékeit egymáshoz köti, főleg a XX. században. Nézzük meg, miről is van szó?

Klee szerint a művészet: "...se nem szolgál, se nem uralkodik, közvetít csupán... A művész a fa törzse." – A művész képes a gyökerek által felszívott nedveket továbbítani, modulálni. (E gondolatban mély igazság rejlik.) Nem éppen közös élményeinkből, mint az életet tápláló nedvekből születik meg a művészet, Fischer Ernő festészete is. De ahhoz, hogy e közös, szinte mindennapos lelki élményünk láthatóvá váljék, ahhoz a valóság látványának, a leképezett világnak át kell fordulnia. "A közvetítés feltétele a szellemi metamorfózis." Az utóbbiak Fischer Ernő gondolatai, mindezek a képeiről is leolvashatók.

"Elérni a legnagyobb és legfontosabb tartalmakat nem lehet, ha hiányzik a formai síkon való eligazodás képessége. Az elemeknek általános rendjükből, kényelmes helyzetükből ki kell lépniük, hogy együtt új renddé emelkedjenek... Ez függ az alkotó éppen pillanatnyi diszpozíciójától"... – Valóban függ még attól is, hogy ez a pillanatnyi diszpozíció miképpen volt szakmailag, lelkileg, szellemileg megalapozva. Fischer Ernő a formai síkon való eligazodás képességéig oly módon jutott el, hogy közben az ember nembeliségének, az emberi szubsztanciának titkait is felfedezte, anélkül, hogy a tartalom és forma egysége csorbát szenvedett volna. Ezek a titkok éppen képei által válnak mindannyiunk számára érzékelhetővé.

Paul Klee szerint a képi mechanizmus statikus és dinamikus elemei a klasszikus-romantikus ellentétpárnak felelnek meg. Valóban így van. Nézzük meg Fischer Ernő képein azokat a kozmikus-statikus függőpontokat, melyek között a formák rendeződnek: erőteljesen és leheletfinoman. Nézzük meg, hogy az örvénylő formák, melyek fénnyel vannak átitatva, miképpen emlékeztetnek a világ anyagaira: levegőre, vízre, tűzre, földre, s ezen anyagok emlékei miképpen olvadnak eggyé? Kövessük végig azt a folyamatot, hogy az anyagi miképpen válik szellemivé, egyedi fizikai létezőből általános lelki tartalmak hordozóivá.

"A művész, a festő anélkül, hogy maga akarná: filozófus. A művészt nem is annyira a külső realitás, hanem inkább a belső formáló erők foglalkoztatják." A belső erők ugyanakkor a világ egészére vonatkoznak. A "belső" végeredményben "külső" is. A "külső" pedig "belsővé" válik. (Egy másik nézőpontból.) A "kép" tiszta formáló erők küzdőtere, szimbóluma, megvalósulása.

Fischer Ernő festményein olyan kozmikus renddel, a formáló erők láthatóvá tett zenéjével találkozunk, ami Arisztotelész kozmogóniájától a XX. századi atomkorszak víziójáig vezet bennünket. S mindez a keresztény eszmeiség teljességében jelenik meg. (Így jön létre az a totalitás, amikre Fischer Ernő művészetfilozófiai koncepciója épül.)

Paul Klee szerint a szín először: minőség, másodszor: súly, harmadszor: méret. Nézzük meg Fischer Ernő képein miképpen szervülnek egymáshoz a különböző színértékek. A súlyos értékű színek a fény által miképpen válnak könnyűvé, súlytalanná. A szellemi erők hogyan küzdenek meg a lefelé húzó gravitációs erőkkel. S az is nyomon követhető, hogy egy-egy színérték, s a színek mágikus egysége mint hatja át az egész képmezőt, a mérték hogyan válik mérhetetlenné, a véges végtelenné, a zárt, egyedi formák miképpen alakulnak át egy végtelenül nyitott világ részeivé.

"A művész olyan szabadság jegyében tevékenykedik, mely lehetővé teszi, hogy ugyanolyan mozgékony lehessen, amilyen a nagy természet." – Csakhogy a szabadságnak ára van. A művészi alkotó folyamatban realizálódó szabadsághoz el kell jutni, szorgalommal, folyamatos önképzéssel, szilárd etikai tartással, őszinteséggel, emberséggel, nyíltszívűséggel, alázattal.

Az ÁTFORDULÁS, maga a kegyelmi állapot. Fischer Ernő képeiről sugárzó szabadság sejteti az idevezető utat is. Tanárként pedig: segít bennünket abban, hogy befogadóként-alkotóként mi is eljussunk ehhez az esztétikai öntisztuláshoz.

Paul Klee előadásának egyik záró gondolata így hangzik: "Eképpen sikerülhet számomra a világnézet és a tiszta művészi gyakorlat összekapcsolása."

Azt hiszem: ezt ma Fischer Ernő is ugyanígy elmondhatja. Ehhez ez a kiállítás, s maga az életmű: nagyszerű háttérként szolgál.

Kívánom, hogy Ernő bátyám ugyanilyen szellemi-lelki frissességben alkosson tovább, és tanítson bennünket! Ezennel a kiállítást megnyitom.

Elhangzott 1994 december 9-én, Budapesten, a Kempinski Hotel Galériájában.

*

Idézetek: Felix Klee: Paul Klee (Corvina, 1975), Műcsarnok katalógus 1976. november 12.

Lipos Endre

Benke László

Kilátás

Túl a völgyön kőhegy, kőhalom.
Ablakod alatt lélek se jár, madár se jár,
csak én? Meg a tücsök húzza, de az nagyon?
Egyedül vagy-e, megőszült angyalom?
Sóhajos-szép fehér szobád megvan-e még?
Mint a mesében – néha-néha laktam ott.
Növényeid ma is megöntözted-e,
áldott két kezedtől boldogabbak-e?
S a dús zöldön át az ablakon
merengsz-e még a szép kilátásokon?
Túl a völgyön kőhegy, havas kőhalom.

Válasz

Anyás Múzsám, mint egy idegent
homlokon is csókoltál hidegen.
Csak egy kicsit voltál kurva.
Dicsőítést vártál, mint az ország
és a hatalom,
azt akartad, hogy több és jobb legyek,
de csak neked.
– Írni! Írni! – suhogott kezedben a korbács.
Én meg bambán és tehetetlen
és becsapottan és hitehagyottan
ténferegtem a vásárodban
föl és alá, föl és alá,
Írni? – Élni szerettem volna.

FISCHER Ernő festő

■ **Szegedi egyházzenei napok**

Puccini-mise a dómban

Két operaszerző, Bizet és Puccini egy-egy fiatalkori egyházzenei darabját tűzte műsorra Gyüdi Sándor karnagy a Szegedi Egyházzenei Napok nyitóhangversenyén a dómban. A Vaszy Viktor Kamarakórus és a Szegedi Szimfonikus Zenekar Szél Bernadett és Wendler Attila szólóénekével Bizet Te Deum-ját, valamint Wendler Attila és Altorjay Tamás szólóénekével Puccini Messa di Gloria című miséjét adta elő.

Az előadás legszebb teljesítményét *Wendler Attila* tenorja nyújtotta, főként a Messa di Gloriában. Az Operaház magánénekese hajlékonyan, stiláris biztonsággal énekelte a tenorszólót, fő erénye volt, hogy az oratorikus koncertszólista szerepbe nem vitt át operatenori allűröket, hangja, ha kellett lágy volt, kifejező, ha kellett természetesen szilárd – tenorságát nem bálványozta. Előadásában a *Gracias* szép emelkedettséget nyert, s különösen megkapó volt az Et *incarnatus-szóló misztikus árnyaltsága* (e részben az a capellaként éneklő kórus és a fölötte szóló tenorének a bonyolult és váratlan hangzásokra képes templomi akusztikában is jól érvényesült). Kellemes, szabatos hang volt *Altorjay Tamás* mély baritonja is. A Szegedi Nemzeti Színház magánénekesének előadásában a Messa di Gloria Crucifixus és *Benedictus* éneke ihletett mélységgel szólalt meg. A Te Deum szólistájaként *Szél Bernadett* tiszta oratóriumi szoprán képességeiről tett bizonyságot, hangjának könnyűsége érzékeny előadói habitusról árulkodott.

Gyüdi Sándor felfogását a mise előadásának gazdag érzelemvilágú romantikája dícséri. Karmesteri munkája elejétől a végéig átérezhető-átélhető, szépen kidolgozott, motívumaiban tiszta, tempóvételében változatos előadást teremtett. Annak ellenére, hogy a darab összefogása, tekintettel a templomi térben kiszámíthatatlanul megszólaló hangokra, nehéz karmesteri feladat volt, egészében véve Gyüdi Sándor vezényletével megragadó dallamvilágú, vallásos ihletettséget sugárzó misét hallhatott a közönség.

Panek Sándor

Egyházzenei programok

Május 4., szerda:

17.30-kor az alsóvárosi Ferences templomban: Litánia, benne: Schubert – Ave Maria; előadja: dr. Szűts István (ének) és Varjasi Ottó (orgona).

(A Honvéd Művészegyüttes Férfikarának eredetileg május 4-re meghirdetett hangversenye a karmester, Tóth András betegsége miatt május 17-re marad. Az elhalasztott előadás 19.30-kor kezdődik majd, a dómban.)

Május 5., csütörtök:

19 órakor a Honvéd téri református templomban: A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Kardos Pál Női Karának hangversenye. Műsoron: Galfus – Haec est dies (vezényel Suda Magdolna); Lassus – Adoramus; Palestrina – Adoramus; Kodály – 150. genfi zsoltár (orgonán közreműködik Kővári Réka), Jelenti magát Jézus, Ének Szent István királyhoz, Semmit ne bánkódjál; Mendelssohn – Három motetta op. 39: I. Veni Domine, II. Laudate pueri (vezényel Pekáry Andrea), III. Dominica post Pasca. Szólót énekel: Miks Adrienn, Márkus Hedvig, Pleskó Rita, Kerekes Bernadett. Vezényel: Ordasi Péter.

18 órakor a Rókusi római katolikus templomban: a szentmisén énekel, majd rövid hangversenyt ad a Liszt Ferenc Kamarakórus. Műsoron: Bellini – Messa in Sol Minor; César Franck – Panis angelicus; Händel – Halleluja kórus a Messiás című oratóriumból. Közreműködnek: ének – Wischner Valéria, Katona Judit, Bárdi Sándor, Kenesey Gábor; kürt – Kazuhiro Ogasawara; orgona – Csanádi László. Vezényel: Illés Mihály.

17.30-kor az alsóvárosi Ferences templomban: Litánia, benne: J. S. Bach – G-dúr fúga BWV. 557. Orgonán előadja Krizmanich Edina.

■ **Radnótiról jelen időben, feltételes módban...**

Helyettünk írta

Radnóti Miklós nem volt politikus költő, de azt a szelíd baloldaliságot képviselte, amelyre azon az oldalon mindenkinek szüksége lenne ma is. Nála a későbbi elromlott fogalmak még kristálytiszták és természetesek, a „nemzetköziség" csak ennyi:

Kenyér, szőlő, legelő és tej
tapsol ropogva, hogy összehajoltunk.

Amit minden „proletár" testvérének kíván, azt szemináriumokon a legrosszabb időkben sem oktatták:

Mindannyiunknak fürdőző, hosszúlábú asszonyt!
borongós meggyet
és oltó cseresnyét asztalunkra...

És így fest Radnótinál az „osztályharc":

Híven tüntet két pipacs...
Nem törik csak hajlik a
virág s könnyedén aligha
hagyhatja el piros hitét.

Sorsa és költészete oly sokáig keveredett az értékelésekben, hogy ma már újra kellene gondolni a beteljesült végzet emelte-e a legnagyobbak közé, vagy a magyar gondolkodás egyik súlyos vesztesége, hogy sorsa beteljesedett.

Már születését is halál jegyezte, fiatal anyja és iker öccse pusztult el világrajövetelekor, serdülő is alig volt, amikor édesapja meghalt. Árvasága kozmikus volt, mint József Attiláé és előérzete is az övével rokon. Ahogy József Attila vershallucinációja a vonatcsattogás, úgy tudja ő pontosan halála milyenségét. Először csak sejtése van a bizonyosról:

Költő vagyok...
Olyan, ki tudja, hogy fehér a hó,
piros a vér és piros a pipacs.
És a pipacs szöszöske szára zöld.
Olyan, kit végül is megölnek,
mert maga sose ölt.

Aztán egyre biztosabban érzi a halálraítéltséget és vállalja az egyetlen vállalható módon:

Háborúról oly gyorsan iramlik a hír, s aki költő
így tűnik el!...

Észre se vették. S jó, ha a szél parázst kotorászva
tört sorokat lel a máglya helyén.

Írok azért, s úgy élek a kerge világ közepén mint
ott az a tölgy él, tudja kivágják, s rajta
fehérlik bár a kereszt, mely jelzi, hogy arra fog irtani
holnap
már a favágó, – várja, de addig is új levelet hajt.

Az embert és a költőt kereső utókor a „máglya helyén" megtalálta a „tört sorokat", s így válhatott közös nemzeti kincsünkké a pepita notesz, melynél szörnyűbb és szépségesebb ereklye talán nincs is több a világirodalomban. Aktualitása már nemcsak Radnóti Miklós, a költő sorsából adódik, de mindannyiunkéból, hiszen ma sem írhatna mást:

Ó suhogó, feketeszárnyú háború.
Szomszédból szálló rémület!
nem vetnek, nem is aratnak
és nincsen ott többé süret.

Ami akkor Hispánia volt, az ma Bosznia. És újra fogalmazódnak ma bornírt kérdések, „mitől, kitől magyar a magyar?" és ki kit tekint annak, holott a válasz, amit ő adott, olyan egyszerű a „nem tudhatom" csak önmagának feltett kérdésére:

Nekem szülőházám e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyermekkorom világa,
belőle nőttem én, mint fatörzsből gyönge ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok.

Sokszor kérdezzük magunkat, hogy mindaz, hogyan történhetett meg, amire most ki fogcsikorgatva, ki hitetlenkedve emlékezik. Megtörténhetett, mert „törvényerőre emelék a hülyeséget", ahogy a sors és kortárs, a szintén áldozat *Bálint György* fogalmazott és az akkori jelen időnek kevés volt az a gyermeki ártatlanság és az elvállalt férfiasság, amit Radnóti lírája képviselt, de szólt ő a kortársakat megszólítva az utókorhoz is, akik mi vagyunk.

Havas Katalin

Ma lenne 85 éves, élhetne még, lehetne ő az olyannyira hiányzó bölcs öreg. Jó lenne, ha nemcsak azok emlékeznének rá, akik mívesen foglalkoztak művével, az irodalmárok, a tanárok vagy a nevét viselő iskolák tanítványai, hanem azok is, akik verseit olvasva érezték vagy majdan érezni fogják a „helyettem írta" katartikus örömét. Mert napjaink emlékező eseményei, küzdve az össztársadalmi amnézia ellen, éppen azt a vészkort idézik, amelyben elpusztult. S mert azokról a fogalmakról adott pontos és mindenkihez szóló leírásokat, amelyek átszövik életünket.

Portrészobor a gimnázium lépcsőházában

■ *„Az élet egyébként nehéz és bonyolult, különösen nehéz és bonyolult, ha az ember 80 éves és veszi magának azt a bátorságot, hogy egy reprezentatív, plusz még hozzá dokumentatív bemutatkozásra, életmű kiállításra vállalkozik. A tét nagy és növekedett az idők folyamán. Lépést és léptéket kell vagy kellene tartani az idő történelmileg is alig követhető sodrával, de úgy, hogy a sodrásban talajt ne veszítsek és lépteim irányát és tempóját is magam határoztam meg. Ez a kiállítás számomra egyszeri és megismételhetetlen. Minden súlyával, emberi, erkölcsi és nem utolsósorban művészi vonatkozásaival. Ezért most ez a szegedi porondra lépés nekem komoly produkció, ötven év tapasztalata igazolja a produkció hitelét, igazát, színvonalát..."*

Az élet – élmény

A 80 éves Fischer Ernő gyűjteményes kiállítása

A Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában most is látható eszmeltető és tanulságos tárlatára készülődve fogalmazta meg a fenti sorokat *Fischer Ernő* festőművész a rendezőnek, *Szuromi Pálnak* írott levelében. Nyolcvanévesen, hatalmas filozófiai tudás birtokában, tehetségének, festői kvalitásainak teljes vértezetében, s lám, mégis naiv izgalommal, reménykedve, de ugyanakkor hitének igazával. Az a Fischer Ernő, aki *Aba-Novák Vilmosnál* szerezte a festői alapismereteket, annál az egy generációval idősebb mesternél, akinek centenáriumi kiállítása a múzeumban most is látható. (Micsoda izgalmas összevetés mester és tanítvány művészi-emberi feleselése térben és időben!) Fischer egészen az ötvenes évek végéig tulajdonképpen művészetpolitikusként, a Népművészeti Intézet osztályvezetőjeként dolgozott. A Szegedi Tanárképző Főiskolára 1959-ben nevezték ki, s '64-től tíz éven át nyugdíjazásáig a rajztanszék vezetője volt. Tulajdonképpen festői megújulása a mai ouvre alapjai is ekkor rakódnak le: a Prága, a Velence, a Notre Dame hatalmas tábláin, a Vitorlások sorozatán, az első Korpuszok megidézésén, a gótikus katedrálisok architekturáin, az üvegablakok szín-kaleidoszkópjain, a cirkuszok sodró-pörgő álomvilágain. S ebből nőtt ki az a festmény-katedrális, amely mindenkitől megkülönböztethető, európai mércével mérhető emberi-alkotói világot jelöl.

Golgota (1979)

Fischer Ernő azon kevés festőművészek közül valók, akiknek képei mögött *világmagyarázó és értelmező filozófiák húzódnak meg.* Olyan világmagyarázó és értelmező gondolatok, amelyek az ember helyét keresik a világmindenségben, a létezést a létben, mely tartalmazza az élet, a tér, az idő és az anyag valamennyi kategóriáját és összefüggésrendszerét. Ez a szintézisteremtő vállalkozás építi föl műveit, s ahogyan az anyag előttünk formaként jelenik meg, ahogy a tér berendezett térként, az idő mérhető időként, úgy válik Fischer festményein mindez újólag szellemi kategóriává. A festmények során a hatvanas évek városképeinek foltjai vibráló képépítő elemekké, a rajzosság kalligrafikus futamokká, struktúraszervező erővonalakká, a természetes fényeffektusok belső tündökléssé, kohéziós és kisugárzó erőtérré alakulnak. S a téma is absztrahálódik, *az ember nembeli létének nagy kérdéseit veti fel,* úgymint hol van az ember helye a világban, mi a szerepe az egyén létének a végtelen létezésben, miként ítélkezik életről, halálról, végesről és végtelenről, múlandóságról és öröklétről. Ezeket a szélső pólusokat igyekszik emberi léptékűvé varázsolni, értelmezhetővé tenni, *humanizált totalitássá formálni.* Ezáltal az emberi izoláltságot beleszövi az emberi nem végtelen természeti és társadalmi létébe.

Egyes képein a lábujjhegyen érzékelhető valóság elemei fölfedezhetők s mégis szellemi dimenzióba emeltek. Egy struktúra – mint valami XX. század végi papirusztekercs, vagy nyomtatott áramkör – megfejtésre váró rejtjeles üzeneteket közvetít. Másszor szövevényekből bontakozik ki az absztrahált világ, ismét máskor a szubjektív hit és remény vezeti el a Biblia örök példázataihoz, Krisztus szenvedéseihez, felmagasztosulásának csodáihoz. S mindezt olyan sajátosan egyéni, festői szürrealizmussal, többrétegű képépítési metódussal, eleganciával és magabiztossággal teszi, hogy valóban a szellemi szféra magasabbrendűségét hirdeti. Joggal írhatta le egyik méltatója, hogy képei között „a művészet szentélye ötilik az eszembe, és szinte hallom az angyalszárnyak suhogását".

T. L.

Dixifesztivál Salgótarjánban

Minden jegy elkelt a Salgótarjánban csütörtökön kezdődő *10. nemzetközi dixieland fesztiválra.* Eszerint csak a színháztermi koncerteken, illetve az éjszakai örömzenéken csaknem 2000 fős közönségre számíthat a 13 zenekar és az öt szólista, az ide ígérkezett összesen 120 dixi muzsikus.

A jubileumi zenei rendezvényre az előző kilenc fesztivál legjobb szólistáit és együtteseit invitálta a rendező József Attila Művelődési Központ, így a vendégművészek névsora legalábbis impozáns. Ismét fellép az amerikai *Joe Murányi, Louis Armstrong* barátja és zenésztársa, továbbá az ugyancsak klarinéton és szaxofonon játszó francia *Marcel Zanini.* Hivatalos Salgótarjánba a délafrikai születésű *Audrey Motaung,* akiről egyébként az hírlik, hogy a leendő *Mandela*-kormányban a kultuszminiszteri tárca várományosa.

Külön rangot ad a 10. fesztiválnak, hogy történetében most először az összes hazai dixi zenekar félmillió forintot megközelítő összdíjazású versenyével kezdődik – ezért négynapos a rendezvény a korábbi három helyett –, a zsűriben pedig a dixi olyan méltóságaival, mint többi közt *Joe Murányi, Berki Tamás, Molnár Gyula.* S hogy a dixi a város azon lakóit is megérinthesse, akik egyébként a műsorokra jegyet nem váltottak, az együttesek a város hat terén muzsikálnak a fesztivál kezdetétől a zárásáig.

A Magyar Rádió a fesztivál *két koncertjét rögzíti,* a dixi ünnep teljes zenei anyagát pedig hasonlóan az eddigiekhez kazettán jelenteti meg a rendező.

■ *Sportvezetőket tüntettek ki az OTSH-ban*

Nacsa Imre Magyar Köztársasági Sportdíjat kapott

Szinte zsúfolásig megtelt kedden délelőtt az OTSH első emeleti tanácsterme, ahol huszonöt, a sport területén dolgozó vezetőnek, illetve munkatársnak nyújtottak át kitüntetéseket.

Bevezetőjében *Gallov Rezső* államtitkár, az OTSH elnöke hangsúlyozta: a négy éves ciklus befejeztével elérkezettnek látta az időt, hogy saját apparátusa, illetve a Sporthivatalhoz közel álló szervezetek dolgozóit jutalmazza. Mint elmondta, ezzel nemcsak a személyeknek, hanem a kitüntetettek hivatalainak is szól az elismerés.

Az elmúlt években meghatározott feladatok végrehajtásában a testnevelés és a sport különböző szervezeteiben végzett eredményes munkájuk elismeréséül – az OTSH elnökének előterjesztésére – dr. Kónya Imre, sportot felügyelő belügyminiszter a Magyar Köztársasági Sportdíjat adományozta

Jancsó Tibornak, az OTSH Közgazdasági Főosztály munkatársának, volt osztályvezetőjének, *Nacsa Imrének*, a Csongrád megyei Testnevelési és Sporthivatal igazgatójának.

Itt éppen Nacsa Imre (jobbról) ad át díjat Szakács Józsefnek, a megyei birkózószövetség elnökének

Kemény Ferenc díjat nyújtottak át *Gyenge Józsefnek*, az OTSH Sportfőosztály vezetőhelyettesének. *Toldi Miklós* díjat vehetett át *Deák György*, a Magyar Diáksport Szövetség elnöke.

A Magyar Sportért kitüntető címet kapta *Bauer Pál*, az OTSH Sportfőosztály munkatársa, *dr. Bige Lászlóné*, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Testnevelési és Sporthivatal igazgatója, *Forgács Róbert*, a Magyar Torna Szövetség főtitkára, *Gaál Ferencné*, az OTSH Igazgatási, Területi és Jogi Főosztály munkatársa, *dr. Gáti Ferenc*, a Magyar Golf Szövetség elnöke, *dr. Hegedűs Dezső*, a Magyar Repülő Szövetség főtitkára, *Horváth Frigyes*, a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége főtitkára, *Horváth Tibor*, a Magyar Asztalitenisz Szövetség főtitkára, *Kovács István*, a Győr-Moson-Sopron megyei Testnevelési és Sporthivatal igazgatója, *Kőmíves László*, az OTSH Igazgatási, Területi és Jogi Főosztály munkatársa, *Maracskó Tibor*, a Magyar Triatlon Szövetség elnöke, *dr. Sándor Elek*, az OTSH Igazgatási, Területi és Jogi Főosztály vezetőhelyettese, *Sermer György*, a Magyar Ökölvívó Szövetség elnöke, *Soós Mihály*, az OTSH Sportfőosztály munkatársa, *Starnfeld Iván*, a Magyar Vitorlás Szövetség főtitkára, *dr. Vásárhelyi Pál*, a Magyar Országos Korcsolyázó Szövetség elnöke.

Esterházy Miksa emlékérem kitüntetésben részesült *Salga Péter*, a Magyar Szabadidősport Szövetség ügyvezető igazgatója, *Vas Zoltánné*, az OTSH Ellátási Osztály munkatársa.

A Testnevelés és Sport Fejlesztéséért Emlékplakettet adományozták *Halmai Leventének*, a Mátraházai Edzőtábor igazgatójának, *Molnár Zoltánnak*, a Népstadion és Létesítményei Központi Edzőtábor főigazgatójának *Papp Sándornak*, a Tatai Edzőtábor igazgatóhelyettesének.

■ *Kajak-kenu*

Válogató a világbajnokságra

A negyedik kajak-kenu maratoni világbajnokságot az idén Amszterdamban rendezik meg. Ennek szellemében bonyolították le Győrben az első hazai válogató viadalt, amelyen részt vettek a Szegedi Olajbányász SE versenyzői is. Eredmények. K-1, férfiak: ... 2. Pintér Tamás. K-2, férfiak: ... 2. Pankotai Gábor, Nagy Zoltán. Nők: ... 3. Remete Sára, Bödör Krisztina. Ifjúságiak, lányok: 1. Varga Zsuzsanna, Makra Anikó. Fiúk: ... 3. Martonosi Gábor, Terhes Csaba. C-1, felnőttek: ... 3. Pajkó Zsolt. C-2: 1. Bohács Zsolt, Gyulai István (utóbbi BSE). Serdülők: ... 3. Nyári Antal.

■ *Kick-box OB*

A Tisza-parti „kölyöktigrisek" arattak Csepelen

Csepelen rendezték a gyerek kick-box országos bajnokságot. Szegedről két klub nevezett be a versenyre. A Combat D és a Tigers SC. A rangos találkozón 23 egyesület 150 gyerek sportolója vett részt. A pálmát toronymagasan a Szeged Tigers versenyzői vitték el. Mint a szervezésben oroszlánrészt vállaló egyik apukától, Pocsai Zoltántól megtudtuk, bár a gyerekek csibészek s olykor a fegyelmezéssel is gondok vannak, de ezen a találkozón szinte felnőtt ésszel vettek részt. Tavaly két magyar bajnoki aranyat szereztek a Tigers klub gyerekei, s ezt az idén megfejelve négy egyéni aranyéremmel, a legeredményesebb csapat és a legtechnikásabb gyerek versenyző címével tértek haza. A versenyre a felkészülést támogatták: a Dekorputz Kft., a Metal Technik Kft, a Tiszaszigeti Általános Iskola DSK, a Madách Imre Általános Iskola, valamint a Seat Otto Szeged.

Eredmények.

Fiú. I. korcsoport (8–10 év). 25 kg: ... 3. Juhász Gábor (Tigers). **30 kg:** 1. Pocsai Róbert (Tigers). **35 kg:** 1. Horváth Robin (Tigers). II. krcs. (11–14 év). **30 kg:** 1. Oltványi Dávid, 2. Jármai Péter (minketten Tigers), 3. Sastin Zoltán (Combat D.). **35 kg:** ... 3. Jármai Tamás (Tigers). **40 kg:** ... 2. Bodó Attila (Tigers)

Lány. 30 kg: Márki Annamária 2. helyezést ért el.

Negyedik a Ságvári

Az idén Kunszentmiklóson rendezte meg a Magyar sakkszövetség a középiskolák országos sakkcsapat bajnokságát. A fiúcsapatok versenyében a Ságvári Endre Gimnázium együttese képviselte megyénket, miután megnyerte a megyei bajnokságot. A nyolc fordulós, harminc.harminc perces, svájci rendszerű versenyen 22 iskola vett részt. A szegedi együttes – *Apró Adrián, Sarusi Illés, Kakuja Tamás, Siket István* és *Matuszka Kristóf* – az előkelő negyedik helyet szerezte meg 19.5 ponttal. Az első 22.5 ponttal a szombathelyi gárda lett. Egyébként a negyedik táblán *Matuszka Kristóf* szerezte a legtöbb pontot, s különdíjat kapott.

A lányoknál a szegedi Radnóti Gimnázium indult, mivel a megyei bajnok, a szentesi leánycsapat visszalépett. A *Barát Anna, Jenei Rita, Grósz Judit, Szabó Gabriella* összeállítású együttes a hatodik helyen végzett.

Volt rózsások kerestetnek!

Május 27-én új sportcsarnokot avat a Rózsa Ferenc szakközépiskola. A szervzők szeretnék, ha a műsorban fellépnének azok az egykori kézilabdások, akik az iskola tanulói voltak. Éppen ezért a következő címeken lehet jelentkezni. Ludányi Márton, Szeged, Hársfa u. 14/4. Telefon: 433–033. Noel József, Sándorfalva, Kolozsvári u. 46. Telefon: 252–002.

Mindenfelől

LABDARÚGÁS. Május 1-jén hat kispályás labdarúgócsapat részvételével Földeákon rendeztek tornát, melyen az elsőséget az Alfa Első Beton gárdája szerezte meg. A további sorrend: 2. Nova Bt., 3. Földeák II., 4. Kertváros, 5. Csongrád megyei Hírlap, 6. Földeák I.

A torna legjobb kapusa *Oláh Zoltán* (Nova Bt.), gólkirálya *Németh István* (Alfa), mezőnyjátékosa *Bischoff Csaba* (Alfa) lett.

■

Az ötödik fordulóval folytatódott a „Radnóti hétfők" kispályás labdarúgó-bajnokság. **Eredmények:** Elektronik kisáruház–Level 42 6–2, Dallas–Errira Aranyföld Kft. 8–1, SZOTE–Empromtü 4–2, Emmanuelle Tours–Alfa Első Beton Kft. 4–3, Egy százalék–Radnóti 7–1. **A bajnokság állása:** 1. Dallas 8, 2. Egy százalék 8, 3. Emmanuelle Tours 6, 4. Alfa 6, 5. Elektronik kisáruház 6, 6. Level 42 5, 7. Errira 4, 8. Radnóti 4, 9. SZOTE 3, 10. Empromtü 0 pont.

LÁBTENISZ. Megkezdődött az országos lábtenisz csapatbajnokság, amelyben a Szegedi Lábtenisz Club is részt vesz. A bajnokság első fordulóját Szegeden tartották meg, s ezen a hazai csapat (Boros, Bronner, Spitzer, Juhász, Varga, dr. Vigh és Tornyai összetételben) igen jól szerepelt. A szegediek először 6–0-ra legyőzték a kaposváriakat, majd 3–3-as döntetlenre mérkőztek a Fóti Lábtenisz Club csapatával. Ki kell emelnünk, hogy a hazai együttesből Brenner és Boros minden mérkőzését megnyerte. Az első forduló lejátszása után a szegediek holtversenyben a harmadik helyen vannak. A következő fordulóra május 22-én Szolnokon kerül sor.

LÖVÉSZET. Általános iskolás fiatalok számára a napokban Szegeden rendezték meg (az Elektro Plusz üzlet támogatásával) a városi sportlövő-bajnokságot. Az eseményen az alábbi eredmények születtek.

Fiú, egyéni: 1. Nagypál József, 2. Ézsiás József (mindketten Jerney J. Ált. Isk.), 3. Papdi Gábor (Rókus I.). **Csapat:** 1. Jerney J. Ált. Isk. (Nagypál, Ézsiás, Mészáros), 2. Rókus I. (Papdi, Pusztaszeri, Máté), 3. Jerney J. Ált. Isk. II. (Kormány, Gyuris, Mandák).

Leány, egyéni: 1. Kertész Katalin, 2. Ottlik Hajnalka (mindketten Jerney Ált. Isk.), 3. Minik Ilona (Kodály Téri Ált. Isk.). **Csapat:** 1. Jerney Ált. Isk. (Kertész, Bakacsi, Ottlik), 2. Kodály Téri Ált. Isk. (Minik, Bán, Marczinka).

Az összesített versenyben a Jerney J. Ált. Iskolások bizonyultak a legeredményesebbnek. A megyei bajnokságon a győztes csapatok és az egyéni dobogósok indulhatnak.

■ *Kezdődik a búvárúszók nagy menetelése*
■ *Gyémánt Imre (még) nem elégedett...*
■ *Savanyától és Bozsótól érmet vár a mester*

A vízfelület és a tehetség adott...

■ Régen nem hallattak már magukról a szegedi sport egyik sikerágának képviselői, a Muréna Club búvárúszói. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a tavaly oly' sok sikert elért versenyzők pihennek babérjaikon. Számukra igencsak mozgalmasak ezek a napok, s aki a most már sátor nélküli uszodába látogat, az utolsó két pályán mindennap megtalálja a víz alatt sikló „búvárokat", s csak akkor ismeri fel őket, ha egy-egy fordulónál a felszínre bukkannak. Szakirányítójuk, *Gyémánt Imre* mesteredző a rajtkő mellett ül, s minden felbukkanónak pontosan közli, hogy mennyi az ideje, mennyit kell gyorsulnia, hogy elérje az aznapra kitűzött időt. Az 50–100 méteres „szünetekben" jut idő a beszélgetésre is.

■ ***Mire készülnek most a tanítványok?***

– Sajnos, ahova most mentek, oda nem készültünk – feleli a mester. – Az történt ugyanis, hogy a görögök húzták-halasztották a nemzetközi verseny megrendezését, s egyszer csak bejelentették: most szervezzük... Így bennünket is váratlanul ért szövetségünk értesítése, hogy *Savanya, Bozsó* és *Révész* is képviseli a magyar színeket Athénban. Már el is utaztak a ma kezdődő versenyre.

■ ***De nem csak ez a nemzetközi megmérettetés lesz ebben az évben...***

– Ez csak egyik állomása az év két nagy versenyének, nevezetesen az éppen Magyarországon, Balatonfűzfőn augusztus végén, szeptember elején megrendezendő ifjúsági Európa Bajnokságnak, valamint az október elején Kínában sorra kerülő VB-nek.

■ ***Úgy tudom, előtte itthon is lesz verseny.***

– Mégpedig Szegeden – a Tisza Kupa – május utolsó hetének végén, amit mi rendezünk. Erre nagyon sok jó képességű búvárúszót várunk az ország minden tájáról.

Savanya Norbertnek (balról a második) az idén már a felnőttek között kell bizonyítania... (Fotó: Nagy László)

■ ***Térjünk vissza az ifi EB-re és a felnőtt VB-re. Ezeken a világversenyeken lesznek-e szegedi búvárúszók?***

– Az utóbbi években nyújtott teljesítményeik alapján a szegedi versenyzők ma már nem hiányozhatnak a magyar válogatottból. Az ifi EB-n Bozsó, Újhelyi, Sándor Tamás, Joó Zsuzsa szinte biztos, hogy a rajtkőre áll.

■ ***Mitől függ indulásuk?***

– Meg kell úszniuk a szintidőt, ami azonban számukra nem jelent különösebb nehézséget. Sokkal nehezebb lesz kikerülni a VB-re, ahol a felnőttek között kell majd helytállni.

■ ***Gondolom itt sem hiányoznak majd a szegediek...***

– Savanya Norbert és Bozsó Bea kiküldetése szinte biztosnak látszik. De ott lehet még Révész Judit és Kanyó Norbert is, akik képesek a szintidő elérésére.

– ***Tavaly Lyonból négy aranyéremmel tértek haza. Vajon a mostani EB, vagy VB is ilyen sikeres lesz számunkra?***

– Nem hinném, mert a felkészülést számos körülmény zavarja. Elsősorban magam sem tudtam eddig elvégezni a versenyzőkkel azt, amit célul kitűztem. De ezt még pótolhatom. Viszont e sportág támogatása sem olyan, hogy az eredményeket ismételni, vagy fokozni tudnánk.

■ ***Az önkormányzati támogatásra céloz?***

– Arra. Az a 35 millió forint, amit erre a célra szántak, szerintem a vegetálásra sem elég. A költségvetésből a két százalékra feltétlenül szükség lenne, mert másképp Szeged sportja úgy tönkremegy, hogy évekig nem lehet újra a mai szintre emelni.

■ ***Ha nem tévedek, ön is önkormányzati képviselő...***

– Igen, az vagyok, s minden esetben a sport támogatása mellett szavaztam. Így fogok tenni legközelebb is, amikor a kérdés napirendre kerül.

■ ***A búvárúszóknak sok pénzre van szükségük?***

– A jelenleginél (100 ezer forintot kaptunk) sokkal többre, mert csak egy uszony 4–5 ezer forintba kerül, s egy versenyzőnek évente két-három uszonyra van szüksége. És akkor még nem is beszéltem a többi felszerelésről, az utaztatásról és egyebekről. Hétnyolcszáz ezer forintból már ki tudnánk jönni... De addig is, amíg ez meg nem lesz, dolgozunk, hiszen a vízfelület és a tehetség adott, a többi már a mi dolgunk...

P. Sándor József

FISCHER ERNŐ

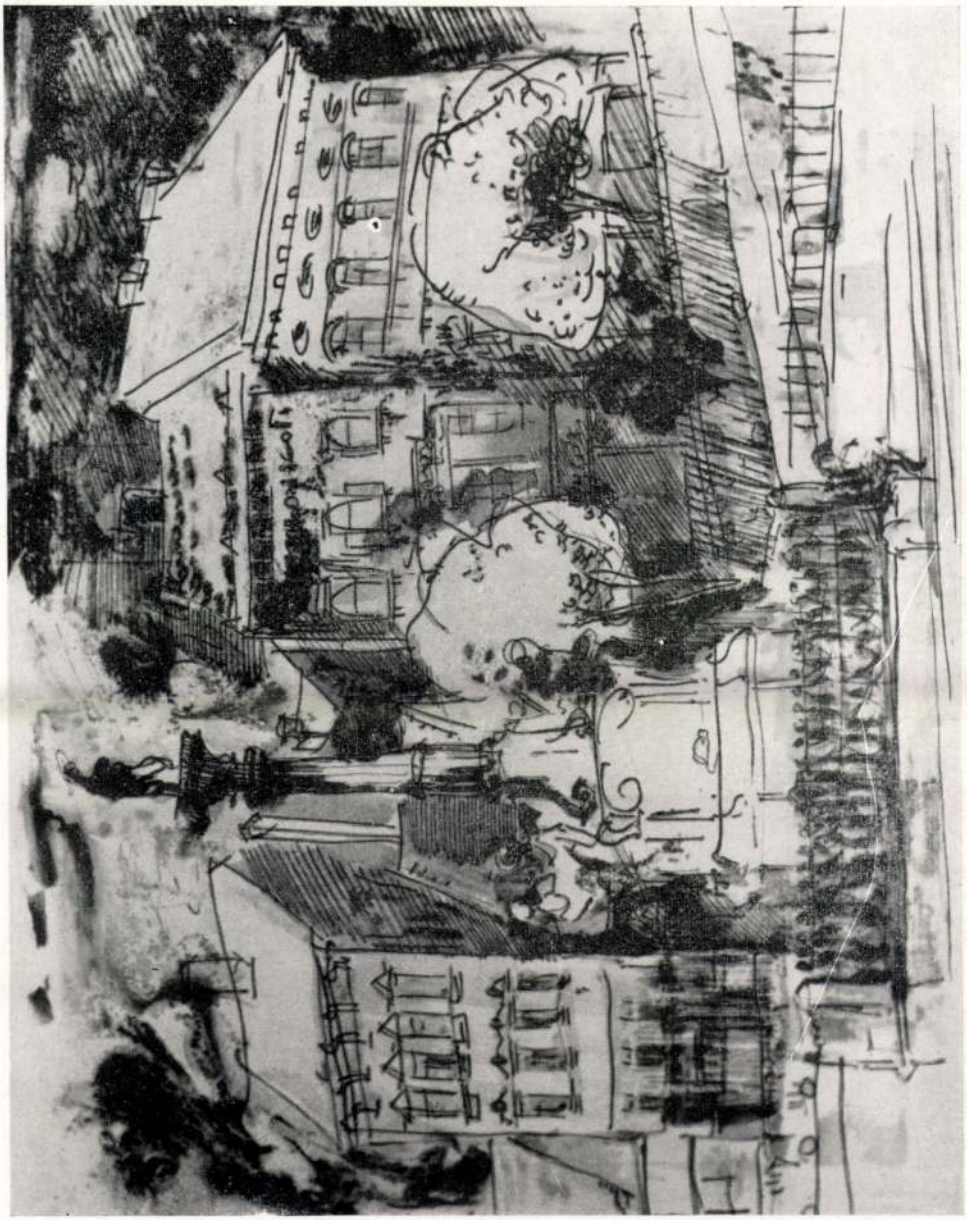

Fischer Ernő: *Sopron* (20×25 cm. lavírozott tusrajz)

Vinkler László: *Virágcsendélet* (50×80 cm akvarell)

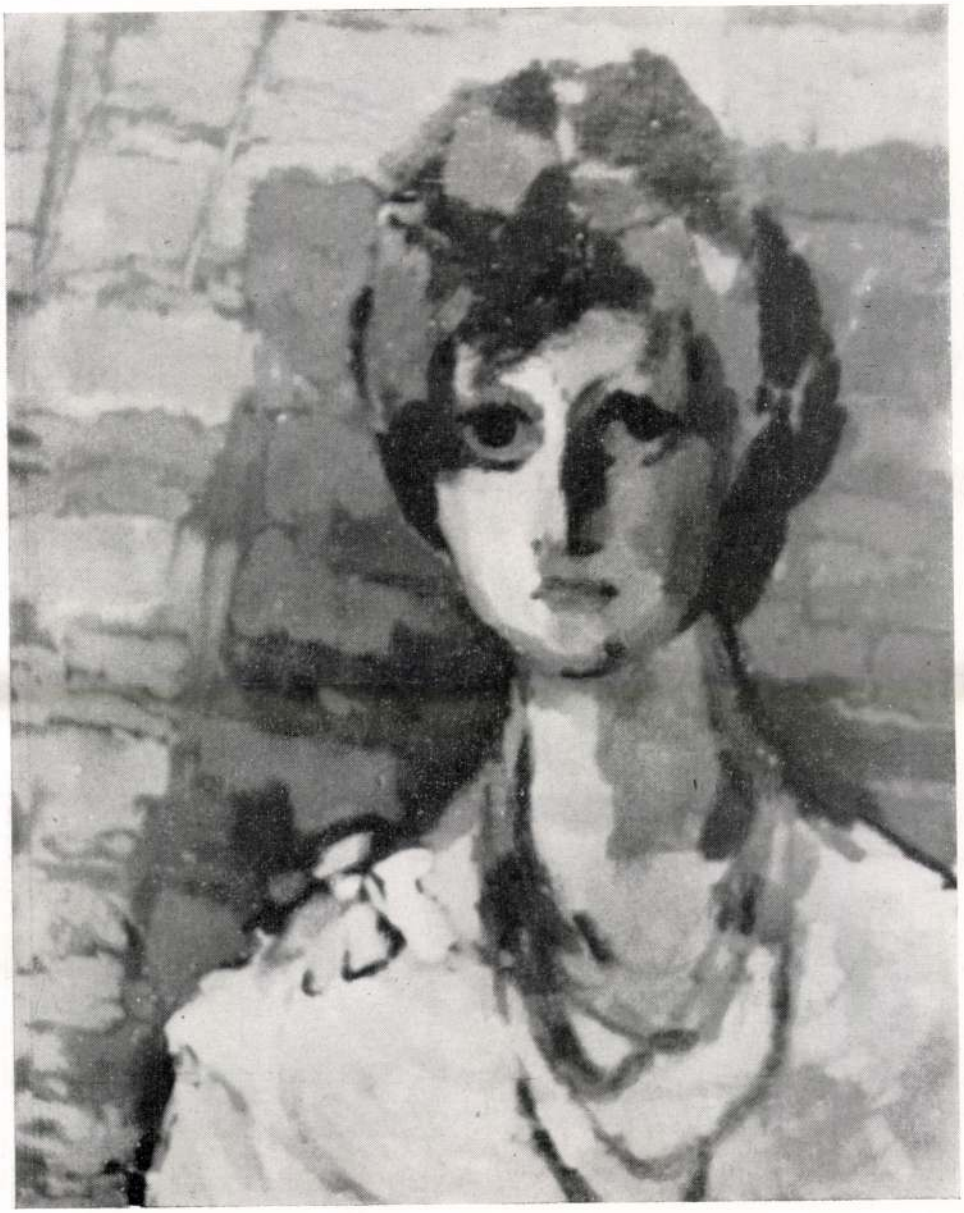

Fischer Ernő: *Krisztin* (50×60 cm olaj)

Major Jenő: *Országút* (70×80 cm olaj)

Major Jenő: *Balatoni táj* (50×52 cm tempera)

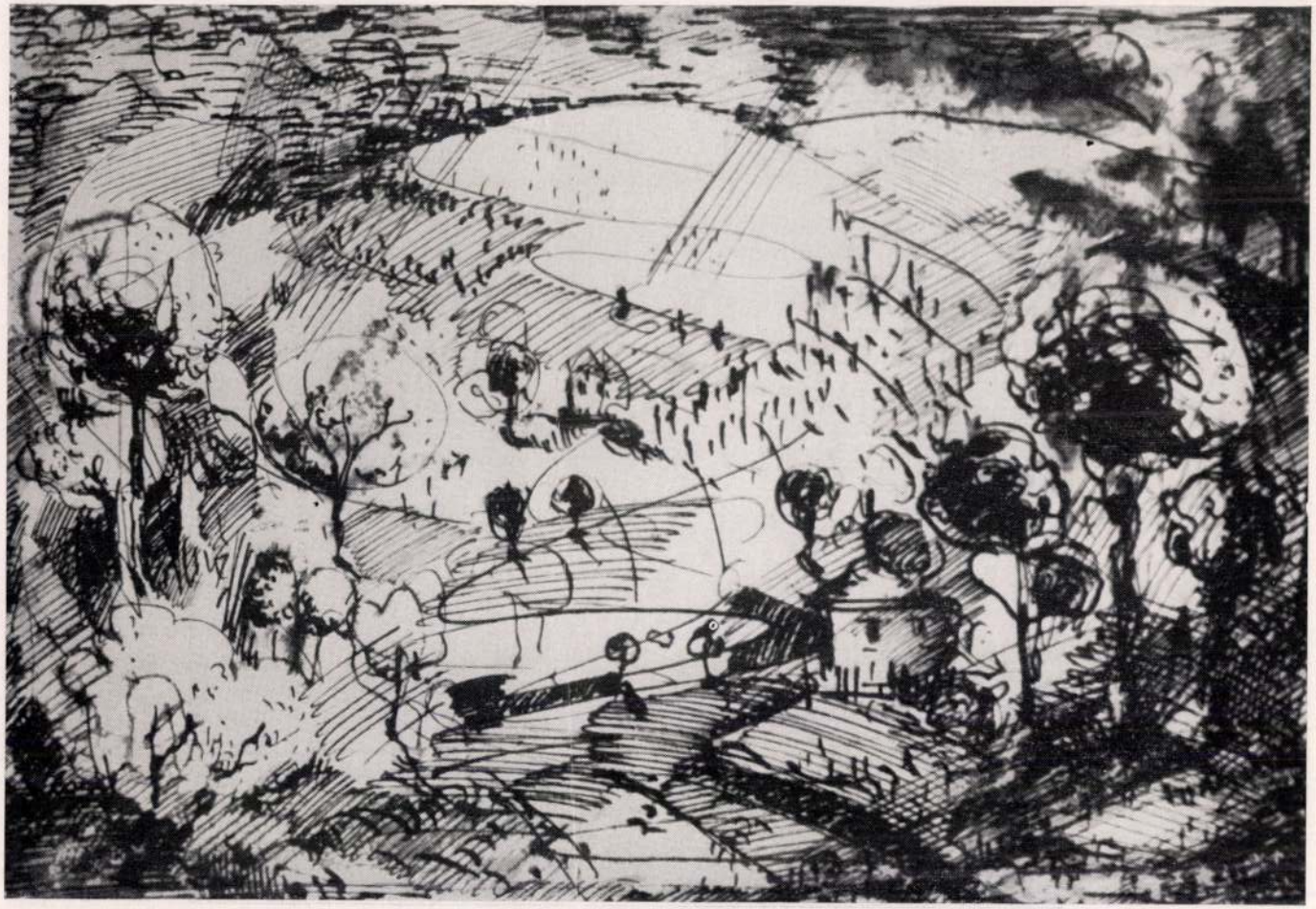

Fischer Ernő: *Tokaji táj* (20×25 cm tusrajz)

FISCHER Ernő

SZUROMI Pál: A márványkő példája : Fischer Ernő tárlata Vásárhelyen. = Uj Müvészet, III.évf.4. sz. 1992 61 -62.p. ill.

Hódmezővásárhely, Tornyai J.Muz.,1991/1992

Ugyancsak ezekhez hasonló, legkisebb t
Négyszögletű födeles tál
Szulcznak való tál
Aszetli nevezetű tálacskák, alájok való
együtt
Levesestányér
Közönséges fehér tányér
Lavór vagyis kézmosó, tálaival együtt
Lavór magános, tál nélkül
Ágy alá éjjeli fazék, új
Ágy alá éjjeli fazék, régebbi
Cin edényből úgymint leveses füles tál

Gömbölyű tál
Csésze szulcnak való
Cin tányér
Kisebb cin kanál
Új, hosszabb asztali abrosz
Ócska, hosszabb asztali abrosz
Asztali keszkenő új
Asztal keszkenő 10 ócska, mely már mo
haszonra való törülköző kendő
Konyhába való vastag abrosz
Konyhába kívánatos törülő ruha
Kasztrol födelével együtt
Tűzhelyre való kecskeláb
Ugyancsak vasláb, melyen pecsenyét for
Puhafából ételhordó deszka
Spinét játszó instrumentumnak kemény
állás
Bolthajtáson lógó vaskarika

A leírás részletezi a kastély padlásán talá
az első tételt szó szerint közöljük:
„Bosnyák familiának közönséges rámában
logiajanak rongyos ugyan, de már mo
foldoztatott nagy kép
a többiről összefoglalóan csak annyit
törött asztalok, asztallábak, spanyolfal-vás
(15 db), ágydarabok, ablaktáblák, zsalugáter
(41 db), zsalugáterdarabok, téli ablakrámák (
rámák (27 db), képrámák, ajtótokok darabok
és rosszabb darabokban (22 db), rézüst, hor
(32 db), kályhatartozékok és részek (52 db
vasrostélyok, csorba éjjeli fazekak, vörösfeny
stb. szerepelnek a felsorolásban.

FISCHER GYÖRGY

„Föl" c. szolor repr.

Európa Nap
A Zalaegerszegi Nemzetközi
műtőtelep Kiállítása
Meleg Sándor Kiállító
Zalaegerszeg 1996 ápr 19

FISCHER GyÖRGY szobrász

MAGYAR Hajnalka: A barlangokban már eldőlt minden : Műteremlátogatás Fischer György szobrászművésznél /interju/. = Árgus, II.évf.2.sz. 1991 92-94.p. és ill.

La destruction (tout comme la reconstruction parallèle qui en est inséparable, donc le nouveau théâtre total) doit être basée sur une conception du monde.

Il faut *une conception du monde, de l'intuition artistique, des artistes conscients et pensants.*

Si cette conception du monde jaillit de la façon de percevoir la vie de l'homme moderne (cela est indispensable pour créer un art nouveau), et si la modernité de l'homme n'est pas un phénomène superficiel mais prend racine dans son psychisme, il est impensable que l'artiste qui fait le travail de destruction soit obligé de retourner à des formes existantes, comme à des données inévitables. La nécessité des formes et des valeurs for-

FISCHER Ernő festő (1914 Losonc –

Limes, 1999/2. 86.

talógusa, az előadásra vonatkozó, pontosítható
érzem az teszi – az aktualitáson túl – külön
y korábbi művemhez (*Orfeusz kertje, Arthur*
közvetlen hatása nélkül valószínűleg nem jöttek
hiképp sem. E hatás kétségtelenül a *Rimbaud–*
lóbb: Tandori eljárásai egy–az–egyben kerültek
zt az átvételt az engem akkor foglalkoztató
úl az a felismerés tette lehetővé, hogy bizonyos
lehetséges megfeleltetései révén kapott zenei
is átszinezi, módosítja, miáltal az eredményből

a, az önidézet technika[60], Jeney jellegzetes
l, de e technika Tandori költészetében is

éves korában komponálta. Tandori verse *A*
Kosztolányi–verset veszi alapul, Jeney
eget nem teljes terjedelmében idézem:

haldoklom, ezt suttogom:

3 50* 19 45* 1 21* 18 30*
3 50* 19 45* 2 06* 19 26*
3 51* 19 45* 3 01* 20 10*

FISCHER Ernő

Kenessei András

Ezüst és óarany

[Fischer Ernő kiáll. a Vigadóban]

17/34

Magyar Hírlap. 1987. febr. 10. 6.

étel, mert mihez képest kivétel?
ni, hogy Közép-Kelet-Európában
amatok, amelyek mások, mint
a másság adja a hitelességüket.
gyűjteményének átformálásáról
zelni, hogy önálló kiállításokat
ipában és Kelet-Európában is
melyek koncepciódat képvisel-
énytől.
ni a gyűjteménytől, sőt az az
5 kiállítások még szorosabban
ejlesztéséhez, mint az eddigiek-
gozott tárlatokat, azokból is
ni. Ha viszont magam állítok
azt többé-kevésbé szeretném
esztésével. Elsőként egy olyan
melyikre 30-35 év körüli fiatal
ia, leningrádi, osztrák művész
latok azonban nem csupán
ek, hanem koncepciózus kiállí-
vonások alapján hívnék meg
z itthoni *Pozíciók*-kiállításokat,
ek dialógusával kezdtem el.
a történeti kiállítások alkotnák.
nek a címe Dreimal achzige
olcvanas évek: Bécs, Prága,

FISCHER ERNŐ

Losonci Miklós

Ikercsillagok
Fischer Ernő képei a Vigadó Galériában, Xantus Gyula festményei a Fáklya klubban

Rajztanítás, 1984. XXVI. évf. 6. sz.
26-27.

tésre, mert az már zavart volna. A különböző élményeket írással meg képi jelekkel lejegyeztem. Úgy gondolom, hogy nagyon személyes dolgot sikerült interpretálnom festői eszközökkel. Nem az foglalkoztatott, hogy milyen formák jelentek meg korábban a festményen, hanem az, hogy az új élmények helyét megtaláljam.

– A szkripturális festészetnek vannak hagyományai a kortárs művészetben, hogyan kapcsolódtál ehhez? Tudatosan kerestél összefüggéseket, vagy párhuzamosan jutottál erre az útra?

– Elsősorban *Cézanne* és *Jackson Pollock* jelentett sokat számomra. Cézanne olyan iszonyatos információmennyiséget adott egy-egy képen, amit szinte más nem. Pollock még számomra a század nagy festője. Nagyon szerettem *Tapiest*, *Tobey*-t és *Twombly*-t, de az utóbbiakat már akkor ismertem meg, amikor szürke képeimet megfestettem.

FISCHER Ernő

URY Ibolya: Kifejezni a kifejezhetetlent : Fischer Ernő festőmüvész kiállitása a Vigadó Galériában. = Müvészet, XXV.évf.4.sz. 1984 61, 64.p. ill.

Bp.,Vigadó Galéria

Pincébe nem mennek

Itt olcsóbb a tej

A VII. kerületi Polgármesteri Hivatal, a Nyitott Világ Alapítvány és egy vállalkozó együttes közreműködésének köszönhetően az Almássy téren átlagosan 20%-kal olcsóbban árulják a tejtermékeket: a tej literenkénti ára 18,60, a 10 dekás vajé 21,20, a kefiré 11, a tejfölé 21,90 forint.

Kárpáti István magánvállalkozót, aki az akciót beindította, arról kérdeztem, hogy elégedettek-e a forgalommal.

– Az érdeklődés óriási. Reggel 7 órától utcahosszúnyi sorban állnak az emberek. Sötétedésig egyfolytában árusítunk.

– *Úgy látom, a vevőik elsősorban nyugdíjasok.*

– Igen, 70-80 százalékban. De nem lehet azt állítani, hogy csak ők keresnek meg minket, valószínűleg más indíttatásból ugyan, de jócskán akad tehetősebb kuncsaftunk is.

– *Ha ekkora az érdeklődés, tervezik-e, hogy Budapest más pontjain is kiépítenek hasonló hálózatot?*

– Igen. Több önkormányzat is megkeresett bennünket – így például a II., V. és XXI. kerületi – azzal a kéréssel, hogy az ő körzetükben is árusítsunk. A Közép-Magyarországi Tejipari Vállalat kész továbbra is együttműködni velünk, a kérdés most már csak az, hogy a cél érdekében milyen konkrét lépéseket tesznek a polgármesteri hivatalok. A hálózat megszervezését mi is vállaljuk – van hozzá gyakorlatunk, elegendő emberünk –, és más magánvállalkozóknak is szívesen segítünk szakmai tanácsokkal, ötletekkel.

– *Mikorra készül el a diszkontáruházuk? Úgy hallottam, hogy csak átmenetileg árusítanak konténerből.*

– Reméljük, hogy egy hónap múlva meglesz az új helyünk. Ugyanitt az Almássy téren egy földszinti helyiségben szeretnénk berendezkedni. Pincét már ajánlottak, de figyelembevéve, hogy idős vásárlóink nagy részének a lépcsőmászás nehezére esik, ez nem jelentene megoldást. Úgyhogy továbbra is tárgyalunk.

U. A.

Az Önkormányzati Szociális Támogatás (segély) igénylésének feltételeiről

Tisztelt Ügyfelünk!

Erzsébetváros Képviselő Testülete ez év január hó 14-én megtárgyalta azoknak a helyzetét, akiknek önhibájukon kívül veszélybe került megélhetésük, létfenntartásuk. Úgy döntött, hogy segítésüket felvállalja, de nem a gyakran megalázó segély kérésének teljesítésével, hanem igényelt szociális támogatással. Természetesen továbbra is azt kérjük igényének leadásakor, hogy *bizonyítsa* valamilyen módon

- létfenntartásának (létfenntartásuknak) veszélyeztetettségét, továbbá
- hogy létfenntartása (létfenntartásuk) más módon pl. munkavállalással, alkalmi vagy bedolgozói munkával stb. nem biztosítható [17/1986. (XII. 28.) Eü. M. sz. rendelet 1. §-a].

További fontos állásfoglalása a testületnek, hogy az eddigi *elaprózott* segélyezési formákat – jogcímenként 1000–1500 forint – megszünteti és helyette olyan *összevont* – családi – segélyt kell megállapítani, ami szükségtelenné teszi a különböző jogcímeken történő kéréseket. Ez egységes önkormányzati szociális támogatás lesz tehát, aminek megállapítása után más jogcímen – eseti vagy rendszeres nevelési segély, eseti vagy rendszeres szociális segély – már nem lehet támogatást (segélyt) igényelni, vagy pedig ezeket összeszámoljuk, pl. étkezési támogatás és pénzbeli juttatás. Kivételesen persze pl. haláleset, elemi kár, tartós betegség stb. indokolt lehet más jogcímen is a támogatás.

Arra törekszünk, hogy támogatási igényét mielőbb elbíráljuk és a megítélt támogatást postázzuk. Ha mégis bizonyítja, hogy *azonnali* segítésre van szüksége, különleges okból, a testület egyszeri 1000 Ft *krízissegély* adását tette lehetővé.

Végül általános állásfoglalása a testületnek az is, hogy a támogatás adása ne a hivatal munkatársának egyéni döntésétől függjön, hanem arról *bizottság határozzon.* Ezért kérjük, hogy az igényét indokolja meg és ne az ügyintézőt akarja szóban meggyőzni.

Támogatás adható olyan rászorult igénylőnek is, aki öröklakással vagy ingatlannal rendelkezik – különlegesen indokolt esetben –, de csak visszafizetési kötelezettséggel, kölcsönként.

Az Önkormányzat erőforrásai jelenleg arra elegendőek, hogy elsősorban az idősek és a gyermekes családok létfenntartását biztosítsa. Ezért gyermektelen, egyedülálló aktív keresőt támogatni nem tudunk. Ellátatlan *munkanélkülit* is csak abban az esetben, ha igazolja, hogy nem tudnak részére munkát biztosítani, vagy hosszabb kórházi ellátásban részesült.

Büntetés-végrehajtási Intézetből szabadult részére évente egyszeri 3 500 Ft támogatás adható.

Az *időskorúak* támogatása:

Az egyedülálló, alacsony nyugdíjú időskorúak esetében havi 8300 Ft-ig szükséges nyugdíjuk kiegészítése, házaspárok esetében havi 15 000 Ft-ig.

A kerületben több időskorúnak, különösen a téli hónapokban, kiugróan magas az előírt kiadása. Ezért figyelemmel kell lenni arra, hogy számukra a napi 160 Ft, cukorbetegek esetében a napi 250 Ft megélhetési fedezet biztosított legyen. Nyugdíjasok esetében – ha nyugdíja nem éri el a 9000 Ft-ot, és kora meghaladja a 70. évet, 1.–2. kategóriájú rokkantnyugdíjas, akinek nyugdíja nem éri el a 9000 Ft-ot – fűtőberendezése meghibásodása esetén környezettanulmány alapján a javítás teljes vagy részösszegét kifizetjük a számla bemutatása után.

A *gyermekét* nevelő családok támogatása:

Gyermeket nevelő szülő(k) – gyermek(ek) havi nettó jövedelmét az alábbiak szerint lehet kiegészíteni, felső határ:

1 gyermeket egyedül nevelő szülő esetében	16 000 Ft-ig,
2 gyermeket egyedül nevelő szülő esetében	22 000 Ft-ig,
3 és több gyermeket egyedül nevelő szülő esetében gyermekenként további	5 000 Ft-tal
emelt összegig.	
1 gyermeket nevelő házaspár esetében	22 000 Ft-ig,
2 és több gyermeket nevelő házaspár esetében gyermekenként további	5 000 Ft-tal
emelt összegig.	

Különösen magas fizetési kötelezettség esetében az összeghatárok legfeljebb 1500 Ft-tal emelhetők.

Elismerhető kötelezettség: lakbér, közüzemi díjak, lakásfelújítási kölcsön törlesztése.

A havi *nettó* jövedelem számítása:

- havi nettó munkabér vagy más jövedelem, de legalább a minimálbér összege (jelenleg 8 000 Ft), ennél alacsonyabb összeget vagy munkanélküliség miatt jövedelem hiányát a számításnál nem lehet figyelembe venni.
- a családi pótlék összege;
- egy szülő esetében a megítélt tartásdíj, árvaellátás, de legalább gyermekenként havi 2000 Ft, ennél kisebb összeget vagy a tartásdíj nem fizetését a számításnál nem lehet figyelembe venni.

A rászorultságot továbbra is bizonyítani kell, mert a támogatás nem jár, csak adható!

Budapest, 1992. február 1.

dr. Polinszky Márta
alpolgármester

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐ KÖZPONT

BUDAPEST VII., ALMÁSSY TÉR 6. TELEFON: 122-9870

MÁRCIUS HAVI PROGRAMAJÁNLAT

1. vasárnap	15.00	II. Ifjúsági és Diák Humor Fesztivál Rendező szervek: Ikarusz Művelődési Központ Hoci-nesze Alapítvány Almássy téri Szabadidő Központ
2. hétfő	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
4. szerda	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
	17.30	Zenés-táncos délután nyugdíjasoknak
	22.00	Club Rumba Latina
5. csütörtök	18.00	Az Élet és Irodalom Baráti Körének estje
	18.00	Amen Klub
6. péntek	17.00	TÉKA Táncház
8. vasárnap	10.00	Kölyökvár
	17.00	Izraeli Táncház
9. hétfő	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
	18.00	Tévhitek és realitások Felvilágosító természetgyógyászati előadássorozat. Vezeti: *Törökné Kiss Vali* Téma: Magnetoterápia – Kézrátétes gyógyítás
11. szerda	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
	17.00	Erzsébetvárosi Helytörténeti klub
	17.30	Zenés-táncos délután nyugdíjasoknak
	22.00	Club Ruma Latina
12. csütörtök	18.00	A Magyarok c. folyóirat és a Berzsenyi Dániel Irodalmi Társaság estje
13. péntek	10.00	Filmvetítés óvodásoknak
	14.00	Filmvetítés alsótagozatosoknak
	17.00	TÉKA Táncház
16. hétfő	18.00	Fischer Ernő festőművész kiállításának megnyitója A kiállítást megnyitja: *Sipos Endre*
18. szerda	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
	17.30	Zenés-táncos délután nyugdíjasoknak
	22.00	Club Rumba Latina
19. csütörtök	18.00	A CÉH c. folyóirat Baráti Körének estje
	18.00	AMEN Klub
20. péntek	14.00	Filmvetítés felsőtagozatosoknak
	17.00	TÉKA Táncház
21. szombat	10.00	Tájak, korok, múzeumok klubja A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállításának megtekintése
22. vasárnap	10.00	Kölyökvár – Csoki-tőzsde
	17.00	Izraeli Táncház
23. hétfő	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
25. szerda	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja
	17.00	Erzsébetvárosiak klubja
	17.30	Zenés-táncos délután nyugdíjasoknak
	22.00	Club Rumba Latina
26. csütörtök	18.00	A sárvári diákok műsora
27. péntek	17.00	TÉKA Táncház
28. szombat	18.00	Cigány Folklór Est
30. hétfő	14.30	A József Attila Szabadegyetem programja

Erzsébetváros Kisgaléria
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár olvasótermében, VII., Kertész u. 15.
„MS" Mester Képzőművészeti Kör kiállítása

Nyugdíjas Pedagógus Klub
Erzsébet krt. 32.
Március 2-án 17.00 Mártonffy András INDIA c. előadássorozatának befejező része

Az Almássy téri Szabadidő Központban minden második csütörtökön este **AMEN KLUB:** az igazságot őszintén kereső és ismerő emberek találkozóhelye. Bemutatkozási lehetőséget nyújt mindazoknak, akik a bibliai kereszténységet hitelesen képviselik és a saját eszközeikkel képesek azt másokkal megosztani.
Sok szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt.

JELENTKEZŐKET VÁRUNK AZ ALÁBBI TANFOLYAMAINKRA!
Aerobic: – Kondicionáló torna
Vezeti: Reich Edina és Hegedűs Beáta
hétfőn: 18.00–19.00
csütörtökön: 17.00–18.00
Beiratkozás folyamatosan a helyszínen!

KONDICIONÁLÓ TORNA NYUGDÍJASOKNAK:
Vezeti: Canga Elli gyógytornász
hétfőn: 14.00–15.00
Beiratkozás folyamatosan a helyszínen!
BURDA SZABÁS-VARRÁS TANFOLYAM:
Indul: március elejétől
Vezeti: Vidor Sándorné
Kezdőknek hétfőn: 17.00–20.00
Haladóknak szerdán: 17.00–20.00
Beiratkozás hétköznap: 16.00–18.00 óráig.
TÁRSASTÁNCTANFOLYAM:
Kezdőknek és haladóknak
Vezeti: Szerdahelyi Tünde
Beiratkozás március 3-án 18 órakor
ZENE-OVI:
hétfőnként: 17.00–18.00
Beiratkozás folyamatosan a helyszínen!

Az új adózási és társadalombiztosítási rendszerről tájékoztató előadást szervezünk, megfelelő mértékű érdeklődés esetén. Várjuk a jelentkezőket a 122-9870/20 telefonszámon hétköznap: 14.00–16.00 óráig.

REMBRANDT GRAFIKAI KÖR:
hétfő–péntek: 17.00–21.00
Vezeti: Olexa József
A körben a fiatalok a sokszorosított grafikák technikai ismereteit sajátítják el. Felkészülhetnek a főiskolai felvételi vizsgákra. Évenként csoportos kiállításon vesznek részt.
MOTOLLA KÉZMŰVES STÚDIÓ:
Gobelin és népi szövés:
keddenként: 17.00–20.00
Kosárfonás keddenként: 18.15–21.15
Ékszerkészítés péntekenként: 18.00–21.00
Bőrművesség keddenként: 18.00–21.00
Beiratkozás a helyszínen folyamatosan!
„MS" MESTER Képzőművészeti Kör
hétfő–kedd–csütörtök–péntek: 16.00–19.00
Vezeti: Kőszegváry Kálmán

Felhívjuk kedves látogatóink figyelmét, hogy telefonközpontunk eddigi számai megváltoztak:
Az Almássy téri Szabadidő Központ központi telefonszáma: **122-9870,**
információs száma: **142-0387**
(közvetlen szám, mellékállomások nem kapcsolhatók!)

Győzött az Erzsébetvárosi Bástya

Előző számunkban egyik kedves olvasónk hívta fel a figyelmünket egy lelkes asztalitenisz-csapatra, akik a mostoha körülmények ellenére hétről hétre küzdenek a magasabb osztályba jutásért. Minden pontjukért keményen küzdenek, pedig előfordul, hogy mérkőzés előtt önti el termüket a víz.

Lapunk oly módon próbál segíteni, hogy tolmácsolja a játékosok kérését. Várják szponzorok jelentkezését, vagy olyanokét, akiknek szükségük van egy 18 négyzetméteres raktárhelyiségre (Garay u. 29-31., kedd–csütörtök este.)

Lapzártakor érkezett: *A Budapest Bajnokság első osztályában játszó csapat (képünkön) 13:3 arányban legyőzte a KÉV Metró csapatát.*

Az ESE Bástya I/A csapata balról jobbra: Lossonczy György (szakosztályvezető), Dsugán Béla, Nemes Gábor, Varga János

A fejük felett a lámpák spárgával vannak rögzítve, nehogy leszakadjanak. A költségvetésük igazán szerény. Évente 50 ezer forint elegendő ahhoz, hogy a három csapatot ellássák a szükséges sportszerekkel. Ebben az évben azonban még csak ígéreteket kaptak. Így maguk próbálnak pénzt szerezni az *„Erzsébetvárosi Bástya"* fenntartásához. Az egyik termüket raktárhelyiségnek szeretnék kiadni, s a bérleti díj már fedezné a csapat költségeit. Szereztek szponzorokat is, de a szerződések mégsem jöttek létre, így helyzetük nem változott. Addig marad a sportág szeretete és a csapat összetartása.

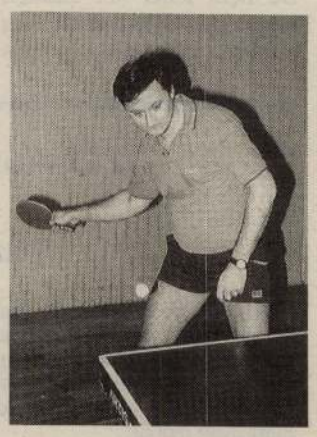

Lossonczy György egy győztes poén közben

-ty-

Bp. I/A 1991-92 évi Férfi – tavaszi csb. sorsolása

1. KÉV Metró–ESE Bástya	Bp. III., Harcsa u. 2.	I. 31. 18.00 óra
2. Terézvárosi IKV–ESE Bástya	Bp. VI., Felsőerdősor u. 9.	II. 6. 18.00 óra
3. Tabán SC–ESE Bástya	Bp. V., Markó u. 18-20.	II. 13. 17.30 óra
4. ESE Bástya–Fabulon I.	Bp. VII., Garay u. 29-31.	II. 18. 18.30 óra
5. MALÉV II.–ESE Bástya	Bp. XVIII., Nagyszalonta u. 25.	II. 26. 18.00 óra
6. FKFV III.–ESE Bástya	Bp. IX., Gyáli út 36.	III. 6. 18.00 óra
7. ESE Bástya–Tipográfia	Bp. VII., Garay u. 29-31.	III. 10. 18.30 óra
8. VÍZŰGY–ESE Bástya	Bp. I., Batthyány u. 8.	III. 16. 18.00 óra
9. FKFV II.–ESE Bástya	Bp. IX. Gyáli út 36.	III. 27. 18.00 óra
10. KSI II.–ESE Bástya	Bp. VII., Garay u. 29-31.	III. 31. 18.30 óra
11. ESE Bástya–KÖZGÁZ	Bp. VII. Garay u. 29-31.	IV. 7. 18.30 óra
12. CS. PAPÍR–ESE Bástya	Bp. XX., Duna u. 42.	IV. 7. 18.00 óra
13. ESE Bástya–MŰVÉSZ	Bp. VII., Garay u. 29-31.	IV. 28. 18.30 óra
14. ESE Bástya–GAMMA SK	Bp. VII. Garay u. 29-31.	V. 5. 18.30 óra
15. ESE Bástya–BKV ELŐRE	Bp. VII., Garay u. 29-31.	V. 12. 18.30 óra

FISCHER ERNŐ festő

FISCHER Ernő

Fischer Ernő festőművész kiállitása a Vigadó Galériában 1984.január 13.-február. 5. / [rend. Ury Ibolya] ; [bev. Fischer Ernő]. Bp. : Vigadó Galéria, 1984 .- [16] p. ill.. - (Vigadó Galéria katalógusa ; 37.)

ls kritikus vagyok s ezért
akkor td madjunk valamit, ha
és teljes bizonyossággal meg-
támadott elmélet káros. Gyom-
inkább tízszer ne koppint-
helyre. Mert ilyenkor mindig
unk még olyan gazdagok, hogy
set tudunk és igen nagy a

Csemiczky Tihamér

I.

megjegyzéseit nem tekinthetem

FISCHER Ernő festő

Krónika

Többezren látták Székelyudvarhelyen

Békéscsaba testvérvárosában, Székelyudvarhelyen az elmúlt héten diákfesztivál zajlott. A békéscsabai Garabonciás Napokhoz hasonló rendezvényre meghívták a Dobókocka és a Nyulambulam együtteseket. A két zenekar fellépett a város főterén esti koncerten, többezresre becsült közönség előtt, s a sportpályán, ahová mintegy 3 ezren váltottak jegyet. A Dobókocka saját dalait adta elő, míg a Nyulambulam csabai vendégzenészek közreműködésével LGT-, Illés-, Omega-, Hobo Blues Band-számokat. Koncertjeik nagy sikert arattak. Egyébként a Nyulambulam úgy jutott el Székelyudvarhelyre, hogy a Dobókocka megosztotta velük az utazásra eredetileg nekik adott városi támogatást.

Testületi ülés

Köröstarcsa önkormányzati képviselő-testülete ma 13 órakor tartja soron következő ülését a községháza házasságkötő termében. A testület ezen az ülésén alkotja meg a szociális törvény helyi végrehajtásáról szóló önkormányzati rendeletét.

Sikeres évzáró

Medgyesegyházán a hétvégén nagy sikerű évzáró hangversenyre került sor a művelődési ház nagytermében. A programban azok a fiatalok léptek fel, akik *Kocsis Klára* nyugdíjas zenepedagógus közreműködésével a művelődési ház szervezett

Méhkeréki akció könnyekkel

(Folytatás az 1. oldalról)

Ennek a szisztematikus ellenőrzésnek volt része a hétfői méhkeréki akció is, ahol a Sarkadi Rendőrkapitányság, a Határőrség Orosházi Igazgatósága, valamint az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség Békés megyei szervezete 30 jogszerűtlenül munkát vállaló külföldi állampolgárt szűrt ki a faluban folyó ellenőrzés során. *Vavrek András* munkaügyi felügyelő ezzel kapcsolatban a következőket mondta el lapunknak:

— Nagyon sok a szerencsétlen sorsú, jóhiszemű ember közöttük, akinek otthon valóban nem akad munkája, vagy ha akad is, nem tud megélni belőle. Érthető tehát, hogy mindent megpróbálnak megtenni a jobb megélhetés érdekében, de ugyanakkor látni kell a másik oldalt is: A feketemunkaerő alkalmazásával a magyar állam nagyon sok jogos bevételtől elesik, nem beszélve arról, hogy ezáltal mennyi magyar munkaerő szorul ki a piacról. Emiatt született meg a jogszabály arról, hogy annak a munkaadónak, aki nem szerzi be alkalmazottja számára a munkavállalási engedélyt, büntetést kell fizetnie. Munkavállalási engedélyt pedig csak az a külföldi állampolgár kaphat Magyarországon, akinek a rendőrség ideiglenes tartózkodási engedélyt ad. De van egy másik megoldás is, amit néhány esetben javasoltunk a most meghallgatott személyeknek. Ez pedig a menekült státusz megszerzése. Természetesen csak akkor, ha ez indokolt. Ebben az esetben még engedélyre sincs szükség a munkavállaláshoz. Igaz, ez sok tortúrával jár, és hosszú időt vesz igénybe, de munkavállalási szempontból mindenképpen előnyös.

M. M.

A védett Expo

Meghalt Cseres Tibor

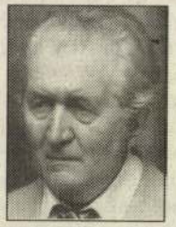

Cseres Tibor Kossuth-díjas író, a Széchenyi Művészeti és Irodalmi Akadémia tagja, a Magyar Írókamara elnöke életének 78. évében, hétfőn váratlanul elhunyt. A Magyar Írószövetség gyászolja Cseres Tibor személyében a kiváló írót, közéleti személyiséget — aki 1986—1989 között a szövetség elnöke volt. Temetéséről később intézkednek.

***

Tegnap délután a könyvesboltban megvettem legújabb regényét. Kentaurok és kentaurnők a címe, s a fülszöveg szerint közelmúltunk kérdéseiről szól. Jószerével örülni sem volt időm a kötetnek, egy órával később a rádió közölte a fájdalmas hírt. Cseres halott. Utolsó könyvéhez jutottam hozzá. Újabb szellemi teljesítményéért kijáró köszöntés helyett már csak a búcsúszóra telik.

Búcsúzunk a döbbenetes erejű Hideg napok szerzőjétől, az írótól, aki nélkül nincs XX. századi magyar irodalomtörténet. Búcsúzunk a rendszerváltás előtti álmos évtized szenzációs könyvsikereinek — Parázna szobrok, Foksányi szoros, Vízaknai csaták és más remekművek — írójától. Nem csak az olvasás gyönyörűségét adta meg az embernek, de a könyvhöz — a könyvéhez — való hozzájutás, a megszerzés szépségét is. Egy Kossuth-díj és három József Attila-díj rangja száll vele sírba.

Búcsúzunk tőle, lapunk alapító szerkesztőjétől. Bár nem itt született, mindig idavalósinak tekintette magát. Alkotó pályája is innen indult, a harmincas években a Békés Megyei Közlönynél volt munkatárs, majd lapunk jogelődjének, az 1945-ben indított Viharsaroknak első — tehát alapító — felelős szerkesztője. A lapunkhoz kötő szálait soha nem tagadta meg, egy 1985-ben adott interjújában a lapnál és általában a Csabán töltött évekről nagy szeretettel beszélt. Több könyve témáját innen merítette.

Végül búcsúzunk az embertől, aki közelmúlt évtizedeink változásai közepette is ember tudott maradni. Tisztességes, példaképnek állítható. Egy nehéz időben, közvetlenül a rendszerváltást megelőző években — a hatalom és az írótársadalom összecsapásainak időszakában — az írószövetség elnöke volt, csillapító egyensúly a szemben állók között.

Író, lapszerkesztő és végtelenül tisztességes ember hagyott itt bennünket.

ÁRPÁSI ZOLTÁN

„Nem folytattam titkos tárgyalást"

Forintárfolyam — le-fel

Egy év alatt a forint 12,5 százalékot veszített értékéből a svájci frankkal szemben, míg a spanyol pezetához viszonyítva 9 százalékkal felértékelődött. Ez a Magyar Nemzeti Bank tegnapi árfolyamtáblájából derül ki, ha azt összehasonlítjuk az egy évvel ezelőttivel. Eszerint a forint például a német márkához képest 10,7, a schillinghez viszonyítva 10,9, az amerikai dollárhoz mérve 11,4 százalékkal, az angol fonttal összehasonlítva pedig 5 százalékkal értékelődött le.

Az említett időszakban négy alkalommal értékelték le a forintot a konvertibilis valutákhoz képest: tavaly júniusban 1,6, szeptemberben 1,9, az idén februárban 1,9, márciusban pedig 2,9 százalékkal. Ennek ellenére a forint több — igaz, gyengélkedő — európai valutával szemben felértékelődött.

Sertéspestis

A Földművelésügyi Minisztérium még nem kapott tájékoztatást arról, hogy az Európai Közösség hogyan kívánja szigorítani a hazánkból érkező húsáruk importját, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében észlelt sertéspestist követően. Brüsszelben várhatóan még a héten döntenek a kérdésben — mondta el Bálint Tibor, a Földművelésügyi Minisztérium Állategészségügyi Főosztályának helyettes vezetője tegnap az MTI-nek.

A Mérken és Vállajon talált pestises állományokat az állategészségügyi hatóság megsemmisíttette, elrendelte a községi zárlatot és védőkörzetet hozott létre a fertőzött települések

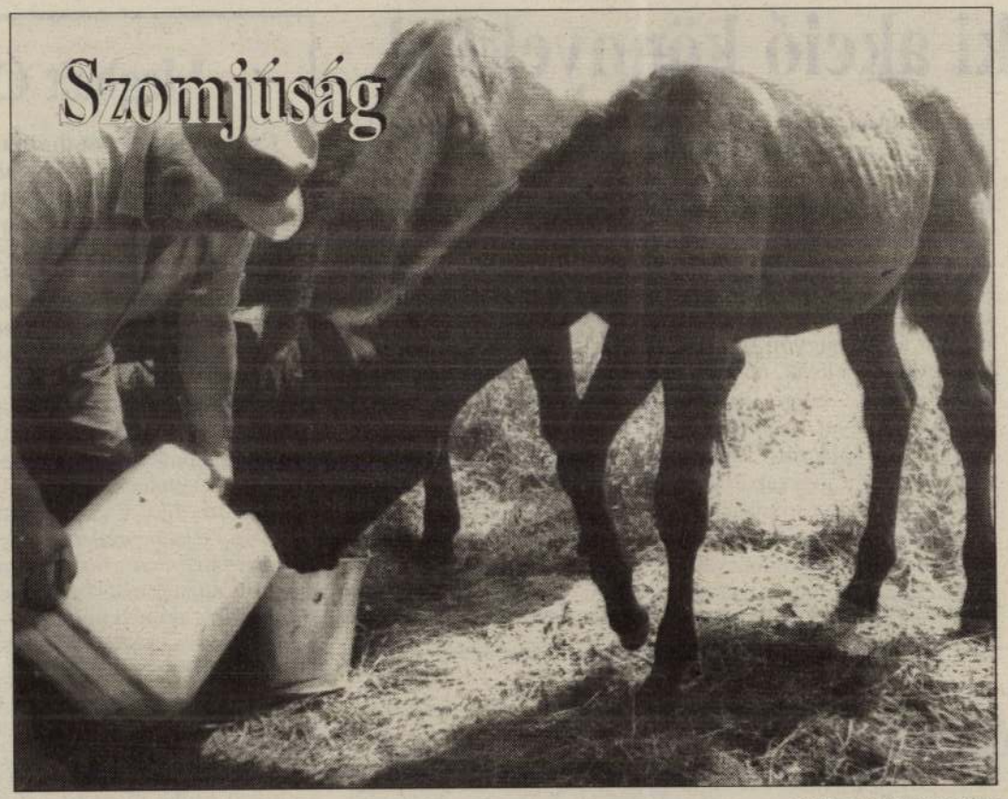

FOTÓ: FAZEKAS FERENC

Napirenden: az elmaradt települések támogatása

A kormány — sürgős tárgyalást kérve — a parlament elé terjesztette a területfejlesztési alap felhasználásának irányelveiről szóló határozati javaslatot. A javaslat az elmaradott települések megsegítésének feltételeit foglalja össze, s a sürgősséget az indokolja, hogy az előterjesztésben szereplő összegek erre az évre szólnak. Az önkormányzatok érthető módon szerették volna már az év elején megkapni ezeket a forintokat, hiszen terveikben a parlamenti bizottságok rendszerében — ki tudja miért? —, ezért nincs egyértelmű gazdája sem.

— *Önnek mi a véleménye a beterjesztett dokumentumról?*

— Nekem az is a gondom e javaslattal, hogy meglehetősen bonyolult módszert alkalmaz a támogatás mértékének kiszámításához. Tizenhárom mutató alapján szeretne rangsorolni a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium. A lakosság korösszetéte-

Szomszédolás Debrecenben

Június 4—5-én Szomszédolás címmel országos gyermeknéptánc-találkozót rendeznek Debrecenben. A fesztiválon részt vesz a békéscsabai Hétpróbás Gyermektáncegyüttes és a szarvasi Sköcök Együttes.

Tisztelet az alma maternek

Tanárképzősök kiállítása Szegeden

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola ebben az évben ünnepli fennállásának 120. jubileumát, ezen belül pedig a rajz tanszék 45. születésnapját. Ebből az alkalomból rendeztek képzőművészeti kiállítást a Horváth Mihály utcai képtárban, amely megkísérelte méltóképpen áttekinteni ezt az érett felnőttkort kitevő időszakot.

A tanszék volt és jelenlegi tanárai mellett volt és jelenlegi hallgatók művei alkotják a kiállítás anyagát. A meghívottak kiválasztása azon a kényelmesnek tűnő alapon történt, hogy ki tagja a Képzőművészeti Alapnak. Ez persze nem biztos, hogy igazságos választóvonal, de nyilvánvalóan a kényszer szülte. Hiszen általában közel ötvenen végeztek évente, s ezt a tömeges méretet sem szervezésben, sem az elképzelhető kiállítási anyag elhelyezésében nem lehetett volna megoldani.

Mindenesetre a kiállítás nagyon jó alkalmat adott (volna) a találkozásokra, mert mostanában úgysem szokás, hogy régi barátságokat, iskolatársi kapcsolatokat elevenítsünk föl. Ezért is kár, hogy nem jöttek el még többen, olyanok is, akik nem állítottak ki. Azt hiszem, ez valóban a meghívás túlzott kiválasztottságán múlt.

Mivel a kiállítók köre a fentiek szerint verbuválódott, a kiállítás színvonala lényegében megfelel egy területi seregszemle nívójának. Ám amíg ott elfoghat a megszokás tompító érzése (ismerős nevek, ismerős képekkel), ez a kiállítás egy érdekességet rejt magában.

Vannak igen tehetséges és jó művészek a kiállításon, akik tényleges erényeit nem csökkenti, hogy itt most nem soroltatnak. Vannak jelentéktelenebbek, de jó kismesterek, akik a többiekkel együtt a főiskola hírnevét öregbítik. Meglehet, néhányan túlszárnyalják majd hajdani mesterüket, de egykor valamennyien tanítványok voltak. A tisztelettel övezett mesterek képei is ott láthatók együtt az előkével. Nem hiszem, hogy csak a befejezett életmű sugallja, de Fischer Ernő és Vinkler László festményei ma is a legeurópaibbak és legmodernebbek a szó legtisztább értelmében. Emberi és művészi nagyságuk évtizedeken át nyújtott mintát a hallgatók generációi számára. Ez a kiállítás egyéb érdemei mellett arra is jó, hogy újra találkozhattunk szellemiségükkel, ami emlékeztethet rá, hogy az általuk támasztott mérce egy életen át mértékadó lehet.

IBOS ÉVA

Az ÁVÜ válaszol 3.

A kárpótlási jegyek befektetési lehetőségei

— *Megmutathatjuk egyik*

értékben (májusban közel

1994. február 14-étől kezdő-

VIGADÓ GALÉRIA

A címlapon:
Kék katedrális

A Vigadó Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Fischer Ernő

festőművész

kiállításának megnyitására,

2002. augusztus 1-én,
csütörtökön 17 órára
a Vigadó Galériába
(Bp. V. Vigadó tér 2. Tel.: 318-70-70)

A kiállítást megnyitja:
Dávid Katalin
művészettörténész

A kiállítást rendezte:
Ury Ibolya
művészettörténész

FISCH FER Ernő

A kiállítás megtekinthető:

2002. augusztus 1-től 23-ig,
hétfő kivételével, naponta 10-18 óráig.

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Képzőművészeti Szakkollégiuma

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Kempinski Hotel Corvinus Budapest

Móra Ferenc Múzeum, Szeged

Szegedi Tudományegyetem
Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kara

Damjanich János Múzeum, Szolnok

Szög-Art Művészeti Egyesület

Fischer

Szuromi Pál

A fények metamorfózisa

Aligha kétséges: igazi hosszútávfutó. Nem ismeri a lazsálást, az olcsó pihenőket. Szinte folyton-folyvást úton van, mintha nem lenne felesleges ideje. Mintha egyre-másra csak a célra koncentrálna. Mármint a festészetre. Ez a lételeme, nagybetűs megváltója. Igen, **Fischer Ernő** esetében nyugodtan beszélhetünk Festészetről. Még akkor is, ha mindez számára pusztán csak kézenfekvő, kivételes eszköz. Ő tudja leginkább: mennyi mindent lehet vele művelni. Sokan például csak a nagyközönség kegyeire aspirálnak. Mások viszont a gyorsan pergő nemzetközi trendeket veszik alapul. Akadnak azután rutinos, felemás modernek, nem is kevesen. Fischer ellenben kilóg a sorból. Egyszerre alázatos, igényes lélek: mégis ízig-vérig korszerű mester. Számára a piktúra ugyanúgy önigazolás, mint önszituálás. Más szóval: hiteles érvényű művészi világteremtés.

A XX. század jellegzetes, különös egyénisége. Akkor születik, amikor kirobban az első világháború (Losonc). Prágában kezdi főiskolai tanulmányait, majd jókora megszakításokkal Budapesten fejezi be (Aba Novák Vilmos, Kmetty János – 1949). Csaknem ötvenéves fejjel rendezi meg első önálló tárlatát. Ergo: késve induló művész. Mégsem kapkod, így sem idegeskedik. Pedig a többvágányt alkotók sokrétű, feszített életét éli (1951–58-ig: Népművészeti Intézet, 1959–74-ig: Szegedi Tanárképző Főiskola). Jóformán a képzőművészeti kultúra megszállott mindenese (Tokaji Művésztelep megteremtése, Művészeti Kiskönyvtár sorozat megindítása). Persze hiába közösségi ember, hiába tehetséges, egyéni karakterű festő, mindhiába. A hatvanas, hetvenes évek kultúrpolitikája nemigen bír mit kezdeni egy transzcendens, kultikus hangvételű alkotóval. Csupán az utóbbi évtizedekben oldódik körülötte a jég. Felkérések, megbízások, elismerések követik egymást. Hála az égnek! Úgyhogy: késői startolás, késői megbecsülés.

Mintha voltaképp egylényegű egyéniség lenne.

S Csakugyan: Fischer Ernő kimondottan **szellemcentrikus alkotó**. Megfesthette volna szegényes, hányódó fiatalsága emlékeit, de sosem volt rá képes. Ahogy önmaga változó arcvonásaival sem foglalkozott egyszer sem. Inkább egy személytelen, távlatos piktúra megteremtése lebegett szeme előtt. Akár egy puritán középkori mesternek. Főként azok a dolgok, figurák érdekelték, amelyek megkapó, tanulságos erkölcsi és esztétikai kisugárzással rendelkeztek. Ami egyfelől a felejthetetlen Prága méltóságos, aranyló ritmusait jelentette, az másfelől a velencei élmények lírai gazdagságában köszönt vissza. Itt jönnek azután a fenséges, megunhatatlan katedrálisok. És egyre talányosabb, légiesebb formát öltenek. Majd változékony pantokrátorok, golgota-látomások és egyéb keresztény példázatok következnek. Mintha csak a kikezdhetetlenül komoly, kollektív érvényű emberi tanúságtételekben hinne. Igaz, a profán, meditatív Fischer is sorra-rendre felbukkan előttünk. Elég csak cirkuszos, körhintás vízióira utalni, nem beszélve intenzív térélményeit felvillantó tengeri vitorlásairól. Ha itt a horizontális végtelenség eszméje foglalkoztatja, akkor a katedrálisok nyomán egy magasrendű szellemi valóságba emelkedhetünk. Ezek kontrasztos, ám teljességet jelző dimenziók.

Ennyiből is látszik: az alkotó tematikáiban aligha találhatunk különösebb újdonságokat. Inkább úgy tűnik: élményvilága érdekes átfedésben áll a klasszikus és modern festészet megannyi ismert, feldolgozott motívumával. Csakhogy a művészet specifikus közegében vagyunk. Ott, ahol lényegében csak a formateremtés egyéni minősége számít perdöntőnek. E tekintetben pedig ismét egy rendhagyó, lefegyverző ténnyel találkozunk. Fischer Ernő ugyanis kimondottan kombinatív, **szintetizáló egyéniség**. Nem elég, hogy küzdelmes pályája során éppúgy magába szívta a mágikus ikonfestészet, a rembrandti fénymisztika vagy az impresszionizmus tanulságait, de mindehhez az avantgárd lírai és absztrakt hozományait is szervesen hozzáépítette. S mindebből szuverén hangú, költői minőségű festői nyelvet alkotott. Jóllehet ő is külsődleges imitációkkal kezdte pályáját, bár egyre-másra tömörített, stilizált. Majd a radikális premier plánokkal utat nyitott a végtelen térképzeteknek, egyben a mikrovilág spontán, dinamikus gesztusait is lépésről-lépésre felfedezte. Ezzel a lírai absztrakció magasrendű kimunkálásáig jutott előre. Számára egyébként a sejtelmes, hangulatos színhatások ugyanúgy fontosak, akárcsak az organikus, kalligrafikus vonalhálók. Ez is kontrasztos: másképp szintetikus alapállás.

Elvégre Fischer művészetében a festői és grafikai elemek bravúros ötvözeteivel szembesülünk.

De nézzük: mit csinál, merre halad az alkotó az utóbbi években! Mindenesetre feltűnő, hogy Fischer Ernőnek a gyorsan pergő idő inkább közvetlen szövetségese, mint galád ellenfele. Talán pont azért, mivel sosem akarta maga alá gyűrni, kevélyen legyőzni. Inkább türelmesen, bölcsen együtt élt vele. Sőt tisztelni is bírta szertelen, gyümölcsöző dinamikáját. Ennek köszönhető, hogy a hetvenöt éves művész még nagyszabású, reprezentatív tárlatot rendez a Vigadó Galériában. Itt aztán több minden kiderül. Bebizonyosodik például: Fischer tényleg fáradhatatlan hosszútávfutó. A mokány kitartás, az eszmei állandóság igazi képviselője. Újra és újra előveszi kedves, jellegzetes témaköreit, s egyre elvontabb, légiesebb és jelszerűbb vázlatokat formál belőlük. Közben tematikai, szemléleti újdonságokkal is meglep bennünket. Kiderül többek közt, hogy e kifinomult, mértéktartó alkotó, aki egyre-másra kikelt a spontán ösztönösség, a tasiszta tolmácsolás ellen, most maga is a formalazítás végső stációja felé közelít. Mintha rejtőzködő személytelensége fokozatosan feloldódna a festői anyagok belső önmozgása és a

Szinte Gábor

Szem vagy kamera?

K. N. kiváló akadémikus előadását hallgattuk meg a közelmúltban. A tudomány szépségéről igazán lelkesen beszélt. Említette a festészet és a technika eredményeinek szoros kapcsolatát. Példaként Jan van Eyck „Arnolfini házaspár" nevezetes képét idézte. Szerinte ez a mű a „fényképszerű festészet" egyik első alkotása, amit vetítő lencsék alkalmazásával festett a művész. Kivetítette a modellek képét a vászonra, és a vetített kép alapján festette a képet, „ahogy később sokan mások, így Holbein is".

Érdekes és eléggé közismert elmélet ez, utólagos igazolásként született a XX. századi fotónaturalizmus pedigréjének nemesítéséül. Érdemes egy kicsit elidőzni fölötte.

Nézzük meg az említett Van Eyck képet. Szűk hálókamrában két személy látható tetőtől talpig, mögöttük a falon domború tükörben is. A tükör torzításában kicsinyítve, hátulról ismétlődnek, velük szemben egy ajtóban két alak látszik, esetleg az esküvői tanúk. A falon kalligrafikus felirat, latinul: „Itt volt Van Eyck, 1434."

A hallott tetszetős értelmezés szerint a kép camera obscura hátsó vetítőfelületén jelent meg, fejjel lefelé, amit megfelelő szögben alkalmazott két tükörrel álló formátumúvá alakítva a festő vásznára vetítettek, amit a mester, a megjelenő vetített kép alapján körülrajzolt, majd „kifestett".

Kérdezzük meg: „Hol volt erre hely?"

A kép alvókamrájának mélysége, – a papucsokkal együtt – 3 méter. Hova tették a hatalmas camera obscurát, a fordító tükröket, és hol volt a festőállvány?

Mondjuk, hogy az egész jelenet egy óriási műterembe helyezve, filmgyári díszlethez hasonlóan készült, tehát bőven volt hely a vetítéshez. Akkor a másik kérdés: „Mekkora fényereje van egy camera obscurának?" Milyen erősségű, milyen élességű kép jelenik meg a doboz hátsó olajos papírján? A fordító tükrözés után milyen fényerejű kép látható a festőalapon? A válasz: a camera obscura ereje egy gyertya fényének felel meg, a festőfelületen kb. negyed gyertyafény erősség látszik. Ráadásul ezt a gyenge képecskét elsötétített térben kell „kifesteni". Szegény festőt jó nagy bajba kevertük.

Van Eyck képén rendkívül plasztikus, éles képet látunk, olyant, amilyent a mai fotótechnika nem képes létrehozni. Ráadásul minden képelem a maga helyén külön-külön éles. A papucsoktól a csillár díszeinek rézcsillogásáig, a tükör keretén tíz jézusi csoportképig, a vőlegény fekete brokát ruhaujjáig, a menyasszony földígérő köpenyujjának zöld fodorzuhatagáig.

Itt bizony a festő szeme a camera obscura, a fordítás az agyban történik, a kivetítést a kéz végzi.

A tárgyhű ábrázolás indítéka az a szellemi áramlat, amit reneszánsznak nevezünk. Ez tette főszereplővé a gyarló embert, hibáival és erényeivel együtt. Így lett eszközzé a szem látása, a perspektivikus térképzés, és volt olyan sasszemű művész, mint Van Eyck, akinek „Bárány imádása" genti oltárképén a tájban csoportosított alakok éles plaszticitása mellett a központi szökőkút körüli kaviccsal szórt kis úton a kavicsok – drágakövek. Jól látjuk a smaragd, topáz, berill, rubin ékköveket, 2–3 milliméteres nagyságban megfestve. Nehéz elképzelni: milyen ecsettel? Hol az a fényképezőgép, ami erre képes? A camera obscuráról nem is beszélve.

Valami igazság van a dologban, kicsit másképpen.

Vermeer van Delft festészetében megfigyelhető a camera obscura alkalmazása. Nem úgy, hogy annak nyomán festi képeit, ez lehetetlen. A ma diavetítőt használó fotónaturalista festők tudják, milyen nehéz a korlátlan fényerejű diaképet festett felületté alakítani. Egyszerre látni a vetített képet és a festett mását igen szemrontó, idegesítő munka. Lábkapcsolóval oltogatni, a vetítőt reflektorra váltani, emlékezetből összehasonlítani a két képet, ügyességi lecke. Ilyen műveletre a XX. század előtt senkinek nem volt módja.

Mi köze van Delftnek a camera obscurához? Megnézte a vetített képet, azzal egy fontos elemet tanulmányozott, az átlagtónus leképzését. A camera obscura úgy vetít, hogy összegzi a részleteket. Egy fejdísz sok apró részletét nem képes közvetíteni, helyette átlagérték jelenik meg az olajos papíron. Így jött létre olyan kép, amit a hágai „Turbános nő"-nél használt fel, ahol a részletek helyett helyi értékű tónusokat találunk. Ilyen van Eycknél soha nincs, a Holbein képeknél sem.

Megfigyelhető a közeli tárgyak Delft által megfestett színes fénypontokkal pettyezett képe. Az amszterdami „Tejet öntő lány" képen az előtér kenyérkosarán, a sötétkék fajansz kancsón, a tejes köcsög peremén vastag festékből formált gömböcskéket helyez el, melyek pontszerűen fénylenek.

Kiválóan helyezik a tárgyat a legközelebbi térmezőbe, kiemelik környezetéből. Ez a fényjelenség a camera obscurában képződik, a durva papíron a vetítőlencse összegyűjti a fényt, és tömör csillogó fénypontokká formálja. Ilyent a szem csak valami súlyos szembetegség hatására láthat. Delft ezt megfigyelte és ötletként átvette a camera obscurától. Mindent egyébként a saját szeme bámulatos elemző képességével ábrázolt. A varázslatosan térbe helyezett falsíkokat, a messze helyezett térképeket, olvasható helynevekkel, a szőnyegek térbe fektetett mintáit, melyek soha nem ábrázolhatók egyetlen fényképen egyforma téri élességgel.

Ezzel a képességgel a szem rendelkezik, meghosszabbítva egy zseniális festő kezével.

A XX. századi fotónaturalizmus hűen követi a fényképezőgép által kialakított képet, úgy ahogy az előadó van Eycknél feltételezte.

A térélességből kieső felület elmosódik, a fényinterferenciák lencse által létrehozott irizálását, a torzított perspektívát, mindent, ami a vetített diaképen látható, lemásol. Ezzel a „gépi szem" lélektelen közönyét jelenítik meg, hideg, elidegenítő hatást keresve.

Ez valóban a technika hatása a XX. században.

A majomarcú, szőröskezű előember, ősünk, szájából fújta a bölényzsírral kevert agyagfestéket saját tárt ujjú kezének hátoldalára, – ő az örök festő mintaképe. A vörös festék elborította tenyerét, és a körülötte levő sziklafelületet. A keze eltűnt! Beolvadt a falsíkba. Majd elvette kezét a szikláról, – otthagyva annak lenyomatát. A rítus nézői csodálattal hördültek fel: a művész átnyúlt a sziklafalon túli másvilágba, az ősök, a szellemek birodalmába!

Ez a cselekedet ismétlődik meg minden igazi festő ecsetje nyomán.

szubjektív távlatok vonzó végtelensége között. Hogy miért érdekes, tanulságos e stiláris frontáttörés?

Mert az érdemes művészek rendszerint rácáfolnak önnön teóriáikra. Ösztönös érzékiségük jóval okosabb, szabadabb, mint racionális megfontolásuk.

Itt vannak azután a legutóbbi esztendők alkotásai. És Fischer Ernő egyre elszántabban a legvégsőbb tematikai, formai bizonyosságok után kutat. Igaz, most se mond le az alapvetőnek gondolt biblikus, figurális témákról, ám a történelem, a természet közegében **újszerűbb motívumokat keres**. Így jut el például a Kódex lapok mitikus, architektonikus képzeteihez. Ezúttal is líraian burjánzó, belső lüktetésű szín- és vonaltüneményeket észlelünk, bár a formai modellálás némiképp módosul. Ne feledjük: az alkotó majd mindig ragaszkodott a nyitott, végtelen térszervezéshez. Itt viszont a négyzetes kódexlap amolyan zárt, bensőséges jelleget kölcsönöz a műnek. S ezzel együtt a kép a képben duális, intellektuális helyzete alakul ki Mintha a kozmikus léptékű külső határtalanságot egy szelídebb, szubjektívebb térélmény akarná felváltani. Más szóval: egy lágyabb, intimebb világlátás.

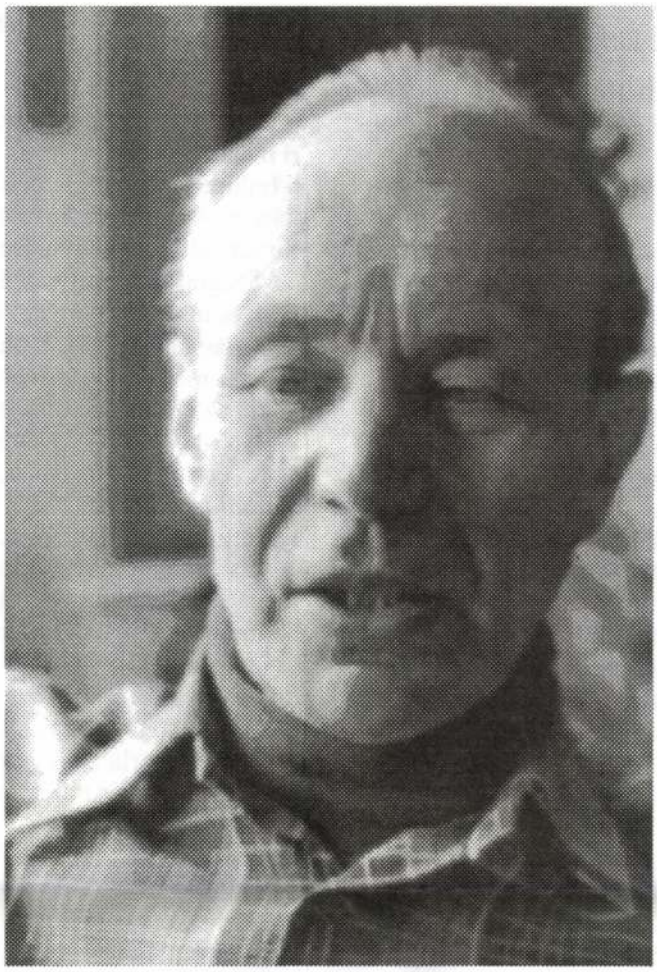

Fischer Ernő
Losonc, 1914

De vegyünk egy markánsabb, monumentálisabb sugallatú motívumot! Mondjuk a katedrális tematikát. E historikus, kultikus gondolatot Fischer már a nyolcvanas években is úgy adaptálta, mintha súlytalanul lebegő, kozmikus jelenséggel lenne dolgunk. Mi több: ebben a szférában olykor a szikrázó, világoló csillagfényeket is felmutatta. Mostanában viszont egy finoman bekerített, visszafogott katedrális került ki műhelyéből. Belső terében pusztán csak apró, monokróm festékfoltok sorjáznak, amikhez hajszálvékony vertikális vonalfutamok kötődnek. És tényleg: itt a hatvanas évek elején készített korai, mondrianos változat lírai betetőzésénél vagyunk. Egy hallatlanul puritán, mármár minimál szellemű remeklésnél. Hisz az az érzésünk, mintha apró, szitáló esőcseppek szerveződnének egy törékeny ablakon.

Persze ne menjünk el szótlanul a többszörösen megformált Sarkcsillag látomások mellett sem. Először csak a nagy semmi és a mindenség ötvözeteit érzékeljük. Később a parányi, már-már pontszerű fényforrások világszervező ereje is feltűnik. Annál is inkább, mivel e távoli csillag alkalmanként kontrasztos irányú fénynyalábokat bocsát ki magából. Ahogy ez a valóságban is megfigyelhető. Jelen esetben azonban a világoló keresztforma mennyei tündöklése dominál. És itt a dolgok fájdalmasan, kitűnően összecsengenek. Mert a sokszor megfestett corpusi eszme ezúttal egy bensőséges, kozmikus létélménybe fordul át.

Ámde meddig lehet elmenni a végső esszenciák művészi kutatásában? Egyikünk sem tudja pontosan. Annyi azonban bizonyos: Fischer Ernő **festői világában biztonságosan létrejöttek azok a formai, jelképi sűrítmények, amelyek nyomán hitelesen eligazodhatunk**. Hisz, ami képei tengerében amolyan oldott, impresszionisztikus alapvetés, az másfelől magasba szökő háromszögek, egyben elliptikus, gömbölyded körformák és kereszt képzetű, négyzetes alakzatok szövevényes hálója. S ezzel csak szellemi, formai gerincvázlatára utalok.

Végül az sem mellékes, hogy e konzekvens alkotó stiláris elvontsága ellenére is mindvégig **hű maradt felnevelő, klasszikus eszméihez**. És itt mindenekelőtt a szépség felemelő erejére, egyszersmind a tiszta erkölcsiség fundamentális vállalására gondolok. Úgyhogy egy történelmi gyökerű, korszerű mesterrel kell szembenéznünk. Egy olyan alkotóval, akinek alighanem egy távolibb, szelídebb, igazságosabb világban sem kell szégyenkeznie. Elvégre ők is óhatatlanul megkérdezik majd: vajon kik voltak azok az elődeink, akik e kaotikus, agresszív korszakon keresztül is átmentették nekünk az emberi tisztaság és szépség megváltó erényeit.

Nos, Fischer Ernő bizonyára ott lesz a kivételes kevesek között.

Polner Zoltán

„Testvér, ne légy hűtlen soha!"

Tápé, ez a Tiszához simuló ősi falu, amely 1988. szeptember 29-én ünnepelte fennállásának 850. évfordulóját, még a rendszerváltás előtt megtisztelt azzal, hogy az ünnepség egyik előadójának tekintett. Nem kéne erről szót ejtenem, de nekem azóta is rangot ad az akkori szereplés, amelyre a templomban került sor. Sohasem felejtem el, hogy a zsúfolásig telt templomban a szószékről idézhettem azokat az archaikus népi imádságokat, amelyeket 20 év alatt a falu lakóitól gyűjtöttem.

Tápé, ez a Tiszához simuló ősi falu mindig is híres volt arról, hogy pártfogolta a művészeket. Legendák keringnek ma is Nyilasy Sándor, Heller Ödön festőművészekről, akik a tápai témák festői kidolgozásának szentelték az életüket.

És akkor még nem szóltunk Juhász Gyuláról, aki vendégeit, Babits Mihályt és feleségét, Török Sophie-t Tápéra invitálta, hogy megmutassa nekik a templomot, és a Juhász Gyula által megírt Tápai Krisztust.

Ha Simon Miklós kilép a maga építette tápai háza kapuján tenyerére veszi a világnagy ragyogás, a mezőkről áradó csönd és szépség. Van abban valami szimbolikus, hogy a Tisza ott folyik el a töltésen túl, ahová kihabzanak a füzek. Nem véletlen, hogy a festő természetimádata nem ismer határt.

Simon Miklós Szegedi születésű alkotó most már véglegesen és visszavonhatatlanul Tápé fogadott fia. A neves alkotó Győrben járt műszaki főiskolára, majd Szegeden a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán Lelkes István festőművész művészettörténeti óráit látogatta. Első mestere Czinke Ferenc grafikusművész volt. Tagja a Szabad Képző- és Iparművészek Országos Szövetségének. A Szegedi Szépmíves Céh alapító tagja. 1964 óta kiállító művész. Egyéni tárlatokat rendezett Budapesten, Kecskeméten, Makón, Kiskunhalason és természetesen Szegeden.

Ásotthalom és Zebegény művésztelepein két évtizede rendszeresen megjelenik, hogy tudását pallérozza. Műveivel bemutatkozott és nagy sikert aratott Németországban is, elsősorban Ulmban.

Mostani kamaratárlatán vegyestechnikával, pasztellolaj technikával készült műveit mutatja be. Képei közül hadd emeljem ki Feszület sziluettben és az Ikarusz című alkotásait amelyek hátterében ott található Zsombó, Öttömös, a Dunakanyar, Tihany egy-egy festőileg felejthetetlen részlete.

Ikarusz festménye egyszerre példázza az örök emberi magasba szárnyalást és azt a nekirugaszkodást, amely a fejlődés záloga. De példázza a megpróbáltatást, a bukást is. A kép kapcsán eltöpreng az ember, vajon milyen Simon Miklós megítélése szülővárosában?

Szeged képzőművészei igen nehéz helyzetben, igen bonyolult körülmények között alkotnak napjainkban. Ma már elsősorban a piaci viszonyok érvényesülnek, így aki mellőzi a „termelést" az önkéntelenül is bezárkózik az elefántcsonttoronyba, vagyis elsődlegesnek tekinti a művészetet és lemond az anyagiakról. Márpedig ezért őt senki sem kárpótolja. Habár tagja a Szegedi Szépmíves Céhnek, nem tehet mást, mint saját műhelyére fordítja a figyelmet.

Ha mégis rangsorolni kellene festői törekvéseit, megállapíthatjuk, olyan realizmus az övé, amelyet gazdagon átszőnek az érzelmek. Fokozza festői impresszionizmusát a fényhatások sokfélesége, a színek eredendő ereje és varázslata.

Szent István, Gizella, Szent László zománcképei kiragyognak tárlatának szépségéből. Közöttük egy Erdélyből – Sütő András székelykapuja Síkasszón – zománcba öntött faremek. Fölirata: „Őseidnek szent hitéhez, nemzetednek gyökeréhez, testvér, ne légy hűtlen soha!"

A tűzzománc napjainkban igazi reneszánszát éli (persze legalább harminc-negyven éve ugyanez elmondható). Stefániai Edit, Papp György, Tóbiás Klára és sokan mások olyan szinten művelik ezt a meglehetősen drága művészeti ágat, hogy az párját ritkítja.

Nincs ez másképp Simon Miklós esetében sem. A képi naivitás a tűz segítségével találkozik a művészi el-

Simon Miklós festménye

Fischer Ernsbett báró

festő Kassán

1823.

gyakorlott, komoly

kémiatudós nevén

Szent Györgyöt ábrázoló
olvardpastellkép ügyében tollrajz
(aligháneu másolat) a hódi
Esterházy-kastély kápolnájában
A kép hátán a következő felirat:

Hanc imaginem pinxit Elisabteha Baronissa Fischer anno 1823 Cassoviae ac per Illmum Dmunm Consiliarium Aulicum Georgium V.B.Perényi de Perény sacello Hodiensi Testamentaliter legata anno 1842 cuius voluntati per Illmam Dominam Annam Baronissam Perényi satisfactum est.

M. D. K.

FISCHER Ervin festő

1906-ban Vaszbóznyán a hobad-
iskola növendéke

Réti Pál. 1954. 326. l.

MDK

Fischer Ervin,

1906-ban az iskolában dolgozott

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 82.1.

Fischer Ödön festő

M.D.K.

A Képző- és Iparművészeti Kiállítás anyagáról.

A magyar Képzőművészek II. országos kiállítása megnyílt.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 8

érendezése teljesen az ...
ók kényelmét szolgálja. A

Fischer N. Éva kiállítása

A II. kerület képzőművé-
zeti élete közismerten ele-
ven, amiből részt vállalnak
az üzemek, intézmények. A
napokban nyílt meg a Statisz-
tikai Hivatal párthelyiségében
egy kis kamarakiállítás, me-
lyen eddig kevéssé ismert
művész, *Fischer* N. Éva fest-
ményeit és rajzait láthatjuk.

Intim világot mutatnak a
képek, olvasgató gyerekeket,
pusmogó néniket, szűk környe-
zetből merített tájmotívumo-
kat, s egy csupa-üveg labora-
tórium kékes aquariuméletét
Különös fanyarság a színek-
ben és témákban is. Terme-
szetes ihletés sokoldalú átköl-
tése minden festmény, erős
képzelet és szonórus szemlélet
szülöttei. Félénk, érzelmes
ember lelkének különös pár-
latai.

Rajzai, finom és érzékeny
vonalrendjükkel, összefoglaló
tendenciájukkal a mesterség-
get illetően érettebbeknek
tűnnek. Ha festményeiben is
erősebben érvényesül majd a
kép-építés, a szerkesztés, biz-
tos, hogy művészete teljesebb
lesz, kifejező eszköze gazda-
godik. (o. a.)

Magyar Nemzet
1963 VI. 20

... és a leggyakoribb...
továbbítjuk a központba. Ez
közé tartozik a tévé és
autó. Sokan szeretnék, ha gé
kocsit is kölcsönözhetnén
hét végén, vagy egy gyors v
déki útra. Csehszlovákiáb
bevált az ötlet. A kölcsönzö
autóval általában olcsóbb
utazás, mint vonaton. A Be
kereskedelmi Kölcsönző Váll
latnak ugyan nincs még ilye
gépkocsiparkja, de kezdetne
jó a kismotor is. S hog
mennyire jó, mennyire tetszi
a nagyközönségnek, bizony
ság, hogy mind lent van
Balatonnál. Kár, hogy ninc
belőle több.

(t. e.)

6.30 órakor tartandó

bemutatónkra!

lsereg útja 101.

Keravill

Éva Fischer festő

Kiállítása volt a Nemzeti Galériában, ahol bebizonyította, valamint művészi képeim is igazolta, hogy az ihlet teljes mértékben megjelenik.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május – 46 lap.

Éva Fischer
festő

Tőle képén a mindennapi élet
jelenségei határozzák meg te-
matikájukat.

Baróti Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május – 46 lap.

Eva Fischer
festő

A modern élet egyszerűségéhez is
megrázó jelenséget ábrázolva nagyszerű-
tűen. A festőnő markáns alakokat
formál szinte szobrászi tömörséggel.
Különlegesen gyengéd szinek elmosodó
szinekkel alkalmaz.

Baráth Endre: Eva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május - 46 lap.

Éva Fischer
festő

A magyarországi megújulásnak
szemszögéből élő lányt láthatjuk képein,
munkában és pihenés közben, kirán-
dulason, halászcsónak, hajópár mellett.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május – 46 kép.

Éva Fischer
festő

Renato Guttusonak, a mai alan neorealista festészet prominens igazságokat hirdető mesterének élete mély erővel hatott a művészetére.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május – 46 lap.

Éva Fischer
festő-

A festőnő különös színvilága,
egyszerű formanyelve eredeti
művészegyéniségre mutat.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. március – 46 lap.

Éva Fischer
festő-

Művei megtalálhatók az alábbi galériákban Párizs, a Madrid, Johannesburg, London, Tel-Aviv-i, New-York, Lyon, Belgrád, Barcelona stb. képtárakban.

Barát Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május - 46 lap

Éva Fischer
festő

„Önálló tárlatokkal évenként
többször is szerepel különböző
országokban. Legfőbb Magyar
országra látogatót el a művész.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május – 46 lap

Éva Fischer
festő

Első képei a posztimpresszionizmus jegyében születtek. Később a vonalak hálói között is tudta megjeleníteni a mindig csendesedő foltokban.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. március – 46 lap

Éva Fischer
festő

A hajdani Krassó-Szörény vár-
megye Darnavár községben született,
Traghus Romulusnak köszönhetően került
Italiába. 1946 óta Romában él.

Banát Endre: Éva Fischer művészetéről.
Művészet, 1970. május - 46 lap.

Éva Fischer
festő.

Mesevarú tájai, hullámos palotái, lovagló bástyái, tornyai, erkélyei a gyermeki álomvilág poezisét tükrözik.

Baráth Endre: Éva Fischer művészetéről
Művészet, 1970. május - 4 lap

Éva Fischer

festő.

Absztrakt szinterisben egyesíti a pszichikusat és szimbolikus elemekkel. Mediterrán kaviccsal díszítve elemekké formálódtak, melyek a térben harmonikusan helyezkednek el.

Baráth Endre: Éva Fischer művészete
művészet, 1970. március - 4 lap

Fischer N. Éva festő M.D.K.

Olvasgató gyerek,pusmogó nénike,tajmotivumok ,témái

/e.a./ Fischer N. Éva kiállitása.
Magyar Nemzet 1963. junius 20. 4.l.

Fischer N. Éva festő M.D.K.

Kiállítása a Központi Statisztikai Hivatal párthelyiségében

Napló

Magyar Nemzet 1965. június 12. 4.l.

Fischer Éva munkás-festő

Szerepel a kiállításon

Péter J.: Vasutas képzőművészek VI. orsz. kiáll.

Nepszava 1956 aug. 16, 84 évf. 193 sz. 4 l.

MDK

Fischer N.Éva

Építkezés, o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

M.D.K.

Fischer Éva.

Festőművész kiállitott a képzőművészeti főiskolán.

Péter Imre: Vasutas képzőművészek VI.orsz.kiállitása.

Népszava 1956. aug.16.4.old.193.szám.

Fischer, Éva, festő.

NEGYVENÖT ALKOTÁSSAL, olajfestményekkel, litográfiákkal, metszetekkel mutatkozott be Éva Fischer magyar származású, Olaszországban élő festőművész pénteken a Műcsarnokban. A tárlatot július 16-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

– : Hír.

8

Nőszabadság, Bp. 1978. jún. 24.

Eva Fischer

EVA FISCHER, magyar származású, Olaszországban élő festőművész pénteken a Műcsarnokban negyvenöt alkotással, olajfestményekkel, litográfiákkal, metszetekkel mutatkozott be.

Magyar Hirlap 1978-147-9

Fischer Éva festő (Italia)

Kiállítás a Miskolcban

1978. június 23- július 18-

- Katalógus a könyvtárban -

Eva Fischer

Kunsthalle: Gemälde von Eva Fischer.

Ausstellungen.

Daily News, 1948. jul. 6.

Éva Fischer, festőművész

a „Műcsarnokban egy kisebb gyűjteménnyel anyaggal mutatkozott be az Olaszkertben élő művész.

Kérdőpont

1948. VII. 25. TV. 21. 35 /1 h./

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 JÚL. 7

ÚJ ÉLET

Eva Fischer festőművész

1021

Eva Fischer útja a Műcsarnok kiállításáig

A Műcsarnok egyik termében érdekes kamarakiállítás nyílott. A meghívóból és a plakátból csak annyi derül ki, hogy *Eva Fischer* olaszországi festőművész mutatja be alkotásainak egy részét. Az, hogy Eva Fischer milyen utat tett meg, amíg eljutott a budapesti Műcsarnok kiállító termeihez, az abból a beszélgetésből derült ki, amit a művésznővel a kiállításon folytattunk. Eva Fischer művészetéről, alkotásairól, eddig elért eredményeiről, amelyek európai hírnevet szereztek számára, csillogó szemmel, örömmel számol be, hiszen kevés olyan olasz festőművésznő van, mint ő, akinek alkotásait London, Párizs, Róma, Velence, New York, Tel Aviv, Belgrád és legutóbb a budapesti kiállítást megelőzve Florida műértő közönsége a legnagyobb galériákban láthatta. De amikor arról faggatjuk, hogy a daruvári születésű magyar leány hogyan került ki új hazájába, Olaszországba, milyen utat tett meg, amíg a francia művészeti akadémia diplomáját elővehette és végre a festőpalettához nyúlhatott, akkor borongós lesz a szeme, és arcára ráül a negyvenes évek rettenete, amit soha el nem felejtett.

Elmondja, hogy apja *dr. Leopold Fischer* verseci rabbi volt, nagy tudású, kilenc nyelvet beszélő tudós, akinek írásai a zsidó teológiai lapokban állandóan megjelentek. Amikor a németek megszállták Jugoszláviát, édesapja családjával, feleségével, vele és öccsével Belgrádban élt és onnan hurcolták el a németek — *a halálba.* Ekkor, 1941 novemberében édesanyja vele és öccsével Albánián keresztül Olaszországba menekült. A fasiszta Olaszország Hitlerék szövetségese volt, s így őket Curzola szigetére internálták.

— *El kell azonban mondanom* — folytatta a művésznő —, *hogy az olaszok velünk, zsidó deportáltakkal is emberi módon bántak. A szigeten az örök, a tisztek vagy a parancsnok részéről soha bántó, rossz szót nem hallottunk és ott segítettek, ahol lehetett. 1943-ban édesanyám megbetegedett és ekkor maga a parancsnok ajánlotta fel, kéthónapi eltávozást ad, hogy menjünk Bolognába, ahol jó orvosok és kórházak vannak. Mi így is tettünk, és végig, egészen Olaszország felszabadításáig ott éltünk és bújkáltunk. Ez a bújkálás azonban nem volt nehéz, mert ha valaki megtudta Bolognában, hogy a németek elől megszökött zsidók vagyunk, nem futott feljelenteni bennünket, hanem jó szóval, sokszor pénzzel is segített. Így köszöntött reánk a felszabadulás és 1945-ben végre elővehettem az 1939-ben megszerzett festőművészi diplomámat, amelyet a lyoni képzőművészeti akadémia állított ki. Első kiállításom már 1947-ben a római La Finestra galériában volt, ezt követte Lyon, Tel Aviv, New York, Barcelona, Belgrád, London, ahol a Lefevre Galeryben mutatták be a képeimet, és büszke vagyok arra, hogy a galéria igazgatója szerint Modigliani után én voltam a második olasz festő, aki előtt megnyílott a galéria kiállítóterme. De nem folytatom, a többiekről beszéljenek képeim, amelyeket a Kultúrkapcsolatok Intézete jóvoltából most végre Magyarországon is bemutathatok.*

Mielőtt e kamarakiállításon látható festmények és grafikák méltatására rátérnék, még el kell mondani róla, hogy férje szintén magyar származás, olasz költő, aki azonban már Olaszországban született. *Alberto Baumannak* hívják és még egyre büszke, van egy tizennégy éves fia, *Aba*, akinek az elmúlt év novemberében volt a bar-micvója és a „*Nagy nap*" című Aba Bar-micvójáról készült grafikáját szeretettel küldi az Új Élet olvasóinak.

Negyven és egynéhány festménye, litográfiája és rajza látható e kis kiállításon, amelynek katalógusa *Jacopo Recupero*, a római Népművészeti Múzeum igazgatója bevezető tanulmányával jelent meg. Ebben az olasz képzőművészeti élet nagytekintélyű vezetője többek között így ír Eva Fischer művészetéről. „*... A festőnő, aki egy pillanatig beleveledkezett az absztrakt festészet részegítő kalandjába, nem kívánta folytatni azt, újból saját útjára tért, amely jóval nehezebb annál az útnál, amelyen e rövid idő alatt is különlegesen elegáns eredményeket ért el. Eva Fischer költői világának megszokott hatásmódjával foglalja össze a palettával folytatott magas küzdelem érlelte tapasztalatokat, amelyek végül is festészete, művészete lényegi elemévé váltak.*"

A műcsarnokbeli kiállítás természetesen csak töredékét mutatta be a művész gazdag életművének, de ezek a képek, amiket itt láthatunk is bizonyítják, hogy Eva Fischer nem a megszokott édeskés olasz tájképfestészetet mutatja be, alkotásaiban nem tükröződik vissza a turisták Itáliája, ő a szegények, a nincstelenek, a dolgozók életét hozza emberközelségbe. Képein visszatérő motívum a bicikli megjelenése, és ahogy *Ilja Ehrenburg* 1965-ben egyik képéről írja: „*... Sajnálom, hogy ilyen későn találkoztam Eva Fischer művészetével. Nem tréfa, nem humorizálás, hogy ez a bicikli, ami a művész festményein látható, az olasz szegénység szimbóluma.*"

Hosszú út volt, amíg a magyar származású Eva Fischer művészetével a magyar közönség is megismerkedhetett, de reméljük, a legközelebbi kiállítás már nem várat oly soká magára.

Zsadányi Oszkár

„Hitler

— A náci ideológia terjedése a nyugatnémet ifjúság köreiben —

Az első pillantásra minden a megszokott képet mutatta a Szövetségi Köztársaság második tévéprogramjának szokásos csütörtöki politikai és kritikai magazinjában („Kennzeichen D"). S aztán hirtelen: derült égből villámcsapás! Polgárok, idősek és fiatalok kelnek az SS régi bajtársainak védelmére; *Heinrich Himmler* és *Dietrich Sepp* pretoriánus hóhérainak évenkénti összejövetelét „társasági találkozónak" nevezik s „félelmet nem ismerő férfiak viszontlátása ünnepének". *Emlékmű az elesett Schar-, Sturm- és Obersturmbannführereknek?* „Természetesen, bármikor!" *Emléktábla egy felgyújtott zsinagógának? „Hát sajnos, nem nagyon..."*

****

Igen — régi és új harcosok háborodnak fel az adásban és szólnak: „ártatlanok megtévesztéséről" annak kapcsán, hogy egyes szülők — őket is láthatjuk, vannak! —, gyermekeiket megpróbálják visszatartani attól, hogy elődeik nyomába lépjenek. Ez a dokumentáló film olyan emberekről — emberekről? — szól, akiknek világnézetét a Szövetségi Köztársaságban immár régóta Hitler-filmek és „Originalton" lemezek legitimálják. E kockák a gondolkodó egyénből joggal váltják ki a félelem érzését hiszen: egy CDU polgármester díszvendégként fogadja Hitler egyik repülős főtisztjet s ugyanakkor egy agg, aki megjárta a Strafbatallion poklait arról beszél, mi lesz akkor, ha ismét elhatározzák, hogy „elintézik"? S még egy kép: azokban a pillanatokban, amikor a náci időkben meghurcolt zsidók és kommunisták közül egyesek ismét a vádlottak padján ülnek, bársonyszékeikből hajdani őreik épp egykori harcostársi találkozóra indulnak... S mindez egy olyan országban, amely — demokratikus hagyományok híján —, tulajdonképpen mást nem tesz, mint a demokrácia védelméről szónokol. Ennek ellenére nem túlozhatunk: amíg egy ilyen adást a tévé kisugároz, nincs még veszve minden. A kép ennek ellenére zavaros és cseppet sem biztató. Nemrég a stuttgarti főrabbi is felhívta a figyelmet azokra a veszélyekre, amelyek e zavarosságban rejtőznek — s nem kizárólag a neonáci jelenségekre gondolt, hanem többek között azokra az ellentmondásokra, amelyek első sorban társadalmi és gazdasági alapot szolgáltatnak a fasiszta ideológia új és régi hitvallóinak. Hadd említsem meg ennek kapcsán egy másodszemeszteres egyetemista leány példáját: a társaságban már jóideje folyt a beszélgetés az elhelyezkedés nehézségeiről, mikor az ifjú hölgy csak úgy mellékesen megjegyezte: *„A munkanélküliségért a zsidók felelősek."* Nem hittem a fülemnek! A kérdésemre, hogy kik azok a zsidók, zavarba jött s apja véleményére hivatkozva próbált kimagyarázkodni. Az apa különben jogász s meglehetősen fiatal; olyasvalaki, aki még nem hordta az igazságszolgáltatás tallárján Hitler horogkeresztes birodalmi sasát. *Hogy mi a kifogása a zsidók ellen?* „Hát... vonogatta a vállát a hölgy. *„Semmi, de..." Látott már életében zsidót? „Nem." „Én viszont azt hiszem: igen!"* Rámmered: *„Hm, pedig nem is úgy néz ki."* Az ifjú dáma (!) huszonegy éves.

Egy 41 éves müncheni háziasszonynak elállt a lélegzete, mikor 16 éves fia elmondta neki a legújab viccet: *„Hogy szállítanak 24 zsidót egy Volkswagenben? — Négyet magában az autóban, huszat pedig a hamutartóban."* Az anya kétségbeesve fordult a Kerületi Ifjúsági Körhöz, amelynek vezetője közölte, hogy egy, szervezete számára korántsem ismeretlen jelenségről van szó, hiszen az utóbbi időkben egyre több jel mutat arra, hogy az ifjúság köreiben növekszik a szimpátia a nemzetiszocialista öltözékek, kifejezések, nézetek s az antiszemita viccek terjesztése iránt.

E jelenség München 41 városi ifjúsági kultúrotthonában figyelhető meg. S noha az első jeleket farsang idején regisztrálták, a kör elöljárója hangsúlyozta, hogy *„nem holmi álarcosbál, hanem igazi veszedelem fenyeget.* Több kulturotthonban köszöntik a fiatalok Heil Hitler-rel a nevelőket; horogkeresztet festenek a falra s náci jelvényeket hordanak. A hanglemezbarátok előszeretettel hallgatják az úton-útfélen potom áron kapható Hitler és Goebbels-lemezeket; a mozilátogatók pedig a háborús filmekért lelkesednek s a kisebbek közül sokan már betéve tudják a Horst-Wessel-dalt.

****

A jelenség kivizsgálására alakult „Fasiszta tendenciákkal foglalkozó munkacsoport" tagjai egy nemrég lefolytatott körkérdés eredményeként ilyen mondatokat hallhattak: *Hitlernek meg voltak a jó oldalai is, akkoriban nem voltak terroristák (?!)." „Na ja, a Führer nem volt éppenséggel emberbarát, de legalább elintézte a cigányokat, a csavargókat és a kreteneket." „Hitler gondoskodott arról, hogy ne legyen fiatalkorú munkanélküliség." „Hitler, Hitler noch einmal, es war so wunderschön..."* A munkacsoport szóvivője rámutat: *„Kétségtelen, hogy ez a jobbra tolódás első sorban a legújabb Hitler-hullám következménye."* Lehet. De csak részben. A jelenség ugyanis sokkal összetettebb annál, hogy az üzletembereknek nem kis hasznot hozó Hitler-filmekre, hanglemezekre és könyvekre fogjuk. Egyik fontos összetevője az a tény, hogy a Szövetségi Köztársaság fiatalsága nem rendelkezik ideálokkal s úgyszólván fogalma nincs a közelmúltban történtekről. Szerepet játszik ezen kívül még a fiatalság masszív egoizmusa, s a mások sorsával szembeni ijesztő passzivitása. De legdöntőbb talán mégis az a tény, hogy a munkanélküliség és a továbbképzési lehetőség hiányának következtében az ifjúság köreiben egyre jobban terjed a rezignáció. Az erőszak dicsőítése közepette a fiatalok részben saját kilátástalanságukat, gyengeségüket kompenzálják.

****

E jelenséget szemlélve természetesen nem állíthatjuk általános értelemben, hogy a Szövetségi Köztársaság fiatalsága együttvéve bizonytalan jövő felé tekint. Ugyanakkor nyomatékosan kell felhívnunk a figyelmet arra a veszedelemre, amely e jelenségben rejtőzik.

Nem az a veszély tehát, hogy egyes ideált kereső fiatalok tudatlanságból náci eszméket propagálnak — hanem az, hogy e tudatlanságukat a gazdasági helyzet motiválja. Egy pillantás a Weimari Köztársaság viszonyaira és az őket követő rémtettekre igazolja, hogy nemcsak félelmünk jogos, de szükséges hangos, világot felrázó kiáltásunk is.

Kiszely Gábor László

FÉNYCSŐ SZÖVETKEZET

Fénycső

Világítástechnikai

és Villamossági szövetkezet

1023 Budapest, Lukács u. 6.

Levélcím:

1372 Bp. Pf.: 465.

Kereskedelmi osztály:

888-480.

Telex: BULUX 22-4334

Korszerű világítás

fénycsőlámpatestekkel

Éva Fischer, festőművész, /Olasznapok/.

MEGHÍVÓ

78 FNYV 1. 4436

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
ÉS A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

EVA FISCHER
FESTŐMŰVÉSZ

(OLASZORSZÁG)

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1978. JÚNIUS 23-ÁN, PÉNTEKEN 15 ÓRAKOR

MŰCSARNOK, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1978. JÚNIUS 23—JÚLIUS 16.

MDK

Fischer, Farkas

fazekas † 1838 körül,
1820-ban a tatai fayance-gyár
az ő vezetése alatt. F. régi fazekas
család tagja. Fia, Maurice,
szül. 1800, a herendi porcellán
gyár alapítója.

Siklóssy, László: A Hundred Years of
Herend Porcelain.
The Hungarian Quarterly, 1940. I. 284.o

Fischer Farkas

Fischer Mór herendi porcellángyárs atyja.

Ruzicska. 8. l.

Fischer Wolfgang

Keramikus

Fischer Farkas

l.

~~Sikmagyarország~~

~~Kőbánya~~

Réday M.: A tatai majolika.

Sikmagyarország.

56. l.

Nagyterint

Van szerencsém tisztel
a vajda-hunyadi
idei költségve
való szerinte
méltóságu v
ügyi Miniszte
számu rendel
fejében kimu
előre láthato

Fischer Ferenc

Kartyaferto

Pest

1842-48

Kolbkartyaf.

A vallás- és közoktatásügyi m

67025/915. szám.

III.

Felkérem Cimedet, hog
de mindenesetre folyó hó 26-án
alatt álló miniszterium művésze
juttatandó kimutatásban közölni
illetőleg ügy-, illetékességi v
talékos, szolgálatonkivüli visz
kir. hadseregbeli /:haditengeré
népfölkelő tiszteknek, /:tiszt
akik ezidőszerint a tényleges s

E jegyzékben feltünte
teste, rangfokozata és neve.-

Fischer Ferenc

kártyafestő Pest

1827 – 1848

lásd

Tanulmányok Bpest I.

139. l.

140. l.

1830 lett polgár

T. 389.

oz tartozó kertben a szökőkuton in-
rök előkelőség áll, kik közül az
Felirata a szárnyas sziv fölötti

ctat.

Frau, als deren viel zu haben?
die sich Disputiren lasst
ine thut sehr vielen wohl behagen.
e doch, es seyen viel das Best.

16.9 : 13 cm.

Fischer Forbát Imre, épitész

Müvészet, II., 1903. 426.

Kitüntetések

82

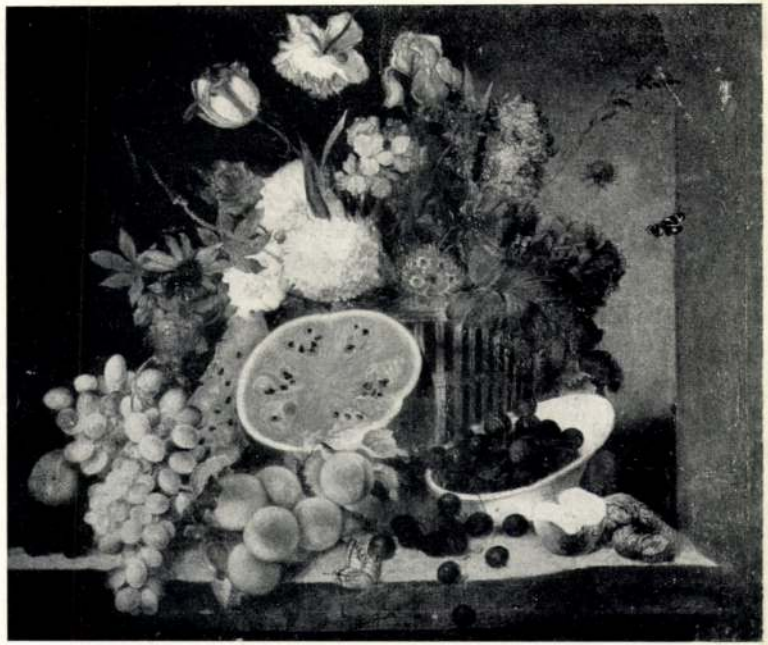

STROHMEYER ANTAL JÓZSEF (XIX. SZ.): GYÜMÖLCS CSENDÉLET. OLAJFESTMÉNY.

Antal József Strohmeyer (XIX. Jahrhundert): Stilleben mit Früchten. Ölgemälde. — József Antal Strohmeyer (sec. XIX.) Natura morta. Dip. a olio.

64

FAIX ANDRÁS (*1807* KÖRÜL EPERJESEN ÉLT. *1795.* († *1850* KÖRÜL): NŐI ARCKÉP. OLAJFESTMÉNY.

András Faix (lebte 1807 in Eperjes; 1795 † um 1850): Frauenbildnis. Ölgemälde. — András Faix (Visse ad Eperjes int. a 1807, 1795—1850): Ritratto di donna. Dip. a olio.

48

128

FISCHER FERENC (?): NAPLEMENTE. OLAJFESTMÉNY.

Ferenc Fischer (?): Sonnenuntergang. Ölgemälde. — Ferenc Fischer (?): Tramonto del sole. Dip. a olio.

Szépművészet

1941. 4. 27

Fischer J. majolika és porcellángyár

Pesti Hírlap. 1885. III. é. jan. 3. 4o.

a Fischer J.-féle majolika és porcellángyár pavillonjaiban

Országos Kiállítás, Fischer J. porcellán-
gyár. 1885.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. jún. 3. 4o.

A Fischer J.-féle majolika és porcellán-
gyár pavillonja....

Fischer J. majolika és porcellángyár pavillonja, Orsz. kiállítás

Pesti Hírlap. 1885. június 3. 4

A Fischer J.-féle majolika és porcellángyár ...

FISCHER FERENC

"Akadémiai festőhöz" küldte Munkácsy Mihályt nagybátyja. Nagybátyja ugy vélte nem árt ha betegsége alatt tanitattja neveltjét, s igy megismerkedhet a rajzzal.

Végváry Lajos: Munkácsy Mihály Bp. 1955. 48 l. 24 t.
/1844-1900/

M.D.K.

Fischer Ferenc (borsodi) építész

a város körajánlás dőrbése alapján az esetben nyerne megbízást, ha Hübner Ferő a neki felajánlott 2500 frt-ért nem vállalná a borsodi kórház tervezését és az építés megvezetését. [A köv. oldalon olvasható közlemény szerint: vállalta!]

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

jul. 14. sz. 3. old.

M.D.K.

Fischer Ferenc

komáromi műlakatos, budapesti épitész

tervezte és építi a komáromi izr. jótékony czélat szegénymenhházát.

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

márc. 19. sz. 2. old.

FISCHER FERENC építész [Komárom, 1871.VII.29.-Bp.,1921. V.30.]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990

47.p. és ill.

M.D.K.

Fischer Ferenc, építész

a Szondabaktelyen fel-
építendő 3-emeletes vá-
rosi bérházra kiírt pályá-
zaton első díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp.1896. XVII.évf.
jun. 16. sz. 2. old.

Fischer Ferenc építész

M.D.K.

Maróti Géczával közösen állítólag megbízást kapott volna a Iparművészeti Társulat számára építendő palota tervezésére, amiu a cektéző [K.M.] udvariasan háborog

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

szept.11. sz. 5-6.old.

FISCHER FERENCY épitész

WEILER Ferenc: A századforduló épitészete és a szecesszió Pécsett és Baranyában. = Baranyai Müvelődés, 1987.1.sz. 46.p.

FISCHER FERENC/

városi tanácsi a szombathelyi Főtéren (31. rép)

XXXXX Brenner János: Szombathely városépitéstörténete a XIX. száza d második felétől az első világháboruig. Bp. 1959. / az Épités- és közlekedéstud. közleményekből ./

/160

Fischer Ferenc (budapesti) építész

M.D.K.

nyerte el a siklósi szálloda-ra kiírt pályázat 400 koronás első díját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI évf.

apr. 11. sz. 6. old.

Fischer Ferenc

komáromi építész

laid

Fehérkrombachely

XIV. l. – a könyv végén

MOB kvt.
2039.

IRODALOM

Rhé: Apollónál és Laresnál. Veszprémben. (Ulrich és Kongut. Ert.) 121 old. 4-5 ár. II. kiad.

JEGYZET

Fischer Ferenc

Napleonte c. olajf.
Markó-stílusában - 1840.
Székesfőv. Képtár
birtoka.

Kopp Jos 22.l - 30.l.

Repr. n.o. XXIX.
tábla

12 f
MAGYAR KIR. POSTA
12 f
MAGYAR KIR. POSTA

Fischer Ferenc

Fő. kép

Naplemente, of

KIFIZETVE

Kiszolgálta:

42 — Müller és Berger

Fischer Ferenc

festő XIX. sz.

l

Szépmüvészet]

1943. 59. l

Budapest V.
Szépmüvészeti Könyvtár
Könyvtári szám: 1943/59
EUGOVA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

megírva

Fischer Ferenc

akadémiai festő

az 1840-es években a nagyhamisai iparos és kézműves egylet megbízásából az iparosmesterek az ipari rajzban oktatta.

Barbarits

257. l.

Szerpentinkőbrozgény IV. 128.

FISCHER, Ferdinand, rozsnyói ácstalomköltő

F. F., bürgerl. Tischlermeister, 3 évig fia mesterhez.
(1842, 33 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

FISCHER, Ferdinand, pozsonyi asztalosmester

F.F.,bürgerl.Tischlermeister,
3 éves fia megh. 1842, 33 l.

Pr.Z.

Fischer Fiona Margit

jármű vitéz hősája a brüsszeli
„Art Deco Európában" c. kiállításon

Uj Tanár,
napsárg. 20.

Barabás Diana
aine

Fischer Ferenc

MDK

Magyar nyaraló Budapesten, távlati kép, vizf.

Bpi.VI.Petőfi u.9.sz.bérház, vizf.

Szombathely III.emeletes bérpalotája, vizf.

A nagyszebeni görögkeleti dómtávlati képe, vizf.

Műcsarnok 1900/1901, téli kiáll.

Fischer Ferenc

tervezte a Bp. II. Keleti Károly u. 33. sz.
lakóházat és villát 1909-ben.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Fischer Ferenc

tervezte a Bp. XIV. Gabó József u. 23.
villát 1898-ban.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Franz Fischer

MDK

Munkácsy első rajztanítója.

L. Alesina. Mihály Munkácsi. Moszkva. 1955.

(eml. L. 8. old.)

FISCHER Ferenc építész

Szilágyi 2005. 141.

szükségesnek ítélt kiegészítésekk
szócikkek végén a revíziót végző
meg.

A MŰEMLÉKJEGYZÉK CÉLJA

A jegyzék szerkesztésekor célunk
emlékeknek ne csak területenként
adjuk, hanem segítségével az obje
azonosítani is lehessen. Hogy ez
milyen kitüntetett figyelmet érde
vált nyilvánvalóvá. A helyrajzi s
változásai, a bel-, illetve külte
egy emlék azonosítása csak hossza
lehetséges. Az azonosításnak háro
1.) Legyen az emlék könnyen megta
fontosabb belterületi emlékek ese
külterületieknél kötelező jellegg
szám szerepeltetése mellett szöve
2.) A leírás alapján legyen az ob
felismerhető. Az azonosítást segí
ábrázoló fotó.
3.) Amennyiben a védett objektum

Szombathely város fejlődésének története.

(1895—1910.)

(Folytatás.)

III. A város fejlődése.

Szombathely lakosainak száma 1863-ban 7000, 1896-ban 16.000 volt és 1902-ben 25.000-re növekedett.

Első vasútját: a déli vasút sopron-nagykanizsai vonalát 1864-ben nyerte.

Ez időtől fogva a város fejlődése amerikai gyorsasággal folyt. Jelenleg Szombathelynek kilenc irányban van vasúti összeköttetése; a naponkint induló és érkező személyvonatok száma 84.

A város e rohamos fejlődését első sorban polgársága lelkületének, felvilágosodottságának, nemkülönben áldozatkészségének köszönheti, de a kezdeményezés, vezetés és nagyobb művek létrehozása egyes nagy férfiak édeme.

Szombathely város fejlődésének alapvetője *Szily* János püspök volt, aki a remek székesegyházat, püspöki palotát és a papnevelő intézetet felépítette.

Hollán Ernőnek köszönheti a város, hogy a déli vasút és a győr-szombathely-gráci vasút irányát Szombathelyen át vezették és közvetetlenül két fővonalnak, később pedig az egész vasúthálózatnak csomópontja lett. Ennek megvalósításában legjobb akarattal támogatta a várost *Deák* Ferenc, a haza bölcse, de a munka és érdem oroszlánrésze *Horváth* Boldizsárnak, az Andrássy-kormány igazságügyminiszterének, városunk nagy fiának és akkori országgyűlési képviselőjének jutott.

További fejlődését és a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Szombathelyre való áthelyezését, valamint több más intézményét a város *Széll* Kálmán volt kormányelnöknek, vármegyénk nagy szülöttjének köszönheti, aki Szombathely haladását szívén hordva, a várost állandóan jóakaratú támogatásában részesítette.

Szombathely város egész határának területe csak 5278 hold; a városnak mint testületnek tulajdonában levő földbirtok pedig mindössze csak néhány száz holdat tesz ki; e tekintetben tehát egyike az ország legszegényebb városainak.

1898-ban a városnak még csak egyetlenegy utcája volt kövezettel ellátva.

Dr. *Szabó* Ernő 1887-től 1892-ig volt Szombathely város polgármestere. Ügybuzgó, tevékeny férfiú; nagy lelkesedéssel kezdte működését, saját költségén tett tanulmányutakat és a város fejlesztésére programmot dolgozott ki. A kövezés, vízvezeték és csatornázás költségeinek fedezésére javasolta a kövezetvámot, a pótadóemelést, a házbérfillért és a szeméthordásnak házi kezelésbe való vételét.

Dr. *Szabó* Ernőt működésében megállította a városi ellenzék. Programmjából csak a pénzügyigazgatósági, most kataszteri igazgatósági épületet és az állatvásárteret, a városnak ezt a fontos közgazdasági és kereskedelmi intézményét valósíthatta meg. Ő kezdette meg az aszfaltjárdák készítését is és az ő idejében fogadta el a képviselőtestület a Király-utca és a vasút közötti uj városrész utcanyitásának tervezetét, ami nagy lendületet adott a város fejlődésének. Ő indította meg a M. Á. V. újonnan felállítandó üzletvezetőségének Szombathelyre való helyezése iránti mozgalmat.

7. ábra. A Széll-Kálmán-utca (a Március 15-térről).

Utódja dr. *Török* Sándor 1892-ben lett polgármester. Létesítette a M. Á. V. üzletvezetőségének nagy épületét, de odaadó buzgalmának véget vetett halála 1895-ben.

Érdekes, hogy a város modern fejlődéséhez az első lökést és az elhatározó lépésre a bátorítást a magyar mérnöki kar egy másik büszkesége: *Hieronymi* Károly akkori belügyminiszter adta meg.

1893-ban városunkban időzvén, mielőtt elutazott, a vármegyeház udvarán társalgott a vármegye és a város vezető férfiaival. Ott volt *Széll* Kálmán, *Radó* Kálmán főispán, dr. *Reiszig* Ede alispán (később államtitkár, azután főispán), dr. *Török* Sándor polgármester, *Ehen* Gyula és többen. Beszélgettek Szombathelynek a vasutak által való fellendüléséről, mire a *miniszter* így szólt:

„Most a városnak olcsó nagy kölcsön után kell néznie és vízvezetéket, csatornázást létesíteni, az utcákat kikövezetni, hogy modern várossá fejlődésének alapfeltételeit megszerezze. Ez az első teendő, enélkül nincs fejlődés, nincs haladás!“

A nagy magyar mérnök és kiváló államférfiú szavai visszhangot keltettek *Ehen* Gyula lelkében és mintha megérezte volna, hogy a nehéz feladat megoldására ő van hivatva.

Dr. *Török* Sándor halála után 1895-ben *Éhen* Gyula választatott polgármesterré. Programmját „A modern város" című könyvében fejtette ki és reátermett hivatottsággal, nagy erélylyel, törhetetlen akaraterővel és kiváló emberismerettel látott hozzá annak megvalósításához. Öt év alatt 1895—1901-ig megteremtette a modern Szombathelyt, amelyet a belügyminiszteriumban a vidéki városoknak követendő példaképül szoktak odaállítani.

A város rohamos fejlődésének legvilágosabb képét az időrend szerint felsorolt következő létesítmények nyujtják:

	Korona
1. A pénzügyigazgatósági épület (1891) ...	120.000·—
2. A m. kir. államvasutak üzletvezetősége számára emelt épület (1894)	240.000·—
3. Gyalogsági kaszárnya (1896)	716.000·—
4. Katonai gyakorlótér céljaira adott telek (1896)	19.000·—
5. Rendőrségi épület átalakítása (1897) ...	20.000·—
6. Városi bérház (1898)	284.000·—
7. A házankinti koldulás megszüntetése folytán a szegényügy rendezésével épített szegénykonyha (1898)	50.000·—
8. A város átalános csatornázásának költsége (1898)	450.000·—
9. A városi vízművek és vízvezeték (1898)	557.000·—
10. A városi kövezetvám terhére épült létesítmények: utcaburkolások, hidak stb. (1899—1901)	1,121.000·—
11. Parkok és sétahelyek:	
Szent-István-park (1898) 4000	
Millenium-park (1898) 2000	
Árpád-sétaút (1898) 2000	
Deák-liget (1902) 4000	12.000·—
12. A gyapotszövőgyár céljaira adott telek és anyagszolgáltatás egyenértéke	120.000·—
13. Az új felvételi épület, továbbá a vasúti aluljáró és felüljáró létesítése céljából a város által teljesített kisajátítás és utcarendezés költsége (1899—1900)	80.000·—
14. Az állatvásártér kibővítése (1901)	20.000·—
15. A felső kereskedelmi iskola (1901) ...	52.000·—
16. A Kálvária-templom restauratioja (1901)	20.000·—
Az összes beruházás 1896-tól 1901-ig kitett:	3,881.000·—

A felsorolt létesítmények az üzletvezetőségi és pénzügyigazgatósági épületeken kívül mind *Éhen* Gyula polgármestersége alatt az 1895—1901. évben készültek. Ő kezdeményezte azokat és kitartó szívósággal, a felmerült nehézségek leküzdésével olyan alkotásokat hozott létre, hogy szakértők a fejlődés e fokát a magyar városok szervezete mellett páratlannak minősítették. Sikerét leginkább az mutatja, hogy az ország más nagyobb városai lakosságára több pótadó van kiróva, mindazáltal e városokban vízvezeték, csatornázás és oly szép útburkolatok nincsenek.

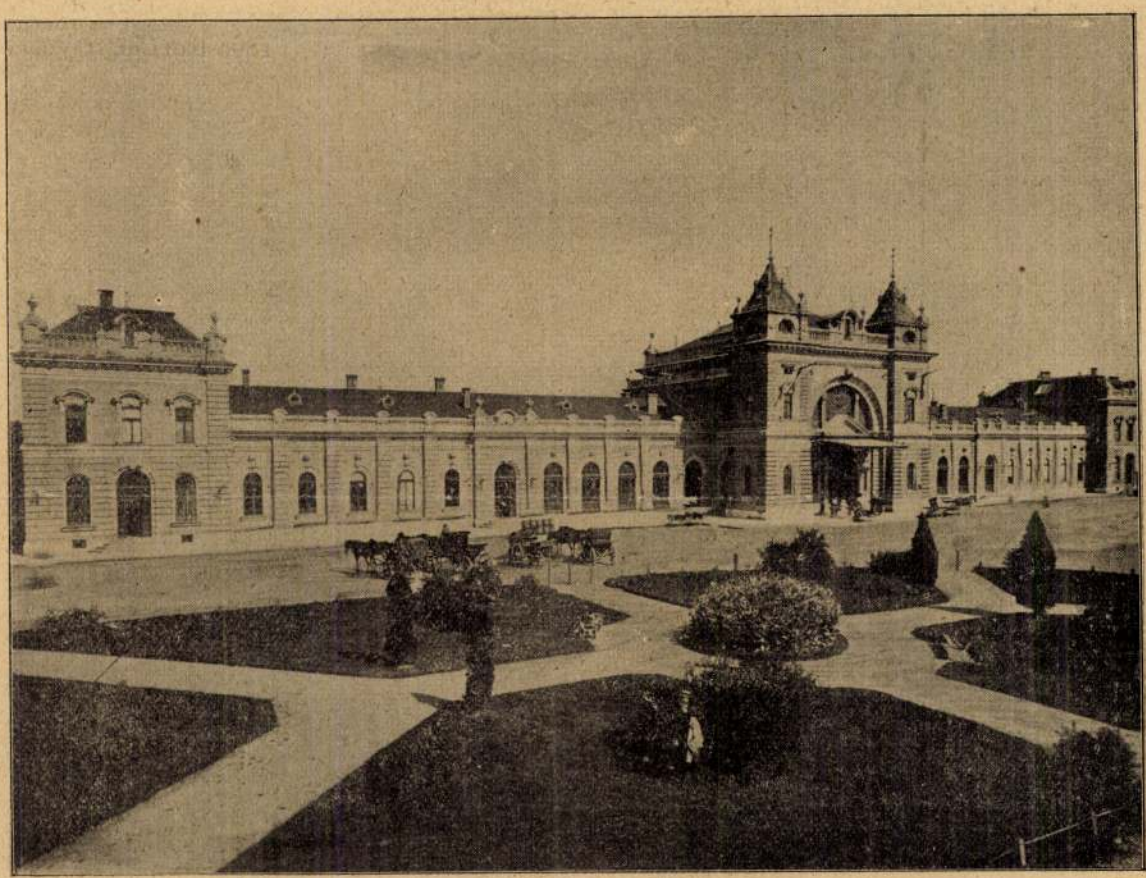

8. ábra. A m. államvasúti fölvételi épület (előtte az Éhen-Gyula-tér). Tervezte *Posel Gusztáv.*

Éhen Gyula nagy műve bevégezése után a következő szavakkal számolt be a város közönségének:

„Gyökeres újításoknak nagyobb megterheltetés nélkül való megvalósítását, különösen pedig a közegészségügyi állapotoknak teljes szanálását helyeztem kilátásba. Vállalkozásom merésznek tűnt fel, de ismerve városunk polgárságának intelligens felfogását s számot vetvén egyúttal az előteremthető fedezeti eszközök mértékével, — elindultam úgyszólván mindenki előtt ismeretlen útirányon, hogy igéretemet férfias becsülettel beváltva, Szombathely városát falusias külső jellegéből kiemeljem.

Bizalmatlansággal és apró akadékoskodásokkal, mint az ismeretlenektől való félelem jelenségeivel gyakran kellett találkoznom. De mindezekkel szemben erőt és önbizalmat kölcsönzött szándékom becsületessége, eljárásom tisztasága és főképp az a cél, mely Szombathely városának föltétlen előrehaladását volt hivatva eredményezni.

Ez a szellem hatotta át mindvégig a város nemesen gondolkozó közönségét is; épp ezért a modern intézmények létesítésére irányuló összes kezdeményezéseim a képviselőtestület kebelében mindig a leglelkesebb visszhangra találtak."

Ehen Gyula Szombathely városát modern berendezések tekintetében az ország legelső városai közé emelte és Szombathely rohamos fejlődése páratlanul áll a monarchiában, amiért is a város közönsége büszkén tekinthet az ő polgármesteri éveire, a város kiépítésének fénykorára.

9. ábra. Városi bérház (a Horváth-Boldizsár-téren). Tervezte *Fischer Ferenc.*

A város közönsége hálájának kifejezéseül az 1901-ik évben *Éhen* Gyulát díszpolgárává és országgyűlési képviselővé választotta. A vasúti pályaudvar előtti teret pedig „Éhen-Gyula-tér"-nek nevezte el.

*

Éhen Gyula mint nagytudású és tapasztalt férfiú, tekintettel arra, hogy nagy feladatai a gyakorlatban műszaki művek voltak, mérnökökhöz és építészekhez fordult és azoktól szerzett beható tájékozást.

Kik voltak *Éhen* Gyula műszaki tanácsadói?

1881—1897-ig *Müllner* Ignác volt népszerű és közszeretetben álló mérnöke a városnak, aki 1897 szeptember 29-én elhalálozott.

1895-ben a szombathelyi kir. kulturmérnökség felállíttatván, a város szintezése és csatornázása, valamint jövendő tervei iránt *Gerő* Ferenc műszaki tanácsos, a kulturmérnökség vezetője látta el Éhent tanácsaival, aki műszaki ügyekben a várost azóta is állandóan nagy előzékenységgel és önzetlenül támogatja.

1896-ban és 1897-ben *Farkas* Kálmán földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsos, mint a közegészségügyi mérnöki osztály főnöke, elkészítette a csatornázás és vízvezeték tervezetét, melynek kiépítésében *Zarka* Elemér (most műszaki tanácsos) és *Rékai* Frigyes kir. mérnök működtek.

Az útburkolások tervezésének megállapításában *Ehen* Gyula felkérésére *Mihályfi* József budapest-székesfővárosi műszaki tanácsos kiváló szakértelmével és bőséges tapasztalataival tett a városnak nagy és elévülhetetlen szolgálatokat.

1898-ban Éhen Gyula ajánlatára *Szilárd* Emil választatott Szombathely főmérnökévé, aki elkészíttette a város 1 : 1000 mértékű térképét és az útburkolatok terveit, valamint költségvetését, nemkülönben vezette a város akkori építkezéseit.

Kiváló műszaki tanácsadói voltak továbbá *Brenner* János építész, *Brenner* Vilmos m. kir. kerületi felügyelő és *Nádas* Róbert M. Á. V. főfelügyelő, szombathelyi műhelyfőnök.

1899-ben e sorok írója lett a város főmérnöke.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet társaskirándulást tett Szombathelyre 1900. évi június 30-án *Czigler* Győző elnök vezetésével, mely alkalommal az egyesület nagy elismeréssel nyilatkozott a város technikai műveiről és haladá-

10. ábra. A III. kerületi elemi iskola. Tervezte *Dósa Kálmán és Bodányi Ödön.*

sáról. Ugyanekkor tett *Czigler* Győző elnök indítványt *Hollán* Ernőnek, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet megalapítója szülőházának emléktáblával való megjelölése iránt, amely lelkesedéssel fogadtatott. 1901. évi október hó 27-én történt a Hollán-Ernő-utca 13. számú házon elhelyezett emléktábla leleplezése a város, valamint a Mérnök- és Építész-Egylet által együttesen rendezett nagy ünnepélyességgel. Az egyesület tagjai nagy számban vettek részt a kegyeletes ünnepélyen.

*

Szombathely rohamos fejlődésének érdekes bizonyítéka még az alább közölt „örök eladás" című okmány, mely szerint a városnál 1855-ben 8 frt 20 kr. is számot tevő összeg volt, hogy a nemzeti kölcsönhez aláírt hozzájárulás könnyebben fizethető legyen. 1892-ben a város összes adóssága 87.000 forint, 1902-ben 4,033.000 korona volt.

Az említett okmány így hangzik:

„*Örök eladás*, mely mellett Szombathely város közönsége nevében folyó 1855. évi június hó 20 án tartott községi tanácsülés 1649. sz. végzése következtében, azon kisebb kiterjedésű közterekből, melyek a városi határban szétszórva hasznavehetlenül hevertek, s így községileg nem is használtattak, ezeknek közhasznú célokra fordíthatása tekintetéből, *főleg pedig azon okból, hogy a városi község által a nemzeti kölcsönhöz aláírt összeg könnyebben befizettethessék*, az e tekintetben fennálló legfelsőbb kegyes engedelemnél fogva, nevezetesen: a Gesztenyésbe 50 □-öl *8 frt. 20 kr.*, azaz nyolc frt. húsz kr.-ért ezüstpénzben, mint nyilvános árverés útján megállapított öszves árért Markovits József úr, mint helybeli lakosnak örökben eladatik és miután ezen vételárt a városi pénztárban hiány nélkül készpénzben befizette, valamint a megszabandó bélyegilleték fizetését is magára vállalta, ezennel örök magánbirtokába tettleg is átadatik s egyszersmind a város községe részéről kinyilatkoztatik, hogy azon községi birtokrész a vevő úr nevére telekkönyvileg leendő átíratására nézve semmi akadály fenn nem forog. Szombathelyen 1855 július hó 31-én. Taschler József s. k. helyettes polgármester. Markovits József s. k. Előttünk: Gyuk Sándor mint tanú. Farkas Sándor mint tanú."

1902-ben a város közönsége *Brenner* Tóbiás első tanácsnokot, aki *Éhen* Gyula nagy alkotásai idején az ő legelső munkatársa volt, választotta polgármesterré.

Az alkotásokban gazdag évek dagálya után a csendes munkálkodás évei következtek. *Brenner* polgármester legfőbb gondja volt a város pénzügyi egyensúlyának fenntartása és hogy a város mérsékelt anyagi erejével is a haladás és fejlődés biztosítva legyen. Az ő polgármesteri évei alatt létesült:

	Korona
1. A III. kerületi népiskola (1904)	63.000·—
2. III. kerületi óvoda (1905)	30.000·—
3. Kioszk a Szent-István-parkban (1905)	39.000·—
4. Népfürdő Perintpatakon (1906)	9.000·—
5. Beruházások az állatvásártéren (1907)	10.000·—
6. Polgári fiúiskola kibővítése (1909)	11.000·—
7. Zrinyi-Ilona utcai népiskola (1910)	120.000·—
8. Hozzájárulás a vasvármegyei múzeum költségeihez (1908)	20.000·—
9. Hozzájárulás a Szily-János-szoborhoz (1909)	12.000·—
10. Beruházás útépítményekbe a kövezetvám terhére	31.000·—
11. Beruházás egyéb útépítményekbe	29.000·—
12. A csatornahálózat fejlesztése	38.000·—
13. A vízvezetéki hálózat fejlesztése	24.000·—
Az összes beruházások 1902—1910-ig	436.000·—

költséggel.

Továbbá a város megterhelése nélküli létesítmények:

	Korona
1. A m. k. gyermekmenhely (1904)	170.000·—
2. Múzeum, 147.000 k., levonva a város által adott 20.000 k.-át (1907—1908)	127.000·—
3. A szentdomonkosrendű nővérek zárdája és iskolája (1907)	413.000·—*)
4. A Karmelita-nővérek zárdája (1907)	80.000·—
5. Erdei iskola	9.000·—
6. A fehér kereszt egyesület gyermekkórháza (1910)	380.000·—
7. A vakok intézete (1910)	250.000·—
8. Árpagyöngykásagyár (1907)	330.000·—
9. Katonai élelmezési raktár (1910)	850.000·—
10. Szily János szobra 20.000 k., levonva a város által adott 11.000 koronát (1909)	9.000·—
11. Kulturház építése (1910)	90.000·—
12. Az új népliget a szépítő egyesület által (1908)	5.000·—
13. Haltartó medencék létesítése, hogy a közönség élő hallal legyen ellátható	6.000·—
A város megterhelése nélküli létesítmények 1902—1910-ig	2,719.000·—

A város fejlődése tehát, ha nem is volt oly rohamos, mint korábban, de *Brenner* Tóbiás polgármester szívósan és kitartással buzgólkodik, hogy a város haladását biztosítsa.

(Folyt. köv.) *Bodányi Ödön.*

A műegyetem megnyitása.

(K. *Jónás* Ödön beszéde szept. 19-én.)

(Folytatás.)

Felelősségünk tudatában az egész vonalon előkészültünk a további fokozott küzdelemre s nem rajtunk fog múlni, ha a kultura érdekében vívott örökös nemes harcban nem használhatjuk fegyvereinket.

Szükségesnek tartottam ezeket itt a nyilvánosság előtt is hangoztatni, nehogy a további késedelemért azokat érje a vád, akik egyenkint és összességükben mind hívei a haladásnak. Vajha foganatja lenne felszólalásomnak és meggyőződnének az illetékes kormánykörök arról, hogy ma már a nemzeti fejlődés egyik legelső tényezője a műegyetem, melyet — áldozatot nem kimélve — ápolni és erősíteni kell.

Az új szervezeti szabályzat mielőbbi életbeléptetésének reményében az elmult tanévben tanrendünkön mélyebbre ható változtatást nem tettünk, minélfogva az 1910/11. tanév programmja csupán az iparstatisztikai előadásokkal és azokkal a nem kötelező előadásokkal fog bővülni, amelyeket új magántanáraink fognak megtartani.

Magántanáraink létszáma az elmult tanévben kettővel szaporodott.

Uj magántanáraink névszerint a következők:

Barthos Andor cs. és kir. kamarás, miniszteri osztálytanácsos, aki a „magyar vasúti jogból" — és dr. Hültl Dezső okl. építész, műegyetemi adjunktus, aki az építészi tudományoknak a „lakóházak fejlődése és a modern lakóházak tervezése" című részéből nyert képesítést.

Nyilvános rendes tanáraink létszáma egygyel szaporodott, amennyiben dr. Sigmond Elek, a mezőgazdasági chemiai technologia műegyetemi ny. r. k. tanárát Ő Felsége f. é. augusztus 16-án Bad-Ischlben kelt legfelsőbb elhatározásával műegyetemi nyilvános rendes tanárrá nevezte ki.

Végtelenül örvendünk előléptetésének, mely méltó elismerése eredményes működésének.

Az ő nagy tudásával párosult ügyszeretetének tulajdonítható, hogy ez a közelmultban szervezett s hazánk közgazdaságára nézve annyira fontos tanszék — a mostoha körülmények dacára — már a lefolyt rövid idő alatt is oly szép fejlődésnek indult.

Kineveztetése alkalmából e helyről is melegen üdvözlöm őt és további működéséhez sok szerencsét kívánok.

*) Ebből 273.000 korona volt a Hidassy-Kornél-alap; 130.000 koronát adott István Vilmos szombathelyi püspök; 10.000 koronát Brenner János.

MDK

Fischer Ferencné

Épitkezés I., of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1961.

FISCHER FERENC, textilfestomester

A soproni céh 1850 körül már a környező helységek mestereit is kezdte felvenni soraiba.1851-ben "Haupt-Lade", főcéhnek nevezték magukat.1850-72 közt 14 helység 22 mesterét vették fel.-A céhbe tartozó mesterek:

6- Fischer Ferenc, Sopron, ~~1863.~~ 1854.

131.old. 66.jegy z

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARGAMONA, A Kantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Felföldi /Fischer/ Ferenc

Balaton, vf.

" Révfülöpél, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936.
nov.

1o l.

MDK

Fischer Felföldy Ferenc festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

MDK

Fischer Felföldy Ferenc

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

MDK

Fischer Felföldy Ferenc, festő, Pécs

Pécsi Képzőmüvé és Mübar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Fischer Felföldy Ferencx pécsi festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzm. és Műbar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

Fischer Ferenc

Fischer Ágoston

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok, XIV. Czobor-u. 6. 497-720 | 1

Bptávb 1940 szept.

" 1942. jan.

MDK

Fischer Ferenc festőmüv. Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Mübarátok Társ. kiáll. Pécs,
1936, jun. 10 l.

ntes, 11 boltnyilással, oldalt
árom barokk szobor és egy feszület.

46 1/

MDK

Fischer Ferenc
Naplemente, olaj

Knopp J. Ismeretlen magy.festő a 19.sz.első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz. 8o l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I. 10h

Név: Fischer Franciscus

Foglalkozás: játékkártyafestő (chartae foliorum pictor)

Szárm. hely: Pestinum

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1830. XI 27

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6

Fischer Ferenc

469 **Vágó László** és **Vágó József**. Budapesti lakóház. Tollrajz.

470 **Vágó László** és **Vágó József**. Nyaraló Budafokon. Tollrajz.

471 **Fischer Ferenc**. Magyar nyaraló Budapesten (VII., Szabó József-utca 23). Távlati kép, vízfestmény.

472 **Fischer Ferenc**. Budapesti VI. Petőfi-u. 9. sz. bérház. Vízfestmény, távlati kép. Fischer Ferenc építész tulajdona.

473 **Fischer Ferenc**. Szombathely r. t. város III. emel. bérpalotája ugyanott. Vízfestmény, távlati kép. Fischer Ferenc építész tulajdona.

473/a. **Fischer Ferenc**. A nagyszebeni görög-keleti dóm távlati képe. Építészeti tervrajz.

474 **Vágó László** és **Vágó József**. Templom- és paplaktanulmány (főhomlokzat). Vízfestmény.

475 **Korb Floris** és **Giergl Kálmán**. A legmagasabb uralkodóház családi alapjának Budapesten épülő bérháza. Irónrajz és vízfestmény. A legmagasabb magán-, és családi alapok vezérigazgatósága tulajdona.

476 **Zückler Herman** Tanulmány lámpafénynél. Vízfestm.

477 **Nadler Róbert**. Éva. Ecsetrajz. 200 korona.

478 **Kalmár Elza**. 3 drb litografia. Egyenként 10 korona.

479 **Koszkol Jenő**. Nádas. Vízfestmény. 300 korona.

480 **Barta Ernő**. Judás. Pastell. 1600 korona.

481 **Olgyai Viktor**. A cziprusok útja Rézkarc. 200 kor.

482 **Tahi Antal**. Taormina az Etnával. Vízfestm. 700 kor.

483 **Barta Ernő**. A vigasz. Olaj-pastell. 1200 korona.

*484 **Tahi Antal**. Alkony. Vízfestmény. 650 korona.

485 **Olgyai Viktor**. A tölgy Rézkarc. 200 korona

486 **Barta Ernő**. Tanulmányfő. Szénrajz. 100 korona.

487 **Nadler Róbert**. Utca Gradoban. Vízfestm. 400 kor.

488 **Basch Árpád**. Uti képek. Olajf. Egyenként is eladók.

489 **Olgyai Viktor**. Az «usher» vár (Edgar Poe) Rézkarc. 200 korona.

490 **Székely Árpád**. Paraszt udvar. tollrajz. 160 korona.

KM Tár. 1900/1. tétk.

452 **Horvay Károly.** A new-yorki kath menház. West chesterben. Vízfestmény.

453 **Horvay Károly.** Egy new-yorki üzletépület bejárata. Tollrajz.

454 **Horvay Károly**, A new-yorki kath. menház kápolnájának ablakai. Vízfestmény.

455 **Kőrösi Albert** és **Sebestyén Artur építészek.** A m. kir. szab. osztálysorsjáték r. t. palotájának távlati képe. Vízfestmény.

456 **Kőrösi Albert** és **Sebestyén Artur** építészek. Nyaraló távlati képe. Vízfestmény.

457 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** Telepes község ág. evangelikus temploma. Építészeti rajz.

458 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** Lipótvárosi új zsinagóga-lépcsőház tanulmánya. Építészeti rajz.

459 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** Belsőség-tanulmány a lipótvárosi új zsinagóga kupolájához. Építészeti rajz.

460 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** A pesti izr. hitközség templomának hátsó homlokzata. Építészeti terv.

461 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** A pesti izraelita hitközség templomának főhomlokzata. Építészeti terv.

462 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** A pesti izraelita hitközség templomának oldalhomlokzata. Építészeti terv.

463 **Bálint Zoltán** és **Jámbor Lajos.** A pesti izraelita hitközség templomának külső látképe. Építészeti terv.

464 **Vágó László** és **Vágó József.** Templom- és paplaktanulmány. Vízfestmény.

465 **Vágó László** és **Vágó József.** Részletrajz a templomhoz. Vízfestmény.

466 **Vágó László** és **Vágó József.** A M. úr tanyai háza Biharmegyében. Tollrajz.

467 **Vágó László** és **Vágó József.** Templom és paplak tanulmány. Vízfestmény.

468 **Vágó László** és **Vágó József.** A M. úr tanyai háza Biharmegyében. Vízfestmény.

Fischer Ferenc

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Virágcsendéletei érdemelnek felemlítést.

Pesti Hirlap
1929.V.30.

Fischer Ferenc festőművész-tanár

— A sümegi Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége iparmüvészeti kiállitást rendezett, melyen a helybelieken kivül a zalaegerszegi, pápai és szekszárdi csoportok, valamint a budapesti központ az egész országra kiterjedő gyüjteménnyel szerepelnek. A kiállitás keretében mutatja be *Fischer* Ferenc festőművésztanár Sümeg és a Balaton tájairól festett képeit. *Rott* Nándor veszprémi megyéspüspök és *Radnay* Farkas érsek nyitották meg a kiállitást, mely iránt megyeszerte nagy az érdeklődés. A bemutatót hangverseny követte, melyen *Bán* Aladár dr., a Turáni Társaság alelnöke a finnekről tartott előadást, *Békefy* József dr. szerzeményeit K. *Virág* Cella és *Hajba* Kálmán énekelték. *Schmidt* Jenőné dr.-né előadóművész modern költőktől szavalt.

N.U. 931. XI. 20

Nemzeti Ujság 1931.XI.2

MDK

Fischer Ferenc

Duna, vf.

Komp, "

Pécsi Képzőmüv. és Mübar, Társ. kiáll. 1935.

jun. 27-28 l.

ML

.08-

azonos.

sodik fele/: olasz v. francia származá-

MDK

Fischer Ferenc

Dunaszekcsői utca, vf.

Hajóállomás Dunaszekcsőn, vf.

Pécsi Képzőmüv. és Mübar, Társ. kiáll. 1935.

jun. 27-28 l.

FISCHER Ferenc kőszobfász M.D.K.

apja kőfaragómühelyében tanulta meg a mesterséget. Kisfaludy Stróbl Zsigmondnak az Operaház diszitésére készült Verdi alakját formálja

Ötka Mária: Egy müvészkör öt esztendeje

Magyar Nemzet 1962. augusztus 26. 9 .l.

Fischer Ferenc

köfaragó

telepén /B. XIV. Czobor u. 6/
A Központi Városháza 3 rongált
kőszobra van.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
184.1.

MDK

Fischer Ferenc

Dunaszekcsői utca, vf.

Feltozó öregasszony, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov.

14.l.

MDK

Fischer Ferenc festőművész.
A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1929.21.sz.143.l.

MDK

Fischer Ferenc

Sárga virágok, vf.

Sümegi vár, vf.

Pécsi havihegy kápolnával, vf.

Nemzeti Szalon 65. csop. kiáll. 1929. máj.

MDK

Fischer Ferenc

Dunaszekcsői templom, vf.

Dunaszekcsői part, vf.

Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 1934. évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 14.l.

Fischer Ferenc: MDK

Sárga virágok, vizf.
Havihegy kápolnával, vizf.
Pihenő tehenes, vizf.

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Fischer Ferenc

Vizfestményei, a kaposvari Berzsenyi Daniel Társaság kollekciójában, a Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 143.lap

Fischer ferenc

Vizesmegyei, a Kaposvári szerszényi szám-
ú Takarékpénztárban, a nemzeti szá-
lon 65.csoportkötvényben.

GYKK: a Lemezi szelen 65.csoportkötvény-
ben.

Adyzsubvészet, 1929. 21.sz. 143.lap

MDK

Fischer Ferenc, festőm.

érdekes és eddig még ismeretlen jelentkezése a markói stílusnak : F.F. "Naplemente" c. olajfestménye.

Kopp Jenő: Ismeretelen magyar festők a XIX.sz. első felében.
Képzőművészet. 1941. 75-80.l.

Itt kalap nélkül

Fischer Ferenc

pécsi festő

laid

Felföldy (Fischer)

Ferenc

alatt.

Tek.

Europa
Lapterjesztő és Könyvkiadó

Budapest
V. Rotheriere-u 12. III. 2

J Fischer, Franz
1860

l.

Epergeny 1929
18.l.

Klimt, Gustav, ~~neinct festo~~ TV. 232

M D K

Fischer Franciscus, Pest, Belváros.

Kőnyomó festő

Kaposszy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Múz. Ért. 1952. l.sz. 139 l.

O Fischer Frigyes

1878/9. I. esti tanfolyam
mat. Budapesten 1862 okt.
24. Rk. 7. gimn.
1878/9. II. esti tanf.

Wallraf-Richartz Museum, Köln

V. 212.

Fischer György

nobránművén

először állít ki a Zalai megyei
nyilvánosság előtt!

Zalaegerszeg
1982 okt. 9.

M.D.K.

Heinrich Friedrich Fischer, grafikus

Situation Plan der Stadt und Vestung Grosz-Sigeth. 1766. Kézirat, zinezett. Díszes cimkeret, felirat, kevés magyarázat. - Wien, Kriegsarchiv. Kartensammlung. I.C.V Szigetvár. No.6. 222.o. 141. jegyz. Anguissola nyomán készült.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Heinrich Friedrich Fischer, mérnök

1766-ban készült szigetvári tervrajzán az egykori vizesárok maradványa a hiddal még meg van, de a török raktárak már nincsenek, csak a volt domus castellanus alapjára emelt török raktár maradt fenn a Szulejmán dzsámival és mellette egy kis épülettel együtt. 222.o.
142. jegyz.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez
207.o.

Somogymegyei Nyomdaipari Vall. Kaposvár
A Janus Pannonius Múz. Evkönyve. 1966. Pécs. 1967

MDK

Fischer Frigyes

Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931.jul.1. 1o2.l.

magyar

Fischer Fülöp

Piscator (Halász)

Fülöp

Karancsiú

utóbbi 1607-ben a

Kassai (vagy szerdai?)

harangot Besztercé-

bányán.

Lehoczky T. Beszterce

monographiája. II. 422 l

Fischer lex. er

Fischer Gáspár apostini szegenkészítő
mester. 1780.

Ind. gróf.
1832., VIII., 11.

MDK

Fischer Géza

A porcelángyártás... Vas. Ujs. 1885. 28.sz. 450-52 l.

FISCHER GÉZA, keramikus

A Fischer testvérek 1884-ben eladták a gyárat az államna
Hosszas tárgyalások voltak. Samuel igazgató akart maradni
és Géza, aki több évtizede a gyár műszaki vezetője volt,
ugyancsak állást akart kapni a gyárban, de a Fischer név
teljesen kiszorult a gyárból. 310.old

KATONA IMRE: Ismeretlen adatok a herendi porcelán-
gyárról 303.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

M.D.K.

FISCHER Georg

muratiorum magister

Nagykanizsa

1952)

Művért. Kapossy János: Építők. szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 136.l.

D Fischer Gergely

erztergalyos és regement
alattvaló
1617-ben hősi volt
a győri szt Nikodem
körben.

Vill. Győr

175. l.

22 K. 50 W.

Fischer Gy.

Fischer György, ötvöslegény; szül. Csernovitzban a mult század elején. Az ötvösséget előbb szülővárosában, majd Kassán Horák Mátyásnál (l. o.) tanulta. A kassai ötvös czéh 1834-ben szabadította fel.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 329. l.

szített tricolor és a Szűz
r lobogó alatt vonul fel és
k és népfelkelők öltözeteit
an. A tizenkilencz ábrázolt
i fegyverét.

n. — Lelt. sz. 627. — Értéke
h-féle ereklyemúzeumból. —
okat l. a. 62. lapon az 593
lis 23-án (107–95). — Átvételi
omásul vette az 1896 április

M.D.K.

Fischer György épitész

A CIRPAC-csoport , ill. a CIAM másod-delegátusa Maschirevich kiválása után

ifj. Janáky Istvá n Molnár Farkas
Magyar Épitőmüvészet 1967/5. 55-59.l.

M.D.K.

Fischer György, egri kőműves mester

Egri és a megyei hajdaházak és a megyei istállókat építi 1836-44 között, Markmüller József megyei mérnök tervei szerint

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325.old.

ZALAI HIRLAP

Jelbeszéd Fischer Györggyel

***Fischer György* zalaegerszegi szobrászművész alkotásai olymódi képet kínálnak rólunk, emberekről, amilyenek lenni nem szeretnénk. Nem szeretnénk, de mégis vagyunk. Persze nem külső látszatra, hanem a személyiség, a karakter mezsgyéjén kutakodva. Sokak számára ezért is felkavaró szembesülni Fischer rajzaival és szobraival, amelyek a legkevésbé sincsenek tekintettel gyarló szempontjainkra, s azon érzelmes vágyunkra, hogy a rólunk tükrözött kép hízelgő legyen.**

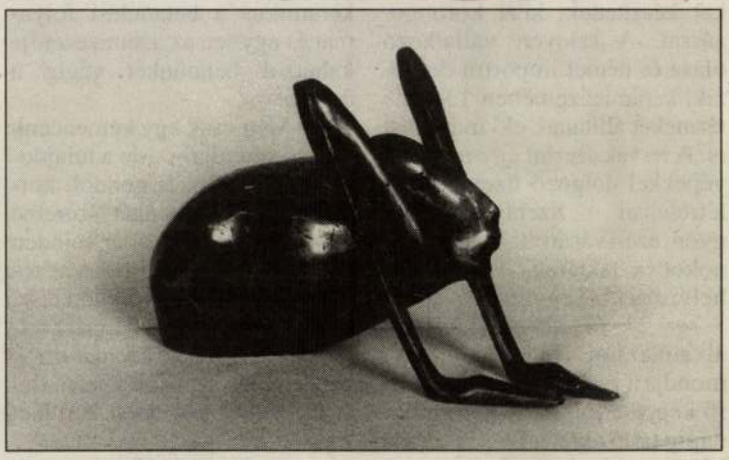

Fischer György: Egy úr. **(Mészáros T. László felvételei)**

Legutóbb a zalaegerszegi színház emeleti előcsarnokában nyílt tárlata; március végéig itt ismerkedhetünk az alkotó világlátásával, s önmagunk kevéssé előnyös profiljával.

Pedig Fischer György műveiben nincs keserítő szándék, s azt sem mondhatnánk, hogy karikírozni törekszik az emberi nemet. Csak éppen a lényegre tör, azt emeli ki, amit kép- vagy szoborelemként fontosnak tart, amivel többet mond el, mélyebbről merít a konvencionális ábrázolásnál.

Beszédes művek ezek, már ha van kedvünk meghallani a kezek, vállak, megnyújtott állak üzenetét. Az emberi testrészek nála egyszerre kevesebbek és többek, mint amit az eredeti, biológiai funkció sugall. Ha Fischer lábat ad egy szobornak, nem biztos, hogy azért teszi, hogy megálljon azon. S így vagyunk szinte valamennyi „alkatrésszel".

Az ujjak. Ezek az ujjak nem manipulálnak, nem dobolnak idegesen tárgyalóasztalon, nem keresik lázasan táskamélyben a kapukulcsot. Ezek az ujjak szorosan összezárt jégcsapok, lefojtott kívánás és görcs feszül bennük, mint a prédára élesedett ragadozómadár karmaiban. Figyelnek, kivárnak, néznek, szemük van. Ha elfordulsz, tán lecsapnak...

A fejek. Ezek a fejek nem simogatásra termettek. A Húsvétszigeti bálványok rokonai valahányan, s nemcsak megnyújtott formájuk, de idegenszerű zártságuk is ezt az érzetet erősíti. És mégis — vagy pont ezért —, merevségükben van valami kihívó, szellemi akcióra késztető. A koponya fogalmához kötődő összes misztikumot, vonzó-taszító érzést képesek megébreszteni. Törj fel, ha bírsz velem; lásd mi van bennem, ha érdekel; ismerj meg, ha képes vagy rá. Ha nem, akkor is forma maradok, a papír síkján vagy a térben.

A mozdulatok. Ezek a mozdulatok nélkülöznek minden bájt és kecset. Ezek a mozdulatok nem arra valók, hogy a test harmóniáját hirdessék, sokkal inkább a síkkal, a térrel kezdeményeznek viszonyt. Hús-vér ember nem volna képes ilyen pattanásig feszített szöcskeállapotra, ilyen őstojás-zártságú gömbölységre. Lárva-állapotú figurái önnön formájukban rejtegetik a kirobbanó mozdulat, a kitárulkozás lehetőségét. Lehet, hogy így van nyugalmuk, hogy éppen „meddőségük" a lényeg, de lehet, hogy csak erőt gyűjtenek, és menten felröppennek a bronzfényű égre.

Ilyenek ezek a „fischerek". Az ember odaáll, nézi őket: a szem elkalandoz a rajzok árnyalatain, a szobrok bujkáló, tompa ragyogásán, és egy idő után azon kapja magát, hogy jelbeszéd részesévé válik.

A jeleket lerakta Fischer György, a beszéd a mi dolgunk, és önmagunkkal kell szót értenünk.

— magyar —

álas szebb jövővel

csarnokban korábban cserepeket készítettek, kézi korongozással. A szlovén vállalkozó olasz és német importra dolgozik, kerámiaüzemében 134 féle terméket állítanak elő már most is. A tervek szerint egy modern, gépekkel dolgozó üzemet akar létrehozni Szentgyörgyvölgyön, ezért vásárolta meg a csarnokot, a raktárakkal, szociális helyiségekkel együtt.

— 27 fő helyi munkaerő alkalmazását vállalta fel — mondja a jegyző. — Jelenleg 15 fő képzése folyik. A három hónapig tartó oktatást segíti a Zala Megyei Munkaügyi Központ, mivel az alkalmazottak között vannak jövedelempótló támogatásban részesülők és munkanélküli segélyen lévők is.

A jelentkezést követően szlovéniai gyárlátogatás, elméleti képzés következett, majd a gyakorlatra már a helyi csarnokban került sor. A betanulási idő április közepéig tart, akkor vizsgát tesznek, és indulhat a termelés.

Czugh Miklós, zalaegerszegi keramikus a betanulási folyamat és egyben az üzem vezetője kalauzol bennünket végig a csarnokon.

— Még csak egy kemencénk van — mondja —, de a tulajdonos a bővítésre is gondol, korszerű alagútkemencét szeretne beépíteni, s akkor már minden munkafolyamat, a mázaségetés is itt, Szentgyörgyvölgyön lesz.

Természetesen a géppark teljes bővítésére, az üzemcsarnok beüzemelésére csak a betanulási időszakot követően kerülhet sor.

— Az oktatási időszakban két géppel dolgozunk — magyarázza Czugh Miklós. — Az excentrikus présekkel a kávés- és teáscsészéket, azok kistányérjait lehet elkészíteni, míg a hidraulikus préssel a nagyobb és kisebb tálakat.

A folyamatos műszakban dolgozó üzem az újabb gépekkel majdan 30-45 embernek is adhat munkát.

— ná —

A vitézek emléke

Pacsaiak is harcoltak a szabadságért

A tanár úr kincsre lelt. A pacsai általános iskola nyugdíjas pedagógusa, *Mészáros Ferenc,* a település történetéről készít monográfiát. Padlásjárás, kutakodás közben találta meg azokat az iratokat, melyek tanúsítják, hogy 31 pacsai illetőségű harcolt az 1848/49-es szabadságharcban.

„Hítt a haza" 150 évvel ezelőtt, s földműves asszonyára bízta a jószágot, az orvos „becsomagolt", a megyei foglár hátat fordított a börtönnek, a takács otthagyta műhelyét, a kézműves letette szerszámát. Az 56. és a 47. honvéd zászlóalj, a 16. huszárezred katonáiként indultak csatába a pacsai polgárok, parasztok. Miután nevük — némiképp a szerencsének is köszönhetően — tudott lett, Pacsa önkormányzata kötelességének érezte, hogy emlékművet állítson a hősöknek. *Sabján Csaba,* helybéli kőfaragó mester készítette el az emlékoszlopot, melybe mind a 31 vitéz nevét belevésték. Az alkotást a Petőfi-szobor mellett állították fel, s vasárnap délelőtt szentelték fel.

(Melles Ferenc felvétele)

Vita egy parcella értékesítése kapcsán

Egy nadrágszíjparcella megvásárlására mutatkozó igény váltott ki koncepcionális vitát a minap a zalaegerszegi önkormányzat közgyűlésén. Az álláspontok oly mértékben tértek el egymástól, hogy végül az előterjesztett alternatív javaslatok egyike sem kapta meg az elfogadáshoz szükséges számú szavazatot.

Az inkriminált ingatlan mindössze 2216 négyzetméter, szántó művelési ágú, 4,03 aranykorona értékű. A felkért ingatlanforgalmi szakértő 191 ezer forintban határozta meg a terület forgalmi értékét. A városatyák elé került előterjesztés javasolta az értékesítést, az al- [illegible] csupán abban tértek nyozta az eladást lebonyolítani.

A vitát a terület elhelyezkedése indukálta, a telek ugyanis a 74-es főút mellett fekszik, azon a területen, amely korábban leendő iparterületként került szóba. *Rácz Sándor,* a műszaki bizottság elnöke éppen erre tekintettel azt javasolta, hogy az önkormányzat ne adja el, hanem besenyői ipari park értékesítésével remélhetőleg nem zárult le a zalaegerszegi iparfejlesztés.

Szalay Péter alpolgármester viszont — *Kárászné dr. Rácz Lídia* alpolgármester mellett a másik előterjesztő — az eladás mellett érvelt, mert mint mondta, iparfejlesztésre olyan területet kell kiszemelni, amelynek a nagyobb része önkormányzati tulajdonban van. Ugyanis az érintett környék telkeinek nagy része magántulajdonban van, annak idején, amikor végül Zalabesenyőt választották az ipari

Kiderült a hozzászólásokból az is, hogy a nadrágszíjparcella melletti széles terület magántulajdonban van, s tulajdonosa éppen annak a hasznosítása érdekében akarja megvásárolni a 2200 négyzetméter nagyságú szántót.

Szalai Csaba ugyancsak ellenezte az úgymond frekventált terület értékesítését.

Végül is mindössze egy voks hiányzott csak a pályáztatás nélküli értékesítés megszavazásához — a nyilvános pályáztatásra csak öten mondtak igent —, így

FISCHER György gyöngyösi kőmüvesmester. Gyöngyösön a megyei hajduházat és a megyei istállókat épiti 1836-44 között, --+ Markmüller József megyei mérnök tervei szerint.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fischer György

Kiállítás az Ernst Múzeumban

Megyer Manuel 1984. III. 2.

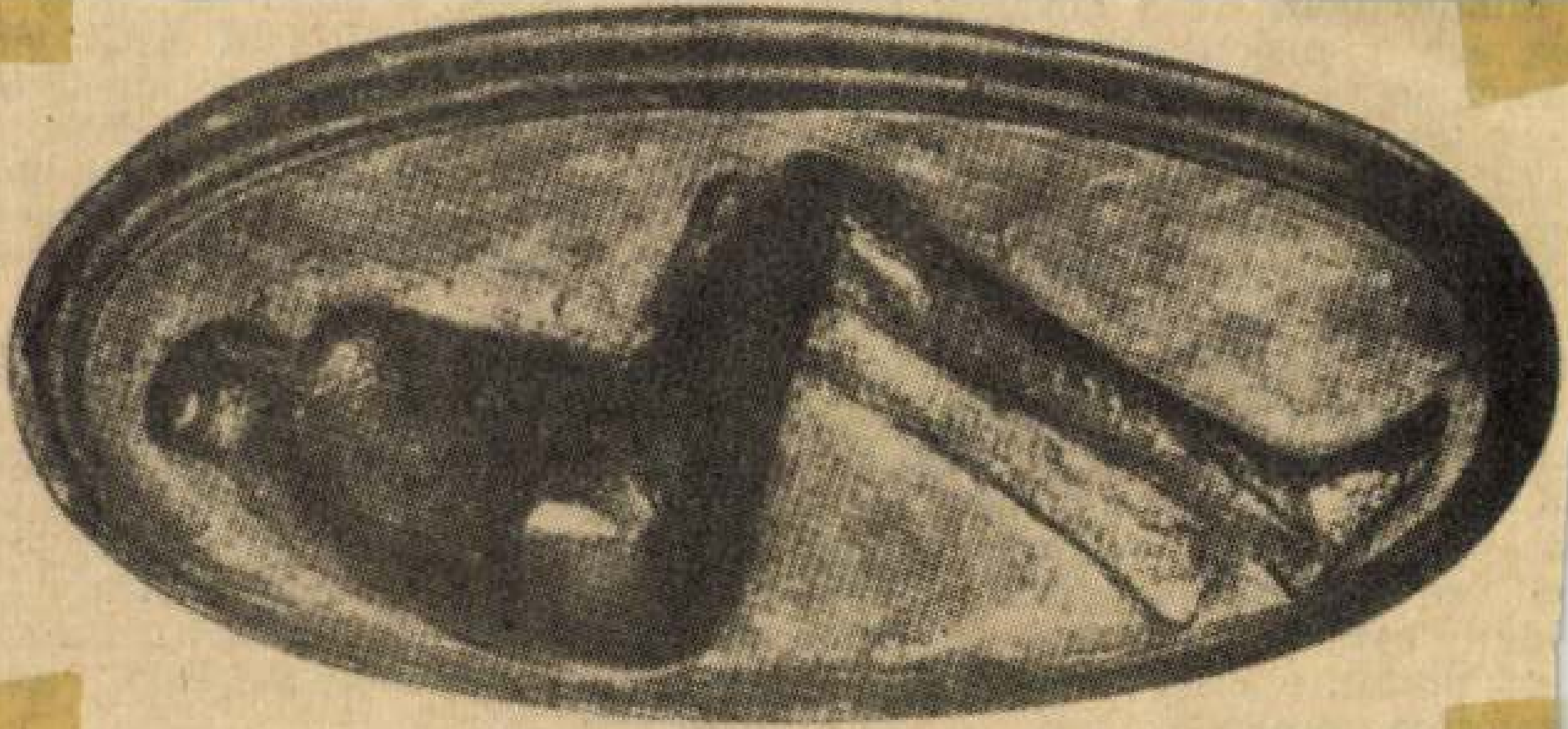

Fischer György: Fekvő figura II. (Ólom, 15 × 32 cm.)

Mindez igaz, de a Fővárosi Biróság azt is megállapította, hogy a késedelem más okokkal is összefügg. Abból kell ugyanis kiindulni, hogy ha csak a késve érkező főmotor akadályozta a határidőre történő teljesítést, akkor június 30. előtt minden más munkával készen kellett volna lennie a vállalkozónak. Ezzel szemben csak márciusban kezdtek hozzá az intenzív munkához, a hajótestnek ekkor még csak a borzata volt meg. Tehát semmiképpen sem teljesítették volna a szerződést határidőre. Ennek megfelelően hatmillió 220 ezer forint kötbér fizetésére kötelezték a Hajó- és Daugyárat.

A perveszteg fellebbezett, mond-

maradt adós, a döntő az, hogy az állomást nem adták át határidőre. Így kétmillió 508 ezer forint kötbér fizetésére kötelezték a vállalkozót, ám a Legfelsőbb Biróság ezt a döntést is megváltoztatta, a fizetendő összeget leszállította kétmillió 281 ezer forintra.

A részteljesítést a Legfelsőbb Biróság ítélete szerint figyelembe kell venni, arra nézve nem állapítható meg a késedelem. A szabály oka pedig az, hogy semmi sem ösztönözné a késedelemben levő vállalkozókat az igyekezetre, ha az nem csökkenthetné a szerződésszegésből eredő hátrányokat.

Fischer György, szobrászművész

Képek, a Stúdió '83 kiállításról.

Népszabadság, 1983. szept. 7.

Fischer György, III. díjban

nokgázművén (arany)

Nevezett díjak kiállítása, az Ernst Múze-
umban látható, 1925. márc. 1–10-ig

Miháw? és Vigmaratus-
1981 ind.

Fischer György

Sárlada a Zalaegerszegi Illyés Sándor színházban

Népszabadság, 1987. XII. 27

Fischer György szobrász

L: Kántor Jenő

Vadas József: Mint Stúdió

13.

Élet és Irodalom, Bp. 1985 márc. 15. XXIX/11

M.D.K.

Fischer Gyula, lőpori épülés

tervei szerint a Komáromi Gardaszázadi Tartalékpénztár nagyszabású szállodát és fürdőt építtet Balaton-Keresztúron.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

jan. 10. sz. 10 old.

FISCHER GYÖRGY

NÉPSZABADSÁG

Keszthely lebegő emlékműve

Fischer György akár meg is nyugodhatna: mindenképpen lesz szobra Keszthelyen. A 41 esztendős zalaegerszegi szobrászművész azonban vegyes érzelmekkel szemléli műtermében Keszthelyre tervezett második világháborús emlékművének félig kész gipszváltozatát.

A keszthelyi közgyűlés ugyanis, miután már minden rendben lévőnek és eldöntöttnek látszott, a városban kibontakozott tiltakozás nyomán az emlékművel foglalkozó harmadik ülésén úgy határozott: a szobrot újabb közszemlére bocsátják. A keszthelyieknek így alkalmuk lesz eldönteni: valóban ezt az alkotást akarják-e a világháború áldozatainak emlékére állítani, avagy egyszerűen csak egy szoborként kívánják látni a városban?

Fischer György alkotását így írja le a zsűri: „A nyertes munka keskeny hasábformájú talapzaton megjelenő stilizált nőalak; térdelő, előrehajló helyzetben hosszan előrenyúló fejjel, érzékeny, modellált testkiképzéssel megformáltan." Ebből csak a nőalak meghatározás nem stimmel. Fischer munkájáról nem állapítható meg, hogy férfit vagy nőt ábrázol-e. Hangsúlyozottan: ember.

A keszthelyi közgyűlés, az első, két hónapos közszemle eredménye – vagy eredménytelensége, mivel tiltakozás nem volt – nyomán elhatározta, felállítja a szobrot a II. Világháború Keszthelyi Áldozatainak Emlékére Alapítvány kezdeményezésére kétmillió forintos költségvetésből. Az elhatározás után egy-

ZAVILLA ANDRÁS FELVÉTELE

szeriben megmozdult a keszthelyi közvélemény. Egy hónap alatt kétszáz aláírást gyűjtöttek az emlékmű ellen.

A tiltakozók élére a Keszthelyen rendkívüli tekintélynek örvendő erdész és író, Wentzely Dénes állt. A *Keszthely és Vidéke* című lapban indulatos levelet közölt, amelyben igen erős jelzőkkel illette a tervezett emlékművet és alkotóját. Olyan erős jelzőkkel, hogy a megyei lap nem is hozta le levelét.

– Nagyon megharagudtam a főszerkesztőre – füstölög még mindig az idős erdész, akinek két bátyja veszett oda a keleti frontokon. – Azt írta nekem, hogy élő emberről nem lehet olyat kinyomtatni, amilyet én írtam a szobrászról. Ezek szerint halottakkal el lehet követni mindent? Még ilyen emlékműnek csúfolt valamit is állíthatunk nekik?

Egerváry Péter egyike annak a három képviselőnek, aki a tizennyolc tagú közgyűlési testületben az első alkalommal nem szavazott az emlékmű felállítása mellett. Igaz, ellene sem: „igazoltan távol volt" ugyanis.

– Semmiképpen sem támogattam volna a tervet: személy szerint nekem ez a szobor nem tetszik – mondja. – Később, érzékelve a lakossági felháborodást, vállaltam a tiltakozást, elértem, hogy újra napirendre tűzzük az ügyet.

– Nem gondolja, hogy ezzel kissé elkéstek? Hogy korábban kellett volna vitatkozni, nem a döntés után?

– Szerintem nem késtünk el a vitával. Az igaz, hogy amikor először közszemlére tették a szobrot, akkor senki sem szólt ellene: nem gondoltak bele kellően az emberek. De akkor hoznánk igazán rossz döntést, ha makacsul ragaszkodnánk az eredeti elképzelésünkhöz, figyelmen kívül hagynánk a közhangulatot!

A közhangulatra egyébként jellemző, hogy egy magát megnevezni nem kívánó keszthelyi vállalkozó ötszázezer forintot ajánlott fel a városnak arra a célra, hogy Fischer Györgyöt kártalanítsák és új pályázatot írjanak ki az emlékműre.

Az újra közgyűlési napirendre került vitában Pál Ferenc – egyike az eredetileg nemmel szavazó két képviselőnek – viszont azzal érvelt: hitelét veszítené a közgyűlés és az egész város, ha most visszacsinálnák a dolgot.

– Képzelje el – magyarázza Pál Ferenc –, ha most felbontjuk az egyszer már megkötött szerződést! Mondjuk, szerződünk valakivel valamilyen útépítésre. Az biztosan nem fog tetszeni a lakosság egy részének. Erre mi felbontjuk a szerződést, kifizetjük a tetemes kötbért és új pályázatot írunk ki. Ennek eredménye megint csak nem fog tetszeni a lakosság egy másik részének. Hát hova vezet ez?! Tagja voltam a zsűrinek, amely elfogadta ezt a szobrot: nekem már akkor sem tetszett, nem éreztem benne a kegyeletet. De a megkötött szerződést tiszteletben kell tartani! Szerencsére végül úgy döntött a testület, érveim hatására is, hogy november 30-ig ismét megszemlélhetik a keszthelyiek a szobor eredeti nagyságú gipszváltozatát, és dönthetnek: emlékműnek akarják-e felállítani, vagy egyszerűen köztéri szobornak, s építünk egy másik emlékművet.

Kulcsár Péter, Keszthely polgármestere nem foglal állást a szobor szépsége ügyében – bár érzékelteti: egyre inkább hajlik az ellenzők álláspontjára.

– Sajnálatos, hogy a döntés előtt nem hangzottak el ellenvélemények – vélekedik most. – De a döntés utáni reagálásokat is figyelembe kell vennünk. Ne kerüljön ki olyan emlékmű a városba, amelyet nem érez magáénak a közvélemény. Azt hiszem, ez a kompromisszumos döntés, amelyet legutóbb hoztunk, az adott helyzetben a lehetséges legjobb döntés volt.

Wentzely Dénes ama bizonyos nyílt levelében azt írja: „nem kell más a kegyelethez, egy egyszerű obeliszk, amelynek talapzatán a magyar honvédek által viselt rohamsisak legyen – amely mindig is a katona jelképe volt! És egy felírás: A második világháború keszthelyi áldozatainak emlékére! Az obeliszk fejezi ki valamennyi áldozatra való megemlékezésünket..."

A szobrász, akinek műve körül utólag csaptak föl az indulatok, igyekszik filozofikus nyugalommal fogadni az eseményeket.

– Ha valakinek nem tetszik, hát istenem – vonja meg a vállát. – Sokáig nem volt szabad emlékezni '56-ra, a világháború áldozataira, hát most megpróbálják pótolni az emberek. Nem örülök viszont annak, hogy 1992–1993-tól a köztéri szobroknál a politika kapta a fő hangsúlyt: a különféle emlékművek miatt. Ez a szobor a háború okozta félelemről szól. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az elmúlt években hallótávolságon belül dúlt egy háború, hogy a gyermekeink az ostoba tévérambók miatt azt hiszik: a háború izgalmas, hősies dolog. Azt hiszem, hogy a keszthelyiek rossz ütemben csinálnak valamit. Előbb el kellene dönteni, hogy milyen emlékművet akarnak, azután írják ki a pályázatot! Ha rohamsisakról van szó, akkor az ember eleve nem indul ilyen pályázaton...

Arról, hogy milyen lesz a második világháború áldozatainak emlékére emelt keszthelyi emlékmű, decemberben döntenek.

Pekarek János

A Richterben töretlen a fejlődés!

Az első magyar gyógyszergyár,
a

RICHTER GEDEON RT.

orvoslátogatói hálózatának
fejlesztéséhez

új munkatársakat keres,

akik tudásukkal, kapcsolatteremtő képességükkel segítik a cég további sikeres munkáját.

Orvosok és gyógyszerészek jelentkezését várjuk, akik:

- elsősorban ***műtétes*** szakmák területén végeznék munkájukat
- meggyőző fellépésűek, kellemes megjelenésűek
- munkájukat önállóan képesek megszervezni
- lakóhelyükön és a környező településeken vállalnának feladatot.

Érdemes gondolkodnia...

...mert alkotó tagja lehet egy ***elismert, sikeres, fiatal*** teamnek.
Eredményes munkavégzését ***képzéssel*** segítjük.
Munkájához költségtérítést és szolgálati gépkocsit adunk.
Tevékenységét az alapbéren kívül teljesítményarányos prémiummal ismerjük el.
Munkakezdés december 1-jén.

Ha szívesen lenne a ***legrégibb,*** ma is ***független,*** a hazai gyógyszergyártás **vezető** reprezentánsaként számon tartott vállalat munkatársa, mi ***biztos egzisztenciát*** kínálunk Önnek.

Kérjük, hogy a szakmai önéletrajzát és fényképét tartalmazó pályázatát a megjelenést követő 10 napon belül szíveskedjék feladni a következő címre:

Richter Gedeon Rt.
Sélley Károly főosztályvezető
1475 Budapest 10., Pf. 27. (Gyömrői út 19–21.)

83483 LJ

A Richterrel érdemes!...

...etnek nagy barátságok"

A falumban barátságos, mosolygós ember hírében állok, ezért természetes volt, hogy olyan szakmát válasszak, ahol emberekkel találkozom. Követve a családi hagyományokat vasutas, kalauz lettem. Az elmúlt néhány évben mifelénk is minden megváltozott. Az ember akaratlanul is belecsöppent a nagyvilágba. A parabola-antenna hozta a híreket, miközben környékünkön is egyre több külföldi barangolt. Manapság nélkülözhetetlen legalább egy idegen nyelv ismerete, ezért én is elkezdtem tanulni. Először mulatságos félreértésekkel, majd egyre

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 -11- 17

ZALAI HÍRLAP

Fischer György, szobrászművész

HÍREK NAPRÓL-NAPRA

1021

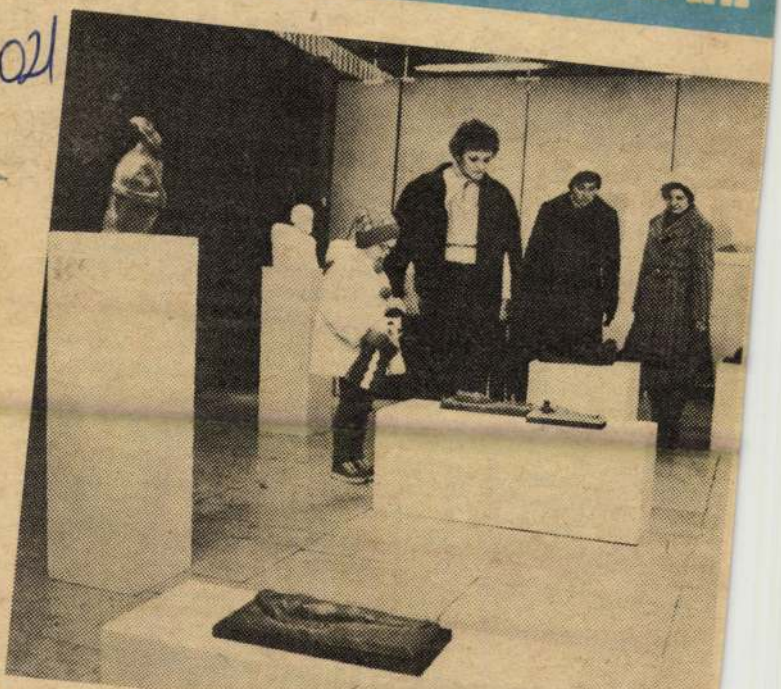

Tegnap nyílt meg Zalaegerszegen a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban Fischer György szobrászművész kiállítása, amely november 30-ig várja az érdeklődőket. A baranyai származású, Zalaegerszegen élő képzőművész első önálló tárlatát láthatja a közönség, amelyben figurális alkotásait mutatja be. A kiállítást Rétfalvi Sándor, Munkácsy-díjas szobrász nyitotta meg.

SPORT

Ismét megrendezik a Zala Kupát

A pécsi csoportban szerepel a ZTE az MLSZ teremtornáján

Még folynak a szabadtéri labdarúgó mérkőzések, de már javában tartanak a rendkívül népszerű teremtornák előkészületei. Az idén első alkalommal került sor Zalaegerszegen a nemzetközi Zala Kupára, amelyet ezúttal is megrendeznek a Városi Sportcsarnokban. A tornán két magyar (a ZTE és valamelyik NB I-es fővárosi együttes), valamint egy osztrák és egy jugoszláv élvonalbeli csapat vesz részt. A Zala Kupa időpontja: 1985. február 1—3.

Az MLSZ az idén második alkalommal rendezi meg az NB I-es csapatok teremtornáját. A küzdelmekre Budapesten (két helyszínen), Pécsett és Miskolcon kerül sor. A ZTE a pécsi csoportban játszik a továbbjutást jelentő első helyért a *Rába ETO*, a *Videoton* és a *PMSC* társaságában. A selejtező műsora: december 14., péntek: *ZTE—Rába ETO*, 17.00, *PMSC—Videoton*, 18.00, december 15., szombat: *Videoton—ZTE*, 10.00, *Rába ETO—PMSC*, 11.00. *Rába ETO—Videoton*, 17.00, *PMSC—ZTE*, 18.00.

Sikeres évet zártak a kanizsai hőlégballonosok

[illegible] 15-ik helyezés- tett a szakosztály történetére. A Kögáz hőlégballonosai már az 1981-es első bemutatkozásukon 5. helyezést értek el a magyar bajnokságon. Ezt követte több sikeres külföldi szereplés, köztük az Európa-bajnokság, legutolsó nagy eredményüket az októberben megrendezett nemzetközi hőlégballon versenyen érték el, ahol 24 külföldi és 12 magyar csapat között a legjobbnak bizonyultak.

Fischer György szobrászművész

a Zalában élő művészházaspár jól éjri magát, mert sok művén ismerjük el szintén őt. Közvetlen szomszédjuk Szekeres Emil, ott van Szabolcs Péter, akivel kollégiumban lakott együtt Rétfalvi Sándor és egerszegi lett Fischer György, aki tanítványa volt. — Kustár Zsuzsa rendi tűrtős Glondnak volt iskolatársa.

Magyar szójmalka: Látogatás Fürtös Ilona és Rétfalvi Sándor műtermében.

Zalai Hírlap, 1994. szept. 22.

Fischer György szobrára

a 30 évnél alig idősebb zalaegerszegi szobrásznak ítéltek oda a Szakszervezetek Somogy Megyei Tanácsa és a KISZ Somogy Megyei Bizottsága egyesített díját – a kiállításon való részvételéért.

Popány Gábor: A VII. Dunántúli Tárlat
Somogy, 1987. 6. sz. 96. l.

FISCHER György rézbrász
91 10. 62

Új Müvészet

Fischer György

A térélmény az új expresszivitást szolgálja

Pogány Gábor: A VI. Dunántúli Tárlat
Somogy, 1987. 6. sz. 95. l.

FISCHER György

KOVALOVSZKY Márta: Halál és megdicsőülés : Az 1956-os emlékmüpályázatról. = Vigilia, 1990. 10.sz.

771

FISCHER György orvosa

Magyar Hajnalka: A barlangalkat már eldélt minden: Műtétemlékezetek Fischer György orvosnőnél [interjú] = Argus. II. évf. 2. sz.

1991 92 – 94. p. ill

tán a tekézőnél próbálta meg, gy mit tud még. Délben ebédelt, tésztának kapros lepény volt: ez lt az ebéd lelke. Utána pihent vagy bájába zárkózott dolgozni. Jaj lt annak, ki szorgos kézzel ott ren- t akart teremteni."

Jókai halála után Feszty Árpád- nak, a festő feleségének, a harma- k Rózának jutott anyai részként a ábhegyi ingatlan fele. 1922-ben dásra került. Sokáig Fleiszig Sán- r bankvezérigazgató tulajdonában lt, ő emeletet is húzatott rá. Az trom alatt harcok dúltak körülötte, ledezővé, lakhatatlanná vált. Ilyen apotban kapta meg az Országos ermészetvédelmi Hivatal s a KÖZ- I építészei tervezték meg átépíté- t. A Költő utcai Jókai-ház mai alak- ban már alig idézi a múltat.

Magyar utcai ház

Jókaiék még a Zöldkert (ma: éltanoda) utcában laktak, amikor vetődött, hogy a nyaralójuk mel- t szükségük lenne egy pesti házra A sok ajánlat közül legjobban a nkovich-féle telek tetszett, ami a bstani Múzeum utca és Pollack ihály tér sarkán feküdt. Jókai már építendő ház tervét is felrajzolta, a kis Rózának sehogysem felelt eg a környék. Mit szólnak majd ú arisztokrata udvarlói! Ha ószín- k akarunk lenni, igaza volt: az ca sáros, kültelki sikátor, Kálvin re eső sarkán a hírhedt „Két- sztoly", a környék csirkefogóinak, déki marhahajcsároknak a tanyája. Így került sor a Magyar utcai ház egvételére. A házat ma már hiába kásban a hajdani komika lakott: Kovácsné, Róza asszony „duennája", a jövendő pletykázó, hízelgő, ingyenélő, idős színésznőkből álló „udvarhölgyek" alapító tagja. Kovácsné nemcsak azért költözött át nemsokára az utca túloldalára, mert a kis lakás Róza asszony húgának, a „Szép Pepinek" kellett, aki házasságra lépett a neves színésszel, Szerdahelyivel — sokkal inkább amiatt, hogy a kis Róza nála szülhesse meg kislányát, a harmadik Rózát, a majdani Feszty Árpádnét. A kicsi hároméves koráig ott maradt Kovácsnénál. Az egész világ tudott a dologról, csak Jókai nem. A kislány apja Andrássy Gyula volt, a kiegyezés miniszterelnöke, majd a monarchia külügyminisztere. Az anya később tébécés lett, az akkori csodafürdőn, Gräfenbergben kezeltették, de súlyosan megfázott s 1861-ben elhunyt. A kislányt — aki később sok keserűséget okoz — Jókai adoptálta.

Jókai Erdélyben tesz tanulmányutat, megírja az Erdély aranykorá-t. Róza asszonyon ez idő tájt kezd elhatalmasodni a migrén, az állandó fejfájás. Tubákot szív ellene, fejét folyton borogatja — s féltékenykedik. Ám Jókai még ezt sem veszi zokon: „Hát olyan nagy baj a papucskormány? A legjobb asszonyok szerelme a legjobb papucskormány." A nagy tragika eddig is sokat foglalkozott a konyhával, de most a rabja lesz. Maga főzi férje kedvenc ételét, a malackörmöt, fehér gömbölyű babbal. (Eltorzítva ma ez a „Jókai bableves".) A régi városháza előtt volt a halászok piaca; onnan hozzák a halászléhez valót, a sütnivaló gardát,

csak a t
vezet híj
utca két
milimári
kertek . . .

A ház e
aki vágóh
is volt be
tizenkétez
úgy gond
ből rendb
kiköltözöt
fogtak a r
falak nag
gerendák,
jóformán
építeni.
vázolta fe
azt Róza
dezte —,
nincs seh
tani. S v
szült a h
négyezer
fürdőszob
az emészt

A ház e
lett. Tize
egyike eg
Jókai dol
lyen: a S
Északi-L
(most is
zajoskodo
lakószobá
randa, a
konyha
(Róza as
elég; a f
dégszobál
és lóistá
malac is,

FISCHER György

POGÁNY Gábor: Dunántúli táltet, kalendar. = Somogy, XIX. évf. 1. sz. 1991
96-99. p.

Kaposvár, Somogy Megyei Múzeum
Somogyi ~~Megyei~~ Kaptár } VII. Dunántúli Táltet

Művészeti Alap díjarattja 96.

Fischer György

MŰVÉSZETEK HÁZA
PÉCS

Tisztelettel meghívjuk

1992. augusztus 5-én 17 órára
a Művészetek Háza Tetötéri Galériájába

Fischer György
szobrászművész

kiállításának megnyitására.

Megnyitó beszédet mond
Sárkány József művészettörténész

Széchenyi tér 7-8. •

FISCHER György 22.

Regionális Kisplasztikai Tárlat, Zalaegerszeg 1994 18. p. ill

1956-ban született Siklóson. A pécsi Művészeti Gimnáziumban Rétfalvi Sándor, a budapesti Képzőművészeti Főiskolán pedig Somogyi József volt a mestere. Egyéni kiállításai voltak Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Pécsett, Kaposváron, Kecskeméten, Balassagyarmaton. 1982—85 között Derkovics-ösztöndíjas, 1989—90-ben az Eötvös Alapítvány ösztöndíját kapta. Több díj tulajdonosa, így 1989-ben a Művelődési Minisztérium, 1991-ben a Képzőművészeti Lektorátus, 1990-ben a Művészeti Alap, 1991-ben pedig a Zalai Tárlaton Zalaegerszeg város díját kapta meg.

észlelt. Hesp Robert az e
virrasztottak a ló mellet
magát, fájdalmai elmúltak
telte. Most azonban újból
a Baden-Baden-i kirándulá
kutat, amelynek vize haso
is Iffezheim közepén gond
ható: Kincsem Brunnen./ H
marketi meszes vizet felf
Kincsem éppenúgy ivott, m
követő éjszakai gondok ut
sétát tett a kanca, lépés
sebes volt az előírás, 6-
saságában 4000 méteres tá

Az angol sportembere
like" viselkedtek és a sz

FISCHER György (1956-)

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécsi Galéria, Pécs, 1991. A kiállitást rend. és a kat.szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

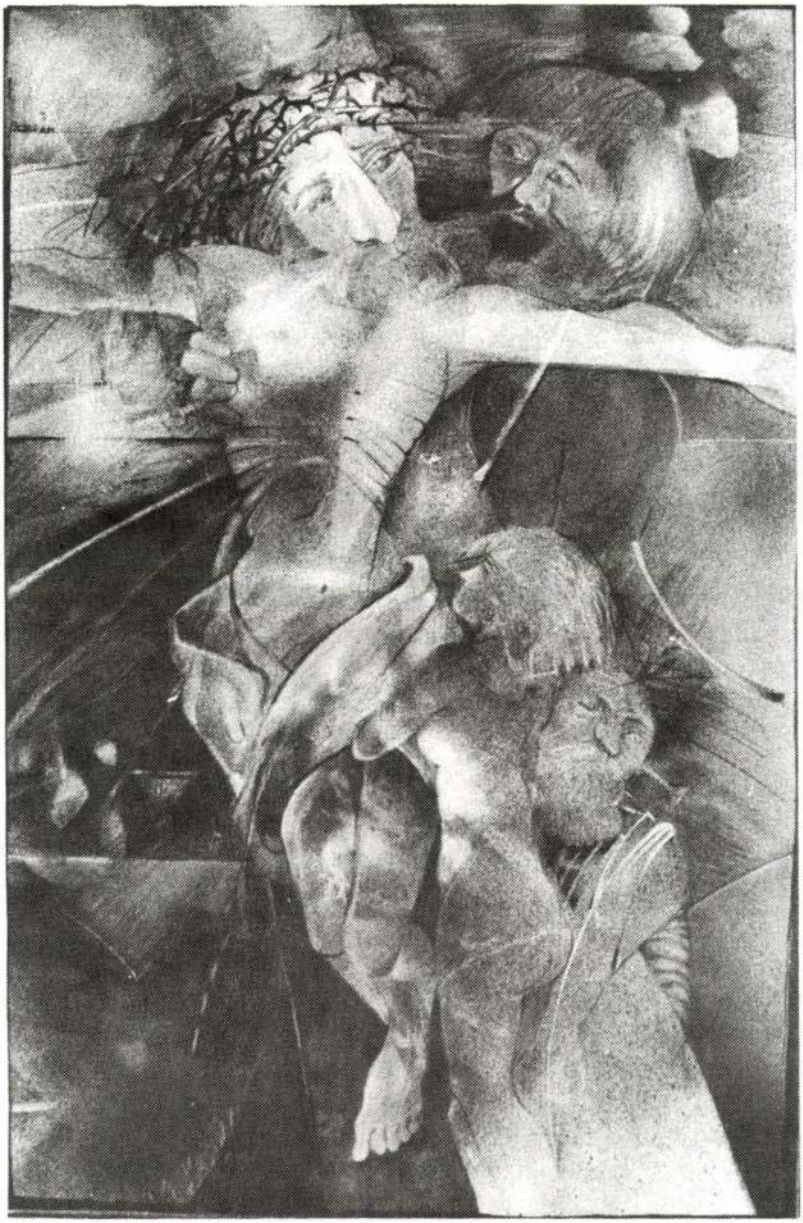

FISCHER György szobrászművész

H–8900 Zalaegerszeg, Báthory u. 56., T.: 92/311–872

1956–ban született Siklóson. 1981–ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. 1982–85 között Derkovits–ösztöndíjas volt. Zalaegerszegen az Ady Endre Általános Iskolában és Művészeti Gimnáziumban tanít. Számos hazai és külföldi kollektív tárlat mellett egyéni kiállítása volt Zalaegerszegen, Lentiben, Kecskeméten, Nagykanizsán és Pécsett.

Fischer eltorzult világunkat torz, sokszor groteszk plasztikákkal mutatja be. Figuráinak esetlensége iránt mélységes együtt-érzéssel él, hisz azok szinte minden gesztusukkal az emberi gyengeségek, gondosan kendőzött tökéletlenségünk hordozói. A megbocsátás azonban nála is csak az alaphangot megadó irónia utáni lépcsőfok lehet.

György FISCHER, Bildhauer

H–8900 Zalaegerszeg, Báthory Str. 56., Tel.: 92/311–872

Geboren im Jahre 1956 in Siklós. 1981 hat er die Hochschule für Bildende Künste beendet. 1982–85 hat er das Derkovits–Stipendium erhalten. Er lehrt in der Grundschule Endre Ady in Zalaegerszeg und im Kunstgymnasium. Neben vielen Ausstellungen gemeinsam mit anderen Künstlern in Ungarn sowie im Ausland hatte er eigene Ausstellungen in Zalaegerszeg, Lenti, Kecskemét, Nagykanizsa, Pécs.

Fischer György szobrász

Zalai Hírlap 96. IX. 6.

Tegnap délután nyílt meg a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben a Zalai Tárlat ´96 című triennálé. A 31 megyénkbeli képző- és iparművész alkotásaiból megrendezett bemutatón díjakat is osztott a szakmai zsűri, amely *Frimmel Gyula* grafikus és *Fischer György* szobrász számára ítélte oda a legmagasabb elismeréseket; képünkön az alkotók és műveik. *(Részletek lapunk 2. oldalán.)* **(Mészáros T. László felvétele)**

részvétel. (MTI)

szállítják majd a helyszínre.

Keszthelyen is kevesebb

A keszthelyi képviselő-testület tegnap tartott ülésén *dr. Forró István,* a városi kórház főigazgató-helyettese tájékoztatta az önkormányzatot az előírt kórházi ágyszámcsökkentés helyi körülményeiről.

Mint elhangzott: a szakmai vezetés maximum 12 fekvőbeteg férőhelyről tud lemondani az ellátás zavartalan folytatása nélkül. A betegforgalom jellemző adatainak elemzése alapján a még megengedhető kapacitáscsökkentés öt-öt ággyal érinti a krónikus és a gyermekosztályt, kettővel pedig a szülészet-nőgyógyászatot. A csökkentés ilyen mértéke arányban van a megye más kórházaiban tervezett ágyszám mérséklésekkel.

Lajos, a lányok kitartottja

(Folytatás az 1. oldalról.)

lebbi kapcsolatba került. Ezért büntetést eszelt ki. A Kölcsey utcai lakásban a spájzajtóhoz szögezte a hűtlennek bizonyult hölgyet. Kezeit lánccal szorosan áthurkolta, a láncot pedig hozzászegelte a fához. B. Mária órák múlva szabadult ki rabságából.

Mivel L. Lajos hagyományos kenyérkereső foglalkozás után nem nézett, megélhetését eleinte szociális segélyből, majd lányok futtatásából fedezte. B. Mária és négy másik lány a Gesztenyés büfé környékén, a 74-es út baki szakaszán, valamint a balatonszentgyörgyi főúton várta a vendégek érkezését, ahová L. Lajos alkalmi sofőrökkel fuvaroztatta ki őket. Naponta tíz-húszezer forintot kerestek, melyből rezsipénz gyanánt juttattak L. Lajosnak is.

A vádirat szerint a férfi az autóját egyik élettársa, a budapesti *B. Emma* keresetéből vette. A nő szintén bájait árulta, és egy egerszegi úr a szolgálataiért, valamint kölcsönképpen, 140 ezer forintot adott neki. Ebből 90 ezer L. Lajoshoz került, aki autót vett a pénzből.

Egy másik alkalommal *K. Csillától* kapott nagyobb összeget a férfi. A lány ugyanis Kanizsán nevelkedett állami gondozásban, a felnőttkor küszöbét átlépve 200 ezer forintjával a zsebében érkezett L. Lajoshoz. Vagyonkáját mind neki adta az ellátásért, illetve kölcsönként.

Tavaly márciusban a Gesztenyés teraszán gyakran összeverődött egy kártyás társaság. Záróra után egy alkalommal L. Lajosnál folytatták a játékot, majd ezentúl rendszeresen összejöttek a Kölcsey utcai lakásában. Esetenként 15-20-an is verték a blattot, illetve akinek lap nem jutott, az fogadásokat köthetett. A helyért a résztvevők 8-10 ezer forint „villanypénzt" fizettek.

L. Lajos élettársa, B. Emma egy ízben elhagyta L. Lajost — hazautazott a szülőfalujába, Sonkádra. A férfi utánament, és némi rábeszélést követően visszavitte Zalaegerszegre. Büntetésképpen őt is kiszögezte az ajtóhoz, majd pár órára magára hagyta a leláncolt nőt.

A zalaegerszegi ügyészség öt rendben kitartásért, két rendben személyi szabadság megsértéséért s egy rendben tiltott szerencsejáték bűntettéért javasolja felelősségre vonni L. Lajost.

y - G

Gorbacsovnak, vagy a jelenlegi
Pál szovjetunióbeli, illetve roma
esetekben az orosz, illetve a ro
álláspontja miatt nem valósulha
kai szempontból jelenleg talán c
tés számára „nem kívánatos sze
Fidel Castro már jó ideje szívese
(a karib-tengeri sziget az egyetl
lyet eddig a pápa nem keresett fe
káni tanácsadók tartják egyelőre
okok miatt nem kerülhetett még
biztonsági okok miatt mondták le
szarajevói utazást. Egyes különle
hatják a látogatás eredetileg terv
tént a mostani, második magyar
zelések szerint júniusban került
temberre halasztották, hogy ezz
arra, hogy Pannonhalmán létre
Alekszij moszkvai pátriárka egy
kozója. Az ortodox egyház v
azonban ez a találkozó egyelőre

Talán majd Jeruzsálemben ke
vá a pápa még nem látogatott e
„az egyik legfőbb vágya". Az
meghívta II. János Pált, de a sz
miatti vita, valamint a palesztin
eltérése eddig ezt az utat sem t
ban, hogy legkésőbb 2000-ben
bileumán a pápa mindenképpe
di zarándoklatot.

A pápai utak fő szervezője i
olasz jezsuita páter, a Vatikáni
tésével dolgozó, alaposan öss
tapasztalatokkal rendelkezik.
gasztja, hogy II. János Pál nem
lásáról, s most 76 évesen is u
akarja járni a világot katoliku
lendülettel több mint 17 évvel

HÍR(MOR

● Estig a szakszervezetek nem fogadták el sem a kormányzat, sem az önkormányzat javaslatait a közalkalmazottak és -tisztviselők további béremelésére vonatkozóan a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsának csütörtöki ülésén.

● *Clinton amerikai elnök együttérzését fejezte ki amiatt,*

Konszenzus minimum

Tisztelettel meghívjuk Önt

FISCHER GYÖRGY SZOBRAI

című kiállítás megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

(Budapest V., Vigadó tér 2.)

1999. június 24-én 17 órára

Megnyitja:

WEHNER TIBOR

művészettörténész

Megtekinthető:
1999. június 24-től július 11-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

FISCHER GYÖRGY

Nyitott Műterem

(MH/MTI) A képzőművészet, az irodalom és a zene különböző műfajainak képviselői is bemutatkoznak a Nyitott Műterem '99 elnevezésű rendezvénysorozat idei háromnapos programjában, Sebestyén János festőművész fővárosi műtermében. Az október 1-jén, pénteken, a terézvárosi Kmety György utcai műteremben – Berzeviczy Zoltán verses koncertjével – kezdődő kulturális programsorozatban a képzőművészetet Fischer György és Orosz Gergely szobrászművész, Kelemen Kettenbrücke Károly, Szurcsik József, Tzortzoglou Georgios és Sebestyén János festőművész, valamint Kovács Emese textilművész munkái képviselik. A fesztiválon közreműködik Léka Géza költő, a Timeless Life Quartet dzsesszegyüttes, Horváth Csaba koreográfus-táncos, illetve az Arcangelo barokk kamarazenekar.

MAGYAR HIRLAP, 1999. SZEPT. 28. 8.o.

FISCHER György szobrán

ÉS 1994. dec. 9.

WEHNER TIBOR:

Képzőművészet

Más áll (ül) Ady Endre helyén

A zalaegerszegi Ady Endre Ál-ános Iskola és Művészeti Gim-zium november utolsó napjai-n Ady-szobrot avatott; az iskola arnokának oszlopai között nban nem a névadó konven-ális képmását, nem a hagyo-vosan megformált mellszob-plezték le. Fischer György rászművész groteszk hangvé-i, furcsaságával mágnesként gához vonzó, egylábú nőfigu-ültetett egy bizonytalanság-n lebegő-egyensúlyozó székre. fiatal szobrász nem a „nagy költőt" ábrázolta, nem a nagyszerű lírikus alakját öntötte bronzba: Ady Endre szelleme, költészete értelmezésére vállalkozott, úgy, ahogy Ady költészete őt, a szobrász-olvasót érintette.

Az új szobor kapcsán futólag fel kell elevenítenünk az előzményeket, a közelmúlt hét-nyolc évtizedének Adyhoz, az Ady-költészethez kapcsolódó szobrászati történéseit és hiátusait. Az 1918-ban, a költő halálakor Krúdy Gyula által megfogalmazott kérdésre — „Hol áll majd vajon Ady fáradt szobra?" — csak lassan született meg a válasz. Az Ady-szobrok mestere, Csorba Géza a Kerepesi temetőben 1930-ban síremléket, majd 1952-ben a Városligetben — később a Margitszigetre telepített — mellszobrot, 1960-ban a Liszt Ferenc téren egészalakos — viharral dacoló, bátran szembeszegülő, harcrakész — portrészobrot állított. A hetvenes évektől Melocco Miklós munkásságának fontos állomásaiként formálódott az árnyaltabb Ady-kép a magyar monumentális szobrászatban; Tatabányán a megfáradtan, megtörten padon ülő, Debrecenben az önnön halotti maszkjával tragikusan szembesülő, Pécsett a halott költőt jelenítette meg maradandó anyagban, míg a Petőfi Irodalmi Múzeumban felépített gipsz Ady-oltárral látomásszerűen kapcsolta a század utolsó harmadának heroikus küzdelmeihez. (A tatabányai Ady-szobor évek óta — vandálok által összetörten — egy raktárban várja köztéri feltámadását: a rekonstrukciót.) E két művész Ady-igézetben született művei mellett nem feledkezhetünk meg Vigh Tamás győri és Borbás Tibor dunaújvárosi kompozíciójáról sem: a folyók városában leleményes fémkorong-együttes került köztérre, míg az acélgyártás hajdani hazai fellegvárában Ady mellett Léda asszony is fontos, a költővel egyenrangú szereplőként áll a talapzaton. Ezen szoborsorozat alkotóelemévé, pillanatnyi utolsó láncszemévé vált a zalaegerszegi szobrász, az immár másfél évtizede a fővárostól távol, vidéki elszigeteltségben dolgozó egykori Somogyi-növendék bronzszobra. Fischer egyik, a közelmúltban rendezett kollektív tárlaton bemutatott művéről írta az egyik kritikus: „Nagyon is konkrét iróniája van Fischer György lépcsőn felfelé menő/görnyedő *Kis monument* bronzfigurájának. Az akármilyen hatalom előtt hajbókoló antihős időszerű idolja. Erre aligha ad köztéri megbízást egy mégoly humorérzékkel rendelkező akármikori lektorátus." Nos, humorérzék ide vagy oda, a jelenkori lektorátus *erre* adott megbízást Zalaegerszegen.

Fischer György Ady-szobrán Ady nem kapott teret, a kompozícióból mégis szelleme sugárzik, a mű terében mégis költészetének áradása ragad magával. Az egyiptomi szobrászat merevségét idéző nőalak két kezét arcához emeli — a koponya furcsa, nyújtott, elvékonyodó, múmiaszerű —, könyöke a testéhez simul: mozdulata természetes, mintha a gondolkodó és szörnyülködő gesztust egyszerre jelezné. A bronzfigurát nem törik meg tagolások, minden csatlakozás sima átmenet: a törzs például magától értetődő természetességgel kapcsolódik az egyetlen, középen elhelyezett, az alacsony mészkőtalapzaton támaszkodó lábhoz. Az ülő testhelyzet ülőalkalmatosságot feltételez, amely magas támlájú, hosszú lábú, törékeny székként meg is jelenik — a bronztesttől eltérő, tompa, zöldesszürke felületmegmunkálással — a figura mögött illetve alatt, de a szék lábai nem érik el a talapzatot; a kompozíció így mintegy megemelkedik, lebeg. Fischer György szobrának hatókörében természetesen analógiákat kezdünk keresgélni, verssorokat és fordulatokat citálunk: „... ravatal-jussu az én szerelmem" (*Szerelem és ravatal*), „Láttam már sírgödröt / Tele szerelemmel" (*Beszélgetés a boszorkánnyal*), vagy a *Jöjj, Léda, megölellek* című vers gonosz, gyehenna-fészek szemei, hernyószerű, mohó és vértelen ajkai merülnek fel emlékezetünkben, s a meleg, puha, bűnös vánkos-öl hívogatása kísért. Fischer György Ady Endre-jelképektől szőtt szerelmi lírájának drámai lényegét — a szerelem és a halál eggyé olvadását — ragadta meg.

Ady Endre egyik, a Budapesti Napló hasábjain 1905-ben közzétett cikkében, Jókai Mór budapesti szobrának felállításáért szót emelve jegyezte fel: „Hát a Nagynak szoktuk a szobrot állítani? Soha. A szobrot *magunknak* állítjuk, hiúságunknak, szereplővágyunknak. A magunk értékének." Szép, megválaszolhatatlan kérdés: mit írna Ady Endre hat és fél évtized szobrai után Fischer György őt-idézéséről? A zalaegerszegi iskola előcsarnokában, az új bronzkompozíció vonzásában e kérdésről is — megrázó felismerésekké érlelve feltevéseinket — csendesen meditálhatunk.

KONCZ KÁROLY:

Szobafestést vállalok!

Már régóta terveztem; a dolog most megvalósulni látszik.

Kifestem a lakást!

Úgy jött — ezen még el kell gondolkoznom!—, hogy a feleségem kivett egy hét szabadságot (az enyém még javában tartott), iskolakezdésig lemenne a gyerekekkel az anyjához...

Menjen.

Négy nő együtt?!

Abban viszont lehet valami, hogy a férfi olyasmi szerzet, hogy feladatra, célra feszülő véglény, mert rögtön az jutott eszembe, ahogy fölvetette puhatolódzva, óvatost a kérdést; ezek elmennek, addig kifestek.

***

Biztosra akartam menni.

Van itt a kerületben egy jegyelővételi iroda. Elmentem, megvettem a jegyet mindhármuknak.

Az állomásra kocsival mentünk, jóval a vonatindulás előtt. Kocsival, mármint azzal, ami van nekünk kocsi helyett, mert lát az ember a világban azért ezt-azt ha figyel, — néha kocsit is.

Nem jó egyedül maradni. Még így, ilyen álnok, fondorkodó hátsó gondolatokkal sem, hogy amíg ők távol, addig én így, meg amúgy. Mondhatni, így még rosszabb, pedig hát esetemben az „így meg amúgy" jelentéstartam lokalizálható egy, még morális értelemben is vehető..., á, gondoljon aki, amit. Nem kívánom én senkinek azt a peronon-ácsorgást, amíg kihúzott a vonat. Arról meg külön lehetne még mondani, hogy minden állomás (olyan, amilyen), a történetek zsúfolt, zsibvásáros lerakata. Ottfelejtett történetek, az emberi fauna, e furcsa fajzat jönje-menje, búcsúzások nehéz ódiuma, érkezések kikeletje. (Na, ez jól ki lett itt pomádézva!)

Az INFORMÁCIÓ-nál is, amikor lehúzva találtam azt a füst sárgította, ronda műanyag rolettát.... már nem is

nában újólag megtetszett valahogy a szó, s gondoltam, beemelem ide. Úgyhogy hagyjuk is az egészet!

Jó, tudom! De tessék csak belegondolni az én helyzetembe, aki ugyanúgy tisztában vagyok vele, hogy ez az egész az elejétől egy nagy svindli, kitalálás és semmi egyéb, aztán meg jövök, hogy itten, ez apró részletben hazugságon fogtam magam.

No, semmi baj! Vegyük ezt egy közmegegyezés cenzúrának, megállapítva, hogy önhitelrontás történt.... és akkor innen folytatom.

***

Mindent kaptam. Amit mégsem, abban az esetben megvettem, amivel helyettesíthető. Biztosan kiszúrták bennem a laikust még a legelején. A boltból gyanakvón, többoldalú bizonytalanságérzettel távoztam.

Hazafelé, a járda spontán design-jait kerülgetve — kutyaürülék, elejtett (eldobott?) fagylaltkupac, kint felejtett kuka—, kezdett csak derengeni, hogy mitől az a cudar rosszkedvem. — Sajgott a fogam. Az, amelyikre fogadalmam volt, hogy ha még egyszer, csak egyetlenegyszer is... Szavamon fogott voltam, de elszánt.

Lerakodtam a konyhában, s már fordultam is: irány az SZTK! A kapuból aztán vissza; fogat mosni. (Kérem fi-

Csak legyintett, és lehúzta, ami a pohár alján maradt. Térült-fordult, előjött egy bontatlan üveg konyakkal. Ebből már sejtettem, hogy hosszasabb beszélgetésnek nézünk elé, de előhozakodtam a létrával, meg hogy nem kéne időznöm, mert így is késésben vagyok...

Megnyugtatott: jó helyen járok, létra van, csak éppen kölcsönadta. Különben is bodzát a seggembe, kerülöm mint a bélpoklost, két hete színemet se látta. A létrát meg, ha otthon lenne se adná oda, ezt jobb, ha tudom. Mit tehettem? Néztem, amint színültig tölti a poharakat.

Ahogy kínosan forgolódtam — ez a fiú mindig olyan brutálisan egyenes —, volt valami menekülhetnékem is. Látom, hogy az egyik sarokba ledobva egy kisplasztika. Vázlat gyurmából, vagy afféle. Odamentem. A háromszög Párka. Szőtték az emberi sorsokat — biztos az enyém is, mert szigorral néztek vissza, dolguk-féltően, mikö ben mégis megértő feloldozással. Bizony, az egy szál f nal is rojtolódik! — észrevettem. Mármint azt vette észre, hogy dörzsölni kellett azon a fonálon (cérna) v lami dörzsölt fickónak, hogy többlet-jelenthessen — nak, aki észreveszi.

A konyaknak nyakára hágtunk.

Magamban később megerősítettem cimboraságun is, a tehetség (persze más termé tű) hátha így átszármazódik rá Nem tagadhatom el, hogy ilyen dolataim is voltak akkor este, n hogy azt sem, hogy azóta, ha a kákról hallok, az Arpi-féle alázat fancsali vénlányok képződnek n előttem, és azt sem lenne illő letag ni, hogy erős hányingerrel zártam napot.

***

Másnap, (a lakásfestés harmadnapján) masszív másnapossággal ébredtem. Kibotorkáltam a konyhába, és a „kutyaharapás"-ra megittam majd egy liter szódavizet (kétliteres a szifonunk). Büntetésül kiróttam magamra húsz fekvőtámaszt, de tizenhétnél megálltam. Ennyi ment. Frusztál-

FISCHER György

Emelkedj, magyar!

Jó érzés, hogy sétál az ember a pesti utcán, aztán gondol egyet, és csak úgy ukk-mukk-fukk beugrik egy világpremierre. Beugrottam. Könyvbemutató volt a könyvpalotában, méghozzá a világbemutató előtt itt, Magyarországon.

Ha más nem, már ez a tény is világosan mutatja, hogy az elmúlt tíz esztendő alatt az ország Kelet pereméről a világ szívének jobb pitvarába került.

Feszítek bent öntudatosan, mint ahogy a globális világ polgárához illik egy világpremieren – és hallgatom Shoya Zichyt. Nem tévedés, Shoya Zichy abból a bizonyos Zichy-családból származik, amelyben a Nándoroknak, Lipótoknak, Ágostoknak, Gyuláknak leginkább gróf volt a foglalkozásuk, mellesleg érsekeskedtek meg tárnokmestereskedtek, polikuskodtak keveset, zongoraművészek, festők, költők és írók voltak mellékállásban. Röviden: kiváló magyarok voltak. Mint ahogyan bizonyára az Shoya Zichy is, akinek angol nyelven írt (amúgy kereken száz példányban megjelent) könyvét mutatták most be. A címe magyarul: Nők és vezetési képesség – A hatalom és befolyásolás hatékony módszere.

Nincs is ezzel semmi baj, hiszen habzsolok minden olyan könyvet, amelyben holtbiztos tanácsokkal látnak el arra vonatkozóan, hogyan s miként lehetek a világ leggazdagabb tíz embere közül az első, hogyan irányítsam leendő aranybányáimat, hogyan hasznosítsam olajlelőhelyeimet, és hogy milyen tőzsdei manőverekkel százszorozzam meg dollármilliárdjaimat.

A könyvpalota légkondicionált hűvösében világpremieri büszkeségtől dagadó önérzettel hallgattam, ahogyan Orsolya Shoya Zichy elmondja módszerét, amellyel konfliktusokat (családiakat is) lehet kezelni. Megtudom, hogyan lehet megindulni az önbizalom segítségével a társadalom grádicsain felfelé.

Mindehhez nem árt tudni azt a csekélységet, hogy a társadalomban két nagy csoport létezik: az egyik (a szerző szerint pontosan ötven százalék) az, amelyiknek tagjai autópályákon járnak, a másik tagjai meg mellékutakon. Az első csoportba tartozók nagy cégeknél és intézményeknél töltenek be vezető posztokat, ők a menedzserek, a nagyfőnökök. Ők írják azokat a könyveket, amelyekben a már fent emlegetett jó tanácsok megtalálhatók. A másik ötven százaléknak – amely mellékutakon jár – az a dolga, hogy megvegye és elolvassa ezeket.

De – ami a lényeg – mindenki előtt nyitva áll a lehetőség.

Szerettem volna megkérdezni, hogy aki nem jár autópályán, ugyanakkor mellékúton sem, mert a 19-es villamos megállójában munkából hazafelé leszáll a Bertalan Lajos utcánál, hogy a borpatikában megigyon egy fröccsöt, azzal mi lesz?

Aztán rájöttem, hogy Amerikában nincs borpatika, s akinek csak 19-es villamosra futja, annak egyébként sem nagyon érdemes bőkezű tanácsokat osztogatni.

Az amerikai tapasztalatok mindazonáltal hasznosak lesznek számomra is. Annyit biztosan tanulok belőlük, mint a A kolhozépítés kérdései című örökbecsű szovjet műből. Azt is azért írták, hogy felemelkedjünk.

Szigethy András

Ötmilliós irodalmi díj

MUNKATÁRSUNKTÓL

Tíz hazai nagyvállalat vezetője hozta létre azt a kiemelten közhasznú alapítványt, amelynek jóvoltából minden évben ötmillió forintos díjban részesül a legkiválóbb magyar szépirodalmi alkotás. A létrehozók névsora: ÁB-Aegon, Philips Magyarország Kft., Zwack Unicum Rt., Papirus Hungaria, Westel 900, Eravis Szálloda Rt., DaimlerChrysler AG, Magyar Külkereskedelmi Bank, KHB, Hungexpo Rt.

A kiemelten közhasznú alapítvány elnöki tisztét *Göncz Árpád,* volt köztársasági elnök tölti be. Az alapítvány kurátorai: *Kosáry Domokos* akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke és *Pomogáts Béla,* az Írószövetség elnöke. A díj odaítélésről héttagú zsűri dönt. A díjat első ízben 2001. január 22-én adják át.

Az Inforádió középutas kísérlete

Heltai Péter a piac és a szakma közötti egyensúlyozásról

Magyarországon eddig ismeretlen volt a nap 24 órájában folyamatos tájékoztatást nyújtó hírrádió. Ezért is tekinti nagy kísérletnek az első hazai hírrádió elindítását Heltai Péter, az FM 95,8-on szeptember végén megszólaló budapesti Inforádió szervezője. Az a kérdés, mondja, lehet-e egyensúlyozni üzleti érdekek, tömegigény és magas színvonal között.

– Mi az oka annak, hogy míg a nyugati világban a hírrádiók sikeresen működnek, addig mifelénk elhalnak vagy átalakulnak ezek a kezdeményezések?

– Az üzleti sikeresség a rádiózásban nem feltétlenül a magas hallgatottság függvénye. Az Egyesült Államokban például működnek olyan hírrádiók, amelyek másokhoz képest igen kevéssé hallgatottak, ám nagy presztízst vívtak ki maguknak, ezért keresettek a hirdetők körében. Az általam mintaképnek tekintett franciaországi France Info is a kezdetek óta meg tudta őrizni eredeti karakterét és koncepcióját, de ehhez közszolgálati rádióként komoly anyagi támogatást kap. Kelet-Közép-Európában ugyanakkor az ilyen típusú rádiók a hallgatottság növelésére törekedve sorra stílust és műfajt váltottak. Lengyelországban például azért módosítottak az eredeti elképzeléseken, mert a felmérésekből kiderült, hogy a közönség sokkal inkább kíváncsi az általa kedvelt személyiség véleményére, magára a személyiségre, mint az elfogulatlan, tárgyilagos információkra. Ezért az ottani hírrádió rövid idő alatt a könnyedebb, csevegős műfajok felé fordult, amelyekért sokan rajonganak.

– Nem járható út az, hogy a népszerű váltakozzon a minőségivel, hogy a populáris műsorok eltartsák a nívósabbakat?

– Nagy kérdés az, hogy miként lehet a piac és a szakma követelményei között ésszerű, vállalható kompromisszumot kötni. Szeretném, ha az Inforádió nem kizárólag a piac szempontjai szerint szerkesztődne, beleértve a hangvételét és a zenei kínálatát is. Ugyanakkor figyelembe kell vennünk, hogy egy kereskedelmi rádió, amely színtiszta üzleti vállalkozás, nem teheti meg, hogy kizárólag értelmiségi elitigényeket szolgáljon, mert akkor hamar bezárhatja a stúdióját. A kísérletünk arról szól, hogy miként lehetséges megtalálni ezt a középutat, és sikerülhet-e ez egyáltalán.

– Egy hírrádió nagy hallgatottságának eleve gátat szabhat, hogy tipikus közönségét a középkorú, aktív emberek alkotják, akik egész nap dolgoznak, és eközben aligha hallgatnak rádiót.

– Érdekes módon ez nem teljesen így van. Célközönségként valóban a 25 és 50 év közöttiekre számítunk. A felmérések azonban azt mutatják, hogy ők is hallgatnak napközben rádiót, persze nem mindegy, hogy mikor és mit. Az aktívak természetesen kevesebbet, ám tudatosabban rádióznak, mint mások, és azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a fővárosban a reggeli csúcs idején 170-180 ezren rádióznak autóban ülve. De a nagy hallgatottságot igénylő hirdetési bevétel sem az egyetlen lehetséges forrás egy rádió működtetéséhez. A tengerentúlon emellett a szponzorálás és a mecenatúra is komoly szerepet játszik egy-egy rádió életben tartásában, amihez persze megfelelő rangot kell szerezni. Mi nem várjuk el, nem arra építünk, hogy az adásunkat folyamatosan hallgassák. Azt biztosítjuk, hogy bárki gyakorlatilag bármikor folyamatosan hozzájuthasson a legfrissebb hírekhez, hiszen húszpercenként sugárzunk majd híradásokat. És ebben az Inforádió lesz garantáltan a leggyorsabb. Ezt pedig mindössze 30-35 fős teljes munkatársi gárdával teljesítjük.

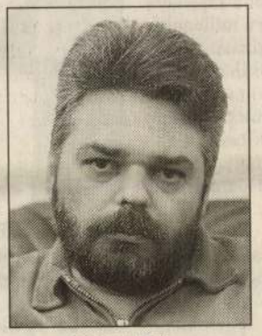

Heltai Péter

– A szakmai rang és a hallgatók megszerzéséhez tapasztalt, elismert munkatársakra is szükség van.

– Az Inforádióban fog dolgozni szerkesztő-műsorvezetőként a televíziózásból és rádiózásból már ismert Bocskai Zsolt, Kálmán Olga, Obersovszky Péter, Mong Attila, és másokkal is folynak tárgyalások. Emellett tévés-rádiós gyakorlattal rendelkező, de még kevésbé ismert fiatalok is szerepet kapnak, és új tehetségeket is szeretnénk kinevelni.

– Ebben játszhat szerepet a Budapesti Kommunikációs Főiskola, amelynek a megalapítása szintén az ön kezdeményezése, és amely tulajdonosa az Inforádiónak?

– Sajnos a főiskola nem indulhat egyszerre a rádióval, pedig ez is egyedülálló lett volna, mint ahogy később unikum lesz a párhuzamos működésük. A parlament a közeljövőben szavaz az intézmény akkreditálásáról, így várhatóan jövő szeptemberben nyithatja meg kapuit az iskola. Az Inforádiót valóban gyakorlóterepnek is szánjuk a főiskolai növendékek számára.

– Egy idehaza még nem létező rádiós típus meghonosítása egyúttal új műfajú, formájú, tartalmú rádióműsorok megteremtését is jelenti, vagy elegendő a meglévő építőkövekből másként építkezni?

– Bizonyos értelemben mindegyik műsorunk újszerű lesz. Lesz például műsorunk a „holnap híréről", amely a másnap várható fontos eseményeket ismerteti, és készíti fel rájuk a hallgatókat, bemutatva a hátterüket is. A folyamatos „breaking news", azaz adásmegszakító hírek mellett nálunk „breaking meteo", tehát a pillanatnyi változásokat nyomon követő időjárás-jelentés is lesz, ami világviszonylatban egyedülállónak számít. Az Inforádió működtetésében és tartalmában egyaránt szeretnénk kísérletezni.

Szűcs László

Heltai Péter korábban az MTV aktuális műsorainak főszerkesztőjeként dolgozott, ezért kezdetben csak tanácsadóként vett részt az Inforádió előkészítésében. Áprilisban kilépett a köztévétől, és augusztus óta már résztulajdonosa a hírrádiónak. Az új rádiót emellett legnagyobb tulajdonosként *Mészáros László* közgazdász, és a Budapesti Kommunikációs Főiskola birtokolja.

Zalai szobrok hányattatásai

Zalaegerszegen eddig egyetlen Szent István-szobor sem volt, most viszont kettő is készül a millennium jegyében. Az egyiket a város készítteti, a másikat az Égerfa Városszépítő Alapítvány. Az önkormányzat legutóbbi ülésén nem engedélyezték, hogy az Égerfa alapítvány a közadakozásból készülő István-szobrot az általa kinézett helyen állítassa fel. Ezzel újabb fordulatot vett a Fischer György szobrászművész által tervezett István király-szobor sorsa.

A Fischer-szobor hányattatásai az idén februárban kezdődtek, amikor a zalaegerszegi önkormányzat elbírálta a millenniumi Szent István-szobor pályázatára érkezett terveket. A pályázatra kilenc szobrász jelentkezett. A döntés előtt a közgyűlés kikérte egy szakértői testület – a Képző- és Iparművészeti Lektorátus – szakvéleményét, ezenkívül kiállíttatta a szobrok modelljét a zalaegerszegi színházban, ahol a nézők szavazhattak az általuk legjobbnak tartott alkotásra.

A képzőművész szakma és a zalaegerszegi polgárok véleménye egybeesett: a lektorátus a Zalaegerszegen élő Fischer György szobortervét ítélte a legjobbnak. Ezek után meglepő fordulat következett az ügyben: a zalaegerszegi képviselő-testület zárt ülésen eredménytelennek nyilvánította a szoborpályázatot. Ennél már csak az volt meglepőbb, hogy a közgyűlés szerződést kötött a nem helybeli Seres János–Szórády Zsigmond alkotópárossal – akik szintén részt vettek a Szent István-szobor-pályázaton –, hogy készítsék el a pályaművüket, amelyet Zalaegerszeg határában, a csácsi városrészben fognak felállítani.

– Fischer György alkotása nem azt a Szent Istvánt formázza meg, amelyet mi elképzeltünk – mondja Tombi Lajos, Zalaegerszeg alpolgármestere. – A pályázati kiírás egy monumentális alkotásra szólt, amely az ereje teljében lévő királyt ábrázolja. Ennek a feltételnek leginkább a Seres–Szórády-szobor felel meg. Fischer György alkotása inkább az országépítő munkába belefáradt, idős István királyt formázza.

A zalaegerszegi polgárok egy része aláírásgyűjtésbe kezdett a Fischer-szobor felállításáért – a szervezők 2500 aláírást gyűjtöttek. Az idén tavasszal létrejött az Égerfa Városszépítő Alapítvány, amelynek az egyik legfontosabb célja a Fischer-féle bronzszobor létrehozása lett.

Fischer György alkotása

A Seres–Szórády-szobor

FOTÓK: ZAVILLA ANDRÁS

– Találtunk olyan helyi vállalkozókat, akik jelentős összeget hajlandóak áldozni az István-szoborra – mondja Tóth Magdolna Katalin, a városszépítő alapítvány kuratóriumi elnöke. – Pályáztunk a Képző és Iparművészeti Lektorátusnál, ahonnan 900 ezer forintot nyertünk a Fischer-mű felállítására. Eddig 2,5 millió forintot sikerült gyűjtenünk, még ugyanennyi kellene. Szerintem összejön ez a pénz.

A civil kezdeményezés várható sikere nyomán Zalaegerszegnek egyszerre két Szent István szobra is lesz. Ezt azonban a város vezetése nem tartja szerencsésnek. Mindez abból derült ki, hogy a városszépítő alapítvány kérelmét – amelyben engedélyt kértek, hogy a Fischer-szobrot egy csendes belvárosi téren, az Eötvös közben állíthassák fel – a legutóbbi képviselő-testületi ülésen elutasították. Pedig a Képző- és Iparművészeti Lektorátus szakvéleménye szerint a kiválasztott helyszín ideális lenne a műalkotás számára.

– Furcsának tartom, hogy István királynak két köztéri szobra is legyen a városban, miközben számos kiemelkedő történelmi [illegible] emlékműve sincs Egerszegen – mondja az alpolgármester. – A Fischer-szobrot inkább el tudnám képzelni például egy zárt kertben vagy egy közintézményben.

Matyéka István építési vállalkozó –, aki a városszépítő alapítvány egyik alapítójaként és fő szponzoraként 1,5 millió forintot ajánlott fel a Fischer-szobor felállítására – nem titkolja: csak akkor hajlandó az általa ígért támogatás teljes összegét megadni, ha a Fischer-mű a belvárosi Eötvös közbe kerül. Arra a kérdésre, hogy miért ragaszkodik ehhez a helyhez, Matyéka István azt válaszolta: ezen a környéken több házat ő épített.

A városatyák úgy döntöttek: létrehoznak egy ad hoc bizottságot a szoborügy rendezésére. A bizottság elnöke, Gyimesi Endre polgármester bizakodó:

– Tárgyalunk a városszépítő alapítvány képviselőivel, a Fischer-szobornak pedig egy másik helyszínt javasolunk majd. Lehetséges, hogy a város anyagi támogatást ad a szobor felállításához, ha a főszponzor visszavonja vagy módosítja a támogatást.

Matyéka István gondolkodik az ajánlaton.

Az elgépelt kárlista

Hiányzó milliók Tiszaföldváron

Tiszaföldváron a tavaly őszi és az idei, tavaszi belvíz miatt 128 ház károsodott, felújításuk a műszaki felmérések szerint 114 millió forintba kerül. Ígérete szerint az állam ennek a felét fizeti, ami a földváriak esetében 57 millió forintos támogatást jelentett volna. Ehelyett csak 31 millió forintot kaptak. Ez egy-egy házra vetítve alig 25 százalékos kárenyhítés.

A település lakói előbb felháborodtak, majd kétségbeestek: a megítélt összeg kevés a házak rendbetételére. Borza Attila, a város polgármestere szerint adminisztrációs hiba történt, s a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság pontatlanul továbbította az adatokat az országos központba. Erről a jegyzőkönyvek is árulkodnak, hiszen a papírokból kiderül, hogy a település 114 milliós kárigénye helyett csupán 63 millió forintos előterjesztést tett a megyei igazgatóság: ennek felét kapta meg kártérítésként a tiszaföldvári önkormányzat.

– Rendkívül kínos helyzetbe kerültünk – mondja Király Ferenc, a városi képviselő-testület lakástámogatási bizottságának vezetője. – Itt az ősz, s van, aki még el sem tudta kezdeni otthonának rendbehozatalát. Általában olyan családokról van szó, amelyekben idős emberek élnek, illetve sok a kisgyerek. Az igények pedig valóban jogosak: a beérkezett kérelmeket alaposan megszűrtük, minden egyes ingatlant megnéztünk. Előfordult, hogy valaki szerette volna jogosulatlanul kihasználni ezt a támogatási formát, s az is sajnálatos, hogy akadt köztük helyi önkormányzati képviselő is. Az illető például egy olyan házra nyújtott be hétszázezer forintos kártérítési kérelmet, amely köztudottan a város legmagasabb pontján fekszik, s ott nem volt belvíz. Ezt a kérelmet elutasítottuk, s ugyanígy tettünk a többi hasonló, megkérdőjelezhető kárigénnyel is. Senkivel sem tettünk kivételt, s szigorúan bíráltuk el az igényeket. Két szakértői bizottság is megerősített bennünket, a műszaki felmérések alapján jóváhagyták az előzetes ér-

A település 114 milliós kárigénye helyett csupán 63 millió forintos előterjesztést tett a megyei igazgatóság.

Ezek után hidegzuhanyként érte a tiszaföldváriakat a hír: a várt kártérítésnek csupán a töredékét vehetik kézhez. Ez a legtöbb ingatlan esetében csak a „tűzoltó" munkákra lesz elegendő. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei katasztrófavédelmi igazgatóság vezetője Búsi Lajoshoz, a megyei közgyűlés elnökéhez irányít kérdéseimmel. Az elnök tagadja, hogy számolási hibáról van szó: szerinte egyszerű félreértés történt. Az történhetett – vélekedik –, hogy a tiszaföldváriak tényként fogadták el az előzetes szakértői véleményt, amely viszont még felülvizsgálatra szorult.

– Az elmúlt napokban nagyon sok névtelen bejelentést kaptam az érintett településről – mondja Búsi Lajos. – Az állampolgárok azt mondják: az önkormányzat nagyvonalúan kezelte a saját épületeiben keletkezett károkat, s vastagon fogott a ceruzája. Többen azt hiszik, talán emiatt jut kevesebb pénz a magántulajdonú ingatlanok helyreállítására. Jómagam nem adok helyt a szóbeszédnek, de minden településen alapos ellenőrzésre van szükség annak érdekében, hogy az esetleges visszaéléseket elkerülhessük.

Búsi Lajos hozzáteszi: az önkormányzatok által benyújtott pótigényeket eddig többnyire elutasította az illetékes minisztérium, s arra szólította föl a helyhatóságokat, hogy a megyékbe utalt keretekből igyekezzenek nehézségeiket megoldani. Mivel több pénz nincs, így egyelőre a tiszaföldváriak problémája is megoldatlan.

A város önkormányzata és Borza Attila polgármester viszont továbbra is arra hivatkozik, hogy esetükben nem pótigényről van szó, hanem matematikai hibáról. Követelik: nevezzék meg a felelősöket, s javítsák ki az „elgépelt" kártérítési listát. Hogy ezt nyomatékosítsák, az érintettek a napokban százhuszonnyolc aláírással beadványt juttattak a belügyminiszterhez és az Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság vezetőjéhez, akiktől a törvény szerint járó, jogos jussukat kérik.

Doros Judit

FISCHER György

Népszabadság és RTL Klub – Sajtóklub: a világ 1997-ben

Vasárnap délben – idén első alkalommal – jelentkezik a *Népszabadság* és az *RTL Klub* közös televíziós műsora, a Sajtóklub.

A közel egyórás adásban meghívott vendégeink az elmúlt esztendő emlékezetes világpolitikai eseményeivel foglalkoznak. Elemzik Magyarország nemzetközi helyzetét, értékelik hazánk viszonyát a térség államaival. A műsorban szó lesz regionális és globális kérdésekről, Magyarország európai integrációs folyamatától az ázsiai valutaválságig.

A beszélgetés két házigazdája *Kurucz Péter*, az RTL Klub szerkesztője és *Nagy Csaba*, lapunk külpolitikai rovatának helyettes vezetője. A műsor meghívott vendége *Eörsi Mátyás*, a Külügyminisztérium politikai államtitkára. A vitában részt vevő három újságíró: *Bolgár György* (Magyar Rádió), *Aczél Endre* és *Gömöri Endre*.

Tehát vasárnap déli tizenkettőkor, az RTL Klub adásában ismét: Népszabadság és RTL Klub – Sajtóklub.

Éttermek toplistája

Tízből kilenc fővárosi

Kilenc budapesti étterem – az Alabárdos, a Hilton Dominikánus étterme, a Kacsa, a Kempinski Corvinusa, a Kisbuda Gyöngye, a Monarchia Klub, a Múzeum Kávéház, a Radisson Szondi étterme és a Vadrózsa –, valamint a gyulai Asia Indonéz Kisvendéglő került fel az 1997-es toplistára. A Konyhaművészet című szakfolyóirat által – immár ötödszörre – meghirdetett „Magyarország legjobb étterme" címre a vendéglátóknak pályázniuk kellett, a jelentkezőket a zsűritagok inkognitóban keresték fel.

Az ételek ízletessége csupán az egyik értékelési szempont volt. A döntőbírák nem hagyták figyelmen kívül a helyiség berendezését és tisztaságát, a tálalás esztétikumát, a felszolgálók modorát és szakértelmét, illetve az italválasztékot.

A legjobbak között is van megkülönböztetés. Amelyik vendéglátóhelynek harmadszorra is sikerült elnyernie a címet, olyan klubba kerül be, amely tagjainak nem kell versenyezni többé. Eddig ide az alábbi vendéglátók jutottak: az Admirális, a Fortuna, az InterContinental (a volt Fórum), a Silhouette, a Gambrinus, a Gundel, a Mágnáskert, a Várkert Casino Valentine Étterme, és a veszprémi Villa Medici.

A. R.

Lövöldözés a Chinatownban

Gellert kapott a lövedék az asztalon

Súlyos, de nem életveszélyes annak a kínai nőnek az állapota, akit január 1-jén este a VIII. kerületi Népszínház utcában lévő Chinatown (Kínai Negyed) étteremben egy lövés megsebesített. A nyomozás szerint nem zárható ki, hogy a tettes véletlenül sütötte el a fegyverét.

Az étteremben egy 23 fős kínai társaság szórakozott az új év első napjának éjjelén. Valamennyien kiskereskedők, a Négy Tigris nevű kínai piac árusai. Este tízkor két kínai férfi érkezett az étterembe. A szórakozók elmondása szerint Funiaj tartományból valók, látásból ismerik őket, de nem tartoztak a társaságukhoz.

Az egyik vacsoravendég éppen a mosdó felé indult, a két férfi között akart elmenni, amikor az egyik ököllel arcon ütötte. A sértett – elmondása szerint – védekezésként felkapott egy széket és a lábait támadója felé fordítva megakadályozta, hogy újabb ütések érjék. A vendég társa ekkor húzta elő pisztolyát. Barátja azonban a kezére ütött, mintegy jelezvén, hogy semmi szükség a fegyverre. Ekkor dördült el a lövés, amely az asztalon gellert kapva eltalálta a 40 éves *Li Q.* kínai állampolgárt. A sérült nőt a mentők súlyos, de nem életveszélyes sérülésekkel szállították kórházba.

A két támadót a kínaiak azonosították. Egyikük *Lian Xaao Po* 30 éves, és a megtámadottak úgy tudják, illegálisan tartózkodik Magyarországon. Fegyveres társa, *Chen Jian* tavaly szeptemberben kapott letelepedési engedélyt.

F. Gy. A.

Újabb emlékműpályázat Keszthelyen

TUDÓSÍTÓNKTÓL

Újabb pályázatot írt ki Keszthely önkormányzata a város második világháborús emlékművének megalkotására. Az első, a tavasszal befejeződött pályázat nyertes szobrának, *Fischer György* művének a felállítása ellen keszthelyi polgárok egy csoportja – mint arról lapunkban korábban beszámoltunk – tiltakozó aláírásokat gyűjtött, mondván: a térdeplő, meghajló emberalakot ábrázoló szobor nem méltó az emlékmű szerepére. Fischer György alkotását októbertől eredeti nagyságában közszemlére tették Keszthelyen, hogy a város polgárai eldönthessék: akarják-e háborús emlékműként látni, vagy újabb pályázatot írjanak ki. Mivel a reagálások nagy többsége elutasító volt, a város önkormányzata az utóbbi megoldás mellett döntött. A pályázat a napokban jelent meg. Információink szerint a Fischer-szobrot köztéri alkotásként állítják majd fel Keszthelyen.

Enyhe a tél, késik a tavasz

Nem ritka a hómentes január

MUNKATÁRSAINKTÓL

A december végi–januári enyhe télnek meglesz a böjtje – tudtuk meg *Nadrai Attilától*, az Országos Meteorológiai Szolgálat munkatársától. Az új év első két hetében még bizonyosan a jelenlegihez hasonló lesz az időjárás, általában 6-7 fokra számíthatunk, de 14-15 fokig is felmelegedhet a levegő. Január második felében jelentős lehűlés várható, az átlagos hőmérséklet 1-2 fok körül alakul majd. A hosszú távú prognózisok szerint a február az ilyenkor megszokottnál hidegebb lesz, az átlagos napi középhőmérséklet akkor is alig éri el az 1-2 fokot. A csapadékkal kapcsolatban a meteorológus nem kívánt jóslásokba bocsátkozni.

Nem ritka Magyarországon az enyhe tél – mondta Nadrai Attila. Legutóbb 1984-ben fordult elő, hogy januárban 12-13 fokot mértek. Ugyancsak eléggé gyakori a hómentes tél. A nyolcvanas években gyakran megtörtént, hogy bár hullott némi hó, azonban nem maradt meg, azonnal elolvadt. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ha enyhe a december és a január, késik a kitavaszodás. A prognózisok szerint ezúttal is hideg lesz a március.

A meteorológus az enyhe télkésői tavasz jelenséget azzal magyarázza, hogy az időjárás általában a fizikai törvények szerint próbálja kiegyenlíteni önmagát. Ez pedig nem hosszabb távon, hanem két-három hónapon belül történik meg. Mivel az esztendő fordulóján nemigen süllyedt fagypont alá a hőmérő higanyszála, számíthatunk arra, hogy márciusban hideghullám tör az országra. Jelenleg déli-délnyugati áramlás van fölöttünk, ez – a fizikai törvények szerint – márciusra északi pályára áll, ami miatt hideg, sarki levegő áramlik hozzánk. Júniusig hűvösebb, csapadékosabb lesz az időjárás az átlagosnál.

Nem a szmog okozta a ködöt

Péntek délelőtt kedvező légszennyezettségi értékeket mutatott a jelzőtábla az Iparművészeti Múzeumnál BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

Az elmúlt napok ködös időjárása nem a levegőminőség drasztikus romlásának tudható be. A légkörben és a talajban felhalmozódott csapadék kipárolgásának következménye volt a természeti jelenség. Mától azonban változik az idő, megélénkül a légmozgás, amely kisöpri a párás levegőt a fővárosból – mondta *Nadrai Attila*.

Az ünnepek alatt a lanyha járműforgalom és a kisebb üzemi teljesítmények következményeként felére, harmadára csökkent a levegő szennyezettsége Budapesten. A fűtésből származó kén-dioxid-kibocsátás például a szokásos mérték felére esett vissza, koncentrációja az elmúlt napokban a megengedett határérték tizedét érte csak el. A közlekedés okozta nitrogén-dioxid mennyisége – amely a hétköznapokon rendszeresen meghaladja a megengedett értékeket – hatvan százalékkal volt kevesebb. Szén-dioxidból is csak az átlagos értékek harmadát regisztrálták. A meteorológus szerint a jövő héttől – a szél és a csapadék ellenére – ismét megemelkedik a légszennyezettség mértéke, a belvárosban nitrogén-dioxidból ismét határérték fölötti mennyiségeket mérnek majd az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) műszerei.

Az ÁNTSZ mintegy hetven mérőállomása vizsgálja folyamatosan Budapest levegőjének összetételét. A szennyezettségi határértékek túllépése miatt eddig nem kellett szmogriadót elrendelni. Ha mégis szükség lenne a füstködrendelet alkalmazására, akkor elsősorban az autósok számíthatnának korlátozásra, hiszen a város levegőjébe kerülő szennyező anyagok hatvan százalékáért a gépjárművek a felelősek.

Lehoczki István

KAPCSOLAT

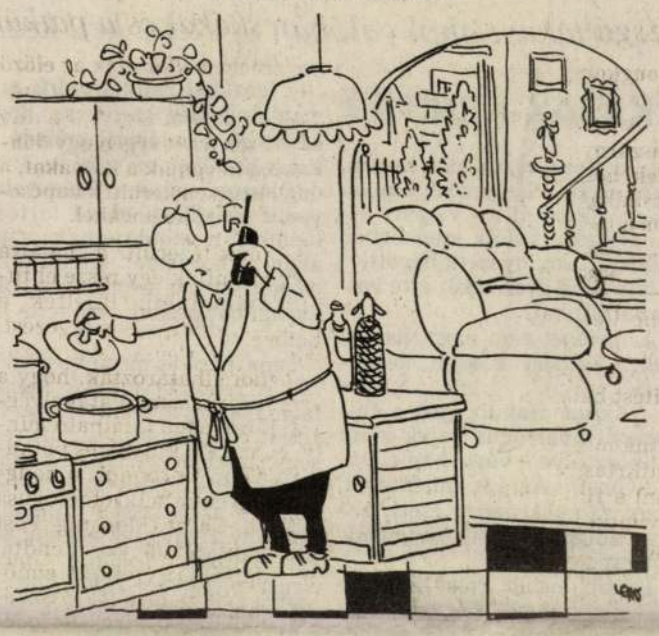

– Nem világos, mi a vacsora, fiacskám! Kiszállhatnál már a kádból és megmutathatnád...!

HÍREK

Hagyományos étel Japánban újévkor a rizsfelfújt. Nem hoz azonban mindenkinek szerencsét. Az új esztendő első két napján ugyanis nyolcan megfulladtak tőle, további tíz japánt pedig kórházban ápolnak, mivel torkukon akadt a rizsfelfújt. A „mocsi"-nak nevezett étel az újév napján fogyasztott leves, az „ozuni" elengedhetetlen tartozéka és a hiedelem szerint hosszú életet biztosít.

Már amennyiben sikerül lenyelni.

K. F.

● MEGHALT Floyd Cramer, akit a nashville-i stílus megteremtőjeként emlegetnek a könnyűzene világában. Cramer kísérte zongorán Elvis Presleyt a Heartbreak Hotel című számában, de dolgozott az ötvenes-hatvanas évek több más nagy zenészével is. Mintegy ötven szólóalbumot adott ki, leghíresebb számaként a Last Date című szerzeményt emlegetik. Hatvannégy éves volt.

● ELHUNYT MAX COLPET. Pénteken 92 éves korában Münchenben elhunyt Max Colpet, a neves forgatókönyv- és dalszövegíró, a „Hová tűnt a sok virág című" dal szerzője. Colpet számos sanzonszöveget írt Marlene Dietrich, Charles Aznavour és Nana Mouskouri számára, és népszerűek voltak Billy Wilder számára írt forgatókönyvei is.

● AFGÁN HATÁRSÉRTŐK. Huszonhat afgán határsértőt fogtak el a magyar szervek péntek hajnalban Kispalád közelében. A húsz felnőttre és hat gyermekre egy lakatlan házban bukkantak rá hajnali három óra körül. A magyar hatóságok a nap folyamán visszaadták az ukrán szerveknek a határsértőket. Időközben kézrekerült az afgánokat a határon átsegítő két magyar embercsempész is.

● KÖLTÖZIK A JÉGEMBER. A több mint 5000 éves „jégember" január közepén Innsbruckból az olaszországi Bolzanóba költözik. Hat és fél évvel „Ötzi" felfedezése és a nemzetközi részvétellel lefolytatott tudományos vizsgálatok után a dél-tiroli tartományi székhely újonnan, várhatóan márciusban megnyíló régészeti múzeuma nyújt neki végső nyughelyet. Egy speciális üvegkoporsóban helyezik el, oly módon, hogy első ízben a nagyközönség is megtekinthesse a múmiát.

● ELSÜLLYEDT a Kanári-szigetek közelében csütörtökön egy marokkói halászhajó. Személyzetének mind a tizenhat tagja eltűnt, félő, hogy a vízben lelték halálukat. A spanyol tengeri mentőszolgálat egy repülőgépe és több halászhajó vizsgálta a szerencsétlenség körzetét egészen napnyugtáig, de senkit sem találtak.

● ÚJÉV AZ ANTARKTISZON. Három ausztráliai külső segítség nélkül jutott el újévkor a Déli-sarkhoz. A vakmerő vállalkozók jelenleg is az antarktiszi amerikai támaszponton tartózkodnak. A 39 éves Peter Treseder, a 42 éves Ian Brown és a 40 esztendős Keith Williams 1400 kilométert tett meg szánnal hatvan napon át tartó útja során. A delegáció mindhárom tagjának lefagytak az ujjai, sőt egyiküknek még a combján is fagyásos sérülések keletkeztek, de ennek ellenére jól vannak.

● KÉNYSZERLESZÁLLÁST hajtott végre pénteken Kairóban egy szaúd-arábiai repülőgép 348 utassal a fedélzetén. A pilóta azért kért engedélyt a kényszerleszállásra a kairói repülőtéren, mert a Dzsiddából Londonba tartó Boeing 747-es gép rakterében tűz ütött ki az elektromos berendezésekben keletkezett meghibásodás miatt. Senki sem sérült meg.

● ÚJABB HIBA A MIREN. A tavalyi hibasorozat után az idei év sem indult szerencsésebben a Mir űrállomáson. Az új év másnapján ismét felmondta a szolgálatot a központi számítógép. Ez fennakadást okoz a Mir energiaellátásában. Az űrállomás és az energiaellátásért felelős napelemek Napra tájolását biztosító giroszkóp nem működik a hiba miatt. Energiatakarékosság céljából kikapcsolták az űrállomás több rendszerét.

Színházműsor

Sz: Szombat, V: Vasárnap

Budapest Bábszínház: Sz: A dzsungel könyve (fél 11). V: Diótörő (fél 11). **Játszó-tér:** Sz–V: Párnamesék (Sz: fél 5. V: fél 3). **József Attila Színház:** Sz: Liliomfi (3-kor Herczeg Ferenc-bérl. 2. ea., 7-kor Szemes Mari-bérl. 2. ea.). V: A miniszter félrelép (7). **Katona József Színház:** Sz: Művészet (7). V:

EURÓPAI NYELVEK STÚDIÓJA 15 éve
a beszédközpontú és kiscsoportos,

Tűz után a vízparton

Spartacus: ahol valóban új életet kell kezdeni az új esztendőben

KAJAK-KENU

Dávid Géza végtelenül keserű. Nem csoda. Szilveszter napján megkövülten állt a Vízpart utcai csónakház előtt, ezenközben szipogott, könnyezett, bőgött.

Mintha a gyermekét érte volna valami baj.

A történet nem most, hanem 1961. október elsején kezdődött.

– Akkor alakult meg a Budapesti Spartacus kajak-kenu szakosztálya – vágott bele Dávid Géza. – Arra is emlékszem, hogy ez vasárnapra esett; azóta dolgozom itt, vezetőedzőként...

Persze, nehéz róla beszélni. Dávidnak majd' negyven esztendőn keresztül az volt az élete, hogy nap mint nap felkerekedett, elindult a munkahelyére, átöltözött és edzéseket tartott. Nem mellesleg: élvezte, amit csinált.

Most meg ez a tűzvész, ugyanott.

A csónakház melletti bódéban fölrobbant egy gázpalack, s nem volt, ami megállította volna a lángok terjedését.

Felfoghatatlan.

– Igazából nem is tudok mit mondani. Még szerencse, hogy az öltöző, a hajóépítő műhely, a kazánház épen maradt; ha az is odaveszett volna... Száznyolcvanöt csónak, a hozzá tartozó lapátok, a motorcsónak, vagy akár a bordásfal: mind-mind elégett. Biztosításunk nem volt, anyagi helyzetünk nem tette lehetővé.

Pénz, pénz és megint a pénz.

– A rendszerváltozás hajnaláig, 1989-ig tudtunk rendes fizetést, főállást adni felnőtt versenyzőinknek. Aztán... *Ludasi Robi* átvitte a tanítványait Csepelre, s szép lassan mindenki távozott. Hogy csak néhány nevet említsek: *Kolonics Gyuri, Szuszkó, Kovács Kati, Barócsi* egyaránt a Spartacusban kezdett.

Csönd.

Ilyenkor az életigazságoké a terep: minden megy tovább, fel a fejjel, ilyesmik.

– Nem tudom, mekkora az anyagi kár – folytatta. – Harmincmillió forint? Netán több? Vagy kevesebb? Fogalmam sincs. Van egy fiú, karácsonyra, születésnapra, Mikulásra, így együtt, hajót kért a szüleitől: hetvenkétezer forint, az ajándék, meg a gyerek öröme veszett oda.

Ez az a pillanat, amikor már tényleg nem lehet mit mondani.

– Az biztos, hogy valahogyan tovább kell csinálni; hatvan serdülő és ifjúsági korú versenyzőnk van. Az edzésnek elviekben nincs akadálya, hajók, lapátok nélkül azonban elég nehéz ezt a sportágat űzni. A katasztrófa – én így nevezem – óta több egyesület jelentkezett: az Építők, a Paks, a Pécs ajánlotta fel, hogy a saját készletéből ad sporteszközöket; Nagymarosról is szóltak; Szegedről hajóépítő keresett meg bennünket, hogy válogatott kerettagjaink részére legyárt egy-egy hajót; egykori tanítványom jelezte, hogy lapátokkal szeretne segíteni. Nagyon jólesnek ezek a gesztusok, ugyanakkor úgy látom, állami szintű támogatás nélkül nehéz lesz felépíteni azt, amit elvesztettünk.

Dávid Géza hatvanöt éves.

– Úgy terveztem, hogy lassan átadom a fiataloknak a terepet, hogy szép fokozatosan befejezem edzői pályafutásomat. Nem lehet. Most, amikor ekkora baj van, semmiképpen sem lehet.

M. A.

Karpov: száznyolc lépés a győzelembe

SAKK

MTI-JELENTÉS

Anatolij Karpov nyerte a Lausanne-ban zajló világbajnoki döntő első játszmáját: a világossal játszó orosz nagymester a 108. lépés megtétele után késztette feladásra ellenfelét, az indiai *Viswanathan Anandot.*

Nyolc nemzet, vegyes remények

TENISZ

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ma kezdődik az ausztráliai Perth-ben a Hopman Kupa, amely lebonyolításában egyedülálló a sportágban: országonként egy-egy női és férfi teniszező lép pályára. Mérkőzésenként két egyes és egy vegyes páros találkozót rendeznek. Nyolc ország vesz részt az idei erőpróbán, amelynek első kiemeltje a *Sanchez-Vicario, Moya* összeállítású spanyol csapat.

Az A csoportban mellettük még az ausztrálok *(Ellwood, Rafter)*, a svédek *(Carlsson, Enqvist)*, továbbá a szlovákok *(Habsudova, Kucera)* vagy a románok *(Spirlea, Pescariu)* szerepelnek. A másik ágon Franciaország *(Pierce, Pioline)*, Dél-Afrika *(Coetzer, Wayne Ferreira)*, az Egyesült Államok *(Rubin, Gimelstob)* és Németország *(Huber, Haas)* vetélkedik egymással.

Elhunyt Helen Wills Moody

MTI-JELENTÉS

A Kalifornia állambeli Carmel városában kilencvenkét éves korában elhunyt *Helen Wills Moody*, a valaha élt egyik legsikeresebb amerikai teniszező. A második világháborút megelőző időszak legjobb játékosa pályafutása során harmincegy versenyen diadalmaskodott.

Slágerek az évnyitón

A BL-ben: Fotex–Lemgo, FTC–Valencia

KÉZILABDA

MUNKATÁRSUNKTÓL

Sztárfelvonulás lesz a hét végén Veszprémben és a Népligetben: a Fotex férfi együtteséhez a német bajnok TBV Lemgo, az FTC női csapatához pedig a tavalyi BEK-győztes spanyol Mar Valencia társulata látogat.

A BL harmadik fordulójában ma délután öt órakor kezdődik a csoportban veretlenül vezető veszprémiek mérkőzése *Marosi László* és társai ellen. (Nem mellékesen: a kisvárosi Bundesliga-gárda akkor indult a felemelkedés útján, amikor egy másik magyar, *Mocsai Lajos* volt a trénere.) A hazaiak az esetleges győzelemmel nagy lépést tehetnének első céljuk felé, nevezetesen, hogy a negyeddöntőben elkerüljék a Barcelona csapatát. Ami feltétlenül biztató lehet: a Lemgo Macedóniában, a JP Resen együttesének otthonában hagyta mindkét pontot. Sokat sejtet a várható izgalmakról, hogy az európai szövetség az egyik legismertebb bírópárosra, a spanyol *Gallego, Lamas* kettősre bízta az összecsapás dirigálását.

Szintén nem mindennapi meccs vár vasárnap délután fél háromtól a Ferencvárosra: amennyiben a kilencedik kerületiek nem vinnék véghez a bravúrt, vagyis nem sikerülne győzniük a legutóbb alapos meglepetésre győztes spanyolokkal szemben, rendkívüli módon megnehezítenék saját helyzetüket. A játékát az orosz idegenlégiósra, *Kircsikre* építő Valencia az eddigi két fordulóban százszázalékos maradt, épp itt az ideje rontani a mérlegen.

A magyar érdekeltségű csoportállások. Férfiak: 1. Fotex 4 pont, 2. Lemgo 2, 3. Resen 2, 4. Zubri (cseh) 0.

Nők: 1. Mar Valencia 4, 2. FTC 2, 3. Ljubljana (szlovén) 2, 4. Metz (francia) 0.

Internacionális rangadó Milánóban

Holnap egymással találkozik az olasz bajnokság első két csapata

LABDARÚGÁS

MUNKATÁRSUNKTÓL

Csupán azért nem mondható, hogy az év meccse következik holnap az olasz bajnokságban, mert csak most köszöntött be az új esztendő... Maradjunk annyiban: 1998 nem kezdődik rosszul Itáliában, hiszen az idei első forduló zárómérkőzését (vasárnap este fél kilenckor, a San Siro stadionban) a listavezető Internazionale és a második helyen álló Juventus játssza.

A két nemzetközi sztárcsapat között igazán nincs sok különbség: az Inter az eddigi tizenhárom fordulóban egy ponttal többet szerzett és eggyel több vereséget szenvedett címvédő torinói vetélytársánál. Az utóbbi annyit tesz, hogy egyszer már kikapott – a nagyszerű szezont produkáló, jelenleg bronzérmes pozícióban lévő Udinesétől, 1-0-ra –, míg a Juve még veretlen.

Egész oldalnyi terjedelemben lehetne írni arról, hogy melyik csapatnak miért fontos az évnyitó derbi, ezek közül hadd emeljünk ki kettőt: az Internek azért, mert kilenc éve nem nyert bajnoki címet, a Juventusnak meg azért, mert a klub fennállásának centenáriumát gyönyörűszép lenne aranyéremmel ünnepelni. (A Juve korábban huszonháromszor volt bajnok, ezzel fölényesen első az olasz öröklistán.)

A nagy kérdés a nagy meccs előtt, hogy játszik-e *Ronaldo*. A pályáját *Peléhez* hasonlóan kezdő, huszonegy évesen már a világ legjobb labdarúgójának tartott milánói csatár kedden, az Auxerre elleni barátságos találkozó tizedik percében – miután lőtt egy varázslatosan trükkös gólt – lesántikált a pályáról, bár valószínű, hogy holnapra „összedrótozzák". Az viszont biztos: a szintén az Auxerre-rel vívott mérkőzésen megsérült holland *Winter* nem szerepelhet a milánói csapatban, miként a torinói együttesből hiányzik majd a francia *Deschamps*.

Őket azért még lehet pótolni (Wintert könnyebben, Deschamps-ot nehezebben).

De Ronaldót?

KÜLFÖLDRŐL JELENTIK

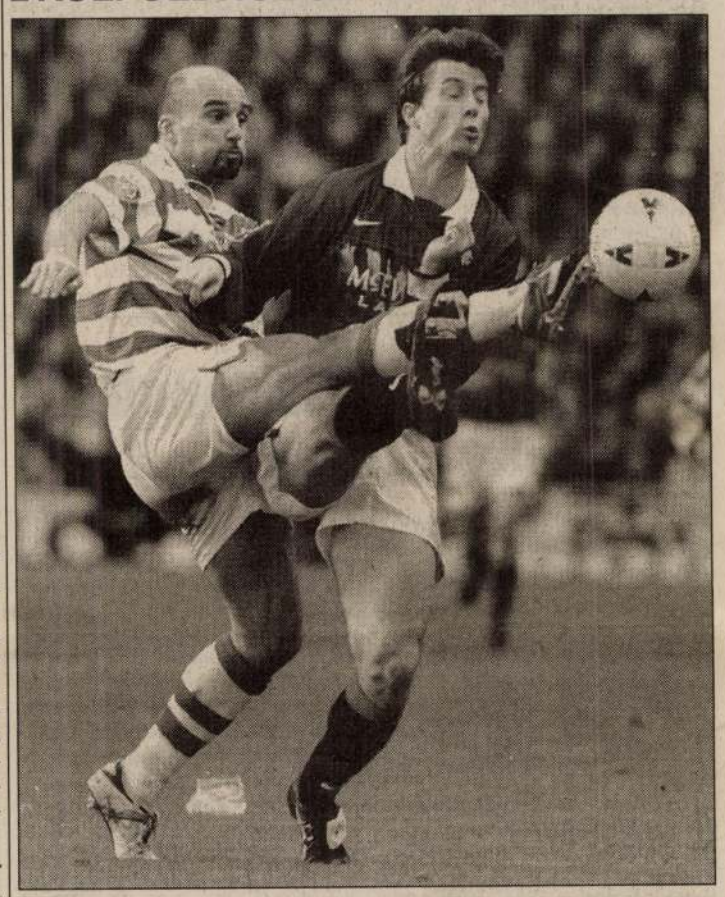

A Celtic olasz védője, Enrico Annoni elrúgja a labdát a Rangers dán csatára, a sötétmezes Brian Laudrup elől a skót bajnokság slágermeccsén. A glasgow-i örökrangadót a Celtic nyerte 2-0-ra, s ezzel egy pontra megközelítette a táblázat élén álló városi vetélytársát

REUTERS-FOTÓ

NEW YORK: Egyetlen mérkőzést játszottak az amerikai profi kosárlabda-bajnokságban: Vancouver Grizzlies–Philadelphia 76ers 104:115.

WASHINGTON: Az észak-amerikai profi jégkorongliga eredményei: Florida Panthers–New Jersey Devils 2:1, Washington Capitals–Anaheim Mighty Ducks 3:2, Boston Bruins–Ottawa Senators 0:0, Chicago Blackhawks–Toronto Maple Leafs 3:3, Phoenix Coyotes–Los Angeles Kings 4:0.

BRISBANE: Gáspár Petra sikerrel mutatkozott be a 164 ezer dollár összdíjazású tenisztornán: 6:3, 6:3-ra verte az amerikai Rippnert.

GRANADA: A Párizs-Dakar autós-motoros rali második szakaszát az autósok között a francia Bruno Saby, a motorosok mezőnyében pedig az olasz Fabio Fasola nyerte.

HELSINKI: Az A csoportos junior jégkorong-világbajnokság elődöntőjében: Finnország– Svájc 2:1.

KAROSSZÉKFOGLALÓ

Lássuk a medvét!

Sportos beszélgetés Tandori Dezsővel

GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

– Schalke-drukker?

– A sál miatt kérdi? Az bizony! Voltam Gelsenkirchenben is, meccsen. Szeretem a német focit. A kiscsapatok meg mindig közel álltak hozzám. Emlékszik? Tavaly kupát nyertünk, UEFA Kupát. Volt öröm.

– Azt hittem, inkább az angolokhoz vonzódik.

– Hozzájuk is. Érdekes, a latin futball valahogy nem tudott megérinteni. Na jó, a brazilok igen. Igaz, annak idején egy csomó francia gombfocicsapatom volt.

– Még a nagy bajnokságok idején?

– Akkor ám! Egykori igazolt játékossal beszél. Harminchat éve szerződtetett a Magyar Rádió gombfociszakosztálya. Aztán átmentem a Röltexhez. Az a barátom, aki a játékra tanított, novellákat írt. Az ő példája sarkallt arra, hogy én is írni kezdjek.

– Sikerélmény?

– Mi az, hogy! Életem első társadalmi elismerését mindjárt a gombfocinak köszönhettem. Egy tornán második lettem, abban a körben rólam beszéltek. Fantasztikus volt. Amúgy sakkoztam is.

– Szólíthatom mesternek?

– Inkább ne, nincs minősítésem. A Petőfi Gimnázium egyébként francia kaszinó, József Attila és Zelk is szerette.

– A sálról már beszéltünk, de minek a sapka? Felteszem: nem futni készül.

– Már jó ideje nem futok, az alakomat a nem evéssel tartom. A sapka pedig áruvédjegy, hozzám tartozik. Különben van hajam is. Egyszer, még Írországban, amikor nagyon fújt a szél, rájöttem, hogy a sapka mennyivel praktikusabb a kalapnál. Sokkal nehezebben repül le az ember fejéről. Vissza a kocogáshoz: ma már inkább írnék a sportról, mint csinálnám.

– Például a jugoszlávok elleni 1-7-ről...

– Arról talán nem. A magyar futballról majd akkor, ha jobb lesz. A tévében néha megnézem ezt a micsodát, ennyi az egész. De hogy én is tapossak egyet rajtuk? Régen Kispest-drukker voltam, még mielőtt Honvédnak hívták volna. Meg Győri ETO. Gombfociban is ez a két magyar csapat volt a favoritom. Most már nem szurkolok senkinek. Engem inkább a rendszer, a versenyszervezés érdekel, meg a teljesítmény, ami nem feltétlenül ered-

NÉPSZABADSÁG

EÖTVÖS PÁL elnök, főszerkesztő

KARCAGI LÁSZLÓ, TAMÁS ERVIN, ZALAI ISTVÁN főszerkesztő-helyettesek
FRISS RÓBERT, SOÓS KÁLMÁN, TRIPOLSZKY LÁSZLÓ lapszerkesztők
GYENES LÁSZLÓ, KELEN KÁROLY segédszerkesztők
MIKÓ F. LÁSZLÓ művészeti vezető, FEJÉR GÁBOR képszerkesztő
ROVATVEZETŐK: Budapest: BERKÓ PÁL, érvek, vélemények; levelezés: BOSSÁNYI KATALIN, hazai tudósítások: FALUS GÁBOR, gazdaság: FERENCZ GÁBOR, sport: JAKAB JÓZSEF, külföld: ORTUTAY L. GYULA, fotó: RÉDEI FERENC, hír és információ: VAJDA PÉTER, társadalompolitika és kultúra: VÖRÖS T. KÁROLY.

Kiadja a Népszabadság Rt. [illegible]

NIKÉ

Fischer György
szobrászművész

8900 Zalaegerszeg
Báthory út 56.

1956-ban született Siklóson. A pécsi Művészeti Gimnáziumban Rétfalvi Sándor, a budapesti Képzőművészeti Főiskolán pedig Somogyi József volt a mestere. Egyéni kiállításai voltak Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Pécsett, Kaposváron, Kecskeméten, Balassagyarmaton. 1982—85 között Derkovits-ösztöndíjas, 1989—90-ben az Eötvös Alapítvány ösztöndíját kapta. Több díj tulajdonosa, így 1989-ben a Művelődési Minisztérium, 1991-ben a Képzőművészeti Lektorátus, 1990-ben a Művészeti Alap, 1991-ben pedig a Zalai Tárlaton Zalaegerszeg város díját kapta meg.

1956 in Siklós geboren. Schüler von Sándor Rétfalvi am Künstlergymnasium von Pécs, und von József Somogyi an der Hochschule für bildende Künste in Budapest. Selbständige Ausstellungen in Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Pécs, Kaposvár, Kecskemét, Balassagyarmat. Zwischen 1982—1985 bekam er das Derkovits Stipendium, und zwischen 1989—1990 ein Stipendium des Eötvös Fonds.
Besitzer mehrerer Preise, unter anderem 1989 vom Kultur Ministerium, 1991 vom Künstler Lektorat, 1990 vom Künstler Fonds und 1991 den Preis der Stadt Zalaegerszeg.

He was born in Siklós, 1956. He was a graduate of the Secondary School of Art in Pécs instructed by Sándor Rétfalvi and of the Academy of Arts in Budapest, instructed by József Somogyi. Between 1982—1985 he won a Derkovits scholarship, and was the scholar of Eötvös Foundation from 1989 to 1990 as well.
He has had one-man shows in Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Pécs, Kaposvár, Kecskemét and Balassagyarmat. She was awarded the Prize of the Ministry of Education, 1989, of the Department of Fine Arts, 1991, of the Art Foundation, 1990, of Zalaegerszeg at the Exhibition of Zala County 1991.

BARABÁS

Ferkovics József

8800 Nagykanizsa
Hunyadi út 27.

1961-ben született Letenyén. Az általános iskola elvégzése után Komlón az Ipari Szakmunkásképzőt végezte el. Pécsett tanult rajzolni Horváth Dénes grafikustól. Az elmúlt évben több kiállításon szerepeltek munkái itthon és külföldön.

1961 in Letenye geboren. Nach Beendigung der Grundschule beendete er die Berufsausbildung in Komló. Vom Grafiker Dénes Horváth lernt er in Pécs das Zeichnen. Im letzten Jahr waren seine Arbeiten auf mehreren Ausstellungen im In- und Ausland zu sehen.

He was born in Letenye, 1961. After finishing elementary school he went to Komló to study on in the Vocational School of Industry. He learnt to draw in Pécs instructed by Dénes Horváth graphic-artist. Last year he was a participant at some exhibitions in/outside the country.

Tisztelettel meghívjuk Önt

FISCHER GYÖRGY SZOBRAI

című kiállítás megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

(Budapest V., Vigadó tér 2.)

1999. június 24-én 17 órára

Megnyitja:

WEHNER TIBOR

művészettörténész

Megtekinthető:
1999. június 24-től július 11-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

Fischer Gyula
építész

Szül: Kisárda 1875
Oklevelet nyert 1897

Műegyetem 6. e.

T. 7070.

; szülei és testvérei fogadják
ai balra láthatók. Az eresz alatt
bricza és dohánylevél szárad.
rnyasok szemezgetnek.

20.5: 31 cm.

5-902.
2-12.

Fischer Gyula

Győrben
12. Kisvárdán
1875-ben

lyceumi érettségi
végzett 1897.

Kismarty Lechner Jenő
tudósító.

1955-nov. 23.

Jacobsen Peter
Kaiserjägerunteroffizier

KRÓNIKA

Felkérjük ama olvasóinkat, kiknek a lapot mindeddig megküldöttük s az előfizetéssel hátralékban vannak, hogy az elmult évre járó (120 K) előfizetést utólag sürgősen küldjék be, miután oly nagy nyomdaszámlát kell az év végéig kiegyenlítenünk, hogy ezt csakis az összes előfizetési díjak beküldése után vagyunk képesek elintézni. Lapunk fennmaradása függ az előfizetők kötelességének teljesítésétől.

A kereskedelmi miniszter leiratai a Baross-Szövetséghez. Az *építő szakosztály* felhívására a Szövetség intézkedést kért abban a tekintetben, hogy *a vidéki kislakásépítkezések kiírásánál* világosan tüntessék ki a pályázati hirdetményen azt az esetet, ha *csak odavaló pályázó* nyerheti el a munka kivitelét, hogy a nem odavalók megkíméltessenek a hiábavaló, előre reménytelen, tömérdek fáradságtól és költségtől. A miniszter leiratában hangsúlyozza, hogy a pályázatok nyilvános kiírása a vidéki kislakásépítéseknél mellőzhetetlen „már csak azért is, hogy a helybeli iparosok ajánlatai árak tekintetében kellően ellenőrizhetők legyenek, s a kincstár, illetőleg *az építtető város vagy község érdekei alkalmi összejátszások ellen lehetőleg megvédhetők legyenek*", — továbbá, hogy a helybeli iparosok távolmaradása esetén a kiírt árlejtések ne legyenek meddők. — Kijelenti azonban a miniszter, hogy *„amennyiben a közeljövőben kiírásra kerülő újabb versenytárgyalásoknál budapesti vállalkozók a helybelieknél lényegesen kedvezőbb ajánlatot fognak tenni*, úgy már a kincstár érdekeire való tekintettel is olyképp fog döntenf, hogy az a várakozásoknak minden tekintetben megfeleljen".

Az új kabinet kereskedelemügyi minisztere *Hegyeshalmy* Lajos lett újból és mi örömmel üdvözöljük őt, mert eddigi működése is fényes bizonyítékát mutatta az építő ipar iránt érzett jóindulatának, mely őt folytonos, céltudatos és erőteljes támogatásra sarkalta és pedig a legnagyobb sikerrel, mert a teljesen romokban heverő építő ipart új életre kelltette, az állami támogatás azelőtt ismeretlen erejével istápolta, úgy hogy ma már — mint lapunk rovatai igazolják — a vezetése alatt álló *Országos Lakásépítési Miniszteri Biztosság* a munkaalkalmak özönével siet iparunkat új életre kelteni. Hisszük, hogy nagy lendületű akcióját folytatni fogja és így nevét a legnagyobb magyar kereskedelemügyi miniszterekével egy színvonalban fogjuk mindenkor tisztelhetni, mint a megdermedt ipar új életre keltőjét.

In memoriam. *Fischer* Gyula műépítész, Délivasúti főfelügyelő folyó hó 9-én, munkáséletének 46-ik évében, Budapesten, rövid szenvedés után elhunyt. Alkotó építész és egy nemesszívű ember szállt vele a sors kegyetlensége folytán oly korai sírba. Építészi tevékenységét a szombathelyi, soproni, kanizsai állomásépületek, a Balaton partján és Budapesten tervezett számos bérház és villaépületei örökítik meg. Az ő törhetetlen, akaraterejével és az újabb építészi gondolatokat megértő szellemével sikerült neki harmónikus munkával a vasút magasépítészetét a „szabvány" keretéből egy józanul mérsékelt, de a fejlődésre alkalmas útra terelni, és ezzel nevét a Délivasút történetében megörökíteni. A temetőben megjelent számos barát és tisztelője fényesen igazolta az ő lelkének vonzó erejét s a rideg sír szélén állva mindannyian éreztük, hogy e szétdarabolt csonka ország ismét egy tehetséges és hűséges fiával lett szegényebb.

Pályázat. A balassagyarmati államépítészeti hivatal ideiglenes minőségű havidíjas vármegyei mérnök-állásra (díjazás 4000 korona és a hivatalos napidíjak és útiköltségek) *1921. dec. hó 20-iki* lejárattal pályázatot hirdet.

Tervpályázati eredmény. Miskolc thjf. város városszabályozási tervének elkészítésére kiírt eszmei, országos tervpályázatra beérkezett 10 pályatervet a bíráló-bizottság november hó 22-től 27-ig elbírálván, az eredmény a következő: 1. A 35.000 koronás első díjat nyerte a IX. számú „Avasalja" jeligéjű pályatervvel Varga László okl. építész, nyug. műszaki tanácsos, a főváros városszabályozási szakértője. 2. 25.000 koronás második díjat nyerték a VIII. számú „Száz év mulva" jeligéjű pályatervvel Papp Gyula és Szabolcs Ferenc műépítészek. 3. A 20.000 koronás harmadik díjat nyerték a X. számú „Arany Jövendő" jeligéjű pályatervvel Barát Béla és Novák Ede okl. építészek. 4. Megvétetett 10.000 korona kitűzött megvételi árért az I. számú „Biztos alapra lehet építeni" jeligéjű pályaterv, melynek tervezői Lippay Béla okl. mérnök, nyug. máv. felügyelő (Miskolc) és Sipos Schilhanek Gyula okl. gépészmérnök (Miskolc). 5. Megvétetett 10.000 korona kitűzött megvételi árért a IV. számú „Miskolc nem volt, hanem lesz" jeligéjű pályaterv melynek tervezői Gerey Ernő műépítész, máv. műszaki főellenőr (Budapest) és Sinkovich Dezső mérnök, máv felügyelő (Miskolc). A IX. számú „Szinva völgye 1922" jeligéjű pályaterv, mint elkésett, bírálat tárgyát nem képezte.

Tervpályázati eredmény. Miskolc thjf. város köztemetője s az abban szükséges épületek terveinek elkészítésére kiírt országos tervpályázatra beérkezett 16 pályatervet a bíráló-bizottság elbírálván, az eredmény a következő:

I. A temető tervéért. 1. Az 5000 koronás első díjat nyerték a X. számú pályatervvel Jakabffy Zoltán és Banner Zoltán építészek. 2. A 3000 koronás második díjat nyerte a IX. számú pályatervvel dr. Kotsis Iván építész. 3. A 2000 koronás harmadik díjat nyerte Reichl Ödön építész. 4. Megvétetett 1000 korona kitűzött vételárért a XI. sz. pályaterv, melynek szerzője Schaefer Ferenc építész. 5. Megvétetett 1000 korona vételárért a XIV. sz. pályaterv, melynek szerzője Friedrich Lóránd építész.

II. Az épületek tervéért. 1. A 10.000 koronás első díjat nyerte Jakabffy Zoltán és Banner Zoltán építészek. 2. A 8000 koronás második díjat nyerte Friedrich Lóránd építész. 3. A 6000 koronás harmadik díjat nyerte dr. Kotsis Iván építész. 4. Megvétetett 2000 koronáért Heintz Béla építész pályaterve. 5. Megvétetett Reichl Ödön építész pályaterve.

Tervpályázati eredmények. A szegedi „Vénus" cipőgyár tervpályázatán az első díjat *Ottovay* és *Winkler*, a másodikat *Tóbiás* László szegedi építészek nyerték. A megvételre ajánlott terv nyertese *Stahl* József, szegedi építőmester.

Építőanyagárak. *Osztrák cserépátlagárak:* Hódfarkú cserép darabja a gyárban 27 korona, horgonycserép darabja 30 korona. *Osztrák téglaár:* Falazó tégla drbja a gyárban készpénz fizetés mellett 15 korona. *Jelenlegi táblaüvegárak*: 4/4-es közönséges 350 K pro m^2; 5/4-es 2 *mm*-es solin üveg 485 K pro m^2; 7/4-es 3 *mm*-es solin üveg 766 K pro m^2; 2 *mm*-es homályos vagy matt 565 K pro m^2; 2 *mm*-es mintázott 646 K pro m^2; 5—6 *mm*-es zsinórüveg 540 K pro m^2; ornament vagy katedrál 550 K pro m^2; drótüveg sodronybetétes 6—7 *mm*-es 998 K; gitt 24 K, (kence tapasz) 32 K.

Építési anyagok árai. *Tégla:* A kisméretű közönséges falitégla ab gyártelep, kocsira rakva ezrenként 1950.— K, épületre szállítva 2800.— K. 2. Nagyméretű közönséges falitégla ab gyártelep, kocsira rakva ezrenként 2500·— K, épületre szállítva 3300.— K. 3. Mészhomoktégla (csak nagyméret) ab gyártelep, kocsira rakva ezrenként 2050.— K, épületre szállítva 2900.— K.

Cserép: 1. Hódfarkú tetőcserép ab gyártelep, kocsira rakva ezrenként 4200.— K, ab raktár ezrenként 5000.— K, ab raktár darabonként 5.60. 2. Hornyolt tetőcserép ab gyártelepkocsira rakva ezrenként 6200—6500.— K, ab raktár ezrenként 7500.— K, ab raktár darabonként 8.40 K.

Mész: 1. Fával égetett mész, ab feladó állomás 100 *kg*-ként 230.— K. 2. Szénnel égetett mész, ab feladó állomás 100 *kg*-ként 200—220.— K. 3. Gázzal égetett mész ab feladó állomás 100 *kg*-ként 200—220.— K. 4. Raktári árak 1. esetén 1000 *kg*-on felüli vételnél 100 *kg*-ként 265.— K, 1000 *kg*-on alóli vételnél 100 *kg*-ként 310.— K. 5. Oltott mész, ab raktár (telep) 0·5 m^3-en felül m^3-ként 1400.— K, 0·5 m^3-en alól *kg*-ként 1.80 K.

Cement: 1. Portlandcement ragasztott papírzsákban, ab feladó állomás 100 *kg*-ként 275—285.— K, ab Budapest p. u. 100 *kg*-ként 290—305 K, ab raktár 100 *kg*-ként 330—360 K. 2. Románement ragasztott papírzsákban, ab feladó állomás 10 *kg*-ként K 170—185.— K.

Kátrányos födéllemez: 90-es minőségű, Ia, rongyból készült tekercsenként (10 m^2) 550.—, 100-as 500.—, 120-as 425.—, 150-es 350.—, 200-as 280.— K. 100 tekercsen alóli vételnél 10% felárral.

Aszfalt-elszigetelőlemez: 5 *mm* vastag m^2-ként 85·—, 7 *mm* vastag m^2-ként 105.— K.

Kátrány: Destillált kőszénkátrány *kg*-ként 16·— K, kőszénkátrány (gázgyári) *kg*-ként 15.— K, kamarakátrány (gázgyári) *kg*-ként 13.50 K.

Facement: vagontételekben *kg*-ként 17.— K, hordótételekben *gk*-ként 18.50 K.

Carbolineum: vagontételekben *kg*-ként 17.— K.

Épületfa: 1. Deszkaanyag, ab raktár m^3-ként 5200—5800.— K. 2. Zárléc (staffli, fűrészelt fa, léc) m^3-ként 6200—6500.— K. 3. Faragott épületfa m^3-ként 4500—4800.— K.

Stuccatur-gipsz: 1. Vagontételekben 100 *kg*-ként 400—420 K. 2. Ab raktár 100 *kg*-ként 480—520.— K.

Stuccatur-nád: m^2-ként 5.25—5.50 K.

Gipsztábla: m^2-ként 115.— K.

Dunakavics: m^3-ként 180.— K.

Duna- vagy bányahomok: m^3-ként 140.— K.
Fayence-lapok: Ia minőség drb-ként 22.— K. IIa drb-ként 16.— K.
Chamotte-tégla: 28—29 S K 100 *kg*-ként 400—450 K, 30—32 S K 100 *kg*-ként 650.— K, 35 S K 100 *kg*-ként 750.— K. Kályhalapok drb-ként 13—18.— K.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

HADVISELT MÉRNÖKÖK, ÉPÍTÉSZEK ÉS MŰSZAKI TISZTEK NEMZETI SZÖVETSÉGE.

A lakáskérdés széles mederben megindult vitája során értékes és tanulmányos felszólalásokban volt részünk. A f. hó 16-án tartandó legközelebbi ülésünkön a vitát lezárjuk és ennek eredményéhez képest memorandumot juttatunk majd az illetékes hatóságok elé.

A gyakorlati irányú vasbetontanfolyammal kapcsolatos adminisztratív ügyek intézésével *Ambrus* István mérnök kollegánkat bíztuk meg, ki a hivatalos órák alatt (hétfőn és csütörtökön d. e. 5—6 óráig) készséggel szolgál felvilágosítással. A tanfolyam technikai okokból a jövő hó elejére tolódott ki. Miheztartás végett pedig közöljük, hogy a hely szűkére való tekintettel már csak egy-két jelentkezést fogadhatunk el. Tervezzük a tanfolyam folytatólagos továbbépítését is egy újabb kurzus keretében.

ORSZÁGOS KÖZPONTI ÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG.

Tudatom, hogy a *Mész- és Műhabarcsárúsító R.-T.*-hoz mai napon a következő leiratot intéztem: „Folyó évi november hó 25-ikén kelt beadványuk elintézéseképpen a folyó évi december hó 1-jével érvénybe lépett magasabb fuvarozási díjak számításba vételével a t. Cím által forgalomba hozott felsőgállai származású égetett és oltott mész tájékoztató árát f. évi december hó 1-jétől kezdődő érvényességgel következőképp állapítom meg: darabos mész, fuvarban, métermázsánként sík úton, belterületen: 236·— korona; magaslaton vagy kültelken: 244·— korona; oltott mész, fuvarban, m^3-ként sík úton, belterületen: 1820·— korona; magaslaton vagy kültelken: 1980 korona. Budapest, 1921. dec. 10. Az elnök helyett: *Schulek,* alelnök h.".

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET.

Egyetemes szakülés keretében tartotta meg nov. 28-án *Orbán* Ferenc felső építő ipariskolai tanár a *Gabona-tárházakról* szóló előadását az egyleti díszterme zsúfolásig megtöltő közönség előtt. A kiváló előadó a gabonatárolás ügyét ismertette, bemutatván az egész világon használatban levő rendszereket, így az amerikai silótípusokat és a német emeletes tárházakat. Remek vetített képekben mutatta be a magyarországi állapotoknak megfelelően megszerkesztett gabonatárolók terveit, melyek közül nem egy az amerikai leghatalmasabb ilynemű épületekkel is bízvást felvenné a versenyt. Előadása nemcsak rendkívül tanulságos, de szép és élvezetes is volt, miért is *Zielinski* Szilárd elnök meleg ovációban részesítette. A nagysikerű előadáshoz *Varsányi* Emil dr. szólt hozzá, aki közvetlen modorban, de mély készültséggel kimutatta, hogy a helyes tárolás oly horribilis pénzösszegek megtakarítására vezet, melyből az *Orbán* által tervezett tárolók könnyen megépíthetők volnának.

Az egyetemes ülés után a mű- és középítéstani szakosztály *Schulek* János elnöklete alatt folyó ügyeket tárgyalt.

A balatoni vasút ügye. December 1-én volt a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben felolvasás a Balaton-vasútról, tartotta *Kugler* Mihály, aki körvasutat tervez a Balaton partján helyi közlekedésre, de a fővasútba is belekapcsolódnék. Az eszme élénk támogatást talált különösen a *Balatoni Társulat*-ban, melynek nevében dr. *Lichtenberg* Kornél, a fürdőügyi osztály vezetője és *Miákich* Károly szólaltak fel. Felszólaltak a tárgyhoz még: *Spur* István balatoni kormánybiztos és *Sármezey* Endre.

Itt emlékezünk meg arról is, hogy a dr. br. *Wlassics* Tibor elnöklete alatt lévő Balatoni Társulat kebelében *műszaki alosztály* alakult, mely minden, a balatoni kultusszal kapcsolatos műszaki ügyek iránt élénken érdeklődik és ezúton is kéri az érdekelteket, hogy idevágó ügyekkel forduljanak közvetlen az alosztály vezetőihez és pedig kulturmérnöki ügyekben *Vass* Mátyás kir. főmérnök (beosztva a balatoni kormánybiztossághoz a földmivelésügyi miniszteriumba), építési ügyekben pedig *Miákich* Károly műépítészhez.

Mű- és középítési szakosztálya dec. 12-én tartott ülésén *Schulek* János elnökölt. Az ülés tárgya *Kotsis* Endre műegyetemi tanársegéd előadása volt, aki az újabb ácsszerkezetekről emlékezett meg. Nagyszabású, tartalmas és mélyen tudományos nívójú előadásában kimutatván statikai alapon, hogy a régi pazarló rendszerű ácsszerkezeteket miként lehet statikai meggondolással megszerkesztett szerkezetekkel pótolni, mely takarékosság főként nekünk, ezidőben fában szegény magyaroknak, felette fontos feladat. (A komoly és értékes előadást lapunk közölni fogja.) Előadásához *Kazinczy* Gábor, a főváros statikus főmérnöke fűzött néhány gyakorlati adatot, rámutatván arra, hogy míg egyrészt a praxisban ma is a régi túlzott méretű és statikailag indokolatlan erősségű szerkezeteket alkalmaznak, addig bizonyos cégek hihetetlen könnyelműséggel, szakszerűtlen szerkezetekkel lépnek fel. De rámutat ama nagyszerű eredményekre, melyeket a *Különleges Építési és Faipari R.-T.* kísérletei alapján elért. *Nagy* Márton a födémek modernizálását teszi szóvá, *Schulek* elnök meleg köszönetet mond előadónak és kéri további hasonló működésre, mert az ácsipar legrégibb, legszebb ipara hazánknak, de egyszersmind a legkonzervatívabb is. Feltétlen nagy jövő vár ez iparra, csak a megkevesedett faállományunk mellett a szakértelem növekedjék, melyet jelen előadás is segített előidézni. Bejelenti, hogy az *Ybl*-Miklós-pályadíj győztese dr. *Kotsis* Iván, a kis pályázat győztese pedig *Kósch* Jenő.

A szakosztály gyűlése előtt a működő bizottság foglalkozott a *telekértékadó ügyében kiküldött bizottság véleményével,* mely *Warga* László volt városi tanácsos kivételével eme destruktív célokat szolgáló adónem ellen egyöntetű állást foglalt. A bizottság véleményét és *Warga* László ellenvéleményét a szakosztályok elé terjesztik.

Bejelentett előadás. 1922. január hó 2-án dr. *Kálmán* László a forgalmi adóról fog előadást tartani a mű- és középítési szakosztályok ülésén.

BUDAPESTI ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

A Budapesti Ácsmesterek Ipartestületének Elüljárósága f. év november hó 30-án tartotta rendes havi közgyűlését.

Ez alkalommal foglalkozott a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának a kis- és kézművesiparosoknak a közmunkák pályázatában való részvételét célzó átiratával s véleményét rövid úton illetékes helyre juttatta, melyek a kis- és kézműiparosságot a pályázattól visszatartják.

Foglalkozott továbbá a tagdíjhátralékokkal is és mert a befizetésre szóló felhívásoknak a tagok egyrésze eleget nem tett, sajnálattal bár, azonban kénytelen volt úgy határozni, hogy a tagdíjhátralékokat a rendelkezésre álló törvényes eszközök igénybevételével fogja beszedetni. Felhívjuk tehát ezúton is az Ipartestület mindazon tagjait, akik hátralékban vannak, hogy igyekezzenek hátralékukat mielőbb kifizetni.

VERSENYTÁRGYALÁSI HÍREK.

Versenytárgyalási hirdetés. A győri m. kir. államépítészeti hivatal a kisées-győrszentmártoni tvh. közút 0—1 *km* szakaszán levő 1. számú fahídnak merőlegesen mért 3·00 *m* nyílású vasbeton-fedlappal ellátott végleges jellegű híddá való újjáépítésének biztosítása céljából versenytárgyalást hirdet. Ajánlatok *1922. évi január hó 4-ik napjának d. e. 9 órájáig* fenti hivatalhoz nyujtandók be.

Versenytárgyalási eredmény. Az Országos Lakásépítési Miniszteri Biztosság a Pongrác-úton emelendő „L" jelű épület építkezési munkálataival a következő cégeket bízta meg: *Kenyery* Rezsőt a föld-, kőmíves-, elhelyező-, válaszfal-, szigetelő-, műkő-, vasbeton-, tetőfedő-, burkoló- és kerítés-, *Kajtár* Lajost a lakatos-, *Vonnák* és *Fritz* céget az ács-, *Steiner* Ferenc és *Dávid* J. céget a bádogos-, *Fischer* Andrást az asztalos-, *Ludvig* Jánost a mázoló-, *Kottász* Józsefet a szobrász- és *Gotsch* Mihályt a kályhás munkákkal.

Az Országos Lakásépítési Miniszteri Biztosság a Budapest, X., Pongrácz-út 7301/7302/56. hrsz. telkén építendő „H" jelű egy drb. háromemeletes ház építési munkáira, versenytárgyalás alapján megbizattak a munkálatok végrehajtásával és pedig: 1. *Wippler* és Társa r.-t. a föld, kőműves, elhelyező, válaszfal, szigetelő, műkő, tetőfedő és kerítésmunkákkal; 2. *Rück* Lajos a vasbetonmunkákat végzi; 3. *Vonnák* és *Fritz* az ácsmunkákat; 4. *Fliegl* Béla a bádogos munkákat; 5. *Kleckner* László az asztalos munkákat; 6. *Schwartz* Sándor a lakatos munkákat; 7. *Zafourek* Ferenc a mázoló munkákat; 8. *Bielek* Károly az üveges munkákat; 9. *Melocco* Péter a burkoló munkákat; 10. *Kottász* József

FISHER HENRIK Friggyes mérnök

Bács m. térképe, térképe 1788-ból

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet
124.

Fischer Henrik

MDK

Az Erzsébet-hid épitésénél a helyszini szerelés és állványozás munkáját Strauch Emil vezette. Kurcler Ármin, Seltsam János a hidosztályban működött. Az alépitményi munkákat Gross E. és Tsa. , Fischer Henrik és Zsigmondy Béla vállalkozók végezték.

44-45.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

D Fischer Henrik

Mátyagyárvár
Post XIX 22

l.

Kolbkártyaf

A közös hadsereg /:e
tozók a honvódség- és a népföl
mutatandók ki.-

Budapest, 1915.

A miniszter

Dr Majo

miniszteri

A Műemlékek Országos Bizottság

MDE

Fischer Hermann

Alpár Ignác mesteriskolája. Építő Ipar-Építő Művészet. 1924. márc. 1.

megírva

de utóbb kidobva

Fischer Ignác

rajzoló és festő

1842-ben pályázott a Szombathelyi városi rajzmesteri állásra, de nem választottak meg. Honzalek ideig gyakorolta mesterségét Szécsenyben Ebergényi Benedek táblabírónál. 1838 nov. 17-én folyamodott Szombathelyen a polgárjogért s bejelentette, hogy litographiai intézetet akar nyitni. 1839 ápr. 13. letelepedési engedélyt kér s magán rajzoló iskolát szándékszik felállítani. A város hajlandó letelepedési engedélyt adni és a litographiai intézet létesítése ~~ellen~~ ellen sincs kifogása, ha ahhoz a Helytartótanács hozzájárul. Tehát azonban arra, hogy sem festő, sem a vele társulni szándékozó Perger Ferenc Szombathelyi szomszédja nem felelt meg a H.-tanács felszólalnak, az engedélyt

fordít

26. - Alzato della Chiesa e de
(Francesco Cancellier

[Fischer Ignác, festő.

1839. Szombathelyen szándékozott letelepedni, s magán rajziskolát és Perger Ferenc helybeli nyomdászszal litográfiai műhelyt akart alapítani. A Helytartótanács nem engedélyezte a könyomdát, F. pedig [nem nyitotta meg a rajziskolát.

1842. pályázott a szombathelyi rajztanítói állásra, de eredménytelenül. Ezután távozott a városból.

[mint a varos hozzajarult,

Horváth J. A.: Adalékok a szombathelyi litográfia történetéhez. Dunántúli Szemle. 1943. 250-52. l.

FISCHER Ignác csákvári asztalos

Csákvár, E. Pastéj 1798.

Sisa = MÉrt. 1997/1-2. 6, 24.[25]

1582. KERÉNYI József: Tűnődés a kecskeméti Fő térről. = Művészet Évkönyv, 1976 181-185. ill.

Kerner Gábor: Mezővárosok műemléki problémái. > 206

Kerner Gábor: A paraszti építészet változásai napjainkban. > 207

1583. KERTAI László: A történeti városközpont rekonstrukciójának kérdései. = Városépítészeti törekvések Debrecenben. Debrecen, Déri Múzeum, 1982 87-90. ill.

Kertész Beáta: Vác-Alsóváros tervpályázata. > 229

Kiss Dénes: Nagyobb együttesek védelme. > 198

1584. KISS Károly: Újlak is élni akar [Bp., III.]. = Budapest, 26, 1988, 5. 17-20. ill.

1585. KISS Sándor: A Dísz tér sebei. = Budapest, 20, 1982, 10. 28-30. ill.

Kiss, Tamás: Besonderheiten und Probleme bei der Rekonstruktion der stadt Veszprém > 197

Kiss Tamás: Városközpont rekonstrukció Veszprémben. > 227

1586. KISS Tamás: A veszélyeztetett veszprémi várnegyed komplex rekonstrukciója. = Városépítés, 23, 1987, 6. 22-26. ill.

1587. KISTELEGDI István: Pécs, történeti belváros rehabi-

FISCHER, Ignaz, bécsi festő

1. F. Maler in Wien, festi az 1837-ben felszentelt vasvécsényi r. k. templom bal melléktoltárképét, Sz. István királyt. 1838 aug. 20-ra lesz kész. (1837, 744 l)

Preßburger Zeitung
(Gentbauer).

FISCHER Ignác antal

Csálvár

MÉrt 1997/3-4. 172.50

Fischer Ignác

a 19. sz. második felében Budapesten kemény cserép gyárat alapít

Gyárát 1895-ben Zsolnay Vilmos vásárolta meg. „Budapesti Zsolnay Porcelain-Fayance rt." néven működött a. felszabadulásig. Jelenlegi neve: Bp-i Porcelángyár.

P. Bertyánszky Ilona: A kerámia és a porcelán története Bp. 1966. 107. o.

megvan Fischer Ignác

Tóváros Fischer Ignác. A hazai iparművészetet április hó 13-án érzékeny veszteség érte Tóvárosi Fischer Ignác halálával, aki úttörő munkása volt a hazai kerámiai iparnak. Majolika-gyárát, melyet ő alapított, kiváló szakértelemmel vezette s az e téren számos sikert és általános elismerést aratott. A M. Iparművészeti Társulatnak alapító tagja s mintegy húsz éven át egyik legbuzgóbb választmányi tagja volt. A M. Iparművészeti Társulat közgyűlése a halálával megüresedett választmányi tagsági helyet fiával, tóvárosi Fischer Emillel töltötte be.

Magyar Iparművészet

1906. 138. l.

MDK

Fischer I.

A műcsarnok udvarában, majolika kut.
Fischer I. műve és ajándéka.

Cikk: A műcsarnok.

Vas.Ujs.1877. 44.sz. 697-698.lap

FISCHER IGNÁC, keramikus

Az 1878-as párizsi világkiállitáson aratott nagy sikert budapesti majolikagyárának készitményeivel. Hasonló sikereket ért el itt Zsolnay Vilmos is pécsi majolikáival. 61.old.

KATONA IMRE: Korai melléseni markautánosok Magyarországon a XIX.sz.második felében. 51.old.

Az Iparmův.M.Múz.Hopp Ferenc Mű.Évkönyve. XIII.1970. 1971.

Fischer Ignác

gyárának termékeit emlitik

Kotona Imre cikke: Az Iparművészeti Múzeum magyar kerámiái. - Budapest, 1970. 7.sz. 23-25. l.

Fischer Ignác

Pesti gyárával és Zsolnay pécsi gyárával egyidőben élte virágkorát a Gili-beli Schütz-gyár. Ez utóbbi készítményei mindkettőéivel hasonlóságot mutatnak.

Katona J.: Bemutatjuk Nagy Márton gyűjteményét; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 14 l.

M.D.K.

Fischer Ignác, keramikus

Budapesti műhelye kiemelkedő szerepet játszott a magyar kerámiaiparban és főleg a kínai mintákra fektette a hangsúlyt. 209.o.

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 193.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Fischer Ignác

XIX. sz. második felében kenyérgyárat alapít, melyben étkezőházakat, és dinnyeüdülőt épít.

P. Breszkovszky Noémi,
szemelvények a kereskedőházak, Bp. 1966, 107 l.

FISCHER IGNÁC, keramikus

A hazai művészi kerámián a magyar népművészeti ornamentika alkalmazásában a zsolnay gyár járt az élen, de figyelemreméltó volt a pesti Fischer-féle gyár tevékenysége is. Ők tervezőket is foglalkoztattak és magas szinten valósitották meg azt, amiért Huszka és mások propagandát fejtettek ki. 283.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

FISCHER IGNÁC, keramikus

Zsolnay különösen és Fischer is irányt változtatva, a magyar diszitmény mellett nagy mértékben alkalmazták a keleti, indiai, perzsa, török motivumokat, majd a millenium idején urakkodóvá vált az ekletikus eklektika formában és minőségben egyaránt. Ez Városlődön időben és minőségben később jelentkezett. 283.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

tóvárosi Fischer Ignác

MDK

Az Ipm. Társ. választmányi ülése. Magyar Iparművészet 1906. 46 l.

Fischer (Farkasházi-Fischer) Keresztnév nincs!
Valószínűleg Márk

„Herenden Fischer utánozta kitűnően a különböző európai és távol-keleti gyárak, műhelyek remekműveit."

Katona Imre: Radisics Jenő az iparművészeti kultúráért. /Művtört.Ért., 1969. 3.sz., p. 212-224./
p. 215.

215

Fischer Ignác

budai majolika-műhely és a Zsolnay-gyár állta a nyugati kerámiagyárak versenyét, az ontrák védvám-rendszer következtében beözönlő cseh ontrák, német porcelánnal szemben. - Mindkét üzem nem a saját, hanem a bécsi Wallis-cég nevén állította ki készítményeit. (1880-as évek)

Katona Imre: Radisics Jenő az iparművészeti kultúráért. /Művtört.Ért., 1969. 3.sz., p. 212-224./

p. 214, 215

FISCHER IGNÁC

keramikus

a herendi porcellángyár apapitja

az Iparmüvészeti és Hopp F. Múzeum Évkönyve V. évf
1962. 32 l.

MDK

Fischer Ignácz

A porcelángyártás... Vas. Ujs. 1885. 28.sz. 450-52 l.

megvan

Fischer Ignác

magyarországi

l.

Kőszeghidák

Fi. l.

Sine

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Fischer Ignác

Keramikus

Az Iparművészeti Múzeum könyvtárának 1896

Kőrösfőcall

71,492.l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Fischer Ignác

fayence gyártmányai

(mű ki:)

Csáppam. 558. l.

ügyelet.

Tedra. fil. Iné

1867-1927

1928

stilü kisebb templom helyén a XV
század közepén barok stilusban a
épült,hogy a nyugati részen álló
mas toronyba,különösen az ablako
régi gotikus köveket iktattak be
gotikus szentély külső támpillér
alapfalai a szentély ~~körüli~~ körü
látható. Az egyhajós templom elé
kellemes térhatást nyujt s egész
diszitése és berendezése a korbe
barok templomaink jó átlagán fe
A templom északi és déli falán
XVIII.százado freskókat hoztak
a későbbi mészréteg alól.Ezek h
birnak nagyobb mübeccsel,a dorf
irány jellemző emlékei.Az egyik
kép architektonikus keretben Sz

Fischer Ignác
kőcserépgyáros
Budapest

A m. kerámia és porcellántart. és fejl. v.:
Csanyi 1954

53. l.
60

Fischer Ignác

keramikus

Csarnyi 1954

60 l

élirat

Fischer

F. 2. *Ignác*, majolikagyáros, * Tatatóváros 1840, † Budapest, 1906 ápr. 14. Atyja tatai kőedénygyárában és a herendi porcellángyárban tanult. 1864. Pesten porcellánfestőműhelyt nyitott, melyet jelentékeny iparteleppé fejlesztett. 1877. kezdte meg a majolikagyártást s 1882. Dob-utcai gyártelepén 14 égetőkemencéje és 50 segédgépe működött, 250 munkást foglalkoztatott. A technikai vezetésben segítségére volt fia, F. Emil, aki F. halála után a gyár vezetését átvette. F. majolikái, melyeket főleg a magyar motívumok felhasználásával készített, úgy a hazai, mint a külföldi kiállításokon számos kitüntetésben részesültek.

K. G. I. 327 l

Palánki lelet VIII. 196.

Fischer Ignác
porcellángyár
kiállítása
1885

Hiv. jel. a bőr
1885-i ori.
ált. kiáll-
ról

Kel 1885

III. k. 2. f. 220 l.

1886

Fischer Ignác

majolikagyár

mint. 1840.

sód

2

Krück

I. 333. l.

Rannacher-fele ház II. 93.

Érkezett 1905 szept. 6.

808/1905 szj. (Balassagyarmat, 1905 szept. 4.)

A nógrádmegyei múzeum igazgatósága felvilágosítást

aa. Nagy Iván-féle könyvtárról. (Válasz. X. 2. c. i. 753/905.)

Az iparművészeti muzeum gyüjteményének, mely mint rendesen a téli időszak alatt háromszor hetenkint u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön d. e. 9-től d. u. 1 óráig van nyitva, 532 látogatója volt február hónapban. A könyvtárt és az olvasó termet úgy a mintarajztanoda mint az iparművészeti iskola növendékei szorgalmasan használják s nagyon örülünk azon kapcsolatnak, mely a muzeum és a két említett intézet között létre jött az által, hogy a növendékek a számukra kiszabott rajzórákat részint a gyüjteményekben, részint az olvasóteremben régi tárgyak másolására fordítják.

*

Hörmann C. kormánytanácsos megkeresésére a muzeum nehány régi bosnyák fém tárgyat küldött Szerajevóba oly czélból, hogy az odavaló iparosoknak mintákúl szolgáljanak.

*

A muzeum galvanoplastikai intézete nemrég egy 41 darab másolatból álló sorozatot küldött meg a londoni South Kensington Museumnak. Ugyanattól a bradford-i muzeumnak szállítandó galvanoplastikus másolatokra vonatkozó újabb megrendelést is kapott.

*

Fischer Ignácz helybeli porczellán- és majolika-gyáros néhány bosnyák korsót, egy indiai réz kancsót és egy tálczákkal díszített holicsi asztaldíszt választott ki a muzeum gyüjteményéből, mely tárgyak mását megfelelő változtatásokkal forgalomba szándékozik hozni. Kivált az asztaldíszre, mint a holicsi edények legkecsesebb mintáinak egyikére, már ezennel felhivjuk a közönség figyelmét. Nevezett gyáros ezenfelül a muzeum birtokában lévő régi magyar színes kályha formájára akar kályhákat készíteni s a párisi világtárlatra küldeni.

Művészi Ipar
1885/86, 234. l.
(7. 4.)

Az ilyen tárlatokon azok is részt vehetnek, kik megbízás nélkül készítenek olyan tárgyakat, melyek a művészi ipar köréhez tartoznak.

b) A társulat a művészi ipart törekszik előmozdítani egyes iparágak közvetlen segélyezése által is.

2. E czélból a társulat választmánya kebeléből végrehajtó bizottságot küld ki és három szakosztályt alakít.

A bizottságnak elnöke a választmány elnökeinek egyike, stagjai a szakosztályok elnökei, illetőleg előadói, helyettes előadói, s a titkár mint jegyző.

A három szakosztály következőleg alakíttatik meg:

I. Fa-, fém- és csontipar szakosztálya.

II. Agyag-, üveg- és kőipar szakosztálya.

III. Bőr-, papir- és szövőipar szakosztálya.

3. A társulatnak ilyeténképen kifejtendő tevékenysége a jelenleg érvényben levő Ügyrend megváltoztatását igényli.

4. A társulat tevékenységére tekintettel az 1886-ik évi költségvetés a következő tételekből állana:

Titkár dija	400 frt
Pénztárnok	200 «
Átalány vegyes költségekre	200 «
Irnok	240 «
A művészi ipar szellemi és anyagi támogatására	1000 «
összesen	2040 frt

5. A fönt részletezett rendes költségeken kívül a közgyűlés adjon fölhatalmazást a választmánynak, hogy a mostani alaptőke egyharmadát, vagy is 10,000 forintot, mint forgó tőkét kellő indokolás mellett a végrehajtó bizottság rendelkezésére bocsáthassa.

Ezen előterjesztést, melyet a választmány tagjai szűkebb körű magánértekezleten dolgoztak ki, a választmány egyhangúlag elfogadta.

Ezután elnök javaslatára megválasztattak: az I. szakosztály elnökeül, illetőleg a választmányban előadóul Lechner Ödön építő művész, helyettes előadóul Marton Alajos díszműárus; a II. szakosztály elnökeül Tisza Lajos gr., helyettes előadóul Fischer Ignácz majolikagyáros; a III. szakosztály elnökeül Ráth György, helyettes előadóul Radisics Jenő.

Titkár bemutatja az Ügyrendben szükségeseknek mutatkozó változtatásokat. A választmány a változtatások végleges megállapítása és szövegezése végett Lipthay Béla báró, Gerlóczy Károly, Ráth György és Szalay Imre vál. tagokból álló albizottságot küldött ki, s utasította titkárt, hogy az új Ügyrend szövegének tervezetét pontosan elkészítve az albizottság tagjainak mutassa be.

Szalay Imre vál. tag a művészi ipar egyes ágainak gyakorlati fölkarolása tárgyában három javaslatot irásba foglalva terjesztett a választmány elé. Ezek közül az első azt czélozza, hogy az egyházi ruhákhoz való kelmék Haas Fülöp és fiai czég aranyos-maróthi gyárában rendeltessenek meg. A másodiknak tárgyát a magyar korona országainak területén talált római korbeli bronz tigris képezi, mely sokszorosíttatván levélnehezékekre volna alkalmazható. A harmadik javaslat a borostyánkői u. n. kigyókő művészi földolgozásának elősegítésére vonatkozik.

A választmány helyeslőleg vette tudomásul mind a három javaslatot, s további eljárás végett az illető szakosztályokhoz áttette.

Végül elnök indítványára az 1886-ik évi rendes közgyűlés napjául márczius 28-ika tűzetett ki.

*

Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi minister úr az orsz. magyar iparművészeti muzeumot és váltakozó tárlatát e hó elején látogatásával megtisztelte s behatóan tudakozódott az intézet munkálkodásáról s újabban is kifejezte megelégedését a muzeum által megvásárolt arab szoba felett. Ezzel kapcsolatban sajnálattal említjük, hogy a váltakozó tárlat látogatása épen nem kielégítő s közönségünk úgy látszik a régi műipari remekek, mint a honi modern ipar készítményei iránt csak kevéssé érdeklődik. A váltakozó tárlatot megnyitása óta összesen 60 egyén nézte meg.

*

Trefort Ágoston
Marton Alajos

Fischer Ignác

Kaufmann

l. Művészi Ipar

1891. 182,

183. l.

vényt, mely első sorban is a tudomány erd

évi előleges fölmondás után s az egyez-
énzben egyszerre visszafizetheti.
ve, meggondolás tárgyát képezheti még,
entebb említett tíz intézet 839.000 koro-
ztéses kölcsönnel fedezni, a mely eset-
tőkekamat-törlesztőrészletek végösszege
— az első módhoz képest — az annui-
ek végösszege pedig 21.275 koronával

o korona kölcsönt egy *hosszúlejáratú*,
ni, a mely esetben 5% mellett az annuitás
végösszege pedig 1,488.225 koronát
eredeti összegnél, viszont azonban az
9.530) 17.470 korona az évi segély-
ilbelül 140.000 koronás 10 évre szóló

yállás az, hogy a rendkívüli segélyekre
évenként az állam. A többlet tehát
égösszegeire esik, a melyeknek amorti-
hető, hogy a főfelügyelőségi építkezé-
hez képest még jó ideig nem fognak
.500 korona is egy olyan törlesztéses
összege, 10 évre 5% mellett kalku-

Fischer Ignác
keramikus

l.

Művészi Ipar
1892. 192. l.
218. l.

Rimaszombati múzeum III. 62, 63, 64.

Fischer Ignác

Majolikagyár

Bp. Erzsébet körut 25.

: az igazgatóság 1895-ben 1896

Rátz György 1895

144. l.

19	155000 —	✓
11	115000 —	✓
13	1042578 —	✓
12	200 —	✓
	1533 —	✓
	3348613	
	14000	
	3.362613.—	
12	1042578 —	✓

Látam
Prague, 1923. VIII. 31
Krutinský

Fischer Ignác

Kőedénygyárak

lásd

Ruzicska J.

A herendi porcelán. 1938

34. l

élőnyár

Fischer Ignácz

tóvárosi, majolikagyáros

L.

Szmolny - Szmolnyi

514.c.

~~Fischer Ignácz~~

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

627. Honvéd gyalogság.

díszítő festő

Az ország czimerével és a
alatt ~~tolvonalt katonák~~ ~~különféle~~ honv
viselik. Jobbról egy ágyu is van a tize
~~tart.~~ ~~fegyverhez fel.~~ képezi fes

Vászon, méretei 55.: 68.4
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

627

904:V.5.

Fischer Ignác
de Tovaros
keramikus
írod

Thieme-Becker
XII: 24.l.
(Lyka)

Fischer Ignác

Óvárosi majolika gyár

1840 — 1906.

l.

Ujvári Zs. L.

280. l.

ESPOSIZIONE ITALIANA D'ARTE CONTEMPORANEA

GENNAIO—MARZO 1936

LA SOCIETÀ UNGHERESE-ITALIANA DI SCIENZE, LETTERE, ARTI E RELAZIONI SOCIALI

MATTIA CORVINO

invita la S. V. Illma alla

SEDUTA SOLENNE

che avrà luogo

venerdì 24 gennaio 1936, alle ore 17

nella Sala della

SOCIETÀ DEGLI INGEGNIERI ED ARCHITETTI UNGHERESI

(IV., Reáltanoda-u. 13/15)

in onore di

S. E. DINO ALFIERI

Sottosegretario di Stato al R. Ministero per la stampa e propaganda, Presidente dell' Associazione «Amici dell' Ungheria».

PROGRAMMA:

1. Discorso di saluto di S. E. ALBERTO BERZEVICZY.
2. Conferenza dell' On. ANTONIO MARAINI, Commissario nazionale del Sindacato fascista delle Belle Arti: **L'arte fascista** *(con proiezioni)*.

Alberto Berzeviczy
presidente.

Fischer Ignác

A műcsarnok megnyitása alkalmával a király megpillantván Perczel Béla igazságügyminisztert hozzáfordult és néhány meleg szóval kifejezést adott részvétének az őt nemrég ért szomoru családi veszteség fölött. Ő Felsége nem beszélt Perczellel, mióta fia Aurel párbajban elesett. — A műcsarnok udvarán igen szép majolica szökő-kut van, melyet Fischer Ignácz majolica-gyáros ajándékozott az intézetnek. A király a képtárból lejövet érdekkel nézte az izléses müvet, s a bemutatott Fischerhez több kérdést intézett, egyszersmind örömét fejezte ki, hogy Budapesten ily szép mű készül. — A megnyitási ünnepély alatt *Thaisz Elek* főkapitány hirtelen roszul lett, elájult s' kocsin kellett haza vinni. Baja azonban nem veszélyes. — *Trefort* közoktatási miniszter családi gyász miatt nem vehetett részt az ünnepélyen, mert Pozsonyba kellett utazni, veje gróf Batthyány Ferencz temetésére.

Vas. Ujs. 1877. 7161.

nyer (a tokaji borv mellett) vastinsége forma vizé-
rő). E forrás mellett Szirmay Ádám már 1828-ban
rendszeres [illegible] munkáiban [illegible] írja.
B. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Fischer Ignác

— A *majolika* szép szökőkut, melyet Fischer ajándékozott, csak nehány napig lesz látható még a műcsarnok udvarán, mert a tél ártalma ellenében gondosan be kell burkolni.

Vas. Nyó. 1877. 7 b 4 l

A Kőszegi Szent Benedek-rendi Kat. Ferenc József Gimnázium igazgatóságától

R Ajánlott Szombathely 2 21

SZOMBATHELY 1937 ... 23 8 10 ÁGYAPORSZÁG

...../193.... sz.

A Műemlékek Országos Bizottsága Műtörténeti Elnökségének

– Budapest –

~~Kultuszminisztérium~~

IX. Rákos u. 10 ~~Hold utca~~

Fischer Ignác, tatai porcellán gyári-
lőrd

Vas. Ujs. 1885. 451. l.
(A porcellángyártás tör-
ténete és a porcellán-
és majolika-kiállítás)

É HÁZ TELEFÓN
EL NYITVA AUT. 248-11

BUDAPEST, 19.....

Kassák Lajos

Abt.: Spielwarenfabrik

l Henss Weimar

rahtwort: YKO. Postscheck: Erfurt 189
nkkonto: Hermann Johannsen Weimar

A párisi kiállitás magyar osztályát a köztársaság elnöke e hó 24-ikén délután látogatta meg először, *Carnot* elnök sorba nézi az összes osztályokat s az osztrák-magyar osztályra most került a sor.

Már délutáni két órakor nagy tömeg gyült össze e területen, hogy az érkező elnököt üdvözölje. Sadi Carnot azonban, ki előzőleg a brit, dán, holland és belga kiállítást tekintette meg, jó ideig várakoztatta az osztrák-magyar kiállitási bizottság tagjait. A bizottság elnöke, *Burger* Lajos üdvözölte az elnököt s bemutatta neki a bizottság alelnökeit, Orosdyt és Wédelest, továbbá Magyarország delegáltját, *Vedey* Károlyt és a bizottság titkárát, Dubskyt. Carnot szivességgel üdvözölte a delegáltakat, majd nyájasan intett kezével Urbán zenekarának, mely az érkező elnököt a *Marseillaise* akkordjaival fogadta. Carnot egy óránál tovább időzött az osztrák-magyar kiállitási területen és részletesen megnézte az érdekesebb tárgyakat. A magyar kiállítók közül különösen Fischer Ignácz, Zsolnai, Giergl, Kölber és Egger gyártmányai kötötték le figyelmét. Miután még azt [illegible] kiállitását kiváncsin tatta meg a bécs-párisi

Vas. Ujs.
1889. 426 l.

Gr. Kun Kocsárdiszt, ki az erdélyi közművelődési egyesületnek nagy alapítványt tett, az egyesület küldöttsége akarta megköszönni a nagylelkű adományt, de a gróf kijelentette, hogy adományáért nem kíván ünnepeltetni. Ez okból és a gróf egészségére való tekintetből is a nagy küldöttség tervét elejtették, csak az E. M. K. E. vezérférfiaiból álló küldöttség tisztelgett Algyógyon.

Tisztelgő küldöttségek üdvözölték *Szász Károly* ref. püspököt, ki a múlt héten ünnepelte születése napja hatvanadik évfordulóját. Ez alkalomból a pesti egyházmegye papsága *Sipos Pál* esperes vezetése alatt, a budapesti segédlelkészek pedig *Zontra János* vezetése alatt tisztelgtek nála. A két küldöttség vezetőinek szavaira Szász Károly meghatottan válaszolt.

Az új tanendőrök kitüntetése. A fehérgyi *Benicsky* Károly tanendőrt belső titkos tanácsossá nevezte ki.

Fischer Ignác

Keramikus

l.

Warha V

A agyagipar technologiája 1892

141, 147 l.

Fischer Ignác

Alexander

Byet

l. V.

Martha 141. l

147. l

Ezt a gyárat

fejlesztette tovább

Fischer Emil?

dupl

Rizmer Károly, tanító III. 54.

Fischer Ignác

Latai kőedény gyár

l.

Ruzicska Herend

34. l.

dupl

Kaszthely III. 202.

Fischer J.

Magyar iparos kitüntetése. Berlinben agyag-czement és gipsz-árukból nemzetközi kiállitás volt, mely a napokban végződött. E kiállitáson a jury az első dijat *Fischer J.* budapesti majolika és terrakotta-gyáros gyártmányainak itélte oda.

Vas. Ujs. 1880. 649. l.

Fischer Ignácz, tóvárosi, majolikagyáros; szül. 1840-ben Tatatóváros on, hol atyjának kőedénygyára volt, megh. 1906 ápr. 14-én Budapesten. 1877-ben porczellánfestő intézetet létesített Budapesten, amelyet rövid idő alatt nagyhírű majolikagyárrá fejlesztett. Majolikái, melyeket japán, kinai s más keleti, az 1880-as évektől kezdve pedig magyar motivumok felhasználásával is készített, nagy formagazdagságukkal tüntek ki. F. honosította meg hazánkban a fayenceburkolatlemezek gyártását. A F.-gyár majolikái úgy a hazai, mint a külföldi kiállításokon számos kitüntetésben részesültek s a külföldön is nagy keresletnek örvendettek. A majolikaipar terén szerzett érdemeiért F. magyar nemességet kapott. A gyár 1892-ben részvénytársasággá alakult, amelyet azonban, mint vezérigazgató tovább is F. vezetett. A F.-majolikagyár jelenleg az alapító fiának, *F. Emilnek* tulajdona.

Építő Ipar. 1906. 157. l. — *Révai Nagy Lexikona.* VII. 543. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar majolika. *Pesti Napló.* 1885. 240. sz.

Fischer M. A. (néz?)

Gellérdtól: A magyar ipar úttörői. Budapest, 1887.
189-92. l
arcképpel

FISCHER IGNÁCZ, majolikagyáros.

A modern kerámiai iparban nagyon előtérbe lépett a majolika-ipar, mely sehol sem mutathat föl oly sikereket, mint Magyarországban, hol annak leghivatottabb művelői vannak. Ezek közé tartozik Fischer Ignácz, ki ez iparágban rövid idő alatt bámulatos eredményeket ért el. Az eddigi hazai és részben a külföldi kiállitások, melyekben Fischer készítményeinek nagy változatosságát mutatta be, nevét ismertté tették az egész országban, sőt a külföldön is. Az ujabbkori iparosok között Fischer előkelő helyet foglal el. Alapos képzettsége, kitünő szakértelme, rendkivüli izlése és vállalkozó szelleme egyaránt segítségére voltak ipartelepének fokról-fokra való fejlesztésében. Készítményeinek formája, stylje, diszitése és a diszitésben alkalmazott szinezés kellemes harmóniája a Fischer-féle majolikák terjesztésére a legkedvezőbb befolyással volt. És ma már ritka az az előkelő ház hazánkban, melyből ez ipartelep jeles készitményei, vagy ezeknek egyik-másik formában való utánzása hiányoznék és igen nagy ama külföldi piaczok száma, melyek e czikk állandó megrendelői közé tartoznak.

Mai kiterjedt és kitünően berendezett telepét Fischer ugy

Fischer Ignác

szólván semmiből emelte mintaszerű szinvonalra és készítményeinek változatos és vonzó szépsége, valamint kelendősége annak a nagy szorgalomnak és odaadó buzgalomnak köszönhető, melyet Fischer iparága és ipartelepe érdekében kifejtett.

Született 1840-ben, Tata-Tóváros on, hol atyja Fischer M. A. már 1821 óta szerény kőedénygyárral birt. A mesterség első fogásait Fischer atyjánál tanulta s később a hires herendi porczellángyárban tökéletesítette szakismereteit. 1864-ben Pestre jött s itt megvetette mai nagy telepének szerény alapját. Kis porczellánfestő-műhelylyel kezdte, melyben eleinte csak maga dolgozott; később már agyagipari tárgyakat állitott elő, munkásokat foglalkoztatott s 1869-ben már 20 munkással dolgozott. Készítményei az 1872. évi és az 1876. évi szegedi országos kiállitáson szép elismerést arattak s e siker által buzdítva kezdte meg 1877-ben a majolikagyártást, mi oly szerencsésen sikerült, hogy 1880-ban már 70 munkást foglalkoztatott s egy évvel később gyártelepe már elégtelennek bizonyult a nagyszámu rendelmények teljesítésére, mi arra birta, hogy nagyobbszerű telepet létesítsen. E tervét 1882-ben meg is valósította. A külső dob-utczában a volt Ildényi-féle keretgyár-épületet megvette és ezt saját ipari czéljaira mintaszerűen berendezte. A gyárban gőzerőt alkalmazott; ma 14 égető kemenczéje s ötven segédgépe működik s ezek mellett kétszázötven munkás nyer nála állandó foglalkozást. Munkásai közül csak nagyon kevés került hozzá külföldről; a legtöbbet mind ő maga nevelte. Festődéjében 140 munkás, ezek között 40 nő dolgozik. E munkások egész iskolát képeznek s a festészetben az alaptól kezdve itt gyakoroltatnak s fejlesztetnek.

A gyár fővezetése Fischer Ignácz kezében van összpontosítva; a technikai vezetésben segitségére van Emil fia, mig az üzlet kereskedelmi részét Géza fia vezeti. És ez ipartelepnél rendkivüli fontossággal bir a technikai s művészi fejlesztés mellett a kereskedelmi rész vezetése is, mert Fischer készítményeinek majdnem kilencz-tizedrésze külföldre megy és pedig nagyrészben Amerikába, sőt Chinába is. Raktárai vannak Bécsben, Lipcsében, Hamburgban, Brüsselben, Párisban, Londonban, Koppenhágában, Varsóban, Konstantinápolyban, Smyrnában, Portóban és Milanóban.

A Fischer-féle majolikák a külföldi kiállitásokon átalános feltünést keltettek. A legnevezetesebb muzeumok siettek azokból egyes mintadarabokat gyűjteményeik számára megszerezni s az ügyes

kereskedelmi vezetés folytán, de a tárgyak műipari becsénél fogva is e czikkek elterjedtek a világ minden részében s mint legkiválóbb magyar specialitások ismeretesek. Mert Fischer főtörekvését arra is irányozta, hogy az edényekben a magyar formákat s azokon a magyar motivumok szerint való diszitéseket alkalmazza. A magyar kulacs, korsó stb. formái, természetesen többé-kevésbbé nemesített alakban immár a földkerekségén terjedtek el s magukon viselik az eredeti magyar szűr- és suba-, valamint a tulipán-ládák diszitéseinek finomitott és nemesitett izlésben való kiadását. E magyar tárgyak közkedveltségűek lettek természetesen hazánkban is. De Fischer még tovább ment; a különböző diszkulacsokon, disztányérokon s más alkalmas tárgyakon a magyar népéletből merített jeleneteket örökitett meg s ezeket is terjesztvén a külföldön, a magyar specialitásoknak bizonyos népszerűséget és kelendőséget biztositott.

Gyára nagy terjedelménél fogva felölelte továbbá a diszvázák készitését s a kiállitásban bemutatott több óriás vázája a technikai akadályok leküzdésén kivül a szinezés és égetés remeklését tüntette föl. A külföldi majolikaipar is halad, ámbár távolról sem közeliti meg a hazait. Fischer figyelemmel kiséri ez iparnak fejlődését s a hol egy-egy figyelemre méltó haladási mozzanatot észlel, azonnal kész annak utánzására, illetőleg megfelelő érvényesitésére. Fiai évenkint tanulmányutat tesznek a külföldön és tapasztalataikat mindig iparuk javára értékesitik, de az üzlet fő-lüktető ereje mégis az a genialis találékonyság, az az alkotó- és teremtő-képesség marad, mely Fischer tevékenységének legjellemzőbb vonása, mely számos akadályt küzdött le, sok nehézséget háritott el, míg gyárát a fejlődés oly magas fokára, készitményeit oly átalános népszerűségre tudta emelni, mint azok ma tényleg állanak.

Fáradozásainak sikerét ma üzlete virágzásában élvezheti. Érdemeit számos kiállitáson a legnagyobb kitüntetések jutalmazták. Ő felsége a koronás arany érdemkeresztet és a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki; ezenkivül elnyerte a franczia nagy diszérmet, a svéd királyi diszérmet, a svéd kir. muzeumnak tiszteletbeli tagja lőn s megkapta az udvari szállitói czimet. Legkedvesebb kitüntetései közé tartozik az a gyémántos melltű, melyet Stefánia, trónörökösünk fenséges neje adott Fischernek, viszonzásul ama disztálért, mely a trónörökösnének művésziesen festett arczképét tartalmazta.

Ezenkivül Fischer tevékenyen részt vesz az ipari közélet fejlesztésében is. Nyolcz kiállitásnak volt tevékeny biráló bizottsági tagja, a budapesti keresk. s iparkamara beltagja, iparhatósági megbizott; tagja az országos iparegyesület igazgatóságának és az iparművészeti társulat választmányának, stb. Nem kimél idő-, munka- és pénzbeli áldozatot, ha közérdekek előmozditásáról van szó s ezért szavának sulya van. Átalános tiszteletnek örvend s férfikorának javában levén, bizonyára még hosszu ideig fogja az ipar ügyét a szellemi és a gyakorlati téren lankadatlan buzgalommal támogatni.

Fischer Ignác, Tóvárosi, majolikagyáros; sz. 1840. Tatatóvárosban, mh. 1906. ápr. 13. Budapesten. F. Mózes Áron tatai kőedénygyáros fia. Atyja gyárában, majd a herendi porcellángyárban tanult. 1864. Pestre jött, szerény porcellánfestő műhelyt nyitott, melyben eleinte csak maga dolgozott. 1872 és 1876. a vegedi orv. kiállításokon aratta első sikerét. 1877. kezdte meg a majolikagyártást. 1880-ban már 70 munkást foglalkoztatott. 1882. a Kultó köz-utcában szerzett egy régi gyártelepet a melyet saját gyári céljaira átalakított és berendezett. A gyárban gőzerőt alkalmazott. 14 ejtő kemencéje

és 50 segédgépe, volt, s ezek
mellett 250 munkása dolgo-
zik. Főelőmunkás helyében 140
munkást, köztük 70 nőt foglal-
koztatok. A technikai vere-
tében ~~fő~~ Emil fia volt ve-
zérigazgató: ~~Kereskedőházai~~
gyártmányaik nagy részét
külföldön értékesítette. Rak-
tárai ~~Berlinben~~ voltak Berlin-
ben, Lipcsében, Hamburg-
ban, Brünnben, Párizsban,
Londonban, Koppenhágában,
Varsóban, Konstantinápo-
lyban, Milánóban és
Amerikában. Nagyobbakat,
melyeket Kínai, Japán és
más keleti, az 1880-as évek-
ben Kerdvo magyar mo-
dimotívumok felhasználásá-
val készítek, formagaz-
dagságukkal hűtlek ki

~~[illegible]~~ F. majolikái
nagy harai mint külföldi
kiállításokon sok ~~kitün~~
elismerés
~~Letetben~~ reüsültek T-t gróf
1892. ~~rejtvénylapjaiban~~
~~elszakadt szelfes szenfaj~~
~~kiratai~~ F. szerette
Emil fia vette át, a ügyet
melynek szerzőjén azonban kívül
a magyarban is szerv vett.
T-ben egyéb kitüntté-
sek mellett megkapta a
magyar nemességet
udvari szállítói cimet
külföldön a francia és
svéd királyi díszrendet
stb.

K. D. K.

FISCHER Ignác

A tatai Fischerek leszármazottja.
Eleinte Szerencsen működött, kivólván
Budapesten alapított műhelyt a Dob-ut-
cában később ezt az Üteg-utcába he-
lyezte át.

Csányi 1954. 60.

M. D. K.

FISCHER Ignác

Budapesten kőnyomdagyárat létesít

a XIX. sz. második felében

Csánji 1954. 53. l.

Fischer Ignác, Fischer Emil

Fischer; úgy, mint Zsolnay

Két pesti kerámiagyártó a Kiscelli Múzeumban

Valójában persze már a név is hátrány, s korántsem a muzsikája miatt. De hát ritkán hallani, hogy műkereskedő kínál Fischert, gyűjtő vadászik Fischerre, leszármazott örökölt egy eredeti Fischervázát; kínálni, gyűjteni és büszkén megőrizni egyelőre még inkább Zsolnayt szokás. Kivéve talán a múzeumokat. Most a *Kiscelli* bizonyítja kiállításon, hogy a pesti kerámia, amit *Wartha Vince* díszfajansznak nevezett 1905-ben, méltó volt a gyűjtésre és a megbecsülésre, akár az apa, Ignác halas, akár a fiú, Emil tulipános gyári jegyét viselte a fenekén.

Wartha Vince, az agyag-

iparnak is professzora ugyanis gyűjtötte a Fischereket már a századfordulón. Híres műegyetemi gyűjteményének Fischerjei, a vázák, korsók, díszedények idővel az Iparművészeti Múzeumba kerültek, s most vendégként a kiscelli kiállításra, hogy a rendező intézmény meg a Nemzeti Múzeum válogatott darabjait kiegészítve mutassák, mit is gyártott 1867-től a mostani század első harmadáig *Fischer Ignác* és *Fischer Emil* Pesten, illetve Budapesten.

Jó minőséget gyártottak, s iparművészetet termeltek, de már a családfa is bogas, csaknem áttekinthetetlen. A Zsolnay-genealógia bizony sudár, egyenes törzsű a *pater familiásszal*, és szép és erős ágakra bomló a talentumos gyermekekkel, beházasulókkal és unokákkal. De ki érti a kerámiakutatókon kívül, hogy Fischer Ignácnak az atyja unokatestvére s egy személyben az apósa is az a Fischer Mór, aki Herendet Herenddé tette. A

Fischer Ignác: Gyümölcstartó.

megáll egyedül is. Kezdetben azokkal a historizáló díszedényekkel, amelyek barokkot, rokokót, de orientálisat is élveteg fantáziatúltengéssel vettek kézbe, díszítettek fel olyan burjánzó képzelettel, hogy a késői néző már-már pervertált lelkiséget merészel belelátni a túlérett formáknak a kreálóiba is, a polgárfogyasztóiba is. De hozzá olyan technológiai fölényt is lát, hogy elfeledheti a mögötte lévő, a meg-megszakító magyar kerámiatörténetünkből következő előzményhiányt. Érdektelen, hogy tradíciók nélkül kezdett *ilyet* gyártani Fischer Ignác a előtt, harmincéves korában. Ám a bizonyos ebből a drámaian fél emlékkiállításból is kitetszik a Kiscelli Múzeumban: a polgárigény s annak kielégítése jóval erősebb, jóval nívósabb volt a köztudottnál a századvégi-századelői hazában. A csontszínű étkészletek, az arannyal mértékletesen, színes mázzal pompásan díszített terítékek mértéket adnak, s így szégyenérzetet keltenek: azóta szegény rokonokká lumpenizálódtunk.

Fischer Emil, a magát éppen száz éve önállósító fiú pedig már a magyar szecesszió me-

FISHER IGNÁC

Az ALKÓRÉS KORA

103.-

Most azonban nem is annyira a t
külső események.[2] Ezekről pedig
a rendelkezések csak kevéssé ér
az a helyzet, hogy a rendelet á
kereskedősegédi/ kategóriában ö
vétel nélkül keresztények s ezé
bad beállitanom. Ez annyiban ér
majd nehány év mulva, ha erre k
igen közeli hozzátartozóm, aki
harcos, elveszitené az állását
ami különféle okokból feltétle

Most érzem azonban csak, mennyi
hoz a jogi viszonyok rendezett
rendelkezés jön, amely eddig r

FISCHER Ignác majolikagyár

A várától a vároig. Tata, 2004.

202.

binet in Hungary. *The*
80. 432-436.

30. Katalógus. Szerk. Szabolcsi
, MTA Művészettörténeti Kutató
ll.

21

30 között. Művészet, 1980, 6.

: *Népi iparművészetünk időszerű*
Tanács és a Tudományos
jzi Választmányának országos
n, 1978. június 14-15-én
rga Marianna, M. Szabó Mária
53.

etének művelődéstörténeti
, 1981, 2. 165-170.

ightenment. *The New Hungarian*
-176., ill.

szettörténet és

M.D.K.

Fischer István, kőműve

az 1780-90 közötti adó-könyvekben szerepel. [Sem a város sem az adat-forrás nincs megadva, Bna]

Heves megye műemlékei I , írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

FISCHER István kőmüves. 178o-9o közötti adó-könyvekben szerepel Egerben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fischer Inne

läsd

Forbät Inne alatt

val. *Cserháti* Jenőtől ... ... 553—561
Hajóvontatás.)
silipkapuk vízmentes zárása. 2
vegábrával. (*A*) *Hajós* Sámueltől 549

FISCHER ILONA
leánykori FILÓ

M.D.K.

Fischer Károly ?

bécsi művésztől származik a pécsi püspökház mellékhajói részére 1775-77. között készült két oltár, melyek egyike ma Szemonyban, másika Kurdon van felállítva.

Gosztonyi Gyula: A barokk Pécs. Pécs műemlékei. Bőv. klny. a Sorsunk 1942. II.kötet sz.-ból. 14.old.

Fischer Márton

MDK

Pécs müemlékei

Idrisz Baba türbéjének belseje,Pécsett, az áll. gyermekmenhely udvarán. 1592 után. 553.o.
Török kut a pécsi Rókus-dombon.Felv. Kép 553.o.
A pécsi egyetemi, egykor Pálos templom kapuzata. 1780. Kép 555.o.
A Pieta-oltárnak a bécsi Fischer Márton által készitett szobrai. A pécsi budai külvárosi Szt.Agoston templomban, egykor a székesegyházban. Felv. Kép 555.old.

Magyar Müvészet 1929.
Ma

Fischer Johann Martin,

osztrák nobrait; sz. 1741 nov. 2. Bebeleben, mh. 1820. ápr. 27. Bécsben. 1785. az anatomia tanára volt a bécsi képzőművészeti akadémiának, 1815. igazgatója az általános festőci nobrairiskolának. Magyar vonatkozásai: A Batthyány grófok nak a körmendi kastélykrétére, kerített mitológiai tárgyú nobrokat. A pécsi székesegyháze szőnőja Klimo püspök vele készíttette a Krisztus keresztelését és Szt. István koronatelajait

lását ábrázoló mellékoltárokat. 1774. Klimó ~~Ma~~ mint pap
vezeti akadémiát vezet
leleszteni Pecsolt s erőszba-
tárgyalásokat folytatott F. d.

A körmendi Mária-
szobrot 1820 készítette
Batthyány Fülöp hg
megrendelésére

Körbejött ~~a hatalmas~~ eszmeszerű arra-
ban a terv megvalósí-
tását lehetetlenné tette *

Hillebrand egy fenyőfa-
közepéből készítette, ezzel elefántcsont-
ból készítette, ezzel egyik fonnegy
megrendelőjére

* 1776 állíttatta fel a Gyulai plébánia templomban br. Glarundern Ferenc arcképes síremléket. Ugyanezt az ő nevére Brukenthal Sámuel br. síremlékét ~~1810~~ 1818. E Esterházy hg a reizare Rómából erhozott márvány felállításával bővíte meg. A valószínűleg az ő nevére a pozsonyi primási palotát most városháza homlokzatát díszítő márvány.

utóbbinál, mint rendező asszisztens dolgozott és résztvett a produkció egyéb munkáiban is. Áttanulmányozta a német filmgyártással kap-

fél-
meg-
yéve
et és
tiszt-

vég-
s ref.
Hum-
nybe
l két
gészí-
ional-
urg a.
sches
Ezzel
Hes-

Fischer Johann
Mérnök
Budai Mozgó

S. Scherer
I. 296. 1.

Dupl

azok szervezetet. Erre annál is inkább alkalma nyílt, mert az 1958/59. év folyamán is, az előző évekhez hasonlóan több koncertmeghívást kapott, mint hegedűművész. Koncertszerepléseivel kapcsolatban megismerte Németország nagyobb városain kívül Dánia, Norvégia, Svédország, valamint Hollandia és Svájc fontosabb városainak zenei berendezkedéseit. Útjának főbb állomásai voltak: Breslau, Dresden, Hamburg, Kassel, Kiel, Leipzig, München; Genf, Lausanne, Zürich, Winterthur; Amsterdam, Haarlem, Hága, Hilversum, Utrecht; Kopenhága, Malmö, Göteborg és Oslo. Koncertszereplései alkalmával mindig nagy súlyt helyezett magyar szerzők műveinek külföldön való bemutatására és népszerűsítésére. Ebből a szempontból különösen nagy jelentőséggel bírt a berlini Singakademieben tartott hangveresenye (az „Internationale Austauschkonzerte der Singakademie" keretében), a leipzigi Ausländischer Akademiker Klub rendezésében tartott magyar est, valamint a berlini, hilversumi, kopenhágai és osloi rádiókban elhangzott hangversenye.

Hofmann László (1914, Szombathely, róm. kat.), okleveles középiskolai tanár Pécsről (Koszó professzor) doktori értekezésének, a csonkamagyarországi németség mai irodalmának anyagát egészítette

Fischer Johann
Martin

l.

Meller: Az Esterhá-
zy kincstár tört.
Bpest. 1915. 108. l.

1818. Esterházy hg. a
régiére Rómából érkezett
mintrok felállításával
bízta meg.

Fischer, Johann Martin

Nobrás

Brukenthal Sámuel

bizonyítványai, klasszi-
csai, egy egyetemi
rajzai, repr.

Spek, Rudolf. Die
Grabstätte Bruken-
thals.
(Mitteilungen aus
dem Baron Bruken-
thalischen Museum.
XII. 1947. 34—41. l.
kerpel

/Geschichtliches Beschreibendes und Urkundliches aus dem Graner Domschatze/.

1.-172. hasáb.

ESztergom, 1880.

Fischer:

belső szobrai

a gyulai plébániatemplom

ban levő Harruckern

Ferenc síremlékén az arc-

kép reliefet festi

készítette 1777-ben

Scherer, F:

I. 296, 297. l.

képek

Gyula város

tört.

Bp 1938

Fischer Johann Martin

1740 – 1820

szobrász

1776-ban állította fel a

gyulai plébániatemplomban

levő Harnekern Ferenc

fali emlékművét.

Pigler A.:

Pigler-nél

Q barok

+ művészet. 537. l.

M. Művelődéstört. IV. k. é. n.

Pécs szamár is dol-

gozik.

BUDAPEST
42 III. 13.13

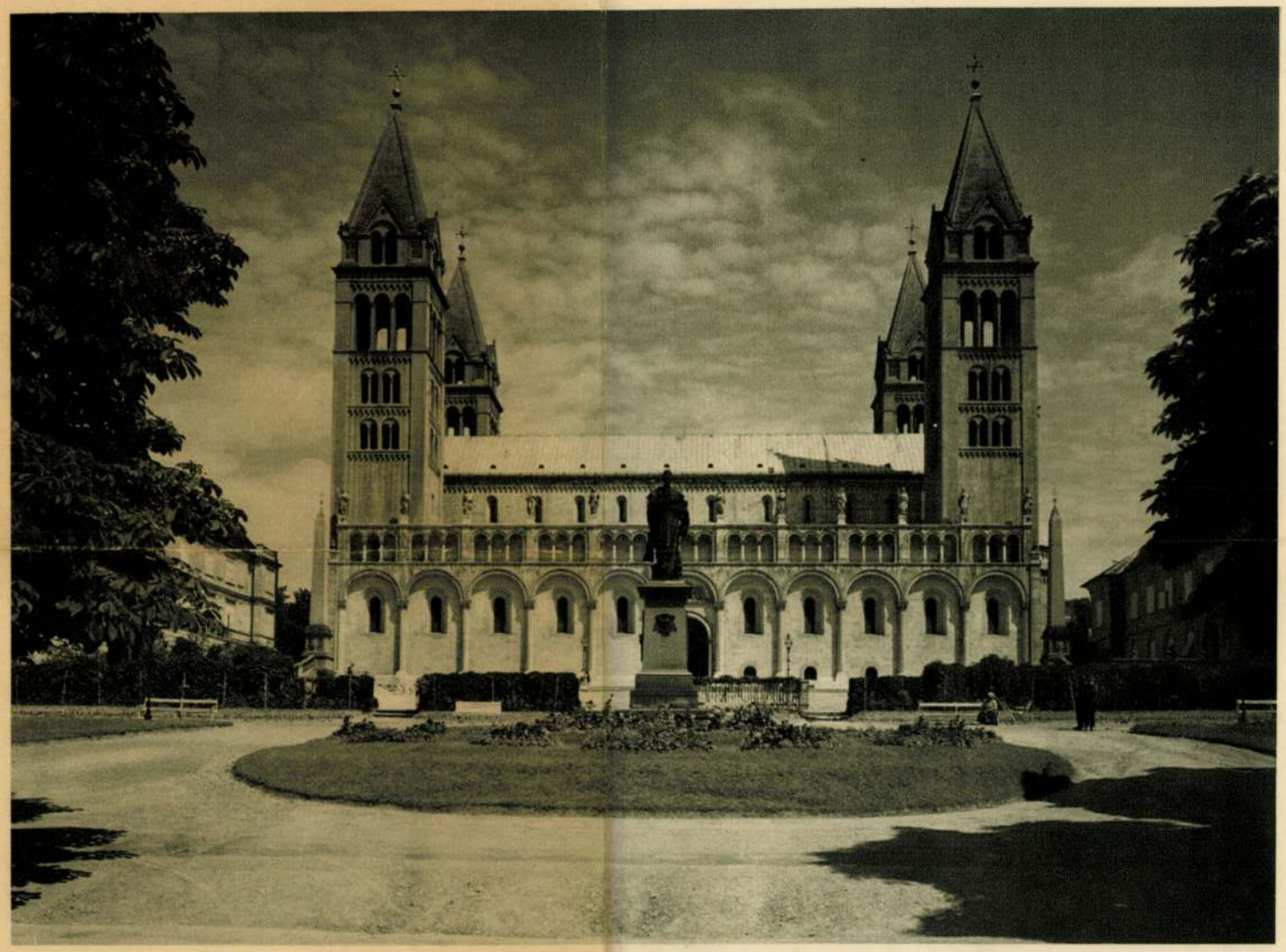

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ DÉLI HOMLOKZATA. Előtérben a Szepessy-szobor

Dr Krümm Otto: Pécs kőtemiete.
Magyar Kunvaiek 1929
449

Fischer Ignác Márton szobrász, Pécs XVIII. sz.

serves sorsát. 1629-ben 30—40 katholikus házat találnak benne körülbelül 1000 török és protestáns ház mellett. Az idetelepedett és a török és a protestánsok által üldözött jezsuiták változtatták meg a helyzetet.

A török azonban nemcsak a város belső képét, de külsejét is megváltoztatta, amenynyiben templomokat és fürdőket épített, a lakóházak dolgában azonban aligha űzött valami nagy fényűzést, mert nyomát sem találjuk a török lakóházaknak. A céljainak meg nem felelő épületeket elhanyagolta és pusztulni engedte. A Káptalan-utca 2. számú kanonoki ház, mely a késői gotika korában épült, a török főpapot kapta lakóul. Pécsnek 9 dsámija, vagyis olyan török temploma volt, ahol a pénteki imát, a khutbét mondták, 10 mecsete, 5 medresséje (iskolája), 6 kolostora, 3 sírkápolnás búcsújáróhelye, türbéje és 3 fürdője. Ezek közül némelyik keresztény épületnek átalakítása és nem új épület volt. Megmaradt 2 dsámi, 2 dsáminak beépített töredéke, 1 türbe és 2 kút. Pécs a róla nevezett szandsák székhelye volt és várában egy bég parancsnokolt. Itt született *Ibrahim Pecsevi* török defterdár és történetíró (1574—1651), ki 1640 táján megírta Törökország 1521—1631. évi történetét s ebben hazánkkal is foglalkozik. *Ghazi Girai* tatár kán 1603. évi telelése alatt itt írta meg „A kávé és a bor versenye" című költeményét. 1613 körül *Bethlen Gábor* tartózkodott itt több napig és egy katholikus pap életét mentette meg, kit az új Gergely-naptár bevezetése miatt vádoltak be a töröknek. 1639-ben a Babylon elfoglalásának hírére rendezett ünnepély alkalmával a törökök kirabolták a keresztény házakat.

A török napjai a XVII. század vége felé meg voltak számlálva. 1664. január 28. és február 7. között *Zrinyi Miklós* a költő és *Hohenlohe* gróf megostromolták a várost, a külső várat el is foglalták, de a belsőt alkalmas ostromeszközök híján és a katonaság részegsége miatt nem tudták bevenni s ezért felgyujtván a várost, elvonultak. Közben Zrinyi felégette az eszéki hidat, amelyen a török a Balkánról a Dunántúlra szokott jönni. Pécset a töröktől *Badeni Lajos* herceg vette vissza 1686. október 14-én. *Makár János* huszárezredesnek sikerült elsőnek behatolni a várba. Emlékét egy hegy és egy utca neve őrzi.

A török hódoltság után először osztrák katonai kormányzat, majd a királyi kamara alá helyezték a várost. 1703-ban régi földesura, a pécsi püspök és káptalan kapta királyi adományul. A romokban heverő és nagyon tarka lakosságú városba, hisz kikeresztelkedett törökök is voltak benne, lassanként visszatért az élet. A magyar és bosnyák lakosság jobbára földmíveléssel és szőlővel kezdett foglalkozni, a betelepített németek iparosok voltak. Hogy a nemzetiségileg megoszlott lakosságot még a felekezeti viszályok se hátráltassák rekonstruáló munkásságában, 1692. április 7-én, a pestisjárvány után, fogadalmat tett a város, hogy katholikuson kívül más vallásút nem tűr falai között. Ezt a fogadalmat 1697-ben megújították, Lipót király jóváhagyta. Mivel a fogadalom éle a görög keletiek ellen irányult, ezek 1693-ban Pécsváradra és Rácvárosra költöztek. Többszöri visszatérés után 1720-ban vonultak ki végleg a városból. A görög keletieknek 1695 óta püspökük is volt itt néhány évig.

A kulturális élet fáklyája az anyagi gondokkal küzködő városban a jezsuita gimnáziumnak *Széchényi György* esztergomi érsek által való alapításakor gyulladt ki. A XVIII. század közepe után már úgy lobog, hogy *Klimó György püspök*, Mária Terézia korának kultúrmecénás magyar püspökei között éppen nem utolsó (1751—1777), *az első hazai közkönyvtárat alapítja meg 1774-ben és egyetemről, csillagászati intézetről, művészeti akadémiáról szó terveket* s utóbbinak megvalósítása végett Fischer szobrászt, a bécsi akadémiáról hívja meg Pécsre. Pedig a fejlődést közbejött szerencsétlenségek gátolták. 1704. február 1-én kuruc és nyomban rá március 26-án rác betörés ember- és vagyonpusztításai ismét romba döntötték a várost. A gyilkosság, rablás, gyujtogatás orgiáit ülte benne. A kurucok 1708-ban ismét 34 napig lövöldözték. 1691—92., 1709—1710. és 1739-ben a pestisjárvány szedte áldozatait. A sok csapás a lakosság polgári öntudatát nem tudta lefojtani. 1717 óta küzdött szívós kitartással a földesuraság alól való szabadulásáért. 1780. január 21-én Mária Terézia és II. József Pécset a szabad királyi városok sorába iktatta. 1770. május 3-án a kalapos király, II. József látogatta meg a várost. Hogy

Fischer Johann Mátt

Lyka MM. 16. l. 41. l.

Battlyányak háná
ra dolgozok.

Fischer Johann M.

bécsi tróbás

Lyka: MM.

41, 348-49. l

Fischer, Johann Martin

Řečni zebrání

l.

Kazněcy lev

XII. k. 454. l.
508. l
543. l

Fischer, Johann Martin

A:

Hekler, Budapest

als Kunst-
stadt.
Küssnacht am Rigi,
1933

92.l.

BUDAPEST
1938 JUN -4 12

FISCHER, 1. *Johann Martin*, osztrák szobrász, * Bebele 1740, † 1820. 1760 óta Bécsben élt, ahol a műv. akadémia tanára lett. Művei a polgárias klasszicizmus jóleső, derült alkotásai és kivált díszkútjai (Ebersség kútja az Alserstrassen, a Grabenen a Szt. József- és Lipót-kutak, a Ferenciek-terén levő Mózes-kút, a Josephinum udvarán levő Hygieakút stb.) Bécs városképének szerves tartozékai. Közel állanak hozzá a pozsonyi prímási palota (városház) homlokzatát díszítő szobrok.

Kg. I. 327 l

Pozsony VIII. 201.

nekrolog Fischer Joh. Martin

1740 – 1820

Stäb IV, 149

FISCHER, Johann Martin szobrász

A pécsi dóm egykori Szent István koronafelajánlás-oltára, Sumony r.k. templom

MOJZER Miklós: Donner egykori pozsonyi főoltáráról. = Művészettörténeti Értesitő, 41, 1992, 1-4. 40, 43. ill.

Martin Fischer nobván [redacted] M.D.K.

bécsi.

Oltára a pécsi székesegyházban:

Sumony, r.k. templom: Szt. István

felajánlja Magyarországot. 1775-77.

Gentil. bücml. 1959 I. 329-30

Martin Fischer festő (?) M. D. K.

Pécs, szt. Ágoston templom, Fájdalmas kőr oltár a szeresegházból.
18. sz.

Genth. kiemel. 1959 I. 251

MDX

Fischer, Johann Martin, szobrász

készitette a pécsi székesegyház szt, István-oltárát.

A magyarországi müvészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 450.l.

MDK

Fischer Martin, bécsi szobrászm.
tanár

a bécsi szobrásziskolán. Magyarországi munkái közül legnevezetesebb két oltár a pécsi székesegyházban. Szobrai az emberi test szerkezetének tudós ismeretetéröl tanuskodnak. Fölfogását, amely a szobrászatban mindig az anatomiát tolja elötérbe, megismerhetjük könyvéböl: "Erklärung der anatomischen Statue, für Künstler. ... Wien 1804. II. kiad.
Másik könyve: Darstellung des Knochenbaues .... Wien 1806.

Meller Simon: Ferenczy István tanulóévei a bécsi akadémián.
Müvészet. 1905. 39.l.

F

M.D.K.

Martin Fischer

Harruckern Ferencet ábrázoló reliefet készitette./Gyula, Belvárosi róm. kath. templom./

Börtsök László: Gyula vársoképi és müemléki vi zsgálata. Bp. 1953. 42. l.

Johann Martin FISCHER (1740-1820)

készítette a pécsi dóm nagyobb szabású csoportjait és a gyulai Harmuchan síremléket.

Agoptáty Mária: Magyarországi barokk művészet Bp. 1960. TIT József f. szabadegyetemének előadásai 42.

MDK

Fischer, Johann Martin, szobrász

müve a Harruckern-siremlék Gyulán.

A magyarországi müvészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 450. l.

MDK

Fischer János, budai üvegesmester.

1760-ban végzi aSzt.Flórián kápolnában az üvegezési munkákat.

Müller FLóriánKápolna. c/el.1936.4o.sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört. és Kerreg.Int.

Fischer János Lajos MDK

Arab koldusok, olf.

Mücsarnok 1879. ápr. 25.

Pozsony. Fischer János, festő,
+ 1789.

Pressburger Zeitung

1789, 80. sz.

MDK

Fischer János kőfaragó

~~kőkőmő~~

Alpár Ignác cikke. Magyar ipar épitőművészet.
1907. 8.sz. képek, tervrajzok.

EA.....Itsz

megnyv.

Fischer János
pozsonyi polgármester

l. Mária Terézia
koronázási pénzben

Csanyiczky kidöl

83. l.

TSCHOPP & CIE., ZÜRICH

Fischer János

puskamíves Pozsony

XVIII. sz.

Az alabbi gyüjteménben egy figurális vésetekkel díszített vadászflintája

Gross, August und Thomas, Bruno:

Katalog der Waffensammlung in der neuen Burg. Schausammlung. Wien 1936.

233. l.

Fischer János

pozsonyi puszamüves

f. okn

Arch. Ét

1911. 218,
219
220.
221. l.

vagy nálam
illagyar puszamü-
vesség alatt

Magy. f.: Pozsonyi puszamüves
vesség a régi
m. mintaraktárban
Arch. Ét.
1911. 218–221.

INSTITUTUL DE

CLUJ, STR. G

Fischer János

rozsnyói pus-
kavivő,
utóveni purkaja

l. Hampkalauz

63.8.

Hampel J.
in Wien Alm.
Kalauza Rége-
vajtárban B.

1912.63,1781
197.l.

110

Mali Anno Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Nono

merenda ea, quibus se se decoratos a Regia celsitudine conspiciunt, studiosius arctiusque inflamentur, Proinde Nos quoque, qui Dei optimi Maximi beneficio hoc Regio munere fungimur, considerantes fidem integritatem et fidelia seruitia fidelis nostri Marci Benkner Coronensis, quae ipse sacrae primum dicti Regni nostri Hungariae Coronae, ac deinde Maiestati nostrae ad omnes fere occasiones cum summa animi sui propensione atque constantia exhibuit et impendit ac deinceps quoque exhibere et impendere non cessat, Eundem Marcum Benkner e statu et conditione ciuili ac ignobili, in qua natus esse et hactenus perstitisse dicitur, de Regiae potestatis nostrae plenitudine et gratia nostra speciali eximendum, at in Cetum et numerum verorum Regni nostri Hungariae Nobilium cooptandum, annumerandum, aggregandum et asscribendum duximus, quemadmodum eximimus, cooptamus, annumeramus, aggregamus et asscribimus. Annuentes et ex certa scientia nostra conceden(tes), ut idem Marcus Benkner ipsiusque haeredes et posteritates utriusque sexus uniuersae a modo in posterum omnibus illis iuribus, libertatibus, priuilegiis, prerogatiuis et immunitatibus, quibus ceteri veri et nati predicti Regni nostri Hungariae Nobiles de iure et consuetudine utuntur, fruuntur et gaudent, uti frui et gaudere possint ac valeant. In cuius quidem exhibitae erga eum clementiae nostrae argumentum veraeque nobilitatis signum haec arma siue nobilitatis insignia Scutum videlicet triangulare coelestini coloris, in cuius infima parte Mare suo naturali colore eleganter depingitur, super quod virgo albo et candido amictu ornata, dextra

Fischer János,

puskamíves. Mária Terézia korában Pozsonyban; vadász jelenetek, mitológiai és alegorikus ábrázolású sárgyalt, és ~~valamint~~ czímű domborművekkel díszített vadász, valamint kovából kapszlisra alkalmas puskákból több darab van a Múzeum fegyvertárában.

Fischer János
pozsonyi fegyverkovács
Nagy Géza ősére
az Arch. Erzbe

† fluita

A M. U. Nemz. Tör. fegyver-
gyűjteményében 2 napóleo-
nai ágyúlövés purkája
van vadász jelenetek és
mitologiai alakok díszítve és szarvasági
lapokkal, 2 vadász puska
Kovács
dombormű ezüst lemezzel
puska, kovácsik napóleoni
alakkal, dombormű
szarvas lemezekkel
a bécsi Kunsthist. Samm-
lungban darabok szövi †

10

182.-

15
24

163.-

2
10

249.-

Fischer János

pusztaszőlős Pozsony

Vadászpuska, kovás-
ból átalakítva, ara-
nyozott vereteket,
gr Balassa Pálé volt.
XVIII. sz

MNM. Fegyvertár

1643. leltszám.

a leltárban
F. József van,
amit Kalmár tá-
nos egy külön jegy-
zékben Jankovra
javít.

Német edények: 9 edény és 1 fedél. Kétmázas, XVIII. század.

Fischer

rozsnyói fegyverkovács

Vadászfegyver

Hg Battlyány Strattman

Körmend.

Jml.

Któ: Benchida

Fischer János

pozsonyi puka-
nőnek

l.

Arch. Ert. 1911.

218, 219, 220,
221 l.

mbe a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
helyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
pviselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

s aggodalom és választóim ezreivel való személyes
küzdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
zdasági megélhetést veszélyezteti.
ama eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
ól és

nus zászlaját a fővárosban!

irályért, Hazáért"

Fischer Johann

porosnyi fegyverkovács

2 db kovás pisztoly

az ambrasi gyűjteménybe

kendrei és kövi ~~[illegible]~~

egy pirolt csőnek Bécs-

ben van.

Kalmár János kö-

lcsönt.

Fischer János
parkamives
Pozsony

l. Hampelanz

178. l.
197. l.

800

Bernhard Johann Fischer,építész

A Magyar testőrség bécsi palotáját,a tulajdonképeni Trautson palotát,Bécs egyik előkelő városrészében-a Szent Ulrich városrészben a barokk kor nagy osztrák építésze Fischer épitette. 202.old

Temesvary Ferenc: Haller Ferenc testőrkapitány ezüstszablyája 187.old

Folia Archaeologica.XX.1969.Népmův.Propagand Iroda Bpest

megnva Fischer Jacob

9169.

1750. Sept. 13. — Jacob Fischer, Goldarbeiter, geb. von Ödenburg aus Hungarn, Barbara Hartnerin, eines Fragners Tochter. — Zeuge: Johann Franz Posetti, Goldarbeiter.

1750 - den Beeiden nöthig.

Starzer A. Quellen zur Geschichte der Stadt Wien - Wien 1908 VI. B. No 9169.

~~Lule, Johan Odox f. Lalle, J. A.~~

Fischer Zarab

Jestö

aligháznak F. József

Deszk Kör Kiáll. V

Magyar ir archive

Lentai szent Antal templom és plebániája –
~~nap~~ ~~ugyanmely~~ fesztivál

impressionista táj csendélet

7 l

FISCHER, Jakob, pozsonyi asztalossegéd

J.F.,Tischlergesell

+ 73 éves korában, 1802 okt.3.

[1802, 969 l.]

Pr.Z.

M.D.K.

Fischer J. kerámiagyáros

Budapesti gyára is jó piacot talált árúinak Egerben.
250.o. 28.jegyz.

Molnár László: Az Apátfalvi kőnyomógyár a XIX. század utolsó harmadában./ kb.1867-1894 között./.241.o.

Az Agri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967. Eger, 1967

MDK

Fischer J.

Kávéskanna fedővel, porcellan, szines viragokkal. Jelezve Fischer J. Budapest, XIX.sz.

Ernst Muzeum aukciói.XXII. 60.l.

Fischer Jenö. kerámiák, porcelánművész

Művészet.1905.III.406.1.

MDK

Fischer Jenő

bőrmunkák

Tavaszi kiáll. Magyar Iparművészet, 1909. 115 l.

F. Fischer Jenő M.D.K.

Herendi porcelánok, Pate sur pate-festéssel diszitett v
vázák

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson.
A világ iparmüvészet e Párisban . 1900. Szerk. Fittler
Szmill és Györgyi Kálmán
Klny. a Magyar Iparmüvészet 1900. évi folyamából 22.e.

FISCHER József

FERKAI András: A Diana-ház. = Erzsébetváros, 1992. 5.
9. ill.

Károly krt. Asztória sarok

FISCHER József

Krajcsár Gyula: Nem Nemény,
bátor ember voltam - mondja
Fischer József, Budapest díszpolgára.
= Nepszabadság 1993. nov. 23. VIII. 10

FISCHER József

Az ostromtól a forradalomig. Adalékok Budapest multjához,1945-1956. Bp. : Bp Főváros Lvéltár, 1990

Ujlaki Péter: Fischer József a FővárosiKKözmunkák Tanácsa Élén

CHRONIK

R KUNSTWISSENSCHAFT
UND DENKMALPFLEGE

ES DEUTSCHER KUNSTHISTORIKER E. V.
TUT FÜR KUNSTGESCHICHTE IN MÜNCHEN
CARL, NÜRNBERG

FISCHER, Johann Bernhard epiten

MŰvtört.Ért. 1988 3-4

És ez a megállapítás nem túlzás: a tárlat, melynek tudományos vezetője a Sankt Pöltenben élő Karl Gutkas történészprofesszor, egyben a Városi Múzeum igazgatója volt, 375.000 látogatót fogadott. Ezzel a Szavojai-kiállítás a leglátogatottabb osztrák kiállítás volt az évben, szorosan a nyomában a Sankt Florianban megrendezett „Welt des Barock"-kal (330 000), ezután a stájerországi „Brücke und Bollwerk" (300 000) következett. A Szavojai-tárlat az 1960 óta vezetett rangsorban a hatodik helyen áll: az abszolút első az „Ausztria II. József korában" volt, melyre 1980-ban Melkben 660 000 ember volt kíváncsi. A Szavojai-katalógusból 28 000 példány fogyott el.[1]

A „Prinz Eugen und das barocke Österreich" sajnos, főleg csak osztrák szemmel látott és láttatott, noha a híres törökverő személye ismert volt a történelmi Magyarországon is: a Délvidéken ugyanúgy mint a Dél-Dunántúlon és a Felvidéken. Tekintettel a belgrádi és a zentai csatára, a híres törökverő talán a Délvidéken — a mai Jugoszlávia északi részén — örvendett a legnagyobb népszerűségnek.

A schloßhofi kastély főleg Európát mutatja be a Pragmatica Sanctio korából, Jenő herceg családját, politikai karrierjét. A szomszédos Niederweiden a társadalom különböző rétegeinek életmódjára helyezi a hangsúlyt, valamint a virágzó barokk alkotásait tárja elénk. Közös művészeti kapcsolatokat csak foghíjjal lehet találni: a katalógus egyik fejezetét író bécsi műemlékes Wilhelm Georg Rizzi szerint Ráckeve tervei Johann Bernhard Fischer alkotásai, mely elméletét az építésszerkezet hasonlóságával igyekszik bizonyítani. Hasonló elemek szerinte csak Hildebrandtnak egy „korai, kérdéses" tervrajzán láthatók, melyek a Belvederét ábrázolják.[2]

A legszebb rajz, amit magyar kastélyokról az 500 oldalas, igen átfogó mű hoz, L. F. de Rosenfeld hadmérnök 1728-as tollrajza, mely Ráckeve pompás kastélyát a Duna felőli oldalról ábrázolja. A mai Budafokon (Budapest XXII. kerülete) már 1911 óta hiába keresett promontori kastély anyagai szerint a herceg hosszabb ottartózkodására épült, ha kellett, udvartartást is befogadva. Az 1717 körüli épület Hildebrandt alkotása, melyről jószerint csak Bél Mátyás tudósít. A részletek megnevezése nélkül meglepte az osztrák építészeket, hogy a leírás igen hasonlít Schloßhofhoz, melynek tervezése az 1725-ös promontori tűzeset után kezdődött, mely megpecsételte a pompás épület további sorsát.[3] A béllyei (ma Belje, Jugoszlávia) kastélyról a kiállítás egy tus- és tollrajzot hoz azt Hildebrandtnak tulajdonítva.[4] Eddig a Morva-menti kiállítások.

1.2. *Sankt Florian*

Prinz Eugennel — ha nem is őt a középpontba állítva — egy másik osztrák kiállítás is foglalkozott. A Linz melletti Sankt Florianban, az Ágoston-rendi apátságban berendezett „Welt des Barock" kiállításkomplexumban a császári appartement freskói, a márványterem, illetve a katonaszoba mutatott be Szavojai-emlékeket. VI(III). Károly császárt mint osztrák Jupitert állította a festő a középpontba, aki előtt a töröktől fölszabadított Ausztria és Magyarország tiszteleg. A császár az északkeleti menynyezeten mint Phoebus-Apolló halad át, aki új Napot, új korszakot hoz. Az uralkodó átnyújtja az „in hoc signo vinces" (e jelben győzöl) feliratú keresztet Prinz Eugennek. Valamivel odább ezt ő mutatja be katonáinak, miközben egy harmadik ábrázolás a két törökverőt egymás mellett mutatja. Ezen Szavojai Jenő meghajtja tisztelete jeléül kardját uralkodója előtt. Ismét odább az ő apoteózisát láthatjuk.[5]

A katonaszobában, melyet Prinz-Eugen-Zimmernek is neveznek, egy jókora ágy utal a török korra: a Leonhard Sattler vagy Meinhard Guggenbichler 1711-beli alkotásaként ismert díszes ágyat — ez 265 cm magas, 205 cm széles és 270 cm hosszú —, törökök, európai harcosok, sisakos angyalok, egész- és félalakok díszítik.

A katalógusban többek között Johann BaptistÖdermayr és mások 1722-beli kéziratát látni, mely VI(III) Károly győztes hadviseléseinek koncepcióját tartalmazza, azon kívül a Hofkriegsratnak Prinz Eugenhez mint a magyarországi hadak fővezéréhez intézett instrukcióit árulta el 1697-ből. Zentát rézmetszet, Péterváradot írásos jelentés, XI. Kelemen pápát írása, Temesvárt az ostromterv, valamint Belgrádot a csata terve képviselte.

A szövegkötetben Elisabeth Kovács Prinz Eugennek a rastatti (1714), utrechti, valamint a Baden im Aargau-i békékben betöltött szerepét emeli ki.[6] Peter Broucek nem említi, hogy a szatmári békében is szerepe lett volna Jenő hercegnek.[7]

„1703-ban a herceg Bécsben volt és Lipót császár őt szemelte ki a magyar felkelés leverésére. Jenő ekkor viszont még a békés megegyezés mellett szólt az udvarnál", írja a Révai Nagy Lexikon 1914-ben.[8]

1.3. *Gerlingen*

Az NSZK-beli Gerlingenben — ez a Magyarországról kitelepített 150 000 német szellemi központja — tudományos tanácskozást, illetve a városházán kiállítást rendeztek Buda visszavételéről, a török uralom megszűnéséről, a kezdődő sváb betelepítésekről. A részben Magyarországról kikölcsönzött tárgyak nem tértek ki külön Szavojai Jenőre.[9]

1.4. *És Budapest?*

Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum 1986. május 23—október 5. között rendezett emlékkiállítást „Buda visszavívása 1686" címmel. A 39 intézménytől, csak Magyarországról begyűjtött hatalmas, látványos és gondosan restaurált anyag — képek, kéziratok, zászlók, nemesfémből készült fegyverek, kelyhek, címeres levelek, ostromtervek, dokumentumok, metszetek, emlékérmek — Buda visszavételét mint európai vállalkozást mutatja be, kiemelve benne mind a birodalmi segélyhadak, mind pedig Magyarország háborús áldozatvállalásának szerepét. A kiállított tárgyak bepillantást adnak a török kor egészébe, különös tekintettel a kulturális fejlődésre.

Szavojai Jenőről a kiállítás — miután más volt a koncepciója — csak festmény erejéig emlékezik meg, amig a bemutatott tárgyak közül sok szorosan kapcsolódik hozzá. A katalógusban Bánkúti Imre sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az 1686-os nagy csatában jelentős szerepet vállaltak egy részéről a magyar fővárosban mindmáig sem emléktábla, sem utca nem emlékezik meg, „míg XI. Ince pápa, Szavojai Eugén, a magyar hajdúk, spanyol önkéntesek, Michele d'Asti áldozatvállalását szobrok is megörökítik".[10]

A Hadtörténeti Múzeum „Budavár 1686" címmel mutatta be emlékkiállítását, melyen szép számmal láthatók voltak a saját anyagon kívül a zágrábi Horvát Múzeumból, a bécsi Hadtörténeti Múzeumból, a gráci Fegyvertárból, a Magyar Nemzeti Múzeumból, a krakkói Nemzeti Múzeumból, valamint az Esztergomi Keresztény Múzeumból kölcsönkért tárgyak: sisakok, kardok, nyergek, pisztolyok, csákányok, ágyúk, iratok, dokumentumok.

Szavojai Jenőt Eugen Doby olajfestménye jeleníti meg. A „Szavojai Jenő herceg győzelme Zentánál 1697" című kép központi alakja a herceg, aki mellől ekkor indul a futár, kezében az „Au S. M. den Kayser" (Őfelségének, a Császárnak) című levéllel, melyben a győzelemről tudósít. Más a győzelmi indulót fújja, míg Jenő herceg lába alatt egy szép mívű pajzs. Lejjebb félmeztelen, összekötött kezű, török rabok illetve holt tetemek.

Sigmund Perger olajfestményén feltűnő ruhájáról könnyű felismerni a herceget, aki fehér lovon ül piros öltözetben.

Egy írásos dokumentum a Zentánál zsákmányolt tárgyak leltárát adja, mely 1927 óta Magyarország tulajdona. Egy másik szintúgy magyar tulajdonban levő dokumentum Szavojai Jenő naplójának egy részlete, mely az 1697. évi október—novemberi boszniai portyázásokról szól.

Fischer Johann

Geog

d.

Glaser Karlsruhe

125 l

ei 20.4

Karika töredék, római IV. 121

M. D. K.

forstkassi FISCHER Jenő

„Ungvári Porcellán- és Agyagipar" mint „ü-
zemének mérési és keresztdolgozó vezetője

Csákó 1954. 58. l.

MDK

F.Fischer J enö.

1902-ben kitüntetett müiparos / A beck Ö.F. által készitett éremmel./

A kereskedelemügyi miniszter éme.
Magy.Ip.müv. 1905. 167.l.

Fischer Jenő II.é

Ferkèpzomfoisk vk

1933-34. 44. l.

(1131-161 1337-ig.)

4°

Az árverési anyagot tartalmazó
„Árverési Közlöny"
a helyszinen 10 fillérért kapható

Fischer Jenő

1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

1932-33. 82. l.

nem a Farkas házi

Sadtrut. Ohelet-Fjzat „Eit

dr. D. K.

FISCHER J. építész

Bp. XII. Svábhegy un. „egyapáca" – szálló (1941)

Berő László: Építészeti stílusok.

Bp. 1957. 136. l.

MDK

Fischer J.,

porczellám és mütárgyaival a magyar iparmüvészetnek megszerezte a külföld megbecsülését, résztvett a párisi köztárlaton./1879/.

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 1.sz.
Vegyes közlemények. 16.l.

FISCHER, Jakob, pozsonyi orvtalajnegéd

J. F., Tischlergesell, † 73 éves korában, 1802 October 3. (1802, 969 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Fischer Jenő

Aranyérem kitüntetést kapott a st. louisi világkiállitáson.

Művészet, 1904. 406.l.

MDK

Fischer Jenő

Györgyi K.: Az iparművészet a párisi kiállitáson. Magyar Iparművészet 1900. 229.l.

MDK

F.Fischer Jenő porcelángyáros

Almási Balogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparmüvészet 1903. jan. l. 1-28. l. képekkel.

Fischer Jenő MDK

A kir. várpalota számára vásárolt iparm.tárgyak.
Magyar Iparművészet, 1903. 48 .

MDK

T.Fischer Jenő, Herend

porcelánváza

Ipm.Társ. karácsonyi kiáll. tárgysorsjáték...
Magyar Iparművészet 1902.

F.Fischer Jenő, Herend ipm.

Áll. vásárlások, kor.kiáll. Magyar Iparművészet, 1902.43. l.

Fischer Jenő

MDK

iparmüvészeti érmet kapott

Müvészet 1903. 141.o.

Fischer Jenő MDK

nemes mázaknak porcelán edényekre való művészi hatásu alkalmazásáért

iparművészeti állami érmével kitüntette

Magyar Iparművészet 1903.3. sz.

Fischer Jenő

M.D.E.

porcelán vázák

repr.

György Kálmán: Az iparművészet a párisi kiállitásc

A világ iparművészete Párisban. 1900. Szerk. Fittle

amill és György Kálmán

Klny. a magyar iparművészet 1900. évi folyamából

92.

Fischer (Halász?) Jerom

(Hieronymus Piscius

Pinx. 1723)

Ugyanis Mihály, olajf.
Rafael után, mellé-
alsórép az aranyos-
marosi Frk. plébá-
templomban, fent
lelrejtve.

Div Felsőm

F(Barsom)

 M.D.K.

FISCHER János asztalos, jezsuita laikus. Kolozsvárott lépett a rendbe,

1753-1754. Trencsén, novicius

1755-1758. Nagybánya

1758-1760. Kassa

1761. Csöcse
Pécs

1762

1763. Nagyszombat

1764. Pécs

1765-1769. Beszterczebánya

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 194. l. ✗. ✓.

K. D. K.

FISCHER János asztalos

1770 - 1771. Kolozsvár

1772 - 1773. Rozsnyó

Aggházy: Barokk szobrászat... Bsh. 1959.

I. 194. l. II. 23., 131., 146., 163., 181., 182., 211., 234. l.

M. D. K.

FISCHER, Johann Martin szobrász

Szabása a pécsi dómból származó 1788-i Pietà oltárok, ma a volt Ágoston-rendiek templomában.

1776. Gyula, Hartuchern Ferenc-síremlék

1786 körül. Pozsony, Bender bankár sírem-

léke (elveszett)

Körmend, Batthyányak részére antik tár-

gyú allegorikus szobor, vagy mártír homok-

kőből („Szükségszerűség")

Aggházy: Betoldek szobrászat... Bp. 1959.

I. 60., 83., 100., 116., 194. l.

II. 111., 150., 155., 210., 255. l.

FISCHER, Johann könyvkötő

Lőcse, 1700

OSZK Évk. 1979 (1981) 4o2.p.

Kertészeti Egyetem Közleményei

1969	Tom.	1.	22.62
1970	Tom.	2.	27.61
1971	Tom.	3.	28.55
1972	Tom.	4.	29.61
1973	Tom.	5.	30.19
1974	Tom.	6.	30.86
1975	Tom.	7.	32.64
1976	Tom.	8.	33.03
1977	Tom.	9.	34.78
1979	Tom.	11.	41.20
1980	Tom.	12.	42.51
1969	Tom.	1.	25.63
1970	Tom.	2.	27.62
1971	Tom.	3.	28.57
1972	Tom.	4.	29.62

Fischer, Johann Martin 1740-1820/ MDK

szobrász

A Harruckern-siremlék Gyulán.

?

Magy.Müv.Tört. I. /szerkeszti Dercsényi/ 405.o.

M.D.K.

FISCHER, Johann Martin szobrász
(1740 - 1820)

Bécsi szobrász

1775 - 1776. Pécsett von Klimó püspök hívására. Ott a székesegyházban Szt. János mellékoltár, középén Krisztus keresztelése, oldalt Zakariás- és Erzsébet-szobrokkal. Oltárarchitektúra ma Kertész. — Szt. István-oltár. Középen a Felajánlás csoportja, oldalt Imre és László, ma Szemonyban. (Petr.)

Agghaz: Barokk szobrászat ... Bp. 1939
-/. CLXIV. t. I. 184.

M.D.K.

Fischer, Johann Martin, szobrász

a Gyulai Harruchern-síremlékre készült 1775/76 körüli szobrokkal díszített oltárokat készítette a pécsi székesegyház részére, melyek szerző jelen munkáiban első alkalommal kerülnek közlésre.

Agghází Mária: Barockplastik in Ungarn.
Übers. Barbara Faragó

Bp. 1959. 29 l. 185 t.

16. old.
187-190. á.

FISCHER, Johann, pozsonyi kőműveslegény

J. F. Maurergesell, 24 éves, pelrége meghalt. (1776, 80. szám, 81)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

FISCHER, Johann, festő Pozsonyban

J. F. bürgerl. Maler † 50 éves korában, Pozsony, 1789 szept. 30 (1789, 752 l)

Preßburger Zeitung
(Gutthan)

Fischer J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1824.

Józsai Géza: München und die Kunst Ungarns 1000 bis

1945. Ungarn-Jahrbuch. Mainz, 1970 10 1, 149 1

Fischer J.

vízfestménye 1820 körül: Gellérthegyi barlanglakás. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

251

M.D.K.

FISCHER János testő

porosonyi testő F. Miklós fia vagy testvére

Garas XVIII. sz. 217 l.

Fischer János

pesti könyvkötő

a XVIII. sz. második felében

– emlékére –

Budapest története III. Akadémiai Kiadó
Bp. 1975

252. old.

Fischer János

a Tabáni lakóháztömb-terve

II. díjat nyert a MÉSZ díplomaterv-vitaülésén

Magyar Nemzet 1973 október 4. 3.old.

Pesther Tageblatt 1842

Rücktritts-Entsagung

bei der

großen Güter- und Geld-Lotterie.

Die Ziehung erfolgt, wo nicht früher, bestimmt

am 14. Januar 1843,

hierbei werden gewonnen

die sehr schönen Landgüter

sub Nr. 107 bei Neudorf nächst Wien,

und

sub Nr. 6 und 8 zu Steinerau in Nieder-Oesterreich,

sammt großartigen Ziegelbrennereien, Bierbrauerei, herrlichen Nebengebäuden, Grundstücken, Gärten, Waldungen und sonstigen Beilässen ꝛc. ꝛc.,

oder Ablösung laut Plan

Gulden **335,000** W. W.

mit barem Gelde dotirte **24,570** Treffer gewinnen laut Plan

Gulden	335,000	oder	265,000	oder	250,000	W. W.
„	245,000	„	240,000	„	235,000	„
„	230,000	„	228,000	„	227,000	„
„	225,000	„	135,000	„	125,000	„
„	110,000	„	40,000	„	25,000	„
„	20,000	„	15,000	„	10,000	„ u. s. w.

Zur besonderen Beachtung

glaube ich den Umstand empfehlen zu dürfen, daß die pl. t. Actien-Besitzer dieser Lotterie durch die dem **Gratis-Actien-Haupttreffer zugefallenen am 1. Juni verlosten 2 Serien Nr. 950 und 3421** außer den vorstehenden Gewinnsten schon

am 1. September d. J.

auf alle die vielen und großen Gewinne dieses k. k. Anlehens mitspielen.

Bei Abnahme von 5 gewöhnlichen Actien wird eine von den so besonders vortheilhaften Gratis-Gewinnst-Actien, so lange deren noch vorhanden sind, unentgeldlich aufgegeben.

David Pollak,

Comptoir: Stadt, alten Fleischmarkt Nr. 707.

☞ Lose sind billigst zu haben bei **Hermann Breisach**, Großhändler in Pesth.

Brennholz-Subscriptions-Anzeige.

Gefertigte geben sich die Ehre dem verehrungswürdigen Publicum der beiden kön. Freistädte Pesth und Ofen hiemit anzuzeigen: Nachdem dieselben mit größeren Holzvorräthen versehen sind, das bisher auf den Holzplätzen mit 22 und 23 fl W W. verkäuflich ersichtliche 3' lange Zereichene Scheiterholz, die Klafter mit 6' 3'' Höhe und eben so viel Breite, durch die Monate August, September und October an die Donauufer um den Preis von 18¾ fl W. W. Franco stellen zu können. — Hierauf reflectirende belieben sich, und zwar: zu Pesth bei Hrn. J. Altersberger der Zuckerraffinerie gegenüber, dann auf der Üllöer und Soroksárer Straße, zu Ofen aber auf den in der Raizenstadt befindlichen Holzplätzen der Gefertigten zu melden. — Außerdem kann jeden Samstag und Sonntag bei den Eigenthümern selbst subscribirt werden. — Pesth, Leopoldstadt, Sperlinggasse Nr 46.

Lutzenbacher et Söhne.

Eine Electrisirmaschine

22 Zoll Scheibendurchmesser vorzüglich zum Heilgebrauch ist um den Preis von 60 fl. CM. zu verkaufen. Das Nähere zu erfragen in der Expedition dieses Blattes.

Wohnung.

Im Hause Nr. 161 am Josephsplatz im 1 Stock ist eine Wohnung, bestehend aus 9 Zimmern, Küche, Speis, Boden, Holz- und Weinkeller mit oder ohne Stallung und Wagen-Schopfen auf Michaeli zu vergeben. Auskunft ertheilt der Hausmeister.

Wohnung zu vermiethen.

Im vormals v. Temesváry'schen Hause, Taban Nr. 598, gegenüber den 7 Churfürsten sind im ersten Stock 3 große Zimmer sammt Küche, Boden und Speisekammer mit der Aussicht auf die Donau und Hauptgasse täglich oder auf Michaeli zu verlassen. Das Nähere ist im Hause zu erfragen

Fremden-Anzeige.

Palatin HH. Patroba, Gyertyanfy u. Koller, Grundherren. — Fischer, Baumeister. — Baron Winkler.

Redacteur: Dr. S. Saphir. — Verleger: G. Heckenast.

bei Abnahmt von fünf Losen, wird das sechste **gratis** verabfolgt. Die Gewinnste werden entweder allsogleich übergeben, oder wird gebeten, dieselben binnen drei Monaten nach dem Balle gefälligst abholen lassen zu wollen, widrigenfalls selbe dem Fonde des erwähnten Vereines anheimfallen. — Gewinnstlose sind zu haben bei dem Vereins-Kassier, Herrn Stephan v. Nádosy, (Waiznergasse, in der Buchhandlung „zum weißen Löwen"), wie auch in allen bedeutenden Handlungen von Ofen und Pesth.

Pesth am 10. Juli 1842.

Joseph v. **Havas** m. p. Ausschus-Präses. — Moritz v. **Szentkirályi** m. p. Ausschuß-Mitglied.

Adolph v. **Frankenburg** m. p. Vereins-Sekretär.

*

Heil und Gruß jedem wahren Menschenfreunde!

Indem der dirigirende Ausschuß des „Pesther Armen-Kinderspitals" eine zum Vortheile dieser Anstalt mit einer glänzenden Tanzunterhaltung verbundene und durch den Zweck geheiligte werthvolle Gewinnstausspielung veranstaltet, hält er es für zweckmäßig, die bisherige ärztliche Wirksamkeit und Resultate derselben, laut mehrfältigen, dem erwähnten Ausschuße mitgetheilten Berichten des Primärarztes und Directors der Anstalt. Herrn Dr. Schöpf, in Kürze zu veröffentlichen; woraus ersichtlich, welch' großen und wohlthätigen Einfluß diese Anstalt auf die armen kranken Kinder ausübt, und welch' reiche Gelegenheit sich daselbst dem angehenden Arzte darbietet, der sich in der Behandlung kranker Kinder sowohl, als auch in chirurgischen Operationen vollkommen auszubilden wünscht; weßwegen auch diese Anstalt der Theilnahme und Aufmerksamkeit des ganzen Landes im vollen Maße würdig ist.

Im Pesther Kinderspital wurden vom August 1839 bis 30. Juni l. J. 3539 kranke Kinder unentgeldlich behandelt; von diesen 670 in den Betten der Anstalt. Säuglinge sammt ihren Müttern oder Ammen 230. — Die Anstalt sorgt nicht nur für die Nahrung, sondern auch für die Bekleidung ihrer Kranken. Kranke Mütter mit ihren kranken Kindern werden vorzugsweise aufgenommen. Städtische Waisen von Pesth waren 160, Kranke aus verschiedenen Comitaten 234, deren Eltern großentheils in Pesth wohnen und hier ihren Erwerb suchen; nebstdem wurden auch viele von entfernteren Orten in die Anstalt gebracht, um daselbst in selteneren und schwierigen Fällen ärztlichen Rathes theilhaftig, oder mittelst wichtigeren chirurgischen Operationen lebens- und erwerbfähige Menschen zu werden. Die Gründer dieser Anstalt, überzeugt, daß dieselbe sich nur dann einer ausgebreiteten Theilnahme und festen Grundlage wird erfreuen können, wenn sie durch Aufnahme der Eltern und Angehörigen der kranken Kinder und durch die Ausbildung tüchtiger Kinderärzte, die sich von hieraus einst im ganzen Lande zerstreuen, auf Verbesserung der Kinderpflege und Kinderheilkunst hinwirkt, was in unserem noch minder bevölkerten Vaterlande von nicht geringer Bedeutung ist, — haben die Anstalt mit allen diesem gemeinnützigen und wohlthätigen Zwecke entsprechenden Erfordernissen ausgestattet. Durch sothanes eifervolles Wirken des Institutes wird wohl Niemand seinen wohlthätigen Einfluß bezweifeln, den es auf das ganze Land ausübt, und welcher auch täglich mehr und mehr anerkannt wird, nachdem nicht nur die Anzahl der das Spital frequentirenden jungen Aerzte täglich wächst, sondern dasselbe auch von Aerzten und Chirurgen verschiedener Comitate, die weder Kosten noch Entfernung scheuen, in Augenschein genommen wurde, um Zeugen zu sein, welche wichtige Fortschritte daselbst im Kinderheilfache gemacht, und welche neue und nützliche chirurgische Operationen (z. B. beim Schielen, verkrümmten Gliedmaßen u. s. w.), die auch bei erwachsenen und betagteren Individuen von den Aerzten dieser Anstalt mit glücklichem Erfolge angewendet werden, verrichtet wurden.

Nach allen diesen und gemäß jenem günstigen Umstande, demzufolge die Anstalt sich vom Anbeginne überall der wärmsten und eifrigsten Theilnahme zu erfreuen hatte, ja deren Umgestaltung zum Landesinstitute von den Ständen des löbl. Pesther Comitats bereits angeregt und die Ausbildung der jungen Aerzte in derselben für nothwendig erachtet wurde, ermuthigt den dirigirenden Ausschuß, sein zur Vermehrung des Spitalfondes zu veranstaltendes Unternehmen der Theilnahme und Unterstützung jedes Menschenfreundes wärmstens anzuempfehlen, damit jener segensreiche Zweck: der leidenden Menschheit zu helfen, mittelst je günstigeren Resultaten baldigst erreicht und dieses Asyl der leidenden Unschuld, dem edlen und menschenfreundlichen Sinne seiner Begründer vollkommen entsprechen könne.

Pesth, am 10. Juli 1842.

Im Namen des dirigirenden Ausschußes.

Adolph v. **Frankenburg** m. p.
Vereins-Sekretär.

Kleine Stadtpost.

Pesth. Morgen werden in der kön. städt. Pesther „Zeichnungsschule," die diesjährigen Probe-Zeichnungen der Schüler, von Figuren, Architektur, Ornamenten, Blumen und Andere für Gewerbe geeigneten Gegenstände öffentlich ausgestellt. Vormittag von 9 bis 12 und Nachmittag von 2 bis 5 Uhr.

— Heute wird im Nationaltheater zum Benefize des Herrn Wurda die Oper „Lucrezia Borgia" aufgeführt. Fräul. Henriette Carl wird aus Gefälligkeit für den Benefizianten die Titelpartie singen. Wir dürfen dem beliebten Künstler ein volles Haus mit Gewißheit voraussagen.

— Heute kommt in der Ofner Arena die jüngsthin so beifällig aufgenommene Posse: „Das Wachsfiguren-Cabinet" zur Aufführung.

— Der Tenorist Wild wird auf der hiesigen deutschen Bühne einen Cyclus von Gastrollen im Laufe künftiger Woche eröffnen.

Nachrichten.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends
Abfahrt nach **Wien** Früh 7 Uhr } **Täglich.**
Ankunft von **Orsova** Vormittag jeden Montag und Freitag.
Abfahrt nach **Orsova** Früh 4 Uhr jeden Sonntag und Donnerstag.

Außerdem fährt das Waarenschiff **Árpád** jeden Mittwoch früh 6 Uhr nach Preßburg und Wien. Auf diesem Boote zahlt eine Person bis Wien am ersten Platz nur 6 fl. 30 kr., am Verdecke 4 fl., bis Preßburg am ersten Platz 4 fl. 40 kr., am Verdeck 3 fl. C. M.

Der Remorqueur **Erös** fährt jede zweite Woche nach Semlin und Drenkova.

Lizitation

Auf Anordnung des k. Pesther Wechselgerichtes werden am 1. August 1842 in der drei Trommelgasse, Staffenberger'schem Hause, rückwärts im Hofe verschiedene Haus- und Küchegeräthschaften, Silber-Eßzeug und Kleidungsstücke im Wege der öffentlichen Lizitation gegen gleich baare Bezahlung dem Meistbietenden verkauft. — Pesth, den 28. Juli 1842.

Zur gütigen Beachtung!

Die Spezereihandlung „zum Drachen" in Pesth befindet sich wegen dem vorgenommenen Bau des Rathhauses gegenwärtig in dem Klostergebäude der PP. Piaristen, neben der allgemein bekannten Seidenhandlung „zum römischen Kaiser," und empfiehlt nebst einem geregelten Waarenlager von Caffee, Chocolade, Früchten, Neapolitaner Maccaroni, Parmasan Käse, Veroneser und ungarische Salami, feinste Oele, Ausbruch- und Champagner-Weine, das eben in frischer und ausgezeichnet schöner Qualität erhaltene feinste

Lyoner Reis-Pulver für Damen

in Paqueten zu 1 fl. und die kleineren zu 30 kr C. M. Die allgemeine Anerkennung dieses vortrefflichen Arcanums der weiblichen Toilette ist der sicherste Bürge der Vollkommenheit, und es erübrigt nur die Bemerkung, daß auch die Quantität nichts zu wünschen übrig läßt.

Schlüßlich an die Herren Schützen:
Ein Wort zur rechten Zeit!

Nachdem die Sommer-Jagdsaison beginnt, ist dafür gesorgt, daß die verschiedenen Munitions-Gegenstände zur gefälligen Abnahme bereit sind, und wird das unter der Benennung feinst glänzendes Schweizer Pulver in Paqueten, welches dem englischen Pulver an Stärke gleichkömmt, ganz besonders empfohlen.

Gasthaus zu verpachten.

In Ofen, Landstraße Nr 10, ist das Gasthaus zum goldenen Löwen, dem Kaiserbad gegenüber, bestehend aus 11 Zimmern, 2 großen Weinkellern und einem großen Obstgarten von Michaeli l. J. an, auf ein oder mehrere Jahre zu verpachten. Näheres bei dem Hauseigenthümer oder in Pesth, im Wurmhof, bei Hrn. Johann v. Kontz, Landesadvokaten.

Zu herabgesetzten Preisen

ist das große automatische

Wachsfiguren-Cabinet

täglich von 3 bis 8 Uhr Abends in der großen Bude in Ofen nächst der Brücke, am Donauufer zu sehen.

Das Nähere melden die Anschlagzetteln.

Georg Tiets und Benoit Fréchon.

Individuen,

welche die Fabrikation des Leims durch und durch kennen, nicht blos Theoretiker, sondern auch vollendete Praktiker sind, und sich über ihre Fähigkeit in der Fabrikation und Einrichtung einer Leimfabrik genügend ausweisen können, werden gesucht. Mündliche und schriftliche Auskunft gibt hierüber

Großhändler J. Geittner,
im Handelstandsgebäude

Hausverkauf in Ofen.

Das den Storch'schen Erben gehörige stockhohe Eckhaus in Ofen, in der Festung Nr. 148, Landhausgasse, mit der Hauptfronte auf den Ferdinandplatz, von 190 □Klafter Flächenraum, mit 26 Zimmern und 10 Küchen, dazu gehörigen Speisekammern, ganz trockenen Holzkellern, Preßhaus, von welchem eine Wohnung oder Stallungen gemacht werden können, mit vier Weinkellern, ist aus freier Hand zu verkaufen. Die näheren Bedingnisse sind entweder in demselben Hause oder in Pesth, Grünbaumgasse in der Spezereihandlung des Herrn Carl Macher zu erfragen.

Quartier mit oder ohne Stallung.

In der Hochstraße Nr. 41, neben dem Vodjaner'schen Hause sind auf Michaeli zu verlassen: 5 Zimmer mit Vorhaus, Küche, Speis, Heu- und Wäschboden, Wagenschupfen und Stallung auf 6 Pferde. Das Nähere ist in der Hatvanergasse Nr. 577, allwo im 2 Stock auch ein Gassen-Quartier mit 5 Zimmern zu verlassen ist, in der Glashandlung zu erfragen.

Zur Beachtung.

Mad. Torio, Lehrerin der französischen Sprache aus Paris,

erfreut sich des Zutrauens vorzüglicher Häuser der Stadt Pesth, wo sie in der französischen Sprache bereits seit länger als einem Jahr mit gutem Erfolg Unterricht ertheilt, und hat die Ehre, den geehrten Familien, welche ihre Töchter an dem Unterricht Theil nehmen lassen wollen, anzuzeigen, daß sie zu ihrer Erleichterung, (denn im Hause kostet jede Stunde 1 fl CM.) einen Cours der französischen Sprache den 1. August eröffnet, wo sie, mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage, täglich von 10 bis 12 Uhr um den Preis von 2 fl. C. M. per Monat Unterricht ertheilt. — Nähere Auskunft am neuen Marktplatz, im v. Ullmann'schen Hause, im 2. Stock, täglich von 8 bis 2 Uhr.

Oriental Hand- und Rasir-Seife

(zu 18 kr. C. M. pr. Pfund,)

auch zu feinerer Wäsche geeignet, ist von vorzüglichster Qualität, in verschiedenen Farben zu haben in der Flachs- und Hanf-Niederlage im Wurmhof an der Donau in Pesth.

FISCHER János építész

- Teles rimarombati építész, a darnyai református templom alkotója

- Darnya - Ref. templom 1802. (leírása)

Erdélyi Géza: Gömör klasszicista építészete.
= Uj Mindenes Gyűjtemény 2. (1983) 61. p., 68. p.
73. p.

BET

ndzsájára és koronájára
k értelmezése

azai történetírásban szinte egybehangzóan
örül meghalt Ademarus Cabannensis kró-
ozata szerint III. Ottó a magyarok urának
ysága legyen, engedelmet adva neki arra,
ztasson, amint *magának a császárnak szo-*
c lándzsájából saját lándzsáján való erek-
beszélésnek hitelét kettős érvre hivatkozva
y, ezt az előadást Ademarus munkájának
hanem csak az állítólag 12. század máso-
zirat, másrészt arra, hogy a *C* kézirat szö-
ködött történetírónak, az Anonymus Gal-
dezt Deér József fejtette ki 1942-ben és
kor nemcsak a magyar király, hanem III.
ét is tagadta, mert szerinte III. Ottó lán-
marus idézett, interpolált késői szövege?

megvan

Fischer János

kőműves mester

Rimaszombaton

1800 táján

1802. építette a

darnyaipleba-

nia toronyomat.

Alapítteres 1835-40.

Zador - Rados

u kamicsúnus

építésére u. oszpori

Bp. 1943 102. l.

Fischer János

vízmaszombati építész

l.

Zádor – Rados

192. l –

1 43

MDK

Fischer János Jakab katonai mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Fischer János

nyomdája

MDK.

1610-ben Fischer J. alkotta fel Kassán az első nyomdát 1613-ig működött.

Fritinger Károly: Magyarok könyvnyomtatói stb.

Grafikai Szemle 1892. 12 z 199 l.

Fischer János

harangöntő a XVIII. században Pécsett. [illegible] Utrecht 1780-tól özvegye Katalin nevű özvegye vette, ki utóbb Weinbert Péter pécsi harangöntő feleségét. [illegible] Ez a cég Ruepprecht testvérek cég alatt megy a XIX. században tovább is virágzott.

7 E. rubrikába tartozó postal

[illegible] a [illegible] szerint

ref. tanulmány szerint!

[illegible] 1896.

MAGYAR RÉGÉSZETI,MÜVÉSZETTÖRTÉNE
ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT
IPARMÜVÉSZETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, XIV.Dózsa György-út 41
Telefon: 429-759.

M E G H

a Szakosztály 1955. december 8-á
az Eötvös Lóránd Tudományegyeten
tantermében rendezendő ülésére.

Tárgy: WALKO ARISZTID: Adato
tély

KATONA IMRE: A fertőd
ének

Vendégeket szivesen látunk.

Budapest, 1955.decemb

F.k.:Soós Gy.

megírva Fischer János harangöntő

Fischer János öntvénye

Katalin, 1780-ta ont Pécsett harangot. Öt elvette Weinbert Péter pécsi harangöntő.

Szépészetkereszthár 54. l.

1[illegible] utalva.

aminek ugyanakkor az ország nagy része áldozatul esett. Szemtanuként számolt be Szerémi György az 1530. évi ostromról is, mely október 31-től december 14-ig, tehát teljes ötven napon át tartott. Roggendorff Vilmos ostromágyúi hatalmasan működtek ez alatt az idő alatt, mert a várfalak az északi és nyugati oldalon leomlottak (Menia Budensia ex parte domini Francisci Orszagh totaliter ad terram destruebant. — Id. m. 286. l.) s a várfalakon belüli házakban is sok kár esett. János király 1531 január 8-i okleveléből tudjuk, hogy a budai polgárok a védelem céljaira házaikat és házi berendezésüket is feláldozták (ut domos quoque suas non solum lignis ad aedificandum fabricatis, sed etiam portis, januis, ladulis, scriniis aliisque id genus necessariis ornamentis evacuarunt), tehát, amit az ostromlók megkíméltek, azt a védők tették tönkre. Az 1541. évi török megszállást közvetlenül megelőző német ostrom is sok kárt tett a városban s ha a felmentő török sereg idejében meg nem érkezik, bizonyára teljesebbé lett volna a pusztulás. (Verancsics munkái I. k. 173. s kk.) Ha tehát a törökkori Budáról kedvezőtlen képet festettek a XVI. század folyamán itt járt külföldiek, az nem írható kizárólag a török hódoltság rovására, hanem

megír Fischer János
pécsi kanonok
1785

l.

Váradi Baranya

I. 601. l.

MOB kl. 3266.

Popiradi fa

Arany Szombathely

Szegény
Szép Kornélia
Hajó Egyházi oltvala Corona Domin

Gefangenschaft Geisseling vo
Auferstehung Krüz u Maria Ma
Einzug in Jerusalem

12 Apostel

Popiradi f
megvizsgálták a pany
1875. erto

A diadal íven az ítélő Kry, Kéj ábrá
lelő Krisztus
n. János jobbján, Mária b
A diadalív oldalfalain a Kárhozottak

(A Kárhozottakat a pokol sárkánytor
s tüzben égő kivban átörök, nélküli
Kry életéből; mikből le vannak pany
nyugatfelé a sárkány n. György kis dacal
Krizalumba maradtak, az utolsó vacso
Fügy előtt (az utóbbinál egy kis Cirka
fából, feltámadása hol feltünedez a
Egy sorban az apostolok, nem tudjuk m

A festmények igen durvák, a sz
vérad; a Kép nem érdemlik hogy vile

Fischer János

1794.-ben Pécsett öntötte
a magyar egresi (Somogy vm.)
ref. templom harangját

Vallás- és Közokt. Minisz-
térium 10104/1917. sz.
elh.

Digitalizálta az Innovatív Szolgáltatásfejlesztő Nonprofit Kft. az NKA és az EFOP-3.4.3-16-2017-00001 azonosítószámú pályázat keretében

amiatt, hogy nem hallgathatnak tovább predikációt (was massen die Christlichen Burger zu Ofen hochbetrübt seyen darumb, dass sie weder Kirche, noch Predig mehr haben). Megerősíti ezt az 1605-ben Budán járt Bocatius János kassai bíró (Adparatus ad historiam Hungariae 333. l.), aki arról is tud, hogy az iskolás gyermekek száma rettentően megfogyott s az ottani keresztények Kecskeméti István nevű papja családjával együtt nagy nyomorban él. Ez a Kecskeméti István a református magyarok papja volt, akik tovább is kitartottak, a Bezolt Menyhért útleírásában említett raguzai és más olasz kereskedők azonban ekkorra már elhagyták az 1598. és 1602. évi ostromok alatt megviselt várat s velük egyidőben távoztak el a ferencrendi barátok is, akik templom hiányában különben sem gyakorolhatták volna nemes hivatásukat. Lampe Adolf azt állítja ugyan (Historia ecclesiae reformatae 650. l.), hogy 1629-től kezdve, amikor Váradi János volt a budai protestáns magyarok papja, egészen Buda 1686-ban történt visszafoglalásáig állandóan voltak Budán protestáns papok (continua serie inibi preadicantes reformatos fuisse res est certissima), ez azonban nem tekinthető bizonyítottnak. Azt is állítja,

Fischer

pécsi harangöntő

1785 tól, a mai

Rudle-féle harangön-

tőde helyén.

Szőcs Péter 93. l.

Mélyen tisztel

A Müemlékek Or

előadássorozat iránt eddig is t

van szerencsém arra kérni a mél

a legközelebbi előadásunkra vím

tést nb. lapjának ..... sz

kintettel, dijtalanul közölni m

Egyuttal szere

szóló beszámoló ismertetést, ug

nak az előadást követő legközel

sék.

Kiváló tisztele

Budapest, 1928.

Fischer Janos

Massai nyomdair

1610

l.

Könyvkiáll. czukk

150.l.

— Genthon: Szent László feleségének k
resztje. MM, XIII., 1937., 53. l. Gentho
AZEFK, 7. l. (Képe 2. kép.) — Lepold-
Lippay 36. l. (Képe VI. táblán.) — Gerevic
Magyarország románkori emlékei. Bp., 193
237. és 239—240. l. (Képe CCLIV.
CCLV. táblán.) — Braun, Joseph: D
Religware des christlichen Kultes und ih
Entwicklung Freiburg, 1940., 463. l. -
Lepold Katalógus 3. sz.

Unguria

Fischer János

őrségi polgár

farcsas

1617-ben háza

volt őrségben a

bástyaőrön

Villőrő

148.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fischer János

lőcsei könyvkötő

másd

Sopronitzenle

1940-1943. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Apatin.

Fischer János orgonakészítő-műhely.

Ind. gyűjt.

1832. évf., VIII. köt., 91. l.

Röthkrepf Péter: második told. a magyarországi music-ike történetéhez.

Műhelyek. XIX. sz.

Fischer János orgonakészítő műhelye.

Tud. gyűjt.

1832. évf., VIII. köt., 91. l.

Röthkopf Gábor: Második told. a magyarországi muzsika történetéhez.

Fischer Dáros apatini orgonakészítő
mester. 1830.

Tud. gyűjt.
1832., VIII., 91.

Fischer János, festő,

+ 1789. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1789, 80. sz.

Fischer, festő

Müvészet, IV., 19o5. 275-276.

Adatok müvészetünk történetéhez

Fischer János forrás

Győri Szemle 1941. 186.

A győri ipar történetéről

FISCHER, Johann harangöntő

pécsi harangöntő XVIII. n.

KISS Géza: Az ormánsági református gyülekezetek Báthory Gábor püspök egyházlátogatása tükrében 1817. = A Ráday Gyűjtemény Évkönyve VI. (1989) 77 p.

reménykedtünk, s bizalom
világosságra jutottunk.

Lampadius a császár e

- Ha nem engedelmeske
meg őket.

Claudius és társai az

- Nem félünk a kinzás
kinoktól. Tudja meg Dioc
vagyunk, és sohasem térü

Lampadius levetkőztet
piókkal. A tribun még ug
ben. Amikor ezt Diocleti

Fischer János

Kőnyakotómester 1776
nyert polgárjogot Pesten
hol Teppiker volt a
kerekettős mesterchek
Kovinczy Ferenc is fog-
lalkoztatta. 1792-
más czéhre vezette
mühelyt.

Az 5 művezi kötéscsoport
illetőleg nolány ~~kőm~~
mutta az Orv. Tár-
chronikájában a Fővi-
rosi Könyvtárban

1776 - 1792

Transkripcióban

mesterek

Fischer Janosné özv
pesti könyvkötő
1792.

L.

Gárdonyi 1917
45. l.

Gárdonyi A. M. magy
könyvkötőmesterek és
könyvkötőkerekedelem
a 18. században Bp.
1917. 29, 45, 55.

Ignácnak műveiben[25] felmerül az a gondola hogy Migazzi azért tért el Franz Anton Pilgrai korábbi, székesegyház tervétől, mert óriási ará nyai és nagy építési költségei miatt nem tar totta megvalósíthatónak. Ha csak egy pillantás vetünk Migazzi váci és a váci egyházmegyébe végzett építkezéseire, amit több mint 600.00 forintra becsül az érsek életrajzírója,[26] azonna belátjuk a feltevés tarthatatlanságát. Helyi ha gyomány lehetett, hogy Canevale székesegyház szegényesebb, egyszerűbb lett, mint amilye Pilgram tervezett. Nem csodálkozhatunk azon ha nem értették meg az új korstílus legkorább jelentkezését hazánkban és az eredeti művész elgondolást megváltoztatva, Maulbertsch freskóját részben befalazták.

Nem az első és bizonyára nem is az utolsó eset a művészettörténetben, hogy a kortársak ítélete téves volt. Szerencsére az utókor felebbező széke előtt a Maulbertsch-freskó megnyerte pörét. Ma nemcsak a váci székesegyház gazdagabb új értékkel, de a magyar műemléki anyag is új mesterművel gyarapodott.

DERCSÉNYI DEZSŐ

Fischer János Pest

Könyvtár ~~Buda~~

1788.

l. 1789.

Gárdonyi 1917

29. l.

55. l.

MAULBERTSCH: RÉSZLET A VÁCI FŐOLTÁR RESTAURÁLT FRESKÓJÁRÓL (Mária balkeze).

retre gondolunk, hanem arra a kompozicionális jelentőségű fénysugárra is, mely a magasból hullik Mária alakjára, amelyet angyalok kara vesz körül. Tagadhatatlan, hogy ezen a ponton, de csakis ezen az egy ponton a vázlat kompozíciója szerencsésebb, mint a freskóé. Ha a pannonhalmi vázlat valóban a váci freskó számára készült, úgy feltehető, hogy Maulbertsch munka közben eltért eredeti elképzelésétől. A falképen ma is látható, hogy Mária alakját eredetileg nagyobb kiterjedésű dicsfénybe akarta burkolni, mely talán összeköttetést kapott volna a jobb felső sarokban levő fényes, megvilágított felhővel. Az eredeti kom-

Fischer
könyvtár

Kazinczy levl.

XVIII. k. 241, 244 l.

Kazinczy F. levelezése

XVIII. k. 241, 244. l

ott arról,
elősor-
tanítón
ok és a
s nepo a
gbol ho-
ászokat,
szükség-
vetrék a
árlatok
den év-
társada-
mint az
ekben,
szerzett;
o tanul-
nervé-
t ötvén
erdőjök;

a divat

ból oly fémet állít elő, mely engede
az ötvösség egész technikáját átal
mely a rajzot másolja és annak nyor

És az ötvösség, midőn az új eljárá
tanulmányozza az elfeledett vagy ha
lálja a zománczot, a niellót, a viaszb
új drágaköveket ejt hatalmába, ö
szaporítja.

Afrika új kincseket kínál; eddig
földön felfödözték a gyémántmező
hódították meg Birmania rubintbá

Fischer János

pesti könyvkötő

1790-92

Lay Bpest iparművészete

66. l.

Layer K. A régi Buda és Pest iparművészete kiáll. az Iparművészeti Múzeum ban. Bp. 1935

I KIÁLLIT

ria-utca 8.

naftr

MAF

Fischer János

pesti könyvkötő

1776-ban nyert polgárjogot n. o.

könyvkereskedésel és foglalkozott

erott

– Nem nyomdászok

61. C.

Wenczky L. Nyomdászok, könyvkereskedők és könyvkötők Budán és Pesten a XVII. és XVIII. században

M. Könyvszemle 1901

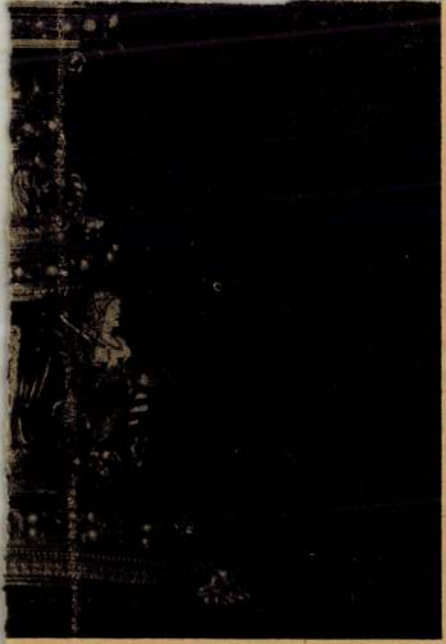

ás királykálváriája.

Fischer Janos

pesti könyvkötő

l.

Novák IV

98. l.

Novák László

A nyomdászat kézikönyve

IV. k. Bp. 1928

98. l.

Jean Souverbie : *Il ratto d' Europa.*

Fischer János

kendai kompkötő

XVIII. sz.

~~1766.~~

l.

Romhányi

67. l.

~~84. l.~~

Romhányi K.:

A m. kompkötés

műveletei a XVII–

XIX. században

Ap. 1937

67, 84, 85 293 XXIX. t.

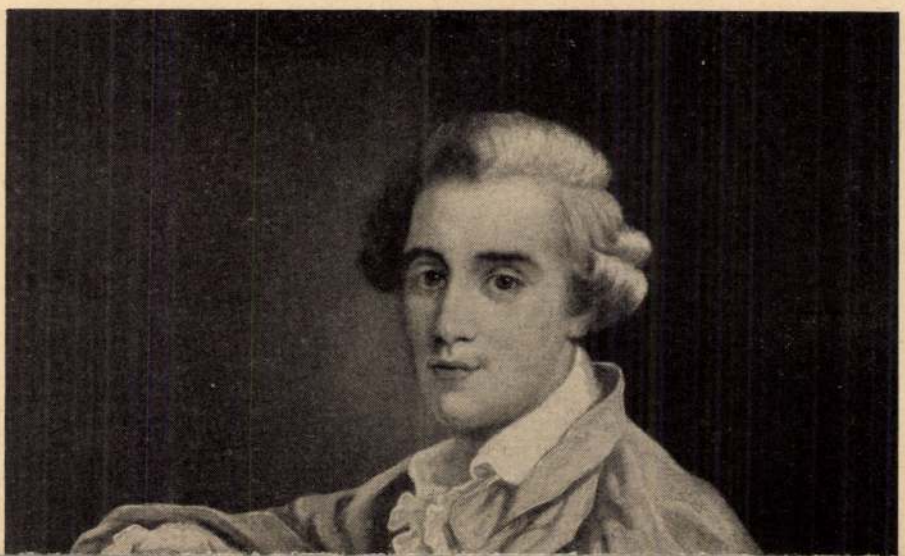

Fischer János

pesti könyvkötő

1776.

l.

Romhányi

84. l.

Fischer Janoné ozv.

pendi kompokto

XVII. 17.

l. Romhányi

85. l.

152.

Fischer pesti könyvkötő

XVIII. sz. vége

l.

Romhányi.

273. l.

286.

Fischer pesti könyvkötő

XVIII. n.

1.

Romhányi

XXIX. tábla

FISCHER János id. és ifj. könyvkötők (18.sz.)

J.HALÁSZ Margit: Megjegyzések Gundrich Károly pesti szobrász életéhez és munkásságához. = Művészettörténeti Értesitő, 1990. 3-4.

218-219.

sisakját is. (EÁL ÉrsGazd L tvj. I. 116.) 1809-ben szintén → Zwengerrel készítik el a gyöngyöspüspöki, majd a kápolnai Felső-malom terveit. (EÁL KápMag L tvj. II. 138/a és 52/b.) 1815-ből származó kéziratos jelentését — az érseki palota állapotáról — a Káptalani Levéltár őrzi. (EÁL Érs Gazd L tvj. 8/d.) Az Oroszlán-vendéglő mellett épülő hídnál 1815-ben az ácsmunkát ő végzi → Zwenger számára. (EÁL Eger v. tjgyzk. 1815 : 109. l.) 1817-ben a mezőszemerei templom ácsmestere. (EÁL ÉrsEgyh L plebir.) 1818-ban a székesegyház tornyát javítja 1262 forintért. (EÁL Érs Egyh L templ. szd. archvet. 474.) 1820-ban az Egervize zúgójának tervét rajzolja. (EÁL KápGazd L tvj. II. 96/a.) 1822-ben a kápolnai templomot javítja és az egri sörház építési terveit is benyújtja. (EÁL ÉrsGazd L tvj. 116/a.) Az érseki palota átépítésénél 1830-ban → Streimmelwögerrel együtt dolgozik (EÁL ÉrsGazd L VI. cl. misc. 2016. sz. cso.), majd a déli szárny tetőfedő munkáját készíti 1832-ben. (EÁL ÉrsGazd L V. cl. szd. 1513. sz. cso. at. aed. 1832.) A dorogházi r. k. plébániaház és a nagybátonyi r. k. templom tervein is szerepel 1837-ben. Az átépített egercsehi plébániaház munkáinál 1838-ban működik közre. További javításokat végez az egercseh r. k. templomon 1850-ben (EÁL ÉrsEgyh L archvet. 952.) és a szúcsi r. k. templomon ugyanezen esztendőben.

HR Menyhért egri ácsmester. Egerben 1756—95 között szerepel az adóösszeírásokban, néhol Mayer Menyhért néven. 1784-ben → Wiltinger ácsmesterül zsellérként lakik, majd a város III. negyedének 4. fertályában házat szerez. 1793-ban → ifj. Zwenger József remekét vizsgálja. (EÁL Eger v. ir. 1793 : 1303. sz.) Az egri Mahr ácsmester dinasztia legidősebb tagja. 1772-ben készíti a minorita templom hibás harangszékét → Nitschmann terve szerint. 1722-ben az egri népkerti nyaralóház építésé-

Fischer János

T 1765–69 a bereszteda-nyai

mincsatalos. Kolozsvár
lépett a jezsuitarendbe.
1753–54. a trencséni,
1755–58. a nagybányai,
[illegible], 1759–60. a kassai
1761. a lőcsei, 1762. a
pécsi, 1763. a nagyszom-
bati, 1764. a bécsi, T. 1770–
71. a Kolozsvár, 1772–
73. a roztnyói jezsuí-
ta collegiumban dolgozott.
(arsalos mihelyében)

(IX) podz

megvan

Fischer János:

minaoltás

1753 – 1773

XVIII. sz.

lásd

(XVIII. sz.beli kézírás és iparművek

Schoenjersita fraeternitt.

Bp. 1937

281. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert

12045/957. szám.

BUDAPEST 1918 JUN 15 5 N

A Műemlékek Országos Bizottsága lak. Elnökének

Buda

Rákóczi u.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.

MDK

Fischer Samos

könyvnyomtató

1610 ben a bártfai könyvnyomtató vejé
Fischer S. megtelepedett Kassán.

– Kassa város legelső könyvnyomtatói

Grafikai Szemle, 190 Geof 8 sz 177 l.

MDK

Fiescher János

Márványkut, Vas Béla terve után kivitelezte.

repr.

Magyar Iparmüvészet, 1909. 143 l.

nelgyva

Fischer János

pesti asztalos

l.

Tanulmányok Bp.

Múltjából. VII.

55. l.

A „DEBRECENI BIBLIA“ SORSA.

Komáromi Csipkés György bibliája azért *„debreceni biblia“*, mert Debrecenben készült, mert Debrecen, a református város adta ki, mert Debrecen küzdött érte s mert Debrecen életének, nyelvének és kultúrájának a legjelentősebb emléke a XVII. századból.

Egész kiadásának erőszakos lefoglalása és a cenzúra folyamán való megsemmisülése *„vértanú-bibliá“*-vá is tette ezt a *„debreceni bibliá“*-t. Érthető tehát, hogy sokan sokat foglalkoztak vele s hogy sorsa tisztázását sokszor megkíséreltek.

Ezek a fáradozások azonban nem vezettek és nem is vezethettek eredményre, mert a *„debreceni biblia“* aktái egész furcsán elbújtak a kutatók elől. Akik utánuk jártak, mindíg csak töredékekre bukkantak. Debrecenből csak a Debrecenből kiindult akciók emlékei, vagy a Debrecenbe küldött kiadmányok kerültek elő, más gyüjtemények meg — mint a Hevenessi-gyüjtemény a budapesti egyetemi könyvtárban, vagy Schulek József collectaneái a magyarhoni evangélikus egyetemes egyház levéltárában — csak fontos töredékeket tartalmaztak az egész ügyről.

Az Országos Levéltárban is csak részletek kerültek elő a

megvan

Fischer János
ujaradi épitőmester

Szentkláray Jenő dr.

Kulturális mozzanatok Délmagyarországon a nemzeti erősödés korából.
Délmagyarországi Közlöny
1912. dec. 25.

Fenti 1836 ban saját költségen Romába és onnan Franciaországba utazik, hogy fejlesze épitészi tudását

700.-

24090 Köz

megírva

Fischer János

kőműves, 1792-ben 20 éves.

Szül. 1772.

Fischer János, kőműves, 20 éves korában, 1792 nov. 12-én iratkozott be az építészeti szakosztályba.

lásd

Fleischer Béla 42. l.

belül ugyanannyi összegre lesz szükség (et fere tantundem ad plenam sui perfectionem expensarum desiderat. Uo.). És valóban 1712—1722 között a szeminárium 11.437 forint 52 krajcárt adott építkezésre, a konviktus pedig 4089 forint 48 krajcár és 3 dénárt. Az 1723-i nagy budai tűzvész után, mely igen tetemes kárt okozott a Széchenyi-szemináriumnak, még 5000 forintot fordítottak építkezésre. (Uo. fasc. 6. nr. 13.) Az anyagi áldozaton kívül, amelyet újból a szeminárium és a konviktus hozott, ez intézetek vezetőinek nagy buzgalmára és tetterejére volt szükség, hogy újból virágzó állapotban legyen látható a nagy alapító ez intézménye. (Rursus expensis seminarii et convictus ad eum, quem nunc videmus statum, regentum industria pervenit. Uo. fasc. 6. nr. 48.) Az építkezésre vonatkozó számadásokból az tűnik ki, hogy az első építkezési időszakban (1702—1704) 1703-ban folyt a legerősebben az építkezés, amikor 5447 forint 22 krajcár és 1 dénárt fordítottak erre a célra, a második időszakban (1712—1722 = perfectio fabricae domesticae = a házi építkezés befejezése) pedig 1714-ben folyt legerősebben az építkezés. Erre a célra ebben az évben egymagában 6749 forint 23 krajcár és 3 dénárt fordítottak.

Érdeklődésre tarthat számot, hogy hány klerikus növendéket találunk ebben az intézetben. 1712-től 1722-ig összesen 169 klerikust élelmeztek és

Fischer János, harangöntő. Pécsett 1785-ben alapította harangöntő műhelyét, mely Ruapprecht testvérek vég alatt máig is fennáll.

Várady Ferenc: Baranya multja és jelenje. I. k. Pécs, 1896. 601. l. –

FISCHER János harangöntő

B.HORVÁTH Csilla: A pécsi harangöntés történetéből.
= Baranya 1991. 1/2. 268.p.

Winter János Mihály pécsi harangöntő veje. 1780 k.
veszi át a műhelyt 1800 körüli halálig.

őmunka nagyszervezése az
ásügyi K.

mint közgazdasági tényező
893, Székely és Illés

Szerk.: Hernáth Ferenc.

politik. Leipzig, 1909,

n den Vereinigten Staaten

M. D. K.

FISCHER János

— † 1789

Garas XVIII. A 141, 217,

Fischer János pesti kötő fia

I. 104

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Fischer Jannes

Foglalkozás: kötőtő

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: Rk. Csal. állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1806 V. 24

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 6.

Fischer
Jenő
Mahlknecht
adhuetto

Lónyay János helytartósági tanácsos
orch.
Megjelent Ernley-ben
Pest 1839.

l. Művészet

1905. 375.

Csatóval: Szózadunk
1838. ~~102~~. 102. szám

N Y U G T A T

350 Ft, azaz Háromszázötven fori
1-9,11-6,18,19,21-23, 25-30-ig t
átvégzett munkáért / á 14 Ft./ f
sága pénztárából.

23 24 25
28 30 1 2
6 7 8 9

Fischer (János) Leopold

rajza

Mahlknecht C.

acélm.

Lónyay János

arcképe, fenti rajza

utáni kőnyomat acél-

metszet. Megjelent

az Emlékmben mint

ennek 1839-ben

Emléki Szemnyei

VII. 1381. l.

Thieme-Becker nem

ismeri

577.

SCHEN. , lebhaft ines der Bauchig, ASCHE, ines der ASCHE.

559. **Likőrös hordó,**

köszörült üveg, ezüst csappal, fekete faállványon. A hordót tartó ívek végén és a hordó dugóján kis ezüst alakok. XIX. század eleje. — LIKÖRFÄSSCHEN, geschliffenes Glas, mit Silberpippe und schwarzem Holzgestell. Auf den Endungen der das Fässchen tragenden Bogen und am Stöpsel je eine kleine Silberfigur. Anfang XIX. Jahrhundert.

560. **Palack,**

rubinüveg, körte idomú, domború cseresznyevirágágakkal. Kína. — FLASCHE, Rubinglas, birnförmig, mit blühenden Kirschbaumzweigen in Relief. China.

561. **Kancsó és pohár,**

köszörült üveg, gazdag virágdíszítéssel. XIX. század vége. — KRUG UND GLAS, mit reichen Blumendekor. Ende XIX. Jahrhundert.

562. **Talpas pohár,**

réteges üveg, kék boritásból kiköszörült, ovális, csillagos medaillonokkal. — GLASPOKAL, auf Fuss, blau überfangen, mit ausgeschliffenen ovalen Medaillons.

563. **Pohár,**

borvörös, köszörült üveg, hatoldalas, tölcséres testén arany díszítés, szemek sora egy-egy csillaggal. Cseh, XIX. század közepe. — GLAS, weinrot, geschliffen. Sechskantiger, trichterförmiger Körper. Golddekor und Rundfelder mit Sternen. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

564. **Váza,**

vörös üveg, kerek talppal és kihajló szájjal. Tojásdad testén váltakozó szürke és vörös mezőkben, rocaillos dísz, illetve venyigék. Cseh, XIX. század második fele. — WASE, rotes Glas, auf runden Fuss, mit überfallendem Lippenrand. Am eiförmigen Körper alternierende graue und rote Felder mit Rocaillen- bez. Weinrebendekor. Böhmen, zweite Hälfte XIX. Jahrhundert.

MDK

Fischer János, magyar fegyverkovács Pozsonyban.

dr. Kalmár János közlése: Magyar fegyverkovácsok nevei.

Für den Feind, unsere Lippen kosten
Begeisterung.

Die Mahnung Feind kostet Lippen
Lippenbewegung Kosten.

MDK

Fischer János
nyomdász

volt Kassa első nyomdásza.
1610 ben nyitott itt nyomdát

÷ A kassai könyvsajtó történelete

Grafikai Szemle 1908 évf 9. 210 l.

[Fischer, Johann Martin,
osztrák szobrász; sz. 1741 nov.
2. Bebeleben, mh. 1820. ápr.
27. Bécsben. 1785. az anatomia
tanára volt a bécsi képzőmű-
vészeti akadémiának, 1815. i-
gazgatója az általános festő
és szobrásziskolának. Ma-
gyar vonatkozásai: A Batthy-
ány grófoknak a körmendi
kastély parkja részére készí-
tett mitologiai tárgyú szo-
brokat. A pécsi székesegyház
számára Klimo püspök vele
készítette a Krisztus keresztelését és Szt. István korona felajánlását ábrázoló mellékoltárokat. 1774. Klimo

püspök egyebekközt művészeti akadémiát akart létesíteni Pécsett s ez ügyben tárgyalásokat folytatott F-el. Közbejött események a terv megvalósitását lehetetlenné tették. 1776. állitotta fel a gyulai plébániatemplomban br. Harruckern Ferenc arcképes siremléket. Ugyancsak az ő műve Brukenthal Sámuel br. siremléke. Utóbb négy feszületet, köztük egyet elefántcsontból faragott egyik magyarországi megrendelőjének. 1818. Esterházy hg. a részére Rómából érkezett szobrok felállitásával bizta meg. Valószinűleg az

Magyarországon.

az ő művei a pozsonyi primási palota (most városháza) homlokzatát díszítő szobrok. A körmendi Mária szobrot 1820. Batthyány Fülöp hg. megrendelésére készítette.

Fischer Márton szobrász

bécsi szobrásztanár készítette
Könyi József a pécsi szék-
egyház Szent István király
oltárát Szent István és Szent Imre
homlokra szobrával (most fe-
hérre festve) az oltár jelenleg
a szemonyi plébániatemplom-
ban van. Fischernek Klimó
György pécsi püspök óhajára Pé-
csett kellett volna letelepedni,
hogy itt ifju szobrászpenzedéket
neveljen. De egészségi okokból
csak féléving maradt Pécsett.
Fischer egy darab anatomiai szo-
bor kivételével, nem dolgozik gipsz-
be, hanem kőben. XVIII. sz. vége.
Fischer 1775–1777 közt volt
Pécsett.

Fordító

Szépecsmétseghár 66–68 l.

A:

Erdélyi VIII. 1916.

leírása az 1882. évi átépítés előtti
állapotban. Pécs-Baranyai Múzeum

TFŐ

5

Özséb, Adorján

DD

6

Perp. és F., Gottlieb

RDA

7

Aqu. sz. Tam., Tamás

ÖRTÖK

8

Ist. János, Zoltán

NTEK

9

Franciska, Franciska

MBAT

10

40 vértanu, Olimpia

Fischer Márton

bécsi szobrász

A XVIII. sz. 3. negyedében Klimó György pécsi püspök akart művészeti akadémiát létesíteni Fischer Márton bécsi szobrásztanár útján.

Szögi G.

Szo Pécs. 5. l.

Útmutató a varrás, a kötögetés és a

Mecsurek

2. kiad.

Pécs 1927

Fischer Martin

bécsi nobrain

sirenlér a gyulai

rk. plébánia templomban

lásd

Thieme-Becker

12. kötet.

MET (RAJNAI) FESTŐ, 1574(?)-ből
rnyasoltár.
épkép: *Madonna Jézussal és angyal passió-*
rrel, balszárnyon *Keresztelő Sz János és Sz*
ed, jobbon *Árpádházi Sz Erzsébet és Sz Brigitta*
zecsukva mondatszalagos donátor Vir dolorum
t, balszárnyon 1574(?)-es évszámmal.
tempera és olaj, középkép 60×50, szárnyak
20 cm.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye. Új Magyar
Sion II., 1871., 374. l.

MET FESTŐ, XVII. század
net a harmincéves háborúból
zon, olaj, 164×250 cm.
Maszlaghy II., 434. szám.

MET FESTŐ, XVII. század
ajelenet
zon, olaj, 51×37 cm.

MET FESTŐ, XVII. század
Ottó svéd lovasezredes, Gusztáv Adolf had-
rének arcképe
zon, olaj, 118×90 cm.

MET FESTŐ, 1695-ből
arckép
zon, olaj, 44×32 cm.

Fischer Márton

becsi szobrász

a pécsi dóm két mellékszentélyben levő oltárhoz Szent Szent Istvánt és Szent János szobrait 1775–77-ben.

Entz Géza: Klimo György pécsi püspök kulturális tevékenysége. Kny. a Pannonia 1940. ápr.-jún. számából. Pécs, 1940.

E. l.

4.			
5.			
6.			
7.			
8.			

x) Dátum s annak a kitüntet
az állomsorlgálatba való lépés /: j
állásra való kinevezés :/ elő
rente-e meg. —

Fischer Martin
béci szobrász
l.
Szendrey J.:
Szabó művészete

Szépmüvészet
1944. 248. l.

Fischer Martin

Becsi rabrair
XVIII. sz
első.

Gerthon István
Egyházi szónoklatok
Bp 1944. 4. l.

6

Fischer Martin
Nobrain

l

Genthon J. Horváth
műemlékei
123, 132, 201. l.

431

Fischer Márton

bécsi oltárépítő

l. ovegi kj. Pécs műemlékei. A

Gozsdarokkpécs

14. l.

Böv. kny. a Sorsunk

1942. 4. 4-ig

Fischer Martin

Kobrain

Gyula

XVIII n

und

Kapling Jakob.

47 l.

Stellung des ungarländischen Barock in der europäischen Kunstentwicklung

Bd XI.

Berl - Leips

1931

Rabinovszky Miklós

69, 70.

Érkezett 1905 febr. 11.

123/1905 sz. (Budapest, 1905 jan. 31. 30. sz. a.)

A budapesti Környolárnegyl. chirkriege az 1905. évre 1500 K. áll. segély kiszközlését kéri. (Válasz. VII. 1.)

Fischer M.

beši nobrár

lád

Moszporósy Zakó:

Gyula hajdan és most.

Gyula, 1858. 188. l.

MOL Kv. 2625. tf.

Fischer Márton

MAGYAR MŰVESZET

1929 450 489, 37, 555

tört. könv

Szőnyi G.: Pécs
város tört.

Fischer Márton

bécsi szobrász.

A két mellékapsisba 1775—1777. a bécsi *Fischer Márton,* akit Klimó György pécsi püspök hívott meg Pécsre, hogy szobrásziskolát szervezzen, készíti meg Szent István király és keresztelő Szent János szoborcsoportozata oltárait.

Szőnyi Ottó dr. A pécsi

[illegible]

domboz, de kopár vidék el-
más közül, kiknek egyike épen pus-
tult egy ellenségre tüzelő, a
nem egy kibontott nagy barna nő r
ta egy kis fehér ruhás le
nb testőre lekszik, kinek lábanál
[illegible] fiatal legény
A közepében, jobbról a domb
hív segítségét a hatter felől. Az

szőnyi Magyar Művészet

1929. 789. l.

u. a. Pécs műemléki MM. 1929. 551, 555.

Szeppel

rczius 30-án Bordeaux-ban 1828
április 16-án.

7 cm.

r 24-iki 19451 sz. engedély szerint
R. Lepke auction 21000 M-án (487-912)
ifizettetett 1912 márczius 4-én (414-
lis 8-án (840 - 912).

362-912
lt. 7017.
12-1.

16

Fischer Márton

becsi szobrász

lázad

a

Magyar Művészet

1929. 555. l.

Szüler Aladár

Nº 32.

~~Felső~~ Egyiptomi iskola olasz ~~mesterfestő~~

4221 ~~120~~ Masaccio, ~~(Tommaso Guidi)~~ A XV.
~~Sz. Castel s. Giovanni di Valdar~~
~~ban 1428-ban.~~

~~A megkínzott~~ Krisztus.

Csaknem mellig, ~~térhető K~~
va ~~és ennek nége~~. Fejét töviskor
lét vércseppek boritják; fürtözö
móra kötött vastag kötél van. Jo

Fa, méretei 25:18.5 cm. —
~~Gróf Pálffy János hagyomány~~
Jeszet kaina a tor
tóban II: 5.

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~
~~Masaccio: Donhen ge~~
~~penhaus, T. Crage~~

46 (6)

Fischer, Martin
Nobrin
Gentnient
123, 132, 201. l.

dupl

Ex hitelení:

tudomása s megfelelő további eljárás végett másolatban kiadom.

Budapest, 1916. augusztus hó 9.

A miniszter helyett:

Szabolcsbeny

államtitkár.

Fischer Márton

építész

Gerthon: Magyar műemlékei. 43 t. l.

ábrák

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ... I. 85

Név: Fischer Johann

Foglalkozás: üveges (Glaser)

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1755. XII. 12

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

M. D. K.

FISCHER, Johan

Vogel alkalmarottja, 1802

L. S. Vogel 205.

FISCHER József gyöngyösi épitész. A nagyrédei rk. templom ujjáépitésére pályázik 1872-75 között —+ Staud Jánossal együtt. A pályamü tervei az egri érsekiklltár Tervtárában fennmaradtak.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

FISCHER, Johann Martin

egy ismeretlen baranyai munkájáról

Baranyai Helytörténetirás, 1989. 548-549.p.